

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 22 mei 2013

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 22 mei 2013
Aanvang: 20:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. J. Spakman
Griffier: dhr. W.T. Meijer

Opening

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

B Inhoudelijk deel

B1. Gemeenterekening 2012 (algemeen, paragrafen, financieel perspectief)
(raadsvoorstel 26 april 2013)

+

Rapport van bevindingen accountantscontrole + reactie college
(ingekomen stuk 16 mei 2013)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012 (pdf)

Gemeenterekening 2012 - bijlage (pdf)

Bijlage - Accountantsverslag 2012 (pdf)

Collegebrief - Reactie college op rapport van bevindingen gemeenterekening 2012 van Ernst Young (pdf)

Collegebrief - In control verklaring gemeenterekening 2012 (pdf)

Ingekomen stukken - Brief van auditcommissie over rapport accountant met controle (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreektijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier, zie boven.

De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 29-05-2013
Raadscommissie F&V en overige commissies
Datum raadscommissie 22-05-2013
Bijlagen 2

Registratienr. BD 13.3637436
Datum B&W besluit 23 april 2013
Portefeuillehouder T. Schroor
Steller T. van der Wal
Telefoon 7682
E-mail peggy.van.der.wal@groningen.nl

Onderwerp

Gemeenterekening 2012

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Gemeenterekening 2012 vast te stellen;
- II. het rekeningresultaat 2012 bestaande uit het concernresultaat, dienstresultaten en bijzondere resultaten, samen met de vrijval van reserves te bestemmen conform voorstel, zoals opgenomen in bijlage 1 en 2 van voorliggend raadsvoorstel;
- III. de gemeentebegroting 2013 dienovereenkomstig te wijzigen;
- IV. de bestemmingsreserves in te stellen en op te heffen zoals opgenomen in bijlage 3 van voorliggend raadsvoorstel.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

2

(Publieks-)samenvatting

Bijgaand ontvangt u de Gemeenterekening 2012, waarin wij verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2012.

Het begeleidende raadsvoorstel bestaat uit drie delen:

1. onze gebruikelijke aanbiedingsbrief, waarin we u in hoofdlijnen informeren over de beleidsmatige en financiële resultaten. Aansluitend hebben we in hoofdstuk 2 een inhoudelijke selectie van de beleidsresultaten opgenomen;
2. een verantwoording en toelichting bij de financiële resultaten en de financiële positie van onze gemeente (hoofdstuk 3);
3. onze voorstellen voor bestemming van het resultaat, alsmede enkele andere voorstellen die we bij deze gelegenheid aan u voorleggen (hoofdstuk 4).

Daarna treft u een aantal bijlagen aan. We specificeren en lichten onze voorstellen daarin toe.

Inleiding

Vaststelling van de jaarrekening is een verplichting die voortvloeit uit de Gemeentewet. Onder verantwoordelijkheid van het college wordt de jaarrekening opgesteld. Met de vaststelling van de jaarrekening 2012 geeft de raad invulling aan haar controlerende rol ten aanzien van het gevoerde beleid 2012 en de daarbij behaalde resultaten. In de jaarrekening wordt ingegaan op de behaalde resultaten ten opzichte van de door de raad vastgestelde begroting.

Beoogd resultaat

Door vaststelling van de jaarrekening wordt het jaar 2012 afgesloten. Door het besluit over de bestemmingsvoorstellen wordt het rekeningsaldo verdeeld.

Kader

Het opstellen van de jaarrekening is wettelijk geregeld in de Gemeentewet. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft wettelijke voorschriften waaraan de jaarrekening moet voldoen. De jaarrekening wordt door de accountant gecontroleerd. Van deze controle brengt de accountant rechtstreeks verslag uit aan de raad.

Argumenten/afwegingen

Vaststellen van de jaarrekening is een verplichting vanuit de Gemeentewet.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De jaarrekening is het verantwoordingsdocument, waarmee de gemeente verslag uitbrengt van de behaalde beleidsresultaten en financiële resultaten over 2012.

Financiële consequenties

De gemeenterekening sluit met een tekort. Het bij dit raadsvoorstel gevoegde bestemmingsvoorstel geeft aan op welke wijze het tekort zal worden gedekt.

3

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

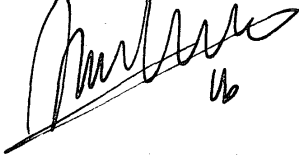
3

Realisering en evaluatie

Na vaststelling van de jaarrekening zal deze worden aangeboden aan de provincie als toezichhouder. Tevens wordt aan het CBS de Informatie voor Derden (IV3) aangeleverd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

BIJLAGE

RAADSVORSTEL REKENING 2012

INHOUDSOPGAVE

1. Aanbiedingsbrief	2
2. Beleidsresultaten	6
3. Financiële resultaten en financiële positie	12
3.1 Inkomsten en uitgaven per programma	12
3.2 Rekeningresultaten	13
3.2.1 Concernresultaat	13
3.2.2 Dienstresultaat	19
3.2.3 Bijzonder resultaat	21
3.3 Afwijking ten opzichte van Voortgangsrapportage 2012-III	23
4. Voorstellen	27
4.1 Voorstel bestemming rekeningresultaat 2012	27
4.2 Voorstel bestemming reserve Extra beleid en overige reserves	28
4.3 Voorstel instellen en opheffen van reserves en voorzieningen	28
4.4 Begrotingswijziging	29
Bijlagen	30
1. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming rekeningresultaten	30
2. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming reserves Extra Beleid en wijzigingen in de reserves	39
3. Overzicht en toelichting nieuw in te stellen en op te heffen reserves en voorzieningen	43

stad.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

1. Aanbiedingsbrief

Het jaar 2012 was in vele opzichten een bewogen jaar. Het college viel en een groot project als de tram, waar jarenlang aan is gewerkt, werd stopgezet. De afwikkeling van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs (O2G2) kreeg een behoorlijke nasleep. De economische crisis heeft zich verdiept en dit zien we vooral terug in een stagnatie dan wel teruggang in de woningbouw en in de vestiging van nieuwe bedrijven en winkels. In de staart van 2012 nam de werkgelegenheid af en zijn er meer mensen in Groningen aangewezen op een uitkering.

Dit heeft zijn weerslag op de (financiële) resultaten van de gemeente Groningen: voor de derde keer op rij presenteren we een tekort. Dit tekort bedraagt 27,8 miljoen euro. Na de verwerking van de verschillende bestemmingsvoorstellen, waaronder het aanspreken van reserves resteert er een te dekken nadelig saldo van 12 miljoen euro. We stellen voor dit tekort te dekken door een onttrekking aan de algemene egaliseringsreserve (verder AER). De voorgestelde onttrekking is verwerkt in het weerstandsvermogen in de gemeenterekening 2012.

Voor het grootste deel is het negatieve resultaat toe te schrijven aan een afboeking van 25 miljoen euro op de grondexploitatie Meerstad, die we vanwege de aanhoudende stagnatie op de woningmarkt noodzakelijk achten. Voor het overige correspondeert het Rekeningresultaat 2012 in grote lijnen met de Begroting 2012. Enkele grotere afwijkingen lichten we hieronder toe.

In deze jaarrekening 2012 leggen we verantwoording af over het in dit jaar gevoerde beleid en de behaalde resultaten. Voor de komende jaren verwachten wij niet uit het (financiële) dal te komen. Er zullen behoorlijke ingrepen noodzakelijk zijn.

Woningbouwlocaties en bedrijventerreinen

Zoals gezegd hebben we vanwege de voortdurende stagnatie op de woningmarkt net als vorig jaar een fors verlies genomen op de grondexploitatie Meerstad.

Uw raad heeft op 27 februari 2013 de grondexploitatie Meerstad 2012 vastgesteld. In de vorige herziening, de Grondexploitatie Meerstad 2011, hielden we al rekening met tegenvallende afzet in de jaren 2012 tot en met 2014. Nu we een jaar verder zijn, zijn de economische omstandigheden niet verbeterd en heeft de crisis op de woningmarkt zich verder verdiept. We schatten in dat het economisch herstel en het aantrekken van de woningmarkt en verkoop van bedrijventerreinen langer op zich laten wachten dan vorig jaar was voorzien. Daarom nemen we meer tijd voor de ontwikkeling van Meerstad. Hiervoor hebben we een voorziening getroffen om de boekwaarde van het project Meerstad met 25 miljoen euro te verlagen.

In 2011 hebben we een voorziening getroffen van 40 miljoen euro om de mogelijke gevolgen van de crisis voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen op te kunnen

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

vangen. Eind 2012 hebben we onze grondexploitaties herzien en vast moeten stellen dat het nadeel, gecorrigeerd met een rente-effect, nog circa 3 miljoen euro nadeliger was dan de eerder voorziene 40 miljoen euro.

Met de Regio zijn de afspraken herzien zodat er én minder gebouwd gaat worden en meer geconcentreerd.

Met de raad is afgesproken de grote grondexploitaties regelmatig te herzien. De Stuurgroep Grondexploitaties, met daarin de wethouders Grondzaken en Economische Zaken is sinds eind januari 2013 actief. De Stuurgroep volgt marktontwikkelingen nauwgezet en bewaakt de financiële taakstelling en voortgang van de grondexploitaties. Bij inhoudelijke en financiële dilemma's kan zij snel optreden. Daarnaast kan zij nieuwe initiatieven versneld oppakken.

Andere tegenvallers

Andere belangrijke tegenvallers deden zich voor op diverse terreinen. Zo zorgt het faillissement van TCN/SIG voor een verlies van 6,7 miljoen euro omdat het bedrijf haar schulden niet zal aflossen. Naar aanleiding van het rapport van de commissie Klaassen over de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs (O2G2) hebben we een nabetaling moeten doen aan het bijzonder onderwijs van 6,1 miljoen euro. De afhandeling van het geschil met de bouwer van de parkeergarage Damsterdiep heeft ons 4,7 miljoen euro gekost. Deze nadelen zijn grotendeels gedekt of meegenomen in de begroting 2013. De exploitatieresultaten van het Parkeerbedrijf vallen tegen. Wij hebben u hierover geïnformeerd in de Rapportage Parkeerbedrijf 2012. Vooral de inkomsten uit (nieuwe) parkeergarages en handhaving bleven achter bij onze verwachting. Voor 2012 levert dit een verlies op van 1,8 miljoen euro.

Tegenover deze tegenvallers stonden maatregelen die leidden tot financiële voordelen. Hierop komen we in hoofdstuk 3 van dit raadsvoorstel terug.

Aanvulling weerstandsvermogen

Het gemeentelijk weerstandsvermogen actualiseren we twee keer per jaar. Op basis van besluiten van uw raad streven we voor de korte termijn naar een ratio van 0,8 en voor de lange termijn naar een ratio van 1,0. In de primitieve begroting 2013 is de ratio van het weerstandsvermogen bepaald op 0,44. Tegelijkertijd met het indienen van de begroting zijn voorstellen gedaan om het weerstandsvermogen te versterken, waardoor de ratio in de actuele begroting 2013 uitgekomen is op 0,8. Bij de rekening 2012 komen we lager uit, namelijk op een ratio van 0,6. Dit is onvoldoende. De twee belangrijkste oorzaken van de verslechtering van het weerstandsvermogen zijn de vorming van een voorziening voor Meerstad en de verlaging van de algemene egalisatiereserve als gevolg van de verwerking van het nadelige resultaat na bestemming 2012.

Het is noodzakelijk het weerstandsvermogen aan te vullen. Het risicoprofiel van de gemeente blijft de komende jaren hoog, onder andere doordat de economische crisis

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

aanhoudt. Ook de overheveling van nieuwe taken als gevolg van de decentralisatie bij het Rijk zal invloed hebben op ons risicoprofiel. Om een ratio van 0,8 te realiseren is een aanvulling van 38,4 miljoen euro nodig. Voor een ratio van 1,0 is een aanvulling van 76,9 miljoen euro nodig. We betrekken de benodigde aanvulling van de reserves bij de voorbereiding van de begroting 2014.

Naast de aanvulling van het weerstandsvermogen, moeten we ook beslist aandacht blijven schenken aan scherp risicomanagement. Het kader voor het risicomanagement is vastgelegd in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011. Om onze kennis en aanpak op dit terrein te vergroten nemen we als gemeente deel aan het Veranderlab Strategisch Risicomanagement waarin we samen met tien andere gemeenten, onder begeleiding van het Zijlstra Centre en het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement werken aan het risicomanagement. Een belangrijke doelstelling hierbij is het continu aandacht organiseren voor risico's en hierover in dialoog zijn met elkaar. Zo zorgen we ervoor dat risico's (nog) eerder in beeld zijn, zodat keuzes maken en bijsturing mogelijk is.

Investeren én aanpassen

Juist ook in tijden van economische tegenwind is het belangrijk om te blijven investeren in de Stad(jer). De voorbereidende werkzaamheden voor het Forum en de Oostwand zijn in 2012 daadwerkelijk begonnen. De gestarte veranderingen in de 'huiskamer van de Stad' zijn voor iedere bezoeker zichtbaar.

Het stoppen van de regiotram was een pijnlijke maar noodzakelijke beslissing. Met het stopzetten van de ontwikkeling van de regiotram is ons bereikbaarheidsvraagstuk uiteraard niet opgelost. Samen met de regio onderzoeken we hoe we de bereikbaarheid in onze regio kunnen waarborgen en verbeteren. Dat doen we via een zogenoemde 'brede netwerkanalyse van ons verkeerssysteem'. We kunnen zo bepalen welke maatregelen nodig zijn om de (openbaar vervoer)bereikbaarheid van stad en regio te verbeteren.

Voor de aanpak van de Zuidelijke ringweg zijn we in overleg met bewoners, scholen, bedrijven en andere partners om de leefbaarheidsvraagstukken die er nog zijn op te lossen.

Ook hebben we als gemeente geanticipeerd op een aantal grote wetswijzigingen en daarmee gepaard gaande extra taken die op ons afkomen in het sociale domein (transitie jeugdzorg en AWBZ en Participatiewet). We doen dit met partners in de regio maar ook in VNG en G32 verband. Om later beter een inhoudelijke kanteling te kunnen maken, zijn we gestart met een aantal pilots.

Tot slot willen we het niet onvermeld laten dat we ook in 2012 in staat zijn geweest om de aantrekkelijkheid van de Stad op peil te houden. We weten binnen de gemeente Groningen toch manieren te vinden om bijvoorbeeld de staat van onderhoud, leefbaarheid en veiligheid op een hoog niveau te houden. De Stadjer is

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

hier, over het algemeen genomen, zeer positief over. In ieder geval behoorlijk positiever dan ongeveer tien of vijftien jaar geleden. Dit valt af te lezen aan de in 2012 gehouden enquête op het gebied van de Leefbaarheid en Veiligheid. De aantrekkelijkheid van de Stad blijkt ook uit feit dat het aantal toeristen ook in 2012 weer is toegenomen.

Meer over de in 2012 behaalde beleidsresultaten leest u in het volgende hoofdstuk van dit raadsvoorstel, 'Selectie uit de beleidsresultaten'.

Een blik vooruit

We verwachten dat de economische crisis c.q. de gevolgen ervan, ons nog wel enkele jaren parten zal spelen. Vandaar dat we de grondexploitaties hebben herzien, verliezen erop hebben genomen en ons weerstandsvermogen hebben versterkt. Wij houden er rekening mee dat de werkloosheid verder zal oplopen.

In de komende jaren voorzien we nog twee omvangrijke financiële bedreigingen. Als eerste noemen de voorgenomen decentralisaties in de AWBZ, Jeugdzorg en op het gebied van Werk en Inkomen. Deze centralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen. Daarbovenop komen dan de Haagse bezuinigingen.

In 2013 en daarna komen we voor zéér ingrijpende inhoudelijke, organisatorische en financiële keuzes te staan. Die keuzes zullen moeilijk zijn en in de Stad duidelijk voelbaar en merkbaar worden.

Eind 2012 is een nieuw college aangetreden met als belangrijkste motto: 'Verbinden en vernieuwen'. Dit zullen we tegen het licht van de te maken keuzes meer dan ooit moeten doen. We streven naar een andere rol van de overheid, naar een opener cultuur met meer betrokkenheid van burgers, bedrijven en organisaties. Door middel van onder meer Stadsdebatten willen we Stadjes actief bij de te maken keuzes betrekken. De komende tijd willen we de Stadje vanuit zijn eigen kracht en inzet benaderen. Wij blijven daarbij altijd oog houden voor kwetsbare groepen in de samenleving.

We hebben er vertrouwen in dat we zo de grote, soms lastige, opgaven waar we in onze Stad voor staan, gezamenlijk aan kunnen. In onze binnenkort te verschijnen voorjaarsbrief zullen we u hierover nader informeren.

Raadsvoorstel - Gemeenterekoning 2012

2. Beleidsresultaten

In dit hoofdstuk presenteren wij u een selectie van de belangrijkste beleidsresultaten die we in 2012 realiseerden. De selectie is geordend volgens de programma's van de Programmabegroting.

Programma 1 Werk en Inkomen

- Door de aanhoudende crisis ontvingen in 2012 meer mensen een bijstandsuitkering. Het totale aantal mensen in de bijstand nam toe tot 9.079 op 31-12-2012. Opvallend is dat het aantal jongeren licht is gedaald van 1.024 naar 1.012 op 31-12-2012.
- *Anticiperend op de invoering van de nieuwe participatiewet zijn SOZA WE en Iederz intensiever gaan samenwerken om tot één programma Werk en Participatie te komen.*
- In 2012 zijn we gestart met de ontwikkeling van participatiebanen en uitstroombanen. De voorbereidingen kostten meer tijd dan verwacht. Hierdoor hebben we in 2012 minder klanten op een participatiebaan kunnen plaatsen dan verwacht.
- Vanaf juli 2012 bouwen we de gesubsidieerde arbeid af. Met ons 200 banenplan voorkomen we dat er (gedurende de afbouwperiode) knelpunten ontstaan bij maatschappelijke organisaties in de Stad.
- In 2012 zijn 670 werkzoekenden geplaatst bij werkgevers. 370 van hen vallen onder Social Return (het opnemen van werk/leerbanen en stageplekken in aanbestedingsvoorwaarden). Onze aandacht voor Social Return heeft in totaal 30% meer plekken opgeleverd dan in 2011.
- Samen met onder andere onderwijsinstellingen en werkgevers is in 2012 de basis gelegd voor een meer vraaggerichte benadering van werkgevers. We gaan de dienstverlening organiseren vanuit één centraal werkgeversservicepunt.
- Van alle ingediende aanvragen Wwb hebben we in 2012 89% binnen 8 weken afgehandeld (2011: 86%). Daarmee zijn we op de goede weg naar ons doel: 100% binnen 8 weken.
- Het beroep op inkomensondersteuning (o.a. bijzondere bijstand, langdurigheidstoeslag) neemt toe. Het aantal meldingen voor schuldhulpverlening is in 2012 ten opzichte van 2011 met bijna 5% toegenomen.
- We zijn begonnen met de herstructurering van de sociale werkvoorziening. We detacheren meer, en we bouwen de werk/leer bedrijven af. Door de rijksbezuinigingen hebben we fors minder contracten met externe opdrachtgevers afgesloten. Onder andere vanwege het niet afsluiten van een nieuwe CAO voor de werkvoorzieningsbedrijven is het resultaat van Iederz beter dan verwacht.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Programma 2 Economie en Werkgelegenheid

- De economische recessie leidt tot toenemende leegstand op bedrijventerreinen, kantorenlocaties en van winkels. Daarom revitaliseerden we bedrijventerreinen en we stelden actieplannen op voor kantorenlocaties, zoals Corpus den Hoorn en het Europapark. Dit doen we zoveel mogelijk samen met ondernemers
- Ondanks de recessie is het aantal arbeidsplaatsen in Groningen licht gegroeid. Het totaal aantal werkzame personen nam met 0,3 procent toe tot 135.537 (peildatum 1 april).
- In onze topsectoren Energie en Healthy Ageing en ICT steeg het aantal bedrijfsvestigingen. Met uitzondering van Healthy Ageing is ook een groei te zien in het aantal arbeidsplaatsen. Dat danken we mede aan onze actieve ondersteuning en stimulering van marktinitiatieven, en acquisitie en promotie, zowel nationaal als internationaal. Aan dit laatste hebben onze stedenbanden, vooral in Noord-Duitsland en Noordoost Europa bijgedragen.
- In 2012 steeg het totaal aantal bedrijfsvestigingen met bijna vier procent. Vooral de stijging van het aantal eenmanszaken was fors. Dit is zowel een effect van de economische crisis, als ook een trend van deze tijd. Om de kansen voor deze starters te vergroten, bieden wij hen via diverse platforms ondersteuning en de mogelijkheid tot netwerkvorming, zoals via Startersdagen en Onderneem 't.
- In de recreatiesector, en dan vooral de horeca, stijgt het aantal arbeidsplaatsen. Dit geldt helaas niet voor de detailhandel. We hebben in 2012 gewerkt aan een zo goed mogelijk economisch klimaat in de binnenstad. Met een aantrekkelijk evenementenprogramma en activiteiten vanuit het Informatiecentrum hebben wij getracht om zoveel mogelijk bezoekers naar de binnenstad te trekken. Dit is gelukt.
- Eind 2012 zijn we op het Europapark, samen met Waterbedrijf Groningen, gestart met de aanleg van een collectieve warmte/koude opslag (WKO). Met het systeem maken we een grote stap naar een duurzame warmte en koudevoorziening voor het Europapark.

Programma 3 Jeugd en onderwijs

- In 2012 gaven we het Vensterschoolconcept een nieuwe impuls. Ook zetten we eerste stappen in de kwaliteitsverbetering van de schoolgebouwen.
- De jeugd gebruikt (iets) minder genotmiddelen en is (iets) vaker lid van een vereniging. Tegenover deze gezonde ontwikkelingen staat een afname van het percentage jongeren (12-17 jaar) dat voldoet aan de Nederlandse norm bewegen: van 74% in 2008 naar 63% in 2012.
- Het onderzoek naar de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs in Groningen werd afgerond. Hiermee willen we ons voordeel doen zodat dergelijke processen in de toekomst beter verlopen. In het verlengde daarvan werken we gezamenlijk aan een protocol.
- In 2012 zijn we begonnen met het opstellen van een onderwijspact met het gehele onderwijsveld. Een vernieuwende en verbindende aanpak om met alle

Blad 7 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekoning 2012

partners uit het veld te werken aan Groningen als dé onderwijsstad van Nederland.

- We hebben in 2012 gewerkt aan de voorbereidingen voor de transitie Jeugdzorg. De kaders voor de vernieuwing van het sociaal domein zijn vastgelegd in de nota 'Groningen voor elkaar; visie en uitgangspunten voor de vernieuwing van het sociaal domein'. Landelijk hebben we via de G32 en VNG gelobbyd voor de goede voorwaarden waaronder de decentralisaties moeten plaatsvinden.
- We zijn gestart met twee experimenten via de Sociale Teams. De samenwerking met andere Groningse gemeenten bij de decentralisatie van de Jeugdzorg is in gang gezet.

Programma 4 Welzijn, gezondheid en zorg

- Ook in dit programma spelen de decentralisaties een belangrijke rol. (zie hierboven 'Onderwijs en jeugd').
- Aansluitend op onze nieuwe visie voor het sociale domein, hebben we samen met de regiogemeenten een nieuw programma voor dak- en thuislozen en bemoeizorg gemaakt, waarin ambtenaren uit meerdere Groninger gemeenten samenwerken in een team. Uniek is ook de zeer actieve betrokkenheid van de doelgroep zelf.
- Om 'actief mee te kunnen doen' is - voor mensen met een beperking - vooral de eigen wijk belangrijk. Samen met bewoners, corporaties en (welzijn- en zorg-) instellingen hebben we in 2012 gewerkt aan meer mogelijkheden in de wijken. De STIPS - waar vraag en aanbod samen komen - spelen hierin een belangrijke rol.
- Door de pilot 'Eerder af op meldingen' is het aantal cliënten binnen de OGGZ gestegen. Het betreft veelal cliënten met enkelvoudige problematiek. De pilot voor de aanpak multi-probleemgezinnen is in 2012 succesvol afgesloten en wordt in 2013 in Beijum en de Indische Buurt voortgezet.
- Op een groeiend aantal middelbare scholen is voorlichting gegeven over homoseksualiteit en seksuele diversiteit. We hebben de intentieverklaring Lokaal emancipatiebeleid homoseksuelen met het Rijk ondertekend.
- Er is binnen het inburgeringsbeleid een verbetering gerealiseerd in het duale inburgeringspercentage (taal leren en direct toepassen in je werk of op school), hoewel de beoogde 80% niet is behaald. De door het Rijk opgelegde huisvestingstaakstelling is in 2012 behaald.

Programma 5 Sport en bewegen

- Via Bslim hebben we ook in 2012 weer vele kinderen en jongeren in beweging gebracht en laten kennismaken met sportverenigingen. Een nieuwe kansrijke ontwikkeling is de oprichting van drie Bslim-schoolsportclubs in Selwerd Paddepoel Tuinwijk, Lewenborg en Corpus Den Hoorn. In december 2012 waren al 80 kinderen van Vensterschool Selwerd Paddepoel Tuinwijk lid van de eerste Bslim-schoolsportclub in Groningen.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

- In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen zijn verschillende projecten opgezet om mensen die te weinig actief zijn meer te laten sporten en bewegen. De projecten zijn in 2010 en 2011 opgestart en lopen t/m 2014. We richten ons hierbij op ouderen, mensen met een psychische beperking, mensen met een verstandelijke beperking en allochtone kinderen.
- We hebben in 2012 geïnvesteerd in renovatie en verbetering van sportaccommodaties. Op basis van signalen van de klant hebben we extra aandacht besteed aan onze dienstverlening en schoonmaak. De facturatie en subsidies voor de accommodaties hebben we beter op elkaar afgestemd en voor de voetbalverenigingen hebben we een seizoentarief ingevoerd.
- We zijn onderhandelingen gestart met FC Groningen en de verenigingen op sportpark Corpus den Hoorn over het inpassen van de trainingsfaciliteiten voor FC Groningen op sportpark Corpus Den Hoorn.
- In 2012 hebben we de eerste Sportmonitor gepresenteerd. De monitor is een nulmeting en bevat een schat aan informatie over onder andere sportdeelname.
- We hebben in 2012 6 proefprojecten gedaan om na te gaan hoe de gemeente talentontwikkeling in een aantal sporten kan stimuleren.

Programma 6. Cultuur

- Eind november is de cultuurnota 2013-Cultuurstad Groningen: *Tegen de Stroom* in vastgesteld. Daarmee werd in totaal voor de jaren 2013-2014 2 miljoen euro incidenteel extra gereserveerd om culturele organisaties te steunen nu er minder subsidie komt van Rijk, provincie en soms ook gemeente.
- De bouw van het Forum is gestart. We stelden een datum vast voor bestuurlijke overdracht van De Openbare Bibliotheek Groningen naar het Groninger Forum (1 januari 2015).
- Na reorganisatie in 2012, een extra financiële bijdrage van gemeente en provincie en de komst van een nieuwe directeur heeft het Groninger Museum het jaar kunnen afsluiten met een sluitende exploitatie.

Programma 7 Verkeer

- Station Europapark is geopend. Onder het station is een fietsenstalling voor 750 fietsen.
- Bij de begroting 2013 is op een aantal fietsprojecten bezuinigd. Toch blijven we samen met andere partijen investeren in goede fietsenstallingen bij treinstations, belangrijke bushaltes en P+R-terreinen. De fietspaden Duinkerkenstraat en Antwerpenweg waren klaar in de zomer van 2012. Al eerder namen we de fietsbrug Plataanlaan in gebruik.
- Het stopzetten van de RegioTram was een pijnlijke maar een noodzakelijke beslissing. Samen met de provincie en regio zijn we eind 2012 begonnen met een nieuw en integraal verkeer- en vervoersplan voor de regio.
- De provincies Fryslân en Groningen zijn gestopt met de plannen voor de spoorlijn Groningen-Heerenveen.

Blad 9 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

- De inkomsten uit (nieuwe) parkeergarages en parkeerhandhaving bleven achter bij de verwachting. De afhandeling van het geschil met de bouwer van de parkeergarage Damsterdiep heeft 4,7 miljoen euro gekost. In de in maart 2012 vastgestelde nota Parkeren met Perspectief staat hoe we het parkeerbedrijf weer financieel gezond maken.
- Het project veilige schoolomgevingen is afgerond.
- We hebben 80 bushaltes toegankelijk gemaakt

Programma 8 Wonen

- De stagnatie op de woningmarkt noodzaakten ons voor Meerstad de boekwaarde te verlagen. We nemen een verlies van 25 miljoen euro. Het verlies op de overige grondexploitaties voor woningbouwlocaties bedraagt 19,8 miljoen euro. Dit dekken we grotendeels af met de voorziening die we bij de jaarrekening 2011 al getroffen hebben.
- In 2012 zijn er in totaal 1.136 woningen opgeleverd; 864 nieuwe en 272 vervangende nieuwbouw (herstructurering). In afstemming met onze partners binnen de Regio Groningen Assen hebben we het aantal jaarlijks te bouwen woningen in onze stad verlaagd naar 600 (exclusief jongerenhuisvesting).
- De nieuwbouw voor jongeren bleef achter bij de verwachtingen; er zijn 214 van de beoogde 600 eenheden opgeleverd. Voor de ouderen in onze stad zijn er voldoende woningen beschikbaar. Het aantal gezinnen is in 2012 vrijwel gelijk gebleven. Starters op de woningmarkt hebben het lastig. Met de starterslening hebben we 50 starters op weg geholpen.
- De corporaties zijn goed op weg om tot 2014 de beoogde verduurzaming (door o.a. betere isolatie) van 3.500 tot 4.500 woningen te realiseren.

Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte

- Ook in 2012 zijn we er in geslaagd om het onderhoud van de Stad op een goed niveau te houden. Met een score van 91% uit de (BORG) schouw voldoen we aan de beoogde onderhoudskwaliteit. Uit de tweejaarlijkse enquête leefbaarheid blijkt dat de tevredenheid over het onderhoud gemiddeld op hetzelfde hoge niveau is gebleven.
- We hebben opnieuw burgers en scholieren gestimuleerd zelf een bijdrage te leveren in het schoonhouden van de eigen woon- of leefomgeving. In totaal hebben circa 8000 mensen de 'handen uit de mouwen gestoken' tijdens acties als Lentekriebels.

Programma 10 Veiligheid

- In 2012 hebben we nagenoeg voldaan aan de vastgestelde opkomsttijden voor de brandweer en presteren we boven het landelijk gemiddelde. De repressieve ploegen voldoen aan de wettelijke opleidings- en geoefendheidseisen.
- De scores in de monitor Leefbaarheid en Veiligheid zijn op de onderdelen overlast, drugsoverlast en ervaren onveiligheidsgevoelens iets slechter dan bij de vorige meting. De wijken Centrum, Oosterparkwijk, Vinkhuizen, Beijum-oost en Korreweg/De Hoogte komen als het minst veilig uit de bus.

Blad 10 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

- De score op de indicator Verloedering is gedaald. Het aantal geweldsincidenten daalt. Dit zit voornamelijk in een daling in de binnenstad. Het aantal inbraken is iets lager dan in 2011.

Programma 11 Stadhuis en Stadler

- In het programma Stadhuis en Stadler werken we aan verdere verbetering van de dienstverlening aan onze Stadlers (burgers, bedrijven en instellingen). Uit onderzoek naar klanttevredenheid blijkt dat we daarin succes boeken.

Programma 12 Bedrijfsvoering

- In de organisatieontwikkeling zijn in 2012 belangrijke stappen gezet. Er is een nieuwe managementstructuur ingevoerd door de vorming van het Groningen Managementteam (GMT), een Groningen Management overleg (GMO) en een verbindingsgroep. Er zijn nieuwe kernwaarden, inrichtingsprincipes en een nieuw besturingsmodel ontwikkeld. Voor het omvormen van de huidige dienstenstructuur naar één organisatie met twee nieuwe beleidsunits en een concernstaf is veel voorwerk verricht. Net als voor de geplande samenvoeging van Iederz en SoZaWe.
- De vorming van een gezamenlijk Shared Service Center, waarin alle onderdelen van de bedrijfsvoering worden ondergebracht, ligt op schema.
- Er zijn uitvoeringsplannen opgesteld op basis waarvan in 2013 gericht verder kan worden gewerkt aan de organisatie nieuwe stijl.

Bovenstaand is een selectie van de belangrijkste beleidsresultaten. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar de verantwoording in de afzonderlijke programma's.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

3. Financiële resultaten en financiële positie

In dit hoofdstuk informeren wij u over de financiële resultaten in 2012 en de financiële positie van de gemeente. De rekening 2012 sluit met een nadelig resultaat van 27,8 miljoen euro. In dit raadsvoorstel lichten we de afwijkingen nader toe. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de gemeenterekening 2012.

3.1 Inkomsten en uitgaven per programma

In onderstaand overzicht is de herkomst van de middelen en de lasten per programma weergegeven om een globaal inzicht te geven van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven.

Inkomsten	Rekening 2012
Algemene uitkering	278,2
Specifieke uitkeringen van het rijk	221,2
Gemeentelijke belastingen	62,9
Rente en dividend	20,0
Leges en heffingen	56,2
Huren en pachten	15,0
Overige inkomsten	207,1
uit/naar reserves	44,7
Totaal	905,2
Uitgaven per programma	
1. Werk en inkomen	276,6
2. Economie en werkgelegenheid	42,2
3. Jeugd en onderwijs	77,5
4. Welzijn, gezondheid en zorg	91,8
5. Sport en bewegen	28,7
6. Cultuur	50,7
7. Verkeer	38,9
8. Wonen	69,2
9. Onderhoud en beheer openbare ruimte	97,4
10. Veiligheid	31,5
11. Stadhuis en Stadler	20,7
12. Bedrijfsvoering	39,3
13. Overig	25,3
15. Algemene inkomsten en post onvoorzien	43,2
Totaal Programma's	933,0
Saldo	-27,8

Bedragen in miljoenen euro's

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

3.2 Rekeningresultaten

Het nadelig resultaat van 28,6 miljoen euro is als volgt uit te splitsen in concern-, dienst- en bijzonder resultaat:

• Concernresultaat	-1,8
• Dienstresultaten	1,7
• Bijzondere resultaten	-27,7
	<u>-27,8</u>

3.2.1 Concernresultaat

Het nadelige concernresultaat bedraagt 1,8 miljoen euro. Dit nadeel is het resultaat van diverse afwijkingen waarvan de volgende afwijkingen het belangrijkste zijn:

Algemene uitkering	5,5	V
Stelpost ruil middelen stimulering woningbouw	-3,5	N
Vrijval Extra beleid	7,0	V
Vrijval 'BoSS' gelden	0,8	V
Wachtgeld en pensioenen wethouders	-2,7	N
Onroerende Zaakbelasting (OZB)	-2,1	N
Functioneel Leeftijdsontslag (FLO)	0,5	V
ISV duurzame woningvoorraad	4,4	V
Slot- en Nacalculaties	1,2	V
Stopzetten/ anders dekken projecten	3,4	V
Stopzetten Regiotram	-1,1	N
Afwikkeling parkeergarage Damsterdiep	-4,7	N
Saldo financieringsfunctie	1,1	V
TCN/SIG	-6,7	N
Leges	-0,7	N
Rente investeringen	-0,6	N
Zernike college	0,8	V
Doorbetaling bijzonder onderwijs	-6,1	N
Reserve stichting WeerWerk	-0,6	N
Overig (diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen)	<u>2,3</u>	V
	<u>-1,8</u>	N

TOELICHTING

Algemene uitkering

V 5,5 miljoen euro

De algemene uitkering is 5,5 miljoen euro hoger uitgevallen dan we verwachtten. Hiervan wordt 6,5 miljoen euro veroorzaakt door plaatselijke ontwikkelingen. De belangrijkste voordelen ontstaan hier door meer woonruimten, meer inwoners en een grotere omgevingsadressendichtheid.

Het overige nadeel bestaat uit landelijke ontwikkelingen, een nacalculatie van de uitkering uit het gemeentefonds in 2010/2011 en door voordelen op integratieuitkeringen. Een uitgebreide toelichting op de algemene uitkering treft u aan in programma 15.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Stelpost ruil middelen stimulering Woningbouw N 3,5 miljoen euro

In 2012 zijn de extra beleidsmiddelen van 3,5 miljoen euro voor het stimuleren van de woningbouw gebruikt als dekking voor de gemeentebegroting 2012. Deze dekking moest worden gerealiseerd door de beschikbare structurele middelen ad 245 duizend euro om te ruilen voor een incidenteel bedrag. Dat is in 2012 niet geëffectueerd. Het is technisch niet meer mogelijk om dit in boekjaar 2012 te repareren aangezien hiervoor een wijziging van de Gemeentebegroting 2012 nodig is. Hierdoor ontstaat nu een technisch/administratief nadelig resultaat van 3,5 miljoen euro. Bij de bestemming van het resultaat wordt dit technische resultaat tijdelijk gedekt uit de AER. Bij de begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2013 (juni) leggen wij uw raad een begrotingswijziging voor deze ruil voor. Hierna kan de ruil worden uitgevoerd en wordt er weer 3,5 miljoen euro aan de AER toegevoegd waarmee dit nadeel is opgelost.

Vrijval extra beleid V 7,0 miljoen euro

Jaarlijks ontstaat in de rekening een resultaat omdat beschikbare middelen voor extra beleid niet (geheel) worden uitgegeven. In principe dienen de beschikbare middelen extra beleid binnen twee jaren te worden besteed.

In 2012 ontstaat een voordeel van 5,6 miljoen euro door vrijval van incidenteel extra beleid. Het gaat om de volgende middelen:

• Uit 2012:	Organisatieontwikkeling	870	V
• Uit 2012:	Bestuurlijke dienstverlening	65	V
• Uit 2012:	Akkoord van Groningen kenniscampagne	114	V
• Uit 2012:	Veiligheidsbeleid	50	V
• Uit 2012:	BUG	3.237	V
• Uit 2012:	Schuldhelp	70	V
• Uit 2012:	Herewegviaduct (tijdelijke maatregelen)	80	V
• Uit 2012/2011:	Cofinanciering Kennisprojecten	599	V
• Uit 2011:	Duurzaamheid	264	V
• Uit 2009:	Energiebesparing woningen	61	V
• Uit 2009:	0-db norm kamerverhuur	145	V
		<u>5.555</u>	V

Daarnaast is ook sprake van incidentele vrijval van structureel beschikbaar gesteld extra beleid. Wanneer structurele beschikbare middelen nog niet zijn ingezet, kunnen deze in het jaar vrijvallen. Structureel blijven de middelen beschikbaar voor het betreffende project. In 2012 is 1,5 miljoen euro van het structureel beschikbare extra beleid nog niet ingezet. Het gaat om:

• Uit 2011:	Wijkservicecentrum Lewenborg	14	V
• Uit 2009:	Project Oud en Nieuw	20	V
• Uit 2008:	Terreinwinst	62	V
• Uit 2007:	Terreinwinst	13	V
• Uit 2006:	Investeringsbijdrage programma fysiek	220	V
• Diverse jaren	Kapitaallasten fysieke investeringen	1.164	V
		<u>1.493</u>	V

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Waar mogelijk betrekken we de vrijval van Extra Beleid (zowel incidenteel als structureel) bij de voorbereiding op de begroting 2014.

Vrijval 'BoSS' gelden **V 0,8 miljoen euro**

De vrijval op de budgetten uit het programma voor Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling bedraagt 646 duizend euro. De vrijval zit vooral in de diverse budgetten ten behoeve van Informatisering en Automatisering (I&A), waar de in het oorspronkelijke bestedingsprogramma opgenomen bedragen niet of niet volledig zijn uitgegeven. Reden hiervoor is dat de aandacht in 2012 vooral gericht is geweest op de inrichting van de digitale werkplek en de planvorming voor het invoeren van zaakgericht werken. In 2012 is er minder uitgegeven aan I-beveiliging en investeringen op het gebied van open source software. Op het uitvoeringsprogramma Stad en Stadhuis is een voordeel van 150 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door diverse onderuitputtingen op budgetten voor Publieke Dienstverlening.

Wachtgeld en pensioenen wethouders **N 2,7 miljoen euro**

In de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) zijn de pensioenrechten voor (ex-) bestuurders geregeld. Voor (toekomstige) uitkeringen aan ex-bestuurders of hun nabestaanden worden de gemeenten waar het ambt werd bekleed, aangesproken. Tot nu toe heeft er, o.a. door nog niet ingevoerde regelgeving door de rijksoverheid, onvoldoende fondsvorming plaatsgevonden om eventuele claims te kunnen betalen. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden een bedrag van 1,9 miljoen euro in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken.

Eind 2012 ontvingen zes oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen, wordt een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 wordt toegevoegd. In de voorziening is 0,8 miljoen euro gestort. Eind 2013 zal worden bepaald of op dat moment extra middelen aan de voorziening moeten worden toegevoegd in verband met de verplichtingen over 2014.

Onroerende Zaakbelasting (OZB) **N 2,1 miljoen euro**

Het nadeel heeft een aantal oorzaken. In de eerste plaats valt de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad aanzienlijk lager uit dan ten tijde van de besluitvorming van de tarieven in het najaar van 2011 werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond. Voor het niet getaxeerde deel moesten aannames gedaan worden. In werkelijkheid vielen de taxaties lager uit dan destijds aangenomen werd. Dit levert een nadeel op van 0,5 miljoen euro.

De tweede oorzaak is een hogere inkomstenderving dan geraamd van 1 miljoen euro door meer bezwaarprocedures over de WOZ-waarde. Daarnaast is de volumegroei lager dan geraamd omdat er minder gebouwd wordt in de stad (nadeel 0,2 miljoen

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

euro). En ten slotte komt de economische crisis ook tot uitdrukking in een toename van het aantal leegstaande bedrijfspanden (nadeel 0,2 miljoen euro) en een nadeel van 0,2 miljoen euro door een toename van de oninbare vorderingen (meer failliete bedrijven en meer huishoudens in de schuldenregeling).

Functioneel Leeftijdsonslag (FLO)

V 0,5 miljoen euro

In 2012 is er een voordeel van 0,5 miljoen euro op FLO/levensloop. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die we maken voor het overgangsrecht FLO blijven voor de Brandweer en de Ambulancedienst 0,5 miljoen euro achter bij het beschikbaar gestelde bedrag van 1,8 miljoen euro. Een verklaring voor de lagere kosten is dat de tendens zich voordoet dat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55e. Hierdoor nemen de salariskosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af.

ISV duurzame woningvoorraad

V 4,4 miljoen euro

Het voordeel ontstaat doordat projecten nog niet zijn afgerond. Voor een uitgebreid overzicht van de besteding van de ISV budgetten wordt verwezen naar bijlage 8 Bestedingen ISV in de Gemeenterekening.

Slot- en nacalculaties

V 1,2 miljoen euro

In 2012 heeft uw raad de slotcalculaties Martiniziekenhuis (V 0,2), Sportlaan de Hoogte (V 0,3), en Vinkhuizen Zilverlaan (V 0,1) en de nacalculaties Fietsbrug Plataanlaan (V 0,6) en Overwinningsplein (-) vastgesteld.

Stopzetten/ anders dekken projecten

V 3,4 miljoen euro

Bij de begroting 2013 heeft uw raad besloten om een aantal projecten te stoppen of te dekken uit andere middelen. Bij de rekening 2012 leidt dit tot een voordeel van in totaal 3,4 miljoen euro op de volgende projecten:

• Revolverend fonds verbetering woonschepen	0,5
• Fietspaden langs Noordelijke Ringweg, spoorlijn Groningen-Sauwerd en Noord-Zuid route	0,8
• Woonschepenhaven	0,5
• Herinrichting Diepenring	0,2
• Overdracht A7/Gideonbrug	1,4
	<u>3,4</u>

Stopzetten Regiotram

N 1,1 miljoen euro

Door het stoppen met het project Regiotram moet er verlies worden genomen op de aankoopkosten Eikenlaan voor 0,6 miljoen euro en op het Glaudé-locatie voor 2,7 miljoen euro, omdat de aankoopwaarde hoger ligt dan de huidige marktwaarde. Verder is er vrijval van 2,2 miljoen euro op de gereserveerde kapitaallasten voor de Regiotram. Deze resultaten zijn onderdeel van de totale afrekening van het project Regiotram die later dit jaar aan uw raad wordt voorgelegd.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Afwikkeling parkeergarage Damsterdiep **N 4,7 miljoen euro**
De afhandeling van het geschil met de bouwer van de parkeergarage Damsterdiep leidt tot een verlies van 4,7 miljoen euro.

Saldo financieringsfunctie (Treasury) **V 1,1 miljoen euro**
Het voordelige resultaat op de financieringsfunctie is 1,1 miljoen euro. Dit resultaat bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst is er een voordeel van 1,5 miljoen euro op de korte mismatchfinanciering en een voordeel van 1,0 miljoen euro op nieuwe leningen doordat de marktrente aanmerkelijk lager was dan de begrote rente. Daar staat een nadelig resultaat van 0,9 miljoen euro op kort geld tegenover dat ontstaat door de lage rente en omdat we een lager saldo op onze bankrekening hadden dan waar we in de begroting rekening mee hielden. Verder hadden we een nadeel van 0,7 miljoen euro doordat we minder eigen financieringsmiddelen (reserves) beschikbaar hadden waardoor we meer leningen afgesloten hebben dan we in de begroting hebben aangenomen. Overige kleine verschillen leiden per saldo tot een voordeel van 0,2 miljoen euro.

TCN/SIG **N 6,7 miljoen euro**
Eind 2012 is het faillissement van TCN/SIG uitgesproken. De gemeente heeft een aantal vorderingen vanwege een achtergestelde lening en een rekening courant op TCN/SIG. Het bedrag van de vordering (6,725 miljoen euro) is toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Leges **N 0,7 miljoen euro**
De afwijking van het resultaat op de leges wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de leges bouwactiviteiten. Door de huidige economische omstandigheden zijn er minder (grote) bouwprojecten. Dit levert in 2012 een nadeel op van 0,7 miljoen euro.

Rente investeringen **N 0,6 miljoen euro**
Dit administratieve nadeel ontstaat door een tijdsverschil tussen rentebetaling en rentetoerekening aan projecten.

Zernike college **V 0,8 miljoen euro**
De statuswijziging van het Zernikecollege is per 2012 ingegaan in plaats van 2013. Met deze statuswijziging ontvangt Groningen een lagere algemene uitkering (zie ook de analyse van het resultaat op de algemene uitkering in de Gemeenterekening). Hiertegenover staat het vervallen van de jaarlijkse bijdrage van 0,45 miljoen euro aan de gemeente Haren. Daarnaast ontstaat hierdoor een incidenteel voordeel van 0,3 miljoen euro.

Doorbetaling bijzonder onderwijs **N 6,1 miljoen euro**
Op basis van het advies Vermogen tot onderwijs van mr. L.J. Klaassen zijn besluiten genomen over de herziening van de bruidsschat aan en het versterken van het vermogen van het openbaar schoolbestuur O2G2. In de wet is de financiële

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

gelijkstelling verankerd. Dat betekent dat wij een doorbetalingsverplichting hebben aan het bijzonder onderwijs. Deze doorbetaling bedraagt 6,1 miljoen euro.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Reserve stichting WeerWerk

N 0,6 miljoen euro

In de begroting 2012 is de reserve van de Stichting WeerWerk van 0,6 miljoen euro meegenomen ter dekking van gemeentelijke lasten. Afroming van de reserve is niet wenselijk vanwege de verhoging van de pensioenleeftijd. Deze verhoging van de pensioenleeftijd heeft gevolgen voor mensen met een seniorenbaan bij de stichting Weerwerk. De loonbetalingen worden hierdoor over een langere periode gecontinueerd. Het in stand houden van deze reserve betekent een nadeel van 0,6 miljoen euro.

Overig (diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen euro) **V 2,3 miljoen euro**

Een groot aantal posten telt op tot een voordeel van 2,3 miljoen euro. De grootste hieruit: Control- en werkbudget financiën (N 319 duizend euro), Reserve Kinderen en armoede (N 450 duizend euro), stelpost onvoorzien (V 300 duizend euro), mobiliteit Topkader (V 304 duizend euro), DaFinci (V 232 duizend euro), overige belastingen (V 263 duizend euro), onderzoekskosten O2G2 (V 253 duizend euro) en BCF (V 278 duizend euro).

3.2.2 Dienstresultaat

De financiële resultaten op beleidsuitvoering komen in de rekening tot uitdrukking in de dienstresultaten. We lichten hier alleen de belangrijkste resultaten toe.

BD	-0,1	N
CT	0,1	V
DIA	0,4	V
HVD	0,0	N
Iederz	-0,7	N
MD	1,0	V
OCSW	2,7	V
ROEZ	-1,9	V
SZW	0,4	V
	<u>1,7</u>	V

DIA

V 0,4 miljoen euro

Het voordeel wordt voor 243 duizend euro verklaard door incidentele vrijval op kapitaallasten van de revitalisatie van de Prefectenhof. Daarnaast is het gemeentelijke pakket voor inkoop ondergebracht in DaFinci. Dit levert een vrijval op van 173 duizend euro.

Iederz

N 0,7 miljoen euro

Het nadelige resultaat van 0,7 miljoen euro bestaat uit een uitvoerings- en subsidieresultaat. Het uitvoeringsresultaat was 1,9 miljoen euro lager dan begroot. Dit resultaat betreft alle kosten en opbrengsten van Iederz die nodig zijn voor uitvoering van het gemeentelijk beleid en de WSW. Het subsidieresultaat was 1,2 miljoen euro hoger dan begroot. Dit betreft alle loonkosten WSW minus de rijkssubsidie.

Raadsvoorstel - Gemeenterekoning 2012

Milieudienst

V 1,0 miljoen euro

Het resultaat bij de Milieudienst bestaat uit een groot aantal kleinere posten. De grootste posten zijn: bedrijfsafvalinzameling en verwerking (V 753 duizend euro), duurzame ontwikkeling (V 355 duizend euro) en onderhoud en beheer openbare ruimte (N 209 duizend euro). Deze resultaten worden inhoudelijk toegelicht bij programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte.

OCSW

V 2,7 miljoen euro

Het dienstresultaat van OCSW bestaat uit een groot aantal posten. De grootste posten zijn: resultaat Oosterpoort/Stadschouwborg (N 685 duizend euro), niet gerealiseerde bezuinigingen (N 459 duizend euro), vrijval budget Maatschappelijke opvang (V 657 duizend euro), vrijval 'Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)' gelden (V 302 duizend euro), doorbelasting projectkosten (V 284 duizend euro) en vrijval op de voorziening dubieuze debiteuren (V 248 duizend euro). Deze resultaten worden inhoudelijk toegelicht in de programma's 3, 4, 5 en 6.

RO/EZ

N 1,9 miljoen euro

Voor het grootste deel wordt dit resultaat verklaard door een negatief resultaat op organisatiekosten (N 2,0 miljoen euro). Belangrijkste oorzaak hiervan is dat we een forse terugloop zien in de projecten. Er zijn minder projecten en / of projecten zijn vertraagd. Gevolg is dat er minder organisatiekosten kunnen worden gedekt uit investeringsprojecten ten opzichte van de begroting. Door het huidige financieringsmodel (afhankelijkheid van projecten) ontstaat daarmee een nadeel. Daarnaast heeft de actualisatie van bestemmingsplannen een nadeel opgeleverd in 2012 (N 380 duizend euro). Door het opheffen van de Woningbouwaccelerator ontstaat een voordelig resultaat van 534 duizend euro. Overige ontwikkelingen leiden per saldo tot een nadeel van 127 duizend euro.

SOZAWE

V 0,4 miljoen euro

Het WWIK budget blijkt voldoende om de uitgaven te dekken. Door onderuitputting van dit budget ontstaat een voordeel van 353 duizend euro. De GKB heeft hogere opbrengsten gehaald voor verleende diensten aan andere gemeenten en een deel van de voorziening voor dubieuze debiteuren kan vrijvallen. Dit levert een voordeel op van 140 duizend euro. Hiertegenover staat een nadeel van 45 duizend euro op het budget voor langdurigheidstoelagen en een nadeel van 45 duizend euro op de bedrijfsvoering.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

3.2.3 Bijzonder resultaat

Het bijzondere resultaat is 27,7 miljoen euro negatief en is als volgt opgebouwd:

Wmo	0,6	V
Afvalstoffenheffing	1,0	V
Parkeren	-1,8	N
Meerstad	-25,0	N
Verliesvoorziening grondexploitatie	-2,9	N
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	0,5	V
Bijzondere bijstand	-0,5	N
Overig (diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen)	0,4	V
	<u>-27,7</u>	N

Wmo

V 0,6 miljoen euro

Het voordeel wordt vooral veroorzaakt doordat de Wmo-integratieuitkering (ook over voorgaande jaren) 0,4 miljoen euro hoger was dan begroot. Verder is het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen door burgers teruggelopen. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld doordat burgers als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid, vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen zochten en vonden voor hun problemen. Daarnaast zijn de prijzen van de hulpmiddelen lager geworden omdat, als gevolg van het nieuwe hulpmiddelencontract, meer gestuurd kan worden op (goedkopere) herverstrekingen via het depot. Door dit alles is er sprake van een voordeel van 0,6 miljoen euro.

Afvalstoffenheffing

V 1,0 miljoen euro

Dit voordeel komt door een aantal oorzaken. Allereerst leveren de vermeden vuilverwerkingskosten kunststoffen 2010 t/m 2012 een voordeel van 0,6 miljoen euro op. Verder is de opbrengst aan Afvalstoffenheffing 0,5 miljoen euro hoger dan begroot. Dit komt doordat het werkelijke aantallen aansluitingen hoger ligt dan bij de begroting berekend. Verder was in de begrote opbrengst rekening gehouden met een tariefverlaging. Uw raad heeft deze tariefverlaging in november 2011 niet overgenomen. Dit levert een voordelige afwijking van 0,4 miljoen euro op. Hier tegenover staat een hoger bedrag aan directe kwijtscheldingen wat een nadeel van 0,4 miljoen euro oplevert. Overige kleinere afwijkingen tellen op tot een nadeel van 0,1 miljoen euro.

Parkeren

N 1,8 miljoen euro

De begrote omzet van de Damsterdiepgarage is niet gehaald door aanloopproblemen, de bouwactiviteiten aan het pand van Nijestee en een lagere bezettingsgraad. Hierdoor is er 1,3 miljoen euro minder opbrengst gerealiseerd dan begroot. De begrote bijdrage van het OV-bureau voor beheer en exploitatie van P+R terreinen van 0,5 miljoen euro is niet gerealiseerd. De ureninzet voor het uitvoeren van reguliere taken is onjuist begroot wat een nadeel van 0,4 miljoen euro oplevert. Hier tegenover staat een aantal kleinere voordelen voor een totaal 0,4 miljoen euro. Onderdeel hiervan is het voordeel op het straatparkeren van per saldo 0,2 miljoen euro. Dit bestaat weer uit een voordeel van 0,5 miljoen euro door lagere

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

kapitaallasten dan begroot omdat een groot deel van de automaten volledig is afgeschreven en een nadeel van 0,3 miljoen euro doordat er minder fiscale naheffingen zijn opgelegd.

Meerstad

N 25,0 miljoen euro

Uw raad heeft op 27 februari 2013 de grondexploitatie Meerstad 2012 vastgesteld. Ten opzichte van de vorige herziening, Grondexploitatie Meerstad 2011 zijn de actuele inzichten ten aanzien van de huidige economische crisis verwerkt. In de vorige opzet hielden we al rekening met tegenvallende afzet in de jaren 2012 t/m 2014. Nu we een jaar verder zijn, blijken de economische omstandigheden niet verbeterd en heeft de crisis op de woningmarkt zich verder verdiept. We schatten nu in dat het economisch herstel en het aantrekken van de woningmarkt langer op zich laten wachten dan vorig jaar was voorzien. Ook ten aanzien van de realisatie van de bedrijventerreinen Dit vertaalt zich in een veranderde fasering in de grondexploitatie Meerstad 2012. Om dit op te vangen is een voorziening getroffen om de boekwaarde van het project Meerstad met 25 miljoen euro te verlagen.

Verliesvoorziening grondexploitatie

N 2,9 miljoen euro

In 2011 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd van 40 miljoen euro. Bij de herzieningen 2012 van de diverse grondexploitaties die uw raad in januari 2013 heeft vastgesteld, bleek de uiteindelijke verliesvoorziening op 44 miljoen euro uit te komen. Het uiteindelijke nadeel valt 1,1 miljoen euro lager uit vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

V 0,5 miljoen euro

Het voordelige resultaat van 0,5 miljoen euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting is ontstaan door extra stortingen in het fonds vanuit de monumentenprogramma's 2011 en 2012, een extra storting voor de startersleningen en ontvangen rente.

Bijzondere bijstand

N 0,5 miljoen euro

Het budget voor bijzondere bijstand is met ongeveer een half miljoen euro overschreden. Vooral de kosten van bewindvoering bij schuldhulpverlening en de vergoeding voor woonkosten stijgen. Daarnaast is er een toename in het gebruik van maaltijdvoorzieningen en de aanvullende bijstand voor levensonderhoud.

Overig

V 0,4 miljoen euro

Overige kleinere afwijkingen op bijzondere resultaten tellen op tot 0,4 miljoen euro voordeel.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

3.3 Afwijking ten opzichte van Voortgangsrapportage 2012-III

Bij het opstellen van de Begroting 2013 (november 2012) dachten we een voordelig resultaat van 7,5 miljoen euro vanuit 2012 als dekking voor 2013 te kunnen inzetten. Bij brief van 21 december 2012 over de Voortgangsrapportage 2012-III (VGR 2012-III) hebben we u al moeten melden dat dit voorziene voordeel was omgeslagen in een nadeel. Bij VGR 2012-III verwachtten we een nadeel van 9,7 miljoen euro. Daarmee is het verschil tussen het rekeningresultaat 2012 en de prognose in de voortgangsrapportage 18,1 miljoen euro nadelig.

De afwijkingen zijn op twee grote afwijkingen na, in meer of mindere mate voorzienbaar. De grote afwijkingen die we ten tijde van VGR 2012-III niet konden voorzien, zijn de vorming van de verliesvoorziening Meerstad en de voeding van de voorzieningen voor pensioen en wachtgeld voor (oud) wethouders.

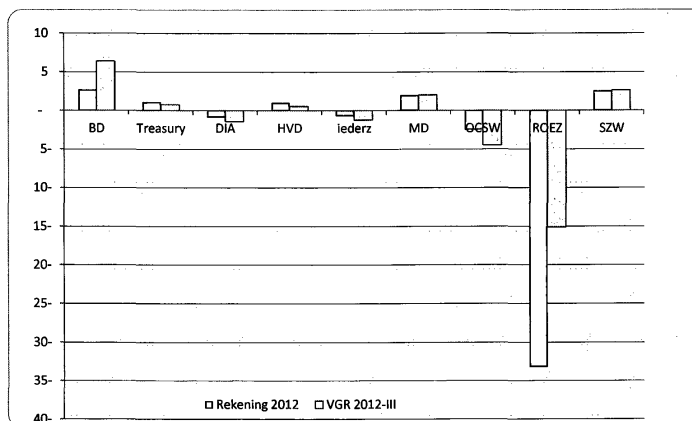
Na eliminatie van de twee genoemde nadelen, zien we het volgende beeld:

Afwijking t.o.v. VGR 2012-III	-18,1	N
-/- Verliesvoorziening Meerstad	-25,0	N
-/- Voorziening Pensioenen/wachtgeld (oud) wethouders	-2,7	N
Afwijking t.o.v. VGR 2012-III excl. Meerstad en "Voorz. Wethouders"	9,6	V

Exclusief de twee genoemde grote posten realiseren we een positieve afwijking ten opzichte van VGR 2012-III. Gerelateerd aan het lastentotaal in de actuele begroting van 848 miljoen euro is dat een afwijking van ongeveer 1%.

Afwijkingen per dienst

In onderstaande grafiek zijn de resultaten van de rekening 2012 en de VGR 2012-III per dienst weergegeven.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

RO/EZ **afwijking 18,1 miljoen euro N**

De afwijking ten opzichte van Voortgangsrapportage 2012-III bestaat uit:

• Verliesvoorziening Meerstad	-25,0
• ISV	4,1
• Verliesvoorziening Grondexploitaties	1,1
• Resultaat Grondbezit	1,3
• Vrijval Extra beleid (incl. vrijval kapitaallasten)	2,3
• Erfpacht	-1,1
• Overig	-0,8

Verliesvoorziening Meerstad

N 25,0 miljoen euro

De grootste afwijking bij RO/EZ betreft de vorming van de verliesvoorziening van 25 miljoen euro voor Meerstad. Bij het opmaken van de derde voortgangsrapportage was dit nog niet te voorzien.

ISV

V 4,1 miljoen euro

Het resultaat op ISV is een gevolg van langere doorlooptijden dan we hadden verwacht. Voor veel (wijkvernieuwings)projecten zijn er bijdragen begroot in 2012. Vertraging van deze projecten leidt tot vrijval in 2012. Deze resultaten waren voor een deel te voorzien bij Voortgangsrapportage 2012-III.

Verliesvoorziening Grondexploitaties

V 1,1 miljoen euro

In 2011 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd van 40 miljoen euro. Bij de herzieningen van de diverse grondexploitaties die uw raad in december 2012/januari 2013 heeft vastgesteld, bleek de uiteindelijke verliesvoorziening op 44 miljoen euro uit te komen. Het uiteindelijke nadeel valt lager uit vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro. De hogere verliesvoorziening was niet voorzienbaar, het rente-effect op de voorziening van 40 miljoen wel.

Resultaat Grondbezit

V 1,3 miljoen euro

Resultaat is afhankelijk van exploitatieresultaten, verkoopresultaten en de boekwaarde van gronden. Deze zijn moeilijk te voorspellen en waren bij VGR-III nagenoeg niet te voorzien.

Vrijval Extra Beleid

V 2,3 miljoen euro

Het verschil met VGR 2012-III ontstaat bij vrijval van incidenteel beleid (1,1 miljoen euro) en incidentele vrijval van structureel beleid (1,2 miljoen euro). De extra vrijval van incidenteel beleid ontstaat door vertraging bij de uitvoering van diverse projecten of omdat bepaalde uitgaven pas in 2013 gedaan worden (o.a. 0-dB, Duurzaamheid en Cofinancieringsfonds Kennisprojecten). Deze vrijval was voorzienbaar. De extra incidentele vrijval van structureel beleid wordt veroorzaakt door vrijval van middelen voor de Grote Markt, het station Europapark en door de incidentele vrijval van structurele middelen die voor 2005 zijn toegekend. Ook deze vrijval was voorzienbaar bij VGR 2012-III. Verder moet hier opgemerkt worden dat er een

Blad 24 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

presentatieverschil tussen VGR 2012-III en de Rekening 2012 zit. In VGR 2012-III werd de vrijval van kapitaallasten gepresenteerd als een incidentele vrijval van Extra Beleid. In deze Rekening is deze vrijval meegenomen als een resultaat op de Regiotram. Dit presentatieverschil is in de analyse van de verschillen buiten beschouwing gelaten.

Opbrengst erfpacht *N 1,1 miljoen euro*
Deze opbrengst is ten onrechte meegenomen in de prognoses. Deze opbrengst was al verantwoord in 2011. Deze afwijking is dus veroorzaakt door een fout.

Overige nadelen *N 0,8 miljoen euro*
De overige voor- en nadelen samen leiden tot een nadeel van 0,8 miljoen euro. Enkele grotere posten hieruit zijn: Parkeren (N 0,5 miljoen euro), Rente investeringen (N 0,6 miljoen euro), Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (V 0,5 miljoen euro), Bouwleges (N 0,7 miljoen euro), Onderhoud en beheer (N 0,5 miljoen euro).

BD ***afwijking 3,7 miljoen euro N***
De afwijking ten opzichte van de Voortgangsrapportage 2012-III bestaat uit:

• Stelpost Stimulering woningbouw	-3,5
• Boss	0,8
• Dotatie voorziening wethouders-pensioenen	-1,9
• Dotatie voorziening wachtgeld oud-wethouders	-0,8
• Overig	1,7

Stelpost ruil middelen stimulering woningbouw *N 3,5 miljoen euro*
Een nadelige afwijking van 3,5 miljoen euro ontstaat omdat een in de Begroting 2012 opgenomen omruil tussen structurele middelen Stimulering woningbouw voor een incidenteel bedrag ten onrechte in 2012 niet is geëffectueerd.

BoSS *V 0,8 miljoen euro*
Het programma BoSS is uitgesplitst over twee uitvoeringsprogramma's. Op het Bedrijfsvoerings- en Organisatieontwikkelingsdeel (m.n. Informatisering en Automatisering) is de onderuitputting 0,6 miljoen euro omdat niet alle door andere organisatieonderdelen gemaakte kosten ten laste van het programma zijn gebracht. Op het Stad & Stadhuisdeel (m.n. Publieke Dienstverlening) is een onderuitputting van 0,2 miljoen euro. Ongeveer twee derde van de nu optredende vrijval was voorzienbaar.

Dotatie voorziening wethouders-pensioenen *N 1,9 miljoen euro*
Tot nu toe heeft er, o.a. door nog niet ingevoerde regelgeving door de rijksoverheid, onvoldoende fondsvorming plaatsgevonden om eventuele claims te kunnen betalen. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden een bedrag van 1,9 miljoen euro in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Dotatie voorziening wachtgeld oud-wethouders *N 0,8 miljoen euro*
Eind 2012 ontvingen zes oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen wordt een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 wordt toegevoegd.

Overige voordelen *V 1,7 miljoen euro*
De overige voor- en nadelen samen leiden tot een voordeel van 1,7 miljoen euro. Enkele grotere posten hieruit zijn: incidentele invulling stelpost bezuiniging (V 0,4 miljoen euro) en de Algemene Uitkering (V 0,2 miljoen euro).

OCSW *afwijking 2,0 miljoen euro V*
De afwijkingen bij de dienst OCSW ten opzichte van VGR 2012-III bestaan uit zeer veel kleinere voor- en nadelen. De grootste zijn Maatschappelijke opvang (V 0,5 miljoen euro) en Beleidsbudgetten (V 0,3 miljoen euro).

Overige diensten

De afwijkingen bij de overige diensten:

• Concerttreasury	356 duizend euro	V
• DIA	504 duizend euro	V
• HVD	501 duizend euro	V
• Iederz	491 duizend euro	V
• MD	8 duizend euro	N
• SOZAWE	74 duizend euro	N

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

4. Voorstellen

4.1 Voorstel bestemming rekeningresultaat 2012

In bijlage 1 vindt u onze voorstellen voor de bestemming van het rekeningresultaat. In deze paragraaf geven wij een samenvatting.

Onze voorstellen hebben we geformuleerd op basis van de volgende besluiten en overwegingen:

- A. Over een deel van het in 2012 vrijgekomen geld, heeft uw raad reeds bij vorige gelegenheden (met name bij de Begroting 2013) bestemmingsbesluiten genomen.
- B. Bij eerdere besluiten van uw raad zijn delen van het resultaat bestemd. Hieronder valt eveneens de tussentijdse resultaatbestemming;
- C. Resultaten vanwege Extra Beleid 2012 blijven grotendeels bestemd voor het oorspronkelijke doel;
- D. Resultaten met betrekking tot een product of programma waarvoor een bestemmingsreserve is ingesteld, worden verrekend met de betreffende reserve. Hieronder vallen ook de meeste reguliere bijzondere resultaten;
- E. Met betrekking tot de overige voorstellen zijn de voorstellen gehonoreerd die noodzakelijk zijn gezien de aangegane verplichtingen, gemaakte afspraken en overeenkomsten.
- F. De verwerking van de voorstellen onder A tot en met E leidt tot een mutatie in de concernbuffer.

Een en ander leidt tot de volgende verdeling:

Nadelig resultaat	-27.806
A. Rekeningresultaat ingezet of gedekt bij begroting 2013	-586
B. Raadsbesluiten	-1.746
C. Extra beleid	-2.119
D. Reservemutaties	24.975
E. Noodzakelijk	-4.765
F. Concernbuffer	12.047
Totaal bestemmingsvoorstellen	27.806
Tekort / overschot	-

TOELICHTING

A. Rekeningresultaat ingezet/afgedekt bij begroting 2013

Bij de begrotingsbehandeling heeft uw raad 7,5 miljoen euro toegevoegd aan de vrije beleidsruimte begroting 2013. Daarnaast is de vrijval uit de gestopte projecten of anders gedekte projecten, ingezet bij de begroting 2013. Verder is er in de Begroting

Blad 27 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

2013 Extra Beleid beschikbaar gesteld ter dekking van de nadelen voor Damsterdiepparage (4,2 miljoen euro) en O2G2 (6,1 miljoen euro).

B. Raadsbesluiten

In december 2012 heeft uw raad bij tussentijdse resultaatbestemming een totaalbedrag van 0,5 miljoen euro bestemd. Achter het betreffende voorstellen staat 'TR' tussen haakjes. De datering en inhoud van de overige besluiten van uw raad zijn in de betreffende voorstellen toegelicht.

C. Extra Beleid

Niet alle ingezette extra beleidsmiddelen zijn in 2012 besteed. Nu wordt 2,1 miljoen euro aan extra beleidsmiddelen overgeheveld naar 2013.

D. Reserve mutaties

Dit betreft het saldo van stortingen en onttrekkingen in verband met een resultaat behaald op een product of programma waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is ingesteld. Als een reservemutatie een minteken heeft, gaat het om een toevoeging aan een reserve. Een reservemutatie met plusteken betreft dekking van een nadeel uit een reserve (onttrekking dus).

E. Noodzakelijke voorstellen

Tot slot is een aantal noodzakelijke voorstellen opgenomen omdat reeds verplichtingen zijn aangegaan, afspraken zijn gemaakt of overeenkomsten zijn gesloten. In dit onderdeel is ook de vrijval ISV opgenomen.

F. Concernbuffer

Na aftrek van deze voorstellen onder A tot en met E, resteert een tekort van 12 miljoen euro. Dit tekort brengen we ten laste van de algemene egaliseringsreserve (AER).

4.2 Voorstel bestemming reserve Extra beleid en overige reserves

Naast de voorstellen voor de bestemming van het rekeningsaldo, doen wij een voorstel ten aanzien van de reserves extra beleid. Zie hiervoor bijlage 2.

Doorlichting reserves

Twee keer per jaar actualiseren we het gemeentelijk weerstandsvermogen: bij de gemeenterekening en bij de gemeentebegroting. Hierbij houden we alle risico's en reserves tegen het licht. Bij de doorlichting van de reserves blijkt er uit een aantal reserves middelen te kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene egaliseringsreserve of dat een andere overboeking noodzakelijk is. Ook deze voorstellen vindt u in bijlage 2.

4.3 Voorstel instellen en opheffen van reserves en voorzieningen

In bijlage 2 in de gemeenterekening is een gedetailleerd overzicht opgenomen van alle reserves en voorzieningen binnen onze gemeente. In bijlage 3 van dit

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

raadsvoorstel is een overzicht opgenomen van alle in te stellen en op te heffen reserves en de voorzieningen die in 2012 zijn ingesteld.

4.4 Begrotingswijziging

De begrotingswijziging die hoort bij de bestemmingsvoorstellen die in dit raadsvoorstel zijn opgenomen, sturen wij in juni aan uw raad.

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Bijlagen

Bijlage 1.

1. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming rekeningresultaten

OVERZICHT

Binnen de deel-overzichten zijn de voorstellen gegroepeerd en met letters aangeduid als volgt:

A Rekening resultaat ingezet bij begroting 2013

B Raadsbesluiten

C Beschikbaar voor extra beleid

D Reservemutaties

E Noodzakelijke voorstellen

F Concernbuffer,

Achter een aantal voorstellen staat tussen haakjes 'TR'. Dit zijn voorstellen waarover uw raad bij het voorstel over de Tussentijdse Resultaatbestemming al heeft besloten. Een negatief bedrag in onderstaande tabel betreft een voorgestelde bestemming waardoor het besteedbaar resultaat wordt verlaagd. Een positief bedrag betekent een verhoging van het besteedbaar resultaat, bijvoorbeeld doordat voorgesteld wordt een nadeel te verrekenen met een bestemmingsreserve.

Totaal bestemmingsvoorstellen

A Nr. Dienst Rekeningresultaat ingezet of afgedekt bij begroting 2013			
1	Concern	Ingezet bij begroting 2013	-7.500
2	RO/EZ	Stoppen projecten (dekking begroting 2013)	-3.386
3	RO/EZ	Afwikkeling Damsterdiepgarage	4.200
4	OCSW	Afwikkeling O2G2	6.100
Totaal ingezet bij begroting 2013			-586
B Nr. Dienst Raadsbesluiten			
5	BD	Werkbudget Rekenkamercommissie	-20
6	MD	Project Grondig (deels TR)	-829
7	MD	BOA's	-110
8	OCSW	Werkbudget verzelfstandiging Openbaar Onderwijs (TR)	-253
9	RO/EZ	Woningbouwaccelerator tbv Startersleningen	-534
Totaal Raadsbesluiten			-1.746
C Nr. Dienst Extra beleid			
10	BD	Bestuurlijke Dienstverlening	-65
11	BD	Organisatieontwikkeling	-870
12	BD	Akkoord van Groningen; kenniscampagne	-85
13	BD	Akkoord van Groningen; Confucius Instituut	-30
14	RO/EZ	Extra beleid (incidenteel)	-1.069
Totaal extra beleid			-2.119

Blad 30 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

D			
Nr.	Dienst	Reservemutaties	
15	MD	Resultaat Afvalstoffenheffing (BR)	-1.033
16	HVD	WMO (BR)	-260
17	RO/EZ	Verliesvoorziening Grondexploitatie (BR)	2.850
18	RO/EZ	Slotcalculatie Vinkhuizen Zilverlaan	-131
19	RO/EZ	Slotcalculatie Sportpark Hoogte	-272
20	RO/EZ	Onderhoud Stadsbeheer (BR)	50
21	RO/EZ	Riolering (BR)	-243
22	RO/EZ	Begraafplaatsen (BR)	-161
23	RO/EZ	Vorming Voorziening Meerstad (BR)	25.000
24	RO/EZ	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	-459
25	RO/EZ	Resultaat Grondbezit (BR)	-29
26	RO/EZ	Parkeergarage Boterdiep	-119
27	Concern	DVO Ten Boer	-179
28	BD	Personeel in Balans	-96
29	BD	Flankerend Beleid	-110
30	BD	Nadeel GR Meerstad	34
31	MD	Nadeel Stadstoezicht	133
Totaal reservemutaties			24.975
E			
	Dienst	Noodzakelijk	
32	RO/EZ	ISV	-4.419
33	BD	Plaatsingsadviescommissie	-175
34	OCSW	Regionale coördinatie nazorg ex-gedetineerden	-71
35	OCSW	Overname activiteiten ex-gedetineerden door Werkpro	-100
Totaal noodzakelijk			-4.765
F			
36	Concern	Dekking tekort Rekening 2012 na bestemming	12.047

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

TOELICHTING BESTEMMINGSVOORSTELLEN

Nr.	Dienst	Bestemmingsvoorstel	Bedrag
1.	Concern	Ingezet bij begroting 2012 In de begroting 2013 is vooruitlopend op het resultaat van de rekening 2012 een bedrag van 7,5 miljoen euro ingezet.	-7.500
2.	RO/EZ	Stoppen/ anders dekken projecten In de begroting 2013 is ter dekking een aantal projecten stopgezet of besloten deze anders te dekken. Beoogde dekking bedraagt 14,6 miljoen euro. Hierdoor ontstaat bij een deel van deze projecten in 2012 vrijval en dus resultaat. De rest van de beoogde vrijval wordt in 2013 gerealiseerd	-3.386
3.	RO/EZ	Afwikking juridisch geschil Damsterdiegarage Eind 2012 is het juridisch geschil met de aannemer afgewikkeld in navolging van de rechterlijke uitspraken. Het verlies voortvloeiend uit deze afwikkeling van 4,7 miljoen euro is ten laste van de exploitatie Parkeerbedrijf gebracht. Bij de Begroting 2013 heeft uw raad reeds 4,2 miljoen euro beschikbaar gesteld ter dekking van deze afwikkeling.	4.200
4.	OCSW	Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs Groningen De onderhandelingen over de doorbetaling tussen gemeente en het bijzonder onderwijs hebben geleid tot een geheel 'onverplichte schikking in der minne onder finale kwijting'. Bij de Begroting 2013 heeft uw raad reeds 6,1 miljoen euro beschikbaar gesteld ter dekking van deze afwikkeling.	6.100
5.	BD	Rekenkamercommissie In 2005 heeft uw raad besloten dat overgebleven budgetten van de rekenkamercommissie doorgeschoven worden naar het volgende jaar. In 2012 was er een overschot van 20 duizend euro.	-20
6.	MD	Grondig Uw raad heeft op 26-1-2011 voor het project Grondig 829 duizend euro beschikbaar gesteld. Met het project Grondig zal op programmatische wijze de bodemkwaliteit van alle gemeentelijke eigendommen worden onderzocht. Het project is vertraagd doordat de bodemonderzoeken Europees dienden te worden aanbesteed. Ook is vastgesteld dat de omvang van het project groter is dan waarmee aanvankelijk rekening is gehouden. Een voorstel voor heroriëntering is in voorbereiding. In het 1 ^e kwartaal van 2013 wordt een pilot uitgevoerd. Door de vertraging zijn de middelen die uw raad reeds ter beschikking had gesteld in 2012 niet besteed. We stellen voor deze middelen beschikbaar te houden voor de uitvoering van het project Grondig. Uw raad heeft op 19-12-2012 bij de tussentijdse resultaatbestemming al een besluit genomen om de kosten voor de pilot ad 130 duizend euro te bestemmen.	-829
7.	MD	Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's) Voor toezicht en handhaving zijn BOA's in de stad werkzaam. Twee personen hebben een tijdelijk contract. Voor de uitvoering	-110

Blad 32 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		van toezicht en handhaving is het noodzakelijk deze contracten te verlengen. Tevens is een derde BOA aangesteld. De totale financiële verplichting hiervan bedraagt 110 duizend euro. Op 19 december 2012 heeft uw raad bij de tussentijdse resultaatbestemming besloten dit bedrag hiervoor te bestemmen	
8.	OCSW	Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs Groningen In 2012 heeft uw raad 300 duizend euro beschikbaar gesteld ter dekking van de kosten van advies en ondersteuning inzake het dossier "Verzelfstandiging van het openbaar onderwijs Groningen". In de afwikkeling van dit dossier is een aantal thema's nog niet afgerond. Er vinden in 2013 nog uitgaven plaats voor advies en ondersteuning. Uw raad heeft op 19-12-2012 bij de tussentijdse resultaatbestemming al een besluit genomen het restant budget voor dit doel te bestemmen. Wij stellen voor om 253 duizend euro ten gunste van de exploitatie van OCSW te bestemmen.	-253
9.	RO/EZ	Woningbouwaccelerator Op 30 januari 2013 heeft uw raad besloten het resterende budget voor stimulering van de woningbouw (woningbouwaccelerator) beschikbaar te stellen voor startersleningen voor nieuwbouwwoningen in Meerstad.	-534
10.	BD	Bestuurlijke Dienstverlening In 2012 is het proces van bestuurlijke dienstverlening (de Stukkenstroom) herijkt en afgeslankt. Wat in 2012 in gang gezet is, vraagt om verdere borging. Naast de specifieke vervolgvactiteiten die zijn voorzien voor 2013 loopt een aantal activiteiten uit 2012 door. Zo gaan we onder meer het gedigitaliseerde proces gefaseerd uitrollen en verfijnen en willen we de reeds ontwikkelde training geven aan degenen die in 2012 niet aan bod kwamen.	-65
11.	BD	Organisatieontwikkeling / frictiekosten In 2011 zijn de eerste stappen gezet op het gebied van de organisatieontwikkeling. In totaal is er voor de periode 2011 t/m 2013 per jaar 1 miljoen euro beschikbaar gesteld uit Extra Beleid. Daar bovenop is in de begroting 2012 nog 665 duizend euro voor het totale organisatieontwikkelingstraject beschikbaar gesteld. De komende jaren brengt de vorming van het SSC voor de onderdelen PIJOFACH en overige onderdelen van de organisatieontwikkeling zoals de transitie van bestuursdienst naar concernstaf de nodige kosten met zich mee. Ook moet er in 2013 extra aandacht gegeven worden aan de overall coördinatie op organisatieontwikkeling. Ook voor de bezuinigingen zullen we te maken krijgen met frictiekosten. De "makkelijke" bezuinigingen zijn gerealiseerd. De moeilijke posten, die gepaard kunnen gaan met frictiekosten, zullen nog volgen.	-870
12.	BD	Akkoord van Groningen: Kenniscampagne Uw raad heeft voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen ook in 2012 een bedrag van 500 duizend euro beschikbaar gesteld. Naast de bijdragen van een aantal kennisinstellingen (RUG, UMCG en Hanzehogeschool Groningen) en de toevoeging van niet bestede	-85

Blad 33 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		<p>middelen uit 2011, was er in 2012 in totaal 880 duizend euro beschikbaar.</p> <p>De vrijval van 85 duizend euro bestaat voor 45 duizend euro uit de bijdragen die de Akkoordpartners jaarlijks gezamenlijk aan het budget voor de Kenniscampagne leveren en 40 duizend euro van het gemeentelijk projectbudget. De Akkoordpartners hebben voor het onderdeel arbeidsmarktcommunicatie van de campagne City of Talent 2013 een nieuw plan ontwikkeld. Wij stellen voor om de resterende 45 duizend euro te bestemmen voor de uitvoering van het Jaarplan City of Talent 2013 en 40 duizend euro voor het vernieuwde onderdeel arbeidsmarktcommunicatie.</p>	
13.	BD	<p>Akkoord van Groningen: Confucius Instituut In 2010 besloten de gemeente Groningen, de RUG en de Hanzehogeschool om een Confucius Institute in de stad op te richten. Doel van dit instituut is de groeiende belangstelling voor China, de Chinese taal en cultuur in Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland te ondersteunen en te bevorderen. Daarnaast heeft het instituut de taak de economische contacten tussen China en Noord-Nederland te stimuleren. Conform het besluit van uw raad van 21 december 2010 stellen wij voor een bedrag van 30 duizend euro te bestemmen voor de gemeentelijke bijdrage aan de Stichting Groningen Confucius Institute, jaarschijf 2013.</p>	-30
14.	RO/EZ	<p>Incidenteel Extra Beleid Het resultaat vanwege nog niet bestede middelen incidenteel extra beleid bestaat uit een aantal onderdelen. Een deel van het resultaat vervalt; op een ander deel rusten verplichtingen. Per onderdeel geven we aan welke uitgaven er nog te verwachten zijn in.</p> <p><i>Co-financieringsfonds Kennisprojecten (599 duizend euro)</i> Het co-financieringsfonds bedraagt 1 miljoen euro. Hiervan is tot nog toe 401 duizend euro uitbetaald. Voor een aantal projecten verwachten we de komende periode aanvragen of is begin 2013 de aanvraag (bijv. het project "1000 slimme huishoudens") in procedure gegaan.</p> <p><i>Duurzame ontwikkeling/energieneutraal (264 duizend euro)</i> De uitvoering van het masterplan Groningen Energieneutraal loopt de komende jaren door. Onderdelen zijn o.a. de Energy Service Company (ESCo), beleid op warmte koude opslag (WKO), WKO binnenstad en aantal restwarmte- en warmtenet projecten die reeds zijn gestart (Noordwest, UMCG, Europapark en Hoogkerk).</p> <p><i>Energiebesparing Woningpand (61 duizend euro)</i> Dit project wordt uit zowel ISV als uit extra beleid gedekt. Binnen dit project moeten nog twee projecten worden beschikt. Het gaat om 16 woningen Middelbert (32 duizend euro) en 50 woningen Corpus den Hoorn / Rivierenbuurt (100 duizend euro). Twee projecten zijn wel beschikt maar hebben in 2012 niet meer tot uitbetaling geleid. Het gaat hier om 53 woningen Bankastraat (106 duizend euro) en 63 woningen fase 4 Bloemenbuurt (126 duizend euro). De bedragen tussen haakjes zijn de kosten die per project nog gemaakt moeten worden.</p>	-1.069

Blad 34 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		<p><i>0-db norm kamerverhuur (145 duizend euro)</i></p> <p>Uw raad heeft in februari 2011 besloten dat de uitvoering van 0-db norm niet uitvoerbaar bleek (de hoogte van de te maken kosten bleken niet in verhouding zijn met de resultaten). Daarom is er gewerkt aan de 'beleidsregels geluidsreducerende maatregelen', met een wat lager ambitieniveau dan de 0db norm, namelijk 3db. Het knelpunt was vervolgens hoe uitvoering gegeven kon worden aan de motie van uw raad om te trachten zoveel mogelijk de norm van 0-db alsnog te realiseren. In het 2e en 3e kwartaal 2012 is de grote hoeveelheid van de daadwerkelijke handhaving gestart. Hiermee wordt in 2013 verder gegaan.</p>	
15.	MD	<p>Inzamelen en verwerken huishoudelijk afval</p> <p>Het resultaat op het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een bijzonder resultaat. Tegenover de gemaakte kosten staat een heffing van de burger. Wij stellen voor het positieve resultaat toe te voegen aan de egalisereserve afvalstoffenheffing. De omvang van deze egalisereserve wordt betrokken bij het vaststellen van de tarieven afvalstoffenheffing voor de komende jaren.</p>	-1.033
16.	HVD	<p>Aanvullen Wmo-egalisereserve</p> <p>De huidige stand van de Wmo-egalisereserve bedraagt 1,102 miljoen euro. Het door uw raad vastgestelde streefniveau van de reserve is 1,362 miljoen euro. Bij de behandeling van de Gemeenterekening 2011 heeft uw raad aangegeven het belangrijk te vinden de reserve op peil te houden. De ingrijpende veranderingen die vanuit het regeerakkoord de komende jaren voor de uitvoering van de Wmo te verwachten zijn, verhogen de urgentie van deze wens. Voorstel is derhalve om vanuit het positieve bijzondere resultaat de reserve tot het vastgestelde streefniveau aan te vullen.</p>	-260
17.	RO/EZ	<p>Verliesvoorziening Grondexploitaties</p> <p>In 2011 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd van 40 miljoen euro. Bij de herzieningen 2012 van de diverse grondexploitaties die uw raad in januari 2013 heeft vastgesteld, bleek de uiteindelijk noodzakelijke verliesvoorziening op 44 miljoen euro uit te komen. Het uiteindelijke nadeel valt lager uit vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro. In lijn met afspraken over bijzondere resultaten stellen we voor dit nadeel met de reserve Grondzaken te verrekenen.</p>	2.850
18.	RO/EZ	<p>Slotcalculatie Vinkhuizen Zilverlaan</p> <p>Op 30 januari 2013 heeft uw raad de Slotcalculatie Vinkhuizen Zilverlaan vastgesteld. Conform dit besluit stellen we voor het voordeel toe te voegen aan de reserve Grondzaken.</p>	-131
19.	RO/EZ	<p>Slotcalculatie Sportlaan de Hoogte</p> <p>Op 30 januari 2013 heeft uw raad de Slotcalculatie Sportlaan de Hoogte vastgesteld. Conform dit besluit stellen we voor het voordeel toe te voegen aan de reserve Grondzaken.</p>	-272

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

20.	RO/EZ	Borg onderhoud en beheer In lijn met het doel van de bestemmingsreserve onderhoud Stadsbeheer worden de resultaten van het onderhoudsprogramma hiermee verrekend. De hoogte van de reserve is echter ontoereikend om het totale negatieve resultaat te verrekenen.	50
21.	RO/EZ	Riolering Er is een positief resultaat van 243 duizend euro. Riolering kent een gesloten financieringssysteem. Afspraak is dat resultaten op riolering worden verrekend met de bestemmingsreserve Riolering.	-243
22.	RO/EZ	Begraven Er is een positief resultaat van 161 duizend euro Afspraak is dat resultaten op de kostendekkende exploitatie begraven worden verrekend met de bestemmingsreserve Aankoopsommen begraven.	-161
23.	RO/EZ	Meerstad Op 27 februari 2013 heeft uw raad de herziening van de grondexploitatie Meerstad vastgesteld. In deze herziening is een additionele voorziening van 25 miljoen euro gevormd. Dit leidt tot een nadeel waarvan we voorstellen om deze uit de reserve Grondzaken te dekken.	25.000
24.	RO/EZ	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Het voordelige resultaat op het stimuleringsfonds VHV bedraagt 459 duizend euro. Conform de afspraken over dit resultaat stellen we voor het voordelige resultaat met de bestemmingsreserve stimuleringsfonds VHV te verrekenen.	-459
25.	RO/EZ	Resultaat Grondbezit Voorgesteld wordt het resultaat grondbezit in lijn met de afspraken over bijzondere resultaten, toe te voegen aan de reserve Grondzaken.	-29
26.	RO/EZ	Parkeergarage Boterdiep Een van de maatregelen om de exploitatie van het Parkeerbedrijf te verbeteren was het onderbrengen van de parkeergarage Boterdiep in de grondexploitatie CiBoGa voor tien jaar. Voor de afdekking van risico's samenhangend met de exploitatie van de Boterdiepgarage heeft uw raad bij de Begroting 2012 geoordeelde middelen aan de reserve Grondzaken toegevoegd. In 2012 is het geprognosticeerde tekort van 1,66 miljoen euro aan de reserve Grondzaken onttrokken. In werkelijkheid was het tekort op de exploitatie van de Boterdiepgarage 1,541 miljoen euro. We stellen voor de positieve afwijking van 119 duizend euro weer toe te voegen aan de reserve grondzaken om het risico voor de komende jaren af te dekken.	-119
27.	Concern	DVO Ten Boer De onderverdeling van dit resultaat per dienst: <ul style="list-style-type: none"> • DIA 2N • MD 51V • HVD 41V • OCSW 19 V • RO/EZ 88 V 	-179

Blad 36 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		<ul style="list-style-type: none"> • SOZAWE 18N <p>We stellen voor het voordeel van 179 duizend euro conform de richtlijnen te verrekenen met de daarvoor bestemde reserve.</p>	
28.	BD	<p>Personeel in balans</p> <p>Conform de door uw raad op 29 oktober 2008 vastgestelde uitgangspunten worden de kosten van het uitvoeringsprogramma PiB ten laste van de ingestelde reserve gebracht. Ook de kosten van het Loopbaancentrum worden ten laste van de reserve gebracht. Op grond van prognoses is er 850 duizend euro aan de reserve onttrokken. In werkelijkheid is er 754 duizend euro uitgegeven. Voorgesteld wordt de voordelige afwijking terug te storten in de reserve.</p>	-96
29.	BD	<p>Flankerend beleid</p> <p>Conform de door uw raad op 28 november 2012 vastgestelde uitgangspunten worden de kosten van het flankerend beleid bij de bezuinigingen ten laste van de ingestelde reserve gebracht. Het gaat daarbij om kosten voor ondersteunende maatregelen zoals scholing, begeleiding en het plaatsen van herplaatsingskandidaten. Op grond van prognoses is er 140 duizend euro aan de reserve onttrokken. In werkelijkheid is er 30 duizend euro uitgegeven. Voorgesteld wordt de voordelige afwijking terug te storten in de reserve.</p>	-110
30.	BD	<p>Nadeel GR Meerstad (GRM)</p> <p>In voorgaande jaren werd de bijdrage van de gemeente Groningen in de jaarlijkse exploitatielasten van de GRM uit de reserve Voorzieningen Meerstad gedekt. Na verwerking van de resultaatbestemming 2011 resteert een saldo van 34 duizend euro, bedoeld voor onze bijdrage in het exploitatietekort 2012. Deze bijdrage is uiteindelijk 50 duizend euro geweest. Voorgesteld wordt dit nadeel gedeeltelijk te dekken uit het nog beschikbare bedrag in de reserve.</p>	34
31.	MD	<p>Nadeel Stadtoezicht</p> <p>In 2012 is het resultaat op Stadtoezicht 133 duizend euro nadelig. Op 24 februari 2011, bij de vorming van Stadtoezicht, heeft uw raad besloten een reserve in te stellen om de aanloopverliezen voor 2012 en 2013 te kunnen opvangen. We stellen voor het nadeel ten laste van deze reserve te brengen.</p>	133
32.	RO/EZ	<p>ISV</p> <p>Het totale resultaat is 4.419 duizend euro voordelig (zie bijlage 8 in de Gemeenterekening 2012). We stellen voor de middelen voor de oorspronkelijke doelen te behouden en hiertoe een deel toe te voegen aan de reserve ISV (304 duizend euro) en de nog niet bestede middelen voor lopende projecten toe te voegen aan de exploitatie 2013 (4.115 duizend euro).</p>	-4.419
33.	BD	<p>Plaatsingsadviescommissie</p> <p>Wij hebben op 19 juni 2012 het Reglement plaatsingsprocedure gemeente Groningen vastgesteld. Op grond van dit reglement hebben wij in een vervolgbesluit een vaste plaatsingsadviescommissie (PAC) geïnstalleerd, bestaande uit vijf</p>	-175

Blad 37 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		leden (incl. voorzitter). Daarbij is tevens de bruto vergoeding van de externe (plaatsvervangende) leden en eventuele (externe) voorzitter vastgesteld. Met de reorganisaties die dit jaar op het programma staan, verwachten wij voorlopig dat de totale vergoeding aan externe deelnemers in 2013 circa 50 duizend euro zal bedragen. Deze schatting is onder meer afhankelijk van het aantal gesprekken met medewerkers dat de PAC zal voeren. Daarnaast schatten wij de kosten voor het secretariaat van de PAC, de hiermee samenhangende c.q. hieruit voortvloeiende werkzaamheden ten behoeve van de toetsingsadviescommissie (TC), overige ondersteunende werkzaamheden en bijkomende kosten in op 125 duizend euro. In totaal verwachten wij in 2013 175 duizend euro nodig te hebben voor de PAC en de TC.	
34.	OCSW	Regiogelden ex- gedetineerden onderbrengen bij Coördinatiepunt Veiligheidshuis Wij hebben op 3 juli 2012 besloten, de van het Rijk beschikbaar gestelde gelden voor 2012 en 2013 voor de nazorg ex-gedetineerden voor de regio te verdelen over de Groninger gemeenten. Twee gemeenten hebben aangegeven deze taak zelf te willen uitvoeren. De gelden van de overige gemeenten worden toegevoegd aan het Veiligheidshuis. Wij stellen voor het bedrag van 71 duizend euro ten gunste van de exploitatie van de BD te bestemmen.	-71
35.	OCSW	Overname activiteiten ex- gedetineerden door Stichting Werkpro Binnen nazorg ex-gedetineerden werden dagbestedingsprojecten voor de meest moeilijke groep (dubbele diagnose) ingekocht bij Humanitas Onderdak (HOD). Besloten is deze samenwerking stop te zetten. We zijn wel gehouden aan een afbouwsubsidie. Deze zal minimaal even groot zijn als het subsidiebedrag van 61 duizend euro dat HOD de afgelopen jaren kreeg. Dit geld hebben we echter ook nodig om kwalitatief goede trajecten in te kunnen kopen bij Stichting Werkpro aangezien het hiervoor beschikbare budget lager geworden is. Op 3 juli 2012 hebben wij besloten om de van het Rijk ontvangen gelden van 205 duizend euro voor de jaren 2012 en 2013 ten behoeve van de regionale coördinatie nazorg ex-gedetineerden te verdelen over de Groninger gemeenten. Het aandeel van de gemeente Groningen hierin is 100 duizend euro. We willen graag de 100 duizend euro reserveren, omdat het de verwachting is dat de afbouwsubsidie hoger gaat uitvallen dan de huidige subsidie aan het HOD. Wij stellen voor het bedrag van 100 duizend euro ten gunste van de exploitatie van OCSW te bestemmen.	-100
36.	Concern	Dekking tekort Rekening 2012 na bestemming We stellen voor het tekort van de jaarrekening 2012 na het honoreren van de bestemmingsvoorstellen te dekken uit de algemene egaliseringsreserve. Aan de algemene egaliseringsreserve wordt een bedrag van 12,047 miljoen euro onttrokken.	12.047

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Bijlage 2

2. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming reserves Extra Beleid en wijzigingen in de reserves

Het geld dat in de begroting 2012 (en voorgaande jaren) is bestemd voor extra beleid is in 2012 nog niet allemaal besteed. Dit niet-bestede geld rekenen we niet bij het resultaat 2012, omdat afgesproken is dat extra beleidsgeld twee jaar beschikbaar blijft voor het gestelde doel. Conform die afspraak willen we nu een deel van het nog niet besteed extra beleidsgeld 2012 opnieuw bestemmen voor het oorspronkelijke doel. In onderstaand overzicht is te zien om welke posten en bedragen het gaat. Daarnaast heeft uw raad bij de begroting 2013 besloten om ter dekking van die begroting een aantal projecten stop te zetten of besloten deze anders te dekken. De beoogde dekking bedraagt 14,6 miljoen euro. De invulling van een deel van dit bedrag komt uit geld dat in reserves Extra Beleid stond.

Uit de doorlichting van reserves die wij twee keer per jaar doen blijkt dat middelen uit reserves kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene egaliseringsreserve of dat een andere overboeking noodzakelijk is.

Reserves Extra beleid BD, OCSW MD, ROEZ en SOZAWE

	Dienst	Reserveposten extra beleid	In REB
37	BD	Voltooiing Noordzuidroute (RO/EZ)	100
38	BD	Vitale bedrijventerreinen (RO/EZ)	264
39	BD	Bestuurlijke dienstverlening	400
40	BD	Organisatie-ontwikkeling/frictiekosten	450
41	OCSW	Cultuurnota	2
42	OCSW	Bezoekerscentrum Beijum	120
43	RO/EZ	Fietsnota + Herinrichting Diepenring + Woonschepenhaven	1.029
44	RO/EZ	Duurzame ontwikkeling / ambitie energieneutraal 2025	736
45	RO/EZ	0-Db norm	417
46	MD	Duurzaamheid	169
47	SOZAWE	Computers voor de minima	638
		Saldo reserve extra Beleid	4.325
	Dienst	Reserve stadsmeierrechten	
48	BD	Vitale bedrijventerreinen (RO/EZ)	330
		Saldo reserve extra Beleid Stadsmeierrechten	330
		TOTAAL EXTRA BELEID IN RESERVE	4.655

Overige mutaties in Reserves

	Dienst	Reserveposten	Bedrag
49	BD	Correctie reserve Ten Boer	35
50	RO/EZ	Egaliseringsreserve RO/EZ	154
51	DIA	Reserve WGA	30
52	MD	Egaliseringsreserve MD	9
		Overige reservemutaties	228

Blad 39 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

TOELICHTING

37.	BD	Voltooiing Noord-Zuidroute (RO/EZ) In de begroting 2013 is ter dekking een aantal projecten stopgezet of besloten deze anders te dekken. Beoogde dekking bedraagt 14,6 miljoen euro. Het restant voor de voltooiing van de aanleg van de Noord-Zuidroute is hier onderdeel van. Dit bedrag dient dus vrij te vallen ten gunste van de beoogde dekking.	100
38.	BD	Vitale Bedrijventerreinen (RO/EZ) De middelen zijn bestemd voor de revitalisering van de bedrijfsterreinen Winschoterdiep en Eemskanaal Zuid-Oost. De restant middelen zijn door uw raad beschikbaar gesteld bij de kredietaanvraag voor het uitvoeringsplan van de revitalisering bedrijventerrein Duinkerkenstraat (fase II) op 30 november 2011. Een deel van de middelen staat in de reserve Stadsmeierrechten. In voorstel 48 stellen we u voor deze middelen over te hevelen naar de reserve Extra Beleid.	264+330
39.	BD	Bestuurlijke dienstverlening De digitalisering van het project bestuurlijke dienstverlening is uitgevoerd in de 2e helft van 2012. Daarna volgt fase 2 van de implementatie. Uitvoering daarvan vindt plaats in 2013, zodat de hiervoor in 2012 beschikbare middelen zijn toegevoegd aan de reserve Extra Beleid.	400
40.	BD	Organisatie ontwikkeling In 2011 zijn de eerste stappen gezet op het gebied van de organisatieontwikkeling. In totaal is er voor de periode 2011 t/m 2013 per jaar 1 miljoen euro beschikbaar gesteld uit Extra Beleid. Daar bovenop is in de begroting 2012 nog 665 duizend euro voor het totale organisatieontwikkelingstraject beschikbaar gesteld. De komende jaren brengt de vorming van het SSC voor de onderdelen PIJOFACH en overige onderdelen van de organisatieontwikkeling zoals de transitie van bestuursdienst naar concernstaf de nodige kosten met zich mee. Ook moet er in 2013 extra aandacht gegeven worden aan de overall coördinatie op organisatieontwikkeling. Ook voor de bezuinigingen zullen we te maken krijgen met frictiekosten. De "makkelijke" bezuinigingen zijn gerealiseerd. De moeilijke posten, die gepaard kunnen gaan met frictiekosten, zullen nog volgen. Naast de bestemming van het resultaat 2012 stellen we voor het eerder gereserveerde bedrag voor dit doel te behouden.	450
41.	OCSW	Extra beleid Cultuurnota 2009-2012 Conform het besluit van uw raad Cultuurnota 2009-2012 is dit extra beleid in vier jaarlijkse termijnen van 125 duizend euro ingezet. In 2012 is de laatste termijn onttrokken. Voorgesteld wordt het resterende saldo van 2 duizend euro toe te voegen aan de AER en deze reserve op te heffen.	2
42.	OCSW	Bezoekerscentrum Beijum De boerderij in Beijum is in 2008 herbouwd door de	120

Blad 40 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

		Huismeesters en in april 2009 opgeleverd. Een van de activiteiten die vanuit de herbouwde boerderij plaats vindt, is het bezoekerscentrum Beijum. Anders dan voorheen vindt er een bundeling van de activiteiten plaats van het bezoekerscentrum. De nieuw gevormde organisatie NDE (Natuur- en Duurzaamheids Educatie) is in het voorhuis van het bezoekerscentrum gehuisvest. Het extra beleid is voor tien jaar ter beschikking gesteld voor de exploitatie van het bezoekerscentrum en is ook als zodanig meegenomen in de begroting van het NDE zoals deze is vastgesteld door uw raad in de Kadernota 'Groeien en Bloeien'.	
43.	RO/EZ	Stoppen/anders dekken projecten In de begroting 2013 is ter dekking een aantal projecten stopgezet of besloten deze anders te dekken. Beoogde dekking bedraagt 14,6 miljoen euro. Het restant van 449 duizend euro Fietsnota, 80 duizend euro Herinrichting Diepenring en 500 duizend euro aanpak van de Woonschepenhaven is hier onderdeel van. Deze bedragen dienen dus vrij te vallen ten gunste van de beoogde dekking.	1.029
44.	RO/EZ	Duurzame ontwikkeling/energie neutraal De uitvoering van het masterplan Groningen Energie neutraal loopt de komende jaren door. Onderdelen zijn o.a. de Energy Service Company (ESCO), beleid op warmte koude opslag (WKO), WKO binnenstad en aantal restwarmte- en warmtenet projecten die reeds zijn gestart (Noordwest, UMCG, Europapark en Hoogkerk).	736
45.	RO/EZ	0-db norm kamerverhuur Uw raad heeft in februari 2011 besloten dat de uitvoering van 0-db norm niet uitvoerbaar bleek (de hoogte van de te maken kosten bleken niet in verhouding zijn met de resultaten). Daarom is er gewerkt aan de 'beleidsregels geluidsreducerende maatregelen', met een wat lager ambitieniveau dan de 0db norm, namelijk 3db.	417
46.	MD	Duurzaamheid Bij uw besluit tot het opzetten van het Duurzaamheidscentrum is 82 duizend euro in de bestemmingsreserve Duurzaamheid geoormerkt ter afdekking van risico's ten aanzien van de exploitatie. Inmiddels is het Duurzaamheidscentrum in een ander vorm voortgezet en is het mogelijke risico niet opgetreden. We stellen voor deze risicoreservering ten gunste van de AER te laten vrijvallen. Aangezien Duurzame ontwikkeling/energie neutraal als project vanuit RO/EZ wordt aangestuurd, zullen wij de resterende middelen (87 duizend euro) in het vervolg als onderdeel van de reserve extra beleid RO/EZ i.p.v. reserve Extra Beleid MD presenteren. De middelen blijven onder hetzelfde programma/deelprogramma vallen.	82 + 87
47.	SOZawe	Computers voor de minima De reserve kinderfonds en armoede bedraagt ultimo 2012 638 duizend euro. Hiervan is 450 duizend euro bestemd voor armoedebeleid en het overige specifiek voor PC's voor	638

Blad 41 (van 43)

Raadsvoorstel - Gemeenterekoning 2012

		minimagezinnen. De reserve dient in stand te blijven voor de afwikkeling van de lopende verplichtingen.	
48.	BD	<p>Reserve Stadsmeierrechten: overheveling vitale bedrijventerreinen</p> <p>Bij de vaststelling van de begroting 2008, heeft uw raad bepaald hoe de bestemming van de stadsmeierrechten wordt gefaseerd. Dit bestedingsplan loopt in 2012 ten einde. In de reserve Stadsmeierrechten resteert echter nog een bedrag van 330 duizend euro voor Vitale bedrijventerreinen. Nu het formele bestedingsplan van de Stadsmeierrechten ten einde is gelopen stellen wij voor om de reserve Stadsmeierrechten op te heffen en het bedrag van 330 duizend toe te voegen aan de 264 duizend euro die voor dit doel in de reserve Extra beleid staat (zie ook voorstel 38)</p>	330
49.	BD	<p>Correctie reserve Ten Boer</p> <p>Bij de bestemming van het resultaat 2011 is verzuimd het nadelig resultaat van de dienst SOZAWE ad 35 duizend euro vanuit de uitvoering van de DVO Ten Boer in 2011 ten laste te brengen van de reserve Ten Boer. In plaats daarvan is het ten laste gebracht van de AER. We stellen voor dit te corrigeren en vanuit de reserve Ten Boer 35 duizend euro over te hevelen naar de AER.</p>	35
50.	RO/EZ	<p>Egalisatiereserve RO/EZ</p> <p>De egalisatiereserves van diensten zijn bij de begroting 2013 opgeheven. In de egalisatiereserve van RO/EZ zit nog 154 duizend euro. Deze middelen vallen vrij ten gunste van de AER.</p>	154
51.	DIA	<p>Reserve WGA</p> <p>Uw raad heeft het maximum van de bestemmingsreserve WGA bepaald op 1 miljoen euro. Per 31 december 2012 bedraagt de reserve 1,03 miljoen euro. We stellen voor om 30 duizend euro uit de reserve WGA over te hevelen naar de AER.</p>	30
52.	MD	<p>Egalisatiereserve MD</p> <p>De egalisatiereserves van diensten zijn bij de begroting 2013 opgeheven. In de egalisatiereserve van de MD zit per ultimo 2012 nog 59 duizend euro. Hiervan is al 50 duizend euro bij de begroting 2013 aan de AER toegevoegd. De resterende 9 duizend euro valt tevens vrij ten gunste van de AER.</p>	9

Raadsvoorstel - Gemeenterekening 2012

Bijlage 3

3. Overzicht en toelichting nieuw in te stellen en op te heffen reserves en voorzieningen.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

1. Reserves, nieuw in te stellen
2. Reserves, op te heffen
3. Voorzieningen, ingesteld in 2012

1. Reserves nieuw in te stellen

Er zijn geen nieuwe reserves in te stellen.

2. Reserves, op te heffen

Dienst	Op te heffen reserves	Reden
BD	Stadsmeierrechten	Vastgesteld bestedingsplan loopt t/m 2012. Restsaldo betreft Vitale bedrijventerreinen. Via bestemmingsvoorstel wordt verzocht dit toe te voegen aan de reserve Extra Beleid.
DIA	Bestemmingsreserve ACG/AIM	In verband met vorming SCC wordt voorgesteld het resultaat ACG/AIM niet meer te verrekenen met de bestemmingsreserve.
OCSW	Combinatiefuncties	De reserve is uitgeput en kan worden opgeheven.
OCSW	Sport op Orde: Pieken en Dalen	Deze reserve is uitgeput en kan worden opgeheven. Op basis van een nieuw meerjaren investerings- en onderhoudsplan zal worden bekeken of het verloop aanleiding geeft tot het instellen van een (egalisatie-) onderhoudsvoorziening.
ROEZ	Groninger archeologiefonds	De reserve is uitgeput en kan worden opgeheven.
ROEZ	Euroborg	De reserve is ingezet bij de jaarrekening 2011. De reserve is daarmee uitgeput en kan worden opgeheven.
ROEZ	Stimuleringsfonds bedrijven	De reserve is uitgeput en kan worden opgeheven.

3. Voorzieningen, ingesteld in 2012

Dienst	Ingestelde voorzieningen	Doel
BD	Wachtgeld oud-wethouders	Eind 2012 ontvingen zes oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen is een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 (754 duizend euro) is toegevoegd. Eind 2013 zal worden bepaald of er extra middelen moeten worden toegevoegd aan de voorziening voor de verplichtingen over 2014.
OCSW	Voorziening BTW Risico	Hoogte is 60 duizend euro
ROEZ	Meerstad	Risicovoorziening Meerstad. Hoogte is 25 mln. euro.

Blad 43 (van 43)

GEMEENTEREKENING 2012

stad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

GEMEENTEREKENING 2012

Groningen, 26-4-2013

Geachte heer, mevrouw,

Op dinsdag 23 april heeft het college van B&W besloten de jaarrekening 2012 ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad van Groningen.

Om de jaarrekening te kunnen vaststellen dient de jaarrekening te worden voorzien van een controleverklaring afgegeven door de accountant. Tevens levert de accountant een accountantsverslag 2012, met daarin de controlebevindingen.

Op dit moment zijn de controleverklaring en het accountantsverslag nog niet definitief. Zodra dit wel het geval is, zal de controleverklaring in de jaarrekening worden opgenomen en zal deze opnieuw worden verspreid.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
KERNGEGEVENS EN SAMENSTELLING RAAD EN COLLEGE	6
Kerngegevens	7
Samenstelling bestuur	8
JAARVERSLAG	12
PROGRAMMAVERANTWOORDING	14
Programma 1 Werk en inkomen	16
Programma 2 Economie en werkgelegenheid	40
Programma 3 Jeugd en onderwijs	67
Programma 4 Welzijn gezondheid en zorg	84
Programma 5 Sport en bewegen	113
Programma 6 Cultuur	125
Programma 7 Verkeer	139
Programma 8 Wonen	163
Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte	185
Programma 10 Veiligheid	203
Programma 11 Stadhuis en stadje	218
Programma 12 Bedrijfsvoering	234
Programma 13 Overig	259
Programma 14 Lokale belastingen en heffingen	264
Programma 15 Algemene inkomsten en post onvoorzien	275
PARAGRAFEN	280
Paragraaf 1 Stadsdelen/stadeelprogramma's 2012	282
Paragraaf 2 Duurzaamheid	291
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen	296
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen	316
Paragraaf 5 Financiering	320
Paragraaf 6 Verbonden partijen	326
Paragraaf 7 Grondbeleid	327
JAARREKENING	332
Toelichting op de jaarrekening algemeen	334
FINANCIEEL PERSPECTIEF	337
Hoofdstuk 1 Financieel beeld	339
Hoofdstuk 2 Financiële knelpunten	348
Hoofdstuk 3 Bezuinigingen	350
Hoofdstuk 4 Investerings	351
PROGRAMMAREKENING	355
Hoofdstuk 1 Programmarekening	357
Hoofdstuk 2 Toelichting op programmarekening	361
Hoofdstuk 3 Incidentele baten en lasten	377
Hoofdstuk 4 Melding Wopt	379
BALANS	380
Balans	382
Toelichting op de balans	395
OVERIGE GEGEVENS	380
Controleverklaring	382

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BIJLAGEN	395
Bijlage 1	Verloopoverzicht reserves en voorzieningen..... 401
Bijlage 2	Toelichting reserves en voorzieningen 405
Bijlage 3	Subsidies en inkomensoverdrachten 417
Bijlage 4	Overzicht investeringen 422
Bijlage 5	Overzicht begrotingsoverschrijdingen 428
Bijlage 6	Staat P..... 430
Bijlage 7	Exploitatierekening 2012..... 432
Bijlage 8	Totaaloverzicht -extra- beleid..... 436
Bijlage 9	Onderhoudsgegevens gemeentelijke gebouwen 441
Bijlage 10	Lijst met verbonden partijen 443
Bijlage 11	Sisa-bijlage 450
Bijlage 12	Overzicht kapitaallasten 453
Bijlage 13	Staat B 454
Bijlage 13b	Personeel van derden 455
Bijlage 14	Lijst met afkortingen 456

Gemeenterekening 2012 - bijlage

INLEIDING

Voor u ligt de gemeenterekening 2012. In deze rekening verantwoorden wij het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2012. De basis voor ons beleid vormde de gemeentebegroting 2012.

Het jaar 2012 was in vele opzichten een bewogen jaar. Het college viel en een groot project als de tram, waar jarenlang aan is gewerkt, werd stopgezet. De afwikkeling van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs (O2G2) kreeg een behoorlijke nasleep. De economische crisis heeft zich verdiept en dit zien we vooral terug in een stagnatie dan wel teruggang in de woningbouw en in de vestiging van nieuwe bedrijven en winkels. In de staart van 2012 nam de werkgelegenheid af en zijn er meer mensen in Groningen aangewezen op een uitkering.

Dit heeft zijn weerslag op de (financiële) resultaten van de gemeente Groningen. Financieel sluiten we 2012 af met een negatief resultaat van 27,8 miljoen euro. Voor het grootste deel is het negatieve resultaat toe te schrijven aan een afboeking van 25 miljoen euro op de grondexploitatie Meerstad, die we vanwege de aanhoudende stagnatie op de woningmarkt noodzakelijk achten. Voor het overige correspondeert het Rekeningresultaat 2012 in grote lijnen met de Begroting 2012.

Juist ook in tijden van economische tegenwind is het belangrijk om te blijven investeren in de Stad(jer). De voorbereidende werkzaamheden voor het Forum en de Oostwand zijn in 2012 daadwerkelijk begonnen. De gestarte veranderingen in de 'huiskamer van de Stad' zijn voor iedere bezoeker zichtbaar.

Ook zijn we in 2012 in staat geweest om de aantrekkelijkheid van de Stad op peil te houden. We weten binnen de gemeente Groningen toch manieren te vinden om bijvoorbeeld de staat van onderhoud, leefbaarheid en veiligheid op een hoog niveau te houden. De Stadjer is hier, over het algemeen genomen, zeer positief over. In ieder geval behoorlijk positiever dan ongeveer tien of vijftien jaar geleden. Dit valt af te lezen aan de in 2012 gehouden enquête op het gebied van de Leefbaarheid en Veiligheid.

De aantrekkelijkheid van de Stad blijkt ook uit feit dat het aantal toeristen ook in 2012 weer is toegenomen.

Eind 2012 is een nieuw college aangetreden met als belangrijkste motto: 'Verbinden en vernieuwen'. In 2013 en daarna komen we voor zéér ingrijpende inhoudelijke, organisatorische en financiële keuzes te staan. Die keuzes zullen moeilijk zijn en in de Stad duidelijk voelbaar en merkbaar worden. 'Verbinden en vernieuwen' zullen we in het licht van die te maken keuzes meer dan ooit moeten doen. We hebben er vertrouwen in dat we zo de grote, soms lastige, opgaven waar we in onze Stad voor staan gezamenlijk aan kunnen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Gemeenterekening 2012 - bijlage

**KERNGEGEVENS EN
SAMENSTELLING
RAAD EN COLLEGE**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

KERNGEGEVENS

Bedragen in euro's	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
A. Sociaal			
Aantal inw oners			
Jongeren (0t/m 19 jaar)	37.469	37.000	37.799
Middengroep (20 t/m 64 jaar)	133.621	132.500	134.911
Ouderen (65 jaar en ouder)	21.959	22.000	22.602
Leeftijd onbekend	136		141
Totaal	193.185	191.500	195.453
Aantal bijstandsonvangers (gemiddelde)	8.432	8.615	8.771
Gesubsidieerde banen	1.131	977	618
Aantal WSW'ers iederz Stadspark (gemiddeld)	1.355	1.324	1.283
B. Fysiek			
Oppervlakte gemeente (in ha.)	8.369	8.369	8.369
Waarvan binnenwater	458	458	458
Historisch stads- of dorpskern	112	112	112
Lengte van de w egen (in km)- binnen de gemeentegrens	587	585	594
Aantal w oningen	86.207		86.847
Woonenheden	20.749		20.973
Woonw agens	169		169
Woonschepen	479		479
Overig	3.007		3.007
Bijzondere w oongebouwen (capaciteit)	20.647		20.647
Totaal w oonruimten	131.258		132.122
C. Financieel			
Totaal lasten (excl. investeringen RO/EZ)	868.635.000	786.963.000	847.464.000
Totaal lasten per inw oner	4.496	4.109	4.336
Investeringen (excl. grondexploitatie)	93.858.000	51.501.000	70.892.000
Investeringen per inw oner	486	269	363
Opbrengst belastingen	62.183.000	56.768.000	62.866.000
Opbrengst belastingen per inw oner	322	296	322
Algemene Uitkering Gemeentefonds	278.625.000	272.325.000	278.198.000
Algemene Uitkering Gemeentefonds per inw oner	1.442	1.422	1.423
D. Ambtelijk personeel			
Totaal aantal fte (gemiddeld)	3.069	3.204	3.084

- De aantallen in de kolom begroting 2012 zijn gebaseerd op de primitieve begroting. Alleen het aantal fte is gebaseerd op de actuele begroting.
- Aantal inwoners in de kolom rekening is gebaseerd op de stand per 31 december.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BURGEMEESTER & WETHOUDERS

Burgemeester Peter Rehwinkel

Algemeen Bestuurlijke Zaken, Openbare Orde en Veiligheid, Externe betrekkingen, Regionale samenwerking, Coördinatie Akkoord van Groningen, Coördinatie Veranderagenda, Internationale Betrekkingen, Documentaire informatievoorziening

Roeland van der Schaaf (PvdA)

Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting, Fysieke wijkvernieuwing, Grondzaken, Monumenten, Cultuurverandering

Joost van Keulen (VVD)

Verkeer & Vervoer, Economische Zaken & Innovatie & Internationalisering (inclusief handelsbetrekkingen), Binnenstad, Cultuurverandering

Jannie Visscher (SP)

Zorg & Welzijn, Integratie/emancipatie, Sociale wijkvernieuwing, Stadtoezicht, Ouderen, Jeugd, Cultuurverandering

Ton Schroor (D66)

Financiën, P&O, Onderwijs, Arbeidsmarktbeleid, Cultuurverandering

Jan Seton (CDA)

Stadsbeheer en Reiniging, Ecologie, Duurzaamheid en Milieu, Recreatie, Dierenwelzijn, Cultuurverandering

Dig Isthia (PvdA)

Sociale Zaken & Sociale Werkvoorziening, Forum, Cultuur, Sport, Cultuurverandering, Ecologie, Duurzaamheid en Milieu, Recreatie, Dierenwelzijn, Cultuurverandering

Gemeenterekening 2012 - bijlage

**J.P. Rehwinkel
(Peter)**

Burgemeester

**M. A. Ruys
(Maarten)**

Gemeente-
secretaris

**R. van der
Schaaf
(Roeland)**

Wethouder
PvdA

**J. van Keulen
(Joost)**

Wethouder
VVD

**J.A. Visscher
(Jannie)**

Wethouder
SP

**T. Schroor
(Ton)**

Wethouder
D66

**J. Seton
(Jan)**

Wethouder
CDA

**D. Isha
(Dig)**

Wethouder
PvdA

Gemeenterekening 2012 - bijlage

GEMEENTERAAD

**J. Evenhuis
(Jan)**

VVD

**R.A. Koops
(Rolf)**

VVD

**S.A. Koebrugge
(Sabine)**

VVD
Fractievoorzitter

**M.D. Blom
(Max)**

VVD

**J.H. Sipma
(Jarig)**

VVD

**D. Jager
(Dick)**

VVD

**B.H. Koops
(Bernard)**

CDA

**A. Sijbolts
(Amrut)**

Stadspartij

**A.M.J.
Riemersma
(Anna)**

Stadspartij

**R.P. Prummel
(Robert)**

Stadspartij
Fractievoorzitter

**A.W. Maat
(Wim)**

Stadspartij

**J. Bolhuis
(Jacob)**

Stadspartij

**N.G.J.
Temmink
(Nicole)**

SP

**J.P. Dijk
(Jimmy)**

SP
Fractievoorzitter

**B.N. Benjamins
(Berndt)**

D66

**P.S. de Rook
(Paul)**

D66

**J.H. Luhoff
(Jetze)**

D66
Fractievoorzitter

**G.E.J. Copini
van der
Meulen
(Gabriëlle)**

D66

**I.M. Jongman-
Mollema
(Inge)**

Christenunie
Fractievoorzitter

Gemeenterekening 2012 - bijlage

**A. Kuik
(Anne)**

CDA

Fractievoorzitter

**G.J. Kelder
(Gerjan)**

Partij voor de
dieren

Fractievoorzitter

**K.S.N. van der
Veen (Kris)**

GroenLinks

**M.T.
Gijsbertsen
(Mattias)**

GroenLinks

Fractievoorzitter

**W.B.
Leemhuis
(Benni)**

GroenLinks

**A. Postma
(Annie)**

GroenLinks

**L.I. van der
Vegt
(Lizette)**

GroenLinks

**L.R. van
Gijlswijk
(Rosita)**

SP

**C.M. van Dijk
(Cristine)**

SP

**R.O. Martens
(Randy)**

PvdA

**J.P. Loopstra
(Jan Pieter)**

PvdA

**M. Dekker
(Marloes)**

PvdA

**B. Enting
(Bea)**

PvdA

**C.E. Bloemhof
(Carine)**

PvdA

**J.P.A. van Rooij
(Jos)**

Student & Stad

Fractievoorzitter

**J. Spakman
(Jan)**

PvdA

**B.M. Baldew
(Mohn)**

PvdA

**E. van Lente
(Erica)**

PvdA

Fractievoorzitter

**W. Moes
(Wim)**

PvdA

**J.P. Rehwinkel
(Peter)**

Burgemeester

**A.G.M.
Dashorst
(Toon)**

Griffier

Gemeenterekening 2012 - bijlage

JAARVERSLAG

Gemeenterekening 2012 - bijlage

ONDERDELEN

1. **PROGRAMMAVERANTWOORDING**
2. **PARAGRAFEN**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMAVERANTWOORDING

14

61

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA'S

1. **Werk en inkomen**
2. **Economie en werkgelegenheid**
3. **Jeugd en onderwijs**
4. **Welzijn gezondheid en zorg**
5. **Sport en bewegen**
6. **Cultuur**
7. **Verkeer**
8. **Wonen**
9. **Onderhoud en beheer openbare ruimte**
10. **Veiligheid**
11. **Stadhuis en stadjer**
12. **Bedrijfsvoering**
13. **Overig**
14. **Lokale belastingen en heffingen**
15. **Algemene inkomsten en post onvoorzien**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 1 Werk en inkomen

Alle Stadgers actief!

Met het programma Werk en inkomen werken we zo veel mogelijk aan een stad waarin niemand aan de kant staat, waar niemand onder het bestaansminimum hoeft te komen en waar sociale uitsluiting niet voorkomt. Want iedereen hoort erbij.

Ons motto is: 'Alle Stadgers actief!'. We willen dat zoveel mogelijk Stadgers actief meedoen aan onze maatschappij. De meeste mensen doen dat op eigen kracht: ze hebben een baan, gaan naar school, doen vrijwilligerswerk of zijn lid van een sportclub. Maar soms lukt dat niet. Door ziekte, handicap, achterstand of omstandigheden. Deze mensen die soms noodgedwongen een beroep op onze dienstverlening doen, steken we de helpende hand toe onder de voorwaarde dat we er ook iets terug van verwachten. Op deze manier stimuleren we de zelfredzaamheid en is helder dat een klant zelf verantwoordelijk is voor zijn/ haar re-integratie proces.

Het centrale doel van ons re-integratie- en activeringsbeleid is zoveel mogelijk mensen kansen bieden actief deel te nemen aan de Groninger samenleving. Het liefst via betaald werk al dan niet gedetacheerd bij een werkgever en als dat niet lukt met andere werkzaamheden of maatschappelijke activiteiten. Waarbij we nadrukkelijk persoonlijke en maatschappelijke doelen verbinden: actief zijn is belangrijk voor jezelf en om bij te dragen aan het economische- en maatschappelijke leven in onze stad.

Wettelijke en gemeentelijke regelingen:

Samen met onze ketenpartner – het UWW WERKbedrijf – voeren we op onderdelen de volgende wettelijke en gemeentelijke regelingen uit: Wwb, WI, Wsw, Wsnp, IOAW, IOAZ, Bbz en de wet BUIG (Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen).

Relevante beleidsnota's

(Re)-visie zicht op werk & participatie in Stad (2012)
Samen Sterk in Stad, meerjarenkader WMO 2012 – 2015 (2012)
Groningen voor elkaar (2012)
Samen actief tegen armoede, visienota voor het nieuwe armoedebeleid (2012)
Beleidsplan Schuldhulpverlening Gemeente Groningen 2012 – 2015 (2012)
Grensverleggend aan het werk! Met een blik op de regio, kadernota arbeidsmarktbeleid (2011)
Actief in Goede Banen, kadernota re-integratie/ participatie 2012 – 2015 (2011)
Uitgangspuntennotitie Inzet participatiebudget 2011 – 2014 ten behoeve van re-integratie
Nota inzet participatievoorzieningen 2011
Ondersteuning bij participatie, de Groningse visie op de inzet van het participatiebudget (2010)
Besteding extra middelen schuldhulpverlening (2010)
Pilot loondispensatie (2010)
Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid Groningen (2009)
Maatregelen opvang toename klanten Groningse Kredietbank
Krachtwijk en schuldhulpverlening in de buurt
Financiering schuldhulpverlening uit het Participatiebudget (2009)
Samenwerking SOZAWE – DSW Stadspark (2009)
Ontwikkelingen en financiën schuldhulpverlening 2008
Uitvoeringsplan overige onderdelen armoedebestrijding bij kinderen (2008)
Ondernemingsplan DSW Stadspark 2008 – 2011 (2008)
Anders met minder, visie op volwasseneneducatie 2005 - 2009

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Werk en activering**
- 2. Arbeidsmarktbeleid**
- 3. Inkomen en inkomensondersteuning**
- 4. Iederz**
- 5. Overige werk en inkomen**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

In 2012 zijn we binnen het programma Werk en inkomen wederom geconfronteerd met de gevolgen van de aanhoudende economische crisis. Doordat bedrijven hun activiteiten hebben aangepast aan de marktomstandigheden zijn er ook in Groningen veel banen verloren gegaan. Zo zijn er in 2012 alleen al 13% meer mensen vanwege einde WW rechten ingestroomd in de Wwb. Ons bijstandsvolume is dan ook toegenomen tot 9.079 klanten op 31-12-2012. In ons eigen meerjarenbeeld zien we ons geconfronteerd met oplopende tekorten die ons dwingen om tempo te maken en de huidige sociale zekerheid duurzamer en tegen veel lagere kosten te creëren. Deze opgave die al eerder in de (Re)visie Werk en participatie in stad! Is aangekondigd, is in de tweede helft van 2012 in een stroomversnelling terecht gekomen. We zijn, anticiperend op de invoering van de nieuwe participatiewet, alvast begonnen met het vormgeven van de ambities van SOZAWE en Iederz in een gezamenlijk programma Werk en Participatie. In de houtskoolschets Werk en Participatie schetsen we de contouren van de drie nieuwe vakdirecties (units) Werk, Maatschappelijke participatie en financiële dienstverlening waar het merendeel van de huidige onderdelen van de dienst SOZAWE en Iederz in op zullen gaan.

In het deelprogramma Werk en Activering wilden we van zoveel mogelijk werkzoekenden het arbeidsvermogen ontwikkelen en zoveel mogelijk laten uitstromen naar regulier werk. Hierin zijn we geslaagd. In 2012 zijn we begonnen met de ontwikkeling van participatiebanen en uitstroombanen. We hebben gezien dat de voorbereidingen van de nieuwe instrumenten meer tijd hebben gekost dan we aanvankelijk dachten. Hierdoor hebben we onze activeringsdoelstelling niet gehaald. Vanaf juli 2012 zijn we begonnen met de afbouw van de gesubsidieerde arbeid. Met de inrichting van het 200 banenplan willen we vooralsnog (gedurende de afbouwperiode) voorkomen dat er knelpunten ontstaan in de maatschappelijke infrastructuur.

Vanuit het deelprogramma Arbeidsmarktbeleid hebben we een bijdrage geleverd aan het realiseren van werkgelegenheid en een betere matching van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De accountmanagers van het werkgeversteam hebben in 2012 670 werkzoekenden geplaatst bij werkgevers. 370 van hen vallen onder Social Return. Ook de inzet van Social Return heeft in totaal 30% meer plekken opgeleverd dan in 2011. Verder hebben we samen met onder andere onderwijsinstellingen en werkgevers de basis gelegd voor een meer vraaggerichte werkgeversbenadering. We werken aan het inrichten en vormgeven van een centrale plek waar we onze dienstverlening aan werkgevers aanbieden, het werkgeversservicepunt.

In het deelprogramma Inkomen en Inkomensondersteuning geven we aan dat ondanks een toename van het bijstandsvolume naar 9.079 klanten we er toch in zijn geslaagd om onze dienstverlening op peil te houden. De snelheid waarmee we een aanvraag afhandelen is van 86% gestegen naar 89%. Het foutpercentage is net niet beneden de vereiste 1% gebleven. Omdat 0,87% betrekking had op het rijksbeleid, heeft dit verder geen financiële gevolgen. De druk op de inkomensondersteunende maatregelen als gevolg van de economische crisis blijft toenemen. Ook bij de schuldhelpverlening zien we ten opzichte van het voorgaande jaar een stijging van het aantal aanvragen met bijna 5%. Met het in 2012 ontwikkelde nieuwe beleid verwachten we dat meer mensen weer actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Op termijn verwachten we dat dit een stabiliserend effect heeft op het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen om vanaf 2015 over te gaan in een daling.

In het deelprogramma Iederz laten we zien dat we begonnen zijn met de herstructurering van de sociale werkvoorziening. We hebben in 2012 extra inzet gepleegd op het detacheren van mensen en zijn tegelijkertijd begonnen met het afbouwen van de werk/leer bedrijven. Door de rijks bezuinigingen hebben we fors minder trajecten met externe opdrachtgevers gerealiseerd. Vanwege onder andere het niet afsluiten van een nieuwe cao voor de Sw, is het subsidieresultaat verbeterd ten opzichte van waar we in de begroting vanuit zijn gegaan.

Tot slot geven we in het laatste deelprogramma aan welke activiteiten we hebben ondernomen om ervoor te zorgen dat we de nieuwbouw SOZAWE zowel binnen de gestelde termijn als het vastgestelde budget realiseren.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

WERK EN ACTIVERING

Mensen kansen bieden mee te doen in de samenleving betekent dat we eerst kijken of iemand aan het werk kan. Bestaanszekerheid, maatschappelijke participatie en persoonlijk welbevinden worden het beste bereikt via (betaald) werk. Dit uitgangspunt betekent dat we ervoor willen zorgen dat alle klanten die kunnen werken – al is dat parttime – aan het werk gaan.

Als mensen niet op eigen kracht een plek op de arbeidsmarkt vinden kan dat allerlei oorzaken hebben. Van belang is te weten of die oorzaak tijdelijk is of permanent, dan wel (zeer) langdurig. Is het eerste het geval, dan dient onze ondersteuning erop gericht te zijn de arbeidsbelemmeringen zo snel mogelijk weg te nemen. In het tweede geval is de opgave voor betrokkenen passend (vrijwilligers)werk te vinden, eventueel met de noodzakelijke begeleiding, zodat hij of zij wel zinvol maatschappelijk actief kan zijn.

Wij willen dus zoveel mogelijk mensen aan werk helpen. Maar dat betekent niet dat we ons vooral richten op de mensen met de beste kansen. Wij richten ons op alle Stadlers die een beroep op ons doen, ook op de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Beleidsveld

- Werk en activering

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Werk en Activering bedraagt 37,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door rijksmiddelen en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Werk en activering

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In 2012 streefden we ernaar om 20% van de mensen met een kleine tot middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam* (langer dan 6 maanden) te laten uitstromen naar regulier werk en 18% van deze groep één of meerdere plaatsen te laten stijgen op de participatie ladder. Voor de klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt introduceerden we een nieuwe doelstelling namelijk het aantal klanten dat op een andere manier actief is, hetzij op een participatiebaan of op een andere manier bijvoorbeeld als vrijwilliger. We dachten ongeveer 9% van het aantal klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen activeren. In de onderstaande tabel staat de realisatie van wat we in de programmabegroting hebben afgesproken.

* In de rekening 2013 kunnen we aangeven hoeveel % dan nog steeds is uitgestroomd. Voor 2011 geldt dat 20% van het aantal van 1.046 uitgestroomde klanten in 2012 opnieuw in de Wwb is ingestroomd.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Uitstroom naar regulier werk	▪ 1.046	▪ 957 (28%)	▪ 690 (20%)
▪ Ontwikkeling van klanten	▪ 660	▪ 800 (23%)	▪ 622 (18%)
▪ Activering van klanten	▪ -	▪ 345 (6%)	▪ 465 (9%)

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voor verschillende groepen hebben we in 2012 diverse trajecten aangeboden. Van het begrote totale participatiebudget van 30,4 miljoen euro hebben we 66% uitgegeven aan de gesubsidieerde arbeid (inclusief een bijdrage aan het 200 banenplan). We zijn in juli 2012 begonnen met de afbouw van de gesubsidieerde arbeid. De klanten met een kleine tot middelgrote afstand hebben we kortere en goedkopere trajecten aangeboden zoals een uitstroombaan, job coaching en werken aan werk. Daarnaast hebben we specifieke programma's beschikbaar gesteld aan inburgeraars, ex-gedetineerden en mensen die een eigen bedrijf wilden beginnen. Voor klanten met een grote afstand hebben we 3,8 miljoen euro uitgegeven aan trajecten zoals participatiebanen,

Gemeenterekening 2012 - bijlage

premies, de vrijwilligersvergoeding en andere trajecten gericht op het bijbrengen van werknemersvaardigheden. In het voorjaar van 2012 werd een risico op een tekort op het participatiebudget geprognoseerd van 3,1 miljoen euro. Oorzaken hiervan waren de hogere werkelijke kosten van gesubsidieerde arbeid dan begroot, doorlopende loonkostensubsidies waar geen rekening mee was gehouden en hogere uitgaven voor premies. Als bijsturingmaatregel zijn de uitgaven aan interne en externe trajecten in 2012 verlaagd. Daarnaast heeft uw raad in juni 2012 besloten om het resterende risico op een tekort van 1,84 miljoen euro op te lossen door dit bedrag beschikbaar te stellen uit de middelen voor het participatiebudget 2013. Het uiteindelijke tekort is eind 2012 uitgekomen op 1,57 miljoen euro. Dit bedrag wordt vanuit het participatiebudget 2013 naar voren gehaald. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aantallen klanten, hoeveelheid klantmanagement en gesubsidieerde banen in 2012.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Begroting 2012	Realisatie op 31-12-2012	Vershil
▪ Participatie-budget	▪ 30,4	▪ 31,9	▪ -1,5
▪ Klantmanagement (in fte's)	▪ 62,3	▪ 62,8*	▪ +0,5
▪ Aantal klanten met een kleine tot middelgrote afstand	▪ 3.450	▪ 3.473	▪ +23
▪ Aantal klanten met een grote afstand	▪ 5.165	▪ 5.606	▪ +441
Subtotaal	▪ 8.615	▪ 9.079	▪ +464
▪ Gesubsidieerde banen	▪ 977	▪ 618	▪ -359
Totaal	▪ 9.592	▪ 9.697	▪ +105

* Op 31-12-2012 was er 62,8 fte beschikbaar voor klantmanagement. Waarvan 53,8 fte, conform de methodiek van Klantmanagement (zie tekst activiteit klantmanagement hieronder), voor klanten met een kleine tot middelgrote afstand op de arbeidsmarkt maar ook inburgeraars en multi problem klanten. De overige formatie was beschikbaar voor de ondersteuning en begeleiding van de groep klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (anders actieven).

Klantmanagement

In 2011 hebben wij de methodiek van klantmanagement organisatie breed ingevoerd. De methodiek hield in dat elke klant één vast contactpersoon kreeg en dat bij elke klant hetzelfde werkproces zou worden doorlopen. Het doel van klantmanagement is dat we betere dienstverlening en betere resultaten op het gebied van uitstroom en participatie wilden realiseren. Op beide onderdelen zien we in 2012 een verbetering. Uit een interne evaluatie onder klanten blijkt dat ze de nieuwe methodiek als prettig ervaren en dat het heeft geleid tot betere dienstverlening.

In 2012 hebben we de focus van klantmanagement geconcentreerd op de groep klanten met een kleine tot middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt. Door afnemende budgetten en bezuinigingstaakstellingen waren we in 2012 genoodzaakt om klantmanagement gericht in te zetten voor die groepen klanten die het meeste gebaat waren bij ondersteuning. Onze overige klanten, met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (de anders actieven), hadden weliswaar een klantmanager maar gezien het veel grotere aantal klanten dat aan hem/haar is toevertrouwd, hebben we de methodiek van klantmanagement niet als zodanig voor deze groep kunnen inzetten.

E-dienstverlening

In 2012 wilden we een begin maken met het aanbieden van e-dienstverlening aan de klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Gedurende het jaar is er een aantal ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de uitwerking en het daadwerkelijke gebruik van e-dienstverlening in 2012. In 2012 is namelijk ook de (Re)visie: zicht op werk en participatie in stad! vastgesteld. In deze nota hebben we gezegd dat we e-dienstverlening willen inzetten voor een nog veel bredere groep van zelfredders. In 2012 hebben we onderzocht welk systeem van e-dienstverlening voor Groningen het beste was. Uiteindelijk hebben we gekozen voor het systeem van het UWV WERKbedrijf. Eind 2012 is de technische implementatie afgerond en daarmee zijn de UWV applicaties beschikbaar gekomen voor alle medewerkers die betrokken zijn bij het begeleiden van klanten naar werk.

Uitstroombanen

Voor mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt wilden we in 2012 uitstroombanen ontwikkelen. Werkgevers krijgen tijdelijk een vergoeding voor het begeleiden, laten meelopen van een werkzoekende en spreken de intentie uit om hem/haar later in dienst te nemen. Als de werkgever de klant niet in dienst neemt

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
volgt er een specifiek programma van job coaching en sollicitatietraining om ervoor te zorgen dat de klant alsnog uitstroomt. In 2012 zijn er in totaal ongeveer 950 personen uitgestroomd naar regulier werk. Van deze 950 personen hebben 23 eraan voorafgaand een uitstroombaan gevolgd. In totaal zijn 148 personen gestart met een uitstroombaan. Het merendeel in het najaar. We verwachten dat een groot deel van deze klanten in 2013 uitstroomt naar regulier werk
.....

Participatiebanen

Eén van de nieuwe instrumenten waarmee we klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt wilden activeren was het realiseren van participatiebanen. In een participatiebaan verrichten mensen maatschappelijk nuttige taken, doen ze zo werkervaring op en werken aan hun arbeidsritme. Mensen die werken op een participatiebaan krijgen per 6 maanden een stimuleringspremie van 600 euro die 2 keer per jaar wordt uitbetaald. Er zijn in totaal 25 instellingen die meewerken aan het creëren van participatiebanen. Dit zijn bijvoorbeeld WerkPro, Humanitas, Mamamini, Fair Back en Saaksumborg.

In 2012 is ons doel niet behaald. We wilden in 2012 ongeveer 400 klanten plaatsen op een participatiebaan. Eind december waren er 100 klanten geplaatst op een participatiebaan. Het achterblijven bij de doelstelling wordt veroorzaakt doordat de voorbereiding van het ontwikkelen van dit nieuwe instrument meer tijd heeft gekost. Na de zomer leverde dit via een aanbestedingsprocedure in totaal 571 plekken op. De toeleiding van klanten is gestart vanaf oktober 2012 en gebeurt op basis van geschiktheid en vrijwilligheid. We verwachten dat in 2013 het merendeel van deze plekken zijn ingevuld met geschikte Wwb klanten.
.....

200 banenplan

Om te voorkomen dat er door de afbouw van de gesubsidieerde arbeid ernstige knelpunten in de maatschappelijke, culturele en sportieve infrastructuur ontstaan, hebben we eind 2011 na overleg met de werkgevers het 200 banenplan vastgesteld. Daarmee zijn op dit moment 157 maatschappelijke banen vooralsnog tijdelijk tot 1 januari 2015 buiten de afbouw van de gesubsidieerde arbeid geplaatst. Bovendien heeft een aantal werkgevers in 2012 gebruik gemaakt van de zogenoemde stimuleringsregeling. De regeling hield in dat als een werkgever een gesubsidieerde werknemer regulier in dienst neemt, hij/ zij hiervoor een eenmalige vergoeding krijgt van 40 duizend euro. In totaal zijn er in 2012 32 banen uit het 200 banenplan regulier gemaakt. De salariskosten, althans 2/3 deel daarvan (gemeentelijke bijdrage), van de 157 banen plus de kosten van het regulier maken van de 32 banen (stimuleringsregeling) bedragen op jaarbasis 3,2 miljoen euro en zijn daarmee gelijk aan het begrote bedrag ter dekking van deze kosten.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben zowel onze uitstroombaanstelling als de ontwikkelingsdoelstelling ruimschoots gehaald. Vergeleken met 2011 hebben we, in absolute aantallen, bijna net zoveel uitstroom naar werk gerealiseerd en hebben we meer mensen laten stijgen op de participatieladder. De focus van klantmanagement op klanten met een kleine tot middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt heeft hieraan een positieve bijdrage geleverd. Voor de activeringsdoelstelling (9%) geldt dat we door een vertraagde start in het realiseren van participatiebanen nog een achterstand hebben. Door de ontwikkeling van het instrument en het nemen van voorbereidingsmaatregelen zijn we pas in het laatste kwartaal van 2012 begonnen met het toeleiden van klanten naar een participatiebaan.

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

ARBEIDSMARKTBELEID

Wij hebben belang bij een goed werkende arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod met elkaar in balans zijn, nu en in de toekomst. Een goed functionerende arbeidsmarkt is primair de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Wij hebben een beperkte invloed op de werking van de arbeidsmarkt. Vanuit de regierol op het gebied van regionale samenwerking, onze investeerderrol en onze faciliterende rol hebben we onszelf de komende jaren drie doelen gesteld, namelijk:

- Een stijging van de werkgelegenheid in stad en regio;
- Een daling van de werkloosheid in stad en regio;
- Het op peil houden van de werkende beroepsbevolking in stad en regio

Via ons economisch programma (G-kracht) zorgen we ervoor dat Groningen interessant is voor bedrijven om te (blijven) vestigen. Op deze manier stimuleren we de werkgelegenheid (zie programma Economie en Werkgelegenheid).

Samen met onze ketenpartner het UWV WERKbedrijf hebben we de afgelopen jaren ingezet op het voorkomen van werkloosheid. Landelijke regelgeving zoals de deeltijd WW zorgde ervoor dat bedrijven tijdelijk een arbeidsmarktreserve konden aanhouden. Hier gaan we mee door. Om het effect van de demografische gevolgen van krimp en vergrijzing in de regio zo goed mogelijk op te vangen willen we de werkende beroepsbevolking op peil houden. Dit betekent dat de groepen die nu nog langs de zijlijn staan, in de toekomst hun bijdrage zullen moeten leveren, willen we ons voorzieningsniveau in stand houden.

Beleidsveld

- Arbeidsmarktbeleid

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Arbeidsmarktbeleid bedraagt 1,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit rijksmiddelen en door een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Arbeidsmarktbeleid

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We hebben maar beperkt invloed op de werkgelegenheid, economische groei en werkloosheid op de korte termijn. Daarom is in december 2012 afgesproken dat we vanaf 2013 rapporteren over indicatoren waar we wel invloed op hebben. Deze indicatoren zijn opgenomen in de begroting 2013. 2013 is daarmee het startjaar. Voor 2012 hebben we dus geen meetbare indicatoren opgenomen waarover we kunnen rapporteren. Wel hebben we in 2012 diverse activiteiten ondernomen gericht op het laten toenemen van de werkgelegenheid, het laten dalen van de werkloosheid en het op peil houden van de werkende beroepsbevolking.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In 2012 hebben we verschillende activiteiten ondernomen die een positieve bijdrage hebben geleverd aan de werkgelegenheid, daling van de werkloosheid en/of het op peil houden van de werkende beroepsbevolking. Het gaat dan om activiteiten:

- die in het kader van arbeidsmarktbeleid hebben gezorgd voor (extra) werkgelegenheid;
- die waren gericht op het ophalen van de vraag uit de markt (werkleerbanen, stages dan wel vacatures);
- gericht op het matchen van de opgehaalde vraag met het beschikbare aanbod van werkzoekenden.

Kansrijke sectoren en het MKB

Om optimaal te kunnen profiteren van de kansen op de arbeidsmarkt, wilden we onze werkgeversbenadering voortaan concentreren op groeisectoren. Dit zijn de techniek, zorg en welzijn en de zakelijke dienstverlening. Als het gaat om de techniek hebben we dit jaar het platform Zij-instroom Techniek opgericht. Verder hebben we afspraken gemaakt met werkgevers in de Eemshaven en het Onderwijs, het bedrijfsleven en de betrokken gemeenten over het invullen van (toekomstige) vacatures in de Eemsdelta. Hiervoor hebben we 350 cv's aangeleverd. Het doel was om in 2012 50 mensen te plaatsen. Er zijn al 59 mensen uit de regio in de Eemsdelta geplaatst. Ook hebben we met diverse zorginstellingen in de stad en regio afspraken gemaakt over het trainen en opleiden van geschikte kandidaten. Zo zijn er in 2012 453 mensen vanuit de afspraken rondom Social Return bij een thuiszorg instelling aan het werk gegaan.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Vraaggerichte werkgeversbenadering

In 2012 hebben we de contouren geschetst van het nieuwe beleid. In het voorjaar zijn we begonnen met een visietraject. We hebben verschillende sessies gehad met diverse betrokkenen zoals onderwijsinstellingen, uitzendbureaus en werkgevers. Zij hebben met elkaar oplossingen aangedragen om de knelpunten op de arbeidsmarkt op te lossen. De opgehaalde input en suggesties verwerken we in een meer vraaggerichte benadering van werkgevers waarin ook alle succesvolle (losse) projecten zijn geborgd. Een meer vraaggerichte benadering speelt in op de kansen die zich op de arbeidsmarkt voordoen. Bovendien wilden we de versnipperde dienstverlening meer centraal gaan vormgeven rondom één centraal werkgeversservicepunt. In 2012 hebben we gekozen om de verdere uitwerking van de vraaggerichte benadering op te pakken binnen het programma Werk en participatie.

Ook zijn we doorgesamen met de reguliere activiteiten gericht op het verbeteren van de matching tussen vraag en aanbod en het ophalen van werkleerbanen, stages en vacatures en het stimuleren van de werkgelegenheid. Op verschillende manieren hebben we hieraan een bijdrage geleverd. De accountmanagers van het werkgeversteam SOZAWE hebben in 2012 670 werkzoekenden geplaatst bij werkgevers waarvan 370 vallen onder Social Return. De dienstverlening is in 2012 verder geprofessionaliseerd door oprichting van het matchloket (zie activiteit Social Return). De accountmanagers van EZ hebben met het afleggen van bedrijfsbezoeken ongeveer 75 vacatures opgehaald. Bovendien hebben we met ons vestigingsbeleid ervoor gezorgd dat diverse nieuwe bedrijven zich in Groningen hebben gevestigd. Iederz heeft in 2012 het netwerk van werkgevers, Stadspartners Groningen, uitgebreid naar in totaal 16 deelnemers. Het netwerk heeft zich gericht op een aantal belangrijke arbeidsmarktthema's zoals de vergrijzing, Social Return on investment en de bezuinigingen op de sociale zekerheid en de Sw in het bijzonder. Verder zijn er contracten gesloten met verschillende bedrijven en is ervoor gezorgd dat er meer mensen konden worden gedetacheerd bij reguliere werkgevers. Qbuzz, Waterschap Noorderzijlvest, Gasterra, het UMCg en het Martiniziekenhuis zijn voorbeelden van bedrijven waarmee we een succesvolle samenwerking zijn aangegaan die tot extra plaatsingen hebben geleid (zie ook deelprogramma 1.4 Iederz).

Social Return

Sinds 2010 is Social Return onderdeel van ons inkoopbeleid. Dit betekent dat van alle grote projecten die we aanbesteden dan wel inkopen, de opdrachtnemer verplicht is 5 procent van de aanneemsom te besteden aan het inzetten van werklozen, werkzoekenden, Wsw geïndiceerden of schoolverlaters. Op deze manier realiseren we niet alleen banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. We creëren ook extra kansen voor werkzoekenden in de regio om via een werk/leerbaan werkervaring op te doen. We hebben mede door de krimp van het participatie budget met elkaar de ambitie uitgesproken om meer in te zetten op Social Return. Deze ambitie hebben we in 2012 gekoppeld aan een doelstelling van het realiseren van minimaal 800 plekken via Social Return.

In 2012 is de toepassing van Social Return geëvalueerd. Daarbij is de conclusie getrokken dat we de pioniersfase voorbij zijn. Het is nu tijd om de opgedane ervaringen en de opgebouwde kennis en expertise structureel te borgen door inrichting van een bureau Social Return. Op dit moment benutten we namelijk de mogelijkheden die Social Return kan bieden nog niet optimaal. Zo hebben we nog lang niet op alle inkoopcontracten Social Return toegepast. We verwachten dat het bureau Social Return voor extra spin off gaat zorgen omdat we dan in staat zijn om (regionaal) meer maatwerkconstructies met opdrachtgevers te kunnen realiseren.

Over heel 2012 hebben we via de inkoop van werken en diensten in totaal gezorgd dat er 30% meer plekken (banen, stages en werk/leerbanen) zijn gerealiseerd dan in 2011. Daarmee hebben we aan onze doelstelling voldaan. Ook hebben we bedrijven die te maken krijgen met Social Return gefaciliteerd en ondersteund met de dienstverlening die wordt geboden door het matchloket Social Return dat we in 2012 hebben opgericht. Het matchloket is hiermee de logische schakel tussen de vraag van de werkgevers en het aanbod van geschikte Ww en Wwb kandidaten.

Werk in zicht! (regionaal actieplan Jeugdwerkloosheid)

Het regionaal actieplan jeugdwerkloosheid is in Groningen gestopt in mei 2012. Alle deelnemende partners wilden de samenwerking voortzetten omdat er goede resultaten waren behaald en de wijze van samenwerken ook voor de toekomst belangrijk werd gevonden. Het beschikbare geld vanuit de rijksbijdrage was echter op. Met het nog resterende ESF geld voor jeugd 1 en 2 en de bijdrage van de provincie uit de versnellingsagenda 2.0 is het mogelijk de actiegerichte samenwerking op de Groningse arbeidsmarkt in ieder geval tot eind 2014 voort te zetten. Daarmee beperkt de samenwerking zich niet meer tot alleen jongeren. De gekozen actielijnen waar we in de toekomst regionaal verder mee gaan zijn onder andere het verbeteren van de aansluiting arbeidsmarkt – onderwijs, het realiseren van voldoende werkplekken voor BBL-leerlingen en het toeliden van kwetsbare jongeren naar werk.

Pilot ServicePunt Techniek Regio Groningen

Halverwege 2012 is het platform Zij-instroom Techniek opgericht. Met dit platform wilden we een antwoord

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....

bieden aan de verwachte toekomstige vraag naar geschoolde vakkrachten door de vergrijzing en ontgroening.

Het platform richt zich regionaal op:

- Het voldoende massa creëren in vacatures, leer/werkaanbod en scholingsarrangementen door gezamenlijk opleiden (en het financieren ervan);
- Het werkgeversgericht (op basis van Maatwerk) scholen van zij-instromers.

Het platform bestaat uit een vertegenwoordiging van het UWV WERKbedrijf, Seaports Xperience Centre, branchegerichte opleidingsbedrijven, O&O fondsen, kenniscentra, gemeente Groningen en het project "Werk in zicht!" In 2012 zijn er met circa 20 bedrijven contacten gelegd om te inventariseren wat hun daadwerkelijke behoefte is aan (toekomstig) personeel. In 2012 heeft dit nog niet veel concrete vacatures en plekken opgeleverd. De reden daarvoor is in hoofdzaak de economische recessie en de vele reorganisaties, waardoor bedrijven hun activiteiten heroverwegen en hier hun personeelsomvang op aanpassen. Onder deze moeilijke arbeidsmarkt omstandigheden zijn er in 2012 toch een aantal projecten van de grond gekomen. Zo is er in samenwerking met opleidingscentrum TTC te Kolham een project voor lassers en pijpfitters gestart. Van de 36 aangemelde kandidaten, doen 16 momenteel werkervaring op als lasser of pijpfitter. Door het realiseren van het platform Zij-instroom Techniek hebben we een basis gelegd voor andere projecten die uiteraard wel afhankelijk zijn van hoe de (economische) situatie zich gaat ontwikkelen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met ons economisch programma (G-kracht) hebben we een bijdrage geleverd aan het realiseren van werkgelegenheid. Met ons onderwijsbeleid, het tweede kans onderwijs en de activiteiten die we binnen Werk in zicht! organiseren, hebben we een bijdrage geleverd aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Met onze werkgeversbenadering hebben we op verschillende manieren vacatures opgehaald en werkzoekenden op een werkplek of een vacature kunnen plaatsen. Via het toepassen van Social Return in ons inkoopbeleid hebben we in 2012 30% meer plekken opgeleverd dan in 2011.

In 2012 hebben we op basis van ervaringscijfers een begin gemaakt met het formuleren van prestatie indicatoren. Deze hebben we in de begroting 2013 opgenomen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

INKOMEN EN INKOMENSONDERSTEUNING

In het deelprogramma Inkomen en Inkomensondersteuning gaat het primair om de verstrekking van uitkeringen op basis van de Wet Werk en bijstand (Wwb), IAOW, IAOS en de Bbz. Sinds 1 januari 2010 zijn de middelen voor deze inkomensvoorzieningen gebundeld in de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen (BUIG). Van belang bij de uitvoering is dat we burgers tijdig en correct de juiste uitkering verstrekken.

Daarnaast voeren we binnen het beleidsveld armoede en minimabeleid diverse inkomensondersteunende maatregelen uit zoals de Bijzondere bijstand en de langdurigheidstoelage. Armoede is in onze visie méér dan een tekort aan geld alleen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, niet of onvoldoende kunnen meekomen in de samenleving, slechte gezondheid, enzovoort) dat leidt tot een gebrek aan perspectief. Niet iedereen kan deelnemen aan maatschappelijke activiteiten. Een gebrek aan financiële middelen en de aanwezigheid van schulden spelen daarbij vaak een rol.

Ten slotte bieden we burgers in financiële problemen schuldhulpverlening. Uitgangspunt hierbij is dat burgers, die in een (problematische) schuldsituatie terechtkomen, hiervoor primair zelf verantwoordelijk zijn. In Groningen pakken we (problematische) schuldproblematiek aan door een laagdrempelige, integrale schuldhulpverlening. Dit betekent dat we burgers actief ondersteunen bij het vinden van een oplossing voor hun financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan. Daarnaast proberen we te voorkomen dat (problematische) schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg). De Groningse Kredietbank (GKB) functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt en biedt diverse producten van schuldhulpverlening. In de integrale aanpak van schuldenproblematiek werken we in onze dienstverlening aan de klant nauw samen met onze ketenpartners, in het bijzonder met het maatschappelijk werk en de hulp- en vrijwilligersinstellingen. Bij klanten die een Wwb-uitkering aanvragen, onderzoeken we of er mogelijk schulden zijn. We zetten Schuldhulpverlening in ter ondersteuning van re-integratie.

Beleidsvelden

- Uitkeringen
- Armoede en minimabeleid
- Schuldhulpverlening

GELD

Het lastendeel van het deelprogramma Inkomen en Inkomensondersteuning bedraagt 174,8 miljoen euro. Deze lasten zijn gedekt door rijksmiddelen, uit overige opbrengsten en door een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Uitkeringen

Mensen die om wat voor reden dan ook zonder betaald werk komen te zitten, hebben onder bepaalde voorwaarden recht op een Wwb uitkering. Al tijdens de aanvraagperiode dient een klant aan te tonen dat hij voldoende activiteiten heeft ondernomen om aan (ander) werk te komen. Bij nieuwe klanten wordt binnen 8 weken beoordeeld of een klant daadwerkelijk recht heeft op een uitkering. In Groningen had op 1 januari 2013 4,6 % van de inwoners een Wwb uitkering. Dit is in absolute aantallen een stijging van 5,7% ten opzichte van 1 januari 2012. Hiermee liggen we boven het landelijk gemiddelde groeipercentage van 3%. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat we als Groningen relatief sterk vertegenwoordigd zijn in de (publieke) dienstverlening.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In de begroting zijn we uitgegaan van een absolute groei van het bijstandsvolume met ruim 300 personen. Halverwege 2012 hebben we op basis van de tussenrapportages de verwachte eindstand verhoogd naar 9.200 Wwb klanten op 31-12-2012.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald op 31-12-2011	Behaald op 31-12-2012	Verwacht op 31-12-2012	verwacht 2015
▪ Uitkeringen Wwb t/m 26 jaar	▪ 1.024	▪ 1.012	▪ 1.100	▪ n.n.b.
▪ Uitkeringen Wwb vanaf 27 jaar	▪ 7.563	▪ 8.067	▪ 8.100	▪ n.n.b.
▪ Totaal uitkeringen Wwb <65 jaar	▪ 8.587	▪ 9.079	▪ 9.200	▪ 10.150

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Ontwikkelingen BUIG

Sinds de invoering van de Wwb in 2004 zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor het verstrekken van uitkeringen. Hiervoor ontvangen we van het Rijk een percentage van het macro inkomensdeel. Sinds 2011 is het Wwb inkomensdeel opgenomen in de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG). Behalve het inkomensdeel, gaat het dan ook om de IAOW, de IAOS en de Wwik. Met de invoering van deze gebundelde uitkering krijgen we één budget voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de genoemde wetten. De gebundelde uitkering wordt op basis van het verdeelmodel Wwb over gemeenten verdeeld. In de begroting 2012 zijn we uitgegaan van een tekort op de BUIG. Voor de dekking hebben we toen een bedrag opgenomen van 6,2 miljoen euro aan extra beleidsmiddelen. Per saldo is het tekort op de BUIG uitgekomen op 3 miljoen euro, waardoor 3,2 miljoen euro van de extra beschikbaar gestelde beleidsmiddelen kan vrijvallen. Dit komt voornamelijk omdat we, tegen de verwachting in, voor de vierde keer op rij een meervoudige aanvullende uitkering (MAU) ontvingen. Het Rijk verstrekt onder bepaalde voorwaarden voor maximaal 3 jaar een MAU maar omdat het ministerie pas begin november 2012 de evaluatie van de MAU heeft afgerond, is besloten om de MAU alsnog te verstrekken aan gemeenten met een meerjarig tekort op de BUIG.

Uitkeringen rechtmatig en tijdig verstrekken

Klanten die recht hebben op een uitkering bieden we op tijd de juiste uitkering. Als een klant een uitkering bij ons aanvraagt doen we er alles aan om zo snel mogelijk de uitkering toe te kennen. Hiervoor geldt een wettelijke termijn van maximaal 8 weken. Ons streven is om 100% van de aanvragen binnen 8 weken af te handelen. In 2012 hebben we in totaal 4.220 nieuwe aanvragen afgehandeld. Van al deze ingediende aanvragen hebben we 89% binnen 8 weken afgehandeld. Dit is een verbetering ten opzichte van 2011. Omdat we dit aantal nog verder willen laten stijgen, hebben we in het laatste kwartaal van 2012 het instroomproces onder de loep genomen. We hebben dit proces opnieuw ingericht met maximaal resultaat voor de klant en met zo min mogelijk overdrachtsmomenten. Dit betekent dat we aan de voorkant beter kijken of iemand recht heeft op een uitkering. Een klant die geen recht heeft, krijgt dit onmiddellijk te horen en een klant die wel recht heeft, krijgt een uitnodiging voor de collectieve voorlichting. De dag erna krijgt deze klant gelijk een gesprek met de klantmanager over een traject richting werk of participatie. Met deze maatregelen verwachten we het percentage afgehandelde uitkeringen nog verder te kunnen verbeteren.

Om te voorkomen dat we als gemeente financiële risico's lopen als gevolg van het onrechtmatig verstrekken van uitkeringen, hanteren we een foutpercentage voor de BUIG van maximaal 1%. In 2012 is het foutpercentage uitgekomen op 1,01%. Hiervan heeft 0,87% betrekking op de uitvoering van rijksbeleid en 0,14% op de uitvoering van lokaal toegestaan beleid. De lichte overschrijding van 0,01% heeft geen financiële gevolgen voor een eventuele aanvullende uitkering op de BUIG. De rijksnorm wordt namelijk niet overschreden.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Het aantal aanvragen dat binnen 8 weken is afgehandeld	▪ 86%	▪ 89%	▪ 100%	▪ 100%
▪ Het foutpercentage BUIG	▪ 0,73%	▪ 1,01%	▪ <1%	▪ <1%

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 is het aantal Wwb uitkeringen met ruim 450 gestegen naar een eindstand van 9.079. Door de economische crisis is de instroom van klanten meer gestegen dan de uitstroom. Dit zien we terug in de instroom van klanten vanwege einde WW rechten. In 2012 is dat aantal namelijk ten opzichte van 2011 gestegen met 13% naar bijna 500 nieuwe Wwb uitkeringen. Verder zien we dat het aantal jongeren in de Wwb redelijk

Gemeenterekening 2012 - bijlage

constant blijft. We zijn uitgegaan van een stijging naar maximaal 1.100 jongeren terwijl het werkelijke aantal licht gedaald is naar een eindstand van 1.012 jongeren in de Wwb. Dit is in lijn met het landelijke beeld.

Voor 2012 zijn we uitgegaan van een tekort op de BUIG. Bij de begroting is daarom 6,2 miljoen euro aan extra beleidsmiddelen toegekend. Omdat we in 2012 alsnog een MAU hebben gekregen, is per saldo het tekort op de BUIG uitgekomen op 3 miljoen euro.

Op grond van de Wwb dienen we uitkeringen op tijd en rechtmatig te verstrekken. Op dit moment slagen we er niet in om alle aanvragen binnen 8 weken af te handelen. Op basis van ervaringen elders in het land hebben we in het laatste kwartaal een aantal maatregelen genomen waardoor we meer snelheid kunnen maken zonder dat dit ten koste gaat van zorgvuldigheid. Hierdoor verwachten we dat de afhandelingsnelheid nog zal verbeteren.

Beleidsveld

Armoede en minimabeleid

Armoede is in onze visie méér dan een tekort aan geld alleen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, niet of onvoldoende kunnen meekomen in de samenleving, slechte gezondheid, enzovoort) die leidt tot een gebrek aan perspectief. Niet iedereen kan deelnemen aan maatschappelijke activiteiten. Een gebrek aan financiële middelen en schulden spelen daarbij vaak een rol.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In 2012 wilden we inzetten op twee doelen. We wilden dat iedere burger die van het minimum moest rondkomen, krijgt waar hij/zij recht op heeft: inkomensondersteuning zoals de huur- en zorgtoeslag, bijzondere bijstand, de langdurigheidstoeslag en kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen. En daarnaast wilden we armoede en sociale uitsluiting bij kinderen zoveel mogelijk tegengaan.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald op 31-12-2011	Behaald op 31-12-2012	Beoogd 2015
▪ Aantal toegekende aanvragen individuele bijzondere bijstand	▪ 6.596	▪ 6.702	▪ daling
▪ Waarvan in het kader van de witgoedregeling	▪ 1.321	▪ 1.222	▪ daling
▪ Aantal verstrekte LDT's	▪ 3.533	▪ 3.774	▪ daling
▪ Aantal gehonoreerde aanvragen TOS	▪ 1.961 (2010-2011)	▪ 2.121 (2011-2012)	▪ daling
▪ Aantal verstrekte PC's voor minima	▪ 247	▪ 254	▪ n.v.t.
▪ Aantal deelnemers collectieve zorgverzekering	▪ 11.603	▪ 12.082	▪ daling

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Om armoede en sociale uitsluiting tegen te gaan hebben we in 2012 een 5-tal inkomensondersteunende maatregelen aangeboden. Dit zijn de bijzondere bijstand (waaronder maaltijdverzorging en de witgoedregeling), de Langdurigheidstoeslag (LDT), de Tegemoetkoming Ouderbijdrage Scholieren (TOS), een PC- regeling voor minima en de Collectieve zorgverzekering. Doel van deze regelingen is onder andere te voorkomen dat mensen onnodig hoge kosten maken of hierdoor in de problemen komen. Om in aanmerking te komen voor deze regelingen moeten inwoners (langdurig) op het sociaal minimum leven. Dit varieert per regeling van 5 tot 8 jaar.

Verstrekken bijzondere bijstand en LDT

Door de economische omstandigheden zien we dat het beroep op de bijzondere bijstand, de witgoedregeling en de LDT is toegenomen. De stijging van het aantal toegekende aanvragen individuele bijzondere bijstand van 6.596 in 2011 naar 6.702 in 2012, heeft gezorgd voor een overschrijding van in totaal 0,5 miljoen euro. Vooral de kosten voor bewindvoering bij schuldhulpverlening en de vergoeding voor woonkosten stijgen. Daarnaast is er een toename in het gebruik van maaltijdvoorzieningen en de aanvullende bijstand voor levensonderhoud. Behalve dat het aantal aanvragen is toegenomen, neemt ook de complexiteit van de aanvragen toe. Dit is vooral het geval bij de aanvragen bijzondere bijstand voor medische kosten. Dit legt een extra druk op onze medewerkers die belast zijn met een goede en zorgvuldige afhandeling van de aanvragen. Vandaar dat we eind 2012 hebben onderzocht hoe we de aanvraagprocedures kunnen versimpelen zodat we de in 2012 ervaren druk op de uitvoeringscapaciteit kunnen verminderen.

De Tegemoetkoming Ouderbijdrage Scholieren (TOS)

Minima met schoolgaande kinderen hadden in het schooljaar 2011-2012 de mogelijkheid om zelf een TOS

Gemeenterekening 2012 - bijlage

aan te vragen of dit door de school te laten doen. Voor het schooljaar 2011 - 2012 betaalden we een tegemoetkoming van 44,50 euro voor een kind op de basisschool. Kinderen op het voorgezet onderwijs konden een tegemoetkoming ontvangen van 76,50 euro. In totaal hebben we voor het betreffende schooljaar 2.121 aanvragen gehonoreerd, een stijging van 8% ten opzichte van het vorig schooljaar. Daarmee zien we een stijging in het aantal aanvragen. De TOS heeft net zoals de andere minimaregelingen het karakter van een open einde regeling. Overschrijding van het begrote bedrag compenseren we met de extra beschikbaar gestelde beleidsmiddelen voor armoede en minimabeleid.

PC-regeling voor minima

Met de PC- regeling wilden we een bijdrage leveren aan de maatschappelijke participatie van kinderen uit minimagezinnen. Zonder internet zullen kinderen achtergesteld raken bij hun leeftijdsgenoten. Omdat het aantal deelnemers in 2011 tegenviel, hebben we in 2012 de doelgroep verbreed. Ook kon men 4 maanden langer blijven aanvragen. De maatregelen hebben nauwelijks effect gehad op het aantal verstrekte PC's. In 2012 (schooljaar 2011-2012) zijn er in totaal 254 computers beschikbaar gesteld. Behalve de aanschaf van een PC hebben we in 90 gevallen een vergoeding betaald voor het gebruik van internet. 2012 was het laatste jaar dat gezinnen een beroep konden doen op deze regeling.

Collectieve zorgverzekering

We vinden het belangrijk dat ook minima zich goed kunnen verzekeren tegen ziektekosten. Daarom bieden we hen de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering van Menzis: de Garant Noord. Voordeel voor deelnemers is dat ze per maand een korting krijgen van 5 euro en het voordeel voor ons is dat we vroegtijdig betalingsachterstanden kunnen signaleren waardoor we kunnen voorkomen dat iemand wordt uitgeschreven en onverzekerd is. Doordat het Rijk het gemeentelijk inkomensbeleid heeft genormeerd naar maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm waren we genoodzaakt te controleren welk deel van de verzekerden geen recht meer had op collectiviteit. De mensen die geen recht meer hadden op collectiviteit hebben we aangeschreven. In totaal hebben we van 1.800 mensen de collectiviteit beëindigd. Daarnaast hebben we in samenwerking met Menzis een campagne gevoerd om meer klanten te werven voor de collectieve zorgverzekering. Hierdoor is per saldo het aantal klanten met 10% toegenomen. Eind 2012 namen er 12.802 minima deel aan de collectieve zorgverzekering.

Nieuw armoedebeleid

In 2012 hebben we nieuw armoedebeleid ontwikkeld. In de kadernota "Samen actief tegen armoede" leggen we een nieuwe basis voor de komende jaren. De inzet van het nieuwe armoedebeleid is dat mensen in een armoedesituatie economisch en/of maatschappelijk zoveel mogelijk zelfstandig worden. Om dit te realiseren hebben we de problematiek voortaan anders aan. Wij ondersteunen minima zo dat zij hun armoedesituatie zelf kunnen verbeteren. In plaats van "te zorgen voor" willen we "zorgen dat". De ondersteuning richt zich op twee belangrijke pijlers: het verstrekken van de zelfredzaamheid en het creëren van rust en zekerheid in de basis zodat mensen weer actief kunnen deelnemen aan de samenleving. De uitvoering van het armoedebeleid bestaat uit een 30-tal projecten. Samen met het maatschappelijk veld leveren wij met deze projecten een bijdrage aan het bestrijden van armoede in Groningen. Voorbeelden van projecten zijn: het opzetten van inspiratiegroepen, het organiseren van een minimamarkt, nieuwe communicatie voor het bereiken van de Nieuwe Armen, een webshop voor inkomensondersteuning en via Kinderkansen een sociale kaart voor en door kinderen.

Armoede- en minimabeleid

In 2012 is in totaal 1,2 miljoen euro aan extra beleidsmiddelen toegekend voor het armoede- en minimabeleid. Hiermee zijn we in staat geweest om de verwachte stijging van het beroep op de regelingen te dekken waaronder ook de schuldhulpverlening. Ook wilden we niet dat de landelijke kortingen op armoedebeleid zouden leiden tot minder dienstverlening of wachttijden. Daarnaast hebben we dit geld aangewend om de projecten Leergeld en het jeugdportfonds incidenteel nog een jaar extra te subsidiëren.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 kregen we onder andere door de inkomensnormering (110%) te maken met een terugval in het beschikbare geld voor armoede- en minimabeleid. Tegelijkertijd zien we al een aantal jaren achter elkaar dat het beroep op de regelingen toeneemt. Zo ook in 2012. Zowel het beroep op de Bijzondere Bijstand als de langdurigheidstoelage (LDT) is in 2012 meer toegenomen dan het jaar ervoor. Tot nu toe zijn we elk jaar in staat geweest tekorten te dekken met extra beleidsmiddelen.

Om de onhoudbare situatie in de toekomst te doorbreken, hebben we in 2012 nieuw armoedebeleid ontwikkeld. Kern van het nieuwe beleid is dat we die activiteiten ondersteunen die de zelfredzaamheid van burgers stimuleren en rust en zekerheid in de basis creëren. Op deze manier verwachten we dat op termijn meer burgers op eigen kracht in staat zijn te participeren in onze samenleving. Door de armoede in onze stad te verminderen, zal ook het beroep op de inkomensondersteunende maatregelen afnemen. We verwachten dat het nieuwe beleid

Gemeenterekening 2012 - bijlage

pas eind 2013 zijn eerste vruchten afwerpt en dat het beroep op de inkomensondersteunende maatregelen stabiliseert om vanaf 2015 over te gaan in een daling. Dit is uiteraard wel afhankelijk van hoe de economische crisis zich ontwikkelt en de effectiviteit van het nieuwe armoedebeleid.

Beleidsveld

Schuldhelpverlening

In Groningen pakken we (problematische) schulden aan door een laagdrempelige, integrale schuldhelpverlening. De Groningse Kredietbank (GKB) functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt en biedt diverse producten aan op het gebied van schuldhelpverlening. In de integrale aanpak van schuldenproblematiek werken we in onze dienstverlening aan de klant nauw samen met onze ketenpartners, in het bijzonder met de hulpinstellingen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- We wilden schuldhelpverlening bieden aan diegenen die dat nodig hadden. In 2012 wilden we:
- Met onze dienstverlening voorkomen dat burgers in een (problematische) schuldsituatie raakten;
 - Burgers met problematische schulden ondersteunen met voorzieningen die erop gericht zijn de schuldsituatie te stabiliseren en op termijn op te lossen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijn-doel
Aanvragen binnen de Wachtijd afgehandeld	100%	100%	100%	100%
Aantal meldingen schuldhelpverlening	2.371	2.483	2.400	2.400
Aantal crisisinterventies	262	219	225	200
Aantal inschrijvingen Schuldregeling	369	429	400	375
Aantal klanten in budgetbeheer	2.588	2.645	2.700	2.800
Aantal klanten in Beschermingsbewind	490	574	570	700
Aantal aanvragen sociale kredieten	1.259	1.284	1.250	1.250
Aantal WSNP- zaken	231	245	250	250

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Op 1 juli 2012 is de Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening in werking getreden. Deze kaderwet verplicht gemeenten tot het organiseren van schuldhelpverlening voor haar burgers. In juli 2012 is het door de wet vereiste Plan Schuldhelpverlening 2012 – 2015 vastgesteld. Besluiten in het kader van schuldhelpverlening zijn door invoering van de wet vatbaar voor bezwaar en beroep (op grond van de Algemene wet bestuursrecht).

Reguliere dienstverlening

In de frontoffice van de GKB hebben we burgers met financiële problemen zo goed mogelijk geholpen met gerichte informatie, advies, een cursus of door middel van crisisinterventie. Burgers met achterliggende (psychosociale) problematiek zijn voor zover nodig doorverwezen naar de hulpverlening. Indien burgers werden geïndiceerd voor schuldregeling, budgetbeheer, duurzame financiële dienstverlening, budget coaching of beschermingsbewind zijn ze doorgeleid naar de backoffice van de GKB. We hebben in 2012 voldaan aan de door de wet gestelde normtijden en hebben in 2012 geen wachtlijsten laten ontstaan.

Preventie

Preventie (waaronder voorlichting) is een belangrijk onderdeel van de integrale schuldhelpverlening. We hebben in 2012 ingezet op het voorkomen van schulden bij burgers. We zochten daarbij samenwerking met scholen, vrijwilligers, hulpinstellingen, maar ook met schuldeisers zoals deurwaarders en woningcorporaties.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Koppeling van re-integratie en schuldhulpverlening

Schulden vormen een belemmering voor de re-integratie en participatie van burgers. In 2012 hebben we zoveel mogelijk re-integratie en schuldhulpverlening gecombineerd. Een tijdige verwijzing van klanten met schuldpromblemen door onze klantmanagers naar schuldhulpverlening was daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De vraag naar schuldhulpverlening is in 2012 toegenomen ten opzichte van 2011. Het aantal aanmeldingen voor schuldhulp in de frontoffice van de GKB is met bijna 5% gestegen. Er stroomden meer klanten door van de frontoffice naar de backoffice van de GKB, met name in de schuldregeling en budgetbeheer.

Door meer aandacht op uitstroom is de toename van klanten in budgetbeheer beperkt gebleven. We hebben de toeloop op de frontoffice kunnen verwerken en de wacht- en doorlooptijden kunnen beperken. Met de bij de begroting extra toegekende beleidsmiddelen van 430 duizend euro hebben we het laten ontstaan van wachttijsten kunnen voorkomen.

Verder hebben we de Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl en in het bijzonder onze preventie-activiteiten geïntensiveerd. Sinds 1 juni 2012 is de Groningse Kredietbank een NEN-gecertificeerde organisatie voor schuldhulpverlening. We hebben in 2012 de in het Plan schuldhulpverlening beoogde doelstellingen en resultaten behaald en de kwaliteit van onze dienstverlening was geborgd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

IEDERZ

2012 zou in het teken staan van de voorbereidingen op de Wet werken naar vermogen. Maar de invoering ervan is door de val van het kabinet Rutte 1 niet doorgedaan. De noodzaak om de uitvoering van de sociale zekerheid in Groningen anders vorm te geven is blijven bestaan. In juli 2012 heeft de Raad de (Re)-visie Zicht op uitvoering Werk & Participatie in Stad vastgesteld (hierna (Re)-visie). Hierin worden de keuzes beschreven die gemaakt moeten worden om een goede en duurzame sociale zekerheid te creëren tegen lagere kosten. In de houtskoolschets Werk en Participatie die in februari 2013 is vastgesteld, zijn de organisatorische consequenties geschetst. Deze houden in dat Iederz en SOZAWE opgaan in de nieuwe vakdirecties die de sociale zekerheid in Groningen gaan uitvoeren. In de tussentijd gaat Iederz door met de realisatie van de doelstelling: het ontwikkelen van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zodat deze kunnen doorstromen naar banen buiten de beschutte werksfeer en bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Iederz verricht deze activiteiten voor mensen met een indicatie voor de sociale werkvoorziening (Sw) maar heeft ook faciliteiten beschikbaar voor andere groepen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Beleidsveld

- Iederz

GELD

Het lastendeel van het deelprogramma Iederz bedraagt 62,8 miljoen euro. Deze lasten werden gedekt uit rijksmiddelen, commerciële omzet, een reserve onttrekking en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Iederz

Op 5 juni 2012 heeft de tweede kamer de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. Daarmee leek de herstructurering van de Sw voorlopig van de baan. Echter de financiële tekorten zijn hiermee niet opgelost. Het meerjarenbeeld ziet er als we niets doen somber uit: het totale tekort (subsidietekort en uitvoeringstekort) van Iederz komt dan uit op 8,8 miljoen euro in 2015. Het subsidie tekort bedraagt in 2015 7,1 miljoen euro. Hier hebben we vanwege de cao weinig directe invloed op. Het uitvoeringstekort willen we geleidelijk, in een periode van drie jaar, wegwerken door de sociale zekerheid voor de totale doelgroep (Sw en Wwb) efficiënter uit te voeren. De aanzet hiervoor is gegeven in de (Re) visie. Iederz zal met haar infrastructuur van beschutte werkplekken, jobcoaches en haar netwerk van externe trajecten een bijdrage leveren aan zowel mensen met als zonder ontwikkelbaar arbeidsvermogen. Ons streven is en blijft dat we ook in de toekomst, door krachten te bundelen, zoveel mogelijk Stadlers proberen te activeren en te laten deelnemen aan de samenleving.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Onze centrale ambitie in 2012 was om het arbeidsontwikkelbedrijf van de gemeente Groningen te zijn. Onze aandacht gaat hierbij uit naar de mensen met een beperkt arbeidsvermogen en die een indicatie hebben voor de Sociale Werkvoorziening (Sw). Sw-ers die beschikken over ontwikkelbaar arbeidsvermogen wilden we zoveel mogelijk een detachingsplek of een begeleid werken plek aanbieden. In totaal minimaal 420 Sw-ers. Sw-ers waarvan het arbeidsvermogen niet ontwikkelbaar is, bieden we een beschutte werkplek aan. Onze doelstelling was om aan minimaal 1.061 Sw-ers zo'n plek te bieden. Verder wilden we in totaal 2.000 niet Sw gerelateerde trajecten verzorgen voor externe opdrachtgevers. In de begroting 2012 gingen we ervan uit dat bij een taakstelling van 1.494 SE en een Rijkssubsidie van 34,5 miljoen euro, het subsidie tekort niet meer mocht bedragen dan in totaal 7,5 miljoen euro.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Taakstelling Sw (quotum)	▪ 1.504	▪ 1.438	▪ 1.481	▪ 1.350
▪ In werkleerbedrijven	▪ 1.112	▪ 968	▪ 1.061	▪ 900
▪ In detachering/ begeleid werken	▪ 392	▪ 470	▪ 420	▪ 450
▪ Voortrajecten wachtlijst	▪ 100	▪ 6	▪ 150	▪ 0
▪ Trajecten externe opdrachtgevers	▪ 2.000	▪ 654	▪ 2.000	▪ 0
▪ Subsidietekort	▪ -7,48	▪ -6,3	▪ -7,5	▪ -11,9

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Halverwege 2012 hebben we onze bedrijfsvoering aangepast aan het nieuwe beleidskader van de (Re)visie. Dat betekent dat we hebben geprobeerd om meer mensen te detacheren. Daarnaast zijn we begonnen met de afbouw van de werkleerbedrijven. Dit betekende ook dat we zijn gestopt met het aanbieden van de voortrajecten voor mensen die op de wachtlijst staan. Want we kunnen immers niet langer garanderen dat iedereen er na nog instroomt op een beschutte werkplek.

De extra plaatsingen danken we aan succesvolle samenwerkingsverbanden met diverse bedrijven en instellingen: schoonmakers en pendeldienst chauffeurs gingen aan het werk bij Qbuzz, huismeesters bij het Waterschap Noorderzijlvest, scanners bij Gasterra, schilders bij het Martini Ziekenhuis, schoonmakers bij het UMCG en servicemonteurs bij Hartingbank.

Verder hebben onze jobcoaches in 2012 bij een aantal projecten assistance on the job geboden. Dit is een vorm van begeleiding en ondersteuning om de medewerkers aan hun nieuwe werksituatie te laten wennen.

Brug naar de arbeidsmarkt

Ook in 2012 heeft Iederz gebruik gemaakt van haar uitgebreide netwerk van werkgevers en opdrachtgevers. Dit heeft in 2012 een aantal nieuwe opdrachtgevers opgeleverd, waaronder een meerjarencontract met Boodschappenservice Noord die leveringen verzorgt aan sociale partners van de gemeente Groningen. Met McDonald's hebben we meerjarige afspraken gemaakt over werkplekken voor mensen met ontwikkelbaar arbeidsvermogen en de begeleiding ervan op de werkplek.

Met het oog op continuïteit en duurzaamheid heeft Iederz bovendien een omslag gemaakt van kort cyclische orders naar langlopende (meerjaren)opdrachten. Daarnaast heeft Iederz Stadspartners, een samenwerkingsverband van werkgevers en onderwijs- en zorginstellingen. Deze samenwerking is in 2012 uitgebreid met een aantal nieuwe leden en bestaat nu uit 16 partijen. In 2012 heeft Stadspartners Groningen zich gericht op een aantal belangrijke arbeidsmarktthema's zoals de verzorging, Social Return en de bezuinigingen op de sociale zekerheid en de Sw in het bijzonder.

Tot slot hebben we onze bijdrage geleverd bij het verder uitwerken van de nieuwe vraaggerichte werkgeversbenadering, waarin we (Iederz, EZ en SOZAWE) gezamenlijk uitvoering gaan geven aan een integrale benadering van werkgevers in de stad en later ook de regio (zie 1.2 Arbeidsmarktbeleid activiteit Vraaggerichte Werkgeversbenadering).

Verdeelstation Participatiebanen

In de kadernota Actief in goede banen staat dat Iederz de centrale werkverdelers zou moeten zijn als het gaat om de toeleiding van klanten naar de participatiebanen bij de maatschappelijke instellingen (corporaties). Gedurende het jaar heeft de actualiteit ons ingehaald. Een aantal ontwikkelingen heeft ervoor gezorgd dat de plaatsing van klanten via dit geplande verdeelstation bij Iederz niet door is gegaan. Ten eerste is na de val van het kabinet Rutte de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. Hiermee ontstond er meer beleidsvrijheid ten aanzien van het wel- of niet toepassen van het instrument loondispensatie. De raad heeft in 2012 besloten om het instrument loondispensatie voortaan alleen in te zetten op basis van vrijwilligheid. Daarnaast hebben we later dat jaar in de (Re)visie geschetst hoe we de financiële problemen binnen de sociale zekerheid willen oplossen. Dit doen we onder andere door op onderdelen de activiteiten van Iederz en de dienst SOZAWE samen te voegen. De manier waarop klanten naar participatiebanen worden toegeleid, zal worden betrokken bij de verdere uitwerking van de (Re)visie.

Ketensamenwerking Wajong

De samenwerking tussen Iederz en het UWV WERKbedrijf is in 2012 voor de doelgroep Wajongers gecontinueerd en verder ontwikkeld. Samen met zorg- en hulpverleningspartners hebben we trajecten ontwikkeld en uitgevoerd om Wajongers voor te bereiden op deelname aan de reguliere arbeidsmarkt. Een deel van de doelgroep heeft vanwege een complexe combinatie van verschillende factoren extra begeleiding nodig om weer te kunnen functioneren. Een ander deel van de doelgroep is wel redelijk snel plaatsbaar, maar heeft om langdurige geplaatst te kunnen worden wel structurele begeleiding nodig van een jobcoach. Zij hebben in 2012 vele succesvolle plaatsingen van Wajongers bij reguliere werkgevers gerealiseerd. De jobcoaches ontlasten we bovendien de werkgevers van begeleidingstaken waardoor ze eerder geneigd zijn om een Wajonger in dienst te nemen. Deze opgebouwde ervaringen en nieuwe vormen van samenwerking en uitvoering zijn een goede voorbereiding geweest op de Participatiewet waarin staat dat de Wajongers straks onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen.

Ontwikkeling Subsidietekort

Het subsidieresultaat laat een gunstiger beeld zien dan oorspronkelijk begroot. Dit komt doordat de cao-onderhandelingen in de SW-branche niet hebben geleid tot een nieuwe cao voor 2012, terwijl bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden met een loonstijging van 2%. We zien wel een stijging van de pensioenpremie, leidend tot hogere loonkosten. In het derde kwartaal hebben we de beschikking van het ministerie van SoZaWe ontvangen waarin de subsidie SW 2012 wordt verhoogd als compensatie voor

Gemeenterekening 2012 - bijlage

gestegen loonkosten.

Een andere oorzaak van de verlaging van het subsidietekort heeft te maken met de voorgenomen onderrealisatie: we laten 43 SE* minder instromen. Dit komt neer op ongeveer 41 fte. De conclusie is dat we een lager bedrag aan loonkosten hebben, dat door de onderrealisatie deels aan subsidie weer wegvloeit.

* Bij het aantal SE's (Subsidiabele Eenheden) wordt in tegenstelling tot het aantal fte's rekening gehouden met de handicap coëfficiënt.

Ontwikkeling uitvoeringsresultaat

Het uitvoeringsresultaat komt 1,9 miljoen nadelig uit. Dit komt deels doordat SOZAWE als gevolg van de verlaging van het participatiebudget 0,7 miljoen euro minder aan trajecten heeft ingekocht. Een andere belangrijke oorzaak is de toegenomen focus op detacheringen. Iederz zet conform de (Re)visie zoveel mogelijk in op detachering van SW-medewerkers. Deze focus leidt tot minder capaciteit bij de werkleerbedrijven, waardoor minder opdrachten aangenomen kunnen worden. Op korte termijn leidt dit tot omzetverlies bij de werkleerbedrijven. Op de langere termijn betekent dit een verlaging van de kosten voor ambtelijk personeel en huisvesting. Ook de recessie is niet aan Iederz voorbijgegaan. Het verlies aan omzet bedraagt 1,4 miljoen. Door besparingen op de eigen bedrijfslasten hebben we het omzetverlies deels kunnen compenseren.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 zijn we begonnen met de herstructurering van de werkleerbedrijven. Dit zien we duidelijk terug in de terugloop van het aantal werkplekken bij de werkleerbedrijven. Daarnaast hebben we, anticiperend op de (Re)visie, meer aandacht gehad voor detacheringen en begeleid werken. Dit is zichtbaar in de aantallen. Door de rijksbezuinigingen op re-integratiebudgetten zijn de opdrachten vanuit de gemeenten en het UWV WERKbedrijf fors teruggelopen. Dit zien we terug in het aantal gerealiseerde trajecten externe opdrachtgevers. Ook dit heeft een negatief financieel effect gehad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 5

OVERIGE WERK EN INKOMEN

Binnen dit deelprogramma komen onderwerpen aan de orde die niet onder onze reguliere dienstverlening rondom werk, activering en inkomen vallen.

Beleidsveld

- Nieuwbouw SoZaWe

GELD

De totale investeringen in de nieuwbouw SOZAWE zijn geraamd op 66 miljoen euro. Dit bedrag is met de toekenning van de laatste 11,4 miljoen euro in 2012 door uw raad volledig beschikbaar gesteld.

Beleidsveld

Nieuwbouw SOZAWE

Op 25 maart 2009 heeft uw raad het besluit genomen om over te gaan tot de nieuwbouw SOZAWE. De nieuwbouw zal onder andere onderdak gaan bieden aan een groot deel van de huidige medewerkers die werkzaam zijn bij SOZAWE (inclusief de GKB) en het UWW WERKbedrijf. Welke onderdelen van de huidige organisatie(s) in de nieuwbouw precies zullen worden gehuisvest is afhankelijk van de verdere uitwerking van de gemeentelijke reorganisatie (PIOFACH, het Programma Werk en Participatie en de vorming van het beleidscluster rondom het maatschappelijke domein). De planning is er opgericht dat het gebouw op 2 december 2013 voor klanten en bezoekers open is en medewerkers in de nieuwbouw hun werkzaamheden verrichten.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Met de nieuwbouw voor de dienst SOZAWE willen we een betere en klantvriendelijkere dienstverlening aan klanten en bezoekers bieden. Daarnaast moet het nieuwe gebouw op een meer eigentijdse wijze plaats bieden aan medewerkers. Behalve dat het gekozen kantoorconcept moet leiden tot een effectievere dienstverlening aan onze burgers en een efficiënter gebruik van beschikbare middelen en ruimte, verwachten we hiermee ook een bijdrage te leveren aan het vergroten van het werkplezier van onze medewerkers. Eén van de middelen daartoe is het mogelijk maken van het tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Nieuwbouw SOZAWE
De nieuwbouw vordert gestaag. In het begin van 2012 trad als gevolg van het tijdelijk stilleggen van de bouw vanwege de dreigende overschrijding van de limiet grondwateronttrekking en de slechte weersomstandigheden, een vertraging van drie weken op. Deze vertraging werd in de loop van 2012 ingehaald. In 2012 is besloten de bouw van het casco, BAM Utiliteitsbouw BV, ook de opdracht voor het realiseren van het inbouwpakket te gunnen.

Als uitvloeisel van de gemeentelijke organisatie ontwikkeling is de indeling van het gebouw in een nieuw daglicht komen te staan. In de tweede helft van 2012 heeft er een heroriëntatie plaatsgevonden op de toekomstige bezetting van de nieuwbouw. Op basis van deze heroriëntatie werd eind 2012 herbevestigd dat in de nieuwbouw ten minste delen van de huidige dienst SOZAWE (inclusief de GKB) worden gehuisvest. Daarnaast huurt het UWW WERKbedrijf ruimte in de nieuwbouw. Door deze heroriëntatie is de beoogde uitwerking per verdieping van het kantoorconcept en de indeling van de ruimte op de begane grond (de marktplaats) vertraagd. Door het flexibele karakter van het gebouw levert dit geen vertraging op in de planning van de nieuwbouw.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Zoals het zich nu laat aanzien wordt de nieuwbouw zowel binnen de gestelde termijn als het vastgestelde budget van 66 miljoen euro opgeleverd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld

Overig

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voortgang aanbevelingen rekenkamer rapport

Op 28 november 2012 heeft de raad het raadsvoorstel over het rapport en de aanbevelingen van de rekenkamercommissie over de reorganisatie van sociale zaken en werk (SOZAWE) besproken en vastgesteld. Het college heeft aangegeven de aanbevelingen volledig te onderschrijven en hiermee aan de slag te gaan. Het college heeft dit in eerste instantie opgepakt door een strategisch overleg tussen de wethouder en de directie van SOZAWE en Iederz te starten. Hierin worden de ontwikkelingen en de voortgang besproken. Daarnaast is afgesproken om de raad frequent te informeren over alle ontwikkelingen in aparte bijeenkomsten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma Werk en Inkomen						
Deel- progr. Dienst	Deelprogramma		Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
1.1	SOZAWE	Werk en activering	34.508	37.294	37.184	110
1.2	SOZAWE	Arbeidsmarktbeleid	772	2.533	1.718	815
1.3	DIA/SOZAWE	Inkomen en inkomensondersteuning	170.412	171.313	174.829	-3.516
1.4	iederz	iederz	64.512	64.024	62.824	1.200
1.5	SOZAWE	Overige w erk en inkomen	0	0	0	0
Totaal lasten			270.204	275.164	276.555	-1.391
Baten						
1.1	SOZAWE	Werk en activering	29.748	31.897	30.875	-1.022
1.2	SOZAWE	Arbeidsmarktbeleid	0	1.559	645	-914
1.3	DIA/SOZAWE	Inkomen en inkomensondersteuning	130.789	130.734	137.897	7.163
1.4	iederz	iederz	57.028	57.028	55.111	-1.917
1.5	SOZAWE	Overige w erk en inkomen	0	0	0	0
Totaal baten			217.565	221.218	224.529	3.311
Totaal saldi voor reserve mutaties			-52.639	-53.946	-52.027	1.919
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			24	24	24	0
Totaal onttrekkingen			262	1.345	1.345	0
Totaal saldi na bestemming			-52.401	-52.625	-50.706	1.919

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

In dit hoofdstuk worden de deelprogramma's afzonderlijk toegelicht. Omdat de baten en lasten van het Participatiebudget over verschillende deelprogramma's zijn verdeeld, geven we eerst een overzicht van een toelichting op het totale Participatiebudget.

Participatiebudget

Het Participatiebudget wordt budgettair neutraal verwerkt. Het verschil tussen baten en lasten wordt door een onttrekking of een toevoeging aan de gereserveerde middelen geneutraliseerd. In 2012 hebben wij 8,5 miljoen euro onttrokken aan de gereserveerde middelen. Het saldo van de meeneemregeling eind 2011 is 6,9 miljoen euro. We halen 1,6 miljoen euro van het budget van 2013 naar voren. Dit is 0,3 miljoen euro lager dan verwacht.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Participatiebudget 2012			
Bedragen x 1.000 euro	Begroting	Realisatie	Vershil
Baten			
Bijdrage concern 200 banenplan	22.633	22.590	-43
Bijdrage concern 200 banenplan	500	500	0
Budget inburgering	1.262	1.240	-22
Budget volwasseneducatie	1.018	960	-58
Inzet gereserveerde middelen	8.822	8.503	-319
Totaal Baten	34.235	33.793	-442
Lasten			
Gesubsidieerd werk	21.741	23.492	1.751
Trajecten (incl. BTW)	8.450	6.429	-2.021
Inburgering	1.262	1.240	-22
Volwasseneducatie	1.018	1.040	22
Premiebeleid	760	917	157
Zelfstandigen	400	471	71
Schuldhelpverlening	400		-400
Totaal lasten	34.031	33.589	-442
Saldo	204	204	0

Toelichting bij de afwijkingen op het Participatiebudget

- Gesubsidieerd werk (1,7 miljoen euro nadelig).* In 2012 is de afbouw van de gesubsidieerde arbeid gestart. In de loop van 2012 bleek dat de begroting te laag was in geschat. Bovendien bleken verplichtingen uit 2011 langer door te lopen dan was aangenomen. In september heeft uw raad besloten om het verwachte tekort gedeeltelijk te dekken door het naar voren halen van middelen uit het Participatiebudget 2013. Het tekort op de gesubsidieerde arbeid is uitgekomen op 1,7 miljoen euro.
- Trajecten (2 miljoen euro voordelig).* Eén van de bijsturingmaatregelen waarmee uw raad heeft ingestemd is het verlagen van de uitgaven door minder trajecten in te kopen. Dit resulteert in een voordelig verschil op trajecten van 2 miljoen euro.
- Premiebeleid (200 duizend euro nadelig).* Ook is naar aanleiding van hetzelfde raadsvoorstel door uw raad besloten tot wijziging van de re-integratieverordening. Hiermee kon het tekort op het budget premiebeleid worden beperkt tot 0,2 miljoen euro.
- Schuldhelpverlening (400duizend euro voordelig).* De bijdrage vanuit het Participatiebudget aan de GKB bleek achteraf niet nodig en is geschrapt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

1.1 Werk en activering N 900 duizend euro

In het totaaloverzicht van het Participatiebudget hebben we alle baten en lasten onder elkaar gezet. Op die manier bieden we inzicht in de totale omvang van de bestedingen. Tevens geven wij bij het totaaloverzicht per afwijking een toelichting. In 2012 hebben we binnen het Participatiebudget 1,6 miljoen euro meer uitgegeven dan begroot. Het tekort wordt veroorzaakt doordat de kosten van gesubsidieerde arbeid bij de begroting te laag waren geraamd. In september heeft uw raad besloten om het verwachte tekort gedeeltelijk te dekken door het naar voren halen van middelen uit het Participatiebudget 2013. Per saldo is er hierdoor geen afwijking.

In de gemeentebegroting 2012 is bepaald dat de reserve van de stichting Weerwerk van 600 duizend euro kan worden ingezet ter dekking van gemeentelijke lasten. Afroaming van de reserve is niet wenselijk vanwege de verhoging van de pensioenleeftijd vanaf 1 januari 2013. Deze verhoging van de pensioenleeftijd heeft gevolgen voor mensen met een seniorenbaan bij de stichting Weerwerk. De loonbetalingen worden hierdoor over een langere periode gecontinueerd. Het in stand houden van deze reserve betekent een verlies van inkomsten voor het concern.

De bedrijfsvoeringskosten (300 duizend euro nadelig) worden verdeeld over de deelprogramma's. Zowel de directe kosten (vooral salarissen en kosten uitzendkrachten) als de indirecte kosten (zoals vorming en opleiding) vertonen positieve als negatieve afwijkingen. Per saldo resulteert een nadelige afwijking op het deelprogramma 1.1. Werk en activering.

1.2 Arbeidsmarktbeleid N 100 duizend euro

Vanaf mei 2012 heeft het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid een doorstart gemaakt als Werk in Zicht (WIZ). Via een bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2011 is uw raad akkoord gegaan met het overhevelen van het resultaat 2011 (900 duizend euro) naar 2012.

Ook uit andere bronnen is geld beschikbaar voor WIZ. De onderbouwing van de eerste aanvraag in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) heeft zijn vruchten afgeworpen. Deze ESF aanvraag heeft 1,2 miljoen euro opgeleverd. Met het oog op de goede resultaten uit Actie Jeugd is ook een voorschot ontvangen voor het tweede project in het kader van Actie Jeugd: 750 duizend euro.

Verder stelt de provincie Groningen 150 duizend euro beschikbaar in het kader van de Versnellingsagenda (REP-ZZZ) en 100 duizend euro voor het project Leren & Werken.

In totaal is aan projecten binnen WIZ 2,1 miljoen euro uitgegeven in 2012. Het grootste deel van de uitgaven betreft het aandeel van de regio's Noord en Oost in de ESF middelen Actie Jeugd (700 duizend euro). De uitvoeringsorganisatie brengt kosten met zich mee tot een bedrag van 300 duizend euro. Het overige deel is besteed aan meerdere projecten (o.a. Leren en Werken, GOA).

1.3 Inkomen en inkomensondersteuning V 3,6 miljoen euro

Uitvoering Wet BUIG (V 3,2 miljoen euro).

Bij het opstellen van de begroting van 2012 zijn ter dekking van het verwachte tekort op de uitvoering van de wet BUIG extra beleidsmiddelen van 6,2 miljoen euro ingezet.

Begin oktober is het definitieve budget BUIG 2012 bekend gemaakt. Ook hebben we de formele bevestiging van het ministerie van SZW ontvangen waarin zij aangeeft dat de meerjarig aanvullende uitkering (MAU) over 2012 wordt voortgezet. Het gevolg hiervan is dat het maximale eigen risico voor Groningen 2,5% van het definitieve budget 2012 bedraagt. Hiermee staat het resultaat op de BUIG over 2012 vast. Van het eerder beschikbaar gestelde extra beleidsgeld kan 3,2 miljoen euro vrijvallen.

Bij het opstellen van de begroting zijn wij uitgegaan van een stabiel klantenbestand in 2012. Dit uitgangspunt was gebaseerd op de op dat moment afgegeven landelijke prognose. In de loop van 2012 zijn deze cijfers bijgesteld. Uiteindelijk is het aantal Wwb klanten gegroeid met 500.

Uitvoering Wwik (V 400 duizend euro).

Voor de Wwik gold tot 1 juli 2012 een overgangsrecht voor voormalige Wwik uitkeringsgerechtigden.

Doordat dit besluit begin 2012 is genomen kon dit overgangsrecht niet in de begroting worden opgenomen. Eind september 2012 is het definitieve WWIK budget bekend gemaakt (1,1 miljoen euro). Het budget blijkt voldoende om de uitgaven te dekken.

Bijzondere bijstand (N 500 duizend euro).

De aanhoudende economische crisis zorgt ervoor dat de kosten van individuele bijzondere bijstand in 2012 verder zijn gestegen. Vooral de kosten van bewindvoering bij schuldhulpverlening en de vergoeding voor woonkosten stijgen. Daarnaast is er een toename in het gebruik van maaltijdvoorzieningen en de aanvullende bijstand voor levensonderhoud.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Binnen de middelen voor bestrijding van armoede bij kinderen in minima gezinnen zien we een lichte onderbesteding van het budget voor de verstrekking van computers. In het laatste schooljaar waarin nog een beroep kon worden gedaan op de regeling zijn 254 computers beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we in 90 gevallen een vergoeding betaald voor het gebruik van internet. Ook is voor bestrijding van armoede bij kinderen in minima gezinnen in 2012 voor 274 duizend euro aan bijdragen verstrekt aan instellingen.

Schuldhelpverlening (V 200 duizend euro).

De GKB heeft hogere opbrengsten behaald voor verleende diensten aan andere gemeenten. Ook kan een deel van de voorziening voor dubieuze debiteuren vrijvallen. Daarnaast is er sprake van onderbesteding op een aantal posten binnen de bedrijfs-voerings-kosten. Deze voordelen maken het mogelijk dat er geen beroep hoeft te worden gedaan op een bijdrage uit het Participatiebudget. Hiervoor was 400 duizend euro geraamd.

Kosten bedrijfsvoering (V 300 duizend euro).

Zowel de directe kosten (vooral salarissen en kosten uitzendkrachten) als de indirecte kosten (zoals vorming en opleiding) vertonen zowel positieve als negatieve afwijkingen. Per saldo resulteert een voordelige afwijking op het deelprogramma 1.3 Inkomens en inkomensondersteuning.

1.4 Iederz N 700 duizend euro

Het saldo van baten en lasten komt uit op 7,7 miljoen euro nadelig, 700 duizend euro lager dan begroot. Het resultaat van Iederz is onder te verdelen in uitvoerings- en subsidieresultaat. Het uitvoeringsresultaat bedroeg 1,4 miljoen euro nadelig, 1,9 miljoen euro lager dan begroot. Dit resultaat betreft alle kosten en opbrengsten van Iederz die nodig zijn voor uitvoering van het gemeentelijk beleid en de WSW. Het subsidieresultaat bedroeg 6,3 miljoen euro nadelig en komt 1,2 miljoen euro beter uit dan begroot. Dit betreft alle loonkosten WSW minus de rijkssubsidie.

Subsidieresultaat

Het subsidieresultaat valt beter uit dan begroot. Deze positieve afwijking wordt veroorzaakt doordat de onderhandelingen in de SW-branchen niet hebben geleid tot een nieuwe cao voor 2012, terwijl bij het opstellen van de begroting rekening was gehouden met een nieuwe cao die tot een loonkostenstijging van 2% zou leiden. Een andere oorzaak van een lager subsidietekort heeft te maken met de voorgenomen onderrealisatie: we laten 43 SE* minder instromen. Dit komt neer op ongeveer 41 fte. Een lager aantal dienstverbanden leidt tot een lager subsidietekort.

Uitvoeringsresultaat

Het uitvoeringsresultaat valt slechter uit dan begroot. Deze negatieve afwijking wordt veroorzaakt door een lagere netto-opbrengst vanuit de werkleerbedrijven en het arbeidsintegratiebedrijf. Bij de Business-post is de netto-opbrengst 0,4 miljoen euro lager uitgevallen. De oorzaak hiervoor hangt samen met een daling van het aangeboden postvolume. De netto opbrengst van het Industriebedrijf is met 0,2 miljoen euro gedaald. De afname hangt samen met een daling van de omzet als gevolg van de recessie. Verder is de beschikbare productiecapaciteit lager geweest door een tekort aan werkleding en teveel wisselingen in leiding als gevolg van de reorganisatie binnen het Industriebedrijf. Het nadeel van 0,2 miljoen euro in het Groenbedrijf is het gevolg van een daling van de capaciteit doordat mensen zijn gedetacheerd. Hierdoor is de acquisitie op een lager peil gezet, waardoor de netto-opbrengsten zijn gedaald. Het arbeidsintegratiebedrijf heeft geleden onder de rijksbezuinigingen op het participatiebudget. In de begroting waren we uitgegaan van 2,5 miljoen euro aan re-integratie-opdrachten. Door bezuinigingen op het participatiebudget is dit bedrag met 1 miljoen euro verlaagd.

* Bij het aantal SE's (Subsidiabele Eenheden) wordt in tegenstelling tot het aantal fte's rekening gehouden met de handicap coëfficiënt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 2 **Economie en werkgelegenheid**

Met het programma Economie en Werkgelegenheid streeft de gemeente naar een groei van het aantal arbeidsplaatsen, een verbetering van het vestigingsklimaat en het aantrekken van meer toeristen, bezoekers en talenten. Dit doet zij enerzijds door in te zetten op goede dienstverlening aan ondernemers, heldere vergunningverlening en een intensieve samenwerking met marktpartijen en kennisinstellingen. Anderzijds levert de gemeente hiervoor gerichte inzet en (co-)investeringen in specifiek aangemerkte (top)sectoren en in de ontwikkeling van projecten die het economisch klimaat bevorderen: in de binnenstad, op werklocaties en in de wijken.

Relevante beleidsnota's

Contourennota Internationalisering 2013-2016
Marktanalyse bedrijventerreinen (juni 2012)
Kadernota arbeidsmarktbeleid 'Grensverleggend aan het werk! Met een blik op de regio' 2012-2015
Oog voor Detailhandel (2012)
Fonds Ondernemend Groningen (november 2011)
Masterplan Groningen Energieneutraal 2011-2015
Terreinwinst (maart 2011)
Structuurvisie detailhandel 2011-2020
Structuurvisie Kantoren 2010-2020
G-kracht; economische meerjarenprogramma 2010 t/m 2014
Marktreglement 2010
Binnenstad.nu 2009-2015
Structuurvisie Stad op Scherp (2009)
Terrein in Bedrijf 2008-2015
Visie Ebbingekwartier (2008)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Ruimte voor bedrijvigheid**
- 2. Binnenstad en toerisme**
- 3. Groningen kennisstad**
- 4. Overige acquisitie**
- 5. Overige economie en werkgelegenheid**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

Nederland verkeert in een recessie, die ook niet aan Groningen voorbij gaat. Oplopende werkloosheid en een gebrek aan consumentenvertrouwen leggen een rem op bestedingen. Samen met de bankencrisis leidt het ertoe dat investeringen lastig van de grond komen. Het gevolg is toenemende leegstand op bedrijventerreinen, kantorenlocaties en in winkelclusters. Ook de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen blijft fors achter bij de verwachtingen. We hebben daarom het aanbod van bedrijventerreinen teruggebracht. De vertaling hiervan in de herziening van de grondexploitaties voor bedrijventerreinen heeft geleid tot een verlies van 23,7 miljoen euro.

Ondanks de recessie is het aantal arbeidsplaatsen in Groningen licht gegroeid. Het aantal werkzame personen is met 0,3 procent toegenomen tussen 1 april 2011 en 1 april 2012. Het totale aantal komt daarmee op 135.537.* Onze topsectoren Energie en Healthy Ageing, maar ook de ICT-sector laten een stijging zien van het aantal bedrijfsvestigingen. Met uitzondering van Healthy Ageing is ook een groei te zien in het aantal arbeidsplaatsen. Daar hebben we actief in opgetreden, via ondersteuning en stimulering van marktinitiatieven, maar ook via actieve acquisitie en promotie, zowel op nationaal als internationaal vlak. Aan dit laatste hebben onze stedenbanden, vooral in Noord-Duitsland en Noordoost Europa bijgedragen. Voor verdere versterking van onze kennissectoren blijven wij, via het Akkoord van Groningen, inzetten op een imago als City of Talent en op het aanjagen van de Zernike Campus als dynamo van de kenniseconomie. Een belangrijke mijlpaal is daarbij de opening van de Energy Academy Europe en de proeftuin EnTranCe. Ook de officiële erkenning als EU City of Healthy Ageing laat zien dat de topsectoren in Groningen zich steeds beter weten te positioneren.

Een opvallende ontwikkeling in 2012 is de stijging van het totaal aantal bedrijfsvestigingen met bijna vier procent. Vooral de stijging van het aantal eenmanszaken levert hieraan een bijdrage en is zonder meer een effect van de economische crisis, maar ook een trend van deze tijd. Om deze starters een zo goed mogelijk toekomstperspectief te geven bieden wij hen via diverse platforms ondersteuning en de mogelijkheid tot netwerkvorming, zoals via Startersdagen en *Onderneem 't*.

De recreatiesector, en dan vooral de horeca, laat een stijging in het aantal arbeidsplaatsen zien. Het binnenstadsbezoek is in 2012 gestegen, waarbij vooral de lokale bezoeker de binnenstad vaker aan heeft gedaan. Totale bestedingen zijn echter gedaald en dit heeft een negatief effect op vooral de detailhandel. Hoewel problemen in deze branche niet altijd op lokaal niveau te bestrijden zijn, hebben wij in 2012 gewerkt aan een zo goed mogelijk economisch klimaat in de binnenstad. Met een aantrekkelijk evenementenprogramma en de activiteiten vanuit het Informatiecentrum hebben wij getracht om zoveel mogelijk bezoekers naar de binnenstad te blijven trekken. Dit om de bestedingen in de detailhandel, horeca en het hotelwezen te bevorderen, ook tijdens de bouwperiode. De uitbreiding van het aantal koopzondagen, een kwaliteitsverbetering in de warenmarkt en onze investering in City Marketing dragen bij aan ons imago als bruisende en gastvrije stad. Door ondersteuning van winkelstraten via winkelstraatmanagement, uitvoering van het Servicepunt Detailhandel en nauwe samenwerking met de GCC hebben wij de detailhandel ondersteund.

Tot slot hebben we om achteruitgang van werklocaties tegen te gaan bedrijventerreinen gerevitaliseerd en actieplannen opgesteld voor kantorenlocaties, zoals Corpus den Hoorn en het Europapark. Waar mogelijk voeren we deze activiteiten uit samen met ondernemers, via co-financiering uit het Fonds Ondernemend Groningen.

* Het gaat hier om voorlopige cijfers. Dat geldt voor alle cijfers op het gebied van vestigingen en werkgelegenheid in dit programma.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

RUIMTE VOOR BEDRIJVIGHEID

Met het deelprogramma 'Ruimte voor bedrijvigheid' zorgen we voor een goed ondernemersklimaat in onze gemeente. Want als we willen dat er in onze gemeente meer banen komen, dan moeten we er ook voor zorgen dat bedrijven en instellingen hier een goede plek hebben of krijgen en goed worden geholpen door de gemeente. Zo kunnen bedrijven zich richten op hun kerntaak: ondernemen en groei realiseren. Dat is weer goed voor de werkgelegenheid.

Beleidsvelden

- Werklocaties
- Bevorderen ondernemerschap
- Bedrijvigheid in de wijken
- Creatief ondernemerschap
- Duurzaam ondernemen en innoveren
- Vergunningverlening en handhaving
- Detailhandel/markt

GELD

De totale lasten van het deelprogramma Ruimte voor bedrijvigheid bedragen 7,6 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit lokale heffingen, werken voor derden, reservemutaties, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Werklocaties

Met werklocaties bedoelen we plekken in de stad waar werkgevers geconcentreerd zijn: bedrijventerreinen, kantorenparken en locaties voor grootschalige detailhandel. Daar bevindt zich meer dan de helft van de werkgelegenheid in de gemeente. In nauwe samenwerking met de ondernemers en de regio werken we aan een duurzame kwaliteit, de juiste hoeveelheid en het beheer van deze werklocaties.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Met nieuwe locaties en/of herstructurering en revitalisering van oudere kantorenparken en bedrijventerreinen willen we het voor ondernemers mogelijk maken zich in Groningen te vestigen en in onze gemeente gevestigd te blijven.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal projecten op werklocaties met cofinanciering uit Fonds Ondernemend Groningen	▪ n.v.t.	▪ 6	▪ 10	▪ Jaarlijks 10

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Europapark

Op basis van het in 2011 vastgestelde gebiedsconcept, inclusief een nieuw programma, is in 2012 een nieuw bestemmingsplan opgesteld en is de grondexploitatie herzien. Volgens planning is het station Europapark afgebouwd en ligt de bouw van het nieuwe kantoor van SOZAWA op schema. Verder is dit jaar veel gedaan aan de aanleg van infrastructuur rond bijvoorbeeld de Boumaboulevard, de Helperparkweg en de aansluiting met de Bornholmstraat. We hebben het openbaar gebied rondom de Euroborg en de woontorens Stoker en Brander definitief ingericht. Tot slot zijn we gestart met het opstellen van een programma van eisen voor een initiatief van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap een markt- en marketingstrategie om de aantrekkelijkheid van het Europapark als vestigingslocatie te vergroten.

Fonds Ondernemend Groningen voortgezet

We hebben een voortgangsrapportage over het Fonds opgesteld. De projecten voor de bedrijventerreinen zijn

Gemeenterekening 2012 - bijlage

omvangrijk en kennen een langere aanlooptijd dan de projecten voor bijvoorbeeld de binnenstad. Daardoor hebben we het afgelopen jaar zes projecten kunnen honoreren in plaats van de beoogde tien. Voorbeelden van projecten die zijn gehonoreerd: onderzoek vraagbundeling glasvezel bedrijventerrein Zuidoost, parkmanagement Zernike Science Park, onderzoek herinrichting binnenterrein Martini Trade Park en aanpak Ulgersmaweg.

Terreinvinst: bedrijventerreinen gerevitaliseerd

De revitalisering van de Duinkerkenstraat is afgerond; de aansluiting met het Europapark volgt nog. In 2012 is een besluit genomen over de revitalisering van Bornholmstraat-Zuid fase 2. De uitvoering is opgeschort, omdat de gesprekken over de aankoop van de gronden nog lopen. Het verbeterplan voor Ulgersmaweg fase 2 is afgerond. De revitalisering van Hoendiep fase 2 is in 2012 nog niet van start gegaan. Wel zijn er afspraken gemaakt met ondernemers voor verfraaiing van het gebied.

Terreinvinst: nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld

De geplande marktanalyse was in juni gereed. Ook is het convenant Regionale Afspraken Kwaliteit Bedrijventerreinen geëvalueerd.

De geplande invoering van cameratoezicht op Westpoort heeft vertraging opgelopen, omdat er te weinig bedrijven gevestigd waren. Bedrijventerreinvereniging BBOG heeft eind 2012 besloten het project alsnog op te pakken en een verkenning te starten naar verschillende invoeringsmodellen.

De kavelverkoop op Roodehaan (Eemspoort-Zuid) is officieel in november 2011 van start gegaan; dat heeft in 2012 nog niet tot resultaat geleid. In 2012 is in totaal 0,95 hectare bedrijventerrein uitgegeven.

Aandacht voor scienceparken en kantoorlocaties

Eind 2012 is de visie voor Corpus den Hoorn vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in een actieprogramma dat samen met de ondernemersvereniging is opgesteld. De uitvoering is van start gegaan.

De bedrijfsvereniging van het Martini Trade Park heeft in 2012 het initiatief genomen voor een onderzoek naar de aanpak van het binnenterrein met als doel tot een concrete business case te komen. Dit initiatief hebben we samen met de provincie ondersteund.

Over het Zernike Science Park hebben we met de kennisinstellingen afspraken gemaakt over de invoering van parkmanagement en het opstellen van een verkeersplan. Als invulling en profilering van Zernike is gekozen voor het thema energie.

De kantorenmonitor is in 2012 vervangen door een vastgoedmonitor. Met de leegstandkaart kunnen we de stand van zaken rondom vastgoed in de stad beter monitoren. Eind 2012 is het project 'Intense verbouw' van start gegaan dat gericht is op het vinden van nieuwe invulling van leegstaande panden.

Suiker Unie-gebied

De terreinen van Suiker Unie zijn aangekocht om op lange termijn (> +/- 15 jaar) in te vullen met definitieve functies. Hierbij geldt dat vertraging in de ontwikkeling van Meerstad zorgt voor een latere ontwikkeling van het Suiker Unie terrein. Voor de korte termijn (< +/- 15 jaar) is het de bedoeling dat het gebied door tijdelijke functies bekend en geliefd wordt. Om de bevolking mee te laten denken met de tijdelijke gebiedsontwikkeling is een prijsvraag uitgeschreven die 179 inzendingen heeft opgeleverd. De jury heeft begin 2012 vijftien ideeën als potentiële winnaars aangewezen. Eind 2011 hebben we besloten om mee te doen met het bidbook-proces om de Floriade in 2022 naar Groningen te halen en voornamelijk op het terrein van de voormalige suikerfabriek een plek te geven. In september 2012 kwam de uitslag en werd duidelijk dat we de Floriade in 2022 niet krijgen. Daarom zijn we eind 2012 verder in gesprek gegaan met de 15 prijswinnaars. Een aantal initiatieven lijkt kansrijk en worden nu uitgewerkt tot een ondernemingsplan. Ook hebben zich nog nieuwe kansrijke initiatieven gemeld.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen jaren werd uitgegaan van een totale uitgifte op stedelijk niveau van 10 hectare per jaar. De marktanalyse bedrijventerreinen en de evaluatie van het convenant Regionale Afspraken Kwaliteit Bedrijventerreinen hebben geleid tot een bijstelling van die prognose. De verwachte totale uitgifte is bijgesteld van 10 naar 5 hectare per jaar. In 2012 hebben wij in totaal 0,95 hectare bedrijventerrein uitgegeven (2011 = 0,70 hectare).

Verder zijn de regionale afspraken aangescherpt en eind 2012 door de Regio vastgesteld. Het gaat hierbij om de fasering en programmering van het aanbod van bedrijventerreinen en hoe we hier als regio mee omgaan. Deze inzichten zijn verwerkt bij de herziening van de grondexploitaties.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld	Bevorderen ondernemerschap Dit beleidsveld omvat het geven van adviezen en het verlenen van diensten aan ondernemende mensen die een bedrijf hebben of die een bedrijf op willen richten.																									
Doelen	Wat wilden we bereiken? Het aantal startende ondernemers en het aantal bedrijfsvestigingen laten stijgen ten opzichte van 2011. MEETBAAR RESULTAAT 2012 <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Beoogd 2012</th><th>Middellang termijndoel</th></tr></thead><tbody><tr><td>▪ Aantal bedrijfsvestigingen</td><td>▪ 15.323</td><td>▪ 15.909</td><td>▪ >14.609</td><td>▪ groei</td></tr><tr><td>▪ Aantal startende ondernemers</td><td>▪ 2.404</td><td>▪ *</td><td>▪ > 2.168</td><td>▪ groei</td></tr><tr><td>▪ Rapportcijfer vestigingsklimaat</td><td>▪ n.v.t.</td><td>▪ 6,8**</td><td>▪ n.v.t.</td><td>▪ 6,8 of hoger</td></tr><tr><td>▪ Aantal bedrijfsbezoeken</td><td>▪ 650</td><td>▪ 1.180</td><td>▪ 1.000</td><td>▪ groei</td></tr></tbody></table> <p>[*] Door de overgang naar een nieuw systeem blijken eerdere cijfers van de Kamer van Koophandel over 2012 niet te kloppen. Voorlopig verstrekt de Kamer geen cijfers over het aantal startende ondernemingen en faillissementen.</p> <p>^{**} In 2012 is de meting naar de waardering voor het ondernemersklimaat vervangen door de Monitor Tevredenheid Vestigingsklimaat Groningen-Assen. Als referentie geldt het gemiddelde van de deelnemende middelgrote steden: 6,7.</p>	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel	▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 15.323	▪ 15.909	▪ >14.609	▪ groei	▪ Aantal startende ondernemers	▪ 2.404	▪ *	▪ > 2.168	▪ groei	▪ Rapportcijfer vestigingsklimaat	▪ n.v.t.	▪ 6,8**	▪ n.v.t.	▪ 6,8 of hoger	▪ Aantal bedrijfsbezoeken	▪ 650	▪ 1.180	▪ 1.000	▪ groei
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel																						
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 15.323	▪ 15.909	▪ >14.609	▪ groei																						
▪ Aantal startende ondernemers	▪ 2.404	▪ *	▪ > 2.168	▪ groei																						
▪ Rapportcijfer vestigingsklimaat	▪ n.v.t.	▪ 6,8**	▪ n.v.t.	▪ 6,8 of hoger																						
▪ Aantal bedrijfsbezoeken	▪ 650	▪ 1.180	▪ 1.000	▪ groei																						
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Diensten op maat verleend In 2012 hebben we 580 bedrijfsbezoeken afgelegd en 600 horeca-adviesgesprekken gevoerd; samen 1.180. Bij deze gesprekken spelen onze accountmanagers in op ontwikkelingen en vragen van de ondernemers, zoals personele vraagstukken, huisvesting, subsidieregelingen, netwerkvorming en vergunningaanvragen. Startende ondernemers gestimuleerd Om het starten van een eigen onderneming te stimuleren hebben we ons lopende beleid voortgezet: het organiseren van activiteiten zoals spreekuren samen met de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel, netwerkbijeenkomsten voor startende ondernemers en het geven van voorlichting. Stichting OTP ondersteund Als gemeente zijn we nog betrokken bij het voormalige Ondernemerstrefpunt door deelname in het bestuur en in de raad van advies. Alle aangesloten partijen, ook wij, hebben een financiële bijdrage geleverd, zodat de stichting in 2012 door kon gaan. Stichting OTP is het afgelopen jaar verhuisd naar het nieuwe Ondernemersplein aan de Leonard Springerlaan. Incubatorvoorziening binnenstad Zie deelprogramma 2, beleidsveld Versterken bedrijfsleven binnenstad.																									
Conclusie	Wat hebben we bereikt? Het aantal bedrijfsvestigingen neemt al jaren toe. Op peildatum 1 april 2012 zijn er 586 vestigingen bijgekomen; een groei van 3,8 procent. Vooral het aantal eenmanszaken is toegenomen ten opzichte van 1 april 2011. Dat is zowel een effect van de crisis als een trend van deze tijd.																									
Beleidsveld	Bedrijvigheid in de wijken Het bevorderen van werkgelegenheid en bedrijvigheid in de wijken noemen we ook wel 'wijkeconomie'. De wijkwinkelcentra, bedrijven en winkels in de wijken en ondernemers die vanuit huis werken, bieden werkgelegenheid aan duizenden mensen in onze gemeente.																									
Doelen	Wat wilden we bereiken? We willen de economie in de wijken stimuleren met goede kansen voor ondernemers om te groeien. Daarmee willen we een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijken.																									

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Wijkwinkelcentra ondersteund In 2012 zijn we gestart met het maken van een nieuw bestemmingsplan voor winkelcentrum Paddepoel. We willen zo de uitbreidingsplannen van de eigenaren faciliteren. Ook hebben we bij winkelcentrum Van Lenneplan afspraken gemaakt met zittende ondernemers en voorbereidingen getroffen voor het uitbreiden van de parkeergelegenheid. Voor Oosterhoogebrug zijn we een verkenning gestart naar een grotere supermarkt met aanvullende winkels. Dit in combinatie met een nieuwe ontwikkeling van onder andere corporatie Steelande.</p> <p>Activiteiten wijkconomie uitgebreid <i>Onderneem 't</i> biedt een groeiend netwerk en online community van zelfstandig ondernemers. Zij vinden daar kennis en contacten die van belang zijn voor het vinden van opdrachten, klanten en samenwerkingspartners. In 2012 zijn 13 bijeenkomsten georganiseerd waar circa 200 ondernemers aan hebben deelgenomen. Ook is gestart met het begeleiden van circa 15 zzp-ers met groeiambitie en -potentie. De online community trekt meer dan 5.000 bezoekers per maand. Er zijn twee initiatieven opgezet waarbij het stimuleren van ondernemerschap gekoppeld wordt aan leegstand in de wijken. Met leerlingen van AOC Terra is overeengekomen drie etalages te gaan inrichten in leegstaande bedrijfspanden in de Vechtstraat. Ook is een verkenning gestart naar het eventuele gebruik van het voormalige pand van de ABN/AMRO-bank aan de Oosterhamrikkade als zakelijke ontmoetingsplek voor ondernemers.</p>												
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De dienstverlening van <i>Onderneem 't</i> is verbreed van de krachtwijken naar de hele gemeente.</p>												
Beleidsveld	<p>Creatief ondernemerschap In 2012 lag de focus vooral op het Ebbingekwartier/Open Lab. Daarnaast is het Europese project Creative City Challenge in Groningen afgesloten met een eindconferentie.</p>												
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Door het stimuleren van de creatieve bedrijvigheid willen we de werkgelegenheid van de kenniseconomie verbeteren. De focus ligt daarbij op het verbeteren van het woon- en leefklimaat in het Ebbingekwartier, om zodoende meer talentvolle ondernemers te trekken.</p> <p>MEETBAAR RESULTAAT 2012</p> <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Beoogd 2012</th></tr></thead><tbody><tr><td>▪ Aantal arbeidsplaatsen creatieve sector</td><td>▪ 6.437</td><td>▪ 6.263</td><td>▪ > 6.618</td></tr><tr><td>▪ Aantal vestigingen creatieve sector</td><td>▪ 2.553</td><td>▪ 2.695</td><td>▪ > 2.547</td></tr></tbody></table>	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	▪ Aantal arbeidsplaatsen creatieve sector	▪ 6.437	▪ 6.263	▪ > 6.618	▪ Aantal vestigingen creatieve sector	▪ 2.553	▪ 2.695	▪ > 2.547
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012										
▪ Aantal arbeidsplaatsen creatieve sector	▪ 6.437	▪ 6.263	▪ > 6.618										
▪ Aantal vestigingen creatieve sector	▪ 2.553	▪ 2.695	▪ > 2.547										
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Ebbingekwartier In 2012 is het Open Lab officieel geopend. Tijdens deze opening is een overzicht getoond van tijdelijke bouw. Het 'piepschuimhuis' is een duurzame aanvulling op de al gerealiseerde paviljoens. Gekoppeld aan de vele activiteiten op het Open Lab zijn verschillende tijdelijke paviljoens gebouwd, bijvoorbeeld tijdens KEI, Maker Fair en Eurosonic. De openbare ruimte is verder ingericht en er is besloten tot de bouw van het Infoversum. Het Open Lab wordt in vele publicaties genoemd als voorbeeld van organische ontwikkeling en tijdelijk ruimtegebruik.</p> <p>Creative City Challenge Op 20 september 2012 is in Groningen het Europese project Creative City Challenge (CCC) afgesloten met een eindconferentie. Op het Open Lab kwamen 200 deelnemers uit de zogeheten triple helix: onderwijs, bedrijfsleven en overheid uit binnen- en buitenland samen. Victor van der Chijs, boegbeeld van de topsector 'creatieve industrie', was hoofdspreker op deze bijeenkomst. Groningen vindt zodoende aansluiting bij het topsectoren beleid van de rijksoverheid. Binnen het project hebben we ons gefocust op creativiteit en tijdelijk ruimtegebruik. Als spin off nemen we sinds het voorjaar van 2012 deel in het SEEDS project (herbestemming bedrijfsterreinen). Contacten en netwerken in het CCC project stimuleert ondernemerschap bijvoorbeeld in de vorm van een</p>												

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>'minor entrepreneurship' bij academie Minerva. Ook heeft het project geleid tot op innovatie en exportbevordering gerichte workshops met bijvoorbeeld Syntens in Hamburg.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In de creatieve sector is het aantal vestigingen de laatste jaren toegenomen; in 2012 kwamen er 142 vestigingen bij (+5,6 procent). Dit komt doordat sinds 2008 onder meer kunstenaars zich moeten inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Deze vestigingen zijn met terugwerkende kracht opgenomen in het register. Het gaat hier in veel gevallen om eenmanszaken.</p> <p>Het aantal arbeidsplaatsen is afgenomen met 2,7 procent, waarschijnlijk als gevolg van de economische crisis.</p>
Beleidsveld	<p>Duurzaam ondernemen en innoveren</p> <p>Duurzaam ondernemen is één van de pijlers van ons economisch beleidsprogramma 'G-kracht'. Samen met externe partners, zoals binnen het Akkoord van Groningen, stimuleren we de ontwikkeling van kennis, innovatiekracht en (nieuwe) werkgelegenheid. We stimuleren groen ondernemen. Dat is goed voor het milieu en bespaart kosten. We faciliteren de ontwikkeling van duurzame technieken, producten en organisaties. We faciliteren marktontwikkelingen door vraag en aanbod bij elkaar te brengen. We ondersteunen subsidieaanvragen (EU, nationaal, regionaal) om duurzame investeringen in Groningen te laten plaatsvinden, waarmee werkgelegenheid wordt gecreëerd. In het kader van het Masterplan Groningen Energieneutraal besteden we aandacht aan energiebesparing bij (vooral grotere) bedrijven.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Onze inspanningen zijn gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ energiebesparing bij MKB-bedrijven, vooral grootverbruikers;▪ ontwikkeling en toepassing van duurzame energie, samen met bedrijven en (kennis)instellingen;▪ bedrijven stimuleren tot duurzaam en energiezuinig ondernemen en innoveren volgens het 'Cradle-to-Cradle'-principe;▪ behouden van de titel 'Groningen Fair trade stad' met ondernemers en bewoners.
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p>Clean Campagne Groningen</p> <p>In samenwerking met de Energy Valley Topclub (EVTC), MKB Nederland, Milieufederatie en provincie Groningen is in 2012 de Clean Campagne van start gegaan. Deze campagne wil ondernemers aanzetten tot het uitvoeren van duurzaamheidsambities en dit delen in een campagne. Het doel is om uiteindelijk 100 bedrijven via deze aanpak te verduurzamen.</p> <p>Clean Groningen valt onder het uitvoeringsprogramma van de EVTC en is geïnitieerd voor MKB ondernemers uit de achterban van 4 Groningse sportclubs. De inspanningen van bedrijven zijn onder te verdelen in SCAN, DOEN en GROEN.</p> <p>.....</p> <p>Energiebesparing bij bedrijven</p> <p>We werken branchegewijs (bijvoorbeeld supermarkten), themagericht (bijvoorbeeld 'open gevels') en/of met individueel maatwerk om energiebesparing bij bedrijven te realiseren. Het uitgangspunt daarbij is een vrijwillige medewerking van ondernemers. Indien dat tot onvoldoende resultaat leidt, wordt overgestapt naar de mogelijkheden die de Wet milieubeheer biedt.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT</p> <p>Voor de zorginstellingen is een energiebesparingsproject voorbereid. Uit landelijke gegevens blijkt dat bij deze doelgroep veel te besparen valt. Daarnaast zijn er projecten gestart voor metaalbedrijven en datacenters. Het resultaat hiervan is dat een aantal datacenters is toegetreden tot de landelijke Meerjarenafspraken Energie efficiency. Ze waren verplicht om voor 1 oktober 2012 een Energie efficiency plan op te stellen en in te dienen bij het bevoegd gezag. Aan deze plannen hebben we goedkeuring verleend.</p> <p>.....</p> <p>Green Key toeristische sector</p> <p>In 2011 is in het kader van Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) het project 'Green Key' bij hotels en conferentiecentra gestart. Dit is een samenwerkingsproject tussen gemeente Groningen, Hotelkring Groningen, Marketing Groningen en de Koninklijke Horeca Nederland. De tien deelnemende hotels en drie conferentiecentra voldoen intussen allemaal aan de criteria van het 'Green Key' duurzaamheidskeurmerk.</p> <p>.....</p> <p>Prijsvraag 'Duurzaamste ondernemer'</p> <p>In 2012 is de prijs voor de duurzaamste ondernemer gewijzigd naar 'Energieprijs ondernemend Groningen'. Dit sluit aan bij ons beleid en de focus op energie. 12 bedrijven hebben deelgenomen. De prijs is gewonnen door IKEA. De aanmoedigingsprijs door Visscher Bruins Licht.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p> Fair Trade Groningen Verbreiden en behouden titel 'Groningen Fairtrade Stad' in samenwerking met bedrijven en instellingen in de stad.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT Eén basisschool heeft de sub-titel Fairtrade School behaald. In de sector bedrijven hebben 8 horecaondernemers en 6 winkels/supermarkten zich aangesloten. In de sector maatschappelijke instellingen hebben zich 8 verenigingen en 4 bedrijven aangesloten. Aan twee grote evenementen voor studenten is een bijdrage geleverd (Euroweek 2012, Kei-week). De samenwerking met Fairtrade Hanzehogeschool is geïntensiveerd en ook op de Beursvloer en Promotiedagen Noord Nederland is aandacht besteed aan Fair Trade.</p>
	<p> Duurzame productontwikkeling Ontwikkeling van een product volgens de cradle to cradle (C2C)-principes bij drie bedrijven in de stad. Dit project is onder de vlag van CODIN (Contactnet Duurzame Innovatie Noord-Nederland) uitgevoerd, met subsidie van de drie noordelijke provincies via Lereren voor Duurzame Ontwikkeling (LVDO).</p> <p>BEHAALD RESULTAAT Met twee bedrijven in Groningen zijn stappen gezet in het proces naar een C2C-product. Er is een verketen-overleg gestart, gericht op het duurzaam gebruik van verfproducten in de bouw. In 2012 is, ook onder de vlag van CODIN, een pilotproject Roof2Roof afgerond. Dat betrof het hergebruik van bitumineuze dakbedekking. In het pilotproject is de keten van productie-gebruik-sloop-verwerking-productie in de praktijk gerealiseerd. Er is een website waar dakeigenaren zich kunnen aanmelden. Hun kosten zijn lager dan bij afvoer naar een verbrandingsinstallatie. Bovendien dragen ze bij aan de vermindering van de CO₂-uitstoot. Het project wordt verbreed in Noordelijk verband.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Er zijn diverse projecten met instellingen en bedrijven gestart op het gebied van energiebesparing en duurzame productontwikkeling. Er is meer aandacht voor Fairtrade bij verschillende maatschappelijke instellingen en bedrijven.</p>
Beleidsveld	<p>Vergunningverlening en handhaving De gemeente is bevoegd gezag voor bedrijven op grond van de Wet milieubeheer en de Algemene Plaatselijke Verordening. Veel bedrijven vallen onder het Activiteitenbesluit. We werken aan integrale vergunningverlening, integraal toezicht en handhaving, op een manier die bijdraagt aan lastenverlichting voor bedrijven. We besteden extra aandacht aan energiebesparing en duurzaam ondernemen, zowel via het regulerende spoor als het stimulerende spoor.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Verbeteren en beschermen van de leefomgevingskwaliteit in de Stad door het reguleren van en toezicht houden op de milieubelasting door bedrijven.▪ Verlenen van vergunningen en afhandelen meldingen binnen de wettelijke termijnen.▪ Integraal toezicht en handhaving volgens het integrale handhavingsbeleid van de Wabo.▪ Verbeteren van de dienstverlening aan bedrijven, door vergunningverlening op maat.▪ Bereiken van energiebesparing bij bedrijven binnen de aspecten van de Wet Milieubeheer.▪ Afhankelijk van definitieve besluitvorming najaar 2011 vanuit gemeentelijk perspectief en door actieve participatie, realiseren van een optimale inrichting van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) in onze provincie.
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Vergunningverlening aan bedrijven Vergunningaanvragen en meldingen van bedrijven zijn conform de Wabo afgehandeld.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT We geven uitvoering aan de Wabo. Bedrijven worden op maat bediend. Procedures worden in het algemeen binnen de geldende termijnen afgerond. Vergunningverlening en handhaving leidden in 2012 niet tot beroepszaken.</p> <p>Toezicht en handhaving op de naleving van milieuwet- en regelgeving bij bedrijven Vanuit het jaarlijkse integrale handhavingsprogramma is toezicht uitgevoerd bij bedrijven. Hierbij is specifiek aandacht besteed aan energiebesparing (bedrijven zijn verplicht energiebesparende maatregelen te treffen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar en vanuit Meerjarenafspraken in de Industrie (MJA's).</p> <p>BEHAALD RESULTAAT Bij de uitgevoerde bedrijvencontroles is energiebesparing, daar waar relevant, beoordeeld en zijn afspraken met ondernemers gemaakt over energiebesparende maatregelen.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>Milieuklachten Milieuklachten zijn voortvarend opgepakt en afgehandeld. BEHAALD RESULTAAT Het aantal klachten over de milieubelasting door bedrijven blijft op het zelfde niveau als voorgaande jaren. Die klachten betreffen in hoofdzaak geluidhinder door horeca-inrichtingen.</p> <p>.....</p>
	<p>Meewerken aan de vorming van een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) In 2012 is actief deelgenomen aan diverse gremia ten behoeve van de vorming van een RUD. BEHAALD RESULTAAT Nadat begin 2012 de vorm van de RUD is bepaald (openbaar lichaam), zijn in dat jaar afspraken gemaakt over het Sociaal Statuut en de vestigingslocatie (Veendam).</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De doelen van het programma 2012 zijn gerealiseerd. De milieubelasting van bedrijven is binnen de prioriteiten van de gemeente gecontroleerd en op orde.</p>
Beleidsveld	<p>Detailhandel/markt Vanuit economisch perspectief heeft de Warenmarkt een groot belang voor de Binnenstad. In 2011 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Detailhandel 2011-2020 vastgesteld. Hierin staat beschreven dat de warenmarkt sfeer verhogend werkt en extra dagtoeristen trekt. De warenmarkt in Groningen is de grootste in Noord-Nederland en biedt dan ook een onderscheidend aanbod dat niet altijd in winkels te vinden is. Daarmee is het ook een duidelijke aanvulling op de voorzieningenstructuur in de stad en biedt het werkgelegenheid aan tientallen personen. Daadwerkelijke omzet en arbeidsplaatsen zijn niet bekend. Van de levendigheid en sfeer profiteren de omliggende winkels en horeca. De markt genereert levendigheid op momenten dat het anders veelal rustig in de stad zou zijn. Denk aan een dinsdag- of vrijdagochtend. De Structuurvisie Detailhandel geeft aan dat warenmarkten onder druk staan door veranderend consumentengedrag en stijgende eisen. Om de Groninger warenmarkt vitaal te houden is een kwaliteitsslag nodig.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Het professionaliseren van marktontwikkelingen én het verbeteren van de kwaliteit van de markt. Doel is om een toekomstbestendige warenmarkt te hebben en zo een bijdrage te leveren aan de aantrekkelijkheid van de binnenstad voor bezoekers.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Ontwikkeling warenmarkt in relatie tot de toekomst van de binnenstad Vanuit het Marktmanagement (samenwerkingsverband tussen de gemeente, Centrale Vereniging Ambulante Handel, Stichting Marktactiviteiten Groningen en een onafhankelijke adviseur) is gewerkt aan een 'Masterplan' waarbij ook de belangrijkste onderdelen van de huidige regelgeving worden geëvalueerd. De inzet is om een toekomstbestendige en kostenbesparende warenmarkt te creëren. Dit geldt zowel voor de Vismarkt als voor de Grote Markt en de wijkmarkten. BEHAALD RESULTAAT We hebben vertraging opgelopen in de uitwerking van de Toekomstvisie Grote Markt, waaronder de doorontwikkeling van de warenmarkt. Over het algemeen wordt het marktbeleid zowel door de gemeente als de marktondernemers als positief ervaren. Ook is duidelijk dat op sommige onderdelen een kwaliteitsverbetering mogelijk en wenselijk is.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De warenmarkt op de Vismarkt heeft een prima toekomstperspectief. Het aanbod van de markt op de Grote Markt is minder onderscheidend ten opzichte van winkels, de kwaliteit is beperkter en de aankleding weinig aantrekkelijk. De opstelling en uitstraling blijven, ondanks het opgezette foodcourt, een aandachtspunt. Tot dusver voldoet de warenmarkt op de Grote Markt nog niet aan de ambitie uit de Structuurvisie Detailhandel.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

BINNENSTAD EN TOERISME

Met het deelprogramma 'Binnenstad en toerisme' zorgen we voor een binnenstad waar mensen graag naartoe komen. Een binnenstad die gastvrijheid uitstraalt, die goed bereikbaar is en waar wat te beleven valt. Daarmee willen we meer bezoekers en toeristen trekken die hier langer verblijven en meer geld uitgeven; ook als er grote bouwprojecten worden uitgevoerd. Een aantrekkelijke binnenstad is ook van belang voor het aantrekken en behouden van kenniswerkers (talent). Talenten zijn nodig om de kenniseconomie van Groningen te laten groeien.

Beleidsvelden

- Binnenstadontwikkeling
- Bevorderen toerisme
- Versterken bedrijfsleven binnenstad
- Talent en kenniswerkers

GELD

De totale lasten van het deelprogramma binnenstad en toerisme bedragen 2,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit werken derden, reservemutaties, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Binnenstadontwikkeling

Met een zich steeds vernieuwende binnenstad geven we niet alleen antwoord op ontwikkelingen en kansen, maar we laten ook zien waarom er steeds weer redenen zijn om de binnenstad te bezoeken. Er staan een aantal grote vernieuwende projecten op stapel, zoals de Oostwand en het Groninger Forum. Vanaf 2011 beïnvloeden deze projecten het functioneren van de binnenstad. Goede informatievoorziening is cruciaal, voor bezoekers, ondernemers en Stadjes.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- Een bruisende en bereikbare binnenstad
- Een veilige binnenstad (veilig uitgaan en veilig ondernemen)
- Goed wonen in een leefbare binnenstad (vooral A-Kwartier en Binnenstad-Oost)
- De binnenstad als motor van de economische en culturele ontwikkeling van stad en regio

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Aantal binnenstadbezoekers in miljoenen	▪ 23,6	▪ 26,7	▪ Stabiel
▪ Gerealiseerde omzet in miljoenen euro	▪ 828	▪ 764	▪ Stabiel
▪ Bezoekerswaardering binnenstad	▪ 6,9	▪ 6,8	▪ 6,8 of hoger

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Experimenten Ruimte voor de Binnenstad uitgevoerd

We hebben experimenten uitgevoerd, zoals de Fietsvrije Folkingestraat, een speelplek voor jonge kinderen in het hart van de binnenstad, de experimenteerzone Gelkingestraat, Carolieweg, Oosterstraat en het toestaan van terrasschotten. Ook is Oog voor Detailhandel (grotere focus op aantrekken nieuwe winkels) vastgesteld. Daarnaast is naar aanleiding van een expertmeeting nader onderzoek gestart naar nieuwe mogelijkheden voor stadsdistributie. In 2012 hebben we daartoe extern opdracht gegeven voor het opstellen van een voorradingsprofiel voor de binnenstad.

Bruisende binnenstad/Binnenstadsmanagement

Met het evenementenprogramma binnenstad hebben we de evenementenkalender voor de binnenstad evenwichtiger opgebouwd. Bijvoorbeeld door het stimuleren van nieuwe evenementen. Als voorbeeld noemen wij de actie 'Krassen', Swingin' Groningen en de Winterprogramming. Dit programma is tot stand

Gemeenterekening 2012 - bijlage

gekomen in nauwe samenwerking met onder andere de Groningen City Club (GCC) en Marketing Groningen. Daarnaast hebben wij de afstemming en samenwerking (binnenstadsmanagement) met GCC, Marketing Groningen en Politie gecontinueerd.

Informatiecentrum Binnenstad in trek

Het informatiecentrum op de Grote Markt heeft het afgelopen jaar circa 120.000 bezoekers getrokken. Naast de voorlichting in het informatiecentrum zijn er diverse activiteiten georganiseerd om extra bezoekers te trekken zoals archeologische rondleidingen, themamiddagen en een speciaal programma voor basisscholen.

Herinrichting Diepenring gestopt

Halverwege 2012 is het besluit genomen om het project niet tot uitvoering te brengen. De eerder beschikbare middelen maken onderdeel uit van de bezuinigingen bij de Begroting 2013. Wel is verder gegaan met het project Wonen op het water waarbij het verblijfsklimaat op de schepen wordt verbeterd.

Toekomst A-kwartier

Een nieuw bestemmingsplan is in procedure. Voor de afbouw van de raamprostitutie loopt een gerechtelijke procedure. Ondanks inspanningen van partners zoals de politie geven de bewoners aan dat de overlast zich verhard en niet afneemt (eerder toeneemt). Ook op het Harmonieplein verergerde de overlast. Samen met de RUG hebben we deze overlast terug kunnen dringen.

Uitwerking perspectief Binnenstad-Oost

Er zijn diverse maatregelen uit het perspectief ter hand genomen, bijvoorbeeld het verbeteren van de groenstructuur in de omgeving van de Walstraat. Ook is het opknappen en de herinrichting van de Nieuweweg afgerond.

Uitvoering Veiligheidsplannen

De aanpak van de Steentilstraat heeft zijn vruchten afgeworpen. Er zijn na intensieve controles door de politie bijna geen coffeeshop gerelateerde klachten of meldingen meer binnengekomen. De overlast in het A-kwartier en Martinikerkhof blijft onze permanente aandacht houden.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Veel van de activiteiten zijn uitgevoerd. Door bezuinigingen is de aanpak van de Diepenring stop gezet. De activiteiten hebben bijgedragen aan de economische en culturele ontwikkeling van de stad. Er blijft echter een noodzaak om de ontwikkelingen in de binnenstad nauwgezet te volgen, zeker in een tijd van economische crisis en snelle ontwikkelingen in de detailhandel.

Beleidsveld

Bevorderen toerisme

Groningen is een aantrekkelijke stad voor toeristen. Dat blijkt mede uit het aantal overnachtingen. Dit is van belang omdat inkomende geldstromen van buiten onze regio een belangrijke stuwende impuls vormen voor de economie van Groningen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden een toename realiseren van het aantal toeristische overnachtingen. Hogere toeristische bestedingen moeten leiden tot meer banen die vooral geschikt zijn voor het onderste en middensegment van de arbeidsmarkt.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal toeristische overnachtingen	▪ 381.812	▪ 400.000	▪ >374.248	▪ groei
▪ Aantal arbeidsplaatsen leisure*	▪ 9.172	▪ 9.265	▪ >8.559	▪ groei

* Leisure omvat vestigingen uit de toeristische sector, cultuur, horeca en sport.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Publiektrekkende evenementen en initiatieven ondersteund

Het afgelopen jaar hebben we verschillende initiatieven ondersteund, waaronder 538 War Child dat landelijk media-aandacht heeft getrokken, Zienemaan & Sterren op het Ciboga-terrein en Groningsch Peil dat gericht was op jong talent (bandjes) in horecagelegenheden. Ook hebben we Eurosonic Noorderslag weer ondersteund. De Ommelander Markt is gecontinueerd en blijvend gemaakt. Speciale aandacht was er voor de winterprogrammering met onder andere Winter Welvaart, de ijsbaan en het Carnivale Festival. Ook hebben we een inhoudelijke en financiële bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de Capitoel Reisgids Groningen.

Marketing Groningen ondersteund

Marketing Groningen (verder: MG) ontvangt structurele financiering voor de exploitatie. Hiervoor beheert MG de VVV en geeft de City Marketing van Groningen vorm. Daarnaast verzorgt MG jaarlijks de binnenstadcampagne. Deze campagne omvat concrete communicatie over activiteiten in de binnenstad, gecombineerd met informatie over de bereikbaarheid (parkeren). Voorbeelden van uitingen zijn advertenties in Nederlandse en Duitse kranten, internet, evenementenflyers, informatieborden, billboards/Citybus en annonces. Een belangrijk deel van de dagbezoekers komt uit Duitsland. Door concrete aanleidingen te communiceren, is het gelukt het toeristische bezoek meer over het jaar te spreiden.

Toeristische monitors uitgevoerd

Het Continue Vakantie Onderzoek 2012 is uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat Groningen op de zesde plek staat qua toeristische bezoeken aan Nederlandse steden. Op basis van het meest recente bezoek waardeert bijna driekwart van de respondenten Groningen als "zeer goed" of "uitstekend".

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Ten opzichte van april 2011 zijn er 93 banen bijgekomen in de sector leisure; dat is een groei van 1,0 procent. De groei in arbeidsplaatsen wordt veroorzaakt door de horeca. Dat is de grootste sectie binnen de leisure. De groei is mede te danken aan de gemeentelijke inzet op City Marketing en evenementen, maar ook aan de landelijke trend dat binnenstadbezoek steeds recreatiever van aard wordt, met een grotere focus op horeca en de trend dat stedentrips populairder worden. Het aantal toeristische overnachtingen is dan ook wederom toegenomen met een kleine 20 duizend; dat is een toename met circa 5 procent.

Beleidsveld

Versterken bedrijfsleven binnenstad

Naast de culturele voorzieningen zijn de horeca en de detailhandel belangrijke smaakmakers van de binnenstad. Het gaat hier om economisch belangrijke sectoren met veel werkgelegenheid. Daarom stimuleren we deze sectoren.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Hogere bestedingen in de horeca en de detailhandel moeten leiden tot extra banen die vooral geschikt zijn voor het onderste en middensegment van de arbeidsmarkt.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal werkzame personen in de binnenstad	▪ 17.526	▪ 17.600	▪ 18.026	▪ groei
▪ Aantal bedrijfsvestigingen in de binnenstad	▪ 2.183	▪ 2.181	▪ 2.176	▪ groei

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Project Winkelstraatmanagement is uitgevoerd

Naast de inspanningen van het Servicepunt detailhandel is het project Winkelstraatmanagement volgens plan uitgevoerd. Ongeveer 40 ondernemers hebben gebruik gemaakt van de subsidieregelingen ten behoeve van gevelverbetering en inrichting. In de Oosterstraat, Carolieweg en Gelkingestraat is een tijdelijk experiment uitgevoerd ter verfraaiing van de straten naar de wensen van de ondernemers. Er zijn bloembakken en bankjes geplaatst en er is meer ruimte gekomen voor terrassen (ook tegen blinde gevels van panden van andere eigenaren). Het experiment is eind 2012 beëindigd. Er zijn nieuwe ondernemersverenigingen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

opgericht in de Poelestraat, Steentilstraat/Damsterdiep en Oosterstraat. In de Nieuweweg en de Gelkingestraat zijn investeringen gedaan ten behoeve van de openbare ruimte (vlaggen, kunstwerk). Er zijn voorbereidingen getroffen voor meer groen in de Ebbingestraat. In de Steentil- en Oosterstraat zijn twee kunstgalerieën gevestigd. Ook is de actie 'Hallo zomer' voor binnenstad-Oost aangejaagd via winkelstraatmanagement. Met de actie hebben de ondernemersverenigingen het winkelgebied in juni opnieuw onder de aandacht gebracht.

Groningen City Club is ondersteund

De Groningen City Club (GCC) is een platform voor en spreekbuis van de binnenstadondernemers. Daarnaast is de GCC een waardevolle partner in het jaarprogramma Binnenstad Management (BIMA). Ook ten aanzien van het honoreren van initiatieven uit Fonds Ondernemend Groningen is de GCC een belangrijke gesprekspartner van de gemeente. Samen met het Servicepunt detailhandel weet de GCC met activiteiten in te spelen op de wensen van de leden, zoals gastvrijheidstraining, workshop veiligheid, stages en Duits op de werkvloer. Verder heeft de GCC de discussie over de toekomst van de binnenstad weten aan te jagen. Hieruit zijn denktanks opgericht die voorbereidend werk verrichten ten behoeve van een nieuwe binnenstadvisie.

Incubatorvoorziening binnenstad

We hebben verschillende gesprekken gevoerd met partijen die mogelijk interesse zouden hebben in het starten van een incubator in het Forum. De gesprekken hebben in 2012 nog niet tot concreet resultaat geleid. Wel heeft het Launch Café aan de Herebinnensingel zijn deuren geopend. Deze broedplaats mag op veel belangstelling rekenen.

Structuurvisie detailhandel uitgevoerd

Afgelopen jaar hebben we geld vrijgemaakt voor het opstellen van een masterplan voor het Sontweggebied en de verbinding met de binnenstad. We hebben twee draagvlakonderzoeken laten uitvoeren ten aanzien van verruiming van het aantal koopzondagen: in het voorjaar een breed draagvlakonderzoek en in september een onderzoek onder levensmiddelenwinkeliers. Tot slot is geld gereserveerd voor de uitvoering van het acquisitieplan 'Oog voor nieuwe detailhandel'.

Monitor detailhandel uitgevoerd

De detailhandelmonitor is uitgevoerd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Het aantal binnenstadbezoekers is toegenomen van 23,6 miljoen in 2011 naar 26,7 miljoen bezoekers in 2012 (+13,1 procent), waarbij het vooral de lokale bewoner is die de binnenstad vaker aandoet. Het bestede bedrag per bezoekers is als gevolg van de recessie en vanwege het lokale bezoek, gedaald van 35 euro naar 29 euro (-17,1 procent). De omzet in de binnenstad is in 2012 dan ook 64 miljoen euro lager uitgevallen dan in 2011 (-7,7 procent). Hopelijk resulteert het stijgende aantal binnenstadbezoekers in een hogere omzet zodra de economie weer aantrekt.

De werkgelegenheid in de binnenstad deed het 0,1 procent beter dan de gemeente brede werkgelegenheidsontwikkeling van 0,3 procent. Het aantal bedrijfsvestigingen in de binnenstad (-0,1 procent) bleef duidelijk achter bij de stedelijke ontwikkeling (+3,8 procent). Dat toont aan dat het bedrijfsleven in de binnenstad onder druk staat.

De werkgelegenheid in de detailhandel en de horeca nam toe met 2,1 procent. Dat is een groot verschil met die sectoren in de binnenstad (-2,7 procent). Deze twee bedrijfstakken blijven echter goed voor 30 procent van de vestigingen en ruim een derde van de werkgelegenheid in de binnenstad.

Beleidsveld

Talent en kenniswerkers

De ontwikkeling naar een kennis economie leidt tot een steeds grotere behoefte aan hoogopgeleide talenten en kenniswerkers die kunnen bijdragen aan de economische groei in de kennissectoren en bedrijven.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen voldoende talent voor de stad behouden, naar de stad laten terugkeren of aantrekken.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Arbeidsmarkt en talent

Het afgelopen jaar hebben we voorbereidingen getroffen en regionale afstemming gezocht voor het opzetten van een vraaggerichte werkgeversbenadering. Tijdens een bijeenkomst voor de zomer hebben we daarvoor bouwstenen opgehaald bij werkgevers.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
Ook hebben we twee initiatieven ondersteund om talenten in contact te brengen met het bedrijfsleven. In mei werden circa 150 financiële HBO-studenten uit heel Nederland uitgedaagd om in teamverband praktijkvraagstukken van bedrijven uit te diepen. En in september hebben honderden studenten, alumni, academici en bedrijven deelgenomen aan de tweedaagse EBF Conference.
.....

Cultureel talent en ondernemerschap

We hebben gewerkt aan het verkennen van de creatieve sector in Groningen en hebben voorbereidend werk gedaan voor de Innovatienota 2013 met aandacht voor creativiteit, talent en cross-overs.
We ondersteunden de Maker Faire Groningen in oktober. Ruim 3.000 uitvinders, bouwers en knutselaars bezochten dit festival voor vindingrijkheid op het Open Lab Ebbinge en het NNT Theater de Machinefabriek. Doel was mensen in contact te brengen met techniek, kunst, wetenschap en vakmanschap en hen zo uit te dagen om hun eigen creativiteit te gebruiken.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben bijgedragen aan verschillende activiteiten die gericht waren op het bevorderen van talent, creativiteit en innovatie. Ook hebben we voorbereidend (beleids)werk verricht ten behoeve van de werkgeversbenadering, de innovatienota en het bevorderen van de creatieve sector.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

GRONINGEN KENNISSTAD

Met 'Groningen Kennisstad' stimuleren we de kenniseconomie. Instrumenten daarvoor zijn het Akkoord van Groningen en het economische beleidsplan G-kracht. Samen met de partners van het Akkoord van Groningen zetten we in op het stimuleren van een innovatief ondernemingsklimaat en willen we de stad ontwikkelen tot een centrum van duurzame innovatie. We willen Groningen als City of Talent profileren en kennis vaker en meer maatschappelijk toepassen. Bij dat proces willen we het middelbaar, het voorbereidend beroepsonderwijs en de grote werkgevers uit de stad intensiever gaan betrekken. Dat gebeurt door te focussen op twee sterke kennisclusters: Groene Energie en Gezond ouder worden. Groningen beschikt voor beide clusters over een uitstekende kennisinfrastructuur en een veelbelovende onderscheidende uitgangspositie. Door deze clusters verder te ontwikkelen en krachtig te profileren willen we aantrekkingskracht uitoefenen op onderzoeksinstituten, bedrijven en talentvolle kenniswerkers. Zo willen we de werkgelegenheid bevorderen.

Beleidsvelden

- Het Akkoord van Groningen (Groene) energie
- Gezond ouder worden
- Innovatieve ondersteunende technologie (ICT)

GELD

De totale lasten van het deelprogramma Groningen kennisstad bedragen 1,5 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit werken voor derden, reservemutaties, incidenteel extra beleid, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Het Akkoord van Groningen

Het Akkoord van Groningen is een structureel en strategisch samenwerkingsverband van de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool Groningen, het Universitair Medisch Centrum Groningen en de gemeente Groningen. Door als gelijkwaardige partners op te trekken en te investeren in innovatie en kennisinfrastructuur wil de stad uitgroeien tot een stad met een sterk kennis-, innovatie- en ondernemersklimaat. Kortom: een City of Talent. Om Groningen als kennisstad zo duidelijk mogelijk te profileren hebben de Akkoordpartners twee speerpunten benoemd: Energie en Healthy Ageing (gezond ouder worden).

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Uitgangspunt van Akkoord 2.0 is het ontwikkelen, zichtbaar en toepasbaar maken van kennis binnen de speerpunten energie en healthy ageing. Met deze speerpunten profileert Groningen zich als kennisstad. Met dit scherpe kennisprofiel willen we een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken op het terrein van energie en Healthy Ageing. Daarnaast profileert Groningen zich hiermee als kennisstad en als onderscheidende, concurrerende regio. Ten slotte hopen wij hiermee een stijging van het aantal hoogwaardige arbeidsplaatsen te realiseren.

De in Akkoord 2.0 geformuleerde doelen moeten tot de volgende resultaten leiden:

- beter benutten van de kennissectoren energie en Healthy Ageing met een grotere betrokkenheid van de grote werkgevers en het MBO en VMBO;
- bevorderen van excellentie; meer studenten en toponderzoekers aantrekken en behouden voor Groningen, het boeien en binden van talent;
- groei van het aantal hoogwaardige kennisbanen stimuleren.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Akkoord van Groningen
Voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen is voor 2012 500 duizend euro beschikbaar gesteld. Daarnaast leverden de kennisinstellingen (RUG, Hanzehogeschool Groningen en UMCG) in 2012 ieder een bedrag van 75 duizend euro aan de campagne City of Talent en ieder een bedrag van 10 duizend euro aan het projectbureau. In totaal was er voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen in 2012 dus een bedrag van 755 duizend euro beschikbaar. Alle hierna genoemde activiteiten die in 2012 werden uitgevoerd zijn uit dit budget gedekt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Kenniscampagne City of Talent

Het vergroten van de zichtbaarheid en bekendheid van Groningen als City of Talent werd vergroot door (onder meer) het succes van de campagne Gezond & Actief Groningen (het programma dat de Akkoordpartners in samenwerking met het Healthy Ageing Netwerk Noord Nederland (HANNN) in het kader van het Europese Jaar voor Actief Ouder Worden en Solidariteit Tussen Generaties in de periode april tot en met december 2012 organiseerden). Onderdeel van dit programma was de Nacht van Kunst & Wetenschap die 15.000 bezoekers trok. De nieuwe landelijke campagnedragers die Marketing Groningen ontwikkelde stond in het teken van het Healthy Ageing Jaar. De informatieve billboards – gekoppeld aan de Nacht van Kunst & Wetenschap - waren te zien door heel Nederland (stations, bushaltes etc.).

Het beschikbare budget voor de campagne werd in 2012 verder besteed aan de zichtbaarheid van City of Talent in stad en land: de gezamenlijke vacaturepagina in de Volkskrant, de promotie van Groningen Studiestad, diverse activiteiten tijdens de KEI-Week (waarin in 2012 voor het eerst specifiek aandacht werd besteed aan het thema talent met het Open Air Festival), de ondersteuning van het Science Theater tijdens Noorderzon, de productie van STER-spots en de activiteiten van de Groningen Talent Group. De gezamenlijke vacaturepagina van de Akkoordorganisaties in De Volkskrant werd na de zomer van 2012 stopgezet. Er werden te weinig vacatures aangeleverd vanuit de Akkoordorganisaties en de kosten wogen onvoldoende op tegen de baten. De Akkoordpartners ontwikkelden in het najaar van 2012 in samenwerking met Marketing Groningen een alternatief promotie-instrument voor de landelijke arbeidscommunicatie dat vanaf 2103 van start zal gaan.

Groningen Talent Group

In januari ging een nieuwe (kleinere) lichter van de Groninger Talent Group van start. De Akkoordorganisaties selecteerden circa 50 nieuwe studenten voor de Talent Group. Het actieve deel van de eerste lichter bleef nog aan om de overgangperiode zo soepel mogelijk te laten verlopen. Talent Group leden verleenden onder meer hun medewerking aan de communicatie rond de Energy Academy Europe, de voorbereiding van het bidbook voor de Floriade, de voorbereiding voor de nieuwe website CoT, de campagne BOUWJONG, de Nacht van Kunst & Wetenschap en de voorbereiding van het talentenonderdeel van de KEI-Week.

Start Energy Academy

Binnen het Akkoord ligt de nadruk op het benutten van dit speerpunt voor valorisatie en het realiseren van onze maatschappelijke ambities op het terrein van duurzaamheid en energie.

BEHAALD RESULTAAT

Binnen het Akkoord is de ontwikkeling van de Energy Academy Europe (EAE), gekoppeld aan de proeftuin EnTranCe op Zernike (waar innovaties worden getest), een belangrijk thema. In september 2012 gingen zowel de EAE als EnTranCe van start. Beide werden actief gepromoot binnen de Kenniscampagne City of Talent.

Voor het mogelijk maken van de proeftuin hebben we 1 hectare grond verhuurd aan de Hanzehogeschool.

Healthy Ageing

In 2012 leverden de Akkoordpartners in samenwerking met HANNN met de campagne *GA! Groningen* het hele jaar een actieve bijdrage aan het *Europees Jaar voor Actief Ouder Worden en Solidariteit Tussen Generaties*. De Akkoordpartners presenteerden de campagne in maart in het Huis van Europa, tijdens de officiële lancering van het EU Jaar in Nederland en in mei in Brussel tijdens de Open Doors Day.

De Akkoordpartners zijn allen partner in een nieuw EU-programma: het European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing (EIP AHA). Doel van dit programma is steden en regio's te stimuleren om netwerken te vormen die zich door het opstellen van actieplannen verbinden aan het bevorderen van innovatie op het gebied van Healthy Ageing. Binnen het EIP AHA worden zes thematische actieplannen ontwikkeld. De Akkoordpartners maken deel uit van een consortium dat invulling geeft aan het actieplan D4: Urban Strategic Planning / Age Friendly Environments. De partners hebben op 15 november 2012 een convenant ondertekend om de samenwerking formeel te bekrachtigen. Met de actieve deelname aan het EIP AHA van Groningen en ook van Noord-Nederland, heeft Noord-Nederland zich (samen met enkele tientallen andere Europese regio's) kandidaat gesteld om door de EU te worden aangemerkt als voorbeeldregio op het gebied van Healthy Ageing.

Zernike Campus

De Akkoordpartners ontwikkelden een gezamenlijke visie voor Zernike Campus en het Zernike Science Park. Uitgangspunt is de verdere ontwikkeling van Zernike tot één van de belangrijkste kennisdynamo's van stad en regio.

BEHAALD RESULTAAT

In 2012 werd er een begin gemaakt met de inrichting van een gezamenlijk parkmanagement door de

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
aanstelling van een parkmanager, is gestart met de ontwikkeling van een samenhangend verkeersplan en met de ontwikkeling van Zernike als energy campus. Resultaat: een betere profilering van het Zernikegebied als hoogwaardige kennisdynamo met een focus op energie en een versterking van de samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven.
.....

Jongerenhuisvesting

In 2012 zijn er in totaal 214 eenheden opgeleverd, terwijl er 600 waren beoogd. De plannen die met BOUWJONG zijn ontwikkeld, zijn in de vorm van een reizende tentoonstelling gepresenteerd. Verscheidende plannen zijn daarbij door corporaties of in samenwerking met ons opgesteld. De resultaten van de manifestatie BOUWJONG werden in 2012 gedocumenteerd in het boek BOUWJONG Woningbouw voor Jongeren.
De Akkoordpartners hebben in een gezamenlijke brief aan minister Blok aandacht gevraagd voor de grote gevolgen voor de stad als de maatregelen in het Regeerakkoord gerealiseerd worden. (Zie ook programma Wonen, deelprogramma Doelgroepen)
.....

Internationalisering

In samenspraak met de akkoordpartners is nieuw gemeentelijk internationaliseringsbeleid ontwikkeld dat beter aansluit op de Groningse speerpunten en de agenda's van de kennisinstellingen. Dit beleid wordt in 2013 aangeboden aan de raad. Een onderdeel van het nieuwe beleid is het gezamenlijk ontwikkelen van een Welcome Center. Hiertoe zijn met de RUG voorbereidende stappen ondernomen. Daarnaast zijn de onderlinge relaties met de Akkoordpartners op het gebied van internationalisering versterkt via activiteiten zoals het jaarlijkse Vaktreffen en het Samenwerkingsplatform Internationalisering Noord Nederland. Ook presenteren de Akkoordpartners zich als Healthy Ageing Stad tijdens de jaarlijkse Open Door Days in Brussel. Samen met het UMCG is een stipendium opgericht ten behoeve van studenten die deelnemen aan de grensoverschrijdende European Medical School in Groningen en Oldenburg. In samenwerking met de RUG is in 2012 ten slotte veel tijd gestoken in het voorbereiden van het Noord-Nederlandse Ruslandjaar 2013. Er staat een prachtig festivalprogramma gereed. Naast Rusland is de relatie met China een belangrijk thema. RUG, Hanzehogeschool en gemeente werken hiervoor samen binnen het Groningen Confucius Institute.
.....

Ondernemerschap

In 2012 ging het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap (CVO) van start. Het CVO werd in 2012 ontwikkeld met behulp van expertise van het VentureLab uit Twente.
De realisering van het CVO op Zernike is een belangrijke stimulans voor de verdere ontwikkeling van het gebied.
.....

Stad en Toga

De Stad & Toga bijeenkomsten worden vanaf 2011 onder de vlag van het Akkoord van Groningen georganiseerd. In 2012 vonden deze in april en november plaats. Gastsprekers waren Marjoleine de Vos (dichter, schrijver en columnist) en Carl Depauw (directeur Museum aan de Stroom in Antwerpen).
.....

Cofinancieringsfonds Kennisprojecten

Het fonds is bedoeld voor de cofinanciering van kennisprojecten op het gebied van energie en Healthy Ageing. Zowel in 2011 als 2012 is hiervoor 500 duizend euro beschikbaar gesteld.
Uit dit fonds van in totaal 1 miljoen euro is 401 duizend euro uitbetaald voor de projecten ChaperoneAge en Sprint.
Van de resterende 599 duizend euro is 355 duizend euro gereserveerd; 164 duizend euro voor Implages, 80 duizend euro voor Flexiheat en 111 duizend euro voor het project 1.000 slimme huishoudens.
Het restant is 244 duizend euro. Er zit een aantal projecten in de pijplijn waarvoor wij de komende periode cofinancieringsaanvragen verwachten.
.....

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De volgende doelen werden bereikt:

- Zichtbaarheid en bekendheid van Groningen kennisstad is verbeterd door (onder meer) de GA! Groningen campagne en een verbeterde City of Talent website;
- De uitrol van een landelijke campagne in de periode rond de Nacht van Kunst & Wetenschap zorgde voor veel positieve respons en leverde een belangrijke bijdrage aan de landelijke zichtbaarheid van Groningen als City of Talent;
- Aantal studenten stijgt nog steeds: ten opzichte van 2011 vertoonde het jaar 2012 een stijging met circa 1.000 studenten. Vooral het aantal internationale studenten groeit;

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- De sectoren Groene Energie en ICT laten allebei een groei zien in het aantal arbeidsplaatsen en bedrijfsvestigingen;
- De sector Gezond Ouder Worden laat weliswaar een daling zien in het aantal arbeidsplaatsen vanwege bezuinigingen in de thuiszorg en preventieve zorg, maar kent wel een groei in bedrijfsvestigingen;
- Speerpunten Energie en Healthy Ageing werden door allerlei activiteiten breed onder de aandacht gebracht;
- Door de ontwikkeling van een speciaal programma van de stad Groningen als bijdrage aan het Europese Jaar voor Actief Ouder Worden kon Groningen zich nationaal en internationaal als Healthy Ageing City profileren;
- Energy Academy Europe, EnTranCe, en de aangestelde parkmanager betekenen een stimulans voor de verdere ontwikkeling van de Zernike Campus;
- internationale activiteiten op gebied van energie en Healthy Ageing werden door de Akkoordpartners gezamenlijk opgepakt.

Beleidsveld

(Groene) energie

Groningen heeft een stevige energiesector. Door de ontwikkeling van energie kennis en -bedrijvigheid verder te stimuleren, kunnen we ons onderscheiden als internationaal concurrerende regio en dragen we bij aan de oplossing van duurzaamheidsvraagstukken.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Toename van het aantal arbeidsplaatsen en het aantal bedrijfsvestigingen in de energiesector ten opzichte van 2011.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator*	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijn-doel
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 351	▪ 364	▪ 370	▪ groei
▪ Aantal arbeidsplaatsen	▪ 4.687	▪ 4.770	▪ 5.400	▪ groei

* Werkgelegenheidsontwikkeling energie en afval

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Energy Valley ondersteund

Het werkplan 2012 van de stichting Energy Valley is uitgevoerd. Daarbij ging het om intensieve projectondersteuning en om het uitvoeren van activiteiten die Groningen profileerden als Energiestad. Projectondersteuning vond onder meer plaats bij Groen Gas Hubs Suikerunie, warmtevisie Stad/Warmtenet Europapark Groningen en energiecompetities op scholen. Voorbeelden van activiteiten om Groningen te profileren waren het jaarlijkse windcongres Global Windday (100 bezoekers), het Energy Valley Energiedebat (250 bezoekers), een kennissessie voor ondernemers over innovatiecontracten (100 deelnemers) en de Landelijke Groen Gas Dag gecombineerd met de officiële opening van de Energy Expo (120 bezoekers).

Energieke MKB-ers gestimuleerd

Via platformorganisatie New Energy Business Community (NEBC) ondersteunen we het midden- en kleinbedrijf actief bij de marktontwikkeling van producten en diensten die bijdragen aan een slimmere energiehuishouding. In juni vond een regionale netwerk- en matchmaking-bijeenkomst voor circa 60 deelnemers plaats rond het thema 'Innovatiecontracten smart grids'.

Er is een start gemaakt met het opstellen van een acquisitieplan voor energiebedrijvigheid op vier deelgebieden: wind, slimme energietechnologie, gastetechnologie en biobased economy.

Voor internationale promotie en handelscontacten energie: Zie deelprogramma 4, beleidsveld Internationalisering.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben activiteiten ondersteund die enerzijds hebben bijgedragen aan de profilering van Groningen als Energieregio en anderzijds ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf hebben gestimuleerd. In het afgelopen jaar zijn er 13 nieuwe vestigingen bijgekomen in de stad. Het is in 2012 gelukt bovengemiddelde werkgelegenheids groei te realiseren in de energiesector ten opzichte van het stedelijk gemiddelde (1,8 procent versus 0,3 procent). De groei van het aantal vestigingen in de sector was met 3,7 procent een tiende procent lager dan het stedelijk gemiddelde. In de sector zien we groei in het aantal

Gemeenterekening 2012 - bijlage

energieleveranciers. Het realiseren van de doelstelling voor 2012, gebaseerd op voorlopige cijfers uit 2010, bleek te ambitieus.

Beleidsveld

Gezond ouder worden

Mensen worden ouder. Door de vergrijzing krijgen we de komende jaren te maken met meer oudere mensen en neemt de vraag naar zorg toe. Groningen bezit een sterk kennisfundament voor het cluster 'gezond ouder worden'. Het is van belang dat cluster verder te versterken om bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken zoals het betaalbaar houden van de zorg en mensen langer actief houden in het arbeidsproces.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- Verdere versterking van het kenniscluster 'gezond ouder worden'.
- The European Year on Active and Healthy Ageing (2012) gebruiken om de aandacht van Europa te trekken ten aanzien van de ontwikkeling van Noord-Nederland als Europese topregio.
- Meer maatschappelijk toepassen van de ontwikkelde kennis.

Werkgelegenheidsontwikkeling in de healthy ageing-sector:

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 345	▪ 369	▪ >333	▪ groei
▪ Aantal arbeidsplaatsen	▪ 21.967	▪ 21.541	▪ >22.583	▪ groei

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Acquisitie (nieuwe) bedrijvigheid

We wilden bijdragen aan de oprichting van een acquisitieorganisatie op het terrein van healthy ageing. Dat is gelukt. In 2012 is de Healthy Ageing Campus Netherlands BV opgericht samen met het UMCG, de NOM en de provincie. Deze organisatie houdt zich bezig met de ontwikkeling van de campus, inclusief het aantrekken van bedrijvigheid. Er is een acquisitieplan opgesteld. Eind november opende het R&D Hotel zijn deuren. In het 'hotel' kan de gebruiker 24 uur per dag, zeven dagen in de week ruimten en faciliteiten gebruiken en online reserveren. Doel is de samenwerking tussen bedrijven en onderzoekers op het vlak van healthy ageing te stimuleren.

Healthy Ageing-conferentie ondersteund

We hebben de tweedaagse conferentie 'Ruimte voor Gezondheid' in het UMCG mede mogelijk gemaakt. Honderden mensen uit heel Nederland namen deel aan die conferentie.

Voor internationale promotie en handelscontacten healthy ageing: zie deelprogramma 4, beleidsveld Internationalisering.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Er was sprake van bovengemiddelde groei ten aanzien van het aantal bedrijfsvestigingen in de sector (+7,0 procent versus +3,8 gemiddeld). Dat geldt niet voor het aantal werkzame personen (-1,9 procent tegenover +0,3 procent gemiddeld). De daling wordt veroorzaakt door een afname van het aantal banen in de thuiszorg en de preventieve gezondheidszorg. De werkgelegenheid in de ziekenhuizen en de verpleeghuizen is juist gegroeid.

Beleidsveld

Innovatieve ondersteunende technologie (ICT)

Hoogwaardige ICT-voorzieningen en infrastructuur vormen een belangrijke voorwaarde voor economische groei. Daarnaast beschikt Groningen over een sterke kennispositie op het gebied van ICT, waardoor nieuwe ontwikkelingen makkelijker toegankelijk zijn. Deze positie willen we behouden en versterken.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen de positie van Groningen als ICT-stad versterken en daarmee de ontwikkeling van de andere economische (kennis)sectoren extra stimuleren. Die versterking willen we afmeten aan het aantal bedrijfsvestigingen en aan het aantal banen in de ICT-sector.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal bedrijfsvestigingen	▪ 1.171	▪ 1.242	▪ >1.152	▪ Groei
▪ Aantal arbeidsplaatsen	▪ 8.908	▪ 9.066	▪ >9.061	▪ Groei

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Breedbandinfrastructuur

In 2012 hebben we zelf geen initiatief genomen ten aanzien van glasvezelinfrastructuur. Wel hebben we twee bedrijfsinitiatieven gefaciliteerd op het gebied van draadloze internetverbindingen voor onze stad: Ziggo en Draadloos Groningen BV. Daarbij ging het om het verder ontwikkelen van het business model en procesmatige begeleiding. Het Community Network Groningen (CNG) is uitgebreid qua aantal aansluitingen. Klanten van dit open glasvezelnetwerk hebben nu de keuze uit ruim 30 dienstenleveranciers op de Groningen Internet Exchange (GNIX).

Datacenters acquireren

In het afgelopen jaar is een acquisitieplan opgesteld voor de buitenlandse acquisitie van datacenters voor vestiging op Westpoort. Ook is studie gedaan naar groene energievoorziening voor datacenters. In 2012 ontvingen we de eerste bouwaanvraag voor de vestiging van ODC-Noord (Overheids Data Center).

Projectinitiatieven kennissectoren ondersteunen

We hebben de verdere ontwikkeling van EnTranCe (Energy Transition Center) en van de Energy Academy Europe ondersteund. De Academy opende zijn deuren in september 2012.

In 2012 is de aanvraag voor het project Flexiheat goedgekeurd; de intelligente warmerotonde.

We hebben voorbereidingen getroffen voor het aanvragen van de SNN-tender voor het project Energy Data Hub. Door energiegebruik en -verbruik te meten kunnen voorspellingen worden gedaan en kunnen diensten worden ontwikkeld naar analogie van LifeLines.

In het kader van de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) is het kennisproject I-Balance ontwikkeld en goedgekeurd. Het project is gericht op het in balans houden van de productie van energie en het gebruik. Kleinere initiatieven die we hebben ondersteund, zijn onder andere 1.000 slimme huishoudens (gericht op energiebesparing in vooral de sociale woningbouw) en onderzoek naar verduurzaming van de Stainkoel'n.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 is groei gerealiseerd bij het aantal werkzame personen (1,8 procent) en het aantal bedrijfsvestigingen (6,1 procent) in de ICT-sector. Beide scores zijn hoger dan die van het stedelijk gemiddelde (respectievelijk 0,3 procent en 3,8 procent). Ook zijn de ambities voor 2012, gebaseerd op voorlopige cijfers uit 2010, gehaald.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

OVERIGE ACQUISITIE

Met het deelprogramma 'Overige acquisitie' onderhouden we stelselmatig contacten op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Die contacten zijn nodig om te kunnen anticiperen op relevante beleidsvoornemens bij het Rijk en in Europa, om onze economische topsectoren er onder de aandacht te brengen, om de kansen op externe subsidies en investeringen te vergroten, om meer bedrijven en bezoekers te kunnen aantrekken en om ons regionale bedrijfsleven en de kennisinstellingen te kunnen versterken. Met dit deelprogramma investeren we dus in samenwerken.

Beleidsvelden

- Actief netwerken
- Internationalisering

GELD

De totale lasten van het deelprogramma overige acquisitie bedragen 90 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit algemene middelen.

Beleidsveld

Actief netwerken

De gemeentelijke organisatie neemt ambtelijk en bestuurlijk deel aan verschillende activiteiten en netwerken op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Aandacht voor goede betrekkingen moet ertoe leiden dat de belangen van Groningen voldoende onder de aandacht worden gebracht bij uiteenlopende partijen zoals investeerders, samenwerkingsrelaties, bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden en meer.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Regionale en (inter)nationale samenwerking versterkt

De vier grootste Noordelijke steden (Leeuwarden, Emmen, Assen en Groningen) hebben hun inspanningen op economisch terrein op elkaar afgestemd. Afgelopen jaar is voorbereidend werk gedaan voor een samenwerkingsdocument dat moet leiden tot een intensievere samenwerking op de thema's innovatie en arbeidsmarkt.

Het topsectorenbeleid van het Rijk is in 2012 in kaart gebracht; waar mogelijk zijn we met onze activiteiten bij dat beleid aangehaakt.

Onze internationaliseringsactiviteiten vinden steeds meer samen met Assen plaats.

Relatiemanagement uitgevoerd

In het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) is een gezamenlijke lobby voor Noord-Nederland op elkaar afgestemd en gestructureerd.

Op aangeven van Brussel hebben we een Regionale Innovatie Strategie (RIS) opgesteld. Dat document is noodzakelijk om in aanmerking te komen voor EFRO- en Interreg-subsidies. Ook hebben we via het SNN invloed gehad op de aanwending van de Europese middelen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Door verschillende initiatieven is de samenwerking met de regio geïntensiveerd. Er is sprake van meer gezamenlijk optrekken richting Rijk en Europa.

Beleidsveld

Internationalisering

De Europese Unie dringt aan op de vorming van internationale economische regio's. Voor de economische speerpunten energie en healthy ageing liggen er kansen in Europa. Het aantal internationale studenten aan onze kennisinstellingen groeit gestaag. Ook hebben we handelsrelaties met Noordoost Europa, Duitsland en China. Het is voor Groningen dus van belang om internationaal zichtbaar te zijn.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- Bijdragen aan een internationale positie van onze kennissectoren energie en healthy ageing.
- Aandacht voor goede internationale handelsbetrekkingen moet op den duur leiden tot meer import en export en tot investeringen in Noord-Nederland.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Internationale promotie en handelscontacten energie

Het is gelukt deel te nemen aan nieuwe internationale energieprojecten. Binnen het koepel-Interreg-project Hansa Energy Corridor zijn we gestart met het project E-Mobility Oldenburg-Groningen. Dat project omvat onderzoek naar gebruikerservaringen met elektrische auto's.

In januari 2012 zijn we gestart met het Interreg-project Energy Vision North Sea Region. Het Interreg-project Build with Care is afgerond. Internationaal is blijvende aandacht nodig om energiebesparend bouwen te stimuleren. We hebben Groningen gepromoot als duurzame energiestad door ondersteuning van twee internationaal bekende activiteiten: de Energy Delta Convention in november en de NRG Battle waar 60 teams zochten naar oplossingen voor bestaande energieproblemen.

In november hebben we deelgenomen aan een bezoek van een delegatie uit Bremen aan Groningen Seaports. Onderwerp was mogelijke samenwerking met Bremerhaven op het gebied van windenergie.

Internationale promotie en handelscontacten healthy ageing

In maart 2012 was Groningen aanwezig bij de lancering van 'The European Year on Active and Healthy Ageing'. Groningen heeft een presentatie verzorgd in aanwezigheid van verschillende Europarlementariërs. In het kader van de 'European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing' (EIP-AHA) heeft Groningen zich aangemeld voor de benoeming tot modelregio op het gebied van gezond ouder worden. Daarmee sorteren we alvast voor op de middelen van Europa 2020 die nog moeten vrijkomen.

Duitsland

- In 2012 lag de focus van onze Duitsland-activiteiten op Oldenburg en Hamburg. Samen met de Metropol Region Bremen-Oldenburg vormt de regio Groningen-Assen een sterke Noord-Europese economische regio. De Europese Unie dringt aan op de vorming van dergelijke regio's.
- In januari ontving Groningen een tegenbezoek uit Hamburg. Met de delegatie is Eurosonic/Noorderslag bezocht en is gewerkt aan de voorbereidingen voor de tweede 'Letter of Intent'. Deze is in mei ondertekend door Groningen en Hamburg. Dit document vormt de basis voor een vierjarige samenwerking op het gebied van economie, creatieve industrie en cultuur.
- In maart is een delegatie onder leiding van wethouder Schroor naar Oldenburg afgereisd om het 10-punten-programma 2008-2012 te evalueren en bezoeken te brengen aan bedrijven actief in de detailhandel, water, energie en innovatie.
- In het gezamenlijk optrekken met onze Duitse partnersteden bleek dat gewerkt moest worden aan het organiserend vermogen van de gaming sector in Groningen. De kennisinstellingen hebben daartoe initiatief genomen. Eind 2012 is een nieuw platform opgericht: Gamelab Groningen.
- In mei hebben we deelgenomen aan de tweede internationale Freundschaftstreffen in Oldenburg. Meer dan 100 professionals uit Bremen, Oldenburg en Groningen ontmoeten elkaar jaarlijks in één van de drie steden om tot concrete samenwerking te komen.
- Voor een delegatie van de Commerciële Club Groningen hebben we een reis naar Oldenburg georganiseerd met als thema: Ontwikkelingen op het gebied van hightech.
- In november hebben we delegaties uit Oldenburg en Bremen ontvangen tijdens de Noordelijke Promotiedagen. Omgekeerd hebben wij Groningen Kennisstad gepromoot op de Business Plus Beurs in Oldenburg.

Noordoost-Europa

- In september is een delegatie onder leiding van de burgemeester naar Moermansk geweest om het pad te effenen voor toekomstige samenwerking ten aanzien van energie. Moermansk heeft een ijsvrije haven die een belangrijke rol speelt in de offshore industrie. Gasterra, de Rijksuniversiteit en Baggerbedrijf Van Oord maakten deel uit van de delegatie.
- In november heeft een delegatie uit Kaliningrad een bezoek gebracht aan Groningen. De Chamber of Commerce van Kaliningrad heeft deelgenomen aan de Promotiedagen. Er zijn verschillende Matra-projecten ingediend bij de Europese Unie. Twee daarvan zijn afgelopen jaar van start gegaan, gericht op anti-corruptie en energie-efficiency.
- Een delegatie uit Jönköping (Zweden) heeft een bezoek gebracht aan de Promotiedagen in combinatie met een bedrijvenprogramma. Jönköping oriënteerde zich hier voornamelijk op de Noord-Nederlandse arbeidsmarkt, op logistieke samenwerkingspartners en gezamenlijk optrekken naar onze gezamenlijke zusterstad Tianjin.
- Afgelopen jaar zijn voorbereidingen getroffen en afspraken gemaakt voor concrete activiteiten in het kader van het Noord-Nederland-Ruslandjaar 2013.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

China

- In oktober/november zijn ambtenaren van Buitenlandse Zaken/Internationale Handel uit Xi'an en Tianjin stage komen lopen in Groningen. Er zijn afspraken gemaakt voor het opzetten van gezamenlijke projecten tussen het Waterbedrijf voor Tianjin en onze watersector.
- Acht Chinese bedrijven uit Xi'an hebben deelgenomen aan de Promotiedagen. Zij hebben zich georiënteerd op mogelijke vestiging danwel op samenwerking met bedrijven in Noord-Nederland.
- De taken en activiteiten van het Groningen Confucius Institute (GCI) hebben in het afgelopen jaar verder vorm gekregen. Naast consultancy op maat, trainingen Chinese zakencultuur en taalcursussen, organiseerde GCI in 2012 een lezing over onderhandelen met Chinezen en een internationaal symposium over verschuiving van de economische macht in de wereld.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met verschillende activiteiten hebben we energie en healthy ageing internationaal onder de aandacht gebracht. Daarnaast zijn contacten gelegd tussen het bedrijfsleven uit Noord-Nederland met het bedrijfsleven uit Duitsland, China en Noordoost-Europa. Het is aan de bedrijven zelf om die contacten uit te bouwen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 5

OVERIGE ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

GELD

De totale lasten van het deelprogramma "Overige economie en werkgelegenheid" bedragen 31,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit huuropbrengsten, opbrengsten van derden, reservemutaties, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Economie en Werkgelegenheid						
Deel-progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
2.1	MD/ROEZ	Ruimte voor bedrijvigheid	5.331	7.014	7.641	-627
2.2	ROEZ	Binnenstad en toerisme	2.060	2.523	2.374	149
2.3	BSD/OCSW/ROEZ	Groningen kennisstad	1.505	2.119	1.477	642
2.4	ROEZ	Overige acquisitie	90	90	90	0
2.5	ROEZ	Overig economie en werkgelegenheid	19.999	18.978	30.644	-11.666
Totaal lasten			28.985	30.724	42.226	-11.502
Baten						
2.1	MD/ROEZ	Ruimte voor bedrijvigheid	1.376	1.540	4.353	2.813
2.2	ROEZ	Binnenstad en toerisme	388	388	286	-102
2.3	BSD/OCSW/ROEZ	Groningen kennisstad	431	728	343	-385
2.4	ROEZ	Overige acquisitie	10	10	0	-10
2.5	ROEZ	Overig economie en werkgelegenheid	2.501	3.901	7.963	4.062
Totaal baten			4.706	6.567	12.945	6.378
Totaal saldi voor bestemming			-24279	-24157	-29281	-5124
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			3.319	10.721	10.721	0
Totaal onttrekkingen			4.040	5.551	5.551	0
Totaal saldi na bestemming			-23.558	-29.327	-34.451	-5.124

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

2.1 Ruimte voor bedrijvigheid

V 2,2 miljoen euro

In de derde voortgangsrapportage 2012 is een meerjaren-prognose weergegeven voor de actualisering van bestemmingsplannen. Uw raad is daarvoor middels een raadsbrief over het tekort op de actualisering bestemmingsplannen geïnformeerd. De actualisering moet voor 1 juni 2013 zijn afgerond, hierdoor is een piek in de werkzaamheden in 2012 en 2013. Per saldo wordt in de komende jaren geen tekort verwacht (tot en met 2016). Het gerealiseerde tekort over 2012 bedraagt voor de Ruimte voor bedrijvigheid 224 duizend euro op een totaal tekort actualisering bestemmingsplannen van 380 duizend euro.

De bijdrage aan het project Montessorischool van 200 duizend euro is in verband met de voortgang nog niet nodig geweest. De bijdrage zal in 2013 ingezet gaan worden. De kosten van het projectplan Paterswoldseweg zijn 51 duizend euro lager uitgevallen dan begroot. Voorgesteld wordt het resterende bedrag toe te voegen aan de reserve.

Van de gereserveerde verliesvoorziening van 25 miljoen euro is 23,7 miljoen euro onttrokken. Het verschil van 1,3 miljoen euro vermeerderd met de rente 600 duizend euro is het voordeel op de voorziening (zie ook de toelichting bij deelprogramma 8.2).

Bij het vaststellen van de slotcalculatie 2010 Martini-Van Swieten (GR 10.2458328) heeft uw Raad besloten het resultaat van 1,488 miljoen euro te laten vrijvallen ten gunste van het concern. Dit resultaat valt na de finale afrekening en niet gerealiseerde kosten 154 duizend euro hoger uit.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 105 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

2.3 Groningen Kennisstad V 257 duizend euro

Het co-financieringsfonds is gevoed met 1 miljoen euro (500 in 2011 en 500 in 2012). Er is voor 645 duizend euro verplichtingen aangegaan die gefinancierd worden uit het fonds, hiervan is 401 duizend euro uitbetaald. De rest zal de komende jaren gefaseerd worden uitbetaald.

Eind 2012 is het project "1000 slimme huishoudens" in procedure gegaan, hiervoor is 110 duizend euro gereserveerd. De totale verplichtingen komen hiermee op 755 duizend euro. Het restant is 245 duizend euro. Er zitten een aantal projecten in de pijplijn waarvoor wij de komende periode cofinancieringsaanvragen verwachten. Voorgesteld wordt om de restant middelen (599 duizend euro) toe voegen aan de begroting 2013 en beschikbaar te houden voor hetzelfde doel

Binnen G-kracht is voor "Gezond ouder worden" minder lasten begroot dan gerealiseerd. Het tekort in de baten wordt gedekt uit de vrijval kapitaallasten en is niet begroot. Het totale nadeel is 502 duizend euro.

Uw raad heeft voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen in 2012 een bedrag van 500 duizend euro beschikbaar gesteld uit incidenteel extra beleid. Daarnaast leveren de kennisinstellingen (RUG, UMCG en Hanzehogeschool Groningen) ieder een bedrag van 75 duizend euro aan de campagne City of Talent en een bedrag van 10 duizend euro aan het projectbureau. Van het totale beschikbare bedrag resteert nog 114 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 76 duizend euro.

2.5 Overig economie en werkgelegenheid N 7,6 miljoen euro

De lasten/baten van de exploitatie van bezit en de eventuele winst bij verkoop worden voor een deel verantwoord bij dit deelprogramma. Het is moeilijk voor deze exploitatie een begroting op te stellen omdat het onderhoud, de omvang en de boekwaarde van het bezit jaarlijks sterk fluctueren en het op voorhand niet bekend is wat er verkocht gaat worden. Hierdoor ontstaat er een afwijking ten opzichte van de begroting van 1,771 miljoen euro (lasten) en 2,950 miljoen euro (baten). Het positief resultaat komt hiermee op 1.179 miljoen euro.

In verband met het faillissement van TCN/SIG en de vordering die de gemeente nog op TCN/SIG heeft is er 6,725 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel en bij een ander programma een nadeel ontstaat. In 2013 zal hiervoor nog een begrotingswijziging worden gemaakt. Totaal levert dit nu een tekort op bij deelprogramma 2.5 van 281 duizend euro.

Eind 2012 heeft er een herziening van de grondwaarden van "In exploitatie te nemen gronden" plaats gevonden. Dit heeft geleid tot een afboeking van 3,283 miljoen euro. In de begroting was hiervoor een bedrag van 1,450 miljoen euro opgenomen waardoor er een afwijking van 1,833 miljoen euro is ontstaan. De afboekingen hebben betrekking op de volgende bezittingen:

Hereplein	900 duizend euro
Stationsgebied	409 duizend euro
Friestraatweg	118 duizend euro
Eemskanaalzone	<u>1.856 miljoen euro</u>
Totaal:	3.283 miljoen euro

Jaarlijks is er een bedrag van 253 duizend euro in de begroting opgenomen voor kosten Structuurplan. Deze kosten worden gedekt uit de vrijval kapitaallasten Structureel Extra Beleid.

In de begroting is een bedrag van 533 duizend euro opgenomen voor uitgaven ten laste van het Fonds Economische Ontwikkeling. De werkelijke kosten bedragen 278 duizend euro waardoor er een resultaat ontstaat van 255 duizend euro. De kosten vallen lager uit omdat er geen gebruik is gemaakt van het reisbudget en omdat er geen evenementen zijn geweest waar een bijdrage vanuit het FEO aan zou worden gegeven.

Diverse kleinere voor- en nadelen tellen op tot een voordeel van 54 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 3 Jeugd en onderwijs

Gezond en veilig opgroeien en je talenten ontwikkelen.

Het programma Jeugd en onderwijs bundelt al ons beleid gericht op kinderen/jongeren van 0 tot 23 jaar en hun ouders. Het heeft verbinding met verschillende andere programma's: werk en inkomen, welzijn gezondheid en zorg, sport en bewegen, cultuur en veiligheid.

Wij willen dat kinderen in Groningen gezond en veilig opgroeien en, ongeacht hun sociaaleconomische of etnische achtergrond, allemaal optimale kansen krijgen hun talenten te ontwikkelen en hun plek vinden in onze samenleving als vrije en verantwoordelijke burgers. Dat betekent dat we extra aandacht besteden aan kinderen en gezinnen in achterstands- en/of risicosituaties. Als kinderen of ouders in de knel komen, willen we zo vroeg mogelijk een helpende hand bieden.

Ook streven we er naar om Groningen - 'City of Talent' - dé onderwijsstad van Nederland te maken. Dat betreft alle onderwijs, dus ook dat voor de jongste kinderen.

Relevante beleidsnota's

Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2012-2015

Nota Maatschappelijke stagen 2012-2015

'Stad om op te groeien' – Kadernota Integraal Jeugdbeleid Groningen 2011-2014

'Nieuwe verhoudingen, nieuwe dynamiek' – evaluatie Vensterscholen Groningen (2012)

'Groningen voor elkaar' - visie en uitgangspunten voor de uitvoering van de decentralisaties (2012)

'Jeugd: ieders zorg' - Kaders decentralisatie jeugdzorg Groningen (2012)

Kadernota 'Op naar schoolgebouwen van de toekomst!' (2012)

Convenant 'Aanpak laaggeletterdheid in de samenleving en het bedrijfsleven 2013-2015 (2012)

Kadernota 'Kansen voor jonge kinderen' (2010)

Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2010-2014 (2010)

Samen Gezond in Stad – Lokaal gezondheidsbeleid gemeente Groningen 2012-2015

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Integraal jeugdbeleid**
- 2. Overig**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

2012 is een jaar geweest waarin belangrijke richtinggevendende stappen zijn gezet voor de toekomst. Op verschillende fronten hebben we ons ingezet om kinderen in Groningen gezond en veilig te laten opgroeien en hen mogelijkheden te bieden hun talenten te ontwikkelen.

Ten eerste hebben we de evaluatie van de vensterscholen afgerond. Op basis hiervan hebben we besloten de samenwerking binnen de vensterscholen een nieuwe impuls te geven. Kern van de Nieuwe Vensterschool vormt de basisschool, opvang en zorg. We hebben de eerste stappen gezet in de kwaliteitsverbetering van de schoolgebouwen en een bijdrage geleverd aan de voorwaarden voor het bieden van goed onderwijs. Dit biedt kinderen de kans hun talenten te ontwikkelen. Met de Centra voor Jeugd en Gezin in verschillende wijken in de stad bieden we ouders ondersteuning bij de opvoeding. De opvoedkracht ligt niet alleen bij de ouders; essentieel is de samenwerking in de sociale omgeving van het gezin. In 2012 hebben we met meerdere partijen de samenwerking geïntensiveerd.

Onze doelstelling richt zich ook op de actieve en gezonde leefstijl. Hiervoor hebben we onder andere preventieve maatregelen ingezet om alcoholgebruik onder jongeren te verminderen. Daarnaast wordt jongeren voldoende sport- en bewegingsaanbod geboden. We zien positieve ontwikkelingen in de gezondheid van de jeugd wat betreft gebruik van genotmiddelen en het lidmaatschap van sportverenigingen. Tegelijkertijd doet zich een afname van het percentage jongeren dat voldoet aan de Nederlandse norm voor bewegen voor en een toename van het percentage 10-jarigen met overgewicht. Een mogelijke verklaring kan zijn dat het percentage jongeren dat veel tijd achter TV/computer/tablet doorbrengt fors is toegenomen.

Om de participatie aan de maatschappij te vergroten bieden we jeugd en jongeren verschillende activiteiten. Met de deelname van het merendeel van de basisscholen aan de natuur- en duurzaamheidseducatie worden veel scholieren gestimuleerd in het nemen van verantwoordelijkheid voor hun eigen omgeving.

Om de jeugd veilig te laten opgroeien zijn verschillende maatregelen ingezet. Zo hebben we in 2012 een vernieuwde aanpak ontwikkeld voor problematische jeugdgroepen. Met deze aanpak is in 2012 veel vooruitgang geboekt. Er is een sterke afname van het aantal hinderlijke jeugdgroepen. Tegelijkertijd is het aantal overlast gevende groepen licht gestegen. Veiligheid kent ook een andere kant; een veilige omgeving voor de jeugd om in op te groeien. Hiervoor bieden we ondersteuning aan betrokken instellingen bij de uitvoering van het protocol kindermishandeling en huiselijk geweld. Ook is hulp geboden aan kinderen die getuige waren van huiselijk geweld. Ten slotte hebben we preventieactiviteiten ingezet ter voorkoming van een onveilige omgeving van kinderen.

Naast de inzet op de verschillende leefgebieden van de jeugd hebben we in 2012 aandacht besteed aan de voorbereidingen voor de transitie jeugdzorg. De kaders voor de vernieuwing van het sociaal domein zijn vastgelegd in de nota 'Groningen voor elkaar; visie en uitgangspunten voor de vernieuwing van het sociaal domein'. Deze kaders zijn leidend bij de voorbereiding van de decentralisatie van delen van de AWBZ en de jeugdzorg en de Participatiewet. We zijn tegelijkertijd ook al gestart met twee experimenten met Sociale Teams in De Hoogte/Indische buurt en Beijum. Ook is de samenwerking met andere Groningse gemeenten bij de decentralisatie van de jeugdzorg in gang gezet. Dit heeft in 2012 geresulteerd in afspraken over de punten waarop gezamenlijk wordt opgetrokken bij de decentralisatie van de jeugdzorg.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

INTEGRAAL JEUGDBELEID

Wij willen dat Groningen een van de aantrekkelijkste steden van Nederland is om in op te groeien. Je treft het als je in Groningen opgroeit. Want in Groningen staat talent centraal. Wij sluiten aan bij de drijvende kracht van elk kind en hebben een breed en aansprekend aanbod dat ieder kind prikkelt en verder laat ontwikkelen.

Wij geloven dat ieder Gronings kind recht heeft op kwalitatief goed onderwijs. We willen dat Groningen wordt beschouwd als de onderwijsstad van Nederland. In 2012 zijn we begonnen met het opstellen van een onderwijspact met het gehele onderwijsveld.

Wij herkennen dat opvoeding lastig kan zijn en geloven in de kracht van positief opvoeden. Daarom zetten we in op versterking van de opvoedkracht van ouders en hun sociale omgeving. De Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) vervullen een centrale positie hierin. Een grote opgave voor de komende jaren is de voorgenomen decentralisatie van de jeugdzorg.

Helaas blijven er kinderen die het moeilijk hebben. Deze kinderen geven we de ondersteuning die ze nodig hebben. Als ze dreigen te ontsporen worden ze snel opgenomen in ons vangnet zodat ze weer in staat worden gesteld positief deel te nemen en bij te dragen aan de Groningse maatschappij.

Speciale aandacht besteden we aan kinderen in armoedesituaties. Zo veel mogelijk willen we voorkomen dat armoede in het gezin kinderen belemmert in hun ontwikkeling.

We willen dat de Groningse jeugd optimale kansen heeft bij het betreden van de arbeidsmarkt en uiteindelijk kan genieten van een goede levensstandaard.

Beleidsvelden

- Talentontwikkeling
- Opvoedkracht
- Actieve gezonde leefstijl
- Maatschappelijke participatie
- Veilig opgroeien

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Integraal Jeugd beleid bedraagt 59,9 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit Rijksbijdragen, entreegelden bezoekers, lesgelden en huuropbrengsten, onttrekking reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Talentontwikkeling

De ambities van dit beleidsveld hebben een relatie met het programma Sport en Beweging.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen dat jongeren in Groningen opgroeien tot zelfredzame burgers die een positieve bijdrage leveren aan onze samenleving. In 'Groningen City of Talent' staat het ontwikkelen van talent centraal. Daarbij gaat het om de talenten van alle kinderen, van jongs af aan. We willen dat iedere jongere de ruimte krijgt om zijn of haar talenten te ontdekken en zo goed mogelijk te ontwikkelen. Op school, bij de sportclub, op de muziekschool of elders. We willen dat iedere jongere in Groningen - passend bij zijn of haar eigen niveau - optimaal voorbereid de arbeidsmarkt betreedt.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Kinderen en jongeren optimale kansen bieden

Om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren hebben we in 2012 meerdere debatten gevoerd over 'Groningen onderwijsstad' met gemeenteraad en overige betrokkenen. De opbrengsten ervan nemen we mee in de Lokale Educatieve Agenda. Met de besturen van instellingen, variërend van voorschoolse opvang tot en met hbo en universiteit zijn we in december in gesprek gegaan om te komen tot een onderwijspact voor het gehele onderwijsveld.

De resultaten van een onderzoek naar de relatie tussen fitheid/beweging en leerprestaties leveren ons mogelijk ook goede inzichten. Dit onderzoek ronden we in 2013 af.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Verder hebben we gezorgd voor een binnen- en buitenschools activiteitsaanbod waarbij leerlingen uit het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs kennis kunnen maken met de talentgebieden:

- sport en beweging;
- kunst en cultuur;
- en wetenschap, natuur en techniek.

Dit is gebeurd door het subsidiëren van:

- Bslim- 2 (zie programma Sport en Bewegen);
- binnen- en buitenschoolse muzikale vorming in de wijken De Hoogte, Beijum en Oosterparkwijk;
- een buitenschools aanbod techniek voor de jeugd van 4-18 jaar;
- buitenschoolse kinderactiviteiten in de Nieuw Lokaal Akkoord (NLA)-wijken.

In 2012 namen in totaal 4.770 kinderen deel aan de buitenschoolse activiteiten in de NLA-wijken (35% van alle kinderen in de leeftijd 4-12 jaar). 298 van deze kinderen zijn doelgroepkinderen (15% van alle doelgroepkinderen in de stad). Het aantal keren dat de kinderen deze activiteiten bezochten was 19.295 keer, dit komt neer op gemiddeld 4x per kind. De doelgroepkinderen hebben in totaal 865 keer deelgenomen, gemiddeld 3x per kind.

Daarnaast voeren we natuur- en duurzaamheidseducatie uit in het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs (zie beleidsveld Maatschappelijke participatie).

Binnen het onderwijshuisvestingprogramma zijn in 2012 verschillende bouwprojecten opgeleverd:

- nieuwbouw vmbo school noord – west;
- brede school de Rietwierde in Reitdiep;
- herbouw afgebrande school in Gravenburg.

De nieuwbouw voor de Wingerd heeft vertraging opgelopen omdat men zich met een zorgaanbieder oriënteerde op een gezamenlijke huisvesting met een zorgcentrum. Uitkomst is dat hiervan wordt afgezien.

De bouw van de Wingerd is in december 2012 begonnen.

RENN4 heeft de laatste middelen voor de vervangende nieuwbouw toegekend gekregen. Men start met de bouw in 2013. De nieuwbouw dient ter vervanging van de van Heemskerkschool, de Erasmusschool en de Th. Hart de Ruyterschool.

MFA de Wijert

De voorbereiding van de bouw van sporthal de Wijert is nog in volle gang. Voor de realisatie van een Multi Functionele Accommodatie met gymfaciliteit in de Wijert wordt een gezamenlijk programma opgesteld waarin wordt gekeken naar de gevraagde functies en de mogelijke activiteiten die in het gebouw moeten plaatsvinden. Dit programma wordt met betrokkenen opgesteld en vormt de basis voor keuze van een architect.

In overeenstemming met het Integraal Huisvestingsplan 2012-2015 hebben we geïnvesteerd in de verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen. Samen met de schoolbesturen, verenigt in de commissie Fris en Duurzaam, hebben we de stand van zaken geïnventariseerd. In 2012 zijn we al gestart met de verbetering van het binnenklimaat van achttien gebouwen. Deze worden naar verwachting in 2013 opgeleverd.

Naar aanleiding van een raadsnotie hebben we in 2012, in aansluiting op het Integraal Huisvestingsplan 2012-2015, in de nota 'Op naar schoolgebouwen van de toekomst' vastgelegd wat we onder toekomstbestendige schoolgebouwen verstaan en hoe we die willen realiseren. Op basis hiervan zetten we in 2013 vervolgstappen.

Voor leerlingen van het speciaal onderwijs hebben we het vervoer van en naar school verzorgd. De gunning van het leerlingenvervoer aan Connexion, die in eerste instantie tot en met 2012 liep, hebben wij in 2012 verlengd tot augustus 2014.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang termijndoel (2014)
Gemiddelde Cito-toetsscore			
▪ Groningen	▪ 534,7	▪ 534,7	▪ Minimaal landelijk gemiddelde
▪ Landelijk	▪ 535,5	▪ 535,5	

Versterken doorgaande (leer)lijnen (samenhang in voorzieningen)

Voor het realiseren van doorgaande leerlijnen en samenhang in voorzieningen zijn in 2012 meerdere activiteiten uitgevoerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Ten eerste hebben we de evaluatie van de vensterscholen afgerond. Op basis hiervan hebben we besloten de samenwerking binnen de vensterscholen te vernieuwen. Kern van de Nieuwe Vensterschool vormt de basisschool, opvang en zorg. Daarbij ligt de regie bij de school. De thema's waarop in ieder geval wordt samengewerkt zijn de doorgaande lijn tussen onderwijs, opvang en zorg, ouderbetrokkenheid en de samenhang tussen Passend Onderwijs en de zorg voor de jeugd. Naargelang de kenmerken van de schoolpopulatie en wijk wordt op meer thema's en/of met andere partijen samengewerkt.

Daarnaast hebben we de betrokkenheid van ouders op het gebied van ontwikkelingsstimulering van jonge kinderen willen vergroten. Aan kinderen met mogelijke taalachterstanden bieden we een passend taalontwikkelingsprogramma op alle kinderopvanglocaties in de stad (Voor- en Vroegschoolse Educatie programma). In 2012 is aan dit VVE programma een ouderprogramma gekoppeld. Voor ouders zijn de opvoedingsondersteuningsprogramma's Opstap en Opstapje ingezet. Naast deze concrete programma's is ook gestart met ontwikkeling van (beleids)plannen en een visietraject op wijkniveau om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

Belangrijk voor het realiseren van samenhang in voorzieningen in de wijk is de samenwerking met partners. Voor de samenwerking tussen voorschoolse instellingen, basisonderwijs en jeugdgezondheidszorg zijn wijkspecifieke plannen gemaakt. Voor de verbetering van de doorgaande lijn van basis- naar voortgezet onderwijs hebben we het Brugproject basisonderwijs uitgevoerd waarbij we zorgleerlingen ondersteunen bij de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Verder hebben de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden besloten een bovenschools monitoringssysteem in de voeren (Intergrid). De gemeente heeft hierbij financiële ondersteuning geboden. Door het systeem komt het proces van melding tot plaatsing voor alle partijen beter in beeld. Daarmee draagt het systeem bij aan het voorkomen dat leerlingen tussen wal en schip raken bij de overgang tussen primair en voortgezet onderwijs.

Taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig signaleren en bestrijden

In de nota 'Kansen voor jonge kinderen' is een bezuinigingstaakstelling opgenomen van 0,4 miljoen euro in 2011 oplopend tot 1,0 miljoen euro structureel in 2014. Door het invoeren van een nieuwe subsidiesystematiek is eerder dan verwacht de bezuiniging gerealiseerd.

In het najaar 2012 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het beleid. Op grond hiervan heeft een aanpassing plaatsgevonden die geldt voor de duur van één jaar. Deze aanpassing heeft betrekking op de kwaliteitsverbetering van VVE. Dit behelst een verhoging van het te subsidiëren uurtarief. Daarnaast willen we het bereik vergroten door het verlagen van de ouderbijdrage voor VVE doelgroepkinderen.

In het basisonderwijs is in 2012 het aantal schakelgroepen waarin jonge kinderen extra taalondersteuning krijgen uitgebreid van 17 naar 21 groepen. Hiermee hebben ongeveer 210 kinderen extra taalondersteuning kunnen ontvangen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel (2014)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kinderen 2 t/m 4 jaar dat gebruik maakt van het basisonwikkelingsprogramma 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 88%* (2009) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 93%* 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 88%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal doelgroepkinderen 2 t/m 4 jaar dat gebruik maakt van het VVE-aanbod 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 263 (2009) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 630 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 526 	
Taalprestaties leerlingen groep 2 basisschool				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ D-E score Groningen (laagste score) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 19,5 % 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 22,5% 	<ul style="list-style-type: none"> n.v.t. ** 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ D-E score Landelijk (laagste score) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 25% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 25% 	<ul style="list-style-type: none"> n.v.t. ** 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemiddelde vaardigheidsscore (taal algemeen) Groningen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 64 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 64,6 	<ul style="list-style-type: none"> n.v.t. ** 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemiddelde vaardigheidsscore (taal algemeen) Landelijk 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 61,5 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 61,5 	<ul style="list-style-type: none"> n.v.t. ** 	

* inschatting

* Deze indicatoren worden gevolgd zonder dat daar een streefwaarde aan is gekoppeld

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Alle jongeren goed voorbereiden op een loopbaan

In 2012 hebben we toegezien op de handhaving van de leerplicht. Bij verzuim van leerlingen ondernemen we actie, waaronder het uitschrijven van processen-verbaal. Daarnaast hebben we preventieve activiteiten uitgevoerd als het geven van voorlichting aan scholen, het houden van spreekuren door de leerplichtambtenaren en de deelname aan de zorgadviesteams op scholen voor voortgezet onderwijs. Wanneer schoolgang niet mogelijk bleek hebben we in overleg met de jongere vanuit het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt een vervolgt raject afgesproken met een ketenaanpak inclusief zorg en/of werk. Halverwege 2012 hebben we, samen met de schoolbesturen, een nieuw convenant afgesloten gericht op het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten voor de studie jaren 2012 – 2015.

Daarnaast hebben we consultants ingezet voor de woonwagenbewoners en zigeuners. Deze richten zich op het voorkomen van absoluut verzuim en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Ook hebben we, samen met het onderwijs, de Rebound bekostigd. Hierbij worden leerlingen met risico op voortijdig schoolverlaten tijdelijk buiten de eigen school geplaatst. Tot slot hebben we schoolmaatschappelijk werk op alle scholen voor voortgezet onderwijs ingezet.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
Aantal voortijdige schoolverlaters 12 tot 23 jaar	472	395	281

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Om de Groningse jeugd de ruimte te bieden hun talenten te ontwikkelen zijn in 2012 meerdere activiteiten uitgevoerd. Naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie zijn we gestart met het geven van een nieuwe impuls voor de Vensterscholen. Daarnaast hebben we de eerste stappen in de kwaliteitsverbetering van de schoolgebouwen gezet en is een bijdrage geleverd aan de voorwaarden voor het bieden van goed onderwijs. Daarnaast zijn voor de jonge kinderen de taalontwikkelingsprogramma's uitgebreid en is nadrukkelijk de betrokkenheid van ouders gestimuleerd en de samenwerking met partners in de wijk geïntensiveerd. De leerprestaties van de kinderen aan het begin van het basisonderwijs (groep 2) liggen boven het landelijk gemiddelde. De laatste cijfers van de prestaties op de Cito-toets score laten zien dat de leerprestaties van de kinderen aan het einde van het basisonderwijs nog niet op het landelijk gemiddelde liggen. In het voortgezet onderwijs blijft het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters een belangrijke opgave. In samenwerking met onderwijs- en zorginstellingen proberen we dit aantal zo laag mogelijk te houden zodat jongeren een zo goed mogelijke startpositie voor de arbeidsmarkt hebben. Tot slot is er voor jongeren buiten schooltijd de mogelijkheid deel te nemen aan allerlei activiteiten op het gebied van sport, cultuur en wetenschap, natuur en techniek.

Beleidsveld

Opvoedkracht

De ambities van dit beleidsveld hebben een relatie met het programma Welzijn Gezondheid en Zorg.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen dat kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen die verantwoordelijkheid kunnen dragen voor zichzelf en voor anderen.

We willen dat er in de directe leefwereld van het kind - in het gezin en in de sociale omgeving - voldoende 'opvoedkracht' is. We willen dat er goede interventies en oplossingen zijn wanneer het niet goed gaat.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Decentraliseren jeugdzorg

In samenwerking met de overige Groningse gemeenten hebben we dit jaar gewerkt aan de voorbereidingen voor de transitie jeugdzorg. Vanaf 2015 worden we verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg. Daarbij komen de volgende taken op het gebied van jeugdzorg naar de gemeente:

- provinciale jeugdzorg
- gesloten jeugdzorg
- jeugd-geestelijke gezondheidszorg
- jeugd-licht verstandelijk gehandicapten
- jeugdbescherming en jeugdreclassering

Dit is een enorme opgave die we in samenhang met de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding (zie ook programma Welzijn Gezondheid en Zorg) en ons programma Werk en Participatie willen oppakken. Dit doen we via de volgende vijf thema's:

- De vernieuwing van het stelsel van ondersteunende voorzieningen.
- Hoe vragen burgers ondersteuning en hoe wordt daarop besloten (toegang).
- De vormgeving van de ondersteuning (dienstverlening).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

-
- De bekostiging van het stelsel (contractering).
 - De kwaliteitsbewaking en de verantwoording.
- In het najaar van 2012 heeft uw raad de kaders hiervoor bepaald met het vaststellen van de nota 'Groningen voor elkaar; visie en uitgangspunten voor de vernieuwing van het sociaal domein'.

In navolging op deze nota zijn we gestart met de uitwerking van het thema toegang tot ondersteuning. Hieronder verstaan we het proces vanaf het moment dat inwoners zich melden (of worden gemeld) met een ondersteuningsvraag tot het daadwerkelijk bieden van ondersteuning. Vanaf december 2012 zijn we gestart met twee experimenten met Sociale Teams. Voor inwoners met meervoudige hulpvragen kunnen deze teams een uitkomst bieden. De teams werken generalistisch, nemen het leefgebied van mensen als uitgangspunt voor ondersteuning, en brengen mensen met verschillende deskundigheden en van verschillende achtergrond samen. Er wordt daarbij gewerkt volgens het principe: één huishouden, één plan, één hulpverlener. De organisatie en werkwijze van beide teams wordt geëvalueerd alvorens beslissingen te nemen over een eventueel vervolg.

Parallel aan onze stedelijke aanpak werken we bij de jeugdzorg samen met de overige Groningse gemeenten en de provincie. Daarvoor is in 2012 een transitieplan opgesteld en een projectorganisatie ingericht. Over een aantal belangrijke thema's is overeenstemming bereikt om in 2013 op provinciaal niveau in samen te werken.

Uitvoeren Centra voor jeugd en gezin (CJG's)

Met de CJG's willen we ouders adequaat toerusten. Gezinnen kunnen er terecht voor informatie en advies en ondersteuning bij het opgroeien en opvoeden. Hiervoor hebben we in 2012 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Binnen de CJG's is gewerkt volgens het programma Triple P dat is gericht op 'positief opvoeden' en op het verkleinen of oplossen van gedragsproblemen bij kinderen.
- In drie CJG's zijn ambulante jeugdzorg en eerstelijns psychologen ingezet voor ouders, kinderen en professionals van voorschoolse voorzieningen en het onderwijs. De inzet voor ouders en kinderen gebeurt daarbij zonder indicatiestelling vooraf.
- De samenwerking met instellingen voor zwaardere vormen van geestelijke gezondheidszorg is uitgebreid in drie CJG's (Vinkhuizen, Beijum, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk). Dit noemen we een Doorbraakproject waarbij al doende geleerd wordt aan de hand van casussen. Dit project wordt in 2013 afgerond. De leerervaringen willen we gebruiken bij de decentralisatie van de jeugdzorg.
- De CJG's hebben zich ook gericht op het versterken van de rol van de sociale omgeving. Het project 'Allemaal opvoeders' in de wijken Vinkhuizen en Beijum is in 2012 afgerond. Succesvolle aanpakken worden nu in alle CJG's uitgevoerd (ruimte geven aan initiatieven van ouders zelf).
- Alle CJG's hebben samengewerkt met vrijwilligersorganisaties voor het inzetten van vrijwilligers bij de opvoedingsondersteuning van ouders. Vrijwilligers voeren het programma Home Start uit waarbij ouders met kinderen van 0-12 jaar worden ondersteund.
- In de wijken Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk en Oosterpark is de samenwerking tussen de CJG's en STIP's verder ontwikkeld. In deze wijken zijn het STIP en het CJG gezamenlijk gehuisvest.
- Daarnaast is een medicacampagne over positief opvoeden uitgevoerd via een 'opvoedkrant' en zijn Eigen Kracht Conferenties uitgevoerd.
- Tot slot was de inzet van de CJG's gericht op een sluitende aanpak van de jeugdzorg. Hiervoor voeren we de coördinatie van de verwijzingsindex Zorg voor Jeugd uit. In 2013 zullen we de verwijzingsindex evalueren. Vooruitlopend op deze evaluatie het volgende: Na een, gebruikelijke, aanlooperperiode waarin gebruikers moesten wennen aan het systeem en de bijbehorende werkwijze, is in 2012 het gebruik enorm toegenomen. Dat is onder andere te zien door de stijging van het aantal afgegeven signalen en de stijging van het aantal signalen, dat tot zorgcoördinatie hebben geleid. De werklast van de zorgcoördinatoren is hierdoor navenant gestegen. Het lijkt er met andere woorden op dat het systeem nu zijn vruchten begint af te werpen. Vanaf 2012 is ook de coördinatie van meldingen van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld waar kinderen bij betrokken zijn door de CJG's verzorgd.

Voor de evaluatie van het project 'Multi probleem Gezinnen-aanpak in de krachtwijken' verwijzen we naar het deelprogramma 4.2 Preventie en zorg, beleidsveld Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en openbare gezondheidszorg.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang termijndoel (2014)
Aantal afgegeven signalen in de stad in de verwijsindex Zorg voor Jeugd	1975	2747	n.v.t.*
Aantal signalen in de verwijsindex Zorg voor Jeugd dat tot zorgcoördinatie leidt	312	665	n.v.t.*
Percentage tevreden inwoners vanaf 18 jaar over CJG's	65% (2010)	77%	70%

* Deze indicatoren worden gevolgd zonder dat daar een streefwaarde aan is gekoppeld

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 hebben we belangrijke eerste stappen gezet in de voorbereiding van de vernieuwing van het sociaal domein. Kaders voor de vernieuwing zijn vastgelegd in de nota 'Groningen voor elkaar; visie en uitgangspunten voor de vernieuwing van het sociaal domein'. Daarnaast zijn twee experimenten met Sociale Teams gestart en zijn afspraken gemaakt met de overige Groningse gemeenten over de punten waarop gezamenlijk wordt opgetrokken. Tot slot is de samenwerking tussen het CJG en de andere partijen in de wijk verder geïntensiveerd zodat het steeds meer is ingebed in de wijk. Het percentage tevreden inwoners over de CJG's is toegenomen van 65% in 2010 tot 77% in 2012.

Beleidsveld

Actieve gezonde leefstijl

De ambities van dit beleidsveld hebben een relatie met het programma Sport en bewegen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen dat de gezondheid van de Groningse jongeren verbetert. Ook willen we dat in Groningen onze kinderen actief en gezond opgroeien. En dat voor hen en hun ouders gezond eten en voldoende bewegen de norm is. Daarbij voldoen ze minimaal aan de Nederlandse norm voor beweging. Ongeacht hun sociale of etnische achtergrond. Groningen moet een aantrekkelijke stad zijn om te sporten en te bewegen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bevorderen 'Healthy Ageing'

In 2012 is de nota 'Samen Gezond in stad; Lokaal gezondheidsbeleid gemeente Groningen 2012-2015' vastgesteld. Hiervoor verwijzen we naar het programma Welzijn, gezondheid en zorg, deelprogramma Preventie en zorg, beleidsveld Gezond gedrag.

Verminderen alcoholgebruik onder jongeren

In de periode 2007-2011 voerden wij een omvangrijk programma uit om het (overmatig) alcoholgebruik onder jongeren in te dammen. In totaal omvatte dat programma 45 maatregelen in de sfeer van voorlichting en preventie, en regelgeving en handhaving. Uit de evaluatie eind 2011 bleek dat vrijwel alle maatregelen waren uitgevoerd, maar ook dat het alcoholgebruik nog niet significant was afgenomen. In 2012 hebben we daarom een intensiveringsslag gemaakt. Dit vanuit de wetenschap dat ook effectieve preventiestrategieën slechts op lange termijn effect zullen sorteren en dat er naast gemeentelijk beleid vele andere factoren invloed hebben. Deze intensiveringsslag behelst de volgende onderdelen:

- Convenant alcohol & jongeren

In februari 2012 ondertekenden wij samen met de andere Groninger gemeenten, de Regiopolitie Groningen, het Openbaar Ministerie en de GGD Groningen het convenant Alcohol & Jongeren. Dit convenant is bedoeld om richting te geven aan de aanpak van het probleem, een eenduidig beleidskader te bieden en samenwerking te bevorderen.

- Nota 'de maat is vol'

In 2012 werd de nieuwe nota Alcohol&Jongeren, 'de maat is vol' vastgesteld door de Raad. In deze nota staat de 'mindset' centraal. Speerpunten zijn de versterking van draagvlak voor het beleid, een sluitende zorgketen, regelgeving en de handhaving van regels. De nieuwe Drank- en Horecawet geeft gemeenten per 1 januari 2013 daarvoor meer bevoegdheden.

- Alcoholpoli

Op verzoek van de Raad hebben we onderzocht of ook in Groningen een polikliniek Alcohol & Jongeren zou kunnen worden gevestigd. Vanuit de GGD is hierover gesproken met de Groninger ziekenhuizen,

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Verlavingszorg en Jeugdzorg. De gesprekken hebben eind 2012 geleid tot het aangaan van een samenwerkingsverband 'Alcoholintoxicatie', waarin ziekenhuizen nauw samenwerken met de eerste lijn bij alcohol gerelateerde opname van een jongere in het ziekenhuis. Daarmee is sprake van een –in Nederland- unieke vorm van 'Alcoholpoli'.

▪ Overige activiteiten

In afwachting van de nieuwe nota 'Alcohol & Jongeren' werd doorggegaan met een aantal activiteiten uit 2011. Het betreft hier onder meer groepsvoorlichtingen en ouderavonden. Met het Alfacollege (ROC) werd een plan ontwikkeld voor een integraal alcohol- en drugsproject in de eerste klassen van alle Groninger vestigingen. Daarnaast hebben wij in schooljaar 2011-2012 schoolprojecten over genotmiddelen, pesten en seksualiteit gefinancierd.

Uitvoeren jeugdgezondheidszorg

In Groningen bestaat al een goed ontwikkelde basisinfrastructuur: de Stips, de Centra voor Jeugd en Gezin en de Vensterscholen zijn voorbeelden van goede samenwerkingsverbanden met Stadlers en instellingen. Deze basis wordt gebruikt voor verdere vernieuwingen, waarbij ervaring wordt opgedaan op de werkvloer. Dat gebeurt nadrukkelijk in het zogeheten Doorbraakproject, waarbij de functies van het Centrum voor Jeugd en Gezin zich verbinden met zowel de eerstelijns jeugdzorg en de tweedelijns jeugdzorg. Het doel hiervan is te komen tot minder doorverwijzingen naar de specialistische jeugdzorg. Het Doorbraakproject is een belangrijke stap in het decentralisatieproces.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2008/2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijn-doel
▪ Jongeren die dagelijks roken in de afgelopen 4 weken				
○ 12-15 jaar	▪ 11% *	▪ 7%	▪ 10%	▪ N.v.t.
○ 16-17 jaar	▪ 17% *	▪ 16%	▪ 15%	▪ N.v.t.
▪ Jongeren die geen softdrugs (cannabis) hebben gebruikt in de afgelopen 4 weken				
○ 12-15 jaar	▪ 85% *	▪ 91%	▪ 86%	▪ N.v.t.
○ 16-17 jaar	▪ 80% *	▪ 81%	▪ 81%	▪ N.v.t.
▪ Jongeren < 16 jaar die geen alcohol hebben gedronken				
○ 12-15 jaar	▪ 43% *	▪ 56%	▪ 48%	▪ N.v.t.
▪ Percentage overgewicht				
○ 5-jarigen	▪ 13%	▪ 13%		▪ 14%
○ 10-jarigen	▪ 21%	▪ 25%		▪ 23%

* Cijfers 2008 (i.v.m. 4-jaarlijkse gezondheidsenquête)

Zorgen voor 'speelse' buitenruimte en voorzieningen

Voor het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl hebben we in 11 wijken sport- en spelcontainers gesubsidieerd met geld uit het Nieuw Lokaal Akkoord. Voor dit onderdeel verwijzen we verder naar het programma Sport en Bewegen, deelprogramma Sportieve infrastructuur.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang termijndoel
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentage tevreden inwoners van 18 jaar en ouder over speelmogelijkheden in de buurt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 66% (2010) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 73% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70% (2014)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal sportaccommodaties* 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cijfers niet beschikbaar i.v.m. ontbreken sportmonitor in 2011 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stadion: 1 ▪ sportcomplexen: 3 ▪ sporthallen: 14 ▪ gymlokalen: 72 ▪ sportparken: 18 ▪ zwembaden: 11 ▪ tenniscomplexen: 6 ▪ recreatieve tennisbanen: 7 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ N.v.t.

* Deze indicator wordt gevolgd zonder dat er een streefwaarde aan is gekoppeld

Schoolzwemmen afgebouwd

In 2012 hebben we uitvoering gegeven aan de bezuiniging op het schoolzwemmen. Dit betekent dat het accent wordt verlegd van schoolzwemmen naar het stimuleren van jeugdzwemmen. We schaffen het schoolzwemmen en het zwemvervoer gefaseerd af. In 2012 zwommen de groepen 4 en 5 tot augustus. Vanaf augustus tot december groep 5. Deze laatste groep maakt het zwemprogramma af en heeft schoolzwemmen tot augustus 2013. Vanaf 1 augustus 2013 hebben we een jaarlijkse bewustwordingscampagne, een structurele vangnetregeling aansluitend op een registratiesysteem en een financieel vangnet en geld voor bewegingsonderwijs in het water. Het financiële vangnet is voor kinderen van minder draagkrachtigen (<110% van het sociaal minimum). Van augustus 2012 tot augustus 2013 is dit vangnet er voor kinderen in groep vier. Vanaf augustus 2013 voor kinderen vanaf 6 jaar (groep vier). We kunnen hiermee 200 kinderen per jaar bedienen.

Voor Bslim-2 en de sportstimuleringsprijs voor een jonge veelbelovende sporter en sportpenningen voor topsportprestaties verwijzen we naar het programma Sport en Bewegen, deelprogramma Deelname aan Sport.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentage jeugd dat voldoet aan de Nederlandse norm voor beweging 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 74% (2008) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 63% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ >74% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ n.v.t
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lidmaatschap sportverenigingen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 58% (2008) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ n.v.t

Versterken kwaliteit sport- en bewegingsaanbod

In 2012 hebben we in samenwerking met het onderwijs plannen ontwikkeld voor de versterking van het sport- en bewegingsaanbod: het project "Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond". In dit geheel is de invoering van het predicaat 'Sportieve School' meegenomen."

Gezonder maken binnenklimaat scholen

Op verzoek van scholen en voorschoolse voorzieningen hebben we onderzoek uitgevoerd bij klachten over het binnenmilieu. Verder hebben we op verzoek geadviseerd bij (ver)nieuwbouw van scholen en voorschoolse voorzieningen. Tot slot hebben we technische hygiëne inspecties uitgevoerd bij kinderopvanginstellingen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie **Wat hebben we bereikt?**
We zien positieve ontwikkelingen in de gezondheid van de jeugd wat betreft gebruik van genotmiddelen en het lidmaatschap van verenigingen. Tegelijkertijd doet zich een afname voor van het percentage jongeren (12-17 jaar) dat voldoet aan de Nederlandse norm bewegen. Het percentage is gedaald van 74% in 2008 naar 63% in 2012. Een mogelijke verklaring kan zijn dat het percentage jongeren dat veel tijd achter TV en computer doorbrengt fors is toegenomen. Wellicht is dit ook een verklaring voor de toename van het percentage 10-jarigen met overgewicht.
Tot slot is het percentage tevreden inwoners over speelmogelijkheden in de buurt toegenomen (een toename van 66% in 2010 naar 73% in 2012).

Beleidsveld **Maatschappelijke participatie**
De ambities van dit beleidsveld hebben een relatie met de programma's Werk en inkomen en Welzijn, gezondheid en zorg.

Doelen **Wat wilden we bereiken?**
We willen dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot betrokken en verantwoordelijke burgers die een bijdrage leveren aan een duurzame en democratische samenleving.
Meedoen aan de samenleving begint dicht bij huis, in de eigen straat en buurt. Meedoen is ook lid worden van een sportvereniging en meedoen aan andere activiteiten. We willen dat ook kinderen die opgroeien in armoede volop mee kunnen doen. Armoede mag geen belemmering vormen voor maatschappelijke participatie. We willen kinderen en jongeren stimuleren deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, ze betrekken bij hun leefomgeving en ze leren welke invloed zij kunnen uitoefenen op hun leefomgeving.

Activiteiten **Wat hebben we hiervoor gedaan?**

Bevorderen sociale participatie

Om de deelname van jongeren aan maatschappelijke activiteiten te vergroten hebben we activiteiten van Urban House en het jeugd- en jongerenwerk in de wijken Hoogkerk, Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk, Vinkhuizen, De Wijert, Corpus den Hoom, Beijum, Lewenborg, De Hoogte, Indische Buurt en Oosterpark gesubsidieerd. Het jeugd- en jongerenwerk wordt uitgevoerd volgens de methodiek Jongerenwerk Nieuwe Stijl. Hierbij spelen jongeren zelf een belangrijke rol bij het opzetten en uitvoeren van de activiteiten. Verder is in 2012 voor de tweede keer het jongerenlintje uitgereikt onder de titel Jong Goud. De prijs is uitgereikt aan de meest enthousiaste, originele of betekenisvolle vrijwillige bijdrage aan de samenleving door een jongere (12-23 jaar). Er is ook een prijs voor de beste vrijwilligersorganisatie. Deze ging dit jaar naar het SCN (technisch en creatief jeugdcentrum).
Tot slot hebben we in 2012 OOGTV gesubsidieerd voor het maken van programma's met en voor jongeren. Dit betrof jongeren uit de Nieuw Lokaal Akkoord wijken.

Voor het onderdeel maatschappelijke stages verwijzen we naar het programma Welzijn, gezondheid en zorg, deelprogramma Sociale samenhang en participatie.

Voor de juridische en maatschappelijke ondersteuning voor 30 ex-Alleenstaande Minderjarig Vluchtelingen en de activering van allochtone jongeren via zelforganisaties verwijzen we naar het Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg, deelprogramma Integratie en Emancipatie.

In 2012 is ook het nieuwe Armoedebeleid vastgesteld. Daarvoor verwijzen we naar het programma Werk en Inkomen, beleidsveld Armoede en minimabeleid.

Stimuleren verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving

In 2012 heeft het gemeentelijk centrum voor natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE) een aanbod verzorgd voor leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs. Voor het basisonderwijs voorziet het NDE in: lessen op de kinderwerktuinen, excursies, uitleen onderwijsmateriaal en leerkrachtenbijeenkomsten. Voor het voortgezet onderwijs heeft NDE onderwijsmateriaal en fungeert zij als expertisecentrum.

Op het Westpark zijn we gestart met de aanleg van een vierde kinderwerktuin. In 2013 zal deze tuin in gebruik genomen worden en zullen ook de basisscholen in Hoogkerk, Vinkhuizen en Gravenburg gebruik kunnen maken van de lessen op een kinderwerktuin.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel (2014)
▪ Percentage scholen basisonderwijs dat werkt op kinderwerktuinen	▪ 46%	▪ 48%	▪ 46%	▪ 60%

Gemeenterekening 2012 - bijlage

▪ Percentage deelnemende basisscholen aan scholennetwerk natuur- en duurzaamheidseducatie	▪ 61%	▪ 80%	▪ 70%	▪ 80%
▪ Percentage scholen basis- en voortgezet onderwijs dat gebruik maakt van leskisten natuur- en duurzaamheidseducatie	▪ 40%	▪ 35%	▪ 50%	▪ 60%

Conclusie	Wat hebben we bereikt? We hebben bereikt dat veel scholieren in aanraking zijn gekomen met natuur- en duurzaamheidseducatie en dat jongeren in hun wijk konden deelnemen aan jongerenactiviteiten.
Beleidsveld	Veilig opgroeien De ambities van dit beleidsveld hebben een relatie met het programma Veiligheid.
Doelen	Wat wilden we bereiken? We willen dat onze kinderen en jongeren opgroeien in een veilige omgeving, thuis en daarbuiten. We willen kinderen en jongeren in Groningen in hun leefwerelden beschermen tegen negatieve invloeden. Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd, bieden we nieuw perspectief.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bevorderen van een veilige thuissituatie

Om te bewerkstelligen dat het protocol kindermishandeling en huiselijk geweld is ingevoerd en wordt toegepast door de betrokken instellingen hebben we in 2012 een training uitgevoerd. Deze is bedoeld voor professionals die deelnemen aan de verwijfsindex Zorg voor Jeugd. De training is gericht op deskundigheidsbevordering bij het signaleren van kinderen in risicovolle thuissituaties. Daarnaast hebben we instellingen die deelnemen aan de verwijfsindex Zorg voor Jeugd ondersteund bij de invoering van het handelingsprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook is een communicatiecampagne uitgevoerd naar burgers rond signalering huiselijk geweld en kindermishandeling.

Daarnaast hebben we hulp geboden aan kinderen die getuige waren van huiselijk geweld. Voor kinderen tot 12 jaar met een risicovolle thuissituatie hebben we de naschoolse opvang verzorgd in de wijken Oosterpark en Beijum.

Jongeren die niet meer thuis kunnen wonen konden gebruik maken van een aanbod gericht op het brengen van structuur en toeleiden naar school of werk (Campusdiep met vier voorzieningen met intensieve en aan het eind van de keten lichte begeleiding: Het Hoendiephuis, Bibabon voor Allen, Kamers met Kansen en Proefwonen).

Het Integraal Toezicht Jeugdzaken, waarin vijf rijksinspecties samenwerken, heeft in 2012 een calamiteit van ernstige kindermishandeling die plaats vond in Groningen onderzocht. Het onderzoek vond plaats aan de hand van een reconstructie van de hulp die het kind is verleend. Het Integraal Toezicht Jeugdzaken wil met deze methode de betrokken instanties helpen om in toekomstige situaties beter te kunnen handelen. Naar aanleiding van het onderzoeksrapport hebben we, samen met betrokken partijen, een actieplan opgesteld. Doel is dat hiermee in de toekomst adequater hulp kan worden geboden aan kinderen voor wie de veiligheid thuis niet is gegarandeerd.

Kinderen en jongeren beschermen tegen negatieve invloeden van buitenaf

In 2012 hebben we preventielessen (over waarden en normen, groepsinvloed, gevolgen van gedrag, veilig online, overlast en respect) uitgevoerd in het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Daarnaast is in het basis-, speciaal en voortgezet onderwijs vuurwerkvoorlichting gegeven.

Verder zijn deze scholen ondersteund bij het opstellen van hun schoolveiligheidsplannen. Deze plannen richten zich op de (sociale) veiligheid in en om school.

Voor het tegengaan van discriminatie hebben we voorlichting laten verzorgen op scholen door het discriminatie meldpunt Groningen.

Met ons gezondheidsbeleid richten we ons ook op de psychische gezondheid van de jeugd. Hiervoor verwijzen we naar het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg.

Voor het ondersteunen van jongeren die dreigen af te glijden hebben we een vroegtijdige gezinsaanpak voor jongeren (randgroepjongerenwerk) en hun ouders (opvoedondersteuning) ingezet. Ook hebben we activiteiten uitgevoerd gericht op voorkomen van criminaliteit en prostitutie door Antilliaanse risicomeiden.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Sluitende aanpak overlast en jeugdcriminaliteit

Voor het tegengaan van jeugdoverlast in de wijken hebben we het outreachend straathoekwerk ingezet. Jongeren die we daarmee in beeld kregen hebben we waar nodig toekomstperspectief en hulpverlening geboden. Daarnaast hebben we specifiek gewerkt met een outreachend straatteam dat gericht is op Antilliaanse jongeren.

Verder hebben we informatie en advies verstrekt over jeugdcriminaliteit aan instellingen die met de jeugd te maken hebben.

Voor een prettige en rustige jaarwisseling hebben we het Project Oud en Nieuw uitgevoerd. Onder regenachtige weersomstandigheden is de jaarwisseling 2012-2013 in de stad Groningen over het algemeen in een plezierige sfeer verlopen. De feesten in de horeca in de binnenstad zijn ook dit jaar weer goed bezocht en zonder uitzondering goed verlopen. Ook georganiseerde festiviteiten in wijken zoals het oudejaarsfeest in Beijum hadden een, weliswaar nat, maar plezierig karakter. Op enkele plekken in de stad hebben zich incidenten voorgedaan waarbij aanhoudingen zijn verricht. In tegenstelling tot voorgaande jaren waren er dit jaar geen meldingen van geweld tegen brandweerpersoneel en andere hulpverleners.

Nieuwe aanpak problematische jeugdgroepen

Bij hinderlijke en overlast gevende jeugdgroepen hebben we in 2012 een nieuwe aanpak problematische jeugdgroepen Groningen ontwikkeld. Hierbij werken we als gemeente samen met politie, jongerenwerk en straathoekwerk. Deze partners dragen gezamenlijk zorg voor de probleemanalyse, plan van aanpak, uitvoeren, evaluatie van de aanpak en borging. In 2013 is gestart met de implementatie van de aanpak. Daarnaast wordt aan kinderen die met de politie in contact zijn gekomen hulp aangeboden om te voorkomen dat zij in herhaling vallen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang termijndoel (2014)
▪ Percentage bewoners dat vindt dat overlast van groepen jongeren veel voorkomt in de wijk	▪ 9% (2010)	▪ 12%	▪ < 11%
▪ Aantal hinderlijke jeugdgroepen	▪ 12	▪ 4	▪ 14
▪ Aantal overlast gevende jeugdgroepen	▪ 0	▪ 2	▪ 0
▪ Aantal criminele jeugdgroepen	▪ 0	▪ 0	▪ 0
▪ Aantal gehoorde jeugdige verdachten van 12-17 jaar *	▪ 590	▪ 522	▪ n.v.t.
▪ Aantal gehoorde jeugdige verdachten van 18-24 jaar *	▪ 1377	▪ 1232	▪ n.v.t.
○ Waarvan in centrum	▪ 695	▪ 622	

* Deze indicatoren worden gevolgd zonder dat daar een streefwaarde aan is gekoppeld

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben in 2012 een vernieuwde aanpak ontwikkeld voor problematische jeugdgroepen. Met deze aanpak is in 2012 veel vooruitgang geboekt. Het aantal hinderlijke jeugdgroepen is verminderd van 12 naar 4. Echter is het aantal overlast gevende groepen gestegen van 0 naar 2. Mogelijk is dit een verklaring voor de stijging van het percentage inwoners dat vindt dat overlast in de wijken veel voorkomt in de wijk (van 9% in 2010 tot 12% in 2012).

Naast de nieuwe aanpak problematische jeugdgroepen hebben we geïnvesteerd in een veilige leefomgeving voor de Groningse jeugd. Voor de veiligheid in en om school zijn preventielessen uitgevoerd en is ondersteuning aan scholen verzorgd. Er is een stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de aanpak van kindermishandeling hebben we professionals van instellingen getraind in het signaleren van kinderen in risicovolle thuissituatie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

OVERIG

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overig Jeugd en Onderwijs bedraagt 17,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen.

O2G2

Er is onderzoek uitgevoerd naar de bepaling van de omvang van de bruidsschat O2G2. De bruidsschatregeling is een wettelijke regeling die bedoeld is om een verzelfstandigd schoolbestuur tijdelijk te compenseren voor de extra kosten die een gevolg zijn van een verzelfstandiging. Uit het onderzoek blijkt dat de bruidsschatregeling weliswaar binnen de wettelijke kaders is toegepast, maar dat er is afgeweken van landelijke gemiddelden in vergelijkbare gevallen. Om de nadelige effecten hiervan op te kunnen vangen is besloten aan O2G2 een aanvulling op de oorspronkelijke toekenning te doen toekomen ter hoogte van 4,653 miljoen euro.

Uit verder onderzoek is gebleken dat ook de vermogenspositie van O2G2 onjuist dan wel onvolledig was beoordeeld bij de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs. Op grond van het onderzoek is besloten additionele middelen toe te kennen. Het totale bedrag dat gemoeid is met de reparatie van de vermogenspositie bedraagt 6.861 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Jeugd en Onderwijs						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
3.1	HVD/OCSW	Integraal jeugdbeleid	57.091	60.187	59.879	308
3.2	OCSW	Overig jeugd en onderw ijs	0	11.814	17.654	-5.840
Totaal lasten			57.091	72.001	77.533	-5.532
Baten						
3.1	HVD/OCSW	Integraal jeugdbeleid	20.116	21.927	23.523	1.596
3.2	OCSW	Overig jeugd en onderw ijs	0	0	0	0
Totaal baten			20.116	21.927	23.523	1.596
Totaal saldi voor bestemming			-36.975	-50.074	-54.010	-3.936
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			310	411	411	0
Totaal onttrekkingen			1.040	2.107	2.107	0
Totaal saldi na bestemming			-36.245	-48.378	-52.314	-3.936

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

3.1 Integraal jeugdbeleid V 1,9 miljoen euro

In juli 2009 hebben wij over de statuswijziging van het Zernike College besloten. De wijziging zou per 1 januari 2012 ingaan in plaats van 1 januari 2013. Door deze wijziging wordt de gemeente Groningen gekort op de uitkering uit het gemeentefonds. De financiële bijdrage van 500 duizend euro vanuit onderwijshuisvesting aan de gemeente Haren vervalt met ingang van 1 januari 2012 en valt dus vrij. In verband met de vervroeging van de statuswijziging Zernike College is een extra incidenteel voordeel gerealiseerd van 300 duizend euro.

Het budget van het voor- en vroegschoolse educatieprogramma (VVE) is gebaseerd op het uitvoeringsplan "Kansen voor jonge kinderen" uit 2010. In dit uitvoeringsplan is ook de bezuinigingstaakstelling op het peuterspeelzaalwerk verwerkt. Deze bezuinigingstaakstelling loopt op van 400 duizend euro in 2011 tot 100 duizend euro structureel in 2014. Door het invoeren van een nieuwe subsidiesystematiek is eerder dan verwacht de bezuiniging gerealiseerd. Een deel van de programma's wordt vanaf 2011 bekostigd in cofinanciering met de kinderopvangtoeslag (Rijk).

In 2010 was nog onvoldoende zicht op de effecten van deze nieuwe subsidiesystematiek en daarom is de afspraak gemaakt het ingezette beleid eind 2012 te evalueren en mogelijk te herijken. Voor 2012 hebben deze ontwikkelingen geleid tot een incidentele onderbesteding van 600 duizend euro.

Wij hebben een rijksbijdrage gekregen voor de verbetering van het binnenklimaat op scholen. Dit project is in 2011 afgerond. De afrekening is, via de SISA-verantwoording, door het Rijk in 2012 beoordeeld en vastgesteld. Het restant budget kan daardoor vrijvallen. Hierdoor ontstaat een voordeel van 200 duizend euro.

De kosten als gevolg van de brandschade in 2011 aan de gymzaal SPT (Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk) zijn voor een deel in 2012 verantwoord en voor een deel in 2011. Hierdoor is een nadeel van 200 duizend euro in 2012 ontstaan. De gehele schade-uitkering is ontvangen in 2012 en is hoger dan het schadebedrag wat in 2012 is verantwoord, 300 duizend euro meer. Dit resulteert uiteindelijk in een bedrag van 100 duizend euro voordelig resultaat.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

3.2 Overig jeugd en onderwijs N 5,8 miljoen euro

Op basis van het advies Vermogen tot onderwijs van mr. L.J. Klaassen zijn besluiten genomen over de herziening van de bruidsschat aan en het versterken van het vermogen van het openbaar schoolbestuur O2G2. In de wet is de financiële gelijkstelling verankerd. Dat betekent dat wij een doorbetalingsverplichting hebben aan het bijzonder onderwijs. De onderhandelingen over de doorbetaling tussen gemeente en het bijzonder onderwijs hebben geleid tot een geheel 'onverplichte schikking in der minne onder finale kwijting'. Uw raad heeft bij het vaststellen van de begroting 2013 het budget hiervoor beschikbaar gesteld via extra beleid. De uitbetaling heeft echter in 2012 plaatsgevonden, waardoor er in 2012 een incidenteel nadeel van 6.1 miljoen euro is ontstaan. In 2013 zal er sprake zijn van een even zo groot incidenteel voordeel.

Daarnaast valt in 2012 een deel van het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor aanvullend onderzoek vrij, in totaal 300 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal thema's van het dossier 'Verzelfstandiging van het openbaar onderwijs Groningen' nog niet is afgerond. In 2013 zal advies en ondersteuning nodig zijn voor de afwikkeling van het genoemd dossier. Als gevolg hiervan is voor de onderbesteding op dit budget een tussentijdse resultaatbestemming voorgesteld.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 4 Welzijn gezondheid en zorg

Zelfstandig actief zijn en blijven!

Met ons programma Welzijn Gezondheid en Zorg willen we er aan bijdragen dat mensen in onze gemeente actief - en zo lang mogelijk zelfstandig - aan de samenleving meedoen en blijven meedoen. Ook als lichamelijk of geestelijke beperkingen dat lastiger maken. Om actief en zelfstandig aan de samenleving mee te kunnen doen, is het van belang dat er voldoende voorzieningen in de directe omgeving zijn. In een veilige en levendige buurt. Met mensen die zo nodig een helpende hand toesteken, en – voor als dat nodig is – toegankelijke en toereikende professionele ondersteuning en zorg. Belangrijke steunpunten hierin zijn de Steun- en Informatiepunten (STIP's) en de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) in de wijken. In ons deelprogramma Integratie en Emancipatie richten we ons met dezelfde doelen op groepen Stadlers die om andere redenen minder gemakkelijk meedoen aan onze samenleving.

Gezondheidsproblemen willen we in een zo vroeg mogelijk stadium opsporen en waar mogelijk proberen te voorkomen. We investeren in factoren die van invloed zijn op gezondheid en scheppen voorwaarden die onze Stadlers uitnodigen tot gezond gedrag.

In oktober 2012 heeft de raad de nota 'Groningen voor elkaar' besproken en vastgesteld. Deze nota sluit nauw aan bij die van de Wmo 'Samen sterk in Stad'. De overkoepelende visie voor beide nota's is: 'We willen dat Stadlers mee (blijven) doen in onze stad. Dat is het hoofddoel. Het ontplooiën van burgerkracht is daarbij onze sleutel. Wij willen participatie bevorderen door samenredzaamheid en zelfredzaamheid te versterken en waar nodig te ondersteunen.'

Relevante beleidsnota's

Samen Sterk in Stad (2012-2015)
Uitvoeringsplan Wmo, bouwen aan Samen Sterk in Stad 2012-2013
Groningen voor elkaar, visie en uitgangspunten voor de uitvoering van de decentralisaties (2012)
Evaluatie accommodatiebeleid (2012)
Convenant "Aanpak laaggeletterdheid in de samenleving en het bedrijfsleven 2013-2015 (2012)
Nota Maatschappelijke stages 2012-2015
Kadernota Actief in Goede Banen, reïntegratie/participatie 2011
Van zorg naar participatie, VNG & G32 (2011)
Nieuw Lokaal Akkoord, uitgangspunten NLA (2011)
Samen Gezond in Stad 2012-2015
Samen Gezond in Stad Uitvoeringsprogramma 2012-2015
Stad om te groeien, kadernota integraal jeugdbeleid Groningen 2011-2014
Uitvoeringsnota zelforganisaties 2011-2014
Beleidsprogramma (2006) en samenwerkingsovereenkomst Zorgen voor Morgen (2010)
Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2010-2014 (2010)
Programma Regionaal Kompas "Onder Dak" (2009-2013)
Groninger aanpak multiprobleemgezinnen (2011)
De Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties (2010)
Versterking van de consulentenfunctie (2010)
Emancipatienota 2010-2013 Kansen bieden, kansen pakken (2010)
Uitvoeringsnota Antillianenbeleid 2010-2011 (2009)
Wmo in Vitale Buurten (2009)
Vrijwilligerswerk, VWS (2008-2011)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Sociale samenhang en participatie**
- 2. Preventie en zorg**
- 3. Integratie en emancipatie**
- 4. Overige Welzijn, gezondheid en zorg**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

Vanuit het programma Welzijn gezondheid en zorg is in 2012 veel gedaan om Stadlers actief- en zo lang mogelijk zelfstandig- aan de samenleving te laten meedoen.

Evenals in het programma Onderwijs en jeugd spelen **de decentralisaties** een belangrijke rol in dit beleidsprogramma. De vastgelegde kaders zijn leidend bij de voorbereiding van de decentralisatie van delen van de AWBZ en de jeugdzorg en de Participatiewet. Landelijk hebben we middels de G32 en VNG gelobbyd voor de goede voorwaarden waaronder de decentralisaties moeten plaatsvinden.

Om ervoor te zorgen dat **mensen mee kunnen doen in de stad, ook mensen met een beperking**, is in 2012 verder vormgegeven aan de aanpak op wijkniveau. Belangrijk in deze aanpak is enerzijds de samenwerking met bewoners, corporaties en (welzijn- en zorg-) instellingen en anderzijds de samenhang in de activiteiten die plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan zijn de Stips waarin verschillende partijen samenwerken en de vragen vanuit bewoners vanuit zowel de eigen kracht van de Stadlers en hun omgeving als de formele zorg worden benaderd. De facilitering van de basisfuncties van het vrijwilligers- en mantelzorgbeleid vormen hier een onderdeel van. De vraaggerichte aanpak waarbij zelf- en samenredzaamheid centraal staat zien we onder andere terug in de teams buurtwelzijn, de inzet van de wmo-consulenten en de basisdienstverlening van de MJD. Daarnaast zijn we in 2012 gestart met de pilot Sociale teams in De Hoogte/Indische buurt en Beijum. De ervaringen met deze twee teams moeten ons in een jaar tijd bouwstenen opleveren waarmee wij invulling kunnen geven aan een structureel en stadsbreed vervolg. Binnen het beleidsprogramma Zorgen voor morgen is veel aandacht besteed aan het zogenaamde inclusiebeleid zodat vooral ook mensen met een beperking gebruik kunnen maken van voorzieningen. Daarnaast blijft het voor deze groep mogelijk gebruik te maken van individuele voorzieningen. Een andere invalshoek om de participatie van burgers te vergroten is het bieden van volwasseneneducatie om laaggeletterdheid terug te dringen en mogelijk te maken om alsnog een startkwalificatie te behalen.

Binnen het programma Welzijn gezondheid en zorg zetten we ook in op **preventie en zorg**. Hierbij richten we ons op alle Stadlers, maar leggen we de nadruk op risicogroepen. Bij deze groepen zien we vaak meervoudige en complexe vraagstukken waarbij problemen zich opstapelen. Cruciaal in dit beleidsterrein is de afstemming op provinciaal niveau zodat de noodzakelijke ketenaanpak voor de complexe problematiek goed vormgegeven kan worden. In 2012 zien we deze afstemming onder andere terug in het gezamenlijk opgestelde concept programma regionaal kompas 'actief onder dak 2014-2017', de coördinatie voor 20 regiogemeenten over de nazorg ex-gedetineerden en het gezamenlijk besluit over aanpak huiselijk geweld binnen de OGGZ. Wat betreft de omvang van deze risicogroepen zagen we in 2011 een stijging van het aantal dak- en thuislozen dat gebruik maakt van de voorzieningen. Het onderzoek naar de achtergronden van deze groei is nog niet afgerond. Het aantal meldingen voor huiselijk geweld is gestabiliseerd en de toestroom naar de vrouwenopvang is in 2012 gedaald. Tegelijkertijd zien we met de pilot 'eerder af op meldingen' een stijging van het aantal cliënten binnen de OGGZ. Dit gaat veelal om cliënten met enkelvoudige problematiek. De pilot voor de aanpak multi-probleemgezin is in 2012 succesvol afgesloten en kan in 2013 verder worden uitgezet.

Met betrekking tot **gezondheid en gezond gedrag** hebben we geïnvesteerd in factoren die hierop van invloed zijn zoals werk, participatie, fysieke en sociale leefomgeving. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van de expertise van de kennisinstellingen. Ook is samenwerking met Menzis versterkt. Verder hebben we zoals voorheen extra inzet gepleegd in de wijken met de grootste gezondheidsachterstanden. Zo zijn we doorggegaan met de integrale aanpak van overgewicht in Vinkhuizen. Tot slot is geïnvesteerd in de gezondheid van onze jeugd. Hierbij is ingezet op het bevorderen van een gezonde zwangerschap in een beperkt aantal wijken o.a. Beijum, Lewenborg en Vinkhuizen, het stabiliseren van overgewicht, terugdringen van overmatig alcoholgebruik en bevorderen van de psychosociale gezondheid.

Als laatste binnen dit programma wordt het **Integratie en emancipatiebeleid** uitgevoerd. Om de achterstanden van etnisch-culturele groepen te verminderen en de positie op de arbeidsmarkt te verbeteren maken we gebruik van de ketenaanpak taal-participatie-arbeidsmarkt. Speciale aandacht hierbij gaat uit naar Antillianen en Arubanen en allochtone vrouwen. In 2012 zien we vooruitgang op het gebied van het hebben van werk. Tegelijkertijd doet zich een toename van het aantal voortijdig schoolverlaters voor. Met de afstemming tussen lokale instellingen begint de aanpak voor problematische Somaliërs zijn vruchten af te werpen. Aandachtspunt blijft de contactlegging met deze groep en de vasthoudendheid van de hulpverleners om deze groep te bereiken met een passend hulpaanbod. De activiteiten binnen het emancipatiebeleid richten zich ook steeds meer op de rol van vaders. Daarnaast zijn in de afgelopen periode vorderingen gemaakt binnen het beleidsveld homo-emancipatie. Een voorbeeld hiervan is het tekenen van de intentieverklaring lokaal emancipatiebeleid met het Rijk. Ten slotte is binnen het inburgeringsbeleid een verbetering gerealiseerd in het duale inburgeringspercentage, hoewel de beoogde 80% niet is behaald. De door het rijk opgelegde huisvestingstaakstelling is in 2012 behaald. Vanwege de dreigende budgetoverschrijding is in het 3e kwartaal van 2012 het aanbieden van inburgeringstrajecten aan vrijwillige inburgeraars en inburgeringsplichtige gezinsvormers en gezinsherenigers stopgezet.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

SOCIALE SAMENHANG EN PARTICIPATIE

We willen dat Stadgers mee kunnen doen in onze stad. In dit deelprogramma staat meedoen voor:

- Meedoen door de zelf- en samenredzaamheid en het zelfplossend vermogen van mensen te vergroten, door voorzieningen toegankelijker te maken of door individuele voorzieningen te verstrekken;
- Meehelpen door vormen van respijtzorg verder te ontwikkelen met inzet van vrijwilligers en mantelzorgers;
- Meedenken door ook in beleid burgerparticipatie te stimuleren, bijvoorbeeld door Wmo adviesraden, bewonersorganisaties, klankbordgroepen en overige vormen van interactieve beleidsvorming te ontwikkelen.

De participerende burger is een terugkerend beleidsstreven, op het vlak van rehabilitatie, integratie en re-integratie. Om mensen die aan de kant (dreigen te komen) staan weer bij de samenleving te betrekken, is een krachtige sociale structuur nodig. Een sociale structuur, waarin zelforganisatie en maatschappelijke binding een belangrijke plaats innemen en met elkaar zijn verbonden.

Beleidsvelden

- Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid wijken
- Informatie, advies en ondersteuning
- Ondersteunen mantelzorg en bevorderen vrijwilligerswerk
- Deelname aan de samenleving van mensen met beperkingen
- Volwasseneneducatie
- Individuele voorzieningen WMO (voor mensen met beperkingen)

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Sociale samenhang en participatie bedraagt 48,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit Rijksbijdragen, eigen bijdragen WMO-individuele voorzieningen, entreegelden bezoekers, lesgelden en huuropbrengsten, onttrekking reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid wijken

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We streven ernaar dat in Groninger wijken mensen met plezier wonen. Zij voelen zich opgenomen en geaccepteerd. Zij helpen naar vermogen mee om de leefbaarheid en het samenleven in de wijk te bevorderen. Ook mensen van hoge leeftijd, met een beperking of met een niet-Nederlandse achtergrond. Bewoners hebben aandacht voor elkaar.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2010	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Cijfer sociale samenhang	▪ 5,9	▪ 6,0	▪ 6,0
▪ Percentage bewoners dat actief in de buurt	▪ 22%	▪ 23%	▪ n.v.t.
▪ Percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt	▪ 86%	▪ 85%	▪ n.v.t.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Samen investeren in leefbare wijken: Nieuw Lokaal Akkoord 2.0

Groningen kent een unieke samenwerking tussen gemeente, bewoners en de 5 corporaties in de stad. Het NLA stelt voor 15 wijken in de periode van 2011 – 2014 10 miljoen euro beschikbaar. Bewoners dragen zelf ideeën aan voor verbetering van de leefomgeving van de wijk. Ook hebben zij veel invloed bij de keuze en totstandkoming van projecten in de wijk. Deze projecten richten zich op wijkvernieuwing, co-creëren,

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
sociaal-maatschappelijke thema's, community art en innovatie. In 2012 is een nieuwe NLA-website ontwikkeld – www.mensenmakenstad.nl - waarop de diverse projecten gepresenteerd worden. De aanpak van de krachtwijken Korrewegwijk en De Hoogte is in de structuur van het NLA ondergebracht. Een concreet voorbeeld van verbetering van de leefomgeving in de wijk is de inzet van buurtconciërges en buurtbemiddeling. Buurtconciërges ondersteunen bewonersorganisaties in de uitvoering van activiteiten en hebben een signalerende functie op straat. Buurtbemiddeling wordt uitgevoerd door vrijwilligers die bemiddelen bij conflicten tussen buurtbewoners. Beide projecten worden mede gefinancierd door woningbouwcorporaties. De gemeentelijke bijdrage staat onder druk vanwege de beëindiging van veiligheidsmiddelen vanuit het Rijk.

Wijkperspectieven gebruikt bij uitvoeringsplannen wijkgericht werken

Op basis van gedegen analyse hebben we voor 14 wijken integrale toekomstvisies geschreven. Deze wijkperspectieven zijn gebruikt als onderlegger voor uitvoeringsplannen van Buurtwelzijn en het opbouwwerk. Een gezamenlijke focus op de thema's en vraagstukken van en voor de wijk en het werken daaraan, zorgt voor een verbetering van het realiseren van de doelen. De uitvoeringsplannen vormden een leidraad voor gesprekken met ketenpartners en bewoners.

De inzet van het welzijn- en opbouwwerk versterken

Onder de vlag van Buurtwelzijn werken de drie welzijnsorganisaties Stiel, Humanitas en MJD samen in de wijk als 1 team met 1 uitvoeringsplan. In 2012 zijn we begonnen om ook het opbouwwerk in Buurtwelzijn te integreren. Op basis van een evaluatie, de inhoudelijke en financiële rapportages over 2011 en 2012 presenteren we voor de zomer van 2013 een vervolgaanpak waarin de verbeterpunten zijn geïntegreerd. Buurtwelzijn werkt aan de hand van de principes Welzijn Nieuwe Stijl (WNS). Deze aanpak is geïllustreerd in de uitgave 'Gronings Goud' en laat zien hoe WNS het netwerk van de hulpvrager inzet bij de oplossing van problemen. Niet langer is het de hulpverlener / professional die aan de slag gaat met de problemen van de klant, maar worden mensen in de directe omgeving ingezet bij de oplossing. Een andere uitgave is 'Gelukkig in de Buurt' waarin ervaringen van wijkbewoners met Buurtwelzijn worden beschreven. Via de methodiek van waarderend onderzoeken zijn zogenaamde wijktafels georganiseerd waar we inventariseerden wat goed gaat en hoe we dat meer kunnen gebruiken en vermeerderen.

Ontwikkeling Sociale Teams

Vanuit de vernieuwing binnen het sociale domein zijn we in 2012 gestart met Sociale Teams in De Hoogte/Indische buurt en Beijum. De sociale teams gaan ondersteuningsvragen van wijkbewoners effectiever en efficiënter oppakken en beantwoorden. De ervaringen met deze twee teams moeten ons in een jaar tijd bouwstenen opleveren waarmee wij invulling kunnen geven aan een structureel en stadsbreed vervolg.

Breder kader gebruiken bij nieuw accommodatiebeleid

We zijn samen met betrokkenen bezig om een nieuw beleidskader voor accommodaties op te stellen. We gebruiken hierbij een breder kader dan alleen buurthuizen, er wordt ook naar mogelijkheden van scholen, kerken en verzorgingshuizen gekeken. Naast deze beleidsontwikkeling is in 2012 een intentieovereenkomst met Lefier en het bestuur van het Floreshuis afgesloten om te komen tot een nieuw Multi Functioneel Centrum voor de Korrewegwijk.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de inzet vanuit het Nieuw Lokaal Akkoord en de aanpak van buurtwelzijn hebben we ons gericht op het verbeteren van de leefbaarheid in de stad. Belangrijke onderdelen hierin zijn het verstevigen van de samenwerking met de partners in de wijken en het gevoel van medeverantwoordelijkheid van bewoners voor de leefbaarheid van de eigen wijk of buurt. Met de lichte stijging van de sociale samenhang in de monitor leefbaarheid en veiligheid denken we op de goede weg te zitten. Ook het aantal bewoners dat actief is stijgt licht. Dit komt overeen met de rapportages die we van Buurtwelzijn hebben gekregen.

Beleidsveld

Informatie, advies en ondersteuning

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om burgers in hun zelforganiserend vermogen te ondersteunen, te compenseren en een omgeving te creëren waarin zij zich kunnen ontplooiën. Uitgangspunt is dat we kijken naar de mate waarin burgers sociaal en maatschappelijk participeren en zelfredzaam zijn dan wel ondersteuning nodig hebben. We kijken ook naar wederkerigheid, wat kan iemand voor zichzelf of anderen betekenen? Dit kan een bijdrage leveren aan meedoen in de samenleving. Kortom; we willen zowel stedelijk als op wijk- en

Gemeenterekening 2012 - bijlage

buurtniveau goede informatiepunten hebben, waar burgers en organisaties terecht kunnen met hun vragen. Ook willen we de vroegsignalering via deze voorziening vormgeven en goed op elkaar afstemmen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wijkgerichte inzet door Wmo-consulenten

In 2010/2011 zijn Wmo-consulenten in de zuidelijke wijken van de stad begonnen met een pilot gekanteld en wijkgericht werken. De ervaringen uit die pilot zijn gebruikt bij de verdere uitrol: inmiddels werken alle Wmo-consulenten in alle wijken op die manier. Zo krijgen zij meer binding met de wijk en kunnen zij vanuit de wijk beter inspelen op de vragen van de burger op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Dit is belangrijk omdat de Wmo uitgaat van de eigen kracht van de burger. Wat kan de burger zelf oplossen, alleen of in samenspel met zijn of haar omgeving? Consulenten die deel uitmaken van de in de wijk aanwezige (in)formele netwerken, hebben meer zicht op de in de wijk aanwezige mogelijkheden om de burger meer in zijn eigen kracht te zetten. Uiteindelijk wordt daardoor het gebruik van duurbetaalde voorzieningen zoals huishoudelijke hulp, woonvoorzieningen of scootmobielen, minder.

In 2010 is in onze gemeente de 'Tijdelijke subsidieregeling dagopvang' getroffen voor inwoners met lichte beperkingen die ten gevolge van de AWBZ pakketmaatregel niet meer in aanmerking kwamen voor dagopvang onder de AWBZ. Ter voorbereiding op de verwachte decentralisatie van extramurale AWBZ-begeleiding, hebben we, om inzicht te krijgen in deze voor ons nieuwe doelgroep, in 2012 huisbezoeken gebracht aan huidige gebruikers en nieuwe aanvragers van dagopvang. Inmiddels is de dagopvang opgenomen als individuele voorziening opgenomen in de Wmo verordening. Ook aanvragen van dagopvang worden op gekantelde wijze behandeld.

Verbeteren kwaliteit website zorgloket

De kwaliteit van de gemeentelijke website is sterk verbeterd. Bij die verbeterslag heeft het Wmo Platform, één van de adviesorganen op het terrein van maatschappelijke ondersteuning, een belangrijke rol vervuld. Niet alleen is er is nu meer en uitgebreider informatie over de Wmo te vinden, het aanzicht ervan is verbeterd en de website is ook toegankelijker gemaakt.

Vermeerderen, verbreden en versterken van Stip

Samen met partners in de wijk hebben we gewerkt aan de volgende veranderingen en verbeteringen:

- Er zijn 13 Stip's voor 14 wijken operationeel.
- Na advies van de Ouderenraad hebben we onderzocht of een 14^e Stip voor de binnenstad haalbaar is. Dit onderzoek is vervolgd door een plan van aanpak voor realisatie in 2013.
- Met samenwerkingspartners is gewerkt aan een hedendaags uitvoeringsconcept voor Stip. Onder de titel 'Stip, hier gebeurt van alles' is dit concept in april aan alle deelnemers van plangroepen en uitvoerende netwerken van de 14 wijken gepresenteerd. Meer eenheid in visie en kaders zorgt voor een betere uitvoering en aanpak.
- De samenwerking tussen Stip en de wijk(voorzieningen) is sterk verbeterd. Stip fungeert als een centraal punt in de wijk. In oktober is de Stip-website gelanceerd. Deze site -www.stip-groningen.nl- geeft een mooi beeld van de vele mogelijkheden die Stip voor de wijk heeft. In 2012 hebben bijna 8000 wijkbewoners gebruik gemaakt van de dienstverlening van Stip. Dit is een stijging van 35% ten opzichte van 2011.
- In de wijk De Wijert zijn 47 wijkbewoners met een verstandelijke- of psychische beperking via de methodiek van het activerend huisbezoek actief betrokken bij de wijk. Deze methodiek is beschreven in het boekje 'En wat kun je in de wijk doen?' en wordt ook voor andere wijken in gezet. Bij de ontwikkeling van deze methodiek zijn zowel de MJD als de Hanzehogeschool betrokken geweest.
- Via de methodiek en training 'Natuurlijk een Netwerk' is gewerkt aan het vergroten en herstellen van het sociale netwerk van (kwetsbare) burgers. Ook de inzet van informele netwerken willen we bevorderen. Daartoe is in stadsdeel zuid een onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn en worden gebruikt in de aanpak van Buurtwelzijn.
- De uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl en de Kanteling zijn opgenomen in het scholingsprogramma voor vrijwilligers en professionals die met en voor Stip samenwerken. Ook zijn de consequenties van 'gekanteld werken' in bijeenkomsten met het maatschappelijk middenveld nader uitgewerkt. Deze hebben geleid tot een verbetering in de Programma's van Eisen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de Stips als centraal punt in de wijk en de inzet van de Wmo-consulenten bieden we informatie, steun en ondersteuning dicht bij de burgers. Daarnaast kunnen Stadlers bij het stedelijke Zorgloket terecht, vooral voor aanvragen voor individuele voorzieningen. Zowel lokaal als landelijk krijgen de Stips waardering voor hun laagdrempelige en persoonlijke aanpak. Er worden veel wijkbewoners bereikt door het Stip en via het Stip zetten ook wijkbewoners zich in voor elkaar en voor hun wijk. We hebben dus zowel op stedelijk als op wijkniveau goede informatiepunten beschikbaar.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld

Ondersteunen mantelzorg en bevorderen vrijwilligerswerk

Mantelzorgbeleid

We stimuleren dat mensen sociale verbanden aangaan. Met elkaar, onderling of in organisatorisch verband. We maken het aantrekkelijk en faciliteren dat. Inzet van mantelzorgers helpt het beroep op voorzieningen te beperken of uit te stellen. Gelet op het overhevelen van onderdelen uit de AWBZ naar de Wmo, zal het beroep op burgers om mantelzorg te verlenen groter worden. Mantelzorgers verdienen daarbij onze aandacht: om zorg te delen en overbelasting te voorkomen. Enerzijds door hen direct te ondersteunen en door hen indien nodig een adempauze te bieden. Anderzijds door bestaande sociale systemen rondom mensen met een beperking te ontlasten en te versterken door inzet van vrijwilligers en welzijnsorganisaties.

Vrijwilligerswerkbeleid

Vrijwillige inzet van Stadgers levert een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke infrastructuur, bevordert de sociale samenhang en voorkomt uitsluiting van Stadgers. Vrijwilligers vormen het cement van onze samenleving.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In Groningen wordt 'gezond' mantelzorgen gestimuleerd. Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd, geïnformeerd en ondersteund door hun eigen sociale netwerk, vrijwilligers en beroepskrachten. Het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers draagt eraan bij dat zij een gevoel van voldoening over het verlenen van mantelzorg behouden.

Wij willen een zodanig stimulerend vrijwilligersklimaat realiseren dat burgers zich betrokken voelen bij de samenleving en daaraan een duurzaam aandeel willen leveren. Ook willen wij een groter en gevarieerder potentieel aan vrijwillige inzet van burgers tot stand brengen. Onder meer door het zichtbaar uitbreiden van de vrijwilligersdoelgroep met etnisch culturele groepen, jongeren en mensen met een beperking. Wij zijn tevreden als vrijwilligersorganisaties aantoonbaar minder moeite hebben om vrijwilligers te vinden en te binden.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Bereik mantelzorgers	▪ 1200	▪ >2000	▪ >1200

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Ondersteunen Mantelzorg

Humanitas biedt via het steunpunt Mantelzorg zowel stedelijk als wijkgericht ondersteuning aan mensen en organisaties. De wijkgerichte ondersteuning gebeurt via deelname aan Buurtwelzijn en via participatie binnen Stip. De ondersteuning varieert van informatie, advies, training, respijtzorg en waardering. In 2012 hebben we ruim 2000 mantelzorgers bereikt, een stijging van zo'n 800 ten opzichte van 2011. Uit de leefbaarheids- en veiligheidsenquête blijkt dat in 2010 14% van de Stadgers mantelzorger is. In het kader van de 'Dag van de Mantelzorg' zijn in 2012 zowel wijkgericht als stedelijk diverse activiteiten georganiseerd. Op die manier zijn nog meer mantelzorgers bereikt. Verder is er dit jaar 'een kaart met waardering' ontwikkeld. Met deze kaart kunnen mantelzorgers vanaf 2013 gebruik maken van diverse verwenmogelijkheden variërend van een bos bloemen tot een avondje uit. Ook de zorgaanbieders hebben in 2012 veel aandacht gehad voor de rol en positie van de mantelzorgers.

Vrijwilligerswerkbeleid

In de gemeente Groningen zorgt stichting Stiel voor de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. In 2012 is een begin gemaakt met het ontwikkelen van nieuw beleid op het gebied van het vrijwilligerswerk. De uitwerking hiervan krijgt zijn beslag in 2013. In de zomer van 2012 zijn de uitkomsten van het vrijwilligersonderzoek uit 2011 besproken met de vrijwilligersorganisaties en instellingen die met vrijwilligers werken. De basis van het vrijwilligerswerkbeleid hebben we goed op orde. Aandachtspunten zijn het vinden en binden van nieuwe vrijwilligers en fondsenwerving. Het percentage inwoners dat zich als vrijwilliger in deze stad inzet ligt rond de 25%. Dit percentage is al een aantal jaren stabiel.

Maatschappelijke stages

Vanaf augustus 2011 is een Maatschappelijke Stage (MaS) van minimaal 30 uur per leerling per schoolloopbaan een verplicht onderdeel van het programma van het voortgezet onderwijs. In 2012 is het MaS-beleid in nauwe samenwerking met lokale partners uitgevoerd. Onze inspanningen zijn erop gericht vraag en aanbod van maatschappelijke stages samen te brengen en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen bij het ontwikkelen van een inspirerend en uitdagend stageaanbod. Deze zogenaamde makelaarsfunctie is in 2012 uitgevoerd door Stichting Stiel en het Huis voor de Sport. In 2012 waren voldoende stageplekken

Gemeenterekening 2012 - bijlage

 beschikbaar voor het doen van de maatschappelijke stage voor leerlingen in het voortgezet onderwijs.
Conclusie	Wat hebben we bereikt? Met de stijging van het bereik van het aantal mantelzorgers en een stabiel aandeel van vrijwilligers in de stad, concluderen we dat de basis van het vrijwilligers- en mantelzorgbeleid op orde zijn. Samen met organisaties en mantelzorgers is een stevig en veelzijdig fundament gelegd onder het mantelzorgbeleid. Aandachtspunten voor het mantelzorgersbeleid is het blijven waarderen van de inzet. Voor vrijwilligers is dit vooral het vinden en binden en fondsenwerving.
Beleidsveld	Deelname aan de samenleving van mensen met een beperking We willen stimuleren dat mensen maatschappelijk participeren en dat zij gebruik (kunnen) maken van algemene voorzieningen. Ook mensen die een beperking hebben of kwetsbaar zijn. Hierbij zetten we vooral in op het bevorderen van het zogenoemde inclusiebeleid. Dit beleid kent een harde en een zachte kant. De harde kant heeft vooral betrekking op het doen realiseren van woningen, accommodaties en openbare ruimte waar mensen met een beperking goed uit de voeten kunnen. De zachte kant heeft meer betrekking op het sociaal toegankelijk maken van de maatschappij, bijvoorbeeld door met werkgevers, winkeliers, verenigingen en buurten afspraken te maken over het scheppen van participatiemogelijkheden voor mensen met beperkingen. Daarnaast zal voor de participatie van mensen met beperkingen nog aanvullend op onderdelen ondersteuning worden geboden.
Doelen	Wat wilden we bereiken? Burgers kunnen regie over hun eigen leven voeren en met voldoende kwaliteit van leven in de eigen woonomgeving blijven wonen. We willen bereiken dat iedereen meedoet in onze stad. Ook mensen die een beperking hebben of kwetsbaar zijn.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Kanteling van de Wmo Burgers die door beperkingen, een chronische ziekte of een handicap problemen ondervinden bij het leven van alle dag, kunnen de gemeente ondersteuning vragen bij het vinden van een oplossing daarvan. Het gaat om vragen op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Met het begrip 'kanteling' wordt bedoeld dat niet meer meteen gekozen wordt voor de oplossing die de aanvrager nu nog vaak aandraagt, namelijk het ontvangen van voorzieningen zoals huishoudelijke hulp of een scootmobiel. Maar dat de burger in eerste instantie wordt geholpen bij het zelf oplossen van het probleem. Daarbij zoeken we, samen met de burger, allereerst naar wat er opgelost kan worden in het eigen netwerk en naar wat er opgelost kan worden met gebruik van algemene voorzieningen in de wijk zoals maaltijdvoorziening of vrijwilligerswerk. Pas op het laatst, als er geen andere oplossingen mogelijk zijn, worden individuele voorzieningen zoals huishoudelijke hulp of een scootmobiel, verstrekt. Uiteindelijk neemt daardoor het gebruik van die (duurbetaalde) voorzieningen af. Wmo – extra beleidsmiddelen Onder de aanname dat er sprake was van ruimte in de Wmo begroting, was voor 2012 een bezuinigingstaakstelling opgelegd van 1,9 miljoen euro. Deze ruimte bleek echter niet aanwezig, waarna een bijdrage uit extra beleid werd toegevoegd van 1,7 miljoen euro. Los daarvan kende de Wmo begroting een begrotingsrisico van 1,3 miljoen euro. In werkelijkheid sluit het begrotingsjaar uiteindelijk op een voordeel. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat de Wmo integratie-uitkering (ook over voorgaande jaren) onvoorspelbaar fors hoger werd dan begroot. Verder is het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen door burgers teruggelopen. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld doordat burgers als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid, vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen zochten en vonden voor hun problemen. Ook werden burgers tijdens de gekantelde keukentafelgesprekken geholpen bij het vinden van oplossingen binnen het eigen netwerk. Daarnaast zijn de prijzen van de hulpmiddelen lager geworden omdat, als gevolg van het nieuwe hulpmiddelencontract, meer gestuurd kan worden op (goedkopere) herverstrekingen via het depot. Door dit alles is er sprake van een voordeel van 0,6 miljoen euro. Verbinden structuur van Zorgen voor Morgen met de Wmo De netwerkstructuur die vanuit het programma Zorgen voor Morgen is ontwikkeld vormt een bruikbare basis voor de ontwikkelingen op het terrein van de Wmo en de decentralisaties. De structuur bestaat uit een stedelijke stuurgroep en wijkgerichte plangroepen en uitvoerende netwerken waarbij 30 partners op het terrein van wonen, welzijn en zorg met elkaar samenwerken. Deze netwerkstructuur is gebruikt bij de ontwikkeling van het meerjarenkader en de uitvoeringsprogramma's van de Wmo en biedt in het kader van de decentralisaties mogelijkheden om de vernieuwing binnen het sociale domein vorm te geven.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Integreren Wmo in basisdienstverlening MJD

De MJD legt bij het bieden van informatie, advies, ondersteuning of hulpverlening een relatie met de eigen kracht van de klant en het sociale netwerk, vrijwillige dienstverlening of informele zorg. Deze principes zijn afkomstig van Welzijn Nieuwe Stijl. De MJD heeft door deze gewijzigde aanpak en werkwijze nieuwe projecten ontwikkeld en meerdere vrijwilligers ingezet. In stadsdeel zuid is de informatie en adviesfunctie van de MJD geïntegreerd binnen het Stip. Vrijwilligers en professionals werken hierbij nauw samen en maken gebruik van elkaars kennis en kunde. Complexe vraagstukken op het terrein van bijvoorbeeld schuldhulpverlening of huiselijk geweld worden samen met ketenpartners uitgevoerd. Bij de uitvoering van deze dienstverlening zijn 800 vrijwilligers actief geweest.

Initiatieven van burgers met een beperking mogelijk maken

In 2012 hebben we de Algemene Subsidie Verordening Burgerinitiatieven ontwikkeld. Zonder gerichte publiciteit zijn er in 2012 meerdere aanvragen van burgers met een beperking ingediend. Een voorbeeld van een initiatief is 'De kunst van het wonen'. Een wooncursus voor mensen met een verstandelijke- en psychische beperking. In deze cursus is met de deelnemers gewerkt aan meerdere aspecten van het zelfstandig wonen in een wijk.

Wijkbewoners met een beperking doen mee met de wijkshow

Met regelmaat worden door gemeente, corporaties en wijkbewoners in het kader van 'Schoon, Heel en Veilig', een zogenaamde wijkshow afgelegd. Dit jaar is het initiatief ontwikkeld om bij deze wijkshow ook mensen met een beperking te laten aansluiten. In de wijken Hoogkerk, De Hoogte en Corpus den Hoorn zijn in 2012 deze wijkshowen afgelegd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Er is een dusdanig stelsel van voorzieningen aanwezig dat mensen met een beperking in staat zijn zelfstandig te kunnen en blijven wonen in de buurt van hun keuze. Gemiddeld geeft in 2012 69% van de huishoudens aan tevreden te zijn over de toegankelijkheid van voorzieningen voor kwetsbare groepen. In 2010 was dit 60%. Een verklaring voor deze stijging van tevredenheid kan toegenomen aandacht voor Stadters met een beperking zijn.

Beleidsveld

Volwasseneneducatie

Laaggeletterdheid is een maatschappelijk probleem. Het leidt tot verminderde deelname aan de samenleving, verminderd welbevinden en tot onderbenutting van talent. Via volwasseneneducatie willen we zoveel mogelijk burgers ondersteunen bij het ontwikkelen van taal- en rekenvaardigheden. We hebben ons niet alleen toegelegd op alfabetisering. Via het tweede kans onderwijs bieden we aan jongeren tot en met 27 jaar alsnog de mogelijkheid om een startkwalificatie te behalen op VMBO-tl, HAVO of VWO niveau.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden bereiken dat iedereen deel kan nemen aan de samenleving. De inschatting is dat 12 % van de Stadters in de leeftijd 15-74 jaar laaggeletterd is. Dit komt overeen met een aantal van meer dan 17.500 Stadters die moeite heeft met lezen en schrijven. In 2012 wilden we het aantal laaggeletterden terugbrengen. Daarvoor hebben we in 2012 activiteiten gefinancierd die gericht waren op het bijbrengen van lezen en schrijven en het kunnen rekenen. Deze activiteiten maken deel uit van het participatiebeleid.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Deelnemers VAVO	▪ 97	▪ 65	▪ n.v.t.
▪ Deelnemers Alfabetisering	▪ 221	▪ 173	▪ n.v.t.
▪ Deelnemers digitale vaardigheden	▪ 72	▪ 45	▪ n.v.t.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In 2012 hebben we in totaal 1,2 miljoen euro uitgegeven aan trajecten die een bijdrage hebben geleverd aan volwasseneneducatie. Het verschil van 80 duizend euro hebben we binnen het P-budget (zie programma Werk en Inkomen) gedekt uit re-integratie middelen.

VAVO

IN het schooljaar 2011 – 2012 hebben 97 deelnemers onderwijs gevolgd in het kader van het voorgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO). Voor het schooljaar 2012-2013 zijn er in 2012 nog eens 65

Gemeenterekening 2012 - bijlage

deelnemers gestart. Deelnemers hebben afhankelijk van hun profiel een vakkenpakket gevolgd. De pakketten worden op de niveaus VMBO, HAVO of VWO aangeboden. Bovendien heeft een groot deel van de cursisten specifieke begeleiding van een coach gekregen. De deelnemers hebben namelijk regelmatig te kampen met persoonlijke problemen zoals ADHD, PDD-NOS, leerproblemen en/of faalangst. In 2012 hebben 85 deelnemers in het kader van VAVO alsnog een diploma gehaald op VMBO, HAVO of VWO niveau.

Alfabetisering

Om laaggeletterdheid in onze stad tegen te gaan hebben we aan zowel autochtone- als allochtone Nederlanders cursussen Nederlandse taal aangeboden. In de lessen wordt op A2 niveau gewerkt. In totaal hebben in 2012 zo'n 300 cursisten (autochtoon en allochtoon) het Nederlands leren lezen en schrijven. Uitgangspunt hierbij was dat de cursussen zoveel mogelijk toegespitst waren op zowel de werk- als de privé situatie.

Digitale vaardigheden

De behoefte aan deze cursussen blijft. In onze moderne maatschappij kunnen steeds meer zaken alleen maar digitaal geregeld/ aangevraagd worden. Hiermee wordt de noodzaak om digitaal vaardig te zijn voor mensen steeds groter. In totaal hebben er in 2012 45 mensen deelgenomen aan de cursus digitale vaardigheden.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met het aanbieden van educatieve trajecten gericht op het bijbrengen en vergroten van de taalvaardigheid, de rekenvaardigheid en de digitale vaardigheid en het aanbieden van het tweede kans onderwijs (VAVO), hebben we binnen het beschikbare budget van 960 duizend euro een bijdrage geleverd aan het terugdringen van laaggeletterdheid in onze stad en het alsnog behalen van een startkwalificatie voor jongeren. Daarmee hebben we onze doelen voor dit beleidsveld bereikt.

Beleidsveld

Individuele voorzieningen Wmo (voor mensen met beperkingen)

We willen mensen met een beperking betere kansen bieden om volwaardig mee te doen aan de samenleving. De Wmo vraagt van de gemeente een andere rol in de ondersteuning van de burger. Niet langer alleen maar denken in beperkingen, problemen en voorzieningen, maar in resultaten. Van belang is dat de burger zich zelf kan redden en kan participeren. Hierbij willen we de burgers ondersteunen, waarbij we allereerst uitgaan van de eigen kracht en mogelijkheden van een burger en zijn naaste omgeving.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Wij willen dat hulpvraagverduidelijking letterlijk zo dicht mogelijk bij onze inwoners thuis plaatsvindt. Ook willen we bereiken dat oplossingen voor hulpvragen zoveel mogelijk plaatsvinden met gebruikmaking van eigen kracht, de eigen sociale netwerken van hulpvragers en/of vrijwilligers- dan wel collectieve diensten. Indien nodig aangevuld met individuele voorzieningen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Herschikking voorzieningen algemeen gebruikelijk

Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid zijn kernbegrippen in de Wmo. In dat kader worden voorzieningen die als algemeen gebruikelijk zijn aan te merken, niet meer door de gemeente verstrekt. Op basis van jurisprudentie en in goede afstemming met woningbouwcorporaties, de Stips en de vrijwillige hulpdiensten merken we meer voorzieningen aan als algemeen gebruikelijk. De woningbouwcorporaties gaan kleine woningaanpassingen voor hun huurders aanbrengen als dat nodig is (eventueel tegen betaling). Via de Stips en het zorgloket kan men een beroep doen op de hulp van vrijwillige klusdiensten.

Aanbesteding collectief vervoer

In nauwe samenspraak met de gemeenteraad en de adviesorganen is begin 2012 de basis gelegd voor een Europees aanbestedingstraject van het Wmo-vervoer en het Wsw-vervoer iederz (Wet Sociale Werkvoorzieningen).

Bij de start van de aanbesteding is onderzocht in hoeverre een relatie was te leggen tussen het Wmo-vervoer en de (toen nog per 1 januari 2013 verwachte) nieuwe gemeentelijke taak van het AWBZ-vervoer naar dagbesteding. Mede vanwege de risico's die hier aan kleven en het uitstel van de decentralisatie is AWBZ-vervoer naar dagbesteding niet in het bestek opgenomen.

De gemeentelijke Europese aanbesteding van het Wmo-vervoer en het Wsw-vervoer voor iederz heeft, na beoordeling van inschrijvingen van vijf vervoerders, geleid tot gunning aan ZCN-Totaalvervoer BV. Het contract is ingegaan per 7 januari 2013.

Overheveling hulpmiddelen uit de AWBZ

Gemeenterekening 2012 - bijlage

In de begroting 2012 werd er nog vanuit gegaan dat een aantal hulpmiddelen dat toen nog onder de AWBZ werd verstrekt, zou overgaan naar de Zvw (Zorgverzekeringswet) en de Wmo.

Het nieuwe kabinet heeft echter anders besloten. De aanspraak op eenvoudige loophulpmiddelen (zoals rollator, looprek, kruk en wandelstok) is in het geheel vervallen, andere hulpmiddelen zijn uit de AWBZ overgeheveld naar de Zvw.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 werden meer voorzieningen als algemeen gebruikelijk aangemerkt. Als het nodig is kunnen woningcorporaties kleine aanpassingen voor hun huurders doen, ook kan gebruik gemaakt worden van vrijwillige klussendiensten.

De aanbesteding van het collectief vervoer is succesvol afgerond.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

PREVENTIE EN ZORG

Het deelprogramma Preventie en Zorg beslaat verschillende beleidsterreinen. We willen preventief werken, oftewel problemen rondom gezondheid en welzijn zoveel mogelijk voorkomen. En dat is nodig, met de vergrijzing en veranderingen in de arbeidsmarkt waardoor mogelijke zorgtekorten ontstaan. Want gezond ouder worden wil iedereen, en daarbij zijn vele sectoren en deelnemers betrokken. Voor de gemeente Groningen is dat een belangrijk thema, en we hebben ons daarom dan ook aangesloten bij het netwerk Healthy Ageing Noord Nederland dat door het UMCG is gestart. Het is een netwerk met vele deelnemers waarvan de gemeente Groningen er dus één is, en dat gericht is op langdurig onderzoek en ontwikkeling van kennis en innovatie rondom dit onderwerp. Leefstijl is een van de kernonderwerpen. Het geeft ons onder andere de kans om het effect te laten onderzoeken van de inzet die wij doen op het gebied van beïnvloeden van leefstijl in ons Gezondheidsbeleid. Bij onze preventieaanpak richten wij ons op alle Stadgers, maar leggen wij de nadruk op risicogroepen. Juist bij mensen met een lage sociaal-economische status is er sprake van stapeling van problemen. We willen ook problemen binnen de kwetsbare groepen in de stad en in de regio voorkomen en oplossen. Hiermee bedoelen we onder meer dak- en thuislozen, verslaafden en multi-probleemgezinnen. We willen voorkomen dat deze mensen aan de zijlijn staan. Met vroegsignalering en herstelprogramma's willen we deze groepen in staat stellen de regie over hun eigen leven te voeren. Een ander beleidsveld betreft de terugdringing van relationeel geweld waarvoor onder andere de instrumenten Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld en de wet Tijdelijk Huisverbod worden ingezet.

Beleidsvelden

- Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGz
- Vrouwenopvang/Geweld in afhankelijkheidsrelaties
- Infectieziektebestrijding
- Gezond gedrag
- Openbare gezondheidszorg

GELD

Het lastenototaal van het deelprogramma Preventie en Zorg bedraagt 34,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: Rijksbijdragen, onttrekkingen reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGz

Bij onze aanpak maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGz richten wij ons op dak- en thuislozen, verslaafden, zorgmijders en multi-probleemgezinnen. Juist bij mensen met een lage sociaaleconomische status is er sprake van een stapeling van problemen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen voorkomen dat kwetsbare mensen aan de zijlijn staan. Met vroegsignalering en herstelprogramma's willen we deze groepen in staat stellen de regie over hun eigen leven te voeren. Het gaat hier om mensen met ernstige beperkingen in hun zelfredzaamheid en in hun sociaal netwerk. We willen voorkomen dat deze mensen aan de zijlijn staan en verder afglijden. De mensen die toch dakloos raken proberen we zo snel mogelijk weer terug te brengen in de maatschappij. Ook willen we ter bescherming van de bevolking overlast en criminaliteit voorkomen en bestrijden. We zetten ons zoveel mogelijk in om terugval te voorkomen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal personen per jaar in de maatschappelijke opvang	▪ 850	▪ 824	▪ <800	▪ <800
▪ Aantal personen in de OGGz (geregistreerd in NOIS)	▪ 3200	▪ >3200	▪ <3200	

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Aanbod curatieve voorzieningen

- Het Ommelanderhuis is onze voorziening voor de meest complexe cliënten. In 2012 is deze geheel onder AWBZ-financiering gebracht zoals met het Rijk was afgesproken. Naast een opvangvoorziening geven we deze cliënten een individueel plan mee waarbinnen zelfredzaamheid en het zelfstandig bezitten van sociale netwerken centraal staan.
- De ketenaanpak van Stichting Huis en samenwerkingspartners is gericht op hulp- en steunverlening op alle relevante leefgebieden en is dit jaar geëvalueerd. De aanpak heeft een snellere doorstroom en een grotere zelfredzaamheid opgeleverd.
- Er zijn opnieuw enkele personen van de top tien kwetsbare personen in Beilen duurzaam verblijf opgenomen. Deze personen zijn ook binnen het Ommelanderhuis niet te stabiliseren. We zien overigens dat sommige van de nieuwe aanmeldingen niet formeel aan de criteria voldoen en toch zeer gebaat zijn bij deze aanpak. De eerst verwezen bewoners van duurzaam verblijf hebben de voorziening volgens plan weer verlaten. Deze personen zijn opgevangen in beschermd wonen- plus in Zuidlaren. Bij uitstroom is de zelfredzaamheid nog steeds ernstig beperkt. Momenteel bevinden zich 8 personen uit Groningen in Beilen.
- We hebben een onderzoek ingesteld naar de achtergronden van het feit dat we in 2011 voor het eerst meer dan 800 mensen in maatschappelijke opvang hebben gehad (namelijk 850). We wilden weten of we in de huidige economische omstandigheden ons moeten voorbereiden op structurele groei van dak- en thuisloosheid. De eerste resultaten geven een beeld dat hier geen sprake van is.

Verbeteren zicht op en zorg voor OGGz-cliënten (Preventie en nazorg)

Met behulp van het registratiesysteem NOISE hebben we voor het eerst een goed overzicht kunnen krijgen van aantallen cliënten en de leefgebieden waarop de problemen zich concentreren. Daardoor kunnen we per individu een aanpak op maat maken en tegelijkertijd inzicht krijgen in aantallen en soorten problematiek. In Groningen ging het in de OGGz om ongeveer 800 cliënten waarbij financiën, huisvesting en psychische problematiek het meest voorkomen. Naast de aanpak op maat, is een convenant met Enexis afgesloten, waarin is afgesproken dat de OGGz wordt ingeschakeld wanneer mensen afgesloten dreigen te worden van energie. Tot slot zijn we ons in de verslavingszorg steeds meer gaan richten op jongeren met risicogedrag. Via een outreachende aanpak zijn al tientallen jongeren naar hulpverlening doorverwezen, terwijl enkele jaren terug nog vrijwel niemand van deze groepen werd bereikt.

Aansturing preventie en nazorg

Preventie en nazorg worden aangestuurd in de acht OOGO (op overeenstemming gericht overleg) regio's: 1. Groningen, Haren en Ten Boer, 2. Westerkwartier, 3. Winsum, Bedum, de Marne en Eemsmond, 4. Loppersum, Delfzijl en Appingedam, 5. Hoogezand en Slochteren, 6. Veendam, Pekela's en Menterwolde, 7. Oldambt en Bellingwedde en 8. Vlagtwedde en Stadskanaal.

In gezamenlijkheid met de OOGO regio's is een nieuw programma Regionaal Kompas "actief onder dak" 2014-2017 opgesteld. Dit programma verbindt Maatschappelijke Opvang met de Wmo en de drie decentralisaties (lokaal en integraal werken).

Het aantal mensen dat via huiselijk geweld in de bemoeizorg terecht komt is groeiend. Dit is de hoofdoorzaak dat het onvoldoende lukt om, zoals gepland, de aantallen naar beneden te brengen.

Intensiveren samenwerking rond nazorg ex-gedetineerden

De gemeente Groningen is centrumgemeente voor de nazorg aan ex-gedetineerden. Er is afgesproken met 20 van de 22 regiogemeenten dat Groningen de coördinatie voor de aanpak van ex-gedetineerden uitvoert. Hoogezand en Stadskanaal doen dit zelf. Voor iedereen die langer dan vier weken in de penitentiaire inrichting van Ter Apel verblijft wordt een individueel plan opgesteld in het veiligheidshuis. Dit gebeurt steeds meer in directe samenwerking met de drie reclasseringsinstellingen in Groningen. Met deze aanpak hebben we landelijk ons in de schijnwerpers gezet.

Meldpunten overlast en zorg

Bij de Meldpunten overlast en zorg kunnen Stadlers hun melding kwijt als zij zich bezorgd maken over een buurtgenoot, een gezin of wanneer zij met regelmaat overlast ervaren in hun omgeving. Deze meldpunten zijn ondergebracht bij de basiseenheden van de politie op vijf locaties in de stad. In 2011 waren 4400 meldingen binnen gekomen wat weer 10% meer was dan in 2010. In 2012 denken we een zelfde tendens te zien maar van dit jaar zijn de cijfers nog niet binnen. De persoonsgerichte aanpak van de politie en de korte lijnen met de gemeente en de hulpverlening via de meldpunten leidt vaak tot directe actie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>Pilot Multiprobleem gezinnen</p> <p>De pilot Multiprobleem gezinnen Krachtwijken is voortgezet onder de projectnaam 'De Ploeg'. Met een gezinscoach als centrale regisseur op basis van één gezamenlijk vastgesteld gezinsplan is succesvol aan stabilisering van gezinnen en veiligheid en ontwikkelingskansen van kinderen gewerkt. Onderzoeksbureau Intraval heeft in oktober hun eindrapportage opgeleverd met een onderzoek naar 15 van de 23 in behandeling genomen gezinnen. Het resultaat is dat alle in het onderzoek meegenomen gezinnen op elk van de gemeten leefgebieden beter is gaan presteren. Een deel heeft echter zo'n laag zelfredzaamheidsniveau dat langdurige hulp nodig blijft. Kwaliteit van leven en bescherming van de omgeving worden zeker met de aanpak verbeterd. De pilot is na het ontwerp in 2007 met positief resultaat op 31 december afgesloten en meteen in 2013 in de Indische buurt en Beijum voortgezet in afwachting van een stadsbrede uitrol.</p>												
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Om te voorkomen dat kwetsbare mensen aan de zijlijn staan is in 2012 onder andere samen met de regiogemeenten een conceptnotitie Regionaal Kompas "Actief onder Dak 2014-2017" opgesteld om ook in de toekomst een helder kader voor ons handelen te hebben. Ook dit jaar hebben we weer ruim 800 dak en thuislozen een veilig onderdak kunnen verschaffen. Daarnaast heeft de ketenaanpak voor de zwaarste categorie daklozen (Ommelanderhuis) de bewoners meer zelfredzaamheid en participatie opgeleverd. In het kader van het winterprotocol zijn afspraken gemaakt met Enexis over hulpverlening bij dreigende afsluiting van gas en licht. De aanpak huiselijk geweld binnen de OGGz is vorm gegeven. Daardoor is het aantal OGGz-cliënten gestegen. De pilot Multiprobleemgezinnen "de Ploeg" is succesvol afgesloten en rijp voor verdere uitrol over de gemeente. Tot slot voert de stad Groningen nu voor 20 van de 22 regiogemeenten de coördinatie nazorg ex-gedetineerden uit.</p>												
Beleidsveld	<p>Vrouwenopvang/ Geweld in afhankelijkheidsrelaties</p> <p>Dit beleidsveld gaat over het terugdringen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het Steunpunt Huiselijk Geweld, de wet Tijdelijk Huisverbod en de vrouwenopvang spelen hierbij een belangrijke rol.</p>												
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Wij willen de kwaliteit van de vrouwenopvang verbeteren, waarbij vooral wordt gekeken naar manieren om wonen en zorg/behandeling te scheiden en vrouwen met hun kinderen meer privacy te bieden.</p> <p>Wij hebben de ambitie om het geweld in afhankelijkheidsrelaties terug te dringen. Wij zijn daarin gesteund door het ministerie van VWS met het beleidsprogramma Beschermd en Weerbaar (2007) dat loopt tot en met 2012. Wij willen met alle betrokken partijen in Groningen en in de regio de aanpak verder optimaliseren om er voor te zorgen dat we de volgende doelen realiseren:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Blijvend stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties▪ Het direct bieden van veiligheid voor slachtoffers van huiselijk geweld												
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Verlagen aantal meldingen vrouwenopvang</p> <p>De vrouwenopvang biedt 25 plaatsen voor crisisopvang. Daarnaast zijn 68 plaatsen beschikbaar voor vrouwen die binnen een jaar begeleid worden naar zelfstandig wonen. Deze capaciteit staat voortdurend onder druk. In 2011 was met een bezettingspercentage van 107% de grens van de mogelijkheden bereikt. In 2012 is door beter te spreiden het aantal meldingen van 400 uit het vorige jaar naar beneden gebracht tot 317 (vrouwen en kinderen). Hierover zijn werkafspraken met de instelling gemaakt.</p> <p>MEETBAAR RESULTAAT 2012</p> <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Beoogd 2012</th></tr></thead><tbody><tr><td>▪ Bezettingspercentage</td><td>▪ 107%</td><td>▪ 103%</td><td>▪ >90%</td></tr><tr><td>▪ Aantal opnames</td><td>▪ 400</td><td>▪ 317</td><td>▪ <400</td></tr></tbody></table> <p>Stabilisering aantal meldingen huiselijk geweld en stijging aantal cliënten met enkelvoudige problematiek</p> <p>Het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) heeft een centrale rol in de preventie van en laagdrempelige hulpverlening bij huiselijk geweld. De verwachte meldcode per 1 januari 2012 is uitgesteld tot in 2013. De hulpverlening is op deze invoering voorbereid met een uitgebreid cursusaanbod.</p> <p>Nieuw dit jaar was de pilot "eerder af op meldingen". In deze aanpak wordt met de geboden hulp niet gewacht op instemming van het slachtoffer. Dit leverde 681 trajecten op in plaats van 153 volgens de oude methodiek, een stijging van meer dan 400%. De nieuwe groep bestaat overigens grotendeels uit lichte gevallen met enkelvoudige problematiek.</p> <p>Het aantal reguliere meldingen bij het SHG (exclusief de pilot) is met 189 in 2012 licht afgenomen. Het</p>	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	▪ Bezettingspercentage	▪ 107%	▪ 103%	▪ >90%	▪ Aantal opnames	▪ 400	▪ 317	▪ <400
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012										
▪ Bezettingspercentage	▪ 107%	▪ 103%	▪ >90%										
▪ Aantal opnames	▪ 400	▪ 317	▪ <400										

Gemeenterekening 2012 - bijlage

aantal betrokken kinderen bij de trajecten 1^e hulp is stabiel (170 in 2011, 165 in 2012), net als het aantal huisverboden. Het percentage verlengingen van huisverboden is licht gestegen naar nu 63%. Bij het afsluiten van de trajecten is evenals vorig jaar in 80 % van de gevallen het geweld gestopt. Het aantal afgesloten trajecten is overigens substantieel kleiner dan het aantal begonnen trajecten wat doet vermoeden dat er een groeiende werkvoorraad aan het ontstaan is.

Afstemming op provinciaal niveau

In de hele provincie Groningen is besloten dat de hulpverlening na de eerste 10 dagen door de OGGz plaats moet vinden. Met dit besluit is een nieuwe toestroom van cliënten naar de OGGz op gang gekomen. De veronderstelling dat een groot deel van deze cliënten al bekend waren bij de netwerken van OGGz bleek niet juist. Het gaat voor een groot deel om mensen met enkelvoudige in plaats van meervoudige problematiek. Halverwege het jaar is een voorstel gepresenteerd aan alle regiogemeenten om de aanpak na constatering van relationeel geweld te optimaliseren. Na bestuurlijk overleg is besloten deze nieuwe voorstellen af te stemmen met de drie decentralisaties en dit op te nemen in de regiovisie die elke regio in 2013 dient op te stellen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
Aantal meldingen van huiselijk geweld*	202	189	240
Huisverboden*	32	36	n.n.b

* Dit zijn cijfers van de stad Groningen

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De toestroom naar Vrouwenopvang is volgens planning gedaald van 400 naar 317 vrouwen en kinderen. Het aantal meldingen huiselijk geweld bij SHG is gestabiliseerd terwijl het aantal huisverboden licht is gestegen. De doelstelling om bij constatering van huiselijk geweld dit te doen stoppen is blijvend hoog geweest n.l. 80%. Met de pilot "eerder af op meldingen" is nog een nieuwe groep mensen van hulp voorzien. Een ander aspect is dat de aanpak huiselijk geweld extra druk geeft op de OGGz (capaciteit). Omdat het aantal afgesloten trajecten duidelijk lager is dan het aantal nieuwe trajecten dienen we de groeiende werkvoorraad goed in ogenschouw te nemen.

Beleidsveld

Infectieziektenbestrijding

Op basis van de Wet publieke gezondheid heeft de gemeente een belangrijke rol in de bestrijding van infectieziekten. De gemeente is zowel verantwoordelijk voor preventieve maatregelen als voor bestrijding van (een epidemie van) infectieziekten, zoals tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen voorkomen dat infectieziekten zich verspreiden. Zo werken we aan het behouden/beschermen en bevorderen van seksuele gezondheid en aan het terugdringen van seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's) en Aids.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
Wachttijden GGD spreekuur	<3 weken	2 weken	<2 weken	<2 weken
Wachttijden GGD spreekuur in UMCG	<7 dagen	1,5 week	<7 dagen*	<7 dagen
Bezoekers SOA-centrum**	3.500	3.872	3.750	4000
Aantal positieve SOA**	440	596	470	600

* Bij ernstige klachten 1 dag.

** Deze gegevens hebben betrekking op de provincie Groningen en zijn onder andere in verband met privacy niet goed te scheiden per gemeente. De patiënten blijven namelijk anoniem.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorlichting risicogroepen

Risicogroepen (heteroseksuelen met wisselende onveilige sekscontacten, jongeren, Antillianen/Arubanen, asielzoekers, homoseksuele mannen, prostitue(e)s, HIV-positieven) zijn gericht voorgelicht. De Tour of Love-bus heeft bijvoorbeeld scholen, jongerencentra en festivals bezocht om diverse thema's waaronder seksualiteit/soa, alcohol- & drugsverslaving en huiselijk geweld aan de orde te stellen. Andere activiteiten zijn Lentekriebels (basisonderwijs), project Liefde en Genot (vooral VMBO-en leerwegondersteunende scholen) en Amor i Salú (Arubanen en Antillianen).

Daarnaast is er regelmatig contact geweest met professionals (zoals jongerenwerkers, medewerkers jeugdgezondheidszorg, leerkrachten, UMCG en huisartsen) en is er twee keer per jaar een nieuwsbrief uitgebracht.

Er is nauwer samengewerkt tussen het soa-centrum van de GGD in Groningen en de infectiepolikliniek en polikliniek dermatologie van het UMCG. De organisatie van de soa-zorg bij hiv positieven is verder verbeterd en op elkaar afgestemd.

Spreekuren en preventieprojecten

Er zijn geïntegreerde spreekuren soa-centrum en Sense gehouden en er is een jongeren-sprekuur gehouden uitsluitend voor cliënten die weinig risicogedrag hebben en risico's lopen voor soa. Om de diverse doelgroepen op de juiste spreekuren te kunnen plaatsen is er een betere manier van beoordeling (triage) ontwikkeld. Daarmee houden we de wachttijden beperkt. De wachtlijst is daardoor grotendeels terug gedrongen tot de daarvoor opgestelde richtlijnen.

Verder hebben we ingezet op specifieke doelgroepen. De volgende activiteiten hebben plaatsgevonden:

- Preventieprojecten op scholen (onder andere een verbreed en verbeterd project voor seksuele gezondheid en voorlichtingslessen op ROC's);
- Soa- en seksualiteitsprekuren en preventieprojecten voor mannen die seks hebben met mannen;
- De ASENSE methode is gebruikt om de seksuele gezondheid onder asielzoekers in Noord Nederland te bevorderen;
- Uitvoering van het project Seksuele Gezondheid Allochtonen waarin het thema seksualiteit bespreekbaar is gemaakt in voornamelijk de Turkse, Soedanese, Koerdische Hindoestaanse en Somalische gemeenschappen;
- Speciale spreekuren voor prostituees voor beroepgerelateerde gezondheidsklachten, soa's, onderzoek, vaccinatie tegen hepatitis B, anticonceptie en zwangerschapstesten;
- Een wekelijks medisch en verpleegkundig spreekuur in de huiskamer op de tippelzone van het StraatProstitutieProject;
- Bezoek op locatie: erotische clubs en massagesalons;
- Continuering van het hepatitis B vaccinatieprogramma voor homomannen en prostituees;

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De wachtlijsten zijn teruggedrongen tot op de landelijke norm. Steeds meer mensen weten de GGD Groningen te vinden. Zo heeft de GGD in 2012 meer mensen vanuit de hele provincie gezien ter preventie en bestrijding van infectieziekten. Er is een stijging van het aantal geconstateerde soa's. Dit betreft een stijging van het aantal feitelijke soa's, maar ook procentueel gezien is er een stijging te constateren. In 2012 zijn er ruim 1.200 schriftelijke en telefonische vragen over infectieziekten bij de GGD binnengekomen en bijna 700 meldingen. De website van de GGD wordt ook goed bezocht.

Beleidsveld

Gezond gedrag

In februari 2012 heeft de gemeenteraad van Groningen de kadernota 'Samen Gezond in Stad' vastgesteld. Met het vaststellen van de kadernota heeft de gemeente de koers uitgezet van haar gezondheidsbeleid voor de komende vier jaar (2012-2015). Aansluitend op de kadernota is het uitvoeringsprogramma opgesteld. In het uitvoeringsprogramma zijn de ambitie en programmadoelen uitgewerkt in concrete maatregelen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In de kadernota "Samen Gezond in Stad" wordt beschreven hoe we de ambitie "Wij willen een stad zijn waar onze kinderen kunnen opgroeien tot gezonde volwassenen, en waarin alle volwassenen gelijke kansen hebben op gezondheid en een gezonde levensloop" willen realiseren. De komende jaren gaan we investeren in factoren die van invloed zijn op gezondheid en die voorwaarden scheppen die Stadters uitnodigen tot gezond gedrag. Ook gaan we net als voorheen extra investeren in de wijken met de grootste gezondheidsachterstanden. Ten slotte blijven we extra investeren in de gezondheid van onze jeugd. Perinatale sterfte, overgewicht, alcoholgebruik, seksuele gezondheid en psychosociale gezondheid vormen hierbij aandachtspunten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Samenwerking Menzis Er is gewerkt aan een doorstart van het convenant Groningen-Menzis. Thema's en beoogde resultaten zijn vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg Groningen-Menzis. Op dit moment worden business cases ontwikkeld; één daarvan betreft leefstijl. In het voorjaar van 2013 valt per thema een go/no go besluit.</p> <p>Healthy Pregnancy 4All Samen met de ErasmusMC Rotterdam voeren we het project Healthy Pregnancy 4All in de wijken Lewenborg en Beijum uit. Het project loopt achter op de eerder bijgestelde planning. Het is dan ook de vraag of op de einddatum van het project, april 2014, het project afgerond is.</p> <p>Gezond Zwanger Het project Gezond Zwanger is in Beijum uitgevoerd en bestaat uit groepstrainingen over onder andere voeding, roken en alcoholgebruik. Het project wordt uitgevoerd binnen de CJG-structuur. Het project is in juni 2012 geëvalueerd. Uitbreiding van het project is in 2012 gehonoreerd door ZonMw. We hebben het project daarom, vooruitlopend op de planning, uitgebreid naar andere wijken. Er moet veel moeite gedaan worden op de doelgroep bij het onderzoek te betrekken.</p> <p> Dik doun in Grunn Vanaf 2010 loopt dit vierjarige leefstijlproject in de wijk Vinkhuizen (daar is het project bekend onder de naam 'Vinkhuizen op je gezondheid'), met cofinanciering door ZonMw. Met een wijkgerichte, integrale aanpak, samen met alle betrokkenen (zoals wijkbewoners, middenstand, onderwijs- en zorginstellingen) is het doel te komen tot een effectievere aanpak van overgewicht onder de lagere SES-groepen (lage Sociaal Economische Status = lage opleiding en een laag inkomen). Vooral door bestaande kansen beter te benutten en te verbinden en publiek-private samenwerking aan te gaan. In 2012 is een aanzienlijke stap gezet naar meer samenwerking en aandacht voor het onderwerp. Er is veel geïnvesteerd in integratie van het thema gezonde leefstijl in bestaande activiteiten/ werkzaamheden van professionals en in het verbinden van organisaties en hun activiteiten. De mogelijkheden van 'social marketing' zijn verder uitprobeerd. Op de 'Open dag Vinkhuizen' kwamen honderden wijkbewoners af; zij konden die dag de speciaal ontwikkelde 'Vinkenroute' lopen en onderweg kennis maken met het (bewegings)aanbod van diverse wijkorganisaties. Tijdens deze dag werd ook de website 'Vinkenmaatje' gelanceerd. Daarnaast werden voor wijkbewoners rondleidingen in de supermarkten georganiseerd en trainingen en scholingen voor professionals aangeboden. Door het project wordt gezonde leefstijl een onderwerp dat steeds meer leeft in de wijk. Activiteiten zoals 'de diëtist in het CJG' blijken in een behoefte te voorzien.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We hebben geïnvesteerd in factoren die op gezondheid en gezond gedrag van invloed zijn zoals werk, participatie, fysieke en sociale leefomgeving. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van de expertise van de kennisinstellingen. Ook is de samenwerking met Menzis versterkt. Verder hebben we zoals voorheen extra inzet gepleegd in de wijken met de grootste gezondheids-achterstanden. Zo zijn we doorggegaan met de integrale aanpak van overgewicht in Vinkhuizen. Tot slot is geïnvesteerd in de gezondheid van onze jeugd. Hierbij is ingezet op het stabiliseren van overgewicht, terugdringen van overmatig alcoholgebruik en bevorderen van de psychosociale gezondheid. Specifiek in de wijken Beijum, Lewenborg en Vinkhuizen is gewerkt aan het bevorderen van een gezonde zwangerschap.</p>
Beleidsveld	<p>Openbare gezondheidszorg</p> <p>Openbare gezondheidszorg leveren is één van de taken van een gemeente. De gemeenten zijn op basis van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken voor de publieke gezondheidszorg. Gemeenten zijn wettelijk verplicht een gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. De GGD Groningen houdt zich onder andere bezig met het opsporen en bestrijden van gezondheidsrisico's, een gezonde en veilige omgeving en een gezonde leefstijl.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>De gemeente Groningen heeft de taak de totstandkoming en continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg te bevorderen. Daarnaast dient de gemeente de samenhang en afstemming hiervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen te bewaken. De gemeente Groningen neemt samen met de 22 andere gemeenten in de provincie Groningen deel in de gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en openbare gezondheidszorg Groningen (V&GR). De GGD geeft uitvoering aan de taken die aan deze regeling zijn opgedragen:</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- Het verwerven van inzicht in de lokale gezondheidssituatie van de bevolking.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
- Het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, waaronder programma's voor gezondheidsbevordering.
- Het bevorderen van medisch milieukundige zorg.
- Het bevorderen van technische hygiënezorg.
- Het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen

Wij willen een stad zijn waar onze kinderen opgroeien tot gezonde volwassenen en waarin alle volwassenen gelijke kansen hebben op gezondheid en een gezonde levensloop.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Inzetten op parallelle belangen en samenwerking

Voor het bereiken van een gezonde samenleving is het nodig dat alle gemeentelijke beleidsterreinen zich hierbij betrokken voelen. De zorg voor de volksgezondheid raakt ook aan andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals armoede, onderwijs, sport en ruimtelijke ordening. Veel andere partijen spelen hierin een rol, bijvoorbeeld jeugd- en thuiszorgorganisaties, eerstelijnszorg, welzijnsorganisaties, ggz-instellingen, woningcorporaties, onderwijs, sportverenigingen en burgers zelf. Samen Gezond in Stad, het lokale gezondheidsbeleid van de Stad heeft daarom onder andere sterk ingezet op parallelle belangen en aandacht voor gezondheid op verschillende niveaus: de stad, de wijk en de jeugd. (zie beleidsveld Gezond Gedrag voor verdere uitleg). Dit komt onder andere tot uitdrukking door de betrokkenheid van de GGD bij de ontwikkeling van wijkvisies (zie ook programma 8 / paragraaf Stadsdelen) en het betrekken van bewoners bij het bevorderen van gezondheid in hun wijk.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 zijn we gestart met Samen Gezond in Stad. Met deze nota zijn we een nieuwe weg ingeslagen. Dit gaat langzaam resultaat opleveren in de vorm van (meer) samenwerking met andere partners in het veld en binnen de gemeente en meer zicht op parallelle belangen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

INTEGRATIE EN EMANCIPATIE

Het deelprogramma Integratie en Emancipatie bundelt ons beleid gericht op:

- de integratie van allochtone vrouwen, Antillianen & Arubanen en Somaliërs;
- de emancipatie van (allochtone) mannen en homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders.

We willen hun ontwikkelingskansen vergroten en verschillen in kansen en keuzemogelijkheden wegwerken.

Het deelprogramma Integratie en Emancipatie kent de volgende subdoelstellingen en activiteiten:

- het verminderen van achterstanden in werk en scholing bij etnisch culturele groepen;
- meer migranten die zich geaccepteerd lid voelen van de Groninger samenleving;
- meer deelname van migranten aan vrijwilligerswerk en het verenigingsleven;
- interculturalisatie en antidiscriminatie: zorgen voor een brede en ongehinderde toegankelijkheid van diensten en voorzieningen;
- specifieke doelgroepen van het integratiebeleid zijn allochtone vrouwen, Antillianen en Arubanen en Somaliërs;
- het vergroten van zowel de ontwikkelkansen en het wegwerken van verschillen in kansen en keuzemogelijkheden van allochtone vrouwen, vrouwen met weinig inkomen en/of lage opleiding en van vrouwen in kwetsbare posities;
- het doorbreken van sociaal isolement bij diezelfde doelgroepen en het bevorderen van doorstroming naar functies bij maatschappelijke en andere instellingen, naar vormings- en opleidingsinstellingen en naar betaald werk (de ketenaanpak taal – participatie - arbeidsmarkt);
- het bevorderen van de emancipatie van (allochtone) mannen. Niet alleen vormen zij vaak een belemmering in het emancipatieproces van hun vrouwen, maar hun eigen emancipatieproces heeft ook een zetje in de rug nodig om er voor te zorgen dat zij aansluiting houden bij hun vrouwen en kinderen;
- het bevorderen van de emancipatie van homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders;
- voorkomen dat asielzoekers op straat komen te staan of – noodgedwongen – in de illegaliteit komen.

Beleidsvelden

- Integratie
- Integratie specifieke doelgroepen
- Vluchtelingen en asielzoekers
- Emancipatie
- Inburgering

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Integratie en Emancipatie bedraagt 8,6 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: Rijksbijdragen, onttrekkingen reserves en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Integratie

Het beleidsveld Integratie omvat de maatregelen uit de integratienota Nu Ritsen!, die niet onder een ander regulier beleidsterrein vallen. De maatregelen hebben betrekking op de communicatie en netwerken rond integratie en op het versterken van het integratie-inclusief denken binnen alle gemeentelijke beleidssectoren. Van de inwoners van de gemeente Groningen heeft 20 procent een niet-Nederlandse achtergrond. Het aandeel van de bevolking met een niet-westerse achtergrond ligt op 10 procent.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Het verminderen van achterstanden en het verbeteren van de positie op de arbeidsmarkt van etnisch-culturele groepen. We streven er naar dat etnisch culturele groepen evenredig gebruik maken van de beschikbare voorzieningen, in staat zijn zich zoveel mogelijk op eigen kracht te ontwikkelen in sociaal, economisch, educatief en cultureel opzicht en actief deel uit te maken van hun wijk en de stad. We streven ernaar dat integratie bevorderende maatregelen zoveel mogelijk worden opgenomen in reguliere beleidsprogramma's.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Subsidieregeling voor zelforganisaties De nieuwe subsidieregeling voor de zelforganisaties van etnisch culturele groepen is in 2011 in werking getreden. Dit betekent dat zelforganisaties voor activiteiten die zich richten op integratie, emancipatie en dialoog subsidie kunnen aanvragen. Vanaf 2011 kunnen alle zelforganisaties, net als andere vrijwilligersorganisaties, gebruik maken van de sociaal-culturele accommodaties in de stad. In 2012 is er een bedrag van 177 duizend euro beschikbaar gesteld aan activiteiten van 31 zelforganisaties en maatschappelijke instellingen. Activiteiten die voldeden aan de subsidiërcriteria van de nota zelforganisaties 2011-2014 en op deze manier een positieve bijdrage leverden aan de integratie, emancipatie en dialoog van etnische groepen in de stad. Het voornemen was om per 2012 een bedrag van 100 duizend euro op dit budget te bezuinigen. De Raad heeft niet met dit voorstel ingestemd. In goed overleg en met instemming van het Platform Zelforganisaties Groningen is uiteindelijk gekozen voor een definitieve taakstelling van 40 duizend euro.</p> <p>Dag van de dialoog Sinds 2008 organiseren we jaarlijks de Dag van de Dialoog. Het idee van de Dag van de Dialoog is simpel en doeltreffend: mensen komen samen en wisselen in kleine kring ervaringen uit aan de hand van een thema. Het is een manier om de bekendheid met elkaar en daarmee de interesse en betrokkenheid verder te stimuleren. Tijdens deze dag staat de verbinding centraal, er is meer dat mensen met elkaar verbindt, dan dat mensen van elkaar scheidt. In het najaar van 2012 heeft de Dag van de Dialoog voor de vijfde keer in Groningen plaats gevonden. Er waren 34 tafels beschikbaar, waar gemiddeld acht Stadgers met elkaar in dialoog gingen over het thema 'Wat beweegt je'. De organisatie was in handen van de MJD.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? In 'Nu Ritsen!' hebben we het integratiebeleid geactualiseerd om een optimale bijdrage te kunnen leveren aan het integratieproces. De maatregelen uit 'Nu Ritsen!' zijn volledig gerealiseerd. Bijna alle daarvoor in aanmerking komende zelforganisaties maken gebruik van de subsidiemogelijkheden. Er is een laagdrempelige toegang tot het Discriminatie Meldpunt Groningen. De ketenaanpak taal – participatie – arbeidsmarkt is van grote waarde als het gaat om het streven naar positieverbetering van etnisch-culturele groepen. De sociaaleconomische en maatschappelijke positie van migranten is de afgelopen jaren daadwerkelijk verbeterd. In het bijzonder de uitgangspositie van jonge migranten is er, door de toegenomen deelname aan vormen van hoger onderwijs, op vooruit gegaan.</p>
Beleidsveld	<p>Integratie specifieke doelgroepen Uitgangspunt van het integratiebeleid is individueel maatwerk passend binnen regulier beleid. Soms echter rechtvaardigt de bijzondere positie van bepaalde etnisch culturele groepen een aparte categorale inzet. Extra beleid, in principe met een tijdelijk karakter, is dan nodig om integratie van deze groep te realiseren. In Nu Ritsen! onderscheiden wij twee specifieke doelgroepen, te weten Antillianen en Arubanen en allochtone vrouwen. In 2009 hebben wij op basis van de uitkomsten van de Minderhedenmonitor 2008 en signalen uit het werkveld daar een derde doelgroep aan toegevoegd, te weten de Somaliërs.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? De centrale doelstelling van het beleidsveld Antillianen en Arubanen is het versterken van de maatschappelijke positie van Caribische Nederlanders in de gemeente Groningen; verminderen van achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen; voorkomen dat Caribisch-Nederlandse jongeren in aanraking komen met prostitutie en/of criminaliteit; voorkomen van en zonedig snel en effectief ingrijpen op overlastsituaties; realiseren van een effectief hulpverleningsaanbod in geval van meervoudige problematiek. De doelstelling van het activeringsproject Somalische Groningers is om samen met de lokale ketenpartners de problematiek van ongeveer 50 overlast veroorzakende Somalische Groningers in kaart te brengen en passende activerings- en hulpverleningstrajecten aan te bieden. Op het gebied van de integratie van allochtone vrouwen is het doel deze vrouwen door het aanbieden van een keten van laagdrempelige activiteiten (taal, cursussen, voorlichting, vrijwilligerswerk en scholing) te activeren om deel te nemen aan de samenleving.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Versterken maatschappelijke positie Antillianen en Arubanen De verschillende onderdelen van het beleidsprogramma Antillianenbeleid zijn in samenhang tot uitvoering gebracht. Door versterking van de ketensamenwerking, is een goede aansluiting van preventie en repressie gerealiseerd. Ook is sprake van een goede aansluiting van contactlegging, verwijzing en uitvoering van hulpverlening. Belangrijke onderdelen van het beleidsprogramma zijn de Antilliaanse gezinscoach, de</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

ondersteuning van Antilliaanse probleemmeiden, Prospero, het Straatteam Beijum, het casuoverleg Caribische Nederlanders, Amor y Salu, de Ambiente en de zomeractiviteiten. Het Antilliaans beraad Brisa, dat begin 2010 is opgericht, vervult een brugfunctie tussen de gemeente, de uitvoeringsorganisaties en de gemeenschap van Caribische Nederlanders in Groningen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal en percentage niet-werkende werkzoekenden	▪ 363 14,6%	▪ 283 11,3%	▪ Afname tot <15%	▪ Verdere afname
▪ Aantal en percentage bijstandsgerechtigden	▪ 485 19,5%	▪ 521 20,8%	▪ Afname tot <15%	▪ Verdere afname
▪ Aantal en percentage voortijdig schoolverlaters	▪ 22 / 5,8% (2009/10)	▪ 31 / 9,0% (2010/11)	▪ Afname tot <5%	▪ Verdere afname
▪ Percentage gehoorde verdachten	▪ 8,9% (2010)	▪ 6,4% (2011)	▪ Afname tot <5%	▪ Verdere afname

Hulpverlening problematische Somaliërs

In 2012 maakten ruim 125 Somalische Groningers gebruik van de reguliere hulpverlening van de stichting MJD. Dit is ruim 43% van de totale Somalische gemeenschap in Groningen. In 2008 was dit 12% en in mei 2011 (ruim een jaar na de start van het activeringsproject) ruim 50% van de totale Somalische bevolking in de stad. Daarnaast namen 41 personen deel aan het activeringsproject, waarvan 34 mannen en 7 vrouwen. In 2011 waren dit er 23, allen man.

Er is goed zicht ontstaan op de hulpvraag van de doelgroep. Deze heeft vooral betrekking op inkomen/financiën, huisvesting en gezondheid, waaronder ook middelengebruik. De overlast veroorzaakt door de doelgroep is in de eerste helft van 2011 verder afgenomen.

Daarnaast onderzoeken wij in dit kader de juridische mogelijkheden om het gebruik van Qat aan te pakken. Het is onze overtuiging dat het gebruik van Qat een grote belemmering vormt voor het welslagen van de aanpak. Onze inspanningen hebben ertoe geleid dat het gebruik van qat begin 2013 verboden is.

Bevorderen integratie allochtone vrouwen

De positie van allochtone vrouwen is nader uitgewerkt in de emancipatienota 2010-2013 'Kansen bieden, kansen pakken' uit 2010. Dit heeft te maken met de overlap tussen de begrippen emancipatie en integratie. Emancipatie richt zich vooral op groepen die kwetsbaar zijn en een extra steunje in de rug nodig hebben. Veelal betreft dit ook de groep allochtone vrouwen.

De Stichting Maatschappelijk Juridische Dienstverlening (MJD) en Jasmijn werken samen aan het ontwikkelen van een activiteiten aanbod voor allochtone vrouwen in de stad Groningen. Het doel is om vrouwen door het aanbieden van een keten van laagdrempelige activiteiten (taal, cursussen, voorlichting, vrijwilligerswerk, scholing en arbeidsmarktorientatie) te activeren tot deelname aan de samenleving. Eén van de initiatieven hiertoe is het opzetten van interculturele vrouwengroepen in de wijk. De interculturele vrouwengroepen werken samen met maatschappelijke- en onderwijsinstellingen op wijk- en stadsniveau.

In de emancipatienota 2010-2013 hebben wij aangegeven de ketenaanpak taal – participatie - arbeidsmarkt te willen versterken. Dit doen wij onder meer door te investeren in bestaande voorzieningen als multicultureel vrouwen centrum Jasmijn, zwemmen speciaal, de zelforganisaties van etnisch culturele groepen, de interculturele vrouwengroepen in de wijk, vrouwen centrum De Boei en de consultants emancipatie en integratie van de MJD. Deze investeringen komen deels ten laste van het emancipatiebudget en deels ten laste van het minderhedenbudget.

In 2012 is een start gemaakt met het project Eigen Kracht, bedoeld om laagopgeleide vrouwen zonder werk en zonder uitkering te motiveren om aan het werk te gaan. Vrouwen centrum Jasmijn voert dit project voor ons uit.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De uitvoeringsorganisaties slagen erin op succesvolle wijze contact te leggen met Antillianen en Arubanen die te maken hebben met meervoudige problematiek. Ook slagen zij erin toegang tot adequaat hulpverleningsaanbod te realiseren.

Met betrekking tot de belangrijkste indicatoren, werkloosheid, voortijdig schoolverlaten en criminaliteit, zien we op onderdelen een duidelijke verbetering van de positie van Caribische Groningers. Het aantal en percentage niet-werkende werkzoekenden is afgenomen. Het percentage bijstandsgerechtigden is nagenoeg gelijk gebleven. Het aantal voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2010-2011 toegenomen. Het percentage gehoorde verdachten is flink afgenomen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De aanpak problematische Somaliërs begint zijn vruchten af te werpen. De afstemming tussen de verschillende lokale instellingen heeft geleid tot een toename van het aantal Somalische cliënten in de reguliere hulp- en dienstverlening. Het nakomen van afspraken en het onderhouden van contacten blijft lastig. De kracht van het project zit vooral in de vasthoudendheid van de hulpverleners en de Stichting Somaliërs Groningen en de specifieke kennis over en ervaring met de Somalische doelgroep.

De ketenaanpak taal – participatie – arbeidsmarkt is in 2012 opnieuw versterkt. De ketenpartners zijn zeer goed in staat gebleken de doelgroep te vinden en te binden. In 2012 is een begin gemaakt de beproefde ketenaanpak bij andere gemeenten onder de aandacht te brengen.

Beleidsveld

Vluchtelingen en asielzoekers

Asielbeleid en de uitvoering ervan is primair een rijksverantwoordelijkheid. Het is dan ook niet aan de gemeente om opvang van asielzoekers te organiseren. Echter, waar rijksbeleid tekort schiet en de gemeente met de consequenties daarvan wordt geconfronteerd, ondersteunen we particuliere initiatieven die hulp bieden aan (uitgeprocedeerde) asielzoekers die rechtmatig in Nederland verblijven. Vanwege de aanwezigheid van kinderen geldt dit ook voor de ondersteuning van gezinnen zonder rechtmatig verblijf.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Uit het oogpunt van de zorgplicht willen wij voorkomen dat asielzoekers op straat komen te staan of - noodgedwongen - in de illegaliteit terecht komen. Daarom bieden we noodopvang aan vluchtelingen die rechtmatig in Nederland verblijven, maar die geen aanspraak kunnen maken op gebruik van voorzieningen. We willen voorkomen dat jonge asielzoekers verdwijnen in de illegaliteit, met criminaliteit en/of prostitutie in aanraking komen. Ex-Ama's verkrijgen uiteindelijk een verblijfsstatus dan wel realiseren zelf terugkeer naar het land van herkomst.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal personen in noodopvang	▪ 31	▪ 36	▪ Afname	▪ Afname
▪ Verstrekkingen kindersteun	▪ 11 kinderen	▪ 10 kinderen	▪ Afname	▪ Afname
▪ AMV met leefgeld	▪ 32	▪ 26	▪ Afname	▪ Afname

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Noodopvang asielzoekers en kindersteun

De gemeente Groningen biedt noodopvang aan asielzoekers die rechtmatig in Nederland verblijven maar niet in aanmerking komen voor opvang door het Rijk. Het noodfonds kindersteun is bedoeld om tegemoet te komen in de kosten van levensonderhoud voor kinderen van vluchtelingen zonder verblijfsstitel. Beide regelingen worden uitgevoerd door stichting INLIA.

Project Perspectief en leefgeldverstrekking ex-AMV's

In het kader van de Perspectief-aanpak biedt Vluchtelingenwerk Noord Nederland juridische ondersteuning en maatschappelijke begeleiding aan alleenstaande minderjarige vreemdelingen (ex-AMV's). Deelnemers aan Perspectief komen onder voorwaarden in aanmerking voor leefgeld. De verstrekking van leefgeld wordt uitgevoerd door stichting INLIA.

Het landelijk experiment Perspectief, gericht op het ondersteunen van ex-AMV's is medio 2011 beëindigd.

De gemeente Groningen heeft de Perspectief-aanpak tot eind 2012 financieel ondersteund.

In 2012 is het aantal deelnemers met 30 in getal, nagenoeg gelijk gebleven. Twaalf personen zijn uitgestroomd en er zijn tien nieuwe deelnemers bijgekomen. Zeven deelnemers hebben een verblijfsvergunning gekregen, vier deelnemers zijn teruggekeerd naar het land van herkomst en één persoon heeft opvang door het Rijk verkregen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We constateren in 2012 weer een toename van het aantal personen dat een beroep doet op de noodopvangvoorzieningen voor asielzoekers. Daarbij zien we een verschuiving van gezinnen met kinderen naar alleenstaanden. Gezinnen met kinderen komen iets vaker in aanmerking voor opvang door het Rijk. Dat verklaart de afname van het aantal verstrekkingen uit het noodfonds kindersteun. Door noodopvang te bieden en door de ondersteuning vanuit de Perspectief-aanpak weten we te voorkomen dat groepen vluchtelingen dakloos worden, uit het zicht raken of in de illegaliteit verdwijnen. Door het

Gemeenterekening 2012 - bijlage

onderhouden van contacten en het bieden van gerichte ondersteuning zorgen we ervoor dat deze mensen zich actief bezighouden met het verbeteren van de eigen situatie.

Beleidsveld

Emancipatie

Het beleidsveld Emancipatie is vormgegeven rond het model van de ketenaanpak taal- participatie - arbeidsmarkt en richt zich op (allochtone) vrouwen en (allochtone) mannen. De keten bestaat uit een uitgebreid aanbod van cursussen, activiteiten en projecten van de veelal samenwerkende maatschappelijke organisaties in de stad. Door van het aanbod gebruik te maken kunnen vrouwen en mannen zich de noodzakelijke vaardigheden eigen maken om zo een volgende stap in hun emancipatieproces te nemen. Net als bij het integratiebeleid staat ook hier de sociale, educatieve, culturele en economische zelfredzaamheid centraal. De ketenaanpak en de gemeentelijke regie op dit terrein is geborgd in de emancipatienota 2010-2013 'Kansen bieden, kansen pakken' uit 2010. Daarnaast valt ook de emancipatie van homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders onder dit beleidsveld.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Het versterken van de keten taal – participatie - arbeidsmarkt door het ontwikkelen van een aanbod dat gericht is op het voorkomen van (taal)achterstanden, het bevorderen van een actieve deelname in de wijk en de stad en het vergroten van de kansen op betaald werk. Daarnaast willen we bereiken dat vrouwen en mannen gelijke kansen krijgen en in vrijheid en veiligheid keuzes kunnen maken. De emancipatie van mannen, vaders en hun kinderen verdient extra aandacht. Zij vormen vaak een belemmering in het emancipatieproces van hun vrouwen en kinderen. Ook in 2012 blijven we streven naar het vergroten van de zichtbaarheid en sociale acceptatie van homoseksuele en biseksuele mannen en vrouwen en transgenders.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Cursus- en activiteitsaanbod maatschappelijke organisaties

Samenwerkende organisaties zorgden in 2012 voor een uitgebreid aanbod aan projecten, cursussen en activiteiten die aansluiten op de ketenaanpak taal – participatie – arbeidsmarkt. Door van het aanbod gebruik te maken kunnen vrouwen en mannen zich de noodzakelijke vaardigheden eigen maken om zo een volgende stap in hun emancipatieproces te nemen. Net als bij het integratiebeleid staat ook hier de sociale, educatieve, culturele en economische zelfredzaamheid centraal.

Lesbisch- homo- en transgender emancipatiebeleid

Wij hebben de afgelopen periode grote vorderingen gemaakt binnen het beleidsveld homo-emancipatie. Het platform Lesbian Gay Bisexual Transgender Groningen (LGBT) heeft tot doel de sociale acceptatie en zichtbaarheid van homoseksualiteit te vergroten. In 2012 hebben wij de intentieverklaring lokaal emancipatiebeleid homoseksuelen 2012-2014 ondertekend met het Rijk. Er is een meerjarenplan opgesteld voor de besteding van deze gelden. Het ondertekenen van de intentieverklaring betekent dat wij de komende jaren de nadruk blijven leggen op het bespreekbaar maken van homoseksualiteit, het bevorderen van veiligheid van homoseksuelen en het bestrijden van discriminatie en geweld, ook op basisscholen. In het hiertoe ontwikkelde meerjarenplan spelen lokale partners als het Platform LGBT Groningen, het COC Groningen/Drenthe en de werkgroep transgenders Groningen een belangrijke rol. In 2012 hebben COC Groningen/Drenthe en het Discriminatie meldpunt gezamenlijk voorlichting gegeven op een groeiend aantal middelbare scholen. Daarnaast hebben het Platform LGBT Groningen en het Alfa-college een theatervoorstelling over seksuele diversiteit ontwikkeld, die op verschillende onderwijslocaties in de stad is uitgevoerd. Op deze manier versterken wij het draagvlak en de samenhang van het homo-emancipatiebeleid.

Verbreed aanbod voor mannen, vaders en hun kinderen

In de gemeente Groningen zijn in 2012 positieve ervaringen opgedaan met het aanbieden van specifieke activiteiten voor mannen, vaders en hun kinderen. Het aanbod komt tot stand in samenwerking met bestaande lokale voorzieningen zoals de CJG's, het Alfa-college, de MJD en de teams Buurtwelzijn. Het aanbod sluit aan op de bestaande wijk- en stadsgerichte activiteiten.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Er is een breed activiteitsaanbod dat goed aansluit op de behoefte en wensen van de doelgroep van vaders. Er is meer aandacht voor de rol van vaders ten aanzien van de opvoeding van de kinderen. En er is meer aandacht voor persoonlijke ontwikkeling en de (verbetering van de) maatschappelijk positie van mannen. Het aanbod maakt meer en meer onderdeel uit van het reguliere buurtwelzijnswerk. Het hoofddoel van het Lesbian Gay Bisexual Transgender -beleid is het bevorderen van de zichtbaarheid van de doelgroep en het verhogen van de sociale acceptatie in de maatschappij. Dankzij voorlichting is bij meer leerlingen in voorgaande jaren seksuele diversiteit onder de aandacht gebracht.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld

Inburgering

Ons inburgeringsbeleid richt zich op het leren van de Nederlandse taal, kennis over de Nederlandse samenleving, het verkrijgen van werk en het bevorderen van de participatie. We bieden onze inburgeraars vooral zogenaamde duale trajecten aan, waarin al deze aspecten aan de orde komen. Maatwerk, kwaliteit en eigen verantwoordelijkheid staan voorop.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In 2012 wilden we 300 inburgeraars op een nieuw traject plaatsten. Door de invoering van de nieuwe wet inburgering per 1 januari 2013 hebben we als gemeente geen verantwoordelijkheid meer in het aanbieden van inburgeringstrajecten. We krijgen alleen nog geld voor de afronding van de trajecten die voor 2013 zijn gestart. Bovendien beoogden we dat 80% van de aangeboden inburgeringstrajecten ook een werk- of participatie component in zich heeft (80% Duaal). Verder wilden we zoveel mogelijk voldoen aan de door het Rijk opgelegde huisvestingstaakstelling voor vergunninghouders.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Inburgeraars op nieuwe Inburgeringstrajecten	▪ 438	▪ 328	▪ 300	▪ 0
▪ Nieuwe instroom oppakken	▪ 100%	▪ 100%	▪ 100%	▪ n.v.t.
▪ Percentage duale inburgeringstrajecten	▪ 62%	▪ 66%	▪ 80%	▪ n.v.t.
▪ Aantal inburgeraars dat hun eigen inburgering vormgeeft met een PIB	▪ 6	▪ 5	▪ 20	▪ n.v.t.
▪ Huisvestingstaakstelling van vergunninghouders	▪ 79	▪ 115	▪ 110	▪ n.n.b

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Trajecten voor Inburgeraars

Voor inburgeraars zijn verschillende, vaak duale inburgeringstrajecten beschikbaar. Men leert de Nederlandse taal, ontwikkelt kennis van de Nederlandse samenleving en wordt indien nodig geschoold richting werk en/of participatie. Er zijn inburgeraars die al werken; anderen zijn echter eerst aangewezen op een tijdelijk Wwb-inkomen.

Leidend voor het trajectaanbod is het startniveau van taalvaardigheid en het opleidingsniveau. Ook hebben we rekening gehouden met het leervermogen van betrokkenen. Indien nodig moet men eerst alfabetiseren (zie het beleidsveld volwasseneneducatie, deelprogramma 4.1). Het inburgeringsdiploma-niveau varieert van minimaal MBO-1 (A2) niveau ("gewoon" inburgeringsdiploma) tot toegang tot HBO-universitair niveau (Staatexamen 2-diploma). Eind 2012 waren er 900 inburgeraars bezig met hun inburgeringstraject waarvan er 328 in 2012 zijn gestart. Daarnaast hebben we circa 260 inwoners bij wie we moeten controleren of zij op tijd en op eigen kracht het inburgeringsdiploma hebben behaald.

Huisvesten van vergunninghouders

De taakstelling huisvesting vergunninghouders is behaald in 2012. In vergelijking met bijvoorbeeld 2011 hebben in 2012 beduidend meer kandidaten zichzelf gemeld bij de gemeente Groningen. Bovendien werden er later in 2012 ook meer kandidaten voorgedragen via het COA. De nieuwe werkwijze van het Ministerie om asielgerechtigden korter te huisvesten in AZC's en sneller voor te dragen voor huisvesting bij gemeenten, is ingevoerd. Daarnaast heeft het ministerie in 2012 twee keer de landelijke taakstelling verlaagd. Deze factoren hebben ervoor gezorgd dat we de taakstelling in 2012 hebben gehaald. De vergunninghouder is in principe vrij om te kiezen uit het landelijk aanbod van woonruimte. We kunnen hier dus ook niet op sturen. Het wel of niet behalen van de taakstelling heeft verder geen nadelige financiële gevolgen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In het laatste kwartaal van 2012 hebben we vanwege dreigende budgetoverschrijding moeten besluiten om te stoppen met het aanbieden van een inburgeringstraject aan vrijwillige inburgeraars en inburgeringsplichtige gezinsvormers en gezinsherenigers. De 28 extra trajecten leiden in 2012 niet tot een tekort. In 2012 hebben we weliswaar een verbetering gerealiseerd in het duale inburgeringspercentage, de beoogde 80% hebben we net als in de voorgaande jaren niet gehaald. Dit komt door de samenstelling van de groep vrijwillige inburgeraars. Het gaat onder andere om kennismigranten die bijvoorbeeld werkzaam zijn bij de RuG. Op deze manier hebben ze al voldaan aan de werkcomponent.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Inburgeraars die hebben deelgenomen aan de aangeboden trajecten hebben meer kennis van de Nederlandse samenleving, leren Nederlands en werken aan activering/participatie in de Groningse samenleving. Tot slot hebben we samen met de corporaties de door het Rijk opgelegde huisvestingstaakstelling behaald. We hebben 5 vergunninghouders meer geplaatst dan beoogd. Voor de nieuwe taakstelling 2013 betekent dit dat we al 5 vergunninghouders geplaatst hebben.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

OVERIGE WELZIJN, GEZONDHEID EN ZORG

Binnen het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg hebben we nog niet alle lasten kunnen toerekenen aan de juiste deelprogramma's. Dit betreffen vooral uitvoeringskosten voor Ten Boer.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overig welzijn, gezondheid en zorg bedraagt 57 duizend euro. Deze uitgaven worden gedekt uit overige inkomsten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Welzijn Gezondheid en zorg						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Vershil
Lasten						
4.1	HVD/OCSW	Sociale samenhang en participatie	48.266	48.649	48.379	270
4.2	HVD/OCSW/ROEZ	Preventie en zorg	33.756	34.957	34.807	150
4.3	OCSW/SOZAWE	Integratie en emancipatie	7.050	7.630	8.577	-947
4.4	OCSW	Overig w elzijn gezondheid en zorg	57	57	57	0
Totaal lasten			89.129	91.293	91.820	-527
Baten						
4.1	HVD/OCSW	Sociale samenhang en participatie	4.586	4.945	5.676	731
4.2	HVD/OCSW/ROEZ	Preventie en zorg	11.903	12.131	13.049	918
4.3	OCSW/SOZAWE	Integratie en emancipatie	3.475	3.443	4.538	1.095
4.4	OCSW	Overig w elzijn gezondheid en zorg	57	57	57	0
Totaal baten			20.021	20.576	23.320	2.744
Totaal saldi voor bestemming			-69.108	-70.717	-68.500	2.217
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			289	1.003	1.003	0
Totaal onttrekkingen			1.289	1.389	1.389	0
Totaal saldi na bestemming			-68.108	-70.331	-68.114	2.217

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

4.1 Sociale samenhang en participatie V 1,0 miljoen euro

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) (V 600 duizend euro)

De WMO begroting kende een begrotingsrisico van 1,3 miljoen euro. In werkelijkheid sluit het begrotingsjaar uiteindelijk op een voordeel. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat de WMO integratie-uitkering (ook over voorgaande jaren) onvoorspelbaar fors hoger werd dan begroot. Verder is het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen door burgers teruggelopen. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld doordat burgers als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid, vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen zochten en vonden voor hun problemen. Ook werden burgers tijdens de gekantelde keukentafelgesprekken geholpen bij het vinden van oplossingen binnen het eigen netwerk. Daarnaast zijn de prijzen van de hulpmiddelen lager geworden omdat, als gevolg van het nieuwe hulpmiddelencontract, meer gestuurd kan worden op (goedkopere) herverstrekingen via het depot.

Verder zijn er minder aanvragen ingediend door instellingen voor onder andere dagopvang ouderen en wonen met zorg, V 200 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

Toelichting onzekerheid eigen bijdrage CAK.

Een aanvrager van een voorziening (voorheen WVG), hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. Deze bijdrage is op basis van de gemeentelijke verordening WMO qua hoogte afhankelijk van de aard en de duur van de verstrekking en daarnaast van de inkomensgegevens van de aanvrager. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting aan de gemeente plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen.

Probleempunt hierbij is dat gemeenten niet direct inzicht hebben in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt en dat gemeenten de eigen bijdrage, met uitzondering van de personen die een financiële tegemoetkoming (PGB) hebben gekregen, niet direct kunnen berekenen en controleren. Om privacy redenen staan de inkomensgegevens niet op het overzicht van het CAK, ondanks dat die wel nodig

Gemeenterekening 2012 - bijlage

zijn om definitief de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen te kunnen bepalen. De huidige informatie over de eigen bijdrage van het CAK is derhalve ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Hoewel de gemeenten wel de aantallen personen kan beoordelen (aantal personen waarvoor eigen bijdrage ontvangen wordt vergeleken met het gefactureerde aantal personen), hebben zij beperkt inzicht in de volledigheid, juistheid en rechtmatigheid van de eigen bijdragen.

4.2 Preventie en zorg V 1,1 miljoen euro

Het voordelige resultaat is opgebouwd uit de volgende posten:

Vrouwenopvang (V 150 duizend euro)

Binnen de vrouwenopvang was sprake van een tekort van 150 duizend euro voor de aanpak van huiselijk geweld. Dit zou met inzet van middelen uit maatschappelijke opvang worden opgelost. In de junicirculaire 2012 is voor dit doel extra rijksgeld beschikbaar gesteld. De bijdrage uit maatschappelijke opvang valt daardoor vrij.

Maatschappelijke opvang (V 500 duizend euro)

In september zijn afspraken gemaakt de bestedingen/projecten die in de pijplijn zaten de kans te geven tot de fase van subsidieaanvraag en beschikking te komen. Uiteindelijk is 500 duizend euro niet tot uitkering gekomen door minder uitvoeringskosten en uitvoeringskosten die door de regio zijn vergoed (150 duizend euro), uiteindelijk toch geen aanvraag van projecten die wel waren aangekondigd (zoals logistieke ketens en transitie OGGz, 200 duizend euro). Als laatste zijn er nog een aantal aangeleverde projectaanvragen geweest die zijn afgewezen (zoals Loeksen/werk, ruim 150 duizend euro).

Opvang ex-gedetineerden, Veiligheidshuis (V 171 duizend euro)

Van het Rijk is een bedrag van 205 duizend euro ontvangen ten behoeve van de regionale coördinatie ex-gedetineerden voor de jaren 2012 en 2013. Per 1-1-2013 ligt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie ex-gedetineerden bij de gemeenten en is deze ondergebracht bij het Veiligheidshuis. De regiogemeenten hebben kunnen aangeven de uitvoering van de re-integratie ex-gedetineerden door de gemeente Groningen te laten uitvoeren. 2 gemeenten hebben besloten dit zelf te gaan doen. De resterende gelden van 171 duizend euro zijn nog niet besteed. Voorgesteld wordt om deze gelden via een bestemmingsvoorstel bij de rekening over te hevelen naar 2013, omdat deze gelden ook voor 2013 beschikbaar zijn gesteld. Een bedrag van 71 duizend is beschikbaar voor de gemeenten die aangegeven hebben de uitvoering bij de gemeente Groningen te leggen. Een bedrag van 100 duizend is nog beschikbaar voor de gemeente Groningen.

Vrijval project 'Eigen kracht conferenties' (80 duizend euro)

Voor het project 'Eigen kracht conferenties' was 80 duizend euro beschikbaar. Op een eerste voorstel is aan de initiatiefnemer toegezegd dat een bedrag van 80.000 beschikbaar is. Deze toezegging is op verzoek van de initiatiefnemer eind 2012 ingetrokken en heeft dus niet geleid tot een verplichting. Het bedrag van 80 duizend euro is daarmee niet meer nodig en kan vrijvallen.

Overig

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

4.3 Integratie en emancipatie V 148 duizend euro

Voor Volwasseneneducatie hebben wij in 2012 als onderdeel van het Participatiebudget een rijkssubsidie ontvangen van 960 duizend euro. De lasten waren 80 duizend euro hoger. Volgens de voorwaarden waaronder wij die rijkssubsidie hebben ontvangen hebben wij die overschrijding gedekt uit het re-integratiedeel van het Participatiebudget (deelprogramma 1.1 Werk en Activering).

De begrote lasten voor de uitvoering van Inburgering zijn overschreden met 900 duizend euro. De voornaamste reden daarvoor is dat, om het re-integratiedeel van het Participatiebudget rechtmatig zoveel mogelijk te ontlasten, wij de kosten van de re-integratietrajecten voor inburgeraars niet in deelprogramma 1.1 onder re-integratie, maar in deelprogramma 4.3 onder de uitvoering van de Wet inburgering hebben verantwoord. De tweede reden is de overschrijding van het begrote aantal nieuwe inburgeringstrajecten dat in 2012 is gestart: 328, terwijl we 300 hadden begroot.

De overschrijding van de lasten met 900 duizend euro wordt gedekt uit de vooruit ontvangen rijkssubsidies voor de uitvoering van de Wet inburgering. Per saldo is er in de exploitatie geen voor of nadeel.

De gemeente Groningen heeft in de periode 2009-2011 deelgenomen aan het experiment Perspectief voor ex-AMV's. Het Rijk heeft hiervoor geld beschikbaar gesteld in drie tranches van 66 duizend euro voor 2009, 2010, 2011. De middelen voor 2009 (de eerste 66 duizend euro) zijn pas in 2010 besteed. Bij de afrekening over 2009 leek het erop dat deze eerste tranche wellicht teruggevorderd zou kunnen worden. In de

Gemeenterekening 2012 - bijlage

jaarrekening 2010 is hiervoor een balanspost opgenomen, welke nu bij de rekening 2012 vrijvalt.
Een aantal kleinere posten tellen per saldo op tot een voordeel van 82 duizend euro.

PROGRAMMA 5 **Sport en bewegen**

Iedereen in beweging

In ons programma 'Sport en bewegen' richten we ons op alle Groningers, van jong tot oud. Want sporten en bewegen is goed voor iedereen. We streven ernaar om zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen en te houden. Sporten is een doel op zich. Het heeft over het algemeen een positief effect op hoe men zich voelt. Daarnaast waarderen we sport als een middel. Als middel om overgewicht te bestrijden, integratie te bevorderen en sociale samenhang te vergroten. Sporten kan het risicogedrag van jongeren helpen ombuigen en het zelfbeeld van mensen positief beïnvloeden. Sport en spel zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen.

Groningen is City of Talent. We willen kinderen de kans geven hun sporttalenten te ontdekken. De zeer talentvolle sporters willen we de mogelijkheden bieden hun talent verder te ontwikkelen.

Relevante beleidsnota's

Talent voor Topsport, november 2012

Sportmonitor 2010, februari 2012

Meer ruimte voor Sport en Bewegen, de sportvisie 2010 – 2020, september 2009

Sturen en vereenvoudigen, naar een nieuw tarieven- en subsidiestelsel voor de sport, februari 2008

Sport op Orde, februari 2008

Sport in Beeld, Gronings sportbeleid weer in vorm, september 2005

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Sportieve infrastructuur**
- 2. Deelname aan sport**
- 3. Overige sport en bewegen**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

We hebben in 2012 geïnvesteerd in renovatie en verbetering van sportaccommodaties. Op basis van signalen van de klant hebben we extra aandacht besteed aan onze dienstverlening en schoonmaak. De facturatie en subsidies voor de accommodaties hebben we beter op elkaar afgestemd en voor de voetbalverenigingen hebben we een seizoentarief ingevoerd.

FC Groningen moet haar trainingsvelden bij de Euroborg verlaten, omdat die grond een andere bestemming heeft. Het is mogelijk de trainingsfaciliteiten voor FC Groningen op sportpark Corpus Den Hoorn in te passen. We zijn hierover onderhandelingen gestart met FC Groningen en de verenigingen op het sportpark.

We hebben Bslim 2 uitgevoerd, waardoor kinderen in de aandachtswijken vrijwel dagelijks de mogelijkheid kregen te bewegen. Er zijn volgens plan 19 combinatiefuncties gerealiseerd. In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen hebben we beweegprojecten opgezet voor ouderen, mensen met een psychiatrische beperking en mensen met een verstandelijke beperking. Ook hebben we in 2012 de eerste Sportmonitor gepresenteerd.

Groningen is City of Talent. We hebben in 2012 6 proefprojecten gedaan om na te gaan hoe de gemeente talentontwikkeling in een aantal sporten kan stimuleren. Ten slotte zijn de jaarlijkse Sportstimuleringsprijs uitgereikt en subsidies verstrekt aan 9 topsportevenementen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

SPORTIEVE INFRASTRUCTUUR

We willen dat zoveel mogelijk Stadters in beweging komen en plezier beleven aan sporten en bewegen. Er zijn veel mensen die graag zouden willen sporten en bewegen. Om te bewerkstelligen dat interesse wordt omgezet in concreet gedrag richten we ons op het geven van prikkels aan sportaanbieders om deze groep te stimuleren tot sporten en bewegen.

Het effect van het beleid is namelijk het grootst als we inzetten op het stimuleren van de aanbodzijde. We zetten in op een laagdrempelig aanbod om te bewegen, letterlijk en figuurlijk: van openbare ruimte en sportaccommodaties tot sterke sportverenigingen en andere sportorganisaties voor alle Stadters. Met laagdrempelige voorzieningen om te sporten en te bewegen, met sportorganisaties en met sport- en beweegprojecten versterken we de kwaliteit van de leefomgeving. Lage drempels voor iedereen betekent extra aandacht voor de kwetsbare ouderen en minderheden, mensen met een beperking en mensen met een laag inkomen.

Beleidsvelden

- Accommodaties
- Verenigingen en subsidies
- Openbare ruimte

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Sportieve infrastructuur bedraagt 26,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: entreegelden bezoekers, lesgelden en huuropbrengsten, onttrekkingen aan de reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Accommodaties

Het beleidsveld is er op gericht om goede sportieve randvoorwaarden te creëren waardoor alle Stadters in beweging kunnen komen. Daarvoor is het nodig goede aantrekkelijke sportaccommodaties en recreatiegebieden te hebben. In de sportaccommodaties willen we graag zo duurzaam en slim mogelijk met de ruimte omgaan. Dat geldt ook voor het onderhoud en beheer van de sportaccommodaties. We zetten in op sportvoorzieningen in de wijk waar mensen lopend of op de fiets naar toe kunnen, waardoor er minder reisebewegingen met de auto zijn en minder parkeerruimte nodig is.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden dat zoveel mogelijk Stadters plezier beleven en genieten door hen de faciliteiten te bieden om te sporten en bewegen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Onderhoud sportaccommodaties

In 2012 hebben we onder meer de volgende zaken uitgevoerd:

- renovatie van de atletiekbaan;
- vervangen asfalt (fiets)paden recreatiegebied Karding;e;
- herstelwerkzaamheden natuurgrasveld sportpark De Kring;
- vervanging kunstgrasmat sportpark Westend;
- kleedkamers sporthal De Brug;
- aanpassing gymlokaal aan de Siersteenlaan (onderdeel van de Vensterschool Vinkhuizen) met een toegang van buitenaf, zodat deze voor de avonden verhuurd kan worden;
- groot onderhoud aan het gymlokaal aan de Valreep;
- gedeeltelijke renovatie van het gymlokaal aan de Chopinlaan.

We hebben toegezegd de raad jaarlijks te informeren over het Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplan voor de sportaccommodaties (MIP-MOP).

Sportcentrum Karding, sporthal Euroborg, trainingscomplex FC Groningen

We hebben in oktober het plan "totaalaanpak renovatie sportcentrum Karding fase 2: duurzaam bewegen" vastgesteld. Daarna zijn we begonnen met de uitwerking van het plan: aanpassing van het gebouw (publieksruimten, horeca, nieuwe sporthal) en een geheel nieuwe duurzame energievoorziening (biomassa installatie, persgasinstallatie, energiedaken, ledverlichting).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Met het Noorderpoortcollege onderzochten we de mogelijkheden voor een sporthal bij de Euroborg. In overleg met FC Groningen en de gebruikers van sportpark Corpus Den Hoorn verkenden we de mogelijkheden om op het sportpark een trainingscomplex voor FC Groningen te realiseren.

Klanttevredenheid

Wij stellen in de bedrijfsvoering de klant centraal. Zo werken we met mystery guests bij de zwembaden en sportcentrum Kardinge. Ook hebben we een klanttevredenheidonderzoek onder de gebruikers van de sporthallen uitgevoerd. De gebruikers zijn tevreden over de dienstverlening en de contacten met de gemeente, maar minder tevreden over onderhoud en hygiëne. De uitkomsten worden gebruikt om onze dienstverlening en producten te verbeteren. Alle medewerkers met klantcontacten hebben in dit verband ook een uitgebreide telefoontraining gevolgd. Structureel vindt er ook overleg plaats met de grootgebruikers van de sportaccommodaties. We gaan extra aandacht besteden aan de juiste manier van schoonmaken, we bekijken per sporthal wat het beste moment van schoonmaken is en we gaan de gebruikers vaker aanspreken op hun gedrag.

Onderzoek ruimtebehoefte sport

We hebben in 2008 voor het eerst de ruimtebehoefte aan sportaccommodaties laten onderzoeken. Het Mulier Instituut heeft dit onderzoek in 2012 opnieuw gedaan. De belangrijkste conclusies zijn dat er binnen 4 jaar een tekort aan wedstrijdvelden op enkele sportparken verwacht wordt en een tekort aan sporthalruimte. We hebben de raad over de uitkomsten van het onderzoek geïnformeerd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben in 2012 de geplande onderhouds- en renovaties uitgevoerd en de renovatie van sportcentrum Kardinge voorbereid. Onze accommodaties zijn in grote lijnen op orde. De uitkomsten van de verschillende klantcontacten gebruiken we om onze dienstverlening en producten te verbeteren. Met het Mulierrapport hebben we inzicht gekregen in de toekomstige ruimtebehoefte aan sportaccommodaties.

Beleidsveld

Verenigingen en subsidies

Voor de hoeveelheid en differentiatie in het aanbod van sporten zijn we grotendeels afhankelijk van de sportverenigingen. In de stad zijn 315 sportverenigingen die ongeveer 70 verschillende sporten aanbieden. We ondersteunen sportverenigingen omdat zij een belangrijke basis vormen voor de sportinfrastructuur in de stad. Hiermee versterken we de mogelijkheden voor sportverenigingen om mensen mee te laten doen in de samenleving door middel van sporten, maar ook als vrijwilliger.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden voor de jeugd, aansluitend op school, een kwalitatief goed sportaanbod realiseren. We wilden instrumenten ontwikkelen om sportverenigingen vitaler en moderner te maken. Moderne sportverenigingen zijn zich bewust van hun maatschappelijke rol en stellen zich, zonder hun identiteit te verliezen, open voor een breed publiek. Ze gaan samenwerkingsverbanden aan met elkaar of andere organisaties (bijvoorbeeld kinderopvang). Zo versterken ze zichzelf op het gebied van administratie, vrijwilligersproblematiek, professionaliteit of gebruik van de ruimte.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Subsidie en tarieven voor de accommodaties

We hebben met ingang van het nieuwe schooljaar 2012-2013 seizoentarieven ingevoerd voor alle voetbalverenigingen. Wij hebben de subsidiestroom en de facturatie beter op elkaar afgestemd. Tegelijkertijd zijn wij overgegaan tot het maandelijks factureren van gebruikskosten. Hierdoor besparen verenigingen veel tijd met het checken van de gegevens en kunnen ze hun financiën beter beheren. We voeren een strakker debiteurenbeheer. Dit heeft geleid tot minder betalingsachterstanden.

Vitale en moderne vereniging

We hebben in overleg met de Stad-Groninger voetbalverenigingen een meetlat ontwikkeld om de vitaliteit van voetbalverenigingen vast te kunnen stellen. Dat instrument verbreden we tot een aanpak voor vitale sportverenigingen in het algemeen. Doel is verenigingen gezonder te maken. Een deel van de verenigingen heeft de potentie om een bredere rol te spelen in maatschappelijke thema's als duurzaamheid, opvoedklimaat, ontmoeting en gezondheid. Deze verenigingen noemen we moderne verenigingen. We hebben in december de raad geïnformeerd over het traject dat we hebben ingezet om de sportverenigingen vitaler en moderner te maken.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>Incidentele subsidies We hebben een aantal verenigingen subsidie toegekend voor het clubgebouw en voor materialen: voetbalvereniging Velocitas voor renovatie van de toiletten, de samenwerkende studententennisverenigingen voor het aanpassen van het clubgebouw en twee biljartverenigingen voor vervanging van de biljartlakens.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Het tarieven- en subsidiestelsel voor de accommodaties functioneert beter. We hebben een begin gemaakt met ons beleid om sportverenigingen vitaler en moderner te maken. En we hebben enkele verenigingen subsidie toegekend voor het clubgebouw of materialen.</p>
Beleidsveld	<p>Openbare ruimte</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? We wilden dat zoveel mogelijk Stadgers plezier beleven en genieten door hen de faciliteiten te bieden in de openbare ruimte om te sporten en bewegen.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p>Spel en sport in de wijk We beschikken in de stad over twee Krajicek Playgrounds (de Hoogte en Beijum) en twee Cruyff Courts (Oosterpark en Corpus den Hoorn). Op deze openbare sportparken hebben we wekelijks activiteiten georganiseerd in het Kader van Bslim (de Buurt en een Sportieve Leefstijl Interventie Methode). Samen met de Hanzehogeschool zijn we bezig geweest met de plannen om de openbare ruimte sportiever in te richten en de sportparken openbaarder te maken. We hebben twee wandelroutes ontwikkeld: één in het Stadspark en omgeving en één in het Noorderplantsoen en omgeving.</p> <p>.....</p> <p>Visie Kardingse Kerngebied afgerond In 2012 stelden we de visie op het kerngebied van recreatiegebied Kardingse vast. In de visie is aangegeven hoe het recreatiegebied aantrekkelijker kan worden ingericht, de bedrijvigheid verder kan toenemen en de verkeersafwikkeling verbeterd. De visie gaat nog uit van de komst van de RegioTram. Het niet doorgaan van de tram heeft gevolgen voor de uitvoering van de visie.</p> <p>.....</p> <p>Onderhoud, beheer en verbeteren Meerschop Paterswolde Zie programma 9 "Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte", deelprogramma 1 "Kwaliteit van de Leefomgeving, Stadsparken".</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Veel kinderen komen in beweging door de activiteiten op de Playgrounds en de Cruyffcourts. De Kardingsevisie biedt de kaders voor versterking van het kerngebied van dit recreatiegebied.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

DEELNAME AAN SPORT

De kern van ons sportbeleid is dat iedere Stadjer het plezier in sport en bewegen kan of heeft ervaren en te allen tijde de keuze voor sport en bewegen kan maken. Daarnaast willen we dat in onze stad de vele talentvolle sporters hun talenten verder kunnen ontwikkelen.

Beleidsvelden

- Stimulering sportdeelname
- Topsport en talentontwikkeling

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Deelname aan sport bedraagt 2,0 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: onttrekkingen aan de reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

eleidsveld

Stimulering sportdeelname

Het is onze ambitie dat de jeugd tot 15 jaar de sportieve basis meekrijgt om op vroege of latere leeftijd zijn talent voor sporten en bewegen te ontdekken. Vaardigheden om te sporten kan men op alle leeftijden ontwikkelen, maar het makkelijkst gaat dit op jonge leeftijd. We willen kinderen een goede basis geven. Daarmee vergroten we de kansen op een leven lang plezier in sporten en bewegen, op een actieve en gezonde leefstijl, op de versterking van de sociale ontwikkeling en de schoolprestaties. We organiseren een breed aanbod van activiteiten op het gebied van sporten & bewegen, fair play en een gezonde voeding. In 2012 willen we tot afspraken komen met het onderwijs om te komen tot een nog sterker integraal beweegaanbod binnen en buiten schooltijden.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- We wilden meer sport en beweegactiviteiten creëren en
- We wilden de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod versterken.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Sportstimulering

We hebben stadsbrede sportactiviteiten georganiseerd, zoals de Buurtbattle en Scoren voor gezondheid met FC Groningen, subsidie verstrekt aan sport- en beweegactiviteiten en ondersteuning geboden bij het breedtesportprogramma rond topsportevenementen zoals Eurovoetbal.

Bslim2

We hebben uitvoering gegeven aan Bslim2 om kinderen in de aandachtsgebieden in de stad in beweging te krijgen en te houden. Elke dag minstens 1 uur actief bewegen voor kinderen en jeugd tussen 4 en 15 jaar is daarbij het streven (=de Nederlandse norm voor gezond bewegen). De Bslim-teams hebben vrijwel dagelijks een laagdrempelig beweegaanbod aangeboden op en rond de Groningse Vensterscholen, het VMBO en de Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds. Ook is een eerste start gemaakt met de 'Bslim schoolsportvereniging' in Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk. Een laagdrempelige manier om kinderen (en ouders) te introduceren bij een sportvereniging. Dit succesvolle concept is ook opgepakt in Corpus den Hoorn.

19 combinatiefuncties gerealiseerd

We doen mee aan de 'Brede Impuls Combinatiefuncties'. Combinatiefuncties zijn professionals die werkzaam zijn in zowel het onderwijs als de sport- of cultuursector. In 2012 hebben we in totaal 18,8 fte aan combinatiefuncties ingezet binnen Bslim (13,3 fte), Muziekschool en Urban House (1,7 fte) en de proefprojecten "Topsport en talentontwikkeling" (3,8 fte). Daarmee voldoen we aan de afspraken met het Rijk om in 2012 minimaal 18,6 fte combinatiefuncties te realiseren.

Brede vakdocent sport op de Vensterscholen

Vanaf 2007 zetten we brede vakdocenten in op de tien Vensterscholen in de stad. Brede vakdocenten zijn betrokken bij de binnen- en naschoolse sportactiviteiten en stemmen deze op elkaar af, met als resultaat een

Gemeenterekening 2012 - bijlage

breed sportaanbod in en rondom de school. In 2012 hebben ze in nauwe samenwerking met het onderwijs het project 'Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond' gestart. Zie ook deelprogramma 3.1 Integraal jeugdbeleid, sportieve gezonde leefstijl.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen

In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen zijn verschillende projecten opgezet om mensen die te weinig actief zijn meer te laten sporten en bewegen.

De projecten zijn in 2010 en 2011 opgestart en lopen tot en met 2014. We richten ons hierbij op de jeugd, mensen met een hoge leeftijd, mensen met een psychiatrische beperking, mensen met een verstandelijke beperking en minderheden.

Voor *mensen met een hoge leeftijd* hebben we 3 projecten aangeboden: Denken en Doen, GroningersActief! en Verdubbel je beweegmoment. De projecten vonden plaats in de wijken die prioriteit hebben op basis van het beleidsprogramma WMO in Vitale Buurten.

Denken en Doen (bridgen) richtte zich op de doelgroep 55+ uit de wijken Corpus den Hoom, De Wijert en Helpman/Coendersborg. Gezien het aantal enthousiaste aanmeldingen is een tweede groep gestart. In totaal deden in 2012 56 ouderen mee aan het project Denken en Doen.

Aan de projecten GroningersActief! en Verdubbel je beweegmomenten kon je meedoen in Centrum-Binnenstad, Binnenstad-Noord/Oranjebuurt en Centrumwijken-West.

In het project GroningersActief! werden 1200 bewoners van 65-74 jaar telefonisch benaderd. Na het beantwoorden van vragen over hun leefstijl, sport- en beweeggedrag hebben 197 mensen meegedaan aan een gezondheidstest. Uit deze groep is eind 2012 een coachingsgroep opgestart. Hieraan doen 10 mensen mee.

Het project Verdubbel je beweegmomenten is gericht op de huidige deelnemers aan beweeg- en sportactiviteiten. Zij krijgen voorlichting over het voordeel van extra bewegen en informatie over activiteiten in de wijk.

Voor *mensen met een psychische beperking* is in 2011 een project gestart in de wijken De Hoogte, Indische Buurt en Korwegbuurt. Dit project wordt uitgevoerd door het Huis voor de Sport en is opgezet in samenwerking met Lentis. In 2012 hebben 58 deelnemers zich ingeschreven voor het project en deden wisselend mee aan de Sport van de Maand, sportinstuif en fitness. De doelgroep is moeilijk te bereiken. Eind 2012 is daarom besloten te gaan onderzoeken of er samengewerkt kan worden met het project voor mensen met een verstandelijke beperking.

Voor *mensen met een verstandelijke beperking* is een project gestart in samenwerking met NOVO, Stichting De Zijlen, Stichting Mee en Best Buddies. Doelgroep zijn ambulante wonende mensen met een verstandelijke beperking. 15 personen namen deel aan de sportsoos, de sportinstuif had 14 deelnemers. Om het aantal deelnemers te vergroten is er eind 2012 extra aandacht besteed aan de werving van deelnemers. Dit is gedaan door persoonlijk contact met de begeleiders van de doelgroep en de mogelijkheden te onderzoeken of er samengewerkt kan worden met het project voor mensen met een psychiatrische beperking.

Zwemvereniging Trivia heeft in samenwerking met Huis voor de Sport en Bslim een schoolzwemproject opgezet voor de (*allochtone*) jeugd. Doel is onder andere om meer allochtone kinderen te laten zwemmen en eventueel lid van een zwemvereniging te laten worden. In 2012 hebben 96 kinderen meegedaan, waarvan 20% met een allochtone achtergrond.

Sportmonitor

We hebben in 2012 de eerste Sportmonitor gepresenteerd: de nulmeting 2010.

De monitor bevat een schat aan gegevens over de sportvoorzieningen in Groningen en de sportdeelname, tegen de achtergrond van de bevolkingsopbouw en sociaal-maatschappelijke aspecten. De meting wordt elke vier jaar herhaald.

Sportcongres

Op 26 en 27 september was Groningen de gastheer voor het jaarlijkse congres van de Vereniging Sport en Gemeenten. Thema was Healthy Ageing. Er waren 200 deelnemers van gemeenten en sportgerelateerde bedrijven. Rijksuniversiteit, UMCG en Hanzehogeschool zorgden voor een flink deel van het programma en waren gastheer voor diverse workshops. De reacties van de deelnemers waren zeer positief.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
Bezoekers en verhuurde uren gemeentelijke sportaccommodaties				
▪ Bezoekers ijs Kardinge	▪ 96.500	▪ 106.000	▪ 105.000	▪ Stijging*
▪ Bezoekers zwembad Kardinge	▪ 197.000	▪ 180.000	▪ 197.000	▪ Stijging*
▪ Bezoekers overige zwembaden	▪ 254.000	▪ 285.700	▪ 241.500	▪ Lichte daling**
▪ Uren verhuur gymlokalen	▪ 28.457	▪ 33.142	▪ 45.000	▪ Evenredige stijging
▪ Uren verhuur sporthallen	▪ 25.042	▪ 25.621	▪ 25.000	▪ Evenredige stijging
▪ Uren verhuur sportparken	▪ 48.529	▪ 40.164	▪ 45.000	▪ Gelijkblijvend
▪ Uren verhuur zwembaden	▪ 4.091	▪ 4.726	▪ 5.500	▪ Sterke toename***
▪ Uren verhuur ijsbanen	▪ 2.052	▪ 2.064	▪ 2.000	▪ Stijging*

* Stijging als gevolg van renovatie

** Als gevolg van afschaffen schoolzwemmen

*** Als gevolg van extra verhuurmogelijkheden door afschaffen schoolzwemmen

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben de doelen voor 2012 bereikt: we hebben een groot en kwalitatief gevarieerd aanbod van beweegmomenten gecreëerd.

Beleidsveld

Topsport en talentontwikkeling

We willen een stad zijn waar sporttalenten hun talent kunnen ontwikkelen. Daarnaast willen we kennisstad zijn op het gebied van topsport en talentontwikkeling. De stad Groningen is uniek in het enorm uitgebreide aanbod aan topsport- en talentvriendelijk onderwijs. De stad Groningen is City of Talent, ook op sportgebied. Topsportevenementen subsidiëren we alleen nog als zij direct in verband staan met talentontwikkeling en talentvolle sporters. Daarbij dienen ze een duidelijke relatie te hebben met de breedtesport: de topsport als rolmodel voor de breedtesport.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Groningen heeft talent voor topsport. In 2012 werkten we de in de sportvisie geformuleerde ambities uit. We stuurden met ons beleid op talent- en kennisontwikkeling door te onderzoeken hoe we topsporters in de stad het best in onze sportaccommodaties kunnen faciliteren. We speelden in op de aanwezigheid van talentvolle sporters door een aantal initiatieven te ondersteunen en in bepaalde accommodaties in de toewijzing voorrang te geven aan sporttalenten. In de topsportnota wilden we een keuze maken van topsporten die we gaan ondersteunen. Verder wilden we vaststellen met welke partners we de topsport in Groningen verder vorm gaan geven.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Proefprojecten talentontwikkeling, topsport en onderwijs

In 2012 draaiden 6 proefprojecten met als doel te kijken op welke wijze de gemeente, talentherkenning en talentontwikkeling kan stimuleren. Het ging om proefprojecten voor de sporten roeien, judo, atletiek, tafeltennis, basketbal en volleybal. Bij deze proefprojecten werden combinatiefunctionarissen ingezet om sport in het basis-, vmbo- en voortgezet onderwijs te introduceren (in samenwerking met Bslim).

Toewijzingsbeleid gemeentelijke sportaccommodatie

We zijn op beperkte schaal begonnen om Regionale trainingscentra en Topsporttalentscholen de gevraagde uren toe te wijzen in de accommodaties.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Nota talent voor topsport

De concept-nota "Talent voor topsport", opgesteld in overleg met alle betrokkenen uit het sportveld, is voor inspraak vrijgegeven. De resultaten daarvan hebben we verwerkt in het eindrapport van de inspraak.

Uitreiking van de sportstimuleringsprijs en sportpenningen

De sportstimuleringsprijs en de sportpenningen worden jaarlijks uitgereikt door de gemeente Groningen. In 2012 zijn er 20 Sportpenningen uitgereikt aan sporters die een 1e, 2e of 3e plaats hebben behaald bij Europese-, Wereldkampioenschappen, Olympische Spelen of Groninger sportteams die Nederlands Kampioen zijn geworden. We hebben de sportstimuleringsprijs voor een jong sporttalent uitgereikt aan Rianne Echten, korfbalster van Nic./Alfacollege en speelster van Jong Oranje (wereldkampioen in 2011).

Subsidies voor topsportevenementen

We hebben aan 9 topsportevenementen subsidie verstrekt, voor een totaalbedrag van 105.000 euro. Behalve aan reguliere evenementen zoals de Vier Mijl en Eurovoetbal hebben we subsidie verstrekt aan de Groninger Basketballweek en de Nederlandse Studenten kampioenschappen schaatsen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de proefprojecten hebben we ervaring opgedaan in talentherkenning en –stimulering. We hebben een begin gemaakt met gerichte facilitering van topsporttalentopleidingen in onze accommodaties. Met de sportprijs, de sportpenningen en de subsidies hebben we bijgedragen aan een goed topsportklimaat in Stad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

OVERIGE SPORT EN BEWEGEN

Het deelprogramma Overig sport en bewegen betreft diverse activiteiten die niet aan de overige deelprogramma's zijn toe te rekenen. Het gaat onder meer om uitvoeringskosten Ten Boer.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Deelname aan sport bedraagt 460 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit: onttrekkingen aan de reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Sport en bewegen						
Deel- prog./Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Vershil	
Lasten						
5.1	OCSW/ROEZ Sportieve infrastructuur	25.780	25.887	26.189	-302	
5.2	OCSW Deelname aan sport	2.003	2.070	2.047	23	
5.3	OCSW/ROEZ Overige sport en bew egen	478	479	460	19	
	Totaal lasten	28.261	28.436	28.696	-260	
Baten						
5.1	OCSW/ROEZ Sportieve infrastructuur	8.680	8.313	8.632	319	
5.2	OCSW Deelname aan sport	218	264	571	307	
5.3	OCSW/ROEZ Overige sport en bew egen	128	129	116	-13	
	Totaal baten	9.026	8.706	9.319	613	
	Totaal saldi voor bestemming	-19.235	-19.730	-19.377	353	
	Reserve mutaties					
	Totaal toevoegingen	64	89	89	0	
	Totaal onttrekkingen	1.454	2.009	2.009	0	
	Totaal saldi na bestemming	-17.845	-17.810	-17.457	353	

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

5.1 Sportieve infrastructuur V 17 duizend euro

Verenigingen hebben te maken met hogere lasten. Om deze hogere lasten te kunnen dekken, vragen verenigingen meer subsidie aan. De hogere lasten bij verenigingen ontstaan omdat er meer uren worden ingehuurd voor hogere tarieven, terwijl de inkomsten voor verenigingen dalen. De inkomsten van verenigingen dalen onder andere doordat het aantal volwassen leden afneemt. Door deze hogere subsidieaanvragen is een nadeel ontstaan van 200 duizend euro.

Daarnaast zijn een tweetal onderhoudsprojecten niet uitgevoerd, waardoor een voordeel ontstaan is van 200 duizend euro. Een onderhoudsproject dat gepland was om in 2012 uit te voeren is doorgeschoven naar 2013. Het gaat hierbij om het project dak Helperzwembad (60 duizend euro). Aangezien het gaat om buitenwerkzaamheden konden die vanwege de weersomstandigheden niet meer in de laatste maanden van 2012 worden uitgevoerd. Tevens zijn in verband met komst van FC Groningen en hiermee samenhangende veranderingen op het sportpark Corpus den Hoorn, een aantal onderhoudswerkzaamheden uitgesteld (totaal 170 duizend euro).

Een aantal bezuinigingstaakstellingen, waaronder op energie en communicatie, zijn het derde kwartaal 2012 in de begroting verwerkt. Tijdige bijstuuringsmaatregelen bleken echter niet meer mogelijk. Dit resulteert in een nadeel van 200 duizend euro bij de jaarrekening.

Daarnaast tellen diverse overige afwijkingen aan de lastenkant op tot 100 duizend euro nadeel. Overige afwijkingen aan de batenkant tellen op tot een voordeel van 300 duizend euro.

5.2 Deelname aan sport V 300 duizend euro

Wij hebben, naast gemeentelijke cofinanciering, van de rijksoverheid geld gekregen voor de uitvoering van het project BOS (buurt, onderwijs en sport). Dit project is afgerond. De afrekening is (via het traject SISA) door het Rijk in 2012 beoordeeld en vastgesteld. Het restant budget kan daardoor vrijgevalen. Hierdoor ontstaat een voordeel van 300 duizend euro.

PROGRAMMA 6 Cultuur

Bruisend en spraakmakend

Met kunst en cultuur maken we van Groningen een levendige stad, en we betrekken iedereen bij de stedelijke samenleving, als deelnemer of als toeschouwer. Groningen is het bruisende culturele centrum van Noord-Nederland. Daaraan ontleent onze stad voor een belangrijk deel zijn aantrekkingskracht: voor (nieuwe) inwoners en voor bezoekers. We willen dat Groningen een stevige positie inneemt in de top-5 van Nederlandse cultuursteden. Als gemeente faciliteren we een divers culturaanbod en een veelzijdige culturele infrastructuur. We willen dat alle Stadgers kunnen meedoen aan culturele activiteiten. Voor specifieke doelgroepen verlagen we drempels, en creëren extra mogelijkheden. Daarnaast bieden we ruimte aan nieuw talent! Zo houden we Groningen bruisend en spraakmakend.

Relevante beleidsnota's

Forumvisie (2011)
Popvisie No Guts No Glory (2011)
Bibliotheekvisie 2011 - 2016
Omroepnota Mediebeleid 2011 - 2015
Feesten in Balans II (2010)
Beleidsplan Fonds voor Cultuurparticipatie 2009-2012 (2009))
Inhoudelijk toetsingskader Groninger Forum (2008)
Cultuurnota 2009-2012: Cultuurstad Groningen: gewoon bijzonder! (2008)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Culturele infrastructuur**
- 2. Deelname aan cultuur**
- 3. Overige voorzieningen**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

In 2012 is het derde jaar van de cultuurnota 2009-2012 Cultuurstad Groningen: *gewoon bijzonder!* uitgevoerd. Het jaar stond in het teken van de voorbereiding van de nieuwe cultuurnota 2013-2016. Eind november is de cultuurnota 2013-Cultuurstad Groningen: *Tegen de Stroom in* vastgesteld. Daarmee werd in totaal 2 miljoen euro incidenteel extra gereserveerd voor de jaren 2013-2014 om culturele organisaties te steunen bij het inrichten van de bedrijfsvoering met minder subsidie van Rijk, provincie en soms ook gemeente.

De eerste handelingen voor de bouw van het Forum zijn verricht. We stelden een datum vast voor bestuurlijke overdracht van De Openbare Bibliotheek Groningen naar het Groninger Forum (1 januari 2015). We schorpten het besluit over de voorgenomen fusie tussen de Kunstencentrumgroep en de Stedelijke Muziekschool op tot in 2013. Na reorganisatie in 2012, een extra financiële bijdrage van de gemeente en provincie en de komst van een nieuwe directeur heeft het Groninger Museum het jaar kunnen afsluiten met een verbeterd financieel resultaat.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Met ons cultuurbeleid geven we impulsen aan het culturele leven en bieden we ruimte aan vernieuwende initiatieven. Cultuur – in brede zin – is de voedingsbodem voor vele sociale en economische activiteiten van onze stad. Groningen bruist! En dat moet zo blijven. Een aantrekkelijk, boeiend en verrassend cultuurklimaat draagt bij aan het imago van Groningen als kennisregio en centrum voor creativiteit en cultuur. De hoofdlijnen van ons cultuurbeleid leggen we vast in cultuurnota's die het cultuurprogramma voor vier jaar beschrijven. We zetten onze gelden in op basis van artistieke kwaliteit, waarbij we prioriteit geven aan een goede culturele infrastructuur. Het oordeel over de artistieke kwaliteit besteden we uit aan de Kunstraad Groningen.

Beleidsvelden

- Culturele voorzieningen
- Festivals en evenementen
- Talentontwikkeling
- Media

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Integraal Jeugdbeleid bedraagt 47,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: Rijksbijdragen, entreegelden bezoekers, lesgelden en huuropbrengsten, onttrekking reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Culturele voorzieningen

Groningen heeft als universiteitsstad een complete en diverse culturele infrastructuur. Deze infrastructuur, voedingsbodem voor zzp-ers en kleine bedrijven in de creatieve industrie en horeca, maakt de stad tot een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven. Onderzoek van Gerard Marlet naar *De waarde van Cultuurstad Groningen* (2012) laat zien dat Groningen de tweede cultuurstad van Nederland is wat betreft de diversiteit van het aanbod en de bezoekersaantallen daarvoor.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden een aantrekkelijk cultureel klimaat, door een breed aanbod van culturele voorzieningen te waarborgen met als speerpunten *de basis op orde, versterken cultuurbereik, Groningse Nieuwe en cultuur en economie*. Een aantrekkelijk cultureel klimaat is een voorwaarde voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Podiumkunsten

De Oosterpoort en Stadsschouwburg

De Oosterpoort en de Stadsschouwburg boden een breed, gevarieerd en eigentijds aanbod van professionele podiumkunsten voor een divers en groot publiek. De Oosterpoort en de Stadsschouwburg profileerden zich hierbij als kwaliteitspodium met de nadruk op inhoudelijk belangwekkende, complexe en vernieuwende podiumkunsten. Er is een dalende trend zichtbaar in het aanbod van voorstellingen, maar het aantal bezoekers per voorstelling stijgt. Sinds 2008 nam het aantal concerten en voorstellingen af met 23% en het aantal bezoekers met 12%. De zaalbezetting per concert/voorstelling steeg wel met 11% naar 431 gemiddeld in 2012. Dat was in 2011 gemiddeld 413 en in de afgelopen vijf jaar gemiddeld 397. In de Oosterpoort leidden asbestproblemen tot onverwachte sanering en vernieuwing van de luchtbehandeling van de grote zaal. Andere onderhoudsprioriteiten liepen daardoor vertraging op. In de Stadsschouwburg werd de trekkenwand vervangen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal bezoekers	▪ 220.989	▪ 202.890	▪ 240.000	▪ 220.000

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Stedelijke Muziekschool / Kunstencentrum Groep

Per 2012 moest de Stedelijke Muziekschool bezuinigen door intensieve samenwerking met de Kunstencentrum Groep. In 2012 besloten we dat een fusie tussen beide instellingen de beste manier is om deze synergievoordelen te behalen en de grootste inhoudelijke voordelen biedt. Vanwege de discussie over het bepalen van de rechtspositie van de medewerkers van de Muziekschool stelden we de beoogde fusiedatum van 1 januari 2013 uit. Besloten is de fusie te effectueren per 1 juli 2013.

Letteren

Openbare bibliotheek

Bibliotheekvisie

We voerden in 2012 de bibliotheekvisie 2011-2016 uit. Deze visie dient als basis voor de opdrachtverlening aan de openbare bibliotheek, de filialen e.g. het Groninger Forum. Het aantal uitleningen en het aantal bezoekers van de website steeg (met 10%); het aantal leden daalde. Besloten werd dat de Openbare Bibliotheek op 1 januari 2015 bestuurlijk over gaat naar het Forum. Er werd geen oplossing gevonden voor het Noorderbad. Biblionet besloot de beslissing om filiaal De Wijert om te bouwen op te schorten, vanwege gebrek aan extra middelen om de kapitaalslasten te dragen en bezuiniging op structurele subsidies van provincie en gemeente met ingang van 2013.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal uitleningen	▪ 1.675.534	▪ 1.650.000	▪ 1.377.000	▪ 1.432.000
▪ Aantal leden	▪ 45.615	▪ 44.000	▪ 46.000	▪ 46.000
▪ Aantal unieke bezoekers website	▪ 286.818	▪ 316.000	▪ 253.000	▪ 272.000

Beeldende kunst

Centrum Beeldende Kunst (CBK)

In 2012 realiseerde het CBK alle beoogde opdrachten voor Kunst op Straat, het programma voor de kunst in onze publieke ruimte. In de Gelkingestraat werd het interactieve werk van Erwin Stienstra opgeleverd, op de bouwshutting Forum/Oostwand de strip van Sam Peeters, in Corpus den Hoorn de sculptuur van Frank Havermans en in de parkeergarage Damsterdiep de installatie van Martijn Veldhoen. De eerste twee werken maken deel uit van de manifestatie Open Hart, waarmee het CBK kunst verbindt aan de groei van de stad, in het bijzonder aan de herinrichting van de binnenstad. Met haar activiteiten vergrootte het CBK in 2012 de aantrekkelijkheid van de publieke ruimte, de status van Groningen als cultuurstad en de betrokkenheid van Stadlers bij (veranderingen in) de stad door de inzet van kunst.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Kunstopdrachten	▪ 5	▪ 4	▪ 4	▪ 4

Musea

Het Groninger Museum ontving in 2012 een eenmalige gemeentelijke bijdrage van 1,9 miljoen euro om tekorten weg te werken, de liquiditeitspositie te verbeteren en de exploitatie van het Groninger Museum gezond te maken. De provincie droeg eenmalig 500 duizend euro bij. De bedrijfsvoering werd gereorganiseerd en daarmee zijn de reguliere exploitatielasten omlaag gebracht. Onderdeel daarvan was het schrappen van 8 fte, met ontslag voor 14 werknemers. De 3,4 ft gesubsidieerde arbeid blijft behouden en wordt met ingang van 2015 omgezet in reguliere banen. Het museum wist de exploitatie 2012 sluitend te maken. Negatieve publiciteit in de nasleep van de financiële problemen van 2011 leidde in de eerste helft van het jaar tot minder bezoekers. In de 1e kwartaalrapportage werd de oorspronkelijke prognose van 185.000 betalende bezoekers bijgesteld naar 150.000. In de tweede helft van 2012 trok het bezoekersaantal aan. In totaal bezochten zo'n 177.000 mensen het museum; daarvan zijn circa 152.000 betalende bezoekers. De zomertentoonstelling Painting Canada en de Ploegtentoonstelling Iconen van het Groninger Land, Jan Altink werden druk bezocht.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
Aantal betalende bezoekers Groninger Museum	185.167	151.188	150.000	n.n.b.

Overige voorzieningen

ForumImages heeft zijn draai gevonden aan het Hereplein. De bezoekersaantallen voor Forum Images en het Groninger Forum stegen. Films als Les Intouchables droegen bij aan het succes van ForumImages. In 2012 werden meer Forumactiviteiten georganiseerd. De voorbereiding voor de fusie tussen Groninger Forum en ForumImages werd afgerond; de fusie ging in op 1 januari 2013. De Raad van Toezicht van het Forum werd uitgebreid naar 5 personen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
Aantal bezoekers Forum Images	77.192	105.000	96.000	n.n.b.
Aantal bezoekers Groninger Forum	22.215	125.000*	125.000	n.n.b.

* Dit getal is inclusief de bezoekers aan ForumImages

Ateliers

In 2012 werd het MObi-pand aan de Kolendrift in het Ebbingekwartier officieel geopend. In 2012 werden geen nieuwe ateliers ontwikkeld. Een nieuwe telling met medewerking van alle gebruikers leidde tot opschoning van de gegevens. Dat verklaart de toename van het aantal ateliers in de kolom hieronder. Door de leegstand was er voldoende mogelijkheid om tijdelijk ruimte in gebruik te nemen. We gaven opdracht innovaties te onderzoeken die deze panden energiezuiniger kunnen maken. In 2012 is onderzocht hoe we de organisatie van beheer en toewijzing van ateliers kunnen verbeteren en de zichtbaarheid van atelierpanden kunnen vergroten. De uitkomst is dat CareX verantwoordelijk wordt voor beheer en toewijzing van ruimte. We gaven opdracht een centrale website te ontwikkelen voor vraag en aanbod van alle atelierruimte in Groningen. Deze gaat in 2013 online. Er werd geld beschikbaar gesteld om de zichtbaarheid van atelierpanden te vergroten, als bijdrage aan het leefklimaat in de omgeving. De uitvoering is in handen van de atelierpanden zelf. Het resultaat is zichtbaar in 2013.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
Aantal permanente ateliers	n.n.b.	244	201	n.v.t.
Aantal tijdelijke ateliers	n.n.b.	210	210	n.v.t.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De Oosterpoort en de Stadsschouwburg weten het publiek nog steeds te bedienen met belangwekkend aanbod. De beide podia bereiken bij een dalend aanbod van voorstellingen, per voorstelling meer publiek. Het reguliere onderhoudsschema van De Oosterpoort en de Stadsschouwburg liep vertraging op door onverwacht noodzakelijke vervangingen. De exploitatie van het Groninger Museum is weer sluitend. Het besluit over de voorgenomen verzelfstandiging van de Muziekschool en de daaraan gekoppelde fusie met de Kunstencentrum Groep werd op het laatste moment opgeschort. De Openbare bibliotheek Groningen gaat per 1 januari 2015 over naar het Groninger Forum. Er is meer duidelijkheid over het atelierbestand en de organisatie van beheer en toewijzing van ateliers is bij een organisatie ondergebracht.

Beleidsveld

Festivals en evenementen

Groningen heeft drie hoogwaardige festivals met (inter)nationale programmering en uitstraling: Noorderzon, Noorderlicht en Eurosonic Noorderslag. Speciaal voor jongeren is Jonge Harten een belangrijk theaterfestival. New Attraction en Bevrijdingsfestival bedienen jongeren met muziek. Daarnaast is er een keur aan kleinere festivals voor diverse doelgroepen. De festivals dragen bij aan de stedelijke en regionale economie en zetten

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>Groningen op de kaart. In de huidige cultuurnotaperiode zijn de grote festivals en Jonge Harten beter toegerust om hun toonaangevende programmering te kunnen voortzetten.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>We wilden open en toegankelijke ontmoetingsruimten bieden voor kunstenaars en publiek met hoogwaardige artistieke producties en breed toegankelijke publieksmanifestaties. Festivals en evenementen dragen daar in belangrijke mate aan bij. Wij vinden het belangrijk dat onze volksfeesten goed zijn georganiseerd en goed worden bezocht.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Podiumkunsten <i>Eurosonic Noorderslag</i> De European Border Breakers Awards (EBBA's) werden ook in 2012 weer uitgereikt op Eurosonic in Groningen. Eurosonic verwachtte in 2012 een groter televisiebereik dan in 2011. Dit is ook gerealiseerd: uitzending in 13 landen (6 landen in 2011). In 2012 werd op de Grote Markt de tweede editie van Eurosonic Air georganiseerd. Zo kon de Groninger bevolking – zonder kaartje – concerten van succesvolle artiesten bijwonen. Het publieksbereik van het festival is toegenomen tot 33.000 mensen (tegen 18.000 zonder Eurosonic Air).</p> <hr/> <p>Overige festivals <i>Gideonfestival</i> Het Gideonfestival kon in 2012 toch nog een allerlaatste keer gebruikmaken van een deel van het Gideonterrein. Vanaf 2013 is het gehele terrein verhuurd. De editie 2012 was financieel niet voldoende rendabel. De organisatoren zien daarom geen toekomst meer in het festival en kondigden aan te stoppen met ingang van 2013.</p> <p><i>New Attraction</i> De jubileumeditie van New Attraction in de zomer kon door gebrek aan funding geen doorgang vinden. In plaats daarvan is op 28 december 2012 een indoorversie in De Oosterpoort georganiseerd. Deze was relatief succesvol: ondanks het feit dat in die week andere urban acts in Groningen te zien waren trok het festival circa 500 bezoekers.</p> <hr/> <p>Volksfeesten Volksfeesten zoals Koninginnedag, Gronings Ontzet en de intocht van Sinterklaas werden weer uitvoerig gevierd in de stad. De organisatie was in handen van twee verenigingen. Koninginnedag viel in 2012 op een maandag, waardoor er een lang weekend met feestelijkheden was. Door crowdmanagement, aangepaste verkeersroutes en het tijdig informeren van het publiek konden we de feestelijkheden in goede banen leiden, dat wil zeggen veilig en goed georganiseerd. De verenigingen hebben ook in 2012 een beroep gedaan op de gemeente voor incidentele aanvullende middelen. Gronings Ontzet was dit jaar een geslaagd en gezellig evenement, vooral in de binnenstad. De vuurwerkshow was dit jaar succesvol. We stelden een accountmanager evenementen aan om het proces rondom evenementen beter vorm te geven, te schakelen tussen alle interne en externe partijen en op te treden als contactpersoon voor de organisator.</p> <hr/> <p>Vergunningverlening toezicht en handhaving Voor 453 evenementen werd een vergunning verleend, waaronder 30 grote evenementen. Daarnaast werden voor kleine evenementen 157 meldingen ingediend.</p> <p><i>Vorbereiding en houden van toezicht op grotere evenementen</i> Er was overwegend preventief toezicht in de aanloop naar het evenement bijvoorbeeld door bij soundcheck en opbouw aanwezig te zijn</p> <p><i>Stimuleren verdere verduurzaming lokale evenementen (Noorderzon, Kei week, 4-mijl)</i> In 2012 is tijdens Swingin' Groningen een experiment gehouden met wisselbekers met statiegeld. De eerste ervaringen zijn positief.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We hebben in 2012 hoogwaardige en breed toegankelijke festivals gerealiseerd. Eurosonic Air was ook dit jaar een groot succes. Toenemende druk op budgetten bij organisatoren hebben er toe geleid dat het Gideon Festival in 2012 voor het laatst is georganiseerd. New Attraction heeft met de 'light' indoorversie van het festival een waardig alternatief geboden voor de zomereditie en heeft daarmee toch de beoogde doelgroep weten te bereiken. Er is een afgestemde evenementenkalender. We constateren dat het aantal grote evenementen toeneemt. Dat legt een grotere druk op de organisatie. Daarnaast hebben we te maken met een toenemend aantal</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

klachten over evenementen. We blijven hier zoeken naar een goede balans tussen een bruisende stad en een leefbare woonstad. Een accountmanager evenementen is aangesteld om het brede proces rondom evenementen – van subsidie tot vergunning – beter vorm te geven. Professionalisering evenementen krijgt verder vorm in 2013. Hiertoe worden verbetervoorstellen voorbereid.

Beleidsveld	Talentontwikkeling Talentontwikkeling is een belangrijke functie in de culturele keten. In dit verband spreken we over talentontwikkeling van kunstenaars aan het begin van hun professionele carrière.																							
Doelen	Wat wilden we bereiken? Doel was jonge kunstenaars te stimuleren in hun professionele carrière. Wij wilden jong talent stimuleren door de uitreiking van drie stipendia en het faciliteren van coaching-trajecten tussen gerenommeerde instellingen en startende kunstenaars. We willen instellingen die aan talentontwikkeling doen beter toerusten om jong talent te begeleiden.																							
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Groningse Nieuwe Het beleidsinstrument Groningse Nieuwe zetten we in 2012 voor het laatst in om de relatie tussen instellingen en jong talent te versterken. Daarmee kregen de sectoren e-culture, beeldende kunst, dans en muziek nieuwe impulsen. Kunstinstellingen en jonge kunstenaars hebben nieuwe projecten kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Belangrijke voorwaarde bij deze projecten was intensieve coaching om deze talentontwikkeling te ondersteunen. De Kunstraad Groningen behandelde de aanvragen in het kader van Groningse Nieuwe. Per 2013 houdt Groningse Nieuwe op te bestaan als budget bij de Kunstraad: talentontwikkeling wordt verzorgd door de instellingen die deel uitmaken van onze cultuurnota. MEETBAAR RESULTAAT 2012 <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Beoogd 2012</th></tr></thead><tbody><tr><td>▪ Aantal aanvragen</td><td>▪ 4</td><td>▪ 8</td><td>▪ 9</td></tr></tbody></table> Stipendia Een onafhankelijke jury reikte het Hendrik de Vriesstipendium uit aan beeldend kunstenaars Mathieu Keuter en Sarah Janssen. Wij faciliteerden de uitreiking van de stipendia en een tentoonstelling van de winnaars van 2012 in het CBK. Een onafhankelijke jury reikte begin 2012 het George Verbergstipendium 2011 uit aan Henrike Scholten. Zij maakte een studiereis naar Sint Petersburg. Ook kreeg in 2012 René Munster – als student van het Prins Clausconservatorium – een beurs uit het Andrea Elkenbrachtfonds. Hij gaat zich verder bekwamen in Japan. MEETBAAR RESULTAAT 2012 <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Beoogd 2012</th><th>Middellang termijndoel</th></tr></thead><tbody><tr><td>▪ Aanvragen Stipendia</td><td>▪ 12</td><td>▪ 21</td><td>▪ 15</td><td>▪ 20</td></tr><tr><td>▪ Deelnemers Stipendia</td><td>▪ 4</td><td>▪ 4</td><td>▪ 4</td><td>▪ 4</td></tr></tbody></table>	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	▪ Aantal aanvragen	▪ 4	▪ 8	▪ 9	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel	▪ Aanvragen Stipendia	▪ 12	▪ 21	▪ 15	▪ 20	▪ Deelnemers Stipendia	▪ 4	▪ 4	▪ 4	▪ 4
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012																					
▪ Aantal aanvragen	▪ 4	▪ 8	▪ 9																					
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel																				
▪ Aanvragen Stipendia	▪ 12	▪ 21	▪ 15	▪ 20																				
▪ Deelnemers Stipendia	▪ 4	▪ 4	▪ 4	▪ 4																				
Conclusie	Wat hebben we bereikt? De doelen van het beleidsveld talentontwikkeling zijn gehaald. We hebben de positie van Groningen als cultuurstad en City of Talent versterkt. In 2012 hebben we 13 getalenteerde jonge kunstenaars opdrachten verstrekt door middel van verschillende talentontwikkelingsprogramma's.																							
Beleidsveld	Media We subsidiëren de lokale omroep OOG TV en OOG Radio, die 24 uur radio uitzendt, een half uur per dag televisie maakt, de website www.oogtv.nl dagelijks bijwerkt en StadJersTV, een interactief digitaal medium, verzorgt.																							
Doelen	Wat wilden we bereiken? Wij wilden een lokale publieke omroep die dagelijks (crossmediale) uitzendingen verzorgt van hoge kwaliteit. We wilden dat de omroep een functie vervult voor de lokale democratie en deelname en binding aan de lokale samenleving bevordert.																							

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Met de uitvoering van de omroepnota Mediabeleid 2011-2015 voldoen we aan de zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep door de gemeente, zoals vastgesteld in de Mediawet. In 2012 was OOG maar liefst vijf maal genomineerd voor de OLON awards in Hilversum. Er werd geen enkele nominatie verzilverd, maar het aantal nominaties was wel een record. In samenwerking met het Noorderpoortcollege werd de soap 'Een dag uit duizend dromen' gemaakt, zes afleveringen van hoog niveau. Verder werden er documentaires gemaakt over het Joodse Erfgoed, Suriname-Groningen, over kerken, over wijken, natuur en een serie over duurzaamheid en energie. Eens in de twee weken was 'Achter de rooilijn' te zien; een programma over de ontwikkelingen rond het Groninger Forum, onder andere over het bouwproces.

Eenmaal per twee jaar laten we onderzoek uitvoeren naar het bereik en de waardering van de programma's van OOG TV en Radio. Het volgende onderzoek zal plaats vinden in december 2013. Stadjerstv realiseerde niet het beoogde aantal wijkreporters, deelnemers videocursus en jongerenredactie. De Jongerenredactie verlengde de stageperiode voor jongeren, met per saldo minder, maar wel beter voorbereide deelnemers. De voortschrijdende techniek maakt het makkelijker om video's te maken, ook zonder opleiding. Opgelide cursisten beginnen voor zichzelf. Stadjerstv werkt met hen samen. Stadjerstv blijft podium voor lokale berichtgeving door Stadjers.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentage van de Groningers van 13 jaar en ouder dat kijkt en luistert naar de uitzendingen van OOG 	TV	n.v.t.	TV	TV
	▪ 34%*		▪ 31%*	▪ 31%*
	▪ 8%**		▪ 9%**	▪ 9%**
	Radio		Radio	Radio
	▪ 5%*		▪ 7%*	▪ 7%*
	▪ 3%**		▪ 3%**	▪ 3%**
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het gemiddelde rapportcijfer voor de radio- en tv-uitzendingen van OOG 	▪ 6,4 (tv)	n.v.t.	▪ 6,6 (tv)	▪ 6,6 (tv)
	▪ 6,5 (radio)		▪ 6,2 (radio)	▪ 6,2 (radio)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezoekers StadjersTV 	▪ 40.850	▪ 35.356	▪ 33.000	▪ 33.000
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal filmpjes StadjersTV 	▪ 600	▪ 225	▪ n.v.t.	▪ n.v.t.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal deelnemers StadjersTV 				
<ul style="list-style-type: none"> ○ Wijkreporter 	▪ 23	▪ 12	▪ 30	▪ 30
<ul style="list-style-type: none"> ○ Deelnemers videocursus 	▪ 21	▪ 10	▪ 40	▪ 40
<ul style="list-style-type: none"> ○ Jongerenredactie 			▪ 16	▪ 16

* = wekelijks, ** = dagelijks; metingen uit meest recente kijk- en luisteronderzoek gedaan over periode mei 2010/mei 2011

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben een lokale publieke omroep die dagelijks (crossmediale) uitzendingen verzorgt van hoge kwaliteit. De landelijke waardering van de vakjury voor de omroep is groot. Het beoogde bereik van Stadjerstv is ruim gehaald. Het beoogde aantal wijkreporters, deelnemers videocursus en jongerenredactie is niet gerealiseerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2 **DEELNAME AAN CULTUUR**

We willen bereiken dat zoveel mogelijk Stadgers kunnen genieten van kunst en cultuur, als consument én als beoefenaar.

Beleidsveld
▪ Cultuureducatie

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Deelname aan Cultuur bedraagt 1,3 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit diverse inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld	Cultuureducatie In Groningen kan iedereen zich cultureel ontwikkelen. Het concept van de culturele loopbaan past bij de filosofie van een leven lang leren. Kennismaking met kunst en cultuur begint op jonge leeftijd. Het beoefenen van kunst kan op school en in de vrije tijd.
Doelen	Wat wilden we bereiken? We wilden dat alle scholen in het primair- en voortgezet onderwijs en tenminste driekwart van de culturele instellingen in de gemeente Groningen - liefst op inspirerende en verantwoorde wijze - aan cultuureducatie doen.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? In 2012 konden scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs en cultuurinstellingen een beroep doen op Cultuur Educatie Stad voor gratis bemiddeling, ondersteuning en advies. Ook konden alle basisscholen opnieuw subsidie aanvragen voor een interne cultuurcoördinator. In 2012 raakte dit budget, net als de voorgaande jaren, tot op de bodem leeg. Het Rijk stopte per schooljaar 2012-2013 haar bijdrage aan de Cultuurkaart. Voordien kon elke leerling uit het voortgezet onderwijs met de kaart 15 euro besteden aan cultuurbezoek. In 2012 besloten wij samen met uitgever CJP tot een Groninger doorstart van de Cultuurkaart. Indien scholen een basisbedrag op de kaart zetten, vullen wij dit samen met het CJP aan tot 15 euro. Veruit de meeste Groninger scholen gingen schooljaar 2012-2013 op dit aanbod in.

Primair onderwijs

In 2012 wilden we de groei doorzetten van het aantal basisscholen (inclusief nevenvestigingen) en scholen in het speciaal basisonderwijs dat aan cultuureducatie doet. Wij hanteren hierbij een telling van 49 locaties voor basisscholen, waarvan 10 voor speciaal onderwijs. Een (gereformeerde) scholengemeenschap deed niet mee.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011/2012	Behaald 2012/2013	Beoogd 2012/2013	Middellang termijndoel
▪ Aantal basisscholen dat aan cultuureducatie doet	▪ 35	▪ 38	▪ 39	▪ 39
▪ Aantal SBO-scholen dat aan cultuureducatie doet	▪ 7	▪ 8	▪ 10	▪ 10

Voortgezet onderwijs

In 2012 vroegen we wederom deelname van alle scholen voor voortgezet onderwijs (VO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) aan de Cultuurkaart. Hiertoe investeerden wij als eerste gemeente in Nederland in een nieuwe opzet van de Cultuurkaart. Voor onze gemeente hanteren we een telling van 39 scholen voor voortgezet onderwijs, waarvan 13 voor speciaal onderwijs, met een totaal van 12.000 leerlingen. De daling van het gebruik in 2012 is te wijten aan het stopzetten van de cultuurkaart door het Rijk.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011/2012	Behaald 2012/2013	Beoogd 2012/2013	Middellang termijndoel
▪ Aantal VO- en VSO-scholen dat de Cultuurkaart gebruikt	▪ 39	▪ 33	▪ 39	▪ 39
▪ Aantal VO- en VSO-scholieren dat de Cultuurkaart gebruikt	▪ 12.000	▪ 8.000	▪ 12.000	▪ 12.000

* Het betreft hier een tussenstand. Mogelijk sluiten nog meer scholen en scholieren aan in schooljaar 2012-2013.

Instellingen

Het ontwikkelen van cultuureducatief aanbod was een voorwaarde voor opname in onze nieuwe cultuurnota 2012-2013. Bij alle culturele instellingen die hiervan deel van uitmaken is in het schooljaar 2012-2013 dan ook sprake van (de ontwikkeling van) cultuureducatief aanbod.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011/2012	Behaald 2012/2013	Beoogd 2012/2013	Middellang termijndoel
▪ Percentage instellingen dat aan cultuureducatie doet	▪ 80%	▪ 100%	▪ 80%	▪ 100%

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 zijn opnieuw belangrijke stappen gezet in het behalen van onze doelen op het gebied van cultuureducatie. In de cultuurperiode 2009-2012 waren deze vooral kwantitatief: het overtuigen van scholen en cultuurinstellingen van het belang van cultuureducatie. In 2012, het laatste jaar van deze cultuurnotaperiode, doen zo goed als alle basisscholen in Groningen aan cultuureducatie. Dat wil zeggen dat zij een jaarplan op het gebied van cultuureducatie vertalen in een programma van cultuureducatie activiteiten. Groningen investeerde in een nieuwe opzet van de Cultuurkaart omdat het Rijk de financiering stopte. De daling van de deelname aan de Cultuurkaart wordt verklaard doordat het Rijk zich terugtrok. Cultuurinstellingen zagen in de periode 2009-2012, mede door inzet van onze gemeente en uitvoerder Cultuur Educatie Stad, in toenemende mate de waarde in van cultuureducatie en het belang hiervan voor een beter begrip van kunst en cultuur. Vandaag de dag heeft elke cultuurinstelling die deel uitmaakt van onze cultuurnota een aanbod op het gebied van cultuureducatie of legt de laatste hand aan de ontwikkeling hiervan. Inzet van de cultuurnota 2013-2016 zal vooral zijn scholen en cultuurinstellingen, met hulp van Rijk, provincie en gemeente, samen te laten werken aan het vergroten van de kwaliteit van cultuureducatie in Groningen. In het kader hiervan nemen we samen met de provincie Groningen in de cultuurnotaperiode 2013-2016 deel aan het Rijksprogramma *Cultuureducatie met Kwaliteit*. Onze in 2012 gezamenlijk geproduceerde aanvraag voor deze regeling is reeds goedgekeurd door het Fonds voor Cultuurparticipatie, namens het Rijk uitvoerder van *Cultuureducatie met Kwaliteit*.

Beleidsveld

Cultuurparticipatie

In Groningen kan iedereen zich cultureel ontwikkelen. Het concept van de culturele loopbaan past bij de filosofie van een leven lang leren. Het beoefenen van kunst kan op school en in de vrije tijd. De inzet van kunst en cultuur maakt het leven in onze stadswijken prettiger.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen dat inwoners van de gemeente Groningen, liefst actief, deelnemen aan kunst en cultuur.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

De wijk als werkplaats

In 2012 steeg het aantal projecten naar het beoogde aantal van 12. Daarnaast werd in 2012 duidelijk dat kunst en cultuur in de wijk vanzelfsprekend zijn geworden. Daarmee is de hoofddoelstelling van De wijk als werkplaats voor de cultuurnotaperiode 2009-2012 bereikt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijn-doel
▪ Gehonoreerde projecten	▪ 8	▪ 12	▪ 12	▪ 6*

* Minder budget bij de Kunstraad vanaf 2015

Stimuleringsprojecten amateurkunst

In kwantitatief opzicht beogen we in de eerste plaats besteding van het budget aan projecten die aan de doelstelling van het budget voldoen. In 2012 is het Stimuleringsbudget amateurkunst wederom volledig benut. Daarmee is de doelstelling van het budget in 2012 bereikt.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Gehonoreerde projecten	▪ 25	▪ 31	▪ 25

Overige cultuurparticipatie bevorderende instellingen

Samen met het Fonds Cultuurparticipatie subsidieerden we in de cultuurperiode 2009-2012 cultuurinstellingen die goed zijn in het meer Stadgers laten deelnemen aan kunst en cultuur.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Producties Theater te water	▪ 2	▪ 2	▪ 2
▪ Producties De Steeg	▪ 7	▪ 5	▪ 7
▪ Producties Music & Fun	▪ 1	▪ 1	▪ 1

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

2012 is het laatste jaar van onze cultuurnota 2009-2012 *Cultuurstad Groningen. Gewoon bijzonder!* Voor deze nota gingen wij op basis van matching de samenwerking aan met het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie. Samen ontwikkelden we een programma voor het stimuleren van cultuureducatie en -participatie in onze stad. Boegbeeld van het participatieprogramma was *De wijk als werkplaats*. Doel van dit subsidiebudget voor zogeheten community art (kunst met en door wijkbewoners) was het vanzelfsprekend maken van kunst en cultuur in onze wijken. Daarin zijn we geslaagd. In het kader van De wijk als werkplaats werden in 2012 12 projecten gerealiseerd, in het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord 19 (een score van 10 procent van alle NLA-projecten). De doelstellingen met ons budget stimuleringssubsidie amateurkunst werden behaald: net als voorgaande jaren ging het budget volledig naar projecten die de Kunstraad goed bij de doelstelling van het budget vond passen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

OVERIGE VOORZIENINGEN

Onder het deelprogramma Overige Voorzieningen vallen diverse activiteiten die niet aan de overige deelprogramma's zijn toe te rekenen. Het betreft hier onder andere de Kunstraad.

Beleidsveld

- Incidentele activiteiten

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overig Cultuur bedraagt 1,6 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: een onttrekking uit de reserves, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Kunstraad

Wij laten ons bij ons cultuurbeleid adviseren door een deskundige adviesraad, de Kunstraad Groningen. Deze trekt hiervoor experts op diverse onderdelen van de kunst- en cultuurwereld aan, zowel landelijk als specifiek voor de Groninger situatie.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Onafhankelijke en deskundige advisering over kunst- en cultuurbeleid in Groningen en een goed werkend verdelingssysteem voor incidentele culturele activiteiten op basis van de uitgangspunten zoals vastgesteld in de cultuurnota.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Advisering cultuurnota

Vanaf 1 januari jl. geldt onze nieuwe cultuurnota, voor de periode 2013-2016. Zoals gebruikelijk gaf de Kunstraad hiervoor advies. Hij beoordeelde de beleidsplannen zoals aangeleverd door de 53 culturele instellingen die deel uit wilden maken van onze nieuwe cultuurnota. Basis voor de beoordeling was onze kadernota cultuur. Voorjaar 2012 kwam het advies, conform planning, gereed. Het resultaat is meegenomen in onze cultuurnota 2013-2016.

Subsidiebudgetten

De Kunstraad beoordeelt jaarlijks de aanvragen voor culturele activiteiten in onze stad en verdeelt hiervoor de budgetten die in onze cultuurnota beschikbaar zijn. Voor alle budgetten beoordeelde en beschikte de Kunstraad binnen de hiervoor gestelde termijnen. Net als voorgaande jaren gingen de budgetten volledig op aan projecten die de Kunstraad goed bij de doelstelling van het budget vond passen.

Evaluatie Kunstraad

In 2011 is de Kunstraad in opdracht van de gemeente en de provincie Groningen extern geëvalueerd. Over de uitkomsten bent u begin 2012 geïnformeerd. Conclusie was dat Kunstraad, gemeente en provincie tevreden zijn over de onderlinge samenwerking en de uitvoering van de subsidie- en adviestaak. Wel konden de taken en doelstellingen duidelijker, en de transparantie en efficiëntie groter. In samenspraak met de provincie hebben wij de aanbevelingen van de evaluatie overgenomen. Een deel is in 2012 geïmplementeerd, de overige zaken maken deel uit van het in 2013 verschenen beleidsplan 2013-2016 van de Kunstraad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Cultuur						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
6.1	DIA/OCSW/ROEZ	Culturele infrastructuur	44.254	46.990	47.850	-860
6.2	OCSW	Deelname aan cultuur	1.284	1.300	1.283	17
6.3	MDI/OCSW	Overig cultuur	1.792	1.783	1.585	198
Totaal lasten			47.330	50.073	50.718	-645
Baten						
6.1	DIA/OCSW/ROEZ	Culturele infrastructuur	10.169	9.960	10.200	240
6.2	OCSW	Deelname aan cultuur	70	92	56	-36
6.3	MDI/OCSW	Overig cultuur	460	508	411	-97
Totaal baten			10.699	10.560	10.667	107
Totaal saldi voor bestemming			-36.631	-39.513	-40.051	-538
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			822	1.447	1.447	0
Totaal onttrekkingen			916	2.147	2.147	0
Totaal saldi na bestemming			-36.537	-38.813	-39.351	-538

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

6.1 Culturele infrastructuur N 600 duizend euro

In 2003 is een trekkenwand in de Stadsschouwburg opgeleverd. Deze complexe installatie bestaat uit diverse componenten. Deze componenten hebben een verschillende technische levensduur. Bij de oplevering is een afschrijvingstermijn van 20 jaar gehanteerd voor de volledige installatie. In 2012 zijn onderdelen van de trekkenwand vervangen mede vanwege het moeten voldoen aan het veiligheidsniveau SIL 3. Vanwege de generiek gehanteerde afschrijvingstermijn vertegenwoordigen de vervangen componenten echter nog steeds een boekwaarde op de balans. Voor de vervanging van deze componenten zijn inhaalafschrijvingen nodig. Met deze aanpassing wordt de trekkenwand in componenten geactiveerd waarbij de afschrijvingstermijn in lijn is met de technische levensduur. Daardoor ontstaat een nadeel van 600 duizend euro.

Daarnaast hebben wij bezuinigingstaakstellingen niet kunnen realiseren. Enerzijds vanwege de markt gerelateerde activiteiten van OPSB en de termijn waarop deze moeten worden vastgelegd. Anderzijds door de samenloop met de organisatieontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie. Dit heeft geresulteerd in een nadeel van 200 duizend euro. In het licht van de beoogde verzelfstandiging van de werkmaatschappij OPSB laten wij begin 2013 een bedrijfseconomisch onderzoek uitvoeren naar de financiële situatie, waarin de mogelijkheden om genoemde bezuinigingstaakstellingen te realiseren worden betrokken.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 7 Verkeer

Duurzaam goed bereikbaar

Goede bereikbaarheid is essentieel voor de stad. Minstens zo belangrijk is een aangename, veilige en gezonde leefomgeving. In het programma Verkeer combineren we deze ambities. Daarbij is ons uitgangspunt met de fiets of het openbaar vervoer als het kan, met de auto als het moet. Omdat Groningen een compacte stad is, is de fiets in veel gevallen en voor veel Stadlers een reëel alternatief. Om dezelfde reden is er een stevig draagvlak voor openbaar vervoer en P+R.

Groningen is de grootste stad van het Noorden. Voor de gehele Noordelijke regio vervult de stad een onmisbare functie als centrum van werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en zorg. Goede verbindingen tussen stad en ommeland zijn daarmee dus vooral ook voor de regio van wezenlijk belang. Daarom werken we op dit gebied intensief samen met onze regiopartners.

Relevante beleidsnota's

Meerjarenprogramma Verkeer 2012-2015 (2012)
Parkeren met Perspectief (2012)
Beleidsregels Gehandicapten parkeren 2012-2022 (2012)
De Groninger Fietsenstandaard (2011)
Nota Duurzame Mobiliteit, geactualiseerde beleidsnota Verkeer en Vervoer 2011-2020 (2011)
P+R-nota 2011-2020 (2011)
Parkeren in Stad: Duurzaam Bereikbaar 2010-2020 (2010)
Bestuurlijke Voorkeursvariant Zuidelijke Ringweg Groningen (2010)
Rapport "Doorrijden de Regio in" (2010)
Raamwerk Regiorail (2009)
Eindbeeld oostelijke ringweg (2009)
Stap op! Fietsmaatregelen 2009 - 2010 (2008)
Netwerkanalyse Regio Groningen-Assen (2006)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

1. Fiets
2. Openbaar vervoer
3. Auto
4. Parkeren
5. Verkeersveiligheid
6. Overig verkeer

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

In het eerste half jaar hebben we gewerkt aan het ontwerp en de aanbesteding van de Regiotram en de spoorse projecten vanuit RSP. In de loop van het jaar zijn zowel de projecten spoorlijn Groningen – Heerenveen als RegioTram gestopt.

Naast deze twee grote projecten zijn ook de herinrichting van de Diepenring, de aanleg van een aantal fietspaden en het realiseren van fietsparkeerplaatsen in de binnenstad en op het Hoofdstation gestopt. De aanpak van een aantal P+R-terreinen wordt heroverwogen.

Door het stoppen van projecten moeten we het bereikbaarheidsvraagstuk anders oplossen. Een regionaal vraagstuk omdat, mede door de krimp in de regio, men zich steeds meer richt op de werkgelegenheid en voorzieningen in de stad Groningen. We denken daarom in regioverband na over oplossingen. Samen met de provincie en regio zijn we eind 2012 gestart met een actualisatie van de netwerkanalyse uit 2006. We bepalen zo welke maatregelen nodig zijn om de (openbaar vervoer)bereikbaarheid van stad en regio te waarborgen. Dit vormt de opmaat tot een integraal verkeer- en vervoersplan voor de regio.

De exploitatie van het Parkeerbedrijf laat een kwetsbaar beeld zien. De inkomsten uit (nieuwe) parkeergarages en handhaving bleven achter bij de verwachting. De afhandeling van het geschil met de bouwer van de parkeergarage Damsterdiep heeft 4,7 miljoen euro gekost.

In 2012 zijn het Station Europapark en de fietsbrug Plataanlaan geopend en is het ontwerp voor de aanpak van de Zuidelijke Ringweg richting het Ontwerp Tracé Besluit verder uitgewerkt. Ook zijn de laatste voorbereidingen voor de aanleg van de busbaan Europaweg getroffen. Het project veilige schoolomgevingen is gereed en we hebben 80 toegankelijke bushaltes aangelegd. In het basis en voortgezet onderwijs is een verkeerseducatieprogramma aangeboden en er zijn diverse verzoeken van Stadgers tot kleine verkeersingrepen in de wijk uitgevoerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

FIETS

De afgelopen jaren hebben we fors geïnvesteerd in de aanleg van nieuwe fietspaden, -bruggen en comfortabele stallingsvoorzieningen. Meer dan de helft van alle verplaatsingen binnen de stad vindt plaats per fiets. Daarmee hebben we het hoogste aandeel fietsgebruik van ons land en zijn we dé fietsstad van Nederland. Ons fietsbeleid is gericht op het behouden en versterken van de positie van de fiets. We doen dat vooralsnog zonder extra investeringen. In 2012 zijn we met de aanleg van fietspaden en fietsparkeervoorzieningen gestopt. Eventuele toekomstige investeringen zullen voortvloeien uit het nieuwe verkeers- en vervoersplan, waar we sinds medio 2012 aan werken. De fiets wordt hierin als integraal onderdeel meegenomen.

Beleidsvelden

- Fietspaden/routes
- Stallingen

GELD

Het lasten totaal van het deelprogramma Fiets is 1,2 miljoen euro. De lasten voor fietspaden worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen. De lasten voor fietsparkeren hebben als dekkingsbron het Parkeerbedrijf.

Beleidsveld

Fietspaden/routes

De fiets heeft als vervoermiddel onbetwiste voordelen en draagt bij aan een duurzame en gezonde stad. Het hoge aandeel van de fiets in de stedelijke mobiliteit willen we vergroten. Dat doen we door het fietsnetwerk zo compleet, veilig, en comfortabel mogelijk te maken.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Het aandeel van de fiets in de stedelijke mobiliteit maximaliseren.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd in 2014
▪ Aantal fietsers op het binnencordon	▪ 124.100*	▪ 125.800	▪ 138.000
▪ In percentages**	▪ +26%	▪ +28%	▪ +40%

* meetgegevens zijn exclusief de Berlagebrug. Deze worden vanaf 2012 meegenomen.

** t.o.v. 2000 (98.175)

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2004	Behaald 2008	Beoogd in 2014
▪ Aandeel fietser modal split binnen de gemeente Groningen*	▪ 59%	▪ 58,6%	▪ 60-65%

* Het aandeel fietsers in de modal split binnen de gemeente Groningen bepalen we om de 4 à 5 jaar met behulp van het verkeersmodel. Sinds eind 2011 beschikken we over een geactualiseerd verkeersmodel. Het aandeel (%) fietsers in de modal split van het geactualiseerde verkeersmodel gaat over het basisjaar 2008. In het vorige verkeersmodel waren gegevens opgenomen over basisjaar 2004. Mogelijk dat we in 2013 over nieuwe gegevens voor 2012 beschikken.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Fietsbrug Plataanlaan geopend (Blauwbrugje)

Op 16 februari 2012 hebben we de fietsbrug Blauwbrugje over het Reitdiep ten noorden van de Plataanbrug geopend. Deze fietsbrug verbindt de westelijke wijken van de stad met Zernike.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Fietspaden Duinkerkenstraat en Antwerpenweg geopend

Binnen het project revitalisering bedrijventerrein Duinkerkenstraat besteden we aandacht aan een goede en veilige fietsverbinding over het bedrijventerrein. De fietspaden Duinkerkenstraat en Antwerpenweg hebben we in de zomer van 2012 geopend. Deze fietspaden sluiten aan op de fietspaden langs de Bornholmstraat en het fietspad richting Hoogezand. In 2013 wordt deze fietsroute via het Europapark doorgetrokken naar de binnenstad, zodat een hoogwaardige fietsverbinding ontstaat met de regio (richting Hoogezand-Sappemeer).

Fietsroute Plus

De Regio Groningen-Assen en de provincie Groningen stimuleren het gebruik van de fiets op afstanden tot vijftien kilometer. Op een aantal belangrijke fietsverbindingen worden daarom Fietsroutes Plus aangelegd. Dit zijn hoogwaardige fietspaden qua comfort, breedte, doorstroming en verkeersveiligheid. Bij deze provinciale projecten is de gemeente Groningen nauw betrokken. Begin 2012 is de Fietsroute Plus Groningen-Zuidhorn geopend door Bauke Mollema. Verder is er in 2012 gewerkt aan de Fietsroute Groningen-Bedum, die in de loop van 2013 klaar zal zijn en zijn er plannen gemaakt voor de Fietsroutes Plus Groningen-Winsum en Groningen-Ten Boer. Deze laatste twee routes staan gepland na 2015.

Fietsvriendelijker afstellen verkeerslichten afgerond

In 2012 hebben we de laatste verkeerslichten uit het Stap Op! Programma verbeterd, namelijk die op het kruispunt Petrus Campersingel-Dirk Huizingastraat. Naar aanleiding van de positieve evaluatie van de proef met de regensensor bij de Oosterbrug krijgen een aantal nieuwe, niet in netwerkregelingen opgenomen verkeerslichten ook een regensensor.

Diverse projecten

Onder deze noemer vallen verschillende (kleinere) projecten uit de fietsnota's Stap Op! 2007-2008 en Stap Op! 2009-2010. Veel projecten waren al gerealiseerd. Dit jaar hebben we de resterende projecten afgerond. Het gaat om het fietsknooppuntennetwerk en de lancering van een digitale fietsrouteplanner. Ook is de herkenbaarheid en zichtbaarheid van alle bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad verbeterd.

Gestopte projecten

In 2012 zijn de fietspaden langs de Noordelijke Ringweg en langs de spoorlijn Groningen-Sauwerd gestopt als gevolg van de bezuinigingen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Voor het aantal fietsers op het binnencordon (binnenstad + schilwijken) zagen we in 2010 door het slechte weer nog een kleine terugslag ten opzichte van de steeds stijgende lijn van de jaren daarvoor. In 2011 en 2012 zet de stijgende lijn zich weer voort. In 2012 is zelfs het hoogste aantal fietsers op het binnencordon ooit gemeten. Desondanks lijkt het doel voor 2014 niet haalbaar. Bij de begroting voor 2014 herijken we onze ambitie. Het aandeel van de fiets ten opzichte van andere vervoersvormen (modal split) blijft onverminderd hoog.

Beleidsveld

Stallingen

We willen het aandeel van de fiets ten opzichte van andere vervoerswijzen zo hoog mogelijk laten zijn. Naast een goed fietsnetwerk zijn goede en veilige stallingsmogelijkheden daarbij essentieel. Dit laatste voorkomt bovendien dat grote aantallen gestalde fietsen in de openbare ruimte overlast veroorzaken.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Overlast in de stad door massaal geparkeerde fietsen op straat voorkomen door het aantal gebruikers van fietsenstallingen in de binnenstad te maximaliseren.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011*	Behaald 2012	Beoogd 2012	Beoogd 2014
▪ Aantal gebruikers van fietsenstallingen in de binnenstad	▪ 204.600	▪ 195.000	▪ 210.000	▪ 220.000

* Vanaf 1 april 2011 zijn er 200 (20%) stallingsplaatsen in de Peperstraat bijgekomen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Fietsenstalling Station Europapark geopend

Voor de reizigers op het Station Europapark hebben we op 10 december 2012 een hoogwaardige fietsvoorziening met 750 plekken geopend. Ook kan deze stalling de fietsparkeerdruk op het hoofdstation verlichten.

Uitbreiding fietsparkeren bij treinstations, bushaltes en P+R-terreinen

De laatste jaren is het fietsgebruik gestegen. Niet alleen in de stad Groningen, maar zeker ook regionaal. Door het stijgende fietsgebruik neemt de behoefte aan voldoende en kwalitatief goede stallingsmogelijkheden toe. Bij de begroting 2012 zijn projecten bezuinigd.

We doen de benodigde investeringen niet langer zelf, maar samen met het Rijk, de Regio Groningen-Assen, de provincie Groningen en overige partners (als ProRail en Qbuzz). In het kader van het landelijke (subsidie)programma Beter Benutten zorgen we voor voldoende, kwalitatief hoogwaardige stallingsvoorzieningen bij treinstations, belangrijke bushaltes en P+R-terreinen.

We hebben afgesproken voor 2014 de volgende specifieke maatregelen te treffen:

- Hoofdstation: 1.000 extra stallingsplaatsen (langs het Van Hallpad, aan de Achterweg en een extra verdieping op de Fietsflat)
- Noorderstation: aanleg 8 fietskluizen met OV-fiets
- P+R Hoogkerk: aanleg 40 overdekte stallingsplaatsen, 6 fietskluizen en 4 fietskluizen met OV-fiets
- P+R P3/Europapark: aanleg 40 overdekte stallingsplaatsen en 10 fietskluizen
- P+R Haren: aanleg 100 overdekte stallingsplaatsen, 14 fietskluizen en 6 fietskluizen met OV-fiets
- Bushalte A7/Laan Corpus den Hoorn: aanleg 20 overdekte stallingsplaatsen
- Bushalte A28/Van Ketwich Verschuurlaan: aanleg 100 overdekte stallingsplaatsen
- Bushalte Europaweg/Griffeweg: aanleg 40 overdekte stallingsplaatsen

Project Fietsparkeren Binnenstad gestopt

In de binnenstad zijn plekken waar gestalde fietsen het straatbeeld overheersen. Het gebruik van de openbare ruimte raakt hierdoor uit evenwicht. In 2012 hebben we een aantal pilots uit de discussienota De Groninger Fietsenstandaard uitgevoerd. Het vervolg op dit project is in verband met de bezuinigingen gestopt.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Ten opzichte van 2011 is het stallingsgebruik afgenomen. Met 195.000 behaalden we niet onze doelstelling voor 2012 van 210.000 gebruikers van de fietsenstallingen. De verklaring voor deze daling is lastig te geven.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

OPENBAAR VERVOER

Groningen is een aantrekkelijke stad. Je kunt er goed wonen, werken, cultuur beleven, winkelen en ontspannen. Dat geldt niet alleen voor onze Stadgers, ook inwoners uit de Regio en de rest van Nederland weten onze stad te vinden. Er is dan ook een sterke pendel van en naar de stad. Al deze verplaatsingen kunnen we niet per auto faciliteren. Na het stoppen van de RegioTram eind 2012 moet een nieuwe oplossing voor de bereikbaarheidsopgave voor de regio gevonden worden. De trein vervult hierin een essentiële rol, maar ook de bus blijft belangrijk.

Beleidsvelden

- Spoor
- Bus

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma openbaar vervoer bedraagt 5,5 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit reserve mutaties, baten doorberekening van opdrachten van derden en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Spoor

Dit beleidsveld omvat treinverbindingen en maatregelen rondom de stations. De treinverbindingen zorgen voor vervoer van en naar de stad vanuit het ommeland en natuurlijk met de rest van het land. De stations waar al het openbaar vervoer samenkomt, moeten de groeiende vraag naar overstappen efficiënt en comfortabel faciliteren.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen maximale mogelijkheden bieden om met de trein snel en comfortabel naar, vanuit en binnen de stad te reizen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2004	Behaald 2008	Beoogd 2014
▪ Aandeel OV (bus en trein) in modal split binnen de gemeente Groningen*	▪ 4,2%	▪ 2,3%	▪ 5%

* Het aandeel bepalen we met behulp van het verkeersmodel, dat we om de 4 á 5 jaar actualiseren.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2010	Behaald 2011	Beoogd 2012	Beoogd 2014
▪ Aantal in- en uitstappers op de treinstations op een gemiddelde werkdag	▪ 39.040	▪ 38.300	▪ 39.000	▪ 40.000

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Station Europapark geopend

Op 10 december is het station Europapark officieel geopend. Naast de treinen van Arriva naar Nieuweschans en Veendam stoppen ook ieder uur twee stoptreinen van NS naar Zwolle op dit station.

Spoorontwerp Groningen Leeuwarden gereed

De provincies Groningen en Friesland, de gemeenten Leeuwarden, Groningen en Zuidhorn, ProRail en de overige gemeenten aan het spoor werken samen aan een extra sneltrein op het traject Groningen-Leeuwarden. Binnen onze gemeente zijn de meest in het oog springende maatregelen een spoorverdubbeling tussen Zuidhorn en het nieuwe station Hoogkerk (ten oosten van de Zuiderweg) en de noodzaak om in combinatie met de laatste fase van de HOV-as West de spoorwegovergang Paterswoldseweg ongelijkvloers te maken.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BEHAALD RESULTAAT

Het ontwerp voor de sporen is bekend en de stuurgroep heeft besloten om de spoorwegovergang Paterswoldseweg ongelijkvloers te maken. Voor de zomervakantie zijn er verschillende informatiemarkten geweest waaronder in Hoogkerk. Om een tracébesluit te nemen, wat de verantwoordelijkheid van de minister is, wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit rapport worden de voorgenomen maatregelen getoetst op alle gevolgen en consequenties. De start was de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau op 6 december 2012.

Extra treinen op traject Groningen Zwolle

Met de opening van de nieuwe Hanzelijn in december 2012 rijden er meer treinen tussen Groningen en Zwolle. Van 3 treinen per uur rijden er nu 2 intercity's en 2 stoptreinen. Op termijn willen we op dit baanvak een versnelling in de rijtijd bereiken, zodat op het hoofdstation de overstap op andere treinen en de bus beter wordt.

In oktober 2012 is een overeenkomst getekend tussen de NS en de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Groningen en Assen om vanaf december 2015 met extra pendeltreinen tussen Groningen en Assen te rijden. De treinfrequentie tussen Assen en Groningen wordt dan in de spitsen 6 per uur. Begin 2013 wordt duidelijk welke infrastructuur maatregelen nodig zijn om dit te bereiken.

De eindverantwoordelijkheid voor de versnelling van de treindiensten naar het Noorden ligt bij ProRail en het Ministerie van I&M.

Variantenstudie Knoop Groningen afgerond

Om de bereikbaarheid per spoor te verbeteren willen we samen met de provincie meer treinen laten rijden richting Leeuwarden en Assen en de treinen vanuit Delfzijl/Roodeschool laten doorrijden naar Veendam/Nieuweschans (doorkoppeling). We willen ook de overstapmogelijkheden tussen regionale en landelijke treinen sterk verbeteren. Dat kan veel tijdswinst opleveren voor reizigers.

BEHAALD RESULTAAT

In 2012 is vastgesteld dat we deze ambities kunnen bereiken door een nieuwe indeling van de sporen op en rond het Hoofdstation, de aanleg van een vierde spoor bij het Europapark, het uitplaatsen van het opstelrein bij het Hoofdstation en de aanleg van een nieuwe verbinding tussen de perrons voor reizigers. In deze voorkeursvariant landt een groot deel van de regionale treinen aan op een perroneiland (gelijkvloerse oversteek). De NS treinen zijn via een nieuwe transfervoorziening bereikbaar. Ook biedt deze variant de meeste mogelijkheden om het monumentale stationsgebouw het beste tot zijn recht te laten komen. Het niet doorgaan van de RegioTram is vooraanvoegende aanleiding om de plannen voor de Knoop Groningen te herzien.

De ontwikkelstrategie voor het stationsgebied is in 2012 afgerond. Deze is al gebruikt bij het maken van keuzes binnen de Knoop Groningen. Zo is de doorkoppeling van de regionale lijnen niet ten koste gegaan van het huidige perronplein, waarmee een nieuwe grote stationshal op het voorplein wordt voorkomen.

Project Regiotram gestopt

In september 2012 lagen er 2 biedingen van consortia die de Regiotram wilden bouwen en exploiteren. Door de economische crisis en de daardoor verslechterde financiële situatie van de gemeente bleek het project niet langer haalbaar. Eind 2012 is zowel door de gemeenteraad als provinciale staten het project formeel gestopt met het besluit de aanbestedingsprocedure te staken en het projectbureau RegioTram op te heffen.

Spoorproject Groningen Heerenveen gestopt

De afgelopen 3 jaar is de haalbaarheid onderzocht om door marktpartijen dit project te laten realiseren. Vraag was of marktpartijen het gat tussen raming en budget konden dichten. In mei van 2012 besloot de stuurgroep het project te stoppen, omdat de spoorlijn niet binnen budget realiseerbaar was. In oktober hebben de provinciale staten van zowel Groningen als Friesland definitief besloten dit project te stoppen. De projectorganisatie is in de zomer van 2012 ontmanteld.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de opening van station Europapark bieden we een extra mogelijkheid om naar en binnen de stad te reizen. Anderzijds zijn er twee grote projecten, de spoorlijn Groningen Heerenveen en de RegioTram, gestopt. Het aantal treinreizigers over 2012 wordt medio 2013 bekend. In de periode 2006-2011 is het aantal in- en uitstappers op een gemiddelde werkdag toegenomen met circa 4.000 (van 34.360 naar 38.300). Ten opzichte van 2010 is er in 2011 wel een kleine daling. De verklaring voor deze daling is lastig te geven.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld

Bus

Binnen een hoogwaardig openbaarvervoersysteem zoals wij dat nastreven speelt de bus een belangrijke rol. Een bus kan op een snelle en comfortabele wijze een groot aantal reizigers vervoeren. Een sluitende exploitatie is daarbij het uitgangspunt. In 2011 hebben we echter moeten constateren dat het OV-bureau een aanzienlijk tekort heeft. In 2012 is daarom op de dienstregeling bezuinigd en zijn de prijzen van het openbaar vervoer verhoogd. Het meerjarenperspectief van de exploitatie van het OV Bureau ziet er nu weer positief uit.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In het kader van een duurzame en goed bereikbare stad willen wij maximale mogelijkheden bieden om met de bus snel en comfortabel naar, vanuit en binnen de stad te reizen.

Concreet hebben wij de volgende doelstellingen:

- het aantal reizigers maximaliseren;
- toegankelijkheid verbeteren voor zoveel mogelijk doelgroepen;
- reizigers uitstekend informeren over de route en reistijd.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2014	Middellang termijndoel
▪ Het gebruik van bussen in de stad (in miljoenen reizigers)	▪ 20,6	▪ 21	▪ 21	▪ 21
▪ Het gebruik van P+R citybussen (in miljoenen reizigers)*	▪ 2,37	▪ 2,14	▪ 3	▪ 3
▪ Aantal toegankelijke haltes	▪ 60	▪ 80	▪ 420**	▪ 420**
Cumulatief		▪ 250		

* Het totaal aantal P+R-reizigers is op basis van nieuwere en betrouwbaardere informatie opnieuw bepaald. Daarom wijken deze cijfers van eerdere overzichten af. Eerder is gemeld dat in 2011 het aantal P+R reizigers 2,6 miljoen bedroeg. Dit zijn er 2,4 miljoen.

** eindbeeld in 2014

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Busbaan HOV-as Peizerweg (Paterswoldseweg – Hoofdstation)

In 2010 is het ontwerp van de busbaan vastgesteld. In november 2011 werd duidelijk dat de combinatie van een busoversteek over de Paterswoldseweg en de spoorwegovergang leidt tot een verkeersonveilige situatie. De oplossing is een tunnel onder het spoor. In het project was dit financieel niet voorzien. In 2012 hebben we de (financiële) oplossing gevonden binnen het project "Extra Sneltrain Groningen Leeuwarden".

Verbeteren busdoorstroming Europaweg

In 2010 hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de doorstroming voor het openbaar vervoer richting de stad/UMCG over de Europaweg te verbeteren. Er is gekozen voor een oplossing van een aparte busbaan, zowel de stad in als de stad uit. In december 2012 is hiervoor uitvoeringskrediet verstrekt. De uitvoering en oplevering is in 2013.

De toegankelijkheid van bushaltes verbeteren

Het toegankelijk maken van bushaltes, in combinatie met de inzet van lagevloerbussen, maakt het openbaar vervoer in de stad beter toegankelijk voor ouderen, gehandicapten en reizigers met kinderwagens. Op basis van het provinciale halteplan dienen wij 420 van de 650 haltes in de stad (64,6%) vóór 2015 toegankelijk te maken. In 2012 zijn 80 haltes toegankelijk gemaakt. Dit zijn er 40 meer dan we bij de begroting voor ogen hadden. Het totale aantal toegankelijk gemaakte haltes tot en met 2012 komt op 250. Voor het toegankelijk maken van 38 haltes die binnen het project Regiotram werden meegenomen, moet aanvullende financiering worden gevonden.

Dynamische reisinformatie (DRIS) aanbieden op belangrijke haltes

In juni 2011 is het Meerjarenplan DRIS vastgesteld, waarbij we 150 bushaltes in de stad van DRIS panelen voorzien. In 2012 hadden we verwacht met de uitvoering van de eerste fase te kunnen beginnen. Doordat we onder andere een bezwaarprocedure moesten afhandelen, heeft dit vertraging opgelopen. Realisatie van de 150 panelen vindt plaats voor eind 2014.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Het aantal busreizigers in de stad is in 2012 toegenomen tot 21 miljoen. Het aantal reizigers vanuit Leek en Roden is in 2012 sterk gestegen. Een verklaring hiervoor is dat deze bussen sinds december 2011 niet meer eindigden bij het Hoofdstation, maar doorrijden naar de binnenstad en het UMCG. Dit verklaart ook voor een groot deel de afname van het aantal P+R-reizigers. Het doortrekken van lijnen uit Leek en Roden naar de binnenstad en het UMCG zorgt ervoor dat deze reizigers niet overstappen op een P+R-bus op het Hoofdstation. Daarmee zijn zij niet langer P+R-reizigers.

Voor het toegankelijk maken van haltes liggen we op schema. Het project DRIS is iets vertraagd, maar de binnen dit project geplande 150 locaties zijn uiterlijk 2014 van DRIS voorzien.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

AUTO

In ons ommeland is sprake van een lage mate van verstedelijking. De auto is dan ook een belangrijk vervoersmiddel voor het sociaal en economisch functioneren van de stad en de omgeving. Om de stad ook in de toekomst goed bereikbaar te houden, zijn aanpassingen aan de hoofdautostructuur nodig. Niet alleen voor de economie van de stad, maar ook om te voorkomen dat er alternatieve autoroutes ontstaan op plekken in de stad waar dat ongewenst is. Naast lopende projecten krijgt de auto een plek in het integrale verkeer- en vervoersplan.

Beleidsvelden

- Regionale ontsluiting en ringwegen
- Stedelijke hoofdstructuur
- In de wijken

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma auto bedraagt 4,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de algemene middelen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De doorstroming van de auto op het hoofdwegennet verbeteren en zo de bereikbaarheid van de stad en haar omgeving optimaliseren. We hanteren hierbij de volgende richtlijn: op het hoofdwegennet van de stad (de ring) is de gemiddelde reistijd in de spits maximaal twee keer zo lang als buiten de spits.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2010	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2014
▪ Aantal auto's op het binnencordon (werkdag)	▪ 244.100	▪ 237.700	▪ 234.200	▪ 238.000

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2004	Behaald 2008	Beoogd 2014
▪ Aandeel auto in modal split binnen de gemeente Groningen	▪ 36,8%	▪ 39,1%*	▪ 30-35%

* Het aandeel van de auto in de modal split binnen de gemeente Groningen kunnen we met behulp van het verkeersmodel om de 4 à 5 jaar bepalen. Sinds eind 2011 beschikken we over een geactualiseerd verkeersmodel. Het aandeel (%) van de auto in de modal split gaat over het basisjaar 2008. Mogelijk dat we eind dit jaar/begin volgend jaar over nieuwe gegevens voor 2012 beschikken.

Beleidsveld

Regionale ontsluiting en ringwegen

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De komende jaren neemt de druk op het wegensysteem toe. Een goede balans vinden in oplossingen voor de doorstromingsproblemen en het behouden van een leefbare stad is voor ons de uitdaging. Voor de hoofdwegen (ring) zetten we in op uitbreiding van de capaciteit. Naast uitbreiding van de capaciteit zetten wij in op vijf procent minder autokilometers tijdens de spits door toepassing van mobiliteitsmanagement en op het beter benutten van de capaciteit van de wegen met behulp van verkeersmanagement.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Zuidelijke Ringweg

In 2012 is het ontwerp van het project Aanpak Ring Zuid verder uitgewerkt en aangepast naar aanleiding van de verkeersprognoses die zijn opgesteld op basis van het Voorlopig Ontwerp. Ook is in overleg met de bewoners, scholen, bedrijven en andere partners een start gemaakt met ontwerp-inrichtingsplannen voor de

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
volgende deelgebieden: het Sterrebos en de Oosterpoortwijk/De Linie (onder andere de inrichting van de deksels); de Maaslaan in relatie met de nieuwe verbindingsweg naast de Maaslaan, de Vondellaan en de locatiekeuze voor de Helperzoomtunnel. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor het Ontwerp Tracé Besluit en het onderliggende Milieu Effect Rapport.

Opwaarderen Oostelijke Ringweg

Met dit project verbeteren we samen met de provincie Groningen de verkeersveiligheid en doorstroming op de Oostelijke Ringweg. Dit doen we door de vier kruisingen Lewenborg/ Ulgersmaborg, Kardingel/ Ulgersmaborg, Beijum-Zuid/ De Hunze en Beijum-Noord/ Groningerweg ongelijkvloers te maken. In de nieuwe situatie is veel ruimte voor nieuw groen waarvoor een speciaal groenplan is opgesteld.

BEHAALD RESULTAAT

In 2012 is de eerste kruising, Lewenborg / Ulgersmaborg opgeleverd en in gebruik genomen. Ook zijn voorbereidings- en uitvoeringswerkzaamheden bij Beijum-Zuid en Kardingel gestart. Voor het kruispunt Beijum-Noord/Groningerweg is het ontwerp geoptimaliseerd en is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. De werkzaamheden verlopen volgens planning.

Reconstructie Noordzeebrug/Bedumerweg

Samen met de provincie Groningen vervangen we de Noordzeebrug over het Van Starckenborghkanaal. De nieuwe vaste brug wordt hoger om hem geschikt te maken voor het vervoer van meerdere lagen containers. Tegelijkertijd wordt ook de kruising van de ringweg met de Bedumerweg ongelijkvloers gemaakt en komen daarmee de verkeerslichten te vervallen.

BEHAALD RESULTAAT

De aanbesteding is in het voorjaar van 2012 vanwege te hoge prijzen mislukt. Het project wordt nu in delen aanbesteed. Dit najaar zijn de werkzaamheden gestart. Het ontwerp is aangepast om kosten te besparen. Zo vervalt bijvoorbeeld het elektrisch rolpad voor de fiets en worden de bestaande landhoofden hergebruikt. Het project heeft een half jaar vertraging opgelopen en zal nu volgens planning halverwege 2015 gereed zijn.

Groningen Bereikbaar!

Om de stad bereikbaar te houden tijdens de uitvoering van de grote projecten is de samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar! in 2012 van start gegaan. Doel is om regio te voeren op de planning van de werkzaamheden, een goede communicatie te verzorgen, alternatief vervoer te bieden én gedragsveranderingen bij reizigers teweeg brengen. We werken samen met het Rijk, de regio Groningen – Assen en de provincie. Het bedrijfsleven is betrokken via een adviescommissie.

Taskforce mobiliteitsmanagement

In regionaal verband werken we samen aan het stimuleren van mobiliteitsmanagement bij grote werkgevers en bij het MKB. In 2012 is een evaluatie uitgevoerd over de eerste fase (2011-2012) van dit project. De positieve resultaten geven aanleiding om het project voort te zetten. Omdat het belang van mobiliteitsmanagement bij het bereikbaar houden van de regio tijdens de realisatie van de grote projecten erg groot is, is er voor gekozen om de aansturing en coördinatie van het project onder Groningen Bereikbaar! te hangen. Voor deze vervolgfase is regionale en rijkssubsidie toegekend (Beter Benutten).

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De doorstroming op de ringwegen is onvoldoende. Juist daarom realiseren we in de komende jaren een aantal projecten die de doorstroming op de ringwegen aanzienlijk verbetert.

Beleidsveld

Stedelijke hoofdstructuur

Vooraf ten zuiden en oosten van de binnenstad zijn de knelpunten in de autobereikbaarheid dagelijks waarneembaar. Met diverse projecten treffen we maatregelen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Een goede doorstroming op onze stedelijke hoofdstructuur realiseren en het aandeel van de auto in de verplaatsingen binnen de gemeentegrens verminderen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Definitief ontwerp Sontweg/Sontbrug vastgesteld

In de visie Eemskanaalzone gaven we aan dat we Meerstad mede ontsluiten via het traject Driebondsweg, Sontweg/Stettinweg en Berlagetracé. Voor de ontsluiting van Meerstad en om een verbinding te maken tussen Meerstad en de bestaande stad leggen we de Sontbrug aan. In 2011 stelde uw raad de uitgangspunten

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>vast voor het Sontwegtracé. Uitgangspunt is één brug met gescheiden infrastructuur voor fiets, auto en bus over het Winschoterdiep.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT</p> <p>Op 28 november 2012 zijn de definitieve ontwerpen (DO) voor de Sonbrug, het Sontwegtracé en het St. Petersburgtracé vastgesteld. Het uitvoeringsbudget voor het gehele ontwerp bedraagt 65 miljoen euro. Deze DO's zijn in de afgelopen maanden uitgewerkt en besproken met de direct betrokkenen. Daarnaast hebben we het ontwerp bestemmingplan in procedure gebracht.</p> <p>.....</p>
	<p>Project doorstroming Van Ketwich Verschuurlaan/Laan Corpus den Hoorn gestopt</p> <p>Door de hoge verkeersdruk gecombineerd met de huidige inrichting laat de doorstromingskwaliteit en verkeersveiligheid van de Laan Corpus den Hoorn en de Van Ketwich Verschuurlaan te wensen over. We hebben daarom de verkeerslichten beter op elkaar afgesteld. Verdere aanpassingen hebben we als gevolg van de bezuinigingen gestopt.</p> <p>.....</p>
	<p>Sectorenmodel</p> <p>In 2011 hebben we een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de uitbreiding van het sectorenmodel naar de ringweg. Dit met als doel de leefbaarheid in de wijken te verbeteren en het autoverkeer tussen de wijken onderling zoveel mogelijk te beperken.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT</p> <p>In 2012 zijn geen nadere verdiegingsstudies uitgevoerd. De bevindingen van de haalbaarheidsstudie worden meegenomen in het Integraal Verkeers- en Vervoer Plan en in Groningen Bereikbaar!</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2012 zien we ten opzichte van 2011 een afname van het aantal auto's op het binnencordon, wat de doorstroming ten goede komt. Het aantal auto's zit ook onder het beoogde aantal in 2014. Een verklaring voor de afname van het autoverkeer op het binnencordon is mogelijk de economische crisis.</p>
Beleidsveld	<p>In de wijken</p> <p>Naast de grote projecten hebben we ook oog voor de kleinere verkeersproblemen op het gebied van bereikbaarheid, parkeren en verkeersveiligheid. Deze problemen zijn vaak direct van invloed op de directe woonomgeving en woonbeleving van bewoners en ondernemers. Knelpunten en problemen worden aangepakt na signalen vanuit de wijk.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>De verkeersveiligheid en leefbaarheid in de wijken verbeteren.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p> Diverse kleine verkeersmaatregelen en reconstructies uitgevoerd</p> <p>In totaal zijn er in 2012 ruim 800 bewonersmeldingen op het gebied van verkeer binnen gekomen. Vaak betrof het een verzoek tot een kleine verkeerskundige aanpassing, zoals het (her)plaatsen van een verkeersbord of het wijzigen van een parkeerplaats. In 2012 zijn er ook een aantal grotere knelpunten opgelost. Zo hebben we maatregelen getroffen rondom de Crematoriumlaan, op de kruising Korreweg/Boterdiep en op Zernike (bus en fiets).</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We komen aan veel verzoeken van Stadlers tegemoet en leveren op deze manier een snelle bijdrage aan de verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de wijken.</p>

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

PARKEREN

In de parkeernota "Parkeren in Stad: Duurzaam Bereikbaar" die in januari 2010 is vastgesteld, maken we onderscheid tussen kort en lang parkeren. Kort parkeren willen we faciliteren dicht bij de plaats van bestemming (lieft in parkeergarages) en lang parkeren willen we zoveel mogelijk opvangen op P+R-terreinen aan de stadsranden. Om te kunnen voldoen aan de parkeervraag wordt de komende jaren gewerkt aan de bouw van een aantal parkeergarages nabij de binnenstad, breiden we op strategische plaatsen aan de randen van de stad de capaciteit van P+R-terreinen uit en krijgen de bestaande P+R-terreinen een kwaliteitsimpuls. Voor de komende tijd is de herijking van de parkeerbalans in het kader van de ontwikkeling van het integrale verkeer- en vervoersplan de belangrijkste opgave.

Beleidsvelden

- Parkeervoorzieningen
- Parkeerbedrijf

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma parkeren bedraagt 20,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit het Parkeerbedrijf en een bijdrage uit de algemene middelen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Om als stad duurzaam goed bereikbaar te zijn en te blijven, hanteren wij de volgende uitgangspunten voor ons parkeerbeleid:

- De groei in de vraag naar auto parkeren wordt de komende jaren opgevangen in bestaande parkeergarages en P+R-terreinen;
- Het verblijfsklimaat in de (binnen)stad verbeteren door de aanwezigheid van geparkeerde auto's in de openbare ruimte zoveel mogelijk te verbeteren;
- Het voorkomen van zoekverkeer en het bieden van een zo gebruikersvriendelijk mogelijk verwijzingsstelsel;
- Het verbeteren van het leefklimaat in de oude wijken door parkeerregulering;
- Het voorkomen van toekomstige knelpunten door het garanderen van voldoende parkeercapaciteit bij nieuwe ontwikkelingen;
- Het parkeerbeleid is kostendekkend.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2012	Beoogd 2015
▪ Gemiddelde bezetting P+R terreinen	▪ 59%	▪ 80%
▪ Gemiddelde waardering P+R terreinen	▪ 7,8*	▪ 8
▪ Gemiddelde waardering parkeergarages	▪ 7,5*	▪ 8

* Gebaseerd op onderzoek 2011

Beleidsveld

Parkeervoorzieningen

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Om te kunnen voldoen aan de parkeervraag bouwen we een aantal parkeergarages nabij de binnenstad en breiden we op strategische plaatsen aan de randen van de stad de capaciteit van P+R-terreinen uit. Ook geven we de bestaande P+R-terreinen een kwaliteitsimpuls en treffen we specifieke duurzaamheidsmaatregelen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Parkeergarages bouwen

We bouwen drie parkeergarages in de stad om (kort) parkeren dichtbij de bestemming te faciliteren. Dit zijn de Damsterdiegarage, de parkeergarage onder SOZAWA en de parkeergarage onder het Forum.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BEHAALD RESULTAAT

In 2011 is de Damsterdiegarage gerealiseerd en zijn de eerste 200 parkeerplaatsen beschikbaar gekomen op de -1 verdieping. De werkzaamheden die gepland stonden voor 2012 zijn door tegenvallers nog niet helemaal afgerond. De resterende 300 parkeerplaatsen komen daardoor begin 2013 beschikbaar. In 2012 hebben we eveneens het verlies van 4,7 miljoen euro genomen. Dit verlies is de uitkomst van de arbitragezaak met aannemer Strukton.

De bouw van de parkeergarage SOZAWE is in volle gang en wordt eind 2013 afgerond. Eind 2011 is het project Groninger Forum / Oostwand begonnen, waaronder de bouw van de Forum-garage. In 2012 hebben rondom dit project sloopwerkzaamheden van de oorspronkelijke bebouwing plaatsgevonden.

P+R-terreinen aanleggen of uitbreiden

Het realiseren van P+R-voorzieningen is een speerpunt van ons en de regio. Op strategische plaatsen aan de randen van de stad realiseren wij P+R-terreinen zodat we de druk op het wegennet in de stad ontlasten.

In 2012 zijn niet alle voorgenomen werkzaamheden voor de P+R-terreinen uitgevoerd. Voor het P+R-terrein Karding hangt dit nauw samen met het stoppen van het project Regiotram. Dit P+R-terrein kwam daardoor in een ander daglicht te staan. Ook P+R Zernike is in 2012 voorlopig 'on hold' gezet. Afhankelijk van de uitkomst van de nieuw op te stellen integrale verkeer- en vervoersvisie wordt bekeken of en in welke vorm deze P+R-terreinen in de toekomst terugkomen.

Voor P+R Driebond geldt dat onze focus binnen de Eemskanaalzone in 2012 vooral heeft gelegen op de uitwerking van het nieuwe Sontwegtracé en de Sontbrug. Daarbij is de uitwerking van P+R Driebond tijdelijk gestagneerd.

Voor P+R Haren geldt dat wij met de gemeente Haren en de provincie werken aan een uitbreiding met 500 plekken. Een globaal ontwerp is gereed en er is een overeenkomst over het gebruik van gronden.

Kwaliteit P+R-terreinen verbeteren

In onze parkeernota is de ambitie opgenomen om de kwaliteit van P+R-terreinen te verbeteren. Voorbeelden van concrete maatregelen zijn een betere en actuele verwijsinformatie, goede verlichting en toiletvoorzieningen. Gezien de stagnatie rondom de aanleg en uitbreiding van P+R-terreinen is dit project in 2012 niet tot uitvoering gekomen.

Duurzaamheidsmaatregelen parkeren

We treffen maatregelen rondom parkeren die de duurzaamheid ten goede komen. Zo hebben we in 2012 de verlichting van de Oosterpoortgarage vervangen door LED verlichting en zijn de buurtstallingen voorzien van nieuwe energiezuinige TL verlichting en bewegingssensoren, zodat de verlichting alleen brandt als personen zich in de garages bevinden. Daarnaast leggen we parkeerplaatsen aan die speciaal zijn bedoeld voor auto's, die door meerdere personen worden gebruikt.

Aansluiting P+R Europapark op Europaweg

Eind 2012 is een directe aansluiting van P+R Europapark op de Europaweg in gebruik genomen. Hiermee verbetert zowel de bereikbaarheid vanuit het zuidoosten van onze stad als het functioneren van de P+R.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De uitbreiding van P+R Haren is in voorbereiding, de Damsterdiegarage is vrijwel gereed en de bouw van de SOZAWE-garage is in volle gang. Ook is de ontsluiting van P+R Europapark sterk verbeterd. Als gevolg van het niet doorgaan van het project RegioTram en als gevolg van de bezuinigingen zijn enkele projecten gestopt of 'on hold' gezet. Bij het opstellen van een nieuwe verkeers- en vervoersvisie voor de stedelijke regio wordt bepaald of en in welke vorm we met deze projecten verder gaan.

Beleidsveld

Parkeerbedrijf

Het Parkeerbedrijf is primair belast met de uitvoering van de beleidsmaatregelen op het gebied van parkeren. De werkzaamheden richten zich op de exploitatie van betaald parkeergebieden en de verschillende parkeervoorzieningen (parkeergarages, P+R-terreinen, buurtstallingen en fietsenstallingen). Daarnaast verstrekt het Parkeerbedrijf vergunningen en ontheffingen.

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Het Parkeerbedrijf draagt bij aan een optimale bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad door zowel kort als lang parkeerders te bedienen met een gedifferentieerd aanbod naar plaats en tijd. Uitgangspunt hierbij is een kostendekkende exploitatie.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Resultaat parkeerbedrijf In maart 2012 is de nota Parkeren met perspectief vastgesteld, met daarin een pakket aan maatregelen dat het parkeerbedrijf weer financieel gezond moet maken. De belangrijkste uitgevoerde maatregelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Besparingen op het beheer van fietsparkeerders;▪ Gewijzigde financiering van investeringen in P+R;▪ Afboeken van de Circusgarage;▪ Tijdelijk onderbrengen van de Boterdiepgarage in de grex CiBoGa. <p>De afboeking (5,35 miljoen euro) van de Circusgarage heeft in 2011 plaats gevonden. De Boterdiepgarage is ondergebracht in de grex CiBoGa.</p> <p>Het resultaat van Parkeerbedrijf komt uit op 1,8 miljoen euro negatief. Dit wordt vooral veroorzaakt door een fors lagere omzet van de Damsterdiepgarage, een daling van de effectiviteit van de parkeerhandhaving ten gevolge van de overgang van de Regiopolitie naar de vakdirectie Stadtoezicht en het nog niet realiseren van de beoogde vergoeding van het OV-bureau voor de beheer- en exploitatielasten van de P+R-terreinen.</p> <hr/> <p>Exploitatie straatparkeerders In Groningen staan 289 Parkeerautomaten die een jaaromzet genereren van ongeveer 2,9 miljoen euro (tickets en omzet GSM-parkeerders). De totale omzet bedraagt 6,6 miljoen euro (vergunningen, boetes, tickets, bezoekerspassen en ontheffingen). Met 3,6 miljoen euro aan kosten bedraagt het totale resultaat van het straatparkeerders ruim 3 miljoen euro. Hoewel het straatparkeerders dus geld oplevert, is dit niet voldoende om de (aanloop)verliezen van de parkeergarages, de kosten van het fietsparkeerders (1 miljoen euro per jaar) en het beheer/onderhoud van de P+R-terreinen (250.000 euro per jaar) te dekken.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT Sinds 2012 is een tweede aanbieder van het GSM-Parkeren actief in de Gemeente Groningen. In het kader van het project "card-only"-automaten is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding.</p> <hr/> <p>Exploitatie parkeergarages Het structurele tekort van het Parkeerbedrijf wordt grotendeels veroorzaakt door de (aanloop)verliezen op nieuwe Parkeergarages. Zo heeft de Damsterdiepgarage een langer dan verwachte ingroeiperiode nodig en het blijven rondom de Boterdiep- en Euroborggarage ontwikkelingen in de omgeving uit door de economische recessie. In 2012 is het rapport "Auto onder dak" van het adviesbureau Sellsius vastgesteld door de raad. De bijbehorende maatregelen beogen de bezettingsgraden van de gemeentelijke parkeergarages te vergroten. De marketing/communicatie maatregelen worden in 2013 ingevoerd.</p> <hr/> <p>Beheer P+R-terreinen In 2012 beheerde het Parkeerbedrijf de P+R-terreinen. Met het OV-bureau zijn gesprekken gestart over een bijdrage vanuit het OV-bureau in de kosten voor het onderhoud en beheer van deze P+R terreinen.</p> <hr/> <p>Stadtoezicht In een gebied waar men voor het parkeren moet betalen, is handhaving nodig. Niet betalende automobilisten moeten een grote kans hebben op een bekeuring. Met de overgang van de parkeerhandhaving van de Regiopolitie naar Stadtoezicht zijn er in 2012 minder boetes uitgedeeld dan in voorgaande jaren. In 2012 hebben we onze personele capaciteit versterkt. Dit moet in 2013 leiden tot een hogere pakkans voor niet betalende parkeerders en daarmee een hogere omzet.</p> <hr/> <p>Dynamisch verkeersmanagement Door nieuwe technologische ontwikkelingen zijn betere mogelijkheden ontstaan voor dynamische verkeers- en parkeerbegeleiding. In 2012 hebben we samen met provincie en Rijkswaterstaat dynamische informatieborden en camera's langs de A7 en A28 geplaatst. Op de informatieborden staat zowel informatie over de vertraging op onze Ringweg als het gebruik van P+R. Met de camera's zijn we direct op de hoogte van een ongeluk of pechgeval en kunnen we sneller hulpdiensten inschakelen.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De exploitatie van het Parkeerbedrijf laat op dit moment een kwetsbaar beeld zien. De inkomsten uit (nieuwe) parkeergarages en handhaving bleven achter bij de verwachting en ook de bijdrage van het OV-bureau in de onderhoudskosten voor P+R-terreinen is niet gerealiseerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 5

VERKEERSVEILIGHEID

In onze stad moeten de inwoners zich veilig voelen, zo ook in het verkeer. Verkeersveiligheid staat dan ook hoog op de agenda. In de afgelopen decennia is de verkeersveiligheid toegenomen, terwijl het aantal autokilometers nog steeds groeit. Het blijven inzetten op nog verdere daling van het aantal verkeersslachtoffers blijft daarom voortdurende aandacht vragen. Om verkeersveiligheid succesvol te kunnen bevorderen, is afstemming van maatregelen op het gebied van infrastructuur, verkeerseducatie en handhaving noodzakelijk. Dit vraagt om een integrale benadering en nauwe samenwerking met politie maar ook met bijvoorbeeld schoolbesturen, ouders en bewoners. Sinds 2010 worden de ongevallen met (zwaar) letsel niet meer goed geregistreerd. Dit is een landelijk probleem. Als gevolg van deze gebrekkige registratie kunnen er vanaf 2011 geen ongevallenanalyses meer worden gemaakt op basis waarvan richting gegeven kan worden aan beleidskeuzes die we maken op het gebied van inzet van verkeerseducatie en het aanpassen van infrastructuur.

Sinds kort maken we gebruik van het VIA-Stat ongevallen registratie programma waardoor we gericht op locaties zoals kruisingen en wegvakken van de gemeente kunnen inzoomen. Op deze wijze beschikken we over informatie van de op die kruising of wegvak geregistreerde ongevallen. Daarnaast is informatie beschikbaar van TomTom over de gereden snelheden op de wegvakken. Zo kunnen we informatie verzamelen die van belang is bijvoorbeeld bij veel voorkomende klachtenlocaties.

Beleidsveld

- Verkeersveiligheid

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma verkeersveiligheid bedraagt 569 duizend euro. Deze lasten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Verkeersveiligheid

Door verkeersonveilige plekken in de stad anders in te richten en door het geven van verkeerseducatie verbeteren we de verkeersveiligheid.

Doelen

Wat wilden we bereiken?
Een verkeersveilige stad.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Verkeerseducatie

We hebben ons verkeerseducatieprogramma in 2012 gecontinueerd. We hebben daarbij aandacht voor de meest kwetsbare groepen. Dit zijn kinderen, jongeren, jonge automobilisten en fietsers. In 2012 hebben we voor fietsende senioren een nieuw programma gelanceerd.

Afronden verblijfsgebieden

In de afgelopen jaren is er invulling gegeven aan het landelijke beleid 'Duurzaam Veilig'. De woonwijken werden ingericht als 30 km/u gebieden en er werden gebiedsontsluitingswegen en 60 km/h gebieden buiten de bebouwde kom ingericht. In 2009 is ervoor gekozen om een aantal knelpunten in de woonwijken aan te pakken waar de inrichting van de weg niet voldeed. Er werd een prioriteitenlijst van de knelpunten vastgesteld. Van de 19 knelpunten worden de eerste vier uitgevoerd:

- Haydnlaan - Troelstralaan;
- Vechtstraat;
- Floresstraat;
- Engelbert - Middelbert.

In 2012 zijn de Haydnlaan/Troelstralaan en de Floresstraat zo goed als afgerond. De uitvoering van de maatregelen in Engelbert-Middelbert is vertraagd als gevolg van een bezwaarprocedure. Voor de Vechtstraat is in 2012 de planvorming afgerond.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Schoolomgevingen veiliger maken

In 2012 hebben we ook de laatste schoolomgevingen aangepakt. Sinds 2007 hebben we nu alle omgevingen van de 48 basisscholen in onze stad verkeersveiliger gemaakt. In het najaar van 2012 is een evaluatie uitgevoerd. Deze richtte zich enerzijds op het doorlopen van het participatie- en planvormingsproces en anderzijds op de effecten van de gerealiseerde maatregelen. De zichtbare elementen hebben gezorgd voor een herkenbare en uniforme uitstraling waardoor mensen zich bewuster gedragen in de schoolomgeving.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen jaren hebben we de verkeersveiligheid verbeterd door de herkenbaarheid van alle 48 (basis)schoolomgevingen in onze stad te verbeteren. Daarnaast hebben we blijvende aandacht voor verkeerseducatie op zowel basisscholen als scholen voor voortgezet onderwijs. Verder hebben we in 2012 twee van de vier 30 km/u verblijfsgebieden afgerond.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 6

OVERIG VERKEER

Beleidsvelden

- Luchtkwaliteit
- Geluid
- Commerciële dienstverlening

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma overig verkeer bedraagt 6,3 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit de verkoop van brandstof, werken voor derden, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Luchtkwaliteit

Een goede luchtkwaliteit is onontbeerlijk voor een gezonde leefomgevingskwaliteit. De voornaamste bron van luchtverontreiniging in Groningen is het wegverkeer. Ons beleid kent twee sporen. Grote ruimtelijke en verkeersprojecten worden getoetst aan de luchtkwaliteitsnormen. In het kader van monitoring brengen wij in beeld hoe het is gesteld met de luchtkwaliteit in de stad.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Een goede luchtkwaliteit ten behoeve van een gezonde leefomgevingskwaliteit, met een zo laag mogelijke blootstelling van burgers aan luchtverontreinigende stoffen. Als indicatorstoffen worden stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀) gebruikt.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Uitvoeren wettelijke luchtkwaliteitstoets bij ruimtelijke plannen en verkeersplannen

Wij voeren deze toets zelf uit voor de reguliere bestemmingsplannen. Voor grote infrastructurele projecten (zoals het project Aanpak Ring Zuid) is het luchtkwaliteitsonderzoek en de toetsing aan de normen uitbesteed aan een gespecialiseerd bureau.

Berekenen en rapporteren stedelijke luchtkwaliteit

Wij hebben in januari 2013 het 'Verslag luchtkwaliteit 2011 gemeente Groningen' vastgesteld. Hierin beschrijven en beoordelen wij de luchtkwaliteit uit oogpunt van gezondheid op basis van de Gezondheid Effect Screening (GES-methode).

BEHAALD RESULTAAT

Het verslag en de bijbehorende luchtkwaliteitskaarten laten zien, dat in Groningen in 2011 (ruimschoots) is voldaan aan de luchtkwaliteitsnormen. Volgens de beschikbare (meet- en model)gegevens komen in 2011 in Groningen géén situaties voor waar de luchtkwaliteit uit oogpunt van gezondheid 'onvoldoende' is.

Adviseren bij ontwikkelingen over gevolgen luchtkwaliteit

Intensief wegverkeer veroorzaakt luchtverontreiniging en wegverkeerslawaai. Uit oogpunt van gezondheid heeft wegverkeerslawaai in Groningen een grotere impact dan luchtverontreiniging.

BEHAALD RESULTAAT

In het Actieplan wegverkeerslawaai (zie beleidsveld Geluid) staan verkeersmaatregelen om het verkeerslawaai te verminderen. Verkeersmaatregelen leveren vaak ook winst op voor de lokale luchtkwaliteit en de verkeersveiligheid.

Afwikkelen van klachten over luchtverontreiniging

Er zijn in 2012 maar weinig klachten binnengekomen over luchtverontreiniging. De klachten zijn conform de geldende procedure afgehandeld.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2012	Beoogd 2017
▪ Overschrijdingen grenswaarde voor stikstofdioxide (NO ₂)	▪ Geen	▪ In 2017 worden op basis van actuele verkeersgegevens nieuwe luchtkwaliteits-kaarten gemaakt. Op een termijn van vijf jaar is het beter mogelijk om trends waar te nemen.
▪ Overschrijdingen grenswaarde voor fijnstof (PM ₁₀)	▪ Geen	
▪ Overschrijding van de gezondheidskundige advieswaarde voor fijn stof (PM ₁₀)	▪ Ja	

* Zie Verslag luchtkwaliteit 2011 gemeente Groningen.

** De achtergrondconcentratie in Groningen is iets hoger dan de advieswaarde.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In Groningen komen op basis van de gegevens uit 2011 geen situaties voor waar de luchtkwaliteit uit oogpunt van gezondheid 'onvoldoende' is.

Beleidsveld

Geluid

Het geluidbeleid is gericht op het beschermen of realiseren van een goede akoestische kwaliteit ten behoeve van een gezond woon- en leefmilieu. De Europese richtlijn Omgevingslawaai schrijft voor dat grote gemeenten per juli 2012 geluidkaarten en per juli 2013 een actieplan vaststellen voor omgevingslawaai (wegverkeer-, spoorweg- en industrielawaai). Burgers moeten op basis van de geluidkaarten (op internet) een betrouwbaar beeld kunnen krijgen van de blootstelling aan omgevingslawaai. De gemeente moet in het actieplan aangeven hoe ze de situatie bij hoogbelaste woningen op termijn wil verbeteren.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Een stad waarbij een goede akoestische kwaliteit ten behoeve van een gezond woon- en leefmilieu gewaarborgd dan wel gerealiseerd wordt. Een optimale leefomgevingskwaliteit betekent een zo laag mogelijke blootstelling van burgers aan geluid(hinder). Burgers moeten een betrouwbaar beeld kunnen krijgen van de geluidbelasting in hun directe omgeving.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Vorbereiden geluidkaart

Wij hebben geluidkaarten gemaakt voor wegverkeer-, spoorweg- en industrielawaai en ook aparte kaarten voor de geluidbelasting in de nachtperiode. Op de geluidkaarten is aan de hand van kleuren te zien hoe hoog de geluidbelasting is in klassen van 5 dB. De geluidkaarten 2011 zijn in juni 2012 vastgesteld en ingediend bij de minister van Infrastructuur en Milieu. Het ministerie heeft in juli 2012 bevestigd, dat we hebben voldaan aan de verplichtingen.

Vorbereiden van een geluidactieplan (GAP)

In Groningen bestaat het omgevingslawaai vrijwel geheel uit wegverkeerslawaai. Op stedelijk niveau is de blootstelling aan spoorweg- en industrielawaai zeer gering. Er zijn hier geen knelpunten door industrielawaai. ProRail is verantwoordelijk voor de aanpak van spoorweglawaai.

BEHAALD RESULTAAT

Ons actieplan richt zich uitsluitend op wegverkeerslawaai. In het actieplan staat hoe wij de situatie bij woningen die blootstaan aan een hoge geluidbelasting door wegverkeerslawaai (op termijn) kunnen verbeteren. We werken dit uit via drie sporen: verkeersmaatregelen, stil(ter) asfalt en het verbeteren van de situatie bij hoogbelaste woningen met subsidie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. In 2012 is het Voorontwerp-actieplan opgesteld. In 2013 wordt het na inspraak vastgesteld.

Toetsen van plannen aan de Wet geluidhinder

Wij hebben in 2012 voor verschillende bestemmingsplannen de procedures van de Wet geluidhinder toegepast en zonodig hogere waarden vastgesteld voor de maximaal toelaatbare geluidbelasting. Hieraan verbinden wij zonodig de voorwaarde dat de gevels van de betrokken woningen moeten worden voorzien van extra geluidisolatie om een goed akoestisch binnenklimaat van 33 dB te waarborgen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>Het inperken van de geluidzone rond het industrieterrein Groningen Zuidoost Hier is aan gewerkt bij de voorbereiding van de betrokken bestemmingsplannen.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Nieuwbouw woningen zijn of worden indien nodig voorzien van extra gevelisolatie om een goed akoestisch binnenklimaat te waarborgen;▪ Op de geluidkaarten kunnen burgers zien hoe hoog de geluidbelasting is vanwege wegverkeer-, spoorwegen en industrielawaai;▪ In het Voorontwerp-actieplan wegverkeerslawaai is vastgelegd wat wij gaan doen om situaties met een hoge geluidbelasting door wegverkeerslawaai te verbeteren.
Beleidsveld	<p>Commerciële dienstverlening</p> <p>In onze werkplaats bieden wij collega's, collega-buurgemeenten en overheidsinstellingen de mogelijkheid voor onderhoud van voertuigen en kunnen zij gebruik maken van de tankvoorzieningen. We onderhouden een steeds groter deel van het eigen wagenpark. De service omvat in toenemende mate ook buurgemeenten in de regio.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Collega-overheidsinstellingen faciliteren om gemeentelijke voertuigen tegen zo laag mogelijke kosten en met gebruikmaking van diverse brandstoffen, waaronder duurzame brandstoffen, te onderhouden. Uitgangspunt is een hoge kwaliteit tegen een redelijke prijs.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p>Verkoop schone brandstoffen</p> <p>We verkopen brandstoffen, waaronder milieuvriendelijke brandstoffen zoals aardgas, PPO (pure plantaardige olie) en GTL brandstof. We willen het aandeel schone brandstoffen vergroten.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT</p> <p>Binnen onze gemeente hebben we nu 4 voertuigen in gebruik met een elektrische- of hybride aandrijving en rijden 25 voertuigen op aardgas. Het verbruik in 2012 was 40.000 kg aardgas en 15.000 liter PPO. Op een wijkpost loopt een proef met een diesel vervanger (GTL brandstof) voor machines die werken in de openbare ruimte. Waarbij beoordeeld wordt in welke mate deze brandstof verbeteringen geeft aan de uitstoot van onze standaard voertuigen/machines.</p> <p>.....</p> <p>Werkplaats voertuigen</p> <p>Onderhoud en keuringen van voertuigen voor derden (collega gemeenten en instellingen). De samenwerking met onze buur gemeenten levert kennis uitwisseling en werkzaamheden op voor de werkplaats. Hierbij komt in 2014 een COM keur waarbij de veiligheid en duurzame werking van alle kleine machines en werktuigen periodiek worden beoordeeld.</p> <p>BEHAALD RESULTAAT</p> <p>Door gezamenlijke aanbesteding van materieel met buurgemeenten en provincies behalen we voor alle partijen voordeel uit de schaalgrooite en de kosten van de (Europese) aanbestedingen die verdeeld worden over meerdere partijen.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De samenwerking met andere gemeenten levert ons informatie, betrokkenheid, en voordeel op bij de aanschaf door de gezamenlijke aanbestedingen.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Verkeer						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
7.1	ROEZ	Fiets	1.508	1.445	1.227	218
7.2	ROEZ	Openbaar vervoer	2.782	2.751	5.481	-2.730
7.3	ROEZ	Auto	4.213	4.513	4.727	-214
7.4	MD/ROEZ	Parkeren	16.159	15.475	20.659	-5.184
7.5	ROEZ	Verkeersveiligheid	0	400	569	-169
7.6	MD/ROEZ	Overig verkeer	12.188	11.491	6.269	5.222
Totaal lasten			36.850	36.075	38.932	-2.857
Baten						
7.1	ROEZ	Fiets	0	0	1.276	1.276
7.2	ROEZ	Openbaar vervoer	1.770	1.770	804	-966
7.3	ROEZ	Auto	163	313	150	-163
7.4	MD/ROEZ	Parkeren	14.730	17.966	16.507	-1.459
7.5	ROEZ	Verkeersveiligheid	0	0	77	77
7.6	MD/ROEZ	Overig verkeer	3.739	3.654	3.125	-529
Totaal baten			20.402	23.703	21.939	-1.764
Totaal saldi voor bestemming			-16.448	-12.372	-16.993	-4.621
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			0	11.341	11.341	0
Totaal onttrekkingen			2.218	4.806	4.806	0
Totaal saldi na bestemming			-14.230	-18.907	-23.528	-4.621

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

7.1 Fiets V 1,5 miljoen euro

Fietspaden en routes

Door het stoppen van en het niet in uitvoering nemen van projecten met betrekking tot de fietspaden en routes is er een voordeel ontstaan in de lasten van 125 duizend euro en zijn de vrijgevallen middelen 686 duizend euro. De stopgezette projecten zijn Fietspad noordelijke ringweg en fietspad Hoogkerk.

Slot- en nacalculaties

Op de slotcalculatie Fietsbrug Plataanlaan (GR12.3391956) is een voordeel van 611 duizend euro. Deze middelen vallen vrij ten gunste van het concernresultaat.

Diverse voor- en nadelen (voordeel 78 duizend euro).

7.2 Openbaar vervoer N 3,7 miljoen euro

Regiotram: Stoppen projecten

Door het stoppen met het project Regiotram worden er verliezen geboekt op aankopen Eikenlaan voor 600 duizend euro en op het Glaudé traject voor 2.700 miljoen euro.

OV Bureau

Voor de jaarlijkse bijdrage aan het OV bureau staat geen post begroot. Deze post leidt jaarlijks tot een verlies ten laste van het resultaat. Deze post is gemeld bij de Voorgangsrapportage. In 2013 en 2014 wordt dit incidenteel gedekt uit extra beleidsmiddelen. Het totale resultaat is 162 duizend euro nadelig.

Diverse voor- en nadelen (238 duizend euro nadelig).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

7.3 Auto N 377 duizend euro

Herinrichting diepenring

Bij de Herinrichting Diepenring is een voordeel van 75 duizend euro als gevolg van het stopzetten van het project. Deze vrijval komt ten gunste van het concernresultaat.

Zuidelijke Ringweg

Er is 375 duizend euro aan plankosten ingeboekt conform besluitvorming vanuit vrijval kapitaallasten. Dit levert een nadelig resultaat op van 375 duizend euro.

Diverse voor en nadelen (nadeel 77 duizend euro).

7.4 Parkeren N 6,6 miljoen euro

Buurtstallingen

Er is de afgelopen jaren veel extra (achterstallig) onderhoud verricht aan de buurtstallingen, als gevolg hiervan is het storingsonderhoud verminderd. Door verschuiving van particuliere naar meer zakelijke klanten en door een andere tariefstelling is de omzet gestegen. Totaal levert dit een voordeel op van 120 duizend euro.

Straatparkeren

Het voordeel in de lasten van 518 duizend euro wordt vrijwel geheel veroorzaakt door lagere kapitaallasten dan begroot. Een groot deel van de automaten is volledig afgeschreven. De vervanging van de automaten door card-only automaten is in 2012 niet gerealiseerd. De opbrengsten van fiscale naheffingen zijn 267 duizend euro lager dan begroot veroorzaakt door een lager aantal opgelegde naheffingen. Het totale resultaat is 242 duizend euro voordelig.

Garages

De begrote omzet van de Damsterdiegarage is niet gehaald door aanloop problemen en de bouw -activiteiten aan het pand van Nijestee. Door vochtproblemen is de garage niet volledig in gebruik geweest. In 2012 is noodzakelijk groot onderhoud (schilderwerk) verricht in de Oosterpoortgarage. De kosten hiervan zijn niet in de begroting meegenomen. Het totale resultaat is 1,359 miljoen euro nadelig.

Terreinen

In 2012 is via de exploitatie een bijdrage gedaan van 600 duizend euro aan het project ontsluiting P3, deze kosten zijn vervolgens geactiveerd. Dit zorgt voor een afwijking in de baten en lasten van 600 duizend euro. Per saldo is het resultaat nul.

De begrote bijdrage van het OV-bureau van 500 duizend euro voor P&R terreinen is niet gerealiseerd. Met diverse overige voor en nadelen is het totale resultaat op terreinen 405 duizend euro nadelig.

Algemeen

Voor het uitvoeren van reguliere taken is meer ureninzet nodig dan begroot. Dit levert een nadeel op van 473 duizend euro.

Voorziening Damsterdiegarage

Voor de afhandeling van het geschil met de bouwer van parkeergarage Damsterdiep is er een voorziening opgenomen van 4,7 miljoen euro.

Diverse voor- en nadelen (68 duizend euro nadelig).

7.6 Overig verkeer V 4.7 miljoen euro

Kapitaal lasten Structureel Extra Beleid

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel van 4.580 miljoen euro en bij een ander programma een nadeel ontstaat. Het resultaat binnen deelprogramma 07.6 is 4.580 duizend euro voordelig.

Diverse voor en nadelen 113 duizend euro voordelig.

PROGRAMMA 8 Wonen

Een stad waar je wilt wonen

We willen een stad zijn met een voortreffelijk woonklimaat waar voor iedereen plek is. We streven daarom naar een gevarieerd woningaanbod in aantrekkelijke wijken dat ruimte biedt aan alle bevolkingsgroepen en leefstijlen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat we kwaliteit belangrijker vinden dan kwantiteit.

Eenzijds werken we aan deze doelstelling door nieuwe woningen te bouwen. We willen goede en duurzame woningen bouwen voor verschillende doelgroepen, in een mix van koop en (sociale) huur, in de bestaande stad en in de nieuwe woongebieden. Hierdoor creëren we doorstroming op de woningmarkt en evenwichtige wijken. Om de nieuwbouw te realiseren maken we afspraken met woningcorporaties en andere ontwikkelende partijen.

Daarnaast hebben we veel aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en woonomgeving. Samen met de bewoners in de wijken maken we hiervoor plannen. Een belangrijke opgave in dit verband is energie te besparen in de bestaande woningen. Met de stedelijke corporaties hebben we hier afspraken over gemaakt.

In ons programma 'Wonen' werken we ook aan zorgvuldig beheer en instandhouding van ons cultuurhistorisch erfgoed, zowel boven als onder het maaiveld.

Relevante beleidsnota's

Bestedingsprogramma's ISV-Monumenten (2012)
Jaarprogramma Archeologie (2012)
Regionale Woningbouwafspraken (februari 2012, Regio Groningen-Assen)
Samen Sterk in Stad (meerjaren beleidsvisie Wmo 2012)
Het Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 (2011)
Beleidsregels Archeologie (2011)
Masterplan Groningen Energie Neutraal (2011)
Notitie 'Particuliere Kamerverhuur' (2011)
Voortgangsnotitie 'BOUW/ONG!' (2011)
Meerjarenprogramma Wonen 2012 (juni 2011)
Erfgoedverordening (2010)
Structuurvisie Kwaliteit van Wonen (december 2009)
Akkoord van Groningen 2.0 (2009)
Samenwerkingsovereenkomst Zorgen voor Morgen (2007, 2009)
Sturen op snelheid (2006)
Starters op de woningmarkt (2006)
Zorgen voor Morgen 1 en 2 (2004, 2006)
Toen voor Straks, beleidsnota archeologie (2000)
Nota Watergang (1999)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

1. Doelgroepen
2. Nieuwbouw
3. Bestaande woningvoorraad
4. Cultuurhistorie en archeologie
5. Overig wonen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

We zien dat sinds het uitbreken van de crisis de vraag naar woningen is verminderd. Ook de aanhoudende onzekerheid op de financiële markten en het lage consumentenvertrouwen hebben een negatief effect op de woningmarkt. Dat is ook in Groningen merkbaar, zowel in de koopsector (tegenvallende verkopen) als in de huursector (minder dynamiek). Als gevolg hiervan hebben we in 2012 onze grondexploitaties herzien en een verlies moeten nemen. Voor Meerstad hebben we de boekwaarde verlaagd en nemen we een verlies van 25 miljoen euro. Het verlies op de overige grondexploitaties voor woningbouwlocaties bedraagt 19,787 miljoen euro. Hiervoor hebben we bij de jaarrekening 2011 al een voorziening getroffen van 15 miljoen euro.

In 2012 zijn er in totaal 1.136 woningen opgeleverd; 864 nieuwe en 272 in het kader van de herstructurering (vervangende nieuwbouw). In afstemming met onze partners binnen de Regio Groningen Assen hebben we de taakstelling van de woningbouwproductie in onze stad verlaagd naar 600 woningen (exclusief jongerenhuisvesting).

De nieuwbouwproductie voor jongeren bleef achter bij de verwachtingen; er zijn 214 van de beoogde 600 eenheden opgeleverd. Uit overleg blijkt dat de jongeren tijdig een woning vinden. Door onvoldoende meetgegevens kunnen we dit moeilijk staven. Voor de ouderen in onze stad geldt dat er voldoende woningen beschikbaar zijn. Het aantal gezinnen is in 2012 vrijwel gelijk gebleven. Starters op de woningmarkt hebben het lastig. Met de starterslening hebben we 50 starters op weg geholpen.

De corporaties zijn goed op weg om tot 2014 de beoogde verduurzaming van 3.500 tot 4.500 woningen te realiseren. De aanpak van de woonschepenhaven is vertraagd en het opknappen van de Diepenring is gestopt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

DOELGROEPEN

Het gemeentelijk woonbeleid is gericht op het bereiken van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt, voor alle doelgroepen, kwantitatief en kwalitatief. Als dat evenwicht er niet (voldoende) is, proberen we daar wat aan te doen. Via nieuwbouw willen we kwaliteiten toevoegen die er nog onvoldoende zijn. Maar ook via maatregelen in de bestaande voorraad kunnen we doelgroepen beter bedienen. Voorbeelden zijn de startersleningen of ons beleid op het gebied van kamerverhuur. Evenwicht in het aanbod én het op gang blijven houden van de doorstroming op de woningmarkt zijn de belangrijkste doelstellingen. De basis voor ons woonprogramma is onze structuurvisie Kwaliteit van Wonen en het jaarlijks te actualiseren Meerjarenprogramma Wonen. In onze structuurvisie constateren we dat de meeste aandacht nodig is voor drie doelgroepen: jongeren, gezinnen en ouderen. Bij jongeren verwachten we een nadrukkelijke groei in aantallen en we zien een veranderende kwalitatieve vraag (meer behoefte aan zelfstandig wonen). Bij gezinnen en ouderen zetten we vooral in op een betere doorstroming. Zo ontstaat er in de bestaande woningvoorraad ruimte voor de andere doelgroepen (zoals starters en tweepersoonshuishoudens).

Beleidsvelden

- Jongeren
- Gezinnen
- Ouderen
- Starters op de woningmarkt
- Sociale huurders

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma doelgroepen bedraagt 1,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit lokale heffingen, overige inkomsten, een onttrekking uit de reserve en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Jongeren

Jongeren zijn belangrijk voor de stad. Daarom vinden wij het van belang dat jongeren ook goed en snel huisvesting kunnen vinden in deze stad. Dit doen we door in een aantal gebieden nieuwbouw te realiseren voor jongeren en door beleid te formuleren rondom kamerverhuur in de stad. Hierbij hoort ook de handhaving van illegale kamerverhuurpanden.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Elke jongere kan binnen drie maanden een goede woonruimte vinden in onze stad.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Verspreiding particuliere kamerverhuurpanden over de stad

In de gehele stad, met uitzondering van de binnenstad, mag maximaal 15% van de zelfstandige woningvoorraad worden omgezet in kamerverhuur. Voor Selwerd is een uitzondering gemaakt totdat het wijkvernieuwingsplan is vastgesteld.

Het aantal particuliere kamerverhuurpanden is wederom gegroeid. We zien dat het kamerverhuurbeleid effect heeft en dat het aantal kamerverhuurpanden zich over de stad verspreidt. Dit heeft wel tot gevolg dat er meer jongeren komen te wonen in wijken waar eerder niet zoveel jongeren woonden. Dit is waarschijnlijk ook één van de oorzaken waardoor het aantal overlast meldingen betreffende studentenoverlast is toegenomen. Ondertussen zijn er 3737 kamerverhuurpanden in de stad.

De aanpak van de illegale kamerverhuur

In 2012 heeft strikte handhaving plaatsgevonden op illegale kamerverhuur. Het bestand met mogelijk illegale panden was bij aanvang van het project 1800. Circa 300 panden konden op basis van een administratieve controle van de lijst worden gehaald. In 2011 zijn 300 panden bezocht, eind 2012 zijn daar 700 bij gekomen en staat de teller op totaal 1000 bezochte panden. Van de 1800 panden moeten er nu nog circa 500 worden bezocht.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Van de 1000 bezochte panden is het grootste deel niet illegaal. Dit zijn kleine panden (maximaal 3 bewoners in maximaal 3 verhuurbare kamers) waarvoor geen onttrekkingsvergunning nodig is. Er zijn ruim 140 panden gelegaliseerd doordat een vergunning is aangevraagd en verleend. Voor slechts enkele aangeschreven panden is legalisatie niet mogelijk. De verwachting is dat uiteindelijk circa 150 panden niet te legaliseren zijn. Hier kunnen maximaal 2 bewoners per pand blijven wonen, de overige huurders van deze panden zullen andere woonruimte moeten vinden.

Ook is eind 2011 een start gemaakt met een lijst van ruim 2200 adressen waar mogelijk extra geluidsisolatie moet worden aangebracht. Tot eind 2012 zijn aan circa 800 adressen aanschrijvingen verzonden voor het uitvoeren van de geluidreducerende maatregelen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Aantal bezochte panden	▪ 300	▪ 700	▪ 400

Toevoegen van 4500 eenheden tot en met 2014

Met de campagne BouwJong! willen we grootschalige jongerenhuisvesting realiseren in voornamelijk vier zones: Eendrachtskade, de Reitdiepzone, het Bodenterrein/UMCG en het gebied rond winkelcentrum Paddepoel. Er zijn in 2012 locaties opgeleverd aan de Eendrachtskade en aan het Wielewaalplein (de Groenling).

In totaal zijn daarmee 214 eenheden voor jongerenhuisvesting opgeleverd. Dit is minder dan de 600 eenheden die in 2012 waren beoogd. Dit komt omdat de bouw van tijdelijke eenheden aan de Antillenstraat niet doorging. Daarnaast is een aantal complexen nog niet formeel opgeleverd, maar worden deze wel bewoond. Het gaat dan om de locatie Damsport met 140 eenheden en de Nebo-flat met 58 eenheden. Als deze worden meegeteld voor 2012 zijn er 412 eenheden gerealiseerd. Daarnaast zijn in 2012 ook in de particuliere markt jongeren-eenheden gerealiseerd bijvoorbeeld aan de Vechtstraat.

In het najaar van 2012 hebben we te maken gekregen met het nieuwe regeerakkoord. De maatregelen uit het regeerakkoord voor de woningmarkt hebben consequenties voor het investeringsvermogen van de corporaties en daarmee voor onze doelen op de woningmarkt. Eind 2012 leidde dit ertoe dat corporaties de meeste projecten voor jongerenhuisvesting "on hold" moesten zetten. Met het zogeheten Gronings Bod willen we ontwikkelingen en investeringen weer los trekken. Dat doen we door samen met de corporaties Nijestee, Lefier, De Huismeesters, Patrimonium en Steeland Wonen duidelijk te maken dat het bieden van ruimte voor investeringen in de woningmarkt de staatskas uiteindelijk meer geld oplevert dan de rechtstreekse heffing van het kabinet.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal opgeleverde eenheden	▪ 632	▪ 214*	▪ 600	▪ 4.500

* Daarnaast zijn 198 wooneenheden wel gerealiseerd, maar nog niet opgeleverd

Campagne 'leven in stad'

Met de bewustwordingscampagne 'Leven in stad' wijzen we studenten en Stadjers op elkaars verantwoordelijkheden en we zetten in op meer begrip voor de verschillende leefstijlen in onze stad. Via Abri-posters, toilet-reclame, een blog en Twitter is daar de aandacht op gevestigd. Ook is er aandacht voor geweest in de KEIweek, waar de focus lag op de fiets(overlast). Verder is de Bazes ondersteund, een goede-doelenactie van de zeven grote studentenverenigingen. Naar aanleiding van de aangenomen motie "Leven in Stad gelden slimmer besteden", gaan we in 2013 meer focus leggen op micro-campagnes. Doel is om kleine straat-, buurt- of wijkactiviteiten te ondersteunen waar studenten en Stadjers elkaar daadwerkelijk ontmoeten.

De bewustwordingscampagne heeft nog niet geleid tot minder meldingen over studentenoverlast. Sinds 2010 is een toename te zien van het aantal meldingen. Dit komt doordat er meer bekendheid is gegeven aan het meldpunt Overlast en Zorg specifiek voor studentenoverlast en doordat het aantal jongeren in de stad nog steeds groeit.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal meldingen over studentenoverlast	▪ 565	▪ 684	▪ Minder dan 2010	▪ Minder dan in 2010

Extra fietsenklampen geplaatst

In 2012 zijn er 1290 fietsenklampen geplaatst. Dit brengt het totaal op 4.000. Verder is besloten om, onder bepaalde voorwaarden, autoparkeerplaatsen op te heffen om fietsenklampen te kunnen plaatsen. De wachtlisjt is echter nog niet weggevoerd. Dit komt doordat er aanvragen blijven binnenkomen én het feit dat het steeds lastiger is om fietsenklampen te plaatsen omdat de locaties waar de verzoeken voor binnenkomen steeds ingewikkelder worden.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Aantal geplaatste fietsenklampen	▪ 183	▪ 1290	▪ 300

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De nieuwbouwproductie voor jongeren bleef in 2012 achter bij onze verwachtingen. Door het nieuwe regeerakkoord valt een verbetering niet snel te verwachten; corporaties stellen hun investeringen uit. We gaan op zoek naar instrumenten en geld om de nieuwbouw op gang te houden. Het Gronings Bod is hier een uitwerking van.

Uit regulier overleg met de corporaties en studentenorganisaties blijkt dat er op dit moment geen hoge druk is op de kamerverhuurmarkt en dat studenten, mits ze op tijd beginnen met zoeken, altijd een woonruimte kunnen vinden. Maar we weten niet of we ons doel halen, dat elke jongere binnen drie maanden goede woonruimte kan vinden. Dit komt omdat het meten ervan lastig is. Vooral jongeren die niet via corporaties, maar via particulieren woonruimte vinden, meten we niet.

Beleidsveld

Gezinnen

Het behoud van gezinnen is één van onze belangrijkste doelstellingen in het woonbeleid. Zeker in een stad met veel alleenstaanden, zoals Groningen, is het van belang om voldoende gezinnen te blijven huisvesten. Gezinnen zijn het cement van wijken en buurten. De ouders zijn vaak actief op de arbeidsmarkt en de kinderen zijn de toekomstige bewoners van onze stad. We willen daarom blijven zorgen voor voldoende aantrekkelijke gezinswoningen en in de behoefte aan meer (grote) grondgebonden woningen voorzien.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen gezinnen binden aan de stad. Conform ons meerjarenprogramma 'wonen' streven we ernaar dat het percentage gezinnen dat naar de regio verhuist afneemt ten opzichte van 2007.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Realiseren van woningen in groenstedelijk segment

Zie deelprogramma 2 Nieuwbouw, beleidsveld Stadsuitbreidingen

Inzet op de ontwikkeling van Intense Laagbouwlocaties

Zie deelprogramma 2 Nieuwbouw, beleidsveld Bouwen in de stad

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 hebben zich nagenoeg evenveel gezinnen gevestigd als dat er zijn vertrokken. Zo woonden er 14.848 gezinnen in onze stad aan het begin van 2012 en 14.835 aan het einde van het jaar.

Om gezinnen aan onze stad te binden, zijn verscheidene projecten met eengezinswoningen opgeleverd of in ontwikkeling. Voor wat betreft binnenstedelijke locaties zijn dit bijvoorbeeld Achter de Reitdijk, ZON in Paddepoel-Zuid en Helpermaar. Van de 864 opgeleverde woningen waren er 348 grondgebonden eengezinswoningen en/of kavels (waarvan 59 in Meerstad).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld	Ouderen We vinden het belangrijk dat ouderen en hulpbehoevenden zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Ons beleid hieromtrent is terug te vinden in <i>Zorgen voor Morgen</i> , een samenhangend programma op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
Doelen	Wat wilden we bereiken? We willen ouderen en mensen met een beperking goede woonruimte bieden en hen zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen. Ouderen die wonen in ongeschikte woningen willen we verleiden om de stap te zetten naar een betere woning. Daarmee stimuleren we dat ouderen mobieler worden op de woningmarkt. Verder zetten we in op de halvering van het aantal verzorgingshuisplaatsen ten opzichte van 2007 (van circa 1200 naar 600) en herstructurering van de kwaliteit van de verpleeghuisplaatsen.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? In 2007 is het programma <i>Zorgen voor Morgen</i> gestart op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor ouderen en mensen met een beperking. Uitvoering programma <i>Zorgen voor Morgen</i> In 2012 zijn er circa 240 appartementen gerealiseerd die geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De slaagkans voor ouderen op Woningnet voor een geschikte sociale huurwoning blijft met circa 82% hoog. Het aantal verzorgingshuisplaatsen is met circa 80 afgenomen door de sluiting van het Talmahuis in de Rivierenbuurt. Daarmee zijn er nog zo'n 900 verzorgingsplaatsen over. Voor de samenwerkingsovereenkomst <i>Zorgen voor Morgen</i> hebben zich weer nieuwe organisaties gemeld. Op dit moment zijn er 30 organisaties die meedoen. Het aantal STIP's is met één erbij gegroeid naar 13 STIP's in de hele stad. Eind 2012 is besloten een 14 ^e Stip in de binnenstad te vestigen in La Place aan de Grote Markt. De inzet van ketenondersteuning is gecontinueerd. Herziening samenwerkingsovereenkomst <i>Zorgen voor Morgen</i> In de stuurgroep <i>Zorgen voor Morgen</i> is in het najaar van 2012 besloten om de oude samenwerkingsovereenkomst te verbreden. Door de decentralisaties in het sociale domein wordt de samenwerking steeds breder en wordt ook jeugd aan de samenwerking toegevoegd.
Conclusie	Wat hebben we bereikt? In kwantitatieve zin zijn er voldoende woningen voor ouderen in de stad. Door de samenwerking van 30 organisaties is er een goed aanbod van welzijns- en zorgvoorzieningen. Daardoor kunnen ouderen lang zelfstandig in hun eigen wijk blijven wonen. De halvering van het aantal verzorgingshuisplaatsen is in 2012 nog niet gehaald. Door de kabinetsplannen zullen alle verzorgingshuizen hun deuren op termijn moeten sluiten en daarmee verandert het doel.
Beleidsveld	Starters op de woningmarkt Voor starters die voor het eerst een woning willen kopen, geldt in principe dat er voldoende aanbod is in de bestaande voorraad. Het grootste struikelblok voor velen om daadwerkelijk een stap te zetten, is het rond krijgen van de financiering.
Doelen	Wat wilden we bereiken? We willen de mogelijkheden van starters vergroten door minimaal 100 nieuwe starterswoningen toe te voegen aan de voorraad.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Woningmarkt We hebben nog steeds te maken met de crisis die in het najaar van 2008 begon. In 2012 zijn de banken nog voorzichtiger geworden met het verstrekken van leningen. Voor starters en mensen die verhuizen naar een andere koopwoning is een aantal zaken veranderd. Zo wordt de maximale hoogte van de hypotheek bijgesteld, waardoor mensen minder geld kunnen lenen dan voorheen. In het najaar 2012 is in het nieuwe regeerakkoord Rutte II ook de hypotheekrente aftrek beperkt. Starterswoningen gerealiseerd Ondanks de recessie en de daarmee samenhangende teruggang in de nieuwbouw van woningen hadden we de verwachting dat in 2012 circa 100 starterswoningen zouden worden gerealiseerd. Het is echter niet gelukt dit beoogde aantal te realiseren.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Aantal starterswoningen nieuwbouw	▪ 100	▪ 70	▪ 100

Startersleningen

Om starters op de woningmarkt te ondersteunen verstrekken wesinds juni 2012 weer startersleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). De vraag naar deze leningen is groot. Het ter beschikking gestelde budget van 1,57 miljoen euro is in 2012 volledig toegewezen. De aanvragen zijn hoofdzakelijk ingediend voor de aankoop van bestaande woningen (83%). De gemiddelde aankoopprijs van de woningen bedroeg circa 130 duizend euro. De gemiddelde hoogte van de toegekende leningen bedraagt 25 duizend euro.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 zijn er 70 starterswoningen opgeleverd. Dit is minder dan de beoogde 100 woningen. De oorzaak ligt vooral in de crisis die zich sinds 2008 doorzet. Door deze crisis en de maatregelen uit het regeerakkoord Rutte II en de hiermee gepaard gaande onrust is het voor starters niet makkelijker geworden om een eerste woning te kopen. Starters kregen de financiering van hun woning moeilijk rond. Met de in 2012 weer ingestelde starterslening maken we ze het gemakkelijker.

Beleidsveld

Sociale huurders

We willen dat iedereen een woning kan vinden in de stad. Ook de mensen die zijn aangewezen op een sociale huurwoning. De slaagkans ligt ongeveer op 30%, dat wil zeggen dat van alle honderd mensen die actief op zoek zijn naar een sociale huurwoning er ongeveer 30 woningen worden toegewezen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen dat de slaagkans voor mensen die op zoek zijn naar een sociale huurwoning omhoog gaat.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Nieuw Lokaal Akkoord 2.0 afspraken gerealiseerd

Corporaties zouden 150 tot 250 nieuwe sociale huurwoningen realiseren. Feitelijk zijn er in het vorig jaar 215 nieuwe sociale huurwoningen opgeleverd. Daarnaast is geïnvesteerd in de kwaliteit en duurzaamheid van bestaande sociale huurwoningen met renovatie en verbeteringsprojecten in onder andere Tuinwijk, De Hoogte, Oosterparkwijk, Korrewegwijk en De Wijert.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De slaagkans voor sociale huurders is in 2012 (29,4%) verslechterd ten opzichte van 2011 (34%). We behalen ons doel niet. De situatie op de woningmarkt is verslechterd. De doorstroom binnen de sociale voorraad stagneert en de uitstroom naar koopwoningen is nagenoeg stil gevallen, terwijl de vraag naar sociale huurwoningen juist is gestegen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

NIUWBOUW

Hoofddoelstelling van ons nieuwbouwbeleid is het toevoegen van woningen, zodat we de doorstroming op de woningmarkt op gang brengen en we de kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod het hoofd bieden. Daarbij besteden we specifieke aandacht aan woonmilieus en woningen die aantrekkelijk zijn voor de in deelprogramma 1 beschreven doelgroepen. De komende jaren zien we, naast kwalitatief hoogwaardige woonmilieus voor jongeren, vooral een markt voor de woonmilieus 'Samen in de Stad' en 'Ruim en Buiten', zoals beschreven in het onderzoek naar woonmilieus dat we in 2011 hebben uitgevoerd. In de stadsuitbreidingen willen we vooral de grote vraag naar groenstedelijke woonmilieus ('Ruim en Buiten') bedienen om daarmee onder meer gezinnen aan de stad te binden.

Met de regio Groningen-Assen blijven we in gesprek over kwalitatieve afstemming van de woningbouwprogrammering en -planning. In 2011 hebben we afgesproken dat alle nieuw te ontwikkelen woningbouwplannen in de regio met elkaar moeten worden afgestemd. Deze afspraak werken we verder uit in een regionale woonvisie over de woningbouwambities in de regio. Nieuwbouw kan een bijdrage leveren aan onze doelstelling om in 2025 een energieneutrale stad te worden. Daarnaast leveren de wettelijke kaders voor bedrijvigheid, bodem-, geluid- en luchtkwaliteit en externe veiligheid de basis voor een goede en duurzame leefomgevingkwaliteit.

We zien dat de economische teruggang, die in het najaar van 2008 manifest is geworden, vanaf 2011 zijn schaduw heeft geworpen op de realisatie van nieuwbouwwoningen. In 2011 zijn er desondanks nog 953 woningen gebouwd (waarvan een groot deel jongerenhuisvesting). Echter, we zien dat vanaf 2011 al een sterke daling in het aantal verkochte nieuwbouwwoningen optreden. In 2012 heeft deze daling nog sterker doorgezet. Er is een aantal factoren dat de afname van nieuwbouwwoningen in de koopsector onder druk zet. Dit is onder meer de stagnerende verkoop van de eigen woning en de strengere hypotheekvoorwaarden. Dit is weer een uitvloeisel van aanhoudende onzekerheden op de internationale financiële markten en mogelijke hervormingen van het woningmarktstelsel. Desondanks werden er in 2012 ruim 800 woningen gebouwd.

Beleidsvelden

- Versnellen en faciliteren nieuwbouw
- Bouwen in de bestaande stad
- Stadsuitbreidingen
- Kwaliteitsbewaking en dienstverlening
- Stedelijke ontwikkeling/Beheer leefomgeving

GELD

De totale lasten van het deelprogramma Nieuwbouw bedragen 40,6 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit lokale heffingen, werken voor derden, reservemutaties, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Versnellen en faciliteren nieuwbouw

De basis van ons nieuwbouwbeleid is vastgelegd in de Structuurvisie Kwaliteit van Wonen uit 2009. De nadruk ligt niet meer uitsluitend op het versnellen en faciliteren van de nieuwbouw. De veranderende marktomstandigheden (economische crisis) hebben aangetoond dat een meer kwalitatieve benadering voor de komende jaren noodzakelijk is. Op basis hiervan gingen we uit van een woningbehoefte tot 2020 van 600 tot 1000 nieuwe woningen met daarbovenop een herstructureringsopgave van minimaal 350 woningen per jaar. In totaal dus tussen de 950 en 1350 woningen.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We streefden naar een nieuwbouwproductie van tussen de 950 en 1350 woningen in de juiste segmenten.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Kwalitatieve afstemming in de Regio

In december 2012 is het regionaal instemmingsmodel voor woningbouw en bedrijventerreinen in de Regio Groningen-Assen vastgesteld en ondertekend. Wat de woningbouw betreft is in dit model definitief afgesproken om de woningbouwopgave in de Regio te halveren (van 2900 naar circa 1300 woningen per jaar

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
tot 2030). Alle gemeenten hebben daarop hun plannings aangepast. Wij hebben onze woningbouwplanning in dat kader bijgesteld tot een taakstelling van 600 woningen per jaar, exclusief jongerenhuisvesting. Wij hebben daarbij niet alleen kwantitatief gekeken maar de woningbouwprogrammering ook kwalitatief bijgesteld. In de Regio is ook afgesproken dat dit regionaal instemmingsmodel voorlopig dient als regionale woonvisie.

Meerjarenprogramma Kwaliteit van Wonen

.....
In 2012 is het Meerjarenprogramma Structuurvisie Wonen 2013 opgesteld. De doelen in dit Meerjarenprogramma zijn, ondanks de crisis en de aangekondigde maatregelen uit het regeerakkoord Rutte II, ongewijzigd. De focus ligt nog steeds op de doelgroepen jongeren, gezinnen en ouderen en kent dezelfde speerpunten als het Meerjarenprogramma uit 2011.

Aanvulling reserve grondzaken

.....
De reserve grondzaken wordt aangehouden om een toereikende buffer te hebben voor het opvangen van schommelingen in exploitatieresultaten van grondexploitaties en kosten die samen hangen met het grondbezit.

De stand van de reserve grondzaken op 1 januari 2012 bedroeg 1,9 miljoen euro. In 2012 is deze aangevuld met in totaal 18,2 miljoen euro. Uit dit saldo van 20,1 miljoen euro is 14,1 miljoen euro gebruikt als dekking van de resultaatbestemming uit 2011 (Europapark en Circusgarage). Daarnaast waren er gedurende 2012 onttrekkingen van in totaal ruim 6 miljoen euro. De reserve grondzaken is daarmee eind 2012 leeg (minus 14 duizend euro).

De reserve grondzaken is niet toereikend om het negatieve resultaat van in totaal 28 miljoen euro (zie ook paragraaf 7 Grondbeleid) te dekken. We doen dit dan ook in 2013. De reserve grondzaken is bij de begroting 2013 immers met bijna 46 miljoen euro (inclusief de jaarlijkse toevoeging van 3 miljoen euro) aangevuld. De verwachte stand van de reserve aan het einde van 2013 is 18 (46-28) miljoen euro.

Conclusie **Wat hebben we bereikt?**
In 2012 zijn in totaal 864 nieuwe woningen opgeleverd en 272 woningen in het kader van de herstructurering. In totaal komt het aantal voor 2012 uit op 1.136 woningen. Hiermee zitten we binnen de gestelde bandbreedte.

Beleidsveld **Bouwen in de bestaande stad**
Veel mensen willen graag in de stad in de nabijheid van het centrum wonen. Niet alleen in een appartement, maar ook in grondgebonden eengezinswoningen. Daarmee kunnen we ook gezinnen aan de stad binden. We willen nieuwe woonconcepten ontwikkelen, waarbij we dichtheid en grondgebondenheid kunnen combineren. Daarmee bereiken we tegelijkertijd dat Groningen een compacte stad blijft.

Doelen **Wat wilden we bereiken?**
We streven naar een flinke productie in de bestaande stad. In 2012 zou minstens de helft van de nieuwbouwproductie binnen de bestaande stad gerealiseerd moeten worden zoals in de Oosterhamrikzone, de Helpermaar en De Hoogte. Voor realisatie van de overige nieuwbouwproductie ligt de prioriteit op Meerstad en Reitdiep.

Activiteiten **Wat hebben we hiervoor gedaan?**
.....
Intense Laagbouw
In 2012 wilden we een drietal projecten, waaronder projecten in de Oosterhamrikzone, zodanig ontwikkelen dat ze vervolgens daadwerkelijk in de markt kunnen worden weggezet. Het is niet gelukt om deze projecten van de grond te krijgen. De ontwikkelingen duren door de huidige economische omstandigheden langer dan gedacht.

Oosterhamrikzone

.....
We wilden de Oosterhamrikzone verder ontwikkelen voor woningbouw, gericht op de doelgroepen (jongeren, gezinnen) die de focus zijn in ons beleid. Zoals aangegeven onder Intense Laagbouw zijn er geen concrete projecten tot ontwikkeling gekomen in dit gebied. Er lopen wel diverse initiatieven. Daarnaast is gewerkt aan de totstandkoming van een routekaart voor de ontwikkeling van dit gebied. Dit moet leiden tot een nieuwe flexibele strategie en een bijbehorend programma voor de gebiedsontwikkeling, dat ruimte biedt voor initiatieven.

Eemskanaalzone

.....
Naast de ontwikkeling van de woonschepenhaven (zie deelprogramma 8.3) hadden we in de Eemskanaalzone

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....

in 2012 geen concrete projecten gepland.

Conclusie **Wat hebben we bereikt?**
Van de in totaal 864 opgeleverde woningen in 2012 is het overgrote deel gerealiseerd in de bestaande stad, in totaal 743 woningen. Dit is in lijn met afgelopen jaren waarbij meer dan 75% van de woningproductie in de bestaande stad wordt gerealiseerd. Locaties waar woningen zijn opgeleverd zijn onder andere in de Helpermaar, De Hoogte en CiBoGa

In het kader van Intense Laagbouw en ontwikkeling van de Oosterhamrikzone hebben we onze doelstellingen niet gehaald. Dit komt vooral door de huidige economische omstandigheden. Er zijn diverse initiatieven in ontwikkeling, waarvan wij van een deel verwachten dat zijn in 2013 tot realisatie gaan komen.

Beleidsveld **Stadsuitbreidingen**
In de stadsuitbreidingen willen we vooral de grote vraag naar groenstedelijke woonmilieus bedienen om daarmee onder meer gezinnen aan de stad te binden. De focus ligt voornamelijk op de ontwikkeling van Meerstad. Conform regionale afspraken bedient deze uitbreiding vooral huishoudens uit de stad Groningen.

Doelen **Wat wilden we bereiken?**
We willen gezinnen vasthouden door op de vraag afgestemde nieuwbouw in de stadsuitbreidingen. Vanwege de veranderde omstandigheden op de woningmarkt wilden we de grondexploitatie en de ontwikkelstrategie van Meerstad als belangrijkste stadsuitbreiding aanpassen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Aantal verkochte nieuwe woningen	▪ 30	▪ 22	▪ 100

Activiteiten **Wat hebben we hiervoor gedaan?**

Meerstad
Begin 2012 heeft de ontvlechting van de Publiek Private Samenwerking (PPS) Meerstad plaatsgevonden. Tegelijkertijd zijn de grondexploitatie en de ontwikkelstrategie aangepast.

In 2012 zijn er in Meerstad 22 woningen verkocht. Dat zijn er minder dan we hadden verwacht. We schatten in dat het economisch herstel langer op zich laat wachten. Om dit op te vangen zien we ons genoodzaakt om de boekwaarde van Meerstad met 25 miljoen te verlagen. Gelet op het huidige aanbod van woningmarktsegmenten in Meerstad is dit in lijn met de (slechte) marktomstandigheden. In 2012 is een zeer beperkt aantal nieuwe producten in de verkoop gegaan. Zo is een nieuw eiland voor particuliere woningbouw met kleinere kavels in de verkoop gegaan; van de 22 kavels zijn er drie verkocht en waren er eind 2012 drie betaalde opties. Van de 16 waterwoningen zijn er nu negen verkocht en daarnaast drie opties. Ook van de energieneutrale woningen zijn er vier verkocht. Tekenen dat er nog wel beweging en belangstelling in de markt is, maar het is kleinschalig en voor specifieke doelgroepen. Het grootste deel van de vraag richt zich op het segment tot € 250.000,-. In 2012 had Meerstad zelf daarvoor onvoldoende in de aanbidding.

Conclusie **Wat hebben we bereikt?**
De beoogde woningbouwproductie in Meerstad is niet bereikt. Wel hebben we een aantal nieuwe producten ontwikkeld waarvan de verkoop naar omstandigheden redelijk loopt (waterwoningen, eiland met kleinere kavels voor particuliere bouw). Ook is in 2012 de ontwikkelstrategie en grondexploitatie aangepast aan de veranderde marktomstandigheden.

Beleidsveld **Kwaliteitsbewaking en dienstverlening**
In de Structuurvisie Kwaliteit van Wonen geven we aan dat we de komende jaren nog meer nadruk leggen op het toevoegen van extra kwaliteit aan woningen. In dit kader maken we aanvullende afspraken met ontwikkelaars en stimuleren we (collectief) particulier opdrachtgeverschap en duurzaam bouwen.

Doelen **Wat wilden we bereiken?**
Toegankelijke, veilige en duurzame woningen, die zijn afgestemd op de wensen van bewoners.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Groninger Woonkwaliteit

Via het instrument Groninger Woonkwaliteit willen we bereiken dat Groninger nieuwbouwwoningen een kwaliteitsniveau bereiken dat hoger ligt dan het wettelijke bouwbesluit. We hebben hierover afspraken met de corporaties en adviseren ook andere woningbouwinitiatieven.

BEHAALD RESULTAAT

In 2012 hebben we alle grotere nieuwbouwinitiatieven geadviseerd op basis van Groninger Woonkwaliteit. Corporaties en ontwikkelaars hebben deze norm geaccepteerd. Groninger Woonkwaliteit is daarmee de norm geworden voor nieuwbouw in Groningen. Daarnaast kunnen bouwinspecteurs tekortkomingen signaleren op basis van deze kwaliteitsaspecten.

Stimuleren duurzaam bouwen

Bestaande voorraad

Om de particuliere woningvoorraad te verduurzamen hebben we samen met KUUB, KAW, Noorderlings, TNO en Waifer een Energiebesparingsloket opgericht. In 2013 is het operationeel en moet tot 1500 duurzamere woningen leiden in 2015. Hoewel we niet alle verduurzamingen (bijvoorbeeld isolatie) in woningen kunnen monitoren, zullen we met behulp van luchtfoto's de toename van het aantal zonnepanelen in onze stad bijhouden.

NLA 2.0

Het Nieuw Lokaal Akkoord (NLA) 2.0 bevat afspraken met de woningcorporaties over het verduurzamen van de woningvoorraad. De doelstelling is dat in 2025 alle corporatiewoningen lage energielasten hebben en een gezond binnenmilieu. In de periode 2011 -2014 worden 3.500 tot 4.000 corporatiewoningen met energielabel D of slechter verbeterd tot minimaal energielabel C.

In 2011 bleken de corporaties al goed op weg om deze afspraak te realiseren door al 2.571 woningen te hebben verbeterd naar label C of beter (waarvan 694 woningen naar label B of A). In 2012 zijn er nog eens 1200 corporatiewoningen bijgekomen die ten minste twee labelsprongen vooruit zijn gegaan.

Nieuwbouw

In Meerstad, Meeroevers fase 1 zijn de eerste 4 woningen gebouwd die evenveel energie kunnen opwekken als een gemiddeld huishouden op jaarbasis verbruikt. Deze zogenaamde energieneutrale woningen, met alleen een aansluiting op het elektriciteitsnet, kunnen dus bewoond worden zonder dat per saldo elektriciteit van het net wordt afgenomen.

Verder adviseren we ontwikkelaars om bij nieuwe projecten toekomstbestendig te bouwen

BEHAALD RESULTAAT

Met ruim 3.700 verduurzaamde woningen hebben de corporaties de doelstelling behaald. Veranderende financiële kaders zoals het nieuwe landelijke woningmarktakkoord kunnen wel gevolgen hebben voor het verdere tempo van de verduurzaming.

Groene daken

In 2012 wilden we 50 groene daken realiseren. Dit zijn er 33 geworden met een totale oppervlakte van 2000 m².

(Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap

We hebben in 2012 het aanvalsplan Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) uitgevoerd. In het aanvalsplan CPO zijn drie locaties aangewezen waar op korte termijn CPO kan worden ontwikkeld. Deze locaties zijn Meerstad (maximaal 10 woningen), Europapark (10 á 20 woningen) en Oosterhamrikzone (20 á 75 woningen). Voor al deze locaties zijn geïnteresseerden en zijn de plannen momenteel in ontwikkeling. We hebben een campagne gevoerd getiteld "CPO: bouwen aan uw droomhuis" om CPO en in het bijzonder deze drie locaties onder de aandacht te brengen. De verdere ontwikkeling van de locaties ligt nu bij de betrokken partijen. Voor Europapark zijn 12 geïnteresseerden gevonden die een start met de ontwikkeling willen gaan maken.

BEHAALD RESULTAAT

De doelstelling om 10 procent van de nieuwbouw via CPO te bouwen is in 2012 niet behaald. Alle CPO plannen bevinden zich in de ontwikkelingsfase, er zijn nog geen woningen gerealiseerd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met Groninger Woonkwaliteit wordt er een hogere basiskwaliteit (ten opzichte van het wettelijke bouwbesluit) van nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Het betreft vooral verbeteringen op het gebied van toegankelijkheid, veiligheid en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid hebben de corporaties 1200 van hun woningen verduurzaamd. Met CPO spelen we in op de wensen van toekomstige bewoners.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Beleidsveld	Stedelijke ontwikkeling/Beheer leefomgeving De wettelijke kaders voor bodem-, geluid- en luchtkwaliteit en externe veiligheid leveren de basis voor een goede en duurzame leefomgevingskwaliteit. Bij stedelijke ontwikkelingen adviseren we over deze milieuaspecten. Indien nodig wordt voor de diverse projecten onderzoek gedaan. Deze kennis delen we met onze burgers (bodem informatie, geluidkaarten).
Doelen	Wat wilden we bereiken? We streven naar een optimale kwaliteit van de leefomgeving. Hierbij werken we veelal samen om, binnen de wettelijke kaders, te komen tot creatieve oplossingen voor stedelijke ontwikkelingen.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Adviseren over de kwaliteit van de leefomgeving Het jaar 2012 stond vooral in het teken van infrastructurele projecten zoals de RegioTram (gestopt in 2012), Zuidelijke Ringweg, busbaan Paterswoldseweg-Station, busbaan UMCG-Europapark, station Europapark en het bestemmingsplan Europapark. Er is geadviseerd bij diverse bestemmingsplannen (actualisaties en gewone), visies (ondergrondvisie) en projecten als de ontwikkeling van het Stationsgebied en Meerstad. Toetsen van bouwplannen op milieuaspecten De milieuaspecten van bouwplannen zijn getoetst aan het wettelijk kader. Er is speciaal aandacht besteed aan kinderdagverblijven. Het geluid van buitenspelende kinderen wordt steeds meer als hinderlijk ervaren door de directe woonomgeving. Uitvoeren van milieuonderzoeken bij knelpunten of overlastsituaties Daar waar nodig zijn milieuonderzoeken uitgevoerd. Het betreft naast asbest-, vooral geluid- en externe veiligheidsonderzoeken.
Conclusie	Wat hebben we bereikt? Met de advisering op de wettelijke kaders voor bodem-, geluid- en luchtkwaliteit en externe veiligheid hebben we de basis gelegd voor een goede en duurzame kwaliteit van de leefomgeving. Bij de projecten Stationsgebied en Europapark heeft het aspect duurzame energie vroegtijdig een plek gekregen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

BESTAANDE WONINGVOORRAAD

De bestaande woningvoorraad in de stad bestaat uit woningen (corporatief en particulier bezit) en niet-woningen zoals woonschepen en woonwagens. Ook de wijkvernieuwing speelt zich voor een groot deel af in de bestaande woningvoorraad, evenals een groot deel van de bescherming van onze cultuurhistorische waarden.

Beleidsvelden

- Woningen
- Woonschepen
- Wijkperspectieven/Evenwichtige wijken

GELD

De totale lasten voor het deelprogramma Bestaande woningvoorraad bedragen 16,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit reservemutaties, overige opbrengsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Woningen

De bestaande woningvoorraad vormt het grootste aandeel van de woningvoorraad in de stad. Jaarlijks wijzigt dit met slechts 1-2%. Ruim de helft van alle woningen in Groningen is in bezit bij particulieren. In 2004 en 2008 is door onderzoek vastgesteld dat eigenaren er doorgaans in slagen hun bezit naar behoren te onderhouden.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Een goed onderhouden bestaande woningvoorraad, die we waar mogelijk verduurzamen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Onderhoud particuliere woningvoorraad

Er vonden in 2012 geen concrete activiteiten plaats om het onderhoud van de particuliere woningvoorraad te verbeteren.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Er vonden in 2012 geen concrete activiteiten plaats.

Beleidsveld

Woonschepen

In Groningen is wonen op het water een veel voorkomende woonvorm. In 2009 waren er 479 woonschepen in de stad geregistreerd. In de nota Watergang (1999) hebben wij onze doelen geformuleerd voor het wonen op het water.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen wonen op het water zoveel mogelijk als een reguliere woonvorm beschouwen, met inachtneming van de verschillen tussen wonen op het water en wonen op de wal. Verder willen we in de Diepenring de staat van onderhoud verbeteren en de Woonschepenhaven opknappen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Nieuwe ligplaatsen

We hebben in 2012 de mogelijkheden tot het beprijzen van ligplaatsen onderzocht. Er is een aantal varianten voor beprijzing (onder andere huur, liggeld, erfpacht, koop), maar de definitieve keuze moet nog gemaakt worden. Ook zijn er zoekgebieden in kaart gebracht voor nieuwe ligplaatsen waaronder Hoendiep. In Meerstad zijn 16 waterkavels gerealiseerd.

Uitvoering verbetering Woonschepenhaven nog niet gestart

We wilden in 2012 starten met de uitvoering van de verbetering van de Woonschepenhaven. Er zijn individuele gesprekken gevoerd om de mogelijkheden te inventariseren en de wensen van de bewoners in beeld te brengen. Bij de begroting 2013 is besloten om het project op een andere manier te financieren, namelijk uit ISV middelen. De bij de begroting 2012 beschikbaar gestelde middelen zijn niet

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
ingezet.
.....

Verbeterplan Wonen op het Water Diepenring

In 2009 is een plan gepresenteerd om de beeldkwaliteit van de Diepenring en de Noorderhaven te verbeteren. Hierin hebben we diverse deelprojecten aangewezen, waaronder schone wallenkanten en wateromgeving, het dagelijkse beheer en onderhoud, de veiligheid op het water, de verbetering van de beeldkwaliteit op het water, de kamerverhuur in de Diepenring, de toekomst van de vrijhaven Noorderhaven en het toezicht en de handhaving. We verwachtten dat de uitvoering van dit project in 2012 zou starten.

BEHAALD RESULTAAT

Het project herinrichting Diepenring 1^e fase is als gevolg van de bezuinigingen stopgezet. Daardoor is in 2012 niet gestart met het uitvoeringsplan. Eind 2012 is in kaart gebracht welke verbeteringen in de Noorderhaven alsnog kunnen worden uitgevoerd. Besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Om wonen op het water echt als volwaardige vorm van wonen te beschouwen is een keuze over beprijzing noodzakelijk. De bezuinigingen in het kader van de begroting 2013 hebben ertoe geleid dat de aanpak Diepenring 1^e fase niet is gerealiseerd. De opknappbeurt voor de woonschepenhaven is vertraagd.

Beleidsveld

Wijkperspectieven/ Evenwichtige wijken

Wij hebben samen met woningcorporaties en bewoners in de wijken wijkperspectieven opgesteld voor veertien van de zogenoemde NLA-wijken. Met deze perspectieven geven we richting aan de gemeenschappelijke en de afzonderlijke inzet van gemeente en corporaties in deze wijken. Met de wijkperspectieven brengen we meer focus aan in onze aanpak.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen leefbare en evenwichtige wijken.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Heroriëntatie wijkvernieuwingsaanpak gestart

We werken al jaren met veel partijen aan leefbare wijken, waar mensen graag wonen. Dat doen we met succes wanneer we kijken naar de eerdere resultaten van de belangrijkste monitors op dit gebied: de monitor Leefbaarheid en Veiligheid (gemeente Groningen) en de Leefbaarometer (Ministerie Binnenlandse Zaken). De resultaten van deze monitors over 2012 zullen in het voorjaar van 2013 verschijnen.

In 2012 heeft een heroriëntatie plaats gevonden op de wijkvernieuwingsaanpak. Ontwikkelingen in de economie en de markt maken duidelijk dat er sprake is van een kentering in onze manier van werken. Het begrip Wijkvernieuwing op Uitnodiging is geïntroduceerd en zal komende tijd verder worden uitgewerkt.

De wijkvernieuwing kreeg vorm in de 15 NLA-wijken met de inzet van wijkteams. Op verschillende plekken werd de fysieke wijkvernieuwing afgerond. Renovatie in De Hoogte en Tuinwijk. Nieuwbouw in o.a. Korreweg, Cortingborg, Bessemerstrook, De Wijert en Paddepoel. In Groningen West en in de Rivierenbuurt werd een gesprek met de wijk georganiseerd (methodiek co-creatie) over de toekomst van de wijk. Voor Selwerd, De Wijert en Oosterhoogbrug werken we aan een wijkvernieuwingsplan.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de wijkperspectieven hebben we meer richting gegeven aan de aanpak in de verschillende wijken. Er zijn tal van projecten gerealiseerd door wijkteams met de inzet van bewoners. Verwacht mag worden dat de monitors betere leefbaarheidsscores zullen laten zien voor de wijken waarin we in de laatste jaren hebben geïnvesteerd, in het bijzonder Tuinwijk en de oude Hoogte.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

Met het monumenten- en archeologiebeleid willen we ons cultuurhistorisch erfgoed zo goed mogelijk beschermen en (laten) beheren. Daarnaast streven we naar een zo breed mogelijke integratie van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. Enerzijds willen we dus zorgvuldig omgaan met hetgeen eerdere generaties Groningers ons nalieten en anderzijds ervoor zorgen dat de cultuurhistorie bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving.

We richten ons daarbij op:

- eigenaren van monumenten en concrete projectontwikkelingen (onder meer door het stellen van randvoorwaarden bij omgevingsvergunningen en het stimuleren van instandhouding door middel van financiële ondersteuning),
- de inbreng van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening, ondermeer bij stedenbouwkundige en bestemmingsplannen.

Een en ander gebeurt op basis van archeologisch, bouw- en stedenbouwhistorisch en historisch geografisch onderzoek. Het werkterrein van de cultuurhistorie beslaat het gehele gemeentelijke grondgebied. Tot slot vinden we het belangrijk zoveel mogelijk bekendheid te geven aan monumenten en cultuurhistorie in de gemeente. Daarom organiseren we jaarlijks de Open Monumentendag (15 duizend bezoekers), geven we 'Hervonden Stad, jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie' uit en streven we naar een goede ontsluiting van bij de gemeente beschikbare informatie over cultuurhistorie, onder andere via de gemeentelijke website www.groningen.nl/monumenten.

Beleidsvelden

- Monumenten
- Archeologie

GELD

De totale lasten voor het deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie bedragen 2,4 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Monumenten

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- Bescherming, instandhouding en zorgvuldig beheer van het cultuurhistorische erfgoed zowel boven als onder het maaiveld.
- Een zo goed mogelijke integratie van cultuurhistorie in stedenbouwkundige en bestemmingsplannen, om de identiteit en de herkenbaarheid van gebieden en locaties in de stad te vergroten (ankerpunten van de geschiedenis) en daarmee bij te dragen aan de kwaliteit van de leefomgeving.
- Goede ontsluiting van bij de gemeente beschikbare informatie over cultuurhistorie ten behoeve van burgers en bedrijfsleven.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bouwhistorische begeleiding van vergunningaanvragen voor monumenten
Circa 50 vergunningaanvragen zijn gerealiseerd.

Adviseren over bouwplannen van rijks- en gemeentelijke monumenten.

We hebben ruim 200 aanvragen van advies voorzien, dit is 50 meer dan begroot. Als gevolg hiervan zijn capaciteitsproblemen ontstaan. Omdat wettelijke taken altijd voor gaan, is dit ten koste gegaan van onder meer Bouwhistorisch onderzoek.

Uitvoeren van bestedingsprogramma ISV-monumenten 2012

Dit betreft merendeels 'probleemgevallen', monumentale gebouwen die niet op eigen kracht in stand gehouden kunnen worden. Daarnaast is er in het bestedingsprogramma financiële ruimte voor onder andere 'beter verbeteren', bouwhistorisch onderzoek, onderzoek voor een reconstructie van kleurige afwerking van

Gemeenterekening 2012 - bijlage

monumenten en een bijdrage aan de instandhouding van kerken en molens.

Uitvoering monumentensubsidie en financieringsbeleid voor gemeentelijke monumenten

Er is vanuit het Stimuleringsfonds wonen en monumenten (Swm) een aantrekkelijke financieringsmogelijkheid voor het onderhoud van gemeentelijke monumenten opgezet. Hiervoor is de subsidieverordening aangepast. Inmiddels is er een 10-tal leningen verstrekt onder andere aan de renovatie van het Prinsenhof.

Inbreng cultuurhistorie in actualisatie bestemmingsplannen en ontwikkelplannen.

Het Rijk heeft bepaald dat cultuurhistorie per 1/1/2012 in elk bestemmingsplan een plaats moet krijgen. Daarop hebben we geanticipeerd bij de actualisaties van bestemmingsplannen. Daarnaast hebben we veel tijd en energie gestoken in de voorbereiding van de actualisatie van de bestemmingsplannen Binnenstad en Hortus, om het beschermd stadsgezicht hier beter in vertaald te krijgen en de historische stad beter te beschermen.

Project Bouwhistorische verkenningen

Bij dit project horen de rapportages van alle gebouwen met uiterlijke kenmerken van vóór 1850. In totaal circa 1250 panden, hiervan is ruim driekwart gerealiseerd.

Het aantal bouwhistorische verkenningen en rapportages in 2012 is achter gebleven bij de begroting: 22 in plaats van 50.

Uitbouw en vulling van de Cultuur Waarden Kaart (CWK) op Internet

De CWK op internet functioneert goed en wordt goed bezocht. De voorgenomen uitbouw en nadere vulling met informatie is achter gebleven bij de plannen.

Promotie

- De Open Monumentendag stond in het teken van Groen van Toen. In dat kader hebben we het boek 'Gronings Groen van Toen' uitgebracht. Veel gebouwen en vooral onbekende groene plekken in de stad waren op die dag (al dan niet met rondleiding) open gesteld voor publiek.
- De 17^e jaargang van Hervonden Stad, ons jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie, werd op 30 november 2012 in het herbestemde Oude Groninger Museum gepresenteerd.
- Verder zijn diverse lezingen gegeven en andere publicaties verschenen, waaronder het boek over het 14e eeuwse Hinckaertshuis, één van de oudste panden in de stad.

Kanjerplan revitalisering Watertoren-noord

Het gemeentelijke kanjerplan is afgerond, op Watertoren-noord na. De revitalisering van Watertoren-noord is vertraagd. De benodigde vergunningen zijn wel verleend en de restauratie- en verbouwwerkzaamheden starten naar verwachting in 2013.

Revitalisering van het Prinsenhof

De werkzaamheden voor de revitalisering van het Prinsenhof zijn voltooid. Het hotel-restaurant heeft in augustus 2012 zijn deuren geopend.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De doelen zijn voor een belangrijk deel gehaald. De nieuwe financieringsregeling uit het Stimuleringsfonds wonen en monumenten (Swm) voor het onderhoud van gemeentelijke monumenten is een succes.

Beleidsveld

Archeologie

Het beleidsveld Archeologie heeft tot doel het bodemarchief te beschermen door behoud ter plekke of door documentatie (opgraven) en publicatie.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- bescherming en instandhouding van het archeologische bodemarchief
- documentatie van het bodemarchief waar dat door werkzaamheden verloren gaat
- publicatie in woord en beeld van de resultaten van archeologisch onderzoek

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Beleidsmatig</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Jaarprogramma archeologie 2012 vastgesteld▪ Actualisatie erfgoedverordening voorbereid▪ Voorbereidingen overzichtswerk in 2015▪ Maken en uitvoeren van afspraken met betrekking tot basisrapporten; er zijn twee rapporten uitgebracht, waaronder die van het Damsterdiep (Stadse Fratsen 30). <p>Uitvoering</p> <p>We hebben diverse archeologische opgravingen begeleid, waaronder die aan de Grote Markt-oostzijde en de toekomstige locatie van het Groninger Forum. Voor de gemeentelijke Cultuur Waardenkaart hebben we westelijke helft van de binnenstad in beeld laten brengen (masterscriptie). Over gemeentelijke opgravingen hebben we zowel archeologische rapporten en artikelen gepubliceerd als lezingen verzorgd. We hebben archeologie zichtbaar gemaakt in enkele exposities. Afronding van de lokale onderzoeksagenda is niet gelukt.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het vastgestelde jaarprogramma archeologie 2012 is grotendeels uitgevoerd. De opgravingen Grote Markt-oostzijde/Groninger Forum zijn met succes binnen het gestelde tijdpad en financiële kader uitgevoerd.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 5 **OVERIG WONEN**

Beleidsveld

- Overig wonen

GELD

De totale lasten voor het deelprogramma Overig wonen bedragen 8,5 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten, een onttrekking uit de reserve en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Overig wonen

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wonen boven winkels

Sinds 2007 wordt de NV Wonen boven Winkels slapende gehouden. Begin 2012 hebben we besloten over te gaan tot liquidatie van de NV. De bedoeling is het bezit zo spoedig mogelijk af te stoten. Wij hebben de panden getaxeed. Lefier zet ze voor een deel in de markt en bekijkt of ze een deel over kan nemen. Door de marktomstandigheden en de onzekerheden rond de corporatiesector is dit nog niet gelukt.

Revolverend fonds

Het geld in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) is in 2012 aangevuld met een budget voor startersleningen. Hiermee kwamen voor ruim 50 starters leningen beschikbaar. Voor de onderhoudsleningen voor woonschepen is beperkt belangstelling getoond en heeft niet geresulteerd in leningen.

Aan vijf eigenaren van gemeentelijke monumenten is een laagrentende onderhoudslening toegekend. Het gaat om een kerk, een boerderij en drie woonhuizen voor in totaal € 548.263,- aan leningen.

Stadsdeelprogramma

De activiteiten binnen het stadsdeelprogramma zijn terug te lezen in paragraaf 1.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Wonen						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
8.1	ROEZ	Doelgroepen	1.313	1.881	1.364	517
8.2	MD/ROEZ	Nieuw bouw	14.167	16.297	40.578	-24.281
8.3	ROEZ	Bestaande w oningvoorraad	7.369	18.277	16.370	1.907
8.4	ROEZ	Cultuurhistorie en archeologie	2.317	2.517	2.377	140
8.5	ROEZ	Overig w onen	6.061	9.330	8.480	850
Totaal lasten			31.227	48.302	69.169	-20.867
Baten						
8.1	ROEZ	Doelgroepen	364	364	746	382
8.2	MD/ROEZ	Nieuw bouw	9.147	8.359	4.751	-3.608
8.3	ROEZ	Bestaande w oningvoorraad	3.706	5.907	6.029	122
8.4	ROEZ	Cultuurhistorie en archeologie	181	181	46	-135
8.5	ROEZ	Overig w onen	1.118	1.389	3.609	2.220
Totaal baten			14.516	16.200	15.181	-1.019
Totaal saldi voor bestemming			-16.711	-32.102	-53.988	-21.886
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			2.656	8.481	8.481	0
Totaal onttrekkingen			3.578	19.976	19.976	0
Totaal saldi na bestemming			-15.789	-20.607	-42.493	-21.886

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

8.1 Doelgroepen V 899 duizend euro

Het voordelige resultaat van 458 duizend euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting is ontstaan door meer stortingen in het fonds (extra stortingen vanuit reserveringen monumentenprogramma's 2011 en 2012, extra middelen startersleningen en ontvangen rente) dan onttrekkingen uit het fonds (verstekte leningen en beheervergoeding SVn).

Op 14 november 2012 heeft uw Raad bij de goedkeuring van de gemeentebegroting 2013 besloten om te stoppen met een aantal projecten in kader van de bezuinigingen. Eén van deze stop te zetten projecten betreft het verlagen met 500 duizend euro van het stimuleringsfonds volkshuisvesting (revolverend fonds SVn) voor het onderdeel onderhoudsleningen (verbetering) woonschepen.

Diverse voor- en nadelen tellen op tot een nadeel van 59 duizend euro.

8.2 Nieuwbouw N 27,9 miljoen euro

Met de Grondexploitatie Meerstad 2012 wordt inzicht gegeven in de actuele stand van het project Meerstad. Bij het opstellen van de vorige herziening, Grondexploitatie Meerstad 2011 (vastgesteld door uw Raad in januari 2012), is rekening gehouden met de economische crisis waarin we verkeren. Door voor een periode van drie jaar een voorziening te treffen voor mogelijke tegenvallende opbrengsten uit de verkoop van woningen. We zijn nu een jaar verder. De economische omstandigheden hebben zich niet verbeterd en de crisis op de woningmarkt heeft zich verder verdiept. We schatten in dat het economisch herstel langer op zich laat wachten dan vorig jaar was voorzien. Het in de Grondexploitatie Meerstad 2011 geprognosticeerde aantrekken van de woningmarkt verwachten we daarom nu ook later. Ook ten aanzien van de realisatie van de bedrijventerreinen en de resultaten van verkopen van bestaande panden en gronden zijn de verwachtingen bijgesteld. De Grondexploitatie Meerstad 2012 is hierop aangepast. Om dit op te vangen zien we ons genoodzaakt om de boekwaarde van het project Meerstad met 25 miljoen euro te verlagen. Hiervoor is 25 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening Meerstad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Naar aanleiding van de herzieningen van de grondexploitaties is het tekort op de grondexploitaties voor woningbouwlocaties becijferd op 19,787 miljoen euro. In de jaarrekening 2012 is er een bedrag van 15 miljoen euro gereserveerd om dit tekort te dekken. Er resteert dus nog een tekort van 4,787 miljoen euro

Door de aanhoudende tegenvallende economische omstandigheden en de voortdurende crisis op de woningmarkt en in de bouw zijn er uiteindelijk toch minder nieuwe bouwprojecten opgestart in 2012 waardoor het resultaat op leges bouwactiviteit Wabo uiteindelijk 677 duizend euro lager uitvalt dan begroot in 2012.

Door het opheffen van de voorziening 'Woningbouwaccelerator' ontstaat er een voordelig resultaat van 534 duizend euro. Aangezien er geen gebruik meer werd gemaakt van de subsidieregeling is deze komen te vervallen en komt als zodanig niet meer voor in de subsidieverordening. Deze vrijval wordt aangewend voor startersleningen, conform raadsbesluit GR12.3401290.

Er zijn minder ISV projecten gerealiseerd dan vooraf begroot. Dit levert een resultaat op van 1.012 duizend euro. Het gaat om de projecten ISV Bodem / Wielewaalplein (V 498 duizend euro) en Revitalisering Winschoterdiep (V 400 duizend euro).

In de begroting 2012 is 1,0 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het masterplan Groningen Energieneutraal voor de tweede jaarschijf. Het restant van de eerste jaarschijf bedraagt 1,112 miljoen euro. In totaal is er 1,376 miljoen euro in de exploitatie 2012 opgenomen. De uitgaven in 2012 bedragen 1,112 euro. Voorgesteld wordt om het resultaat van 264 duizend euro toe te voegen aan de exploitatiebegroting 2013. De verwachting is dat de restant middelen in 2013 worden uitgegeven.

Bij het vaststellen van de slotcalculatie 2011 Overwinningsplein (GR 12.2949543) heeft uw Raad besloten het resultaat van 48 duizend euro te laten vrijvallen ten gunste van het concern.

Bij het vaststellen van de slotcalculaties 2012 sportpark de Hoogte en Zilverlaan (GR 12.3391954) heeft uw Raad besloten de respectievelijke resultaten van 268 duizend euro en 132 duizend euro toe te voegen aan de reserve grondzaken.

In totaal is 277 duizend euro duurzaamheidsbudget niet besteed (Milieuboulevard, stadsleven natuurlijk, restant project SLOK en restanten programma duurzame stad) in verband met organisatorische ontwikkelingen (overdracht van MD aan RO/EZ)

8.3 Bestaande woningvoorraad **V 2,0 miljoen euro**

De afwijking van euro 740 duizend bestaat uit bij Voorgangsrapportage II 2012 aangekondigd resultaat van 360 duizend euro (het niet doorgaan van een project van 113 woningen in de Korrewegwijk, verlaging van het aantal woningen in enkele projecten en het niet volledig benutten van de budgetten voor communicatie en energieadviezen) en uit een 2-tal projecten die nog dienen te worden beschikt (Middelbert 16 woningen; 32 duizend euro en Corpus den Hoorn / Rivierenbuurt 50 woningen; 100 duizend euro) en uit een 2-tal reeds beschikt project die in 2012 niet meer tot een uitbetaling hebben geleid (Bankastraat 53 woningen; 106 duizend euro en Bloemenbuurt fase 4 63 woningen; 126 duizend euro).

Bij de begroting 2013 is voorgesteld om het project woonschepenhaven op een andere manier te financieren, namelijk uit ISV middelen. De middelen extra beleid zijn daarom niet ingezet. Dit levert een positief resultaat op van 500 duizend euro. Er is ook nog 500 duizend euro beschikbaar in de reserve extra beleid.

In de raad van februari 2011 is besloten dat de uitvoering van Odb norm niet uitvoerbaar bleek (de hoogte van de te maken kosten bleken niet in verhouding zijn met de resultaten). Daarom is er gewerkt aan de 'beleidsregels geluid-reducerende maatregelen', met een wat lager ambitieniveau dan de Odb norm, namelijk 3db. Het knelpunt was hoe uitvoering gegeven kon worden aan de raadsnotie om te trachten zoveel mogelijk de Odb norm alsnog te realiseren. In het 2e en 3e kwartaal 2012 is de grote hoeveelheid van de daadwerkelijke handhaving gestart. De restant gelden zijn in 2012 niet volledig uitgegeven. Het resultaat is 145 duizend euro voordelig.

Er is 255 duizend euro minder aan kosten voor uren geboekt dan begroot en 205 duizend euro meer aan begrote baten. Per saldo is het resultaat op uren 460 duizend euro voordelig.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 184 duizend euro.

8.5 Overig wonen **V 3,1 miljoen euro**

Binnen de stadsdeelbudgetten is minder uitgegeven dan begroot voor de jaarschijf 2012. Er is voor staddelen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

2.771 miljoen euro begroot. (1 miljoen concernbijdrage en 1.771 uit de reserve). De totale lasten zijn 2,171 miljoen euro. Een deel van de uitgaven is dus ten laste van het restant aan stadsdeelbudgetten uit voorgaande jaren gekomen. De middelen zijn in de reserve gereserveerd voor grotere uitgaven zoals herinrichting van het openbare gebied. Het totale voordeel is 872 duizend euro. De overige voordelen op ISV zijn 200 duizend euro herverdeling 2010 (Wielewaalplein) en taakstelling 2013 (V 737 duizend euro).

Binnen de exploitatie en verkoop van erfpachterreinen is een voordelig saldo van 560 duizend euro behaald. Het betrof onder andere verkoop van industrieterreinen aan de Rouaanstraat en aan het Winschoterdiep en particuliere erfpacht, afkoop van de erfpachtcanon Martiniekerkhof.

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel en bij een ander programma een nadeel ontstaat. Binnen deelprogramma 8.5 is het voordeel 538 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 163 duizend euro.

PROGRAMMA 9 **Onderhoud en beheer openbare ruimte**

Duurzaam schoon, heel, mooi, groen

In het programma Onderhoud en beheer werken we aan een buurt, wijk en stad waar het prettig is om te verblijven. Een stad die schoon, heel, mooi en groen is. Luisteren naar en samenwerken met bewoners is bij onderhoud en beheer in Groningen een goede gewoonte. Duurzaamheid is in alle onderdelen van dit programma richtinggevend.

Relevante beleidsnota's

Meerjarenplan vervangingsinvesteringen en aanvullend langcyclisch onderhoud 2012 – 2016
Evaluatie hondenbeleid 2012
Voortgangsrapportage BORG 2012
Afvalbeheerplan 2011-2015
Evaluatie boombeheer 2011
Evaluatie ecologisch beheer 2011 en planning ecologisch beheer 2012
Uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014
Groenparticipatie 2010
Onkruidbestrijding verhardingen 2010
Kapvergunningenbeleid 2010
Bladgoud 2010
Groninger Water- & RioleringsPlan 2009-2013
Nota Bodembeheer 2009
Groenstructuurvisie Groene Pepers 2009
Convenant Bewonersparticipatie 2008
Bodemnota 2005 'Gebruik Centraal'
Bladwijzer 2002
Beheer Openbare Ruimte Groningen 2001

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Kwaliteit van de leefomgeving**
- 2. Afvalinzameling en -verwerking**
- 3. Overig onderhoud en beheer openbare ruimte**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

Ook in 2012 zijn we er voor de stad als geheel in geslaagd om de BORG doelstellingen te realiseren. Met een score van 91 % in de BORG schouw voldoen we aan de beoogde onderhoudskwaliteit van de stad. Uit de tweejaarlijkse leefbaarheid enquête blijkt dat de tevredenheid over het onderhoud gemiddeld op hetzelfde niveau is gebleven. De doelstellingen die we hadden geformuleerd op het gebied van onderhoud en beheer zijn in 2012 gerealiseerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

KWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING

In het deelprogramma 'kwaliteit van de leefomgeving' zijn alle activiteiten ondergebracht die samenhangen met het onderhoud van de openbare ruimte en de infrastructuur in Groningen. Goed onderhoud draagt in belangrijke mate bij aan ons doel om de aantrekkelijkheid van Groningen te behouden en versterken. We streven daarbij naar het realiseren van vooraf bepaalde kwaliteitsdoelen en een blijvend functioneren van de voorzieningen in de openbare ruimte. Speciale aandacht schenken we aan het optimaliseren van de ecologische kwaliteit en de parken met een stedelijke functie. In 2012 zijn we begonnen met de uitvoering van het Meerjareninvesteringsprogramma 2012 – 2016 waarin we extra geld inzetten om het beheer en onderhoud op peil te houden. De vervanging van de kabels van de openbare verlichting is daarin een belangrijk onderdeel.

De inbreng van bewoners is van groot belang voor de kwaliteit van de leefomgeving. Een deel van de activiteiten in dit deelprogramma is er dan ook vooral op gericht bewoners te betrekken bij (keuzes in) het onderhoud van de stad.

Die betrokkenheid van bewoners draagt ook bij aan het versterken van de samenhang in de buurt.

Per 1 januari 2013 is de samenvoeging van organisatieonderdelen die zich bezig houden met het beheer en onderhoud in de stad afgerond en van start gegaan onder de naam Stadsbeheer. De bezuinigingsdoelstelling die aan deze samenvoeging verbonden is, wordt voor een groot deel gerealiseerd door een efficiëntere organisatie van het werk.

Beleidsvelden

- Onderhoud en beheer van de openbare ruimte
- Ecologie
- Stadsparken
- Bewonersparticipatie bij het onderhoud van de leefomgeving
- Onderhoud infrastructuur
- Toezicht en handhaving openbare ruimte

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Kwaliteit van de leefomgeving bedraagt 60,7 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit inkomsten uit lokale heffingen, werken voor derden commerciële dienstverlening en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Onderhoud en beheer van de openbare ruimte

In Groningen werken we vanaf 2001 met de BORG systematiek (Beheer Openbare Ruimte Groningen), waarin de kwaliteitsdoelen zijn vastgelegd die we in het beheer nastreven. Belangrijke elementen daarin zijn de gedefinieerde kwaliteitsdoelen, de professionele inspecties en de jaarlijks door burgers uitgevoerde BORG-schouw.

In de jaren vóór 2012 hadden we minder geld te besteden voor het onderhoud van de stad. Met een andere afstemming tussen kort en lang cyclisch onderhoud hebben we de basis toen zo goed mogelijk op orde gehouden. Door het uitstellen van lang cyclisch onderhoud ontstond echter geleidelijk wel een achterstand die op termijn tot een vermindering van de onderhoudskwaliteit zou gaan leiden. Deze neerwaartse lijn werd versterkt doordat een aantal voorzieningen in de openbare ruimte aan vervanging toe is.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden in 2012 inzetten op behoud van de BORG kwaliteit en hebben daarom met extra geld een begin gemaakt met de uitvoering van een meerjarig programma vervangingen en aanvullend onderhoud. We streefden er in 2012 naar de BORG-score (2010 = 89 %) zoveel mogelijk op peil te houden. We hielden daarbij rekening met een beperkte daling van de tevredenheid van bewoners over het onderhoud.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2010*	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ BORG score voldoende	▪ 90 %	▪ 91%	▪ 89 %	▪ 90 %
Tevredenheidsscores (in %)				
▪ Schoonhouden	▪ 76	▪ 75	▪ Beperkte daling	▪ Op peil houden
▪ Groen	▪ 79	▪ 78		
▪ Speelvoorzieningen	▪ 78	▪ 78		
▪ Wegen	▪ 81	▪ 84		
▪ Fietspaden	▪ 85	▪ 85		
▪ Trottoirs	▪ 66	▪ 70		
▪ Algemeen waarderingscijfer	▪ 7,5	▪ 7,6		

* De tevredenheid van bewoners over het onderhoud wordt één keer in de twee jaar gemeten. De vermelde scores zijn daarom van 2010.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Verlichting/groot onderhoud

Een aantal voorzieningen in de stad is aan vervanging of groot onderhoud toe. Omdat het onderhoudsbudget hiervoor niet toereikend was, hebben we een meerjarenplan uitgewerkt waarin de knelpunten voor de komende vijf jaar zijn opgenomen. Een belangrijk onderdeel daarin is de vervanging van verouderde kabels voor de openbare verlichting. Maar ook de vervanging van onder andere kademuren en aanvullend onderhoud aan bijvoorbeeld bruggen en wegen is in dit plan opgenomen. In 2012 hebben we een begin gemaakt met de uitvoering van dit plan en is onder meer 45 kilometer verlichtingskabels vervangen.

Schoonhouden

Het hele jaar door hebben we gewerkt aan een schone en begaanbare stad. Door de week, maar vaak ook in de avonden en in het weekend. Dit doen we soms handmatig maar meestal met machines. De binnenstad is het visitekaartje van de stad en vraagt om een dagelijkse schoonmaak. Het huiskamerteam van de binnenstad zorgt hierbij voor een extra plus in het schoonhouden van het winkelgebied tijdens de drukste openingstijden. De invoering van maatregelen vanuit het hondenpoepbeleid zijn in 2012 ondersteund met extra toezicht.

Onderhoud verhardingen

Het voor verhardingsonderhoud opgestelde programma is in 2012 uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de asfaltering van het Hoendiep, Siersteen- en Diamantlaan en het Emmaviaduct. In een aantal straten is het geluidreducerende asfalt vervangen. Bovendien hebben we op veel plaatsen middelgroot onderhoud aan klinkers en tegels uitgevoerd, vaak in samenwerking met nutsbedrijven of tegelijk met de vervanging van het riool. Extra aandacht is er geweest voor reparaties in de wijk Beijum. Mede daardoor hebben we de bestaande BORG score niet alleen weten vast te houden maar zelfs een lichte verhoging bereikt (van 88 naar 89 %). Deze betere score is vooral zichtbaar bij trottoirs en fietspaden.

Onderhoud verkeersvoorzieningen

In 2012 hebben we het gebruikelijke onderhoud aan verkeersborden, belijning en markering uitgevoerd. Voor deze onderdelen is de beoogde BORG score van 90 % gerealiseerd.

Onderhoud groen

We hebben op diverse plekken in Hoogkerk de groeninrichting opgeknapt. Verder hebben we de binnentuin aan de Munnekeholm en de binnenpleintjes aan de Maluslaan, Lijsterbeslaan en Beukenlaan gerenoveerd. De boomstructuur in de Witte de Withstraat, Rijnstraat, IJsselstraat en Lingestraat is verbeterd, aansluitend op de vervanging van de riolering.

In 2012 heeft de kastanjeziekte zich snel uitgebreid. Om de veiligheid zo goed mogelijk te kunnen waarborgen hebben we bij al onze kastanjes in 2012 drie inspectierondes uitgevoerd. Dit heeft geleid tot het kappen van 116 kastanjes. Bij 60 kastanjes konden wij volstaan met het terugsnijden van de takken tot op de stam. Omdat er nog geen prognoses over het verdere verloop van de kastanjeziekte zijn, hebben we nog geen nieuwe kastanjes op de opengevallen plaatsen aangeplant.

In 2012 hebben we een lichte verhoging van de BORG score op groen weten te realiseren (90 % voldeed in 2012 aan de BORG kwaliteit).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Kastanjabomen singels

Om de veiligheid op de singels te kunnen waarborgen hebben we hier in 2012 19 kastanjes moeten kappen en bij 17 kastanjes forse snoei moeten toepassen. Verder hebben we in 2012 onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de bodem van de singels te verbeteren. De resultaten zijn in 2013 bekend.

Onderhoud speelvoorzieningen

Wij hebben versleten speelvoorzieningen vervangen op diverse locaties in Noorddijk en Noordwest. Bij het vervangen van de toestellen is ook bekeken of aanpassing van de speelplek nodig is.

De BORG score voor speelvoorzieningen was in 2012 94 % waarmee de beoogde handhaving van de score uit 2010 ruimschoots is gehaald.

Onderhoud begraafplaatsen

We hebben in 2012 verbeteringen aangebracht in onze (interne) procedures en automatisering. Dit zorgt voor een verdere professionalisering van de dienstverlening.

In 2012 zijn we nog niet gestart met de proefruiming op de Selwerderhof. Voor de uitwerking van de visie 'een graf in de stad' maken we nu integrale beheerplannen voor alle begraafplaatsen. Het onderwerp ruiming op Selwerderhof wordt daar onderdeel van. Deze beheerplannen worden in 2013 opgesteld. Het opschorten van deze maatregel heeft geen consequenties voor de begraafcapaciteit.

Arealuithbreiding beheer en onderhoud

Door de aanleg van nieuw stedelijk gebied en door veranderingen in de bestaande inrichting van de stad is het onderhoudsareaal ook in 2012 weer toegenomen. In 2012 is daarvoor 370 duizend euro toegevoegd aan de onderhoudsbegroting zodat we ook deze locaties op het gewenste BORG niveau kunnen onderhouden.

Onderhoud

Omdat we in de afgelopen jaren minder middelen voor het onderhoud beschikbaar hadden, hebben we een deel van het lang cyclisch onderhoud moeten uitstellen. Om de gevolgen daarvan te beperken en de basis op orde te houden is er in 2012 600 duizend euro beschikbaar gesteld. In 2012 zijn deze middelen onder andere ingezet voor extra klein onderhoud in Beijum en in het Noorderplantsoen, bewonersparticipatie in het groenonderhoud en extra maatregelen op de singels.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Voor de stad als geheel hebben we de BORG score in 2012 ten opzicht van het voorgaande jaar nog iets weten te verhogen. Met de behaalde score voldoen we aan ons streven om in 90 % van de gevallen de beoogde BORG kwaliteit te realiseren. De tevredenheid van bewoners over het onderhoud is volgens de enquête in 2012 gemiddeld op hetzelfde niveau gebleven.

Beleidsveld

Ecologie

Met het ecologiebeleid richten we ons op het vergroten van de biodiversiteit in het stedelijk gebied en de stadsranden. Daarom beheren we het groenblauwe netwerk van ecologische verbindingen en waardevolle gebieden zoveel mogelijk op natuurlijke wijze. Het stedelijk groen en water leveren op die manier een wezenlijke bijdrage aan een inspirerende leefomgeving met een hoge natuurkwaliteit. Door middel van monitoring toetsen we deze kwaliteit aan het doelsoortenbeleid.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We streven naar een optimaal functionerende stadsnatuur met een grote soortenrijkdom in het stedelijk gebied en een kwalitatief hoogwaardig landschap rond de stad, waar het goed werken en plezierig toeven is.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Natuurlijk beheer

De afronding van de doelsoortenmonitor moest getemporeerd worden als gevolg van de bezuinigingen 2011-2014 op grasonderhoud (verruiging) en monitoring ecologie. In verband daarmee verschijnt de evaluatie in 2013. In overleg met de corporaties worden steeds meer ecologische voorzieningen in projecten gerealiseerd, zoals 132 gierzwaluwstenen in woongebouw De Groenling aan het Wielewaalplein (ook geschikt voor huismussen). Het gemeentelijk deel van het ontsnipperingsproject is afgerond, waarmee een unieke kwaliteit aan de stadsecologie is toegevoegd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Stadslandbouw uitgebreid

Het groenparticipatieproject de Eetbare Stad is met 54 actieve locaties een groot succes. Daarnaast is er voor de kwekerij van de Stadsakker een locatie gevonden in de stadsrand. In de gebiedsvisie voor de Woldstreek is ruimte gemaakt voor lokale initiatieven.

Biodiversiteit

Ter versterking van de stedelijke natuur is er ruim 15 hectare bermen extra ingezaaid met bloemrijke mengsels. De samenstelling daarvan is afgestemd op inheemse soorten die hier van nature voorkomen. In samenwerking met de Natuur en Milieufederatie en de natuur(beheers)organisaties zijn diverse publieksactiviteiten georganiseerd. Naast de natuurwerkdagen en boomfeestdag waren er acties rond de ijsvogel en stadsvogels. De wedstrijd de Milieuvriendelijkste tuin trok 175 deelnemers. En onder het motto "Groningen zoemt" is veel aandacht besteed aan de honingbij en de wilde bijen met films, lezingen en praktijkdagen. In plaats van een algemeen congres over doelsoortenbeleid hebben we ter afsluiting van Het jaar van de Bij een symposium over de bij georganiseerd in samenwerking met de Gasunie.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Het stadsecologisch beleid is goed geïntegreerd en de doorwerking in projecten functioneert naar tevredenheid. In de uitvoering van het ecologisch beheer wordt consequent en met goed resultaat gewerkt aan de versterking van de stedelijke biodiversiteit.

Beleidsveld

Stadsparken

We onderscheiden in de stad een aantal parken met een stedelijke of zelfs regionale betekenis. Deze parken vervullen een belangrijke recreatieve en ecologische functie voor de stad als geheel. Het gaat hierbij om het Stadspark, het Noorderplantsoen, het Westpark, het Paterswoldsemeer en het Stadsgewestpark Kardingse.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Elk van deze parken wordt gekenmerkt door een eigen thema: in het Noorderplantsoen is dat cultuur, Kardingse staat voor 'actief', Westpark wordt een mozaïek, het Stadspark is 'Engels klassiek' en het Paterswoldsemeer staat voor 'natuurlijk recreatief'. We willen deze verschillende accenten zoveel mogelijk versterken en benutten. We streven daarbij naar een goede afstemming van de verschillende belangen die daarbij een rol spelen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Versterken Engels klassiek karakter Stadspark

De herinrichting van het Springerdeel is met herstel van de bruggen en de keermuur bij het paviljoen bijna afgerond. De Concourslaan is in het voorjaar opnieuw ingeplant met linden. De parkeerplaats moet nog verplaatst worden; hiervoor is een ontwerp gereed. Voor het noordelijk deel is in samenwerking met het waterschap een waterplan opgesteld, dat we als basis gaan gebruiken voor het natuurbeheer. Voor het groenbeheer in dit deel is een vrijwilligersgroep gevormd.

Terugdringen overlast Noorderplantsoen

In het voorjaar van 2012 hebben we opnieuw overleg gehad met de omwonenden van het Noorderplantsoen over de ervaringen en mogelijke maatregelen om overlast door het intensieve gebruik te beperken. Mede op basis daarvan hebben we in 2012 het aantal afvalbakken verder uitgebreid. Daarnaast hebben we de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een schoon Noorderplantsoen opnieuw bij bezoekers onder de aandacht gebracht en hebben stadswachten en politie regelmatig controles uitgevoerd in het plantsoen. De speelweide – die door intensief gebruik slijtage vertoonde – is gerenoveerd en we zijn begonnen met het ontwikkelen van plannen voor een kiosk met toiletten.

Deze maatregelen hebben ertoe bijgedragen dat de overlast als gevolg van het intensieve gebruik is verminderd.

Ontwikkelen functies in het Westpark

In 2012 is de Visie Westpark 2012, inclusief bijbehorende grondexploitatie vastgesteld. Hiermee is ook het krediet beschikbaar gesteld om de afrondende werkzaamheden in dit park uit te gaan voeren. Verder hebben we in 2012 het bestemmingsplan voor het Westpark en zijn directe omgeving geactualiseerd. In een inloopbijeenkomst hebben toekomstige gebruikers van het park (de schooltuinen en de scouting) zich gepresenteerd. Ten slotte is de fundering voor het gebouw van de scouting gerealiseerd. Met

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
het onderbrengen van schooltuinen, scouting en waterskivereniging in het park ontstaat geleidelijk aan het beoogde mozaïek aan functies.
.....

Paterswoldsemeer

Het Meerschapp heeft in 2012 een nieuwe Beleidsvisie vastgesteld. De visie kwam tot stand in goed overleg tussen de drie deelnemende gemeenten, omwonenden en belanghebbenden. Hoofddlijn in de visie is het bewaren van een goede balans tussen recreatie, natuur, wonen en bedrijvigheid. De uitvoering van het project Toeristische en Recreatieve Infrastructuur Paterswoldsemeer (TRIP) ligt op schema.

In 2012 lag het accent op het gebied rondom de Hoornseplas: verbetering van de fiets- en wandelroutes, aanleg van een nieuwe kiosk en openbaar toilet, herinrichting van de stranden voor vrije recreatie en de aanleg van speelvoorzieningen. Er zijn voorbereidende werkzaamheden verricht voor de renovatie van de sluis, de verbreding van de Nijdam en de verbetering van het plein en de parkeermogelijkheden rond Kaap Hoorn. De gemeente Haren heeft de plannen voor de aanpak van de Meerweg en omgeving nader uitgewerkt.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De activiteiten die we in 2012 hebben uitgevoerd hebben ertoe bijgedragen dat de onderscheiden functies van de stedelijke parken verder versterkt konden worden. In het Noorderplantsoen zijn we er in geslaagd de overlast voor omwonenden als gevolg van het intensieve gebruik te beperken.

Beleidsveld

Bewonersparticipatie bij het onderhoud van de leefomgeving

Vanuit de beschikbare onderhoudsbudgetten willen we de huidige bewonersparticipatie in het onderhoud zoveel mogelijk continueren. Daarmee vergroten we de betrokkenheid bij het onderhoud van de stad. De gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en bewoners voor de openbare ruimte krijgt op deze manier meer vorm. We verwachten dat dit leidt tot minder vernielingen en vervuiling en dus tot tevredenheid over de leefomgeving.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Onze ambitie is de daling van de tevredenheid over het onderhoud als gevolg van lagere onderhoudsbudgetten zoveel mogelijk te beperken. Dit doen we door zo goed mogelijk aan te sluiten op de vraag van bewoners en door bewoners mede verantwoordelijk te maken voor hun directe leefomgeving.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Participatie in het schoonhouden van de stad

In 2012 hebben we opnieuw burgers en scholieren gestimuleerd zelf een bijdrage te leveren in het schoonhouden van de eigen woon- of leefomgeving. Het betreft hier een aantal grotere acties door het jaar heen ('Week van Nederland Schoon', de 'Lente- en WinterKriebels', 'MilieuStewards') en vele kleinere afzonderlijke acties. In totaal hebben circa 8000 mensen daadwerkelijk de 'handen uit de mouwen gestoken'.
.....

Maatregelen Huiskamer Binnenstad

Stadsbeheer, Politie en coördinatoren van verschillende afdelingen binnen de gemeente werken in dit project intensief samen om de huiskamer van onze stad (de binnenstad) schoon, heel en veilig te houden.

In 2012 zijn verschillende acties uitgevoerd in het kader van het huiskamerproject. In mei zijn er studentenverkiezingen voor de medezeggenschapsraden geweest. Om wildplakken tegen te gaan hebben we van te voren hierover afspraken gemaakt. In het voorjaar zijn verschillende bewonersacties geweest, onder andere een drijfvuil-actie door bootbewoners. In september zijn op verschillende 'hotspots' extra fietsenrekken geplaatst of extra parkeerplekken voor fietsen gerealiseerd. Bijvoorbeeld op het Gedempte Zuiderdiep voor bioscoop Pathé. Al deze acties hebben in 2012 opnieuw bijgedragen aan een Schone, Hele en Veilige binnenstad.

Uit onderzoek (tweejaarlijkse thermometer binnenstad) komt naar voren dat de waardering voor de binnenstad het rapportcijfer 7.5 krijgt.
.....

Uitvoeren Borgschouw met bewoners

Ook in 2012 heeft een grote groep bewoners een schouw gedaan van hun woonomgeving om te beoordelen of de beoogde BORG kwaliteiten worden gerealiseerd. Uit de analyse van de schouwresultaten blijkt dat we stadsbreed in 91 % van de waarnemingen voldoen aan de beoogde BORG kwaliteit. Daarmee maken we onze ambitie op dit vlak (90 %) duidelijk waar.

Tijdens de evaluatie van de schouw hebben we de resultaten en ervaringen met de betrokken bewoners besproken. Ook hebben we daarbij afspraken gemaakt over accenten in het onderhoud voor het komende jaar. Uit de reacties van de bewoners blijkt dat deze zeer tevreden zijn over deze vorm van participatie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>Groenparticipatie We hebben ruim tien bewonersinitiatieven in het beheer van openbaar groen ondersteund en gerealiseerd. Voorbeelden zijn: Gelderse Roosstraat, Achter de Reitdijk, A.P. Fokkerstraat en de buurtboomgaard in de Hoornsemeer. Verder hebben we diverse nieuwe projecten ondersteund die nog in de voorbereidingsfase zijn en in 2013 worden uitgevoerd. Samen met de Natuur- en Milieufederatie Groningen hebben we de Eetbare stad onder de aandacht gebracht. Hierin krijgen bewoners de mogelijkheid om een geschikt stukje groen eetbaar te beplanten en zelf te beheren. Daarnaast hebben we bewoners ondersteund bij de aanleg van geveltuinen, die ook in 2012 in aantal zijn toegenomen. De in 2012 beoogde resultaten zijn hiermee ruimschoots gerealiseerd.</p>
	<p>Bedrijventerreinen We hadden ons voorgenomen om het onderdeel onderhoud en beheer binnen Parkmanagement Westpoort en Roodehaan verder uit te werken. Op die manier krijgen ondernemers meer verantwoordelijkheid voor en zeggenschap over het onderhoud van de openbare ruimte op het bedrijventerrein. Door de tegenvallende economische ontwikkeling en stagnerende uitgifte hebben we op dit punt in 2012 echter nog geen voortgang geboekt.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De positieve reacties die we krijgen van deelnemers aan de verschillende participatie-activiteiten laten zien dat deze aanpak succesvol is. Samenwerking met bewoners in het onderhoud en aansluiten bij hun vragen leidt tot een grotere betrokkenheid bij - en verantwoordelijkheid voor de woonomgeving bij bewoners. De cijfers uit de tweejaarlijkse leefbaarheid enquête laten zien dat de tevredenheid over het onderhoud in grote lijnen gelijk is gebleven.</p>
Beleidsveld	<p>Onderhoud infrastructuur Een belangrijk deel van het onderhoud is gericht op het in stand houden van een goed functionerende infrastructuur. Dit minder zichtbare onderhoud betreft vooral het functioneren van de riolering en civiele kunstwerken zoals bruggen en kademuren.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? We streven ernaar dat de vuillast (verontreinigingen in het afvalwater) en wateroverlast bij regenbuien binnen acceptabele normen blijven. Verder willen we alle ongezuiverde lozingen opheffen. Door tijdig onderhoud willen we de veiligheid en werking van de riolering voortdurend kunnen garanderen. Ons waterbeleid is gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het voorkomen van waterkwaliteitsproblemen. Daarnaast willen we de veiligheid en werking van alle beweegbare bruggen en ander civiele kunstwerken voortdurend kunnen garanderen.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Rioleringsprojecten In 2012 is de uitvoering van het rioleringsproject in de Schildersbuurt fase 2 iets vertraagd in verband met de moeizame afstemming met netbeheerders. Daarnaast zijn we begonnen met de voorbereiding van fase 3. Verder hebben we het riool vervangen in delen van de Oosterparkbuurt (Bloemenbuurt/Blauwe dorp) en in de Admiraal de Ruyterlaan (Zeeheldenbuurt).</p> <p>De uitvoering van de rioolsanering in de Rivierenbuurt fase 1 is afgerond. Fase 2 is daar in voorbereiding. Het vervangen van de binnenwand van het hoofdriool in de Rivierenbuurt (locatie Maaslaan) is uitgesteld in verband met het ontwerp van de Zuidelijke Ringweg. De riolering van het Damstereiland (Binnenstad Oost) wordt voorzien van een nieuwe binnenwand. Een deel daarvan is in 2012 gerealiseerd. Voor de aanleg van de persleiding van Waterslag II van gemaal Selwerd naar gemaal Damsterdiep zijn weer enkele deelprojecten afgerond. Ook is gemaal Selwerd volledig gerenoveerd.</p> <p>Het opheffen van de ongezuiverde lozingen op Bruilweering heeft een intensief communicatie- en inspraaktraject doorlopen. Eind 2012 zijn de bestekvoorbereidingen gestart. De uitvoering is opgeschoven naar 2013.</p> <p>Ten slotte hebben we in 2012 de problemen met wateroverlast in de Meeuwerderweg (Oosterpoort) aangepakt door de aanleg van een aparte rioolleiding voor het regenwater die rechtstreeks afvoert naar het Oude Winschoterdiep.</p>
	<p>Water In het kader van het afkoppelen van regenwater en het natuurlijker inrichten van vijvers hebben de vijvers in</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Park Selwerd en het Hendrik de Vriesplantsoen natuurvriendelijke oevers gekregen. Deze oevers verhogen de waterkwaliteit en verbeteren de leefomgeving van flora en fauna. In het Stadspark wordt afgekoppeld water van de Grunobuurt opgevangen en gebufferd. Hiervoor hebben we de watergangen verbreed. De waterkwaliteit van de Julianavijver en de Van Brakelvijver is verbeterd door ze uit te baggeren.

We zijn verder gegaan met het optimaliseren van het grondwatermeetnet door peilbuizen te plaatsen (apparatuur waarmee het grondwater wordt gemeten) in Hoogkerk. Voor de ontwikkeling van nieuwe en duurzamere sanitatietechnieken hebben we in Drielanden een nieuw helofytenfilter aangelegd. Dit filter zorgt ervoor dat grijs water (afkomstig van douche en keuken) in de wijk gezuiverd wordt waarna het in de sloten rondom de wijk geloosd kan worden.

We werken bij de ontwikkelingen op het gebied van water samen met de partners in de waterketen binnen de stuur- en werkgroep 'Waterpas'.

Oeverbeschermingen.

Begin 2012 heeft de raad het Meerjarenplan vervangingen en aanvullend lang cyclisch onderhoud vastgesteld. Daarin zijn kades opgenomen die de komende jaren aan onderhoud of vervanging toe zijn. In 2012 hebben we de renovatie en vernieuwing van de Sluskade afgerond en is de oeverbescherming van de kade aan het Damsterdiep vernieuwd. De renovatie van de kade aan het Oosterhamrikkanaal is gestart.

Bruggen, tunnels en viaducten

Door het uitgevoerde preventief onderhoud aan de bruggen hebben er zich geen noemenswaardige problemen voorgedaan. De renovatie van de Gideonbrug is afgerond.

Brugbediening

In 2012 hebben we gesprekken gevoerd met de provincie om te komen tot concrete afspraken over herverdeling van vaarwater en bruggen en over de bediening van bruggen. Dit proces heeft langer geduurd dan we hadden voorzien.

Met de herverdeling kunnen we het niveau van dienstverlening bij de brugbediening verbeteren en tegelijkertijd de beoogde bezuiniging van 50 duizend euro realiseren. Bovendien krijgen we op een aantal plaatsen een grotere zeggenschap over ontwikkelingen aan en op het water.

Havenwezen

Om Stadgers die niet aan het water wonen de gelegenheid te bieden een bootje in de stad te kunnen afmeren hebben we in de afgelopen jaren op vijf locaties een proef met ligplaatsen voor kleine bootjes gedaan. Deze proef is in het najaar van 2012 afgerond, waarna we vier locaties definitief hebben vastgesteld. De locatie 'Kapteynbrug' is komen te vervallen, omdat daar geen animo voor was. In vervolg op de eerste proef hebben we bovendien in het Reitdiep bij de 'Van Goghstraat' nog een nieuwe proflocatie gevonden waar we een dertigtal afmeerplekken mogelijk maken.

Herewegviaduct

Het Herewegviaduct is aan vervanging toe. Vanwege de complexiteit van dit project (ligging over het spoor en bebouwing op korte afstand) laat de feitelijke uitvoering hiervan nog circa 3 jaar op zich wachten. Daarom treffen we in de tussenliggende periode de noodzakelijke levensverlengende maatregelen.

In 2012 hebben we het viaduct frequent geïnspecteerd en op enkele plaatsen zijn delen verwijderd, vervangen en/of vernieuwd. Daarnaast is ook de voorbereiding voor vervanging opgestart in de vorm van verkenningen. Een eerste inloopavond hierover voor de buurt heeft plaatsgevonden.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de uitgevoerde maatregelen hebben we de doelen in 2012 voor dit beleidsveld gerealiseerd.

Beleidsveld

Toezicht en handhaving openbare ruimte

Sinds 1 september 2011 is Stadtoezicht operationeel. In deze nieuwe organisatie zijn verschillende organisatie-onderdelen samengevoegd: (delen van) afdelingen van de gemeente op het gebied van milieuhandhaving, delen van de Parkeerpolicie en Veiligheidszorg Noord. In de nieuwe organisatie werken toezichthouders en handhavers in de openbare ruimte gezamenlijk en onder gemeentelijke regie. Ook is de vergunningverlening voor evenementen, kermis, warenmarkt en standplaatsen ondergebracht bij Stadtoezicht. Vanaf 1 januari 2013 is Stadtoezicht als afdeling ondergebracht bij de nieuwe vakdirectie Stadsbeheer.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Stadstoezicht is gevormd om de verantwoordelijkheid voor alle toezicht en handhaving in de openbare ruimte samen te brengen en de gemeentelijke regie op dit terrein te versterken. De inzet is gericht op het leefbaar, veilig en bereikbaar maken en houden van de stad. Dit doen we door het handhaven van de afgesproken regels, zoals vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen (APVG), het inperken van hinderlijk gedrag en de aanpak van kleine ergernissen in de openbare ruimte. Het preventief informeren van burgers over regels, het handhaven en het stimuleren van goed gedrag, maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze aanpak.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p>Vorming vakdirectie Stadstoezicht</p> <p>Sinds 1 september 2011 is Stadstoezicht operationeel. De bundeling van de handhavingstaken in één organisatieonderdeel is gelukt. De toezichhouders en handhavers zijn ondergebracht bij Stadstoezicht. Kort na de start is geconstateerd dat er sprake is van knelpunten in capaciteit en kwaliteit. Voorbeeld hiervan is dat door het beëindigen van participatiebudgetten stadswachten zijn vertrokken. De instroom van nieuwe stadswachten, die werken met behoud van uitkering, bleef achter.</p> <p>.....</p> <p>Toezicht en handhaving openbare ruimte</p> <p>In 2012 is een eerste Handhavingsprogramma opgesteld, waarin de prioriteiten zijn aangegeven. Deze zijn in nauw overleg met politie en OM tot stand gekomen. Ook burgers zijn hierbij betrokken. In augustus 2012 is een voortgangsrapportage gemaakt.</p> <p>De samenwerking met politie en stadsdeelcoördinatie verloopt goed. Dit blijkt bijvoorbeeld door het in kaart brengen van de hotspots overlast. Inmiddels is de formatie van parkeerhandhaving weer op sterkte. Ook zijn de handhavers steeds meer zichtbaar en herkenbaar aanwezig in de stad.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Door de knelpunten moesten de ambities van toezicht worden bijgesteld. Het proces rond organisatie en vergunningverlening moet worden geprofessionaliseerd. Verbeterslagen op het terrein van financiën en beleid zijn nodig.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

AFVALINZAMELING EN -VERWERKING

Inzameling van huishoudelijk en bedrijfsafval op een milieutechnisch en economisch verantwoorde wijze.

Beleidsvelden

- Afval inzamelen en verwerken
- Verduurzamen wagenpark

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma afvalinzameling en verwerking bedraagt 31,8 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit afvalstoffenheffing, overige inkomsten, inkomsten commerciële dienstverlening en een onttrekking aan de reserves.

Beleidsveld

Afval inzamelen en verwerken

De gemeente Groningen heeft al jaren ervaring met afvalinzameling, -scheiding en -verwerking. De afvalverwerking bij de ARCG (Afvalbeheer Regio Centraal Groningen) ligt de komende jaren vast op basis van langjarige contracten. Bewustwording van burgers door middel van communicatie en participatie is een belangrijk aandachtspunt.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Ons beleid is gericht op beperking van de hoeveelheid afvalstoffen, optimalisatie van de gescheiden inzameling, betere scheiding van deelstromen en optimaal hergebruik van afvalstoffen, binnen de randvoorwaarden van een financieel haalbare afvalstoffenheffing. Bij bedrijfsafval streven wij naar behoud van omzet en marge.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2010	Beoogd 2012 (of later)	Behaald 2012
▪ Nuttige toepassing huishoudelijk afval	▪ 52%	▪ > 53%	▪ 53%
▪ Scheidingspercentage grof huishoudelijk afval	▪ 64%	▪ 68%	▪ 65%
▪ Restafval (inclusief zwerfafval in kg/inw/jaar)	▪ 239	▪ 230	▪ 226
▪ Papier (kg/inw/jaar)	▪ 59	▪ 60	▪ 53
▪ Glas (kg/inw/jaar)	▪ 20	▪ 21	▪ 20
▪ Nagescheiden kunststoffen (in tonnen)	▪ 1.773	▪ 2.000	▪ 2.800

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Afvalinzameling en -verwerking

Groningen zet in op 8 % meer nuttige toepassing in 2015 (Afvalbeheerplan 2011-2015). Uitgangspunt is beter scheiden van het afval door meer bewustwording, betere voorzieningen en inzet van Milieustewards.

BEHAALD RESULTAAT

In 2012 is minder huishoudelijk afval ingezameld dan in 2011. Waarschijnlijk is de aanhoudende economische recessie hiervoor de voornaamste oorzaak. Dit is vooral merkbaar in lagere hoeveelheden grof vuil, oud papier en textiel.

Door verdere procesoptimalisatie is de nascheiding van kunststof door Attero wezenlijk verbeterd. Verwacht voor 2012 in begroting 2.000 ton, gerealiseerd is 2.800 ton.

Bewustwording

We hebben in 2012 doorlopend gecommuniceerd over afvalinzameling en -scheiding (zoals advertenties, lokale media, website en stickers op huisvuilwagens). Door de Milieustewards zijn 52 milieu-educatielessen op scholen verzorgd.

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

	<p>Voorzieningen voor afvalscheiding binnen handbereik In 2012 is 1 nieuwe locatie met glas- en papiercontainers ingericht. Circa 2.700 huishoudens ontvingen een extra minicontainer voor oud papier. In deze gebieden is de hoeveelheid ingezameld papier gestegen. Terwijl er over het algemeen juist een daling van de gescheiden ingezamelde hoeveelheid papier valt te constateren.</p>
	<p>Minder (huishoudelijk) zwerfafval In het kader van burgerparticipatie hebben we het project Milieustewards voortgezet. We hebben een initiatieven en activiteiten van burgers ondersteund waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ 209 zwerfafvalacties, 24 opruimacties in de wijk (Milieustraten, Winterkriebels) en 32 Lentekriebelacties;▪ deelname van 7 scholen aan het project "Minder Afval Dankzij Mij" en 10 theatervoorstellingen over het verminderen van de hoeveelheid afval;▪ 40 geregistreerde en actieve zwerfafval-/snoeprouteteams. <p>Hierbij waren in totaal ruim 8.000 bewoners, scholieren en initiatiefnemers betrokken.</p>
	<p>Handhaving We wilden een aantal gecombineerde acties van de wijkposten en de handhavingsteams uitvoeren op het bijplaatsen van afval bij ondergrondse containers. In 2012 zijn controles uitgevoerd op het plaatsen van afval naast ondergrondse containers. Dit heeft geleid tot circa 500 boetes.</p>
	<p>Tarief afvalstoffenheffing Er zijn verdere stappen gezet in een meer rechtvaardige relatie tussen de afvalproductie en de hoogte van de afvalstoffenheffing. Er is differentiatie aangebracht in de hoogte van de afvalstoffenheffing voor 1-persoons, 2-persoons, 3 t/m 8 en meer dan 8 persoons huishoudens. In 2012 is de afvalstoffenheffing op nagenoeg hetzelfde peil gehouden als in 2011 (geen indexatie).</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De vrijgekomen hoeveelheid afval per inwoner is in 2012 gedaald. Het effect van de aanhoudende recessie is in 2012 merkbaar geweest in geringere hoeveelheden grof vuil, oud papier en textiel. De mate van nuttige toepassing van het huishoudelijk afval is desondanks licht gestegen ten opzichte van het referentiejaar. Door verdere optimalisatie van het scheidingsproces bij Attero is de (na-)gescheiden hoeveelheid kunststofafval sterk gestegen.</p>
Beleidsveld	<p>Verduurzamen wagenpark We geven als gemeente het goede voorbeeld onder andere door verduurzaming van ons eigen wagenpark en verduurzaming van onze brandstoffen. Voor de aanschaf van voertuigen is enige jaren terug conform de nota 'aardgas, tenzij...' zoveel mogelijk ingezet op voertuigen op aardgas, afhankelijk van dienstspecifiek gebruik. Op basis van het huidige aanbod op de markt en een afweging van economisch en milieuhygiënisch rendement (CO2-uitstoot) is het beleid genuanceerd.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Bij de vervanging van auto's gaan we uit van: lichte bedrijfsvoertuigen > 15.000 km: aardgas; dienstauto's > 15.000 km: aardgas; dienstauto's < 15.000 km: zuinige benzine-uitvoering met energielabel A of B. Daarnaast experimenteren we met elektrisch rijden. Bij vervanging wordt ook gekeken naar kleinere voertuigen of een ander type voertuig.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Wagenpark verder verduurzamen</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Onze inzet was: ruim 90 % van onze investeringen bij vervanging/uitbreidingen dient schoner en/of zuiniger te zijn en voor 85% te bestaan uit herbruikbare materialen.▪ In aanbestedingen en aankopen hebben we als minimumeis de "agentschap nl" duurzaamheids-aspecten meegewogen in het aankoopbeleid. Daar waar we kansen zien op verbeterde duurzaamheids-aspecten dan "agentschap nl" aangeeft, wegen we dit af tegen eventuele meerkosten.▪ We volgen nauwlettend de ontwikkelingen in de voertuigtechnologie. Denk aan elektrische voertuigen, CNG/groengas, GTL brandstof, Dual-fuel brandstof systemen en experimenteren daar waar mogelijk en zinvol.▪ Bij investeringen streven we naar voertuigen en machines die bestaan uit minimaal 85 % herbruikbare materialen. <p>BEHAALD RESULTAAT Alle handgereedschap is van mengsmering-brandstof overgegaan op de biologische brandstof ASPEN/Motormix. De mogelijkheden van elektrisch batterij-gereedschap zijn beproefd.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator	Behaald 2011	Beoogd 2012	Behaald 2012
Gemiddelde waarden voertuigen			
▪ Totale wagenpark	▪ 82 %	▪ 86 %	▪ 88 %
▪ Milieudienst	▪ 85 %	▪ 89 %	▪ 89 %
▪ Hulpverleningsdienst	▪ 85 %	▪ 89 %	▪ 90 %
▪ ROEZ	▪ 66 %	▪ 86 %	▪ 82 %
▪ OCSW	▪ 75 %	▪ 100 %	▪ 88 %
▪ SOZAWE	▪ 95 %	▪ 95 %	▪ 95 %
▪ iederz	▪ 89 %	▪ 89 %	▪ 92 %
▪ DIA	▪ 89 %	▪ 89 %	▪ 92 %
▪ Bestuursdienst	▪ 50 %	▪ 100 %	▪ 100 %

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Eind 2012 was 88 % van het gemeentelijk wagenpark schoon. Hiermee is het gestelde doel ruimschoots behaald.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3	OVERIG ONDERHOUD EN BEHEER OPENBARE RUIJITE
	Beleidsveld <ul style="list-style-type: none">▪ Bodem
	GELD <p>Het lastentotaal van het deelprogramma overig onderhoud en beheer openbare ruimte bedraagt 4,9 miljoen euro. Deze laten worden gedekt werken voor derden, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.</p>
Beleidsveld	Bodem <p>Het beleidsveld bodem houdt zich bezig met het duurzaam ontwikkelen, benutten en beheren van de bodem. Hierbij zijn de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het convenant "bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties" de belangrijkste landelijke kaders. Die zijn waar nodig uitgewerkt in Groningse beleidskaders. Ook de interne advisering op ruimtelijke plannen, uitvoeringsprojecten, bouwvoorvragen en aan- en verkopen draagt bij aan het duurzaam ontwikkelen, benutten en beheren van de bodem.</p>
Doelen	Wat wilden we bereiken? <p>De bodem wordt duurzaam benut en draagt bij aan een optimale leefomgevingskwaliteit:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ De kwaliteit van de bodem moet geschikt zijn voor het beoogde gebruik; er mogen geen risico's aanwezig zijn voor de gezondheid, het bodemleven en voor verspreiding van verontreinigingen in het grondwater.▪ Duurzaam (her)gebruik van grond en benutten van de mogelijkheden die de ondergrond biedt voor duurzame energie.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? <p>.....</p> <p>Uitvoeren wettelijke taken (Wet bodembescherming) We hebben activiteiten uitgevoerd conform het Uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014. We hebben:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Beschikkingen binnen het daarvoor geldende kader afgegeven.▪ Meldingen binnen het daarvoor geldende kader behandeld.▪ Toezicht gehouden en gehandhaafd op de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit.▪ Lopende (na)zorg verplichtingen bodemsanering uitgevoerd. <p>.....</p> <p>Bodemadvies Relevante projecten, omgevingsvergunningaanvragen en aan- en verkopen zijn voorzien van een bodemadvies. De bodemsanering Helperplein is afgerond.</p> <p>.....</p> <p>Aanpak spoedlocaties De acht nog aan te pakken humane spoedlocaties liggen in de aanpak op schema, 35 locaties zijn afgerond. De lijst met spoedlocaties met risico op verspreiding van verontreinigingen is gereed.</p> <p>.....</p> <p>Uitvoeren project Grondig De tweede fase van het project heeft vertraging opgelopen als gevolg van de benodigde actualisatie van de inventarisatie. Hierbij zijn een aantal systeemfouten naar voren gekomen die in 2012 zijn opgelost. We zijn gestart met een pilot voor het vervolg.</p>
Conclusie	Wat hebben we bereikt? <p>De doorlopende activiteiten leveren een continue bijdrage aan duurzaam bodembeheer. Het project aanpak spoedlocaties ligt op schema. Het project Grondig heeft vertraging opgelopen en zal in 2013 nieuwe resultaten opleveren.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte						
Deel-progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Vershil
Lasten						
9.1	MD/ROEZ	Kw aliteit van de leefomgeving	57.397	60.086	60.747	-661
9.2	MD	Afvalinzameling en -verwerking	31.461	31.672	31.784	-112
9.3	MD/ROEZ	Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	3.021	5.417	4.891	526
Totaal lasten			91.879	97.175	97.422	-247
Baten						
9.1	MD/ROEZ	Kw aliteit van de leefomgeving	22.131	22.717	24.924	2.207
9.2	MD	Afvalinzameling en -verwerking	33.725	34.372	35.469	1.097
9.3	MD/ROEZ	Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	1.347	1.347	1.359	12
Totaal baten			57.203	58.436	61.752	3.316
Totaal saldi voor bestemming			-34.676	-38.739	-35.670	3.069
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			545	1.477	1.477	0
Totaal onttrekkingen			1.537	5.401	5.401	0
Totaal saldi na bestemming			-33.684	-34.815	-31.746	3.069

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

9.1 Kwaliteit van de leefomgeving

V 1,5 miljoen euro

Resultaat riolering (V 243 duizend euro)

Het voordeel op de lasten (V 222 duizend euro) wordt grotendeels veroorzaakt doordat niet alle onderhoudsprojecten voor meer dan 50% gerealiseerd zijn. De opdrachten zijn wel volledig weggezet maar mogen overeenkomstig de financiële verordening niet als verplichting worden aangemerkt

Het voordeel in de baten (V 21 duizend euro) wordt veroorzaakt doordat er hoger opbrengsten rioolrecht zijn.

Resultaat Begraven (V 161 duizend euro)

Het voordeel in de lasten (V 43 duizend euro) wordt enerzijds veroorzaakt door lagere kapitaallasten, lagere kosten in verband met vacaturruimte en ziekte en uitgesteld onderhoud in afwachting van de uitwerking van de beheersplannen (voordeel 96 duizend euro), anderzijds waren de kosten op uitvoering van de Wet op de Lijkbezorging hoger in verband met een hoger beroep op deze voorziening (nadeel 53 duizend euro)

Het voordeel aan de batenkant (V 118 duizend euro) ontstaat grotendeels door hoger dan verwachte opbrengsten uit begraafrechten en de Wet op de Lijkbezorging.

Borg Groen en Speelvoorzieningen en overig (N 370 duizend euro)

- Een tweetal groenprojecten die in 2012 zijn opgestart waarvan de verwachting was dat deze projecten in 2013 financieel zouden worden afgerekend, zijn alsnog op basis van 50% gereed melding conform de richtlijnen in 2012 afgerekend. Hierdoor is een nadeel in 2012 ontstaan van 100 duizend euro.
- Een nadeel van 236 duizend euro wordt veroorzaakt doordat de kosten van het (ecologisch) beheer bermen en sloten voor het storten van slootballast en bermmaaisel toeneemt door extra (ecologisch) te beheren areaal berm, water en oever. Hiervan is 82 duizend het gevolg van het ecologisch beheer in plaats van traditioneel beheer en 156 duizend wordt veroorzaakt door meerwerk.
- Overige posten binnen BORG tellen op tot een nadeel van 33 duizend euro.

Overdracht A7 (V 1,4 miljoen euro)

Voor de overdracht van het eigendom, beheer en onderhoud van de oude rijksweg A7 (inclusief Gideonbrug) door Rijkswaterstaat heeft de gemeente in 2009 een afkoopsom ontvangen van 4,2 miljoen euro. Hetgeen aan de voorziening is toegevoegd voor achterstallig beheer en onderhoud.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De werkzaamheden worden in 2013 afgerond. In totaal wordt 1,4 miljoen euro niet meer uitgegeven, vrijval voorziening. In de begroting 2013 is reeds voorgesteld 1,1 miljoen in te zetten voor de bezuinigingen, daarnaast is in Turap 3 - 2012 nog extra 0,3 miljoen euro vrijval op de voorziening opgenomen als resultaat.

ISV Groen en Blauw (V 205 duizend euro)

Vanuit ISV is in 2012 voor deelprogramma kwaliteit van de leefomgeving 617 duizend euro beschikbaar gesteld. Hiervan is 412 duizend euro uitgegeven. Het gaat om een bijdrage in het kader van uitvoerende werkzaamheden Stadspark en Hoendiep Noord-Westpark. De niet uitgegeven middelen hebben betrekking tot het onderdeel Groen en Blauw (ecologie, waterbeheer, duurzame inrichting stadsranden in beheer en inrichtingsgebieden).

Uurtarieven personeel (N 520 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte leiden hogere kosten tot hogere uurtarieven voor menstuurinzet. De ureninzet was lager dan begroot maar door het hogere uurtarief heeft dit per saldo tot hogere kosten geleid.

Bij ongediertebestrijding zowel commercieel als niet-commercieel heeft zich een stijging van de mensureninzet voorgedaan. Voor een groot deel worden deze veroorzaakt door opleiding medewerkers. Waar normaal één persoon de taak uitvoert, waren het dit jaar er meestal twee die de werkzaamheden uitvoerden.

Overige kosten Stadstoezicht (V 452 duizend euro)

Bij Stadstoezicht zijn de uurtarieven personeel hoger dan begroot. Het betreft een verschuiving met overige kosten, waardoor een voordeel ontstaat op die overige kosten. Daarnaast zijn er hogere overige kosten bij onderdeel gevonden en verloren voorwerpen. Deze activiteit is per 1 juni 2012 gestart. Voor het jaar 2012 zijn geen middelen beschikbaar gesteld. Totaal negatief effect hiervan bedraagt 42 duizend euro.

Materiaalkosten (V 326 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte ontstaat een voordeel door lagere kosten voor materiaaluurinzet. Minder inzet materiaal en een lichte tariefstijging leveren per saldo minder kosten. Bij commerciële straatreiniging ontstaan lagere materiaalkosten door afname van het aantal opdrachten bij onder andere de wegenbouw.

Commerciële straatreiniging (N 357 duizend euro)

Bij commerciële straatreiniging zijn de opbrengsten lager dan begroot door afname van het aantal opdrachten bij onder andere de wegenbouw. Verder zijn de opbrengsten te hoog begroot. De begroting 2013 is meer conform de werkelijkheid opgesteld;

Vegen uit rioolrecht (V 100 duizend euro)

Bij riolering zijn de opbrengsten hoger doordat een bedrag van 100 duizend euro extra ten laste van de rioolrechten gefactureerd (op aangeven van RO/EZ) als gevolg van de bezuinigingsmaatregel "vegen uit rioolrecht".

Beheer openbare ruimte (V 131 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte is een voordeel ontstaan door een nagekomen bate uit 2011 en door tariefsverhoging, een stijging in de opbrengsten van de ondergrondse toiletten.

Opbrengsten Stadstoezicht (N 253 duizend euro)

Bij stadstoezicht zijn de opbrengsten uit beschikkingen lager dan begroot. In de loop van het jaar is het aantal medewerkers van Stadstoezicht die bevoegd zijn om bekeuringen uit te schrijven op niveau gebracht. Door de lagere bezetting in het eerste gedeelte van het jaar blijft het aantal beschikkingen achter. Verder is het begrote bedrag voor beschikkingen niet reëel. Voor de begroting 2013 is dit ook als knelpunt aangemeld. Als gevolg van het gemelde knelpunt is intern een projectgroep aan werk om de problematiek in beeld te brengen.

Bij stadstoezicht ontstaat een hogere opbrengst omdat er een bedrag aan SoZaWe mag worden gefactureerd als overheadvergoeding. Deze vergoeding is niet begroot.

Overige voordelen leiden per saldo tot een voordeel van 28 duizend euro.

9.2 Afvalinzameling en -verwerking

V 985 duizend

Het beleidsveld Inzamelen en verwerken heeft betrekking op de activiteiten bedrijfsafval en huishoudelijk afval. Bij bedrijfsafval is het resultaat (saldo van baten en lasten) in overeenstemming met de begroting. De opbrengsten zijn lager door afname van commerciële activiteiten (N 547 duizend euro). De concurrentie bij bedrijfsafval is groot, waardoor het werven en behouden van klanten moeilijker wordt. Door efficiency maatregelen in de logistiek en doordat er minder tonnage bedrijfsafval is ingezameld zijn er ook lagere inzaamkosten en lagere vuilverwerkingskosten (V 499 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bij huishoudelijk afval is het resultaat positiever dan de begroting. De inzamelkosten zijn licht gestegen (N 119 duizend euro). De vuilverwerkingskosten zijn beïnvloed door meerdere factoren: een lager tonnage huishoudelijk afval en hogere kosten in verband met de verwerking van kunststof (per saldo een nadeel van 492 duizend euro). De kostenstijging voor kunststof wordt volledig gecompenseerd door extra opbrengsten. De hogere opbrengsten huishoudelijk afval (V 1644 duizend euro) bestaan uit:

- opbrengst actie AEE Wecycle in 2011, die in 2012 is ontvangen (V 40 duizend euro);
- vermeden vuilverwerkingskosten kunststoffen 2010 t/m 2012 meegenomen. Bij het opstellen van de begroting waren deze incidentele opbrengsten niet bekend (V 647 duizend euro);
- De opbrengst Afvalstoffenheffing is hoger dan begroot (V 450 duizend euro). Hiervoor zijn twee oorzaken. Ten eerste zijn er meer aansluitingen dan begroot. Ten tweede is bij het opstellen van de begroting uitgegaan van een tariefverlaging van 4,54 euro per huishouding. Dit voorstel is echter door het college en raad niet overgenomen bij de behandeling van de tarievennota 2012;
- Er is sprake van hogere opbrengsten kunststoffen in verband met nieuwe tarieven van het afvalfonds voor het scheiden van kunststoffen. Hoewel hiertegenover ook hogere vuilverwerkingskosten kunststof staan levert dit per saldo een voordeel op (V 507 duizend).

9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte V 538 duizend euro

BAG/WKPB/BGT (N 246 duizend euro)

De gemeente is verplicht om bepaalde registraties bij te houden. Deze verplichting ligt vast in diverse wetten, onder andere de Wet basisregistraties adressen gebouwen (BAG), de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (WKPB) en vanaf 2012 de Wet basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De gemeente is verplicht de komende drie jaar deze basisregistratie te implementeren (samen met de andere bronhouders). De ureninzet voor de BAG/WKPB/BGT is hoger dan begroot.

Project Grondig (V 829 duizend euro)

Uit het rekeningresultaat 2011 is voor het project Grondig in 2012 829 duizend euro beschikbaar. Omdat sprake is van een heroriëntatie hebben in 2012 geen uitgaven plaatsgevonden. Een bedrag van 130 duizend euro zal in het eerste halfjaar van 2013 worden besteed voor het uitvoeren van een pilot. Hiervoor is een verzoek voor tussentijdse resultaatbestemming ingediend, die in de decemberraad is goedgekeurd.

Overige effecten (N 45 duizend euro)

Door de afname van opdrachten in het kader van ruimtelijke plannen ontstaan lagere opbrengsten. (N 163 duizend euro). Afnemende werkvoorraad en vacatures bij de afdeling bodem leiden tot een voordeel. (V 118 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 10 Veiligheid

Veilige stad voor alle Stadgers, door alle Stadgers

Zorgen voor veiligheid is een belangrijke overheidstaak. In dit programma bundelen we onze specifieke inzet op dit terrein. Groningen is een veilige stad. Dat moet zo blijven en we willen dat mensen dat ook zo beleven.

Werken aan een veilige stad doen en kunnen we niet alleen. Politie en openbaar ministerie zijn voor ons belangrijke partners. Maar veiligheid begint eerder: met welzijnsinstellingen, zorgaanbieders, het onderwijs, woningcorporaties, andere partners uit de justitieketen en maatschappelijke instellingen werken we gezamenlijk aan een stad waar iedereen zich veilig kan voelen. Van veel betekenis hiervoor is de betrokkenheid van de inwoners, bij elkaar, hun buurt en hun wijk. Die betrokkenheid proberen we te versterken.

We zeggen: 'samen leven en samen wonen, een veilige stad voor alle Stadgers' – maar we zeggen ook: 'samen leven en samen wonen: veiligheid bieden en veiligheid krijgen'.

Relevante beleidsnota's

Verordening Brandweezorg en Rampenbestrijding (2003)
Regionaal Repressief dekkingsplan (in regionale context vastgesteld in 2005)
Beleidsplan Brandweezorg en rampenbestrijding 2008-2011
Kaderconvenant integrale handhaving overheidsregelingen (2008)
Onder Dak, Regionaal Kompas Groningen 2008 - 2012 (2009)
Aanpak multiprobleemgezinnen krachtwijken (2009)
Nota nazorg ex-gedetineerden (2010)
Nota Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties (2010)
Beleidsregel Externe Veiligheid gemeente Groningen (college 2010)
Regionaal convenant aanpak zware georganiseerde misdaad (2010)
Regionaal convenant ketenaanpak mensenhandel (2010)
Regionaal Risicoprofiel regio Groningen 2010 – 2013
Beleidsplan Handhaving Wabo 2010 - 2013
Gemeentelijk rampenplan (2011)
Regionaal Crisisplan (2011)
Samen werken aan veiligheid - kadernota Veiligheidsbeleid 2011-2014
Stad om op te groeien - kadernota integraal jeugdbeleid 2011 – 2014
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2011 – 2014
Horecanota 2011 - 2015
Brandbeveiligingsverordening (2012)
Activiteitenplan brandweer Stad 2012 - 2013

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Veilige woon- en leefomgeving**
- 2. Bedrijvigheid en veiligheid**
- 3. Jeugd en veiligheid**
- 4. Integriteit en veiligheid**
- 5. Fysieke veiligheid**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

Voor sommige onderdelen van het programma veiligheid wordt vanwege het ontbreken van geschikte indicatoren op activiteiten gestuurd. Daarnaast gebruiken we indicatoren uit de (tweejaarlijkse) Monitor Leefbaarheid en Veiligheid; deze is in 2012 weer afgenomen. De uitkomsten op de onderdelen overlast, drugsoverlast en ervaren onveiligheidsgevoelens zijn iets slechter dan in 2010. De wijken Centrum, Oosterparkwijk, Vinkhuizen, Beijum-oost en Korreweg/De Hoogte komen als het minst veilig uit de bus. De score op de indicator verloedering echter is gedaald; minder mensen ervaren verloedering. Het aantal geweldsincidenten daalt, voornamelijk door een daling in de binnenstad. Het aantal inbraken is een klein beetje lager dan in 2011 en blijft een punt van aandacht.

We houden een professionele parate brandweerorganisatie in stand om zo snel mogelijk brand te bestrijden en hulp te verlenen bij incidenten. In 2012 hebben we nagenoeg voldaan aan de vastgestelde opkomsttijden en presteren we boven het landelijk gemiddelde. De repressieve ploegen voldoen aan de wettelijke opleiding- en geoefendheidseisen. We proberen nodeloze uitrukken te voorkomen. Het project om deze nodeloze uitrukken te beperken – ingezet in 2011 – is in 2012 voortgezet en heeft vooral door aanpassingen in het UMCG tot goede resultaten geleid. Bijkomend 'nadelig' effect is dat – vanwege de nabije ligging van het UMCG – het percentage 'opkomsten binnen de tijd' wel wat gedaald is. We zijn in 2012 een traject gestart om dit terug te dringen en de eerste resultaten zijn bereikt.

In samenwerking met onder andere de provincie en de brandweer zien wij toe op de risico's bij het gebruik van gevaarlijke stoffen. We verkleinen en beheersen deze risico's zoveel mogelijk door het toetsen van beleid en uitvoering op wet- en regelgeving en het externe veiligheidsbeleid bij vergunningverlening en handhaving van risicobedrijven, bij bestemmingsplannen en bij stedelijke ontwikkelingen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING

Essentie van dit thema is de borging van de sociale veiligheid in wijken en buurten. Het gaat daarbij om het voorkomen en aanpakken van overlast, verloedering en criminaliteit, inzetten op beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het vasthouden en waar nodig verbeteren van het veiligheidsgevoel van de buurtbewoners.

Beleidsvelden

- Beheer woonomgeving-kwaliteit
- Veilige thuissituatie; aanpak huiselijk geweld
- Veilig en leefbare wijken en buurten
- Veilig uitgaan en veilige evenementen

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Veilige woonomgeving en leefomgeving bedraagt 540 duizend euro. Deze lasten zijn gedekt uit extra beleidsmiddelen en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Beheer woonomgevingkwaliteit

Het schoon en heel houden van de stad draagt bij aan de leefbaarheid en veiligheid van diezelfde stad. Dit geldt ook voor het toezicht op en handhaven van activiteiten en evenementen in de openbare ruimte. Zie verder programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte, deelprogramma 1 Kwaliteit van de woonomgeving.

Beleidsveld

Veilige thuissituatie, aanpak huiselijk geweld

Wij willen geweld in afhankelijkheidsrelaties stoppen en slachtoffers van huiselijk geweld veiligheid bieden. Hiervoor subsidiëren we het Steunpunt Huiselijk Geweld en zetten waar dit kan de Wet tijdelijk huisverbod in. Zie verder programma 4 Welzijn Gezondheid en Zorg, deelprogramma 2 Preventie en Zorg, beleidsveld Vrouwenopvang/Geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Beleidsveld

Veilige en leefbare wijken en buurten

We willen randvoorwaarden creëren en borgen voor veiligheid en leefbaarheid in al onze wijken, voor alle Stadgers. Voor de specifieke aanpak van veiligheidsproblemen in straten of buurten stellen we middelen beschikbaar.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Wij willen criminaliteit en overlast in buurten en wijken verminderen en voorkomen.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

Indicator*	Behaald 2010	Behaald 2012	Middellang termijndoel 2014
▪ Overlast (indicatiescore op schaal van 1 – 10, hoger is meer)	▪ 3,1	▪ 3,5	▪ 3
▪ Drugsoverlast (%)	▪ 7%	▪ 8%	▪ 8%
▪ Overlast door omwonenden (%)	▪ 10%	▪ 12%	▪ 10%
▪ Verloedering (indicatiescore op schaal van 1 – 10, hoger is meer)	▪ 3,7	▪ 3,4	▪ 4
▪ Bewoners die zich wel eens onveilig voelen (%)	▪ 19%	▪ 20%	▪ 15%

* Deze indicatoren zijn ontleend aan de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid, die tweejaarlijks wordt afgenomen

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang termijndoel
-----------	--------------	--------------	------------------------

Gemeenterekening 2012 - bijlage

▪ Aantal mishandelingen (per 1000 inwoners)	▪ 4,5	▪ 4,2	▪ 4
▪ Aantal inbraken (per 1000 woonruimten)	▪ 11,5	▪ 11,4	▪ 9,6

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Diverse activiteiten

In 2012 hebben we diverse bestaande activiteiten voortgezet, zoals de veelplegeraanpak, de ketenaanpak dak- en thuislozen en de aanpak van overlastgeevenden. We blijven hulp bieden aan kwetsbare burgers en werken aan veiligheidsvraagstukken op buurt- en wijkniveau. Het coördinatiepunt ex-gedetineerden is ondergebracht in het Veiligheidshuis, waar we met vele partijen hebben samengewerkt. Ook in 2012 hebben we Burgernet ingezet.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben vele activiteiten voortgezet, zoals we van plan waren. De uitkomsten van de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid 2012 zijn op de onderdelen overlast, drugsoverlast en onveiligheidsgevoel iets slechter dan in 2010. Op verloedering is de score positiever dan in 2010. De wijken Centrum, Oosterparkwijk, Vinkhuizen, Beijum-oost en Korreweg/De Hoogte komen als het minst veilig uit de bus. Het aantal geweldsincidenten is gedaald, vooral in de binnenstad. Het aantal inbraken is een klein beetje lager dan in 2011 en blijft een punt van aandacht.

Beleidsveld

Veilig uitgaan en veilige evenementen

Groningen kent een rijk aanbod van horeca en evenementen. Dit brengt de stad en de Stadjes veel profijt; er is het economisch effect, met de vele bezoekers aan onze binnenstad en de evenementen. En we genieten van de levendigheid en de positieve sfeer die bij deze recreatieve voorzieningen horen. Ook uit veiligheidsoogpunt is dit laatste van belang: door te sturen op een positieve sfeer krijgt een negatieve sfeer minder gelegenheid. Dit willen wij dus zeker zo houden.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Zodanige randvoorwaarden in stand houden dat de horecaondernemers en evenementmakers via positieve impulsen hun bijdrage kunnen blijven leveren aan de veiligheid en leefbaarheid van Groningen. Tegelijkertijd wilden we dat de mogelijke negatieve veiligheidseffecten van deze voorzieningen minimaal en beheersbaar blijven.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012	Middellang termijndoel
▪ Aantal aangiften geweldsincidenten binnenstad (mishandeling en bedreiging)	▪ 483	▪ 405	▪ -	▪ 472

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Diverse activiteiten

Samen met de politie hebben we de uitvoering van het integrale horecabeleid voortgezet. Zo zijn we begonnen de uitvoering van de nieuwe/aanvullende veiligheidsmaatregelen zoals genoemd in de Horecanota 2011-2015. De politie zet gedurende de uitgaansavonden structureel de zogenaamde Openbare Orde Teams in. Sinds eind 2012 worden gedurende de uitgaansavonden ook gemeentelijk toezichhouders ingezet. De voorgenomen invoering van het landelijke concept "Bar Veilig" heeft helaas geen doorgang kunnen vinden omdat de daarbij behorende trainingen sinds 1 januari 2012 landelijk niet meer beschikbaar bleken te zijn. Binnen de horecabranche is het nog niet tot de invoering van een collectief lokaalverbod gekomen. Door voorlichtingen hebben we het gebruik van polycarbonaat (in plaats van glas), onder de horecaondernemers gepromoot. In het handhavingsprotocol horeca is opgenomen dat de burgemeester, bij herhaling van incidenten met glas, het gebruik van polycarbonaat verplicht kan opleggen. Verder zijn we begonnen met de voorbereidingen van de invoering van de nieuwe Drank- en Horecawet. Met de inzet van een accountmanager evenementen hebben we het contact met organisatoren en horecaondernemers verbeterd. Door het toepassen van risicoanalyses op grote evenementen krijgen we in een vroeg stadium zicht op risico's en kunnen we adviseren over te nemen maatregelen.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Het aantal geweldsincidenten in de binnenstad is met circa 16% afgenomen en ligt daarmee al onder het streefniveau voor 2014.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

BEDRIJVIGHEID EN VEILIGHEID

In winkelgebieden kunnen zich verschillende vormen van onveiligheid voordoen. Onveiligheid op bedrijventerreinen kent eveneens zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal en vernieling naast de inrichting en het onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid.

Beleidsveld

- Veilig winkelgebied, bedrijfterreinen

GELD

Op dit deelprogramma zijn geen lasten verantwoord.

Beleidsveld

Veilig winkelgebied, bedrijfterreinen

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Verdere borging en waar nodig verbetering van de sociale en fysieke veiligheid in winkelgebieden en op bedrijventerreinen in Groningen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Borgschouwen en andere maatregelen

Het afgelopen jaar zijn wij bezig geweest met de uitvoeringsmaatregelen van het Keurmerk Veilig Ondernemen op de bedrijventerreinen (KVO-B). De procedure is nu opgestart voor een hercertificering in 2013 (dit gebeurt eens in de twee jaar). In 2012 zijn we gestart met borgschouwen op bedrijventerreinen. Verder heeft een verkenningsonderzoek naar cameratoezicht op bedrijventerreinen geleid tot een principebesluit voor cameratoezicht op bedrijventerreinen. In de binnenstad is met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) een vierde ster behaald (van maximaal vijf).

Bedrijfsbezoeken georganiseerd

Het Servicepunt Detailhandel is een samenwerkingsverband tussen gemeente, UWV en Hoofdbedrijfschap Detailhandel. Het aantal bedrijfsbezoeken was ruimschoots meer dan 250, waarbij steeds aandacht is geweest voor veiligheid (instrumenten). Er zijn diverse voorlichtingsactiviteiten georganiseerd, bijvoorbeeld in het kader van de Donkere Dagecampagne tegen overvallen. In totaal zijn ongeveer 350 medewerkers bereikt met deze activiteiten.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben de samenwerking met de diverse partners in de binnenstad en op de bedrijventerreinen succesvol voortgezet, door nieuwe activiteiten op te pakken. De vierde ster in de binnenstad laat zien dat we meerjarig samenwerken, ook hier met aandacht voor schoon, heel en veilig.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

JEUGD EN VEILIGHEID

We willen dat onze kinderen/jongeren opgroeien in een veilige omgeving, thuis en daarbuiten. We willen kinderen en jongeren in Groningen in hun leefwerelden beschermen tegen negatieve invloeden. Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd, bieden we nieuw perspectief.

Zie verder bij programma 3 Jeugd en Onderwijs, deelprogramma Integraal Jeugdbeleid, bij het beleidsveld Veilig opgroeien.

GELD

Op dit deelprogramma zijn geen lasten verantwoord.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4 **INTEGRITEIT EN VEILIGHEID**

Beleidsvelden

- Bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad
- Drugs/aanpak cannabisketen
- Mensenhandel/Prostitutie

GELD

Op dit deelprogramma zijn geen lasten verantwoord.

Beleidsveld	Bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad Georganiseerde criminaliteit kenmerkt zich door: samenwerking en logistiek ("systeem"), het streven naar criminele winst en het niet primair belang stellen in legale bedrijfsuitoefening. Vormen van georganiseerde criminaliteit zijn o.a. productie van en handel in drugs, mensensmokkel/-handel, internetcriminaliteit en wapenhandel.
Doelen	Wat wilden we bereiken? Voorkomen dat de georganiseerde criminaliteit misbruik maakt van de gemeentelijke dienstverlening en het bestuurlijke instrumentarium inzetten om de bewegingsruimte voor georganiseerde criminaliteit in Groningen te minimaliseren.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Diverse activiteiten De samenwerking met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Noord-Nederland (RIEC) in het kader van de pandsgewijze screening (Gelkinge- en Steentilstraat) is voortgezet. De screening is er op gericht om te bekijken in hoeverre er een link is tussen die panden en de georganiseerde misdaad en welke bestuurlijke maatregelen de gemeente daartegen kan nemen. De Wet BIBOB (Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) hebben we consequent toegepast. Een aantal aanvragers van een horeca-exploatievergunning heeft vervolgens besloten hun aanvraag niet door te zetten. We hebben het onderzoek naar de growshops afgerond. Dit gebeurde op basis van het kaderconvenant integrale handhaving overheidsregelingen en in samenwerking tussen de gemeente, de politie en de Belastingdienst.
Conclusie	Wat hebben we bereikt? We hebben de voorgenomen activiteiten uitgevoerd. De wet BIBOB pasten we consequent toe, waar een preventieve werking van uit ging. De screening van het RIEC heeft tot op heden geen concrete aanwijzingen opgeleverd betreffende een mogelijke link naar georganiseerde misdaad. De maatschappelijke effecten zijn moeilijk meetbaar.
Beleidsveld	Drugs/aanpak cannabisketen De problematiek is veelomvattend en complex. Aspecten zijn in elk geval: <ul style="list-style-type: none">▪ Productie van en handel in drugs door criminele netwerken (een vorm van georganiseerde criminaliteit);▪ Overlast van grow-, smart- en coffeeshops en daarachter schuilgaande illegale hennepcultuur;▪ Aanpak van de overlast uit drugsbanden.
Doelen	Wat wilden we bereiken? Verminderen van de drugsproblematiek en terugdringen van de overlast.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Drugs/aanpak cannabisketen Het Handhavingsprotocol Horeca gemeente Groningen 2010 en het Handhavingsprotocol grow-, smart- en headshops 2009 en de Wet BIBOB zijn consequent toegepast. Dit heeft geleid tot de definitieve sluiting van

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>een coffeeshop en de sluiting voor drie maanden van een andere coffeeshop.</p> <p>In de eerste helft van 2012 zijn (illegale) activiteiten in en/of vanuit grow- en smartshops in kaart gebracht, met als doel het ontwikkelen van een strategie om tot een effectieve integrale aanpak van de gesignaleerde/vermoede illegale praktijken te komen. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat bij alle onderzochte bedrijven "wel iets aan de hand is". In veel gevallen was er sprake van strijdigheid met het bestemmingsplan, antecedenten Opiumwet of een ondoorzichtige financiële administratie. In voorkomende gevallen is handhavend opgetreden. In het vervolg hierop is in juni 2012 besloten de integrale controles structureel voort te zetten.</p> <p>In de tweede helft van 2012 zijn voorbereidingen getroffen voor de beoogde invoering van een Besloten club (B-)criterium en een Ingezetenen (I-)criterium voor coffeeshops (de "Wietpas"). Aan het einde van 2012 bleek dat het B-criterium niet landelijk wordt ingevoerd en dat ten aanzien van het I-criterium lokaal maatwerk mogelijk is.</p> <p>Er is beleid ("Damoclesbeleid") opgesteld ten aanzien van de aanpak van drugshandel in woningen/panden. Hiermee kunnen we panden waarin of van waaruit drugshandel plaatsvindt (incl. hennepwekerijen) aanpakken.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We hebben de activiteiten uitgevoerd volgens plan. Uit de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid 2012 blijkt dat de ervaren drugsoverlast licht is gestegen, maar niet hoger is dan onze streefwaarde. Het blijft lastig om een directe relatie te leggen tussen de door ons uitgevoerde activiteiten en de uitkomsten van de monitor.</p>
Beleidsveld	<p>Mensenhandel/Prostitutie</p> <p>Mensenhandel betreft een vorm van georganiseerde criminaliteit waarbij mensen, veelal met list en bedrog, worden "verleid" arbeid te verrichten binnen een bepaalde economische branche. Hierdoor kunnen zij geen sturing meer uitoefenen op hun eigen werk- en leefsituatie. Deze vorm van georganiseerde criminaliteit komt in Groningen vooral voor binnen de prostitutiebranche. De stad Groningen kent twee raamprostitutiegebieden met in totaal 62 panden en 146 ramen. Het toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden gebeurt door de bestuurlijk toezichhouders van de gemeente in samenwerking en afstemming met de politie.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Terugdringen van het verschijnsel mensenhandel. Het verbeteren van de werkomstandigheden van de prostituees, het voorkomen van vrouwenhandel en andere misbruiksituaties door een strikte handhaving van de vergunningsvoorwaarden en het tegengaan van illegale prostitutie.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Diverse activiteiten</p> <p>De gemeentelijk toezichhouders prostitutie hebben samen met de politie structureel controles gehouden in de vergunde prostitutiesector. Het handhavingsprotocol is consequent toegepast.</p> <p>De ketenaanpak mensenhandel is in 2012 voortgezet. Bij het toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden is een aantal malen geconstateerd dat het alarmsysteem (waarschuwingssysteem) niet goed functioneerde. De betrokken vergunninghouders hebben daar een bestuursrechtelijke waarschuwing voor ontvangen.</p> <p>De voor 2012 voorgenomen activiteiten, zoals de evaluatie en invoering van de nieuwe landelijke regelgeving, hingen voor een belangrijk deel samen met het van kracht worden van de nieuwe Prostitutiewet. Die wet is er echter niet gekomen. Het wetsvoorstel is teruggenomen door de minister.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het aantal binnenkomende meldingen over mogelijke gevallen van mensenhandel neemt toe. We zien dit als een positieve ontwikkeling, er is meer bekendheid met het verschijnsel mensenhandel en er is bereidheid tot het doen van meldingen. Dit is een voorwaarde om mensenhandel te kunnen bestrijden.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 5

FYSIEKE VEILIGHEID

Fysieke veiligheid omvat het voorkomen en beperken van risico's van ongevallen, branden en rampen, incidenten waarbij mensen gewond kunnen raken of kunnen overlijden of waarbij (grote) schade ontstaat. De gemeente Groningen wil zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving, voor Groningers en bezoekers van de stad. Dit betekent in de eerste plaats dat we waar mogelijk risico's willen wegnemen of beperken, door onveilige situaties te voorkomen. Daarnaast moeten de hulpdiensten klaar staan als er toch iets mis gaat, goed voorbereid en voorzien van de juiste middelen.

Beleidsvelden

- Rampenbestrijding; gemeentelijke kolom
- Brandweer
- Externe veiligheid

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Fysieke veiligheid bedraagt 30,9 miljoen euro. Deze lasten zijn gedekt door regionale baten, een bijdrage gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio, extra beleidsmiddelen en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Rampenbestrijding; gemeentelijke kolom

Rampenbestrijding heeft als doel de voorbereiding op, de daadwerkelijke bestrijding van en de nazorg bij rampen en zware ongevallen. In de rampenbestrijding hebben de gemeentelijke kolom, bestaande uit de 23 gemeenten binnen de Veiligheidsregio Groningen en de uitvoerende hulpdiensten, politie, brandweer en geneeskundige hulpverlening, hun eigen taken en verantwoordelijkheden. Daarnaast zijn er andere partners, het Openbaar Ministerie, het Ministerie van Defensie en de provincie en de waterschappen, waarmee wordt samengewerkt binnen dit beleidsveld. In de Wet veiligheidsregio's, die op 1 oktober 2010 is ingevoerd, is vastgelegd aan welke eisen deze samenwerking minimaal moet voldoen. Ook worden, in de bij deze wet behorende uitvoeringsbesluiten, eisen gesteld waaraan de deelnemende partners in de Veiligheidsregio moeten voldoen. De gemeente vervult bij de rampenbestrijding een centrale rol. De gemeente is verantwoordelijk voor de Bevolkingszorg taken binnen de crisisbeheersing.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen bereiken dat er tijdens een ramp of crisis snel een goed functionerende rampenbestrijdingsorganisatie tot stand komt, die effectief de bevolkingszorgtaken uitvoert. De negatieve gevolgen van een crisis/ramp worden voor de bevolking zoveel mogelijk beperkt. De gemeentelijke rampenorganisatie bestaat in tegenstelling tot bijvoorbeeld brandweer en politie eigenlijk alleen tijdens een ramp of crisis. De voorbereidingen bestaan uit gezamenlijke planvorming, multidisciplinair en monodisciplinair opleiden en oefenen en evalueren.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Regionalisering taken Bevolkingszorg

In 2012 is een grote stap voorwaarts gezet in de invoering van Bevolkingszorg (gemeentelijke taken binnen de rampenbestrijding), zowel in de regio als in de gemeente Groningen. In 2012 zijn de processen en taken beschreven die per 1 januari 2014 overgaan naar het nieuwe regionale team van adviseurs Bevolkingszorg, dat voor de hele provincie gaat werken. In 2012 heeft hierover besluitvorming plaatsgevonden in de bestuurscommissie Gemeentelijke Kolom. Regionaal zijn tien Officieren van Dienst Bevolkingszorg (GRIP 1-incidenten) en zes Algemeen Commandanten Bevolkingszorg (GRIP 2 en hoger) benoemd voor de hele regio Groningen per 1 januari 2013. Deze algemeen commandanten sturen tijdens incidenten het team Bevolkingszorg aan vanuit het Regionaal Operationeel Team. Hun opleiding is gestart in december 2012; zij zijn per 1 januari 2013 van start gegaan in hun nieuwe functie.

Implementatie netcentrisch werken

In 2012 zijn we verder gegaan met het implementeren van netcentrisch werken. Hiermee is het mogelijk om informatie, die multidisciplinair van belang is, heel snel te delen. Tijdens alle incidenten wordt gebruik gemaakt van het Landelijk Crisismanagementsysteem (LCMS). In de actieteams van de gemeentelijke kolom wordt nog niet gebruik gemaakt van LCMS. Tegelijk met de invoering van de expertteams wilden we het

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

	<p>netcentrisch werken binnen Bevolkingszorg invoeren. Aangezien de invoering van de expertteams is uitgesteld tot 1 januari 2014, is ook de invoering van netcentrisch werken uitgesteld in de actieteams.</p>
	<p>Opleiden, trainen en oefenen In 2012 heeft het team Primaire Levensbehoeften en Transport samen met het Waterbedrijf Groningen, voor het eerst, geoefend met waterdistributie. Wanneer er geen drinkwater voor handen is, is de gemeente er samen met het Waterbedrijf voor verantwoordelijk dat inwoners dagelijks kunnen beschikken over drie liter drinkwater. Deze oefening heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd zowel voor ons als voor het Waterbedrijf Groningen. De evaluatiepunten zijn verwerkt in het Draaiboek Waterdistributie. Alle Officieren van Dienst Bevolkingszorg zijn opgeleid door het IFV (Instituut voor Fysieke Veiligheid) en beoefend in de CoPI-week (Commando Plaats Incident). De Algemeen Commandanten zijn in december begonnen met hun opleiding, die in 2013 wordt afgerond. Als college hebben we twee keer geoefend met de burgemeestersgame. Het actieteam Communicatie heeft als team geoefend met een aantal scenario's.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De gemeente Groningen beschikt over een professioneel team Bevolkingszorg dat 24 uur per dag 7 dagen in de week bereikbaar en inzetbaar is voor zowel grote als kleine incidenten. De gemeentelijk teams Bevolkingszorg waren in 2012 bij 10 incidenten betrokken.</p>
Beleidsveld	<p>Brandweer De gemeente Groningen neemt samen met de 22 andere gemeenten in de provincie Groningen deel in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio, kortweg: de Veiligheidsregio. Onderdeel van de Veiligheidsregio is de regionale brandweer Groningen.</p> <p>Sinds de laatste wijziging van de Wet veiligheidsregio's is de mogelijkheid om basis brandweezorg op lokaal niveau te beleggen, geschrapt. Het betreft de taken:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ voorkomen, beperken en bestrijden van brand;▪ beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen, anders dan brand. <p>Alle overige taken op het gebied van rampenbestrijding zijn op grond van eerdere wetgeving al geregionaliseerd (bijvoorbeeld waarschuwen van bevolking, ongevallenbestrijding met gevaarlijke stoffen, in stand houden van een gemeenschappelijke alarmcentrale).</p> <p>Op grond van deze wetswijziging heeft het bestuur van de Veiligheidsregio besloten om per 1 januari 2014 een volledige regionalisering van de brandweer door te voeren. In de kalenderjaren 2012/2013 geldt een projectaanpak waarin de regionalisering verder gestalte krijgt. Als onderdeel van dit traject heeft het bestuur transitieafspraken gemaakt, zijn een Bijzondere OndernemingsRaad (BOR) en een Bijzonder Georganiseerd Overleg (BGO) ingesteld.</p> <p>Het activiteitenplan 2012-2013 vormt naast de bestaande Verordening Brandweezorg en Rampenbestrijding de basis voor de brandweezorg in Groningen. Het hoofddoel van dit activiteitenplan is om het Groninger korps op alle fronten gereed te maken voor de regionalisering. Door het sterker maken van de organisatie – qua werkwijze, kwaliteit en identiteit – wordt de positionering in het proces van regionalisering ook sterker. Wij hebben daarmee een modern korps voor ogen met een breed maatschappelijk draagvlak en met een eigen identiteit.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? De voornaamste doelstelling van de brandweer is om zo snel en veilig mogelijk brand te bestrijden en hulp te verlenen bij incidenten. Hiervoor wordt een professionele organisatie in stand gehouden. Daarnaast proberen wij met preventieve maatregelen de directe oorzaken van onveiligheid te voorkomen en de gevolgen hiervan zoveel mogelijk te beperken. Dit doen we door:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ gewenste opkomsttijden te behalen;▪ oefenen en opleiden;▪ toetsen op brandveiligheidsvoorschriften bij aanvragen omgevingsvergunning en hierover adviseren;▪ toezicht en handhaving van de brandveiligheidsvoorschriften bij bouwactiviteiten en gebruiksactiviteiten;▪ verder implementeren van het project "Brandveilig Leven";▪ het veiligheidsbewustzijn van inwoners en gebruikers van gebouwen verhogen;▪ inbedden van de bestaande organisatie in de nieuwe regionale organisatie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

MEETBAAR RESULTAAT

indicator	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Toetsen brandveiligheid voor omgevingsvergunningen (bouwactiviteit)	764	750
▪ Toetsen brandveiligheid voor een gebruiksactiviteit	92	50

Preventie: Toezicht en handhaving

De afspraken die in vergunningen worden vastgelegd om de brandveiligheid te waarborgen worden tijdens het (ver)bouwen gecontroleerd en ook tijdens het gebruik van bouwwerken. Dit doen we door toezicht te houden en indien noodzakelijk te handhaven. Voor het effectief en efficiënt handhaven van de verleende omgevingsvergunningen is een integraal handavingsplan 2012 opgesteld. In de begroting 2012 is de afdeling preventie uitgegaan van de resultaten van 2011. In het handavingsplan 2012 zijn uiteindelijk hogere doelen gesteld.

BEHAALD RESULTAAT

Het toezicht en handhaven tijdens de (ver)bouw en tijdens het gebruik is uitgevoerd conform het opgesteld Handhaving Uitvoering Programma 2012.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Handavingsplan 2012	Behaald 2012	Beoogd (begroting) 2012
▪ inspecties bij kamerverhuurpanden	1000	1123	500
▪ inspecties brandveilig gebruik	1290	1208	1000
▪ inspecties bij verbouw en nieuwbouw	600	430*	450
▪ controle bij evenementen	70	95	-

* Het aantal inspecties bij verbouw en nieuwbouw is door personele problemen lager dan gepland was.

Preventie: Voorlichting en advies

De brandweer heeft in 2012 een aantal activiteiten ontplooid in het kader van preventie. Doel is hierbij het veiligheidsbewustzijn van inwoners en gebruikers van gebouwen te verhogen. Zo wordt een bijdrage geleverd aan het voorkomen van onveiligheid en het beperken van de gevolgen van een eventuele brand.

- De afdeling preventie heeft uitgebreide voorlichting gegeven tijdens de KEL-week aan studenten op meerdere dagen en meerdere locaties, samen met de collega's van de afdeling repressie.
- 104 kleinere kamerverhuurpanden zijn bezocht en hier is voorlichting gegeven over brandveilig gebruik en indien noodzakelijk zijn rookmelders geplaatst.
- Voorbereidingen zijn getroffen om voorlichting op basisscholen te kunnen geven. Deze voorlichting zal – iets later dan oorspronkelijk gepland – starten in het voorjaar van 2013.
- De afdeling preventie heeft op de Open Dag voorlichting gegeven aan de bezoekers. Hierbij heeft zij voor het eerst gebruik gemaakt van een specifiek voor dit doel ingerichte demonstratieruimte binnen de kazeme. Publiek kon kennis maken met brandoorzaken en kreeg voorlichting over huisrookmelders.
- In samenwerking met de afdeling voorlichting heeft de afdeling preventie vooraf een aantal persberichten opgesteld die seizoensgebonden waren. Zo gingen op het juiste moment berichten uit over bijvoorbeeld veilig barbecuën en het tijdig vegen van het schoorsteenkanaal.
- In samenwerking met de Seniorenwerkplaats Groningen is er een voorlichtingsprogramma samengesteld voor ouderen. Hierbij is in het kader van 'Broodje Alarm' voorlichting gegeven over wat te doen bij brand en de huisrookmelders.
- Als convenantpartner van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) hebben de afdelingen preventie en repressie aan ondernemers voorlichting gegeven over het voorkomen van brand. Naar aanleiding van een feitelijke brand (Stentilstraat) heeft een getroffen ondernemer eveneens hieraan zijn medewerking verleend.
- In 2012 is 'voorlichting na brand' opgepakt, de ontwikkelde methode om naar aanleiding van een feitelijke brand de directe omgeving te informeren over nut en noodzaak van brandpreventie en

Gemeenterekening 2012 - bijlage

rookmelders. Naar aanleiding van een brand aan de Bedumerweg zijn omwonenden uitgenodigd. Het resulteerde in aanschaf van rookmelders door 75% van de bezoekers.

Preparatie: Aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten

Doordat het Bouwbesluit 2012 op 1 april 2012 in werking is getreden zijn er wijzigingen opgetreden in de regels wanneer een gebouw verplicht aangesloten moet worden op de nieuwe Meldkamer Noord-Nederland in Drachten. In het afgelopen jaar hebben we alle aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten die nu verplicht aangesloten zijn gecontroleerd op actualiteit en of ze voldoen aan het regionaal vastgestelde sjabloon.

BEHAALD RESULTAAT

- Er moeten nog 12 plannen gemaakt worden van gebouwen die in aanbouw zijn of onlangs gerealiseerd zijn.
- Alle plannen van objecten die niet meer aangesloten zijn op de meldkamer zijn verwijderd uit het bestand.
- Alle overige plannen zijn gecontroleerd en er is een werkplanning gemaakt om de plannen waarvoor dat noodzakelijk is aan te passen op het regionale sjabloon.
- In het vierde kwartaal is een begin gemaakt met een regionale pilot van het maken, beheren en gebruiken van digitale aanvalsplannen.

Preparatie: Controle van brandkranen

De zorg voor een goede bluswatervoorziening is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Jaarlijks wordt het merendeel van de brandkranen gecontroleerd. Er zijn ongeveer 5000 brandkranen aanwezig en het Waterbedrijf Groningen controleert jaarlijks ongeveer een kwart hiervan. De brandweer heeft zich tot doel gesteld om jaarlijks de overige brandkranen te controleren.

BEHAALD RESULTAAT

De brandweer heeft 4823 brandkranen gecontroleerd en bij 925 daarvan zijn (kleine) gebreken geconstateerd zoals het ontbreken van een aanwijsbordje, brandkraan niet bereikbaar door struiken of heggen en verzakte brandkranen. Deze gebreken zijn gemeld bij het Waterbedrijf Groningen dan wel de wijkposten van Stadsbeheer en zijn verholpen.

Preparatie: Opleiden en Oefenen

In de Wet veiligheidsregio's is opgenomen dat van iedere individuele medewerker de opleidings- en oefengesteldheid moet worden gemonitord. Dit gebeurt in het in 2011 in regionaal verband aangeschafte registratiepakket. Het reguliere oefenprogramma is in 2012 doorlopen en in het najaar veranderd door meer op individueel niveau te oefenen. In de maanden september – december is een test gedraaid met deze manier van oefenen.

BEHAALD RESULTAAT

Alle medewerkers beschikken, conform de leidraad oefenen over een oefenregistratie en voldoen aan de opleidingseisen uit de Wet veiligheidsregio's en bijbehorende uitvoeringsbesluiten. De nieuwe oefensystematiek is binnen de brandweer geïmplementeerd en er wordt nu gewacht op de resultaten (eerste kwartaal 2013).

Repressie: Normen en opkomsttijden

Er zijn gedifferentieerde normen voor opkomsttijden van de brandweer, afhankelijk van het incident en het type gebouw. De brandweer heeft het streven om in ten minste 80% van de gevallen aan de opkomsttijd te voldoen. Sinds de invoering van de Wet veiligheidsregio's is de verantwoordelijkheid van de opkomsttijden verplaatst van de gemeente naar de regionale brandweer.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Landelijk gemiddelde in 2012	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Opkomsttijd binnen de norm bij brand	▪ 67%	▪ 74,2%	▪ 80%

Gelet op voorgaande jaren is er een daling van de opkomsttijden waar te nemen. De daling van de 'opkomsttijden binnen de norm' heeft een aantal oorzaken:

- In het UMCG zijn veel brandmelders (zo'n 12.500) aanwezig en de urgentie van de aard van het gebouw brachten met zich mee dat in het verleden het aantal 'prio-1 meldingen' waarop uitgerukt werd relatief groot was. Omdat het UMCG zich op betrekkelijk korte afstand bevindt van de kazerne, kon altijd bij het UMCG de norm-opkomsttijd gehaald worden. Omdat er de afgelopen periode (1,5 tot 2

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>jaar) veel energie is gestoken in het terugdringen van ongewenste meldingen loopt het aantal ongewenste meldingen vanuit het UMCG terug. Dit heeft een nadelig effect op de score 'opkomst binnen de norm'.</p> <ul style="list-style-type: none">Met de overgang van de Groninger meldkamer naar de Meldkamer Noord-Nederland heeft ook een overgang van het alarmeringssysteem plaatsgevonden van C2000 naar P2000. De tijd die gelegen is tussen 'druk op de knop in de meldkamer' en het afgaan van de pieper bij de manschappen is door de invoering van dit nieuwe systeem met 15 seconden verlengd. De overgang van de meldkamer Groningen naar de noordelijke meldkamer heeft ongeveer ook een minuut 'vertraging' opgeleverd in de uitdraag van het incident en de alarmering. Alle andere meldkamers in Nederland hebben hier ook mee te maken. Overigens wijken opkomsttijden van de stad Groningen niet wezenlijk af van opkomsttijden van qua omvang vergelijkbaar stedelijk gebied. De Inspectie Veiligheid en Justitie meldt in haar rapport 'Landelijk beeld van opkomsttijden en ontwikkeling van expertregio's dat het gemiddelde percentage van behalen van de normtijd in Nederland ligt op 67%. Brandweer Nederland is op dit moment in overleg met het Ministerie van Veiligheid en Justitie over dit dossier.
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Met de resultaten van 2012 hebben we een inzet bereikt die weliswaar iets achter blijft bij de beoogde 80% opkomst binnen de norm, maar nog steeds boven het landelijk gemiddelde is.</p>
Beleidsveld	<p>Externe veiligheid We willen zorgvuldig omgaan met de risico's voor productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. Daarbij streven we een hoge 'basisveiligheid' voor de burgers na. Daarvoor bieden we, onder voorwaarden, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Hiervoor werken we nauw samen met de provincie, regionale brandweer en regio's in het kader van het 'Uitvoeringsprogramma externe veiligheid 2011-2014'.</p> <p>Als gemeente zijn we bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer (Wm) voor ruim twintig risicobedrijven, waaronder LPG-tankstations. In 2011 is het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (BEVB) in werking getreden. Het ministerie is hiervoor het bevoegde gezag.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Een zo laag mogelijk risico bij productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Lopend beleid</p> <ul style="list-style-type: none">Adviseren bij ruimtelijke plannen.Uitvoeren EV-toets bij vergunningverlening aan risicobedrijven.Samen met de provincie en brandweer uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma EV 2011-2014.Vinger aan de pols bij uitvoering BEVB. <p>BEHAALD RESULTAAT Bij alle nieuwe ontwikkelingen in de stad is het aspect externe veiligheid in een vroeg stadium (initiatiefase) volwaardig meegenomen bij de planvorming. Hiermee worden saneringssituaties voorkomen en wordt een positief gevoel bij toekomstige gebruikers gecreëerd. Bij bestemmingsplannen en overige ruimtelijke plannen zijn EV-normen in acht genomen. Voor alle bestemmingsplannen zijn risico-inventarisaties uitgevoerd en in een aantal gevallen zijn ook risicoberekeningen gemaakt.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Met de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid hebben we de externe veiligheidsrisico's zoveel mogelijk verkleind en beheerst. Dit is een continu proces.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Veiligheid						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verskil
Lasten						
10.1	BSD/ROEZ	Veilige woon- en leefomgeving	769	514	540	-26
10.2		Bedrijvigheid en veiligheid	0	0	0	0
10.3		Jeugd en Veiligheid	0	0	0	0
10.4	BSD/ROEZ	Integriteit en veiligheid	0	50	0	50
10.5	BSD/HVD/MD	Fysieke veiligheid	30.647	30.314	30.941	-627
10.6		Overig veiligheid				0
		Totaal lasten	31.416	30.878	31.481	-603
Baten						
10.1	BSD/ROEZ	Veilige woon- en leefomgeving	0	0	178	178
10.2		Bedrijvigheid en veiligheid	0	0	0	0
10.3		Jeugd en Veiligheid	0	0	0	0
10.4	BSD/ROEZ	Integriteit en veiligheid	-9	-9	0	9
10.5	BSD/HVD/MD	Fysieke veiligheid	14.078	13.919	14.946	1.027
10.6		Overig veiligheid				
		Totaal baten	14.069	13.910	15.124	1.214
		Totaal saldi voor bestemming	-17.347	-16.968	-16.357	611
		Reserve mutaties				
		Totaal toevoegingen	0	0	0	0
		Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
		Totaal saldi na bestemming	-17.347	-16.968	-16.357	611

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

10.5 Fysieke veiligheid

V 399 duizend euro

In 2012 is er een voordeel van 500 duizend euro op FLO/levensloop. Met ingang van 1 januari 2006 is de FLO-regeling vervangen door een levensloopregeling. Voor alle medewerkers die op 1 januari 2006 al in dienst waren in een bezwarende functie geldt vanaf deze datum het overgangsrecht FLO. Voor de mensen die op 1 januari 2006 al met FLO waren blijft de situatie ongewijzigd. Zij behouden tot 65-jarige leeftijd hun FLO-uitkering. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die we maken voor het overgangsrecht FLO blijven voor de Brandweer en de Ambulancedienst 500 duizend euro achter bij het door uw raad beschikbaar gestelde bedrag van 1,8 miljoen euro. Een verklaring voor de lagere kosten is dat de tendens zich voordoet dat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55e. Op dit moment heeft een viertal medewerkers gekozen om hun actieve dienstverband te verlengen, bij het bepalen van het benodigde budget zijn wij er van uit gegaan dat mensen stoppen met werken zodra dit kan. Hierdoor nemen de salariskosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af. Daarnaast is duidelijk geworden dat het deel van de FLO dat betrekking heeft op medewerkers van de ambulancedienst, grotendeels kan worden gedeclareerd bij het ministerie van VWS. Verder is er een nadeel van 64 duizend euro dat betrekking heeft op de inzet van en schade aan bussen ten behoeve van Project X in Haren.

PROGRAMMA 11 **Stadhuis en stadjer**

Klantcontacten en informatie voor burgers organiseren

Het programma Stadhuis & Stadjer is gericht op de verbetering van de dienstverlening vanuit het perspectief van de burger, ondernemers en instellingen.

Belangrijk daarbij is dat de burgers, ondernemers en instellingen 'de gemeente' ervaren als één geheel, en niet als afzonderlijke diensten, afdelingen en loketten.

In onze mondelinge, schriftelijke en elektronische contacten met de burger zijn we vriendelijk, correct, vlot en volledig. En bij alles werken we efficiënt. Informatie hoeft maar één keer aan ons doorgegeven te worden.

We willen burgers, ondernemers en instellingen zoveel mogelijk betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid. Om dat te kunnen doen, streven we naar transparantie en spelen we proactief in op hun informatiebehoefte. Adequate informatievoorziening is een voorwaarde voor het creëren van betrokkenheid. Daarnaast zorgen we ervoor dat we als gemeente openstaan voor signalen uit de samenleving.

Bij het realiseren van onze ambities maken we gebruik van moderne ICT-toepassingen (internet). Als een dienst of product wordt aangevraagd, is de status van de aanvraag on-line in te zien. Afspraken over servicenormen zijn vastgelegd in het kwaliteitshandvest.

Dienstverlening en communicatie zijn aparte vakgebieden, waarvan de achterliggende principes integraal onderdeel moeten zijn van het werk van de gehele organisatie en elke individuele medewerker. Daarom werken we aan de professionalisering van al onze medewerkers!

Relevante beleidsnota's

Jaarplan 2011 publieke dienstverlening (voorjaar 2012)

Ontwikkelplan KCC (maart 2012)

Visie publieke dienstverlening 2014 'naar de Groningse maat' (oktober 2009)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Contact met de burger**
- 2. Beleidscommunicatie**
- 3. Publieke dienstverlening**
- 4. Overige stadhuis en stadjer**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Evaluatie 2012

Het programma Stadhuis en Stadler stond in 2012 in het teken van de verdere verbetering van de dienstverlening aan onze Stadlers (burgers, bedrijven en instellingen). Dit geldt voor zowel de vorming van één gemeentelijk klantcontactcentrum (KCC), als voor de dagelijkse praktijk van publieke dienstverlening. De hoge klanttevredenheid getuigt daarvan.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

CONTACT MET DE BURGER

Contact met de burger gaat over de verbetering van de dienstverlening via alle kanalen. De afgelopen jaren is vooral aandacht besteed aan de optimalisering van de afzonderlijke kanalen van dienstverlening. Vanaf 2012 ligt de focus vooral op het gebundeld afhandelen van klantcontacten in één gemeentelijk Klantcontact Centrum Groningen (KCC). We willen de burger een makkelijke en eenduidige entree bieden om in contact te komen met de gemeente Groningen. Hiermee willen we uiting geven aan het feit dat we voor de burger één gemeente zijn. Voor het meest gebruikte kanaal telefonie hebben we dit al gedaan door over te gaan op het 14 050 nummer voor een aantal publieksnummers. Met een 14+ netnummer krijgt de gemeenten één telefonische hoofdingang en komt de burger uit bij het KCC waar hij terecht kan met al zijn vragen. Het KCC zorgt er vervolgens voor dat de vraag wordt beantwoord of dat de beller bij de juiste medewerker terecht komt. In 2012 hebben we de eerste stappen gezet, vanaf eind 2013 verloopt vrijwel alle burgercontact met de gemeente via dit nummer. In het Klantcontact Centrum Groningen wordt bewust gestuurd op het halen van de gemeentelijke servicenormen. Deze staan beschreven in het kwaliteitshandvest en zijn gepubliceerd op de website.

Beleidsvelden

- Loketten en balies
- Telefoon en post (brieven en mail)
- Internet
- Kanaalsturing

GELD

De totale lasten van deelprogramma "Contact met de burger" zijn 315 duizend euro. Deze lasten worden gedekt uit overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Overzicht van de normen publieke dienstverlening, gerangschikt naar de kanalen.

MEETBAAR RESULTAAT

BALIE

	Norm conform visie 2014	Hoe staan we er voor?
▪ Wachtijd vrije inloop	▪ 80%	▪ 95% ¹
▪ Wachtijd op afspraak binnen 5 min.	▪ 95%	▪ 57% ¹
▪ Klanttevredenheid	▪ 7,7 ¹	▪ 7,8 ²

BRIEVEN EN MAIL

	Norm conform visie 2014	Hoe staan we er voor?
▪ Binnen 5 dagen ontvangstbevestiging	▪ 98%	▪ Niet gemeten
▪ Binnen 6 weken antwoord ³	▪ 100%	▪ 83% ³
▪ Burgerwaardering	▪ 7,7 ¹	▪ 7,8 ⁴

TELEFONIE

	Norm conform visie 2014	Hoe staan we er voor?
▪ Opnemen binnen 15 sec.	▪ 80%	▪ 85% ⁵
▪ Doorverbinden max. binnen 45 sec.	▪ 80%	▪ 80% ⁵
▪ Beantwoorden in eerste contact	▪ 80%	▪ 37% ⁶
▪ Inhoudelijk juist en volledige beantwoording door de frontoffice	▪ 90%	▪ 51% ⁵
▪ Inhoudelijk juist en volledige beantwoording door de backoffice	▪ 90%	▪ 72% ⁵

INTERNET

	Norm conform visie 2014	Hoe staan we er voor?
▪ Oordeel gemeentelijke website	▪ 6,8 ¹	▪ 7,1 ⁷

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DIENSTVERLENING ALGEMEEN

	Norm conform visie 2014	Hoe staan we er voor?
▪ Teverdenheid dienstverlening algemeen	▪ 7,7 ¹	▪ 8,0 ⁸

- 1 Hier hanteren we het landelijke gemiddelde voor 100.000-300.000 gemeenten
- 2 Cijfer uit het Klanttevredenheidsonderzoek baliedienstverlening 2012
- 3 De norm voor e-mails is dat er 80% binnen 24 uur (werkdag) wordt afgehandeld, uit het mystery onderzoek email 2011 blijkt dat dit 70% is.
- 4 Cijfer uit laatste audit schriftelijke bereikbaarheid 2010, audit wordt sindsdien in de lijn uitgevoerd
- 5 Cijfer uit laatste onderzoek telefonische bereikbaarheid 2010, onderzoek wordt herhaald na invoering nieuw telefonieplatform(begin 2013)
- 6 Cijfer indicatief en bepaald op basis van het rekenmodel "Ontwikkelplan KCC", vastgesteld door College in maart 2012
- 7 Cijfer op basis van het Klanttevredenheidsonderzoek website 2012
- 8 Het resultaat is afkomstig uit het KTO baliedienstverlening.

Beleidsveld

Loketten en balies

In 2012 hebben we ons gericht op de regulering van publieksstromen bij onze publiekslocaties. Vooral door het uitbreiden van de mogelijkheden om via internet een afspraak te maken. Daarnaast hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de vrije inloop in onze publiekslocaties te beperken, door bijvoorbeeld 's middags alleen op afspraak open te zijn. Met dit laatste bedienen we niet alleen de burger beter (hij kan zelf kiezen wanneer hij langs wil komen en wordt binnen 5 minuten geholpen), maar profiteert ook de gemeentelijke organisatie omdat de benodigde inzet van medewerkers beter kan worden voorspeld.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden het voor meer producten mogelijk maken om via internet een afspraak te maken. We wilden de klanttevredenheid over onze baliedienstverlening minimaal op hetzelfde niveau houden en we wilden efficiënter omgaan met de regulering van onze publieksstromen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Uitbreiding producten en diensten waarvoor het mogelijk is om via internet een afspraak te maken.

Bij Publiekszaken is het aantal mogelijkheden om een afspraak te maken uitgebreid met een groot aantal producten. Ook is het nu mogelijk om voor de locaties Hoogkerk en Lewenborg een afspraak te maken voor vrijwel alle producten die daar worden aangeboden. Verder kan men voor vergunningen en dergelijke een afspraak maken aan de locatie Zuiderdiep. In totaal is het aanbod van producten waarvoor via internet een afspraak kan worden gemaakt uitgebreid met 56 en is in 2012 64.000 keer een afspraak via Internet gemaakt.

Onderzoek klanttevredenheid baliebezoek.

Het hoge cijfer voor de klanttevredenheid bij de balies is nagenoeg gelijk gebleven: een 7,7 in 2011 werd een 7,8 in 2012. Dit jaar hebben we naast de locaties DIA, RO/EZ en SOZAWE ook de HVD gemeten. Wederom gaven de respondenten aan tevreden te zijn over de wachttijden en blijkt men de deskundigheid van de balie medewerker belangrijk te vinden.

Pilot Openingsstijden

We willen in de toekomst efficiënter omgaan met de regulering van onze publieksstromen. Hiertoe hebben we een pilot in voorbereiding om onze openingsstijden aan te passen in een deel vrije inloop en een deel waarin burgers alleen op afspraak langs kunnen komen. Deze pilot zal starten in april 2013 aan de Kreupelstraat.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We wilden onze publieksstromen beter kunnen sturen. Daarin hebben we, dankzij de uitbreiding van de mogelijkheid om via internet een afspraak te maken, goede stappen gezet. Het niveau van klanttevredenheid over onze publiekslocaties hebben we weten te handhaven.

Beleidsveld

Telefoon en post (brieven en mail)

De manier waarop medewerkers van de Gemeente Groningen communiceren met de burger is een belangrijk onderdeel van de visie op publieke dienstverlening. Met de vorming van een Klantcontactcentrum (KCC) willen we de kwaliteit van de dienstverlening verhogen en voor elk kanaal één ingang bieden. De focus ligt daarbij vooral op telefonie, omdat dit het kanaal is dat de burger het meest gebruikt. We richten ons op de afhandeling van 80% van de vragen in één keer door het KCC. De overige 20% betreft vaak complexe vragen die alleen een

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>backoffice af kan handelen. In dat geval verbinden we door en maken we indien nodig een belafpraak waarbij de burger binnen 24 uur wordt teruggebeld.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>We wilden het aantal telefonische contacten aanzienlijk terugbrengen, door meer aan de voorkant af te handelen. De vorming van een gemeentelijk KCC en de aansluiting op het landelijke 14+ concept zijn middelen daarbij. Daarnaast wilden we de afhandeling van e-mail verbeteren.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Start 14 050</p> <p>Vanaf 1 januari 2012 kunnen burgers ons voor een aantal nummers (algemene nummer en een aantal nummers bij Publiekszaken/Belastingen) bereiken onder 14 050. We communiceren hier nog niet uitgebreid over omdat in de loop van 2013 alle andere publieke nummers aansluiten. Dit sluit aan bij de een landelijke campagne, begin 2014, over de bereikbaarheid van de gemeenten via het 14 + nummer.</p> <p>Terugdringen telefonievolume</p> <p>Omdat de geplande overgang naar een nieuwe telefoniecentrale is uitgesteld naar begin 2013, kunnen we niet cijfermatig aantonen dat we ons doel hebben bereikt, maar de algehele trend laat zien dat het totale volume met zo'n 10% afneemt. Bij de drie telefoonnummers die sinds juli 2012 over zijn gegaan naar 14 050, en waar ook op de KCC manier wordt gewerkt (zie hierna), zien we die trend in beeld.</p> <p>Start KCC telefonie</p> <p>Op 1 juli 2012 zijn we aan de Kreupelstraat gestart met het werken op de KCC manier: we proberen de vragen direct af te handelen en we leggen de vraag van de burger vast en geven het standaard antwoord dat we in ons kennisstelsel hebben vastgelegd. We verbinden alleen door wanneer nodig.</p> <p>Voorbereidingen KCC</p> <p>We zijn gestart met de voorbereidingen voor de organisatorische samenvoeging van alle gemeentelijke inbelpunten tot één KCC. In 2013 moet dat uitmonden in de formele overgang van medewerkers naar het KCC.</p> <p>Verbetering mailafhandeling</p> <p>We hebben de mailafhandeling op een aantal plaatsen verbeterd, maar met de vorming van het KCC in 2013 kunnen we daar pas echt een slag in maken, omdat we dan beter in staat zijn om de capaciteit adequaat in te zetten.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We hebben belangrijke stappen gezet in het optimaliseren van de telefonische dienstverlening: één ingang, sturen op volume en sturen op directe afhandeling zijn daar voorbeelden van. Deze lijn trekken we in 2013 door zodat we eind van dat jaar één telefonische ingang voor alle burgervragen hebben gerealiseerd.</p>
Beleidsveld	<p>Internet</p> <p>We willen de burger zoveel mogelijk zelf zijn zaken met ons laten afhandelen via internet, op het moment dat de burger dat het best uitkomt. Dat betekent dat we meer producten en diensten via internet willen aanbieden en dat we onze informatie op de website willen verbeteren. Hiermee bedienen we niet alleen onze burgers beter. We zorgen ervoor dat de volumes op de andere, duurdere kanalen afnemen. Dit levert efficiencyvoordelen op.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>We wilden het productaanbod op Internet in 2012 uitbreiden en hoger scoren op de landelijke benchmark digitale dienstverlening. We wilden de content op de gemeentelijke website verbeteren.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Uitbreiden productaanbod Internet</p> <p>We hebben het productaanbod op Internet in 2012 aanzienlijk uitgebreid. Naast de uitbreiding van het maken van afspraken via internet met 56 producten, hebben we onder andere de volgende nieuwe producten on line gezet: diverse belastingproducten (onder andere hondenbelasting) diverse bijzondere bijstandsproducten (onder andere aanvraag witgoed), grofvuilmeldingen en diverse processen voor de gemeente Ten Boer.</p> <p>Daarnaast hebben we een aantal verbeteringen in bestaande e-dienstverleningsprocessen aangebracht. Deze zijn niet altijd zichtbaar voor de burger, maar leveren wel grote efficiencyvoordelen op. Een voorbeeld is de</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

binnengemeentelijke verhuizing. Sinds 2006 is het al mogelijk om via internet je verhuizing door te geven als burger van de stad Groningen; deze mutatie werd 'aan de achterkant' vervolgens handmatig verwerkt. Nu gaat dit vrijwel volledig digitaal. Een ander voorbeeld is de internetbetaling; voorheen werden deze handmatig verwerkt, nu geautomatiseerd. In 2012 zijn meer dan 5000 betalingen via internet gerealiseerd op nog een beperkt aantal producten. In totaal hebben in 2012 73.000 internettransacties plaatsgevonden, ten opzichte van 58.000 transacties in 2011; een toename van 26%.

Content verbeteren

In het kader van de vorming van het KCC is de kwaliteit van de content zeer belangrijk. Immers, de vele vragen die wij via alle mogelijke kanalen krijgen, gaan vaak over basale informatie als "wanneer zijn jullie open?" of "waar moet ik zijn voor...?". Deze informatie bieden we over het algemeen ook via onze website aan, maar in de praktijk maakt nog lang niet elke stadje gebruik van deze mogelijkheid of vindt hij de juiste informatie niet gemakkelijk, als hij zich wel bedient van onze website. Met de vernieuwing van de website eind 2010 is weliswaar de top 20 van de gemeentelijke content verbeterd; in 2011 en 2012 zijn we meer de diepte ingegaan, specifiek gericht op de ontwikkeling naar één KCC. Dit betekent dat elke afdeling die aansluit, zijn content op orde moet hebben. Niet toevallig hebben vooral Publiekszaken (Burgerzaken en Belastingen) en Stadsbeheer grote slagen gemaakt in het verbeteren van hun content.

Benchmark digitale dienstverlening

Tot en met 2011 konden we onze prestaties op gebied van digitale dienstverlening met onze collega-gemeenten vergelijken via de Overheidsmonitor, een landelijke benchmark. Deze is echter in 2011 gestopt. Om toch een beeld te krijgen van onze positie maken we voortaan gebruik van de landelijke benchmark elektronische dienstverlening van Ernst en Young. In deze benchmark zijn we ten opzichte van 2011 flink geklommen qua positie, van rond de 100 naar de 65^e plaats. Nog steeds niet de plaats waar we willen staan, maar gezien de geringe afstand tot de top 10 is het wel een bevestiging van de aanname dat we op de goede weg zijn. In 2013 zullen we dan ook via een aantal verbeteringen (aansluiten op overheid.nl, ontwikkelen Persoonlijke Internet pagina, verbetering e-mailproces) onze positie naar verwachting verbeteren.

Onderzoek website

In 2012 hebben we onderzoek gedaan naar de website: de algemene klantwaardering is een 7.1. Aandachtspunten zijn vooral de snelheid van de website en de vindbaarheid van informatie inclusief de werking van de zoekmachine. In beide willen we in 2013 verbetering zien.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We hebben het productaanbod op internet flink uitgebreid en de content verbeterd. Daarnaast hebben we een sprong gemaakt in de landelijke benchmark elektronische dienstverlening van Ernst en Young.

Beleidsveld

Kanaalsturing

Kanaalsturing betekent dat we bewust sturen via welk kanaal en voor welk proces we onze dienstverlening aan de stadje organiseren. Dat is vaak Internet, omdat de stadje dat makkelijker vindt, maar ook omdat het gebruik van dit kanaal verreweg het goedkoopst is, vergeleken met kanalen als balie, telefoon en post.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden op de verschillende domeinen van dienstverlening de klantcontacten zoveel mogelijk via het internet laten verlopen, waar dat kan. De doelstellingen zijn:

- stijging van transacties via Internet met 20%
- 10% minder baliebezoeken zonder afspraak via Internet ten opzichte van een stijging van het aantal afspraken via Internet met 20%
- 12,5% minder telefoontjes
- een dalend postvolume van 5%

Eind 2013 moeten deze doelstellingen zijn gerealiseerd.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Kanaalsturingsactiviteiten

In de vorige beleidsvelden is een aantal activiteiten beschreven; de belangrijkste worden hier genoemd:

- Pilot openingstijden
- Uitbreiding internetproducten
- Verbetering content website

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omdat we nog niet van alle kanalen exact de volumes kunnen meten, is het lastig om een exacte tussenstand over alle kanalen weer te geven. Wel kunnen we melden dat ten opzichte van 2011 we:

- 25% meer transacties via Internet hebben gerealiseerd;
- 10% minder telefoontjes hebben gehad;
- 40% meer afspraken via Internet hebben binnengekregen.

Aangetekend moet worden dat hier ook het effect van de uitbreiding van producten en afspraken op het Internet in is terug te vinden, maar er is een duidelijke trend waarneembaar.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

We zijn goed op weg de doelstellingen op gebied van kanaalsturing te realiseren. Dit kunnen we ook feitelijk constateren: het aanbod aan producten via internet neemt toe, het volume telefoontjes neemt af.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2

BELEIDSCOMMUNICATIE

We willen dat burgers, ondernemers en instellingen tijdige, volledige en juiste informatie van ons ontvangen. Omgekeerd willen we als gemeente open staan voor signalen vanuit de stad. Dit stelt ons in staat om participatief beleid te maken, in samenspraak met betrokken burgers en partijen. Leidende principes hierbij zijn de informatiebehoefte van de doelgroepen en het maken van 'commuiceerbaar beleid'. We voldoen hierbij aan de (wettelijke) vereisten die aan overheidscommunicatie worden gesteld, zoals openbaarheid, begrijpelijkheid en toegankelijkheid. Ook streven wij naar het aanbieden van informatie 'op maat'. Soms is dat massamediaal, steeds vaker is dat wijkgericht of zelfs individueel.

Steeds meer informatie-uitwisseling gebeurt digitaal via de gemeentelijke website, de Groningen portal, elektronische nieuwsbrieven en sociale media. Aan 'de achterkant' plaatsen de vele gemeentelijke 'informatie-eigenaren' in toenemende mate hun informatie zelf op het net. Met een goede structuur en vormgeving moet het voor burgers en andere doelgroepen gemakkelijker worden de door hen gewenste informatie te vinden en erop te reageren. Efficiency en gebruikersvriendelijkheid zijn de sleutelwoorden bij de inzet en ontwikkeling van de gemeentelijke digitale voorzieningen.

Beleidsvelden

- Faciliteren van informatie-overdracht (actief en passief) tussen gemeente en doelgroepen
- Faciliteren van (burger)participatie bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid
- Ontwikkelen en beheren van een passende (digitale) communicatie-infrastructuur

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Beleidscommunicatie bedraagt 907 duizend euro en wordt gedekt uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Faciliteren van informatieoverdracht (actief en passief) tussen gemeente en doelgroepen

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen bereiken dat we bij de 'communicatie-relevante' beleidsdossiers goed in beeld hebben wie er in welke hoedanigheid door geraakt kan worden (krachtenveldanalyse). De vraag wat iets betekent voor burgers moet steeds aan de orde zijn en hierop moet de communicatie worden ingericht. Belangrijke mijlpalen zijn onderdeel van een communicatiekalender zodat de juiste contactmomenten ontstaan. Voor onze eigen organisatie willen we de beschikbare communicatie-ondersteuning effectiever en efficiënter inzetten.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Communicatieve aanpak projecten

Veel projecten hebben een communicatieve aanpak (zoals hierboven beschreven) doorlopen. Hierbij maken we gebruik van de factor C-methode die door de Academie voor Overheidscommunicatie is ontwikkeld voor gemeenten.

Herontwerp en standaardisering communicatieadvies

In het kader van de vorming van een Shared Service Centrum is het gehele proces van communicatie-ondersteuning opnieuw ontworpen. Het resultaat zal leidraad zijn bij het opnieuw inrichten van een efficiëntere en doelmatiger communicatie-ondersteuning.

Professionaliseringsbijeenkomsten

In 2012 is een drietal interne professionaliseringsbijeenkomsten georganiseerd:

- social media als instrument in burgerparticipatie
- kanaalsturing
- factor C & Omgaan met weerstanden

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Er is een bijdrage geleverd aan een communicatieve manier van beleid maken bij grote projecten en er zijn voorwaarden gecreëerd voor verdere professionalisering van de communicatie-ondersteuning.</p>				
Beleidsveld	<p>Faciliteren van (burger)participatie bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid</p>				
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Verdere uitwerking van de doelen en hoofdlijnen uit de kadernota Burgerparticipatie.</p>				
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Burgerparticipatie We hebben deelgenomen aan de participatiemonitor als onderdeel van de benchmark Burgerparticipatie, gericht op betere evaluatie, lerend vermogen en verdere doorontwikkeling van het beleid. Daarnaast hebben we een concept Participatieverordening ter vervanging van de Inspraakverordening opgesteld. Ook is er verder geëxperimenteerd met de inzet van sociale media, vooral bij co-creatie en 'mee-beslissen'. Bijvoorbeeld bij het opstellen van een gebiedsvisie voor 'West'. Verder hebben we een bijdrage geleverd aan de Groningse inbreng in het Europese project Opening Up, gericht op de mogelijkheden van sociale media met betrekking tot het betrekken van burgers en de kansen met Open Data.</p> <hr/> <p>Verbetertraject bestuurlijke dienstverlening De communicatie- en participatie-paragraaf in college- en raadsvoorstellen is een belangrijk element in het verbetertraject 'bestuurlijke dienstverlening'. Intern zijn voor de beleidsmakers de Checklist Burgerparticipatie en de Handreiking Collegevoorstellen beschikbaar gekomen. Voor het maken van een omgevingsanalyse, het identificeren van belanghebbenden en betrokkenen en het opstellen van een communicatie- en participatieplan bieden we intern de ondersteuning bij het toepassen van de Factor-C methode.</p>				
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? Uit de eerste resultaten van de benchmark kunnen we opmaken dat Groningen het in de uitvoeringspraktijk en in de waardering van de deelnemers relatief goed doet, maar dat er ten aanzien van de borging binnen de organisatie nog het nodige te verbeteren valt. De resultaten van het eerste benchmark-jaar zijn in het najaar ter kennis van de raad gebracht.</p> <p>De handreikingen voor de medewerkers (Hoe organiseer ik participatie?) zullen worden uitgebreid (volgens het model Utrecht) en er zal intern – digitaal – een centraal punt van kennis en expertise gevormd worden, gericht op het lerend vermogen van de hele organisatie en de functie van 'helpdesk' (model Almere).</p>				
Beleidsveld	<p>Ontwikkelen en beheren van een passende (digitale) communicatie-infrastructuur</p>				
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Wijkcommunicatie was een project binnen het webbeheer van de gemeente Groningen, met als doel om alle wijkpagina's (MijnWijk) te voorzien van wijkrelevante informatie in de vorm van online communicatedossiers. Daarnaast wilden we wijkwebredacties ondersteunen in hun werk voor de wijkwebsites. Tot slot wilde we een intern medewerkersportaal vormen en de gemeentelijke huisstijl verder ontwikkelen.</p>				
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Wijkcommunicatie</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Wij hebben publicisten voor wijkpagina's opgeleid.▪ Projecten en plannen zijn online geplaatst op wijkpagina's.▪ Wijkwebredacties (vrijwilligers) zijn ondersteund.▪ Er is software geselecteerd die de samenwerking en communicatie geïntegreerd kan ondersteunen.▪ Er is een nieuwe huisstijl ontworpen vanuit de één gemeente gedachte (onder andere briefpapier). <hr/> <p>MEETBAAR RESULTAAT 2012</p> <table><thead><tr><th>indicator</th><th>Behaald 2011</th><th>Behaald 2012</th><th>Middellang</th></tr></thead></table>	indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang
indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Middellang		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

			termijndoel
▪ Opleiding publicisten	▪ 22	▪ 25	▪ Continuïteit
▪ Gepubliceerde projecten	▪ -	▪ 54	▪ 107

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met het opleiden van medewerkers tot publicisten hebben we tot nu toe 50% van de beoogde projecten gepubliceerd. Wijkwebredacties kunnen zelfstandig en onafhankelijk hun wijkwebsite beheren en ondersteunen elkaar daarin onderling. We bemiddelen bij knelpunten. Er zijn voorwaarden gecreëerd voor een betere interne samenwerking en communicatie en we profileren ons meer uniform als één gemeente richting burgers.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

PUBLIEKE DIENSTVERLENING

Beleidsvelden

- Gemeentelijke informatiecentrum
- Burgerzaken
- Belastingen
- Rechtsbescherming

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Publieke Dienstverlening bedraagt 19,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt uit: Leges Burgerzaken, perceptiekosten Belastingen, overige opbrengsten, onttrekking reserves en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Gemeentelijk informatiecentrum

Informatievoorziening aan burgers en gemeentebestuur, interactiebevordering tussen burgers en bestuur, uitgifte Stadlerspas en informatieve dienstverlening aan diensten en concern.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Het GIC/KCC steeds verder professionaliseren. Inrichten op basis van beschikbare callcenter-faciliteiten zoals managementinformatiesystemen, kennismanagement en de inrichting van een medewerkersportal.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In aanloop op de nieuwe telefonie omgeving is er een managementinformatie systeem gekoppeld in de oude omgeving. De informatie hiervan werd gebruikt in de planning rond de ontwikkeling van een concernbreed KCC. Er is een kennismanagementsysteem (Hyllo) geïmplementeerd en die is voor een belangrijk deel gevuld met content op het gebied van de producten van Burgerzaken, Belastingen en algemene gemeentelijke informatie. Deze content wordt deels beschikbaar gesteld aan de gebruikers van de gemeentelijke website en aan de KCC agenten.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Er is een kennismanagementsysteem (Hyllo) geïmplementeerd.

Beleidsveld

Burgerzaken

De werkzaamheden van het beleidsveld Burgerzaken zijn:

- het uitvoeren van de Wet Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens in de meest brede zin (waaronder de Burgerlijke Stand) en diverse bijzondere wetten;
- het organiseren van verkiezingen, referenda en het uitvoeren van noodwetgeving;
- het verstrekken van de volgende producten: reisdocumenten, rijbewijzen, afschriften, verklaringen omtrent het gedrag, huwelijk, geboorte en overlijden.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Alle bovengenoemde taken tijdig, juist en rechtmatig uitvoeren.

- Burgerzaken

De afdeling Burgerzaken wil de kwaliteit van de GBA minimaal op het landelijk voorgeschreven niveau houden; de jaarlijkse GBA audit is hiervoor het meetinstrument. Het bronbeheer van de basisregistratie personen wordt verder geprofessionaliseerd binnen de afdeling Burgerzaken. Deze afdeling is de leverancier van persoonsgegevens voor de gehele overheid.

- Publiekszaken

De burgers zijn tevreden over de kwaliteit van dienstverlening aan de balie. Periodiek wordt hiervoor een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Kanaalsturing zal steeds meer toegepast worden om de klantenstromen te beïnvloeden (zie ook het deelprogramma Contact met de burger).

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voortzetting lopend beleid.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Burgerzaken <p>De kwaliteit van de GBA voldoet nu voor de onderdelen proces en privacy en voor wat betreft de integriteit van de (persoons-) gegevens aan de wettelijk vastgestelde norm.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Publiekszaken <p>Het klanttevredenheidsonderzoek van 2012 laat een tevreden klant zien. Het leverde gemiddeld een cijfer 8 op voor de dienstverlening aan de balie. De gemeentelijke website, als het om het leveren van producten of diensten, werd gemiddeld met een 7,7 gewaardeerd. Continuering van deze resultaten is het doel en vormt de basis voor de activiteiten in 2013.</p>
Beleidsveld	<p>Belastingen</p> <p>De werkzaamheden van afdeling Belastingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ het opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingaanslagen;▪ het behandelen van daartegen ingediende bezwaar- en verzoekschriften;▪ het vaststellen van de waarde van alle woningen en bedrijven in de stad (uitvoering Wet WOZ).
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Het rechtmatig en tijdig uitvoeren van de bovengenoemde taken.▪ Het realiseren van de begrote belastingopbrengsten.
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Heffen belastingen</p> <p>We hebben de aanslagoplegging met een maand vervoegd en in januari 2012 circa 123 duizend aanslagbiljetten en WOZ-beschikkingen verstuurd.</p> <p>We hebben conform de afspraken de belastingtaken voor de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum uitgevoerd.</p> <p>.....</p> <p>Doorberekening kosten</p> <p>We hebben voor de producten en diensten waar dat mogelijk is op efficiënte wijze de kosten in rekening gebracht bij de gebruiker.</p> <p>.....</p> <p>Kostendekkendheid</p> <p>In de Tarievennota 2012 is het lopende tarievenbeleid gecontinueerd:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ gebruikers krijgen de volledige kostprijs in rekening gebracht voor onze producten en diensten;▪ indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;▪ indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld. <p>.....</p> <p>Kwijtschelding</p> <p>De verwachte verruiming van de vermogenstoets is niet doorgegaan. In 2012 hebben we kwijtschelding verleend aan mensen op het sociale minimum en aan ondernemers (voor hun privé-belastingsschulden). Kwijtschelding wordt verleend van de volgende belastingen: hondenbelasting (alleen voor de eerste hond) en tot 60% afvalstoffenheffing. Mensen die vijf jaar of langer op het sociale minimum zitten, krijgen volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De andere kwijtscheldingsgerechtigden krijgen 57% van het aanslagbedrag kwijtscheldend.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De gestelde doelen zijn gehaald.</p>
Beleidsveld	<p>Rechtsbescherming</p> <p>De volgende werkzaamheden worden door de afdeling rechtsbescherming uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ advisering aan ons college over bezwaarschriften;▪ advisering aan diensten en concern over rechtspositionele zaken;▪ bepleiten van het gemeentelijk standpunt bij (hoger) beroepsprocedures bij de bestuursrechter;▪ overleg met burgers en met de gemeentelijke organisatie om te onderzoeken of een oplossing voor het geschil mogelijk is;

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<ul style="list-style-type: none">▪ ondersteuning van de algemene commissie voor bezwaarschriften en van de (bezwaaar)commissie voor algemene rechtspositionele aangelegenheden.
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Interne advisering en ondersteuning over rechtspositionele zaken, behandeling van algemene en personele bezwaarprocedures, regievoering procedures bij de bestuursrechter, communicatie met burgers en indieners van bezwaar.</p> <p>Een steeds belangrijker onderdeel van de werkzaamheden van de afdeling is het onderzoeken van mogelijkheden om het geschil op te lossen, hetzij door het bestreden besluit te herzien ofwel doordat partijen in onderling overleg tot een oplossing komen.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <hr/> <p>Afhandeling bezwaarprocedures en geschillenbeslechting</p> <p>In 2012 heeft de afdeling 726 algemene bezwaren en 82 personele bezwaren afgehandeld. Daarvan is circa 30% ingetrokken door de indiener omdat het bestreden besluit is herzien of omdat de indiener om een andere reden heeft afgezien van verdere behandeling van het bezwaar.</p> <hr/> <p>Afhandeling beroepsprocedures bij de bestuursrechter</p> <p>De bestuursrechter heeft 80 maal een uitspraak gedaan over een ingesteld beroep door de burger. In 20% van de gevallen heeft de rechter de indiener gelijk gegeven. Dit betekent dat het genomen besluit in 80% van de gevallen in stand is gebleven.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Door overleg en communicatie met indieners is circa 30% van de bezwaarprocedures voortijdig ingetrokken.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

OVERIGE STADHUIS EN STADJER

Binnen dit deelprogramma worden salarislasten voor het programma Stadhuis en Stadjer verantwoord.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma overig Stadhuis en Stadjer is 301 duizend euro en deze lasten worden gedekt uit overige opbrengsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Stadhuis en Stadjer						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Vershil
Lasten						
11.1	ROEZ	Contact met de burger	136	136	315	-179
11.2	BSD/ROEZ	Beleidscommunicatie	823	908	907	1
11.3	DIA	Publieke dienstverlening	17.448	19.206	19.156	50
11.4	DIA	Overig Stadhuis en Stadjer	87	274	301	-27
Totaal lasten			18.494	20.524	20.679	-155
Baten						
11.1	ROEZ	Contact met de burger	61	61	230	169
11.2	BSD/ROEZ	Beleidscommunicatie	408	365	307	-58
11.3	DIA	Publieke dienstverlening	7.522	8.798	9.012	214
11.4	DIA	Overig Stadhuis en Stadjer	0	190	186	-4
Totaal baten			7.991	9.414	9.735	321
Totaal saldi voor bestemming			-10.503	-11.110	-10.944	166
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			0	389	389	0
Totaal onttrekkingen			30	30	30	0
Totaal saldi na bestemming			-10.473	-11.469	-11.303	166

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

11.3 Publieke dienstverlening V 264 duizend euro

Door vertraging in de besluitvorming op rijksniveau zal de vervanging van het GBA-systeem (V 134 duizend euro) later plaatsvinden. Omdat de huidige software (Cipers) is afgeschreven, vallen in 2012 de kapitaallasten vrij (V 59 duizend euro).

Voor het versturen van aanmaningen en dwangbevelen brengt de gemeente kosten in rekening bij de belastingplichtige. Er zijn in 2012 meer aanmaningen en dwangbevelen verstuurd dan geraamd als gevolg van de huidige economische situatie (V 141 duizend euro)

Daarnaast zijn er nog diverse kleine afwijkingen van per saldo 70 duizend euro nadelig.

PROGRAMMA 12

Bedrijfsvoering

Efficiënt, samenwerkend, verantwoord

We streven naar een efficiënte en op samenwerking gerichte organisatie die zoveel mogelijk integraal werkt. Dat betekent samenwerken met elkaar, met de collega's van andere diensten en met anderen.

Als grote werkgever en opdrachtgever wil de gemeente het goede voorbeeld geven. We hechten veel waarde aan modern werkgeverschap, duurzaamheid en sociale verantwoordelijkheid.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

- 1. Innovaties**
- 2. Personeel**
- 3. Facilitaire dienstverlening**
- 4. Overige bedrijfsvoering**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

INNOVATIES

Het deelprogramma Innovaties heeft vooral betrekking op de innovaties binnen de bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling. Personeel en Organisatie hebben we ondergebracht in een afzonderlijk deelprogramma. Dat geldt eveneens voor de Facilitaire dienstverlening.

Binnen de gemeente Groningen vinden ingrijpende veranderingen plaats in de PIJOFACH-functies (Personeel, Informatie, Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting) met als doel een basis te leggen voor een meer flexibele organisatie en om bezuinigingen te kunnen realiseren. Onze ambitie is te komen tot een efficiënte en effectieve samenwerking binnen de bedrijfsvoering van de gemeente Groningen. Het motto hierbij is: Centraal wat kan en decentraal wat moet. Vanuit deze ambitie hebben wij de volgende opdracht geformuleerd: 'Ontwikkel een nieuwe gezamenlijke PIJOFACH-organisatie die goedkoper (10 miljoen minder in 2014), duurzamer en professioneel wordt.'

De contouren van de toekomstige PIJOFACH organisatie zijn opgesteld. We kiezen voor een Shared Service Center (SSC) als ontwikkelrichting voor 'dat wat centraal kan'. Er is sprake van een SSC als binnen een organisatie alle processen die op een ongeveer vergelijkbare wijze worden of kunnen worden uitgevoerd, zijn samengevoegd in een nieuwe, semi- autonome, resultaatverantwoordelijke eenheid die op basis van afspraken haar diensten aan andere eenheden levert. Het doel van een SSC is de servicekwaliteit te verbeteren en tegelijkertijd kosten te besparen.

Door de PIJOFACH organisatie zo in te richten dat zij in staat is om blijvend aan de veranderende vraag van het primaire proces te voldoen, sluit zij aan bij de vraaggerichte visie uit het Collegeprogramma.

Beleidsvelden

- Informatisering en automatisering
- Financiën en control
- Inkoop
- Bestuurlijke en juridische zaken

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Innovaties bedraagt 2,6 miljoen euro. Deze lasten zijn gedekt uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Informatisering en automatisering

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Vanuit het besef dat ICT een essentiële factor is voor de innovatie van de gemeentelijke dienstverlening, de organisatie en het bestuur, streefden we de volgende doelen na:

- versterking van de sturing en de beheersing van ICT-ontwikkeling en –beheer;
- meer gemeenschappelijke informatie- en communicatievoorzieningen;
- een open informatiehuishouding die ten dienste staat van de samenleving en andere instanties;
- een professionele I&A-functie die betere ondersteuning biedt bij organisatieontwikkeling;
- een efficiëntere bedrijfsvoering door een betere en innovatieve inzet van ICT.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Ontwikkeling Shared Service Centrum

Op basis van een externe audit door Het Expertise Centrum, is het I&A-werkveld breed betrokken bij de vormgeving van de I&A-functie in het nieuwe Shared Service Centrum. Dit heeft geleid tot een manifest waarin de visie en ambities met betrekking tot de nieuwe organisatie zijn geschetst en ook tot een concreet uitvoeringsplan.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>Digitalisering De nieuwe digitale werkplek is in een gevorderd stadium van voorbereiding en in 2013 in gebruik. Het vormt de basis voor mobiel werken, thuiswerken en beter samenwerken (het Nieuwe Werken). De nieuwe kantoorautomatisering (Office2010) is breed uitgerold. De digitalisering van onze werkprocessen vordert gestaag. Zo zijn alle klantprocessen bij de Groningse Kredietbank gedigitaliseerd. Het aantal papieren registraties daalt aantoonbaar, evenals de stijging van het aantal digitale documenten. I-pads worden veel gebruikt door bestuur en management voor toegang tot de gemeentelijke informatie.</p> <p>.....</p> <p>Samenwerking met andere overheden Samen met andere publieke organisaties is gewerkt aan de ontwikkeling van het Noordelijk overheidsdatacenter (ODC Noord). In 2013 zal een nieuw datacenter op Westpoort verrijzen, waarin ook een deel van de gemeentelijke infrastructuur wordt ondergebracht.</p> <p>.....</p> <p>Standaardisatie en kostenreductie Om effectiever sturing te kunnen geven aan standaardisatie en kostenreductie zijn instrumenten geïmplementeerd die het inzicht in onze systemen, software en projecten vergroot. Om te besparen op externe inhuur is een gemeentebreed contract afgesloten met voorkeursleveranciers.</p> <p>.....</p> <p>ICT-beleid Op verzoek van de raad is een ICT-visie ontwikkeld, waarmee zij de ambities en prioriteiten op ICT-gebied kan aangeven. Omdat de mogelijkheden van samenwerking en uitbesteding toenemen, is ook een concept sourcing strategie ontwikkeld. Deze moet in 2013 leiden tot een plan voor de uitbesteding van ICT. Ook voor de technologische ontwikkeling "cloud computing" is gemeentelijk beleid beschikbaar.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt? De doelen op I&A-gebied zijn doelen voor de middellange termijn en zijn in 2012 beperkt bereikt. De meeste vorderingen zijn gemaakt bij de vormgeving van de nieuwe I&A-functie binnen het SSC en de ontwikkeling van de nieuwe werkplek en het ICT-beleid. Hierdoor is de basis gelegd voor meer efficiency en een betere ondersteuning van gemeentelijke taken. Verwacht mag worden dat de verschuiving in focus naar externe ontwikkelingen (met name samenwerking en uitbesteding) een grote invloed zullen krijgen op innovaties in het I&A-werkveld.</p>
Beleidsveld	Financiën en control
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? De gemeente Groningen wil goede informatie op de juiste momenten met een goede kwaliteit, op basis waarvan de juiste besluiten genomen kunnen worden.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan? In 2012 is verder gewerkt aan de integratie van de informatievoorziening van de gemeente Groningen. De kwaliteit van de administratie is verder verbeterd en voorbereidingen zijn getroffen om op het gebied van de informatievoorziening aan te kunnen blijven sluiten bij de ontwikkelingen van de organisatie.</p>
Beleidsveld	Inkoop
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken? Opzetten professionele inkooporganisatie. Het implementeren van een professionele inkooporganisatie, zodanig dat de gemeente op de meest efficiënte wijze de juiste producten en/of diensten inkoop bij de meest geschikte leverancier tegen een goede prijs, met in acht nemen van de wet- en regelgeving.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <p>Opzetten Categoriemanagement Categoriemanagement is het in een multidisciplinair perspectief (breder dan inkoop)ontwikkelen van een inkoopstrategie voor de verzameling van productgroepen in de categorie. In 2012 zijn er elf categorieën en categoriemanagers benoemd. Het merendeel van de categoriemanagers heeft intussen het categorieplan voor de categorie ingeleverd. Dit plan is de basis waaruit de categorie in de komende jaren verder wordt ontwikkeld.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>.....</p> <p>Herontwerp procesmatige inrichting</p> <p>Als onderdeel van de PIJOFACH organisatie heeft inkoop haar uitvoeringsplan geschreven. De ambitie om alle inkoop via de afdeling inkoop te laten verlopen wordt gefaseerd ingevoerd. De inkoopfunctie gaat zich richten op vier taakvelden. Op strategisch niveau wordt beleid en marktkennis omtrent productgroepen uitgewerkt ter ondersteuning van de categoriemanagers. Op tactisch niveau worden de aanbestedingen met een contractwaarde boven de 25 duizend euro uitgevoerd. Op operationeel niveau worden de inkooptransacties uitgevoerd. Overkoepelend komt er een Frontoffice die zowel in- en externe vragen over inkoop gaat beantwoorden.</p> <p>Voor meer informatie verwijzen u hiervoor naar de afzonderlijke Inkoopparagraaf, die we aan het eind van dit programma hebben opgenomen</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>We hebben bereikt dat we de inkoopsturing nu helder hebben zodat we deze kunnen gaan implementeren ter realisatie van ons doel.</p>
Beleidsveld	<p>Bestuurlijk en Juridische Zaken</p> <p>Bestuurlijk juridische zaken houdt zich concernbreed onder meer bezig met juridische advisering, het opstellen van juridische kaders voor de gemeentelijke organisatie, juridische kwaliteitszorg en juridische control.</p>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>Organisatorische maatregelen treffen, die er op gericht zijn dat de juridische kwaliteit van de geleverde producten en diensten voldoet aan de wensen van de afnemer en de geldende regelgeving. Zo wilden we juridische processen zo veel mogelijk uniformeren, protocollen ontwikkelen en bestaande protocollen zo nodig actualiseren, formats aanleveren voor brieven, bezwaarclausules en dergelijke. Daarnaast wilden we de invoering van (gewijzigde) gemeentebrede regelgeving coördineren. Belangrijk aandachtspunt is juridische control. Verder hebben we een taak in de rechtmatigheidscontrole.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Audit op kwaliteit van bekendmakingen/publicaties afgerond;▪ De overeenkomst stadsadvocaat is vastgesteld. Een onderdeel daaruit is dat de afdeling BJZ toestemming geeft voordat de stadsadvocaat kan worden ingehuurd;▪ Audit uitvoering privacybeleid. In 2012 is er een privacycheck uitgevoerd, vooral gericht op de meldingsplicht.▪ Audit naar uitgaande beschikkingen en ontvangstbevestigingen. In februari 2012 is een onderzoek gedaan naar de ondertekening van besluiten/brieven. Deze audit krijgt een (ruimer) vervolg in 2013.▪ Juridische control. Dit betreft een doorlopende taak.▪ Coördinatie van implementatie van nieuwe (Europese) wet- en regelgeving. In 2012 is het elektronisch bekendmaken van besluiten mogelijk gemaakt op de gemeentelijke website, waarvoor de Verordening op de bekendmaking is vastgesteld. Verder is een aanvang gemaakt met de implementatie van de Wet markt en overheid.▪ Uitgeven juridische nieuwsbrief. Er zijn 3 juridische nieuwsbrieven verschenen.▪ Organiseren expertmeetings en cursussen op juridisch terrein (de zogenoemde jaargetijdenbijekomsten). Er hebben expertmeetings plaatsgevonden over de Wet markt en overheid, aanbestedingsrecht, actualiteiten Awb en over bevoegdheid van college/gemeente in procedures.▪ Actualisering concernrandvoorwaarden (mandaatbesluiten, organisatiebesluit). De mandaatbesluiten van de organisatie zijn herzien.▪ Coördinatie privacy. Het privacy netwerk van de gemeente is in 2012 diverse keren, onder regie van de afdeling BJZ, bijeengekomen.▪ (Juridische) advisering teneinde de besluitvorming te versterken/verbeteren.▪ Check op afdoening van verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur. <p>.....</p> <p>Lex Silencio Positivo en Dwangsom</p> <p>De Lex Silencio Positivo (LSP) houdt in dat een vergunning, indien niet tijdig op de aanvraag daarvoor is beslist, van rechtswege (ofwel na verloop van de beslistermijn automatisch) gegeven is. In 2011 heeft de raad besloten de Lex Silencio Positivo van toepassing te verklaren op de volgende gemeentelijke (vergunning)stelsels: straatartiesten en straatmuzikanten, collectes, standplaatsen, marktstandplaatsen, snuffelmarkt, speelautomaten, inzameling huishoudelijk afval, parkeren en winkeltijden. Daarnaast geldt de LSP voor sommige landelijke vergunningstelsels, zoals bepaalde omgevingsvergunningen. In de jaarrekening 2012 verantwoordden we voor het eerst het aantal vergunningen dat van rechtswege is verleend. In 2012 is dit 8 keer voorgekomen. Daarnaast bestaat het instrument van de 'dwangsom bij niet tijdig beslissen'. Aanvragers die te lang moeten wachten kunnen op basis daarvan een schadevergoeding krijgen. Daarbij is het zo dat art. 4:20a, lid 2 Awb</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

bepaalt dat de dwangsom bij niet tijdig beslissen niet van toepassing is als de LSP van toepassing wordt verklaard.

In 2012 is 11 keer, voor in totaal 11.424 euro, een dwangsom uitgekeerd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Met de hiervoor genoemde activiteiten hebben we een belangrijke bijdrage geleverd aan de gestelde doelen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 2 **PERONEEL**

Beleidsvelden

- Organisatieontwikkeling
- Shared Service Center
- Personeelsontwikkeling
- Inhuur extern personeel
- ARBO en verzuim
- Informatievoorziening

GELD

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de toegestane formatie en kosten in de primitieve en actuele begroting en de gemiddelde personele bezetting en personele lasten (realisatie/rekening 2012). Het betreft hier uitsluitend het ambtelijk personeel dat in vaste of tijdelijke dienst is, dus exclusief het bestuur, de raad, externe inhuur en WSW-personeel.

	Primitieve begroting		Actuele begroting		Rekening	
	Formatie 2012		Formatie 2012		Bezetting 2012	
	fte	lasten	fte	lasten	fte	lasten
BSD	131	9.672	134	9.924	132	10.033
DIA	368	24.250	384	25.065	369	24.330
HVD	590	37.265	600	36.995	596	37.434
iederz	119	8.013	119	8.382	117	8.208
MD	415	22.451	415	22.533	380	20.956
OCSW	396	24.835	398	26.272	354	23.777
RO/EZ	668	43.570	665	43.687	628	41.211
SOZAWE	483	29.866	489	31.138	461	29.216
Subtotaal	3.170	199.922	3.204	203.996	3.037	195.165
Bovenformatief personeel:	75	4.982	27	3.979	46	4.076
TOTAAL					3.084	199.241

Beleidsveld

Organisatieontwikkeling

Het jaar 2012 stond in het teken van het bedenken, afstemmen, ontwikkelen en het maken van strategische keuzes. Wat is er nodig op het gebied van organisatiestructuur, werkprocessen, gedrag en leiderschap om de ambities waar te maken? Van daaruit hebben we in 2012 de inrichtingsprincipes ontwikkeld, kernwaarden geformuleerd en een aanzet gemaakt voor een leiderschapsprofiel. Daarnaast is er een visie waarin we de benodigde veranderingen in de dienstverlening beschrijven. Hoe ontwikkelt de stad zich en wat vraagt dat van de organisatie met betrekking tot de verschillende rollen in verschillende soorten van dienstverlening. Leiderschap en eigenaarschap lager in de organisatie leggen is één van de aspecten.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De gemeente Groningen wil de komende jaren een forse slag maken in de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en haar medewerkers met als centraal uitgangspunt: "Eén Groningen, één organisatie en één werkgever, met als vertrekpunt een optimale dienstverlening aan de burger".

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Vorming Groningen Managementteam (GMT), Groningen Managementoverleg (GMO) en Verbindingsgroep

Sinds juni 2012 is het GMT op volle sterkte en bestaat het uit vier concerndirecteuren en de gemeentesecretaris. In mei 2012 is ook het GMO van start gegaan. Het GMO is een concernbreed overleg met alle concern- en vakdirecteuren en alle programmamanagers. Met de vorming van het GMO is niet alleen het GMT verantwoordelijk voor het functioneren van de organisatie, maar ook de managementlaag daaronder. Om dat kracht bij te zetten is een convenant opgesteld, ondertekend door alle deelnemers van het GMO.

In 2012 is ook gestart met de verbindingsgroep. In deze groep zitten alle programmamanagers en projectleiders die werken aan trajecten die een nauwe relatie hebben met de organisatieontwikkeling. Het doel van deze groep is verbinding en samenwerking krijgen én houden tussen de verschillende organisatieontwikkelingstrajecten: Decentralisaties, Werk en Participatie, Het Nieuwe Werken, Bestuurlijke Dienstverlening, Klant Contact Centrum, Shared Service Center, Wijkgericht werken, Concernstaf, Stadsbeheer.

Uitwerking nieuw besturingsmodel

Het uitgangspunt Eén Groningen, één organisatie en één werkgever, vraagt een nieuwe manier van sturing. Niet alleen verticale sturing (lijnsturing) maar ook horizontale sturing (programmatisch sturen op strategische onderwerpen). Op de managementconferentie van 18 oktober 2012 is het besturingsmodel inclusief de inrichtingsprincipes als prominent onderdeel van de gehele organisatieontwikkeling aan het management van de gemeente Groningen gepresenteerd

Ontwikkelen van een visie, inrichtingsprincipes en kernwaarden

Samen met het GMO heeft het GMT, mede op basis van de input vanuit een impulsgroep, hebben we een visie op de organisatie ontwikkeld en inrichtingsprincipes bepaald van waaruit we de nieuwe organisatie gaan opbouwen. Ook hebben we in samenspraak vijf kernwaarden gekozen die zijn opgenomen in de visie. In het najaar 2012 zijn ook de eerste stappen gezet voor een nieuw leiderschapsprofiel waarbij onder andere de visie en de kernwaarden van de gemeente Groningen zijn vertaald in concreet zichtbaar leiderschap. In 2013 zal naar verwachting het nieuwe leiderschapsprofiel worden afgerond

Vorming concernstaf

Het uitvoeringsplan is op hoofdlijnen geconcretiseerd. Medio februari 2013 is het uitvoeringsplan opgeleverd en besproken met de medewerkers. Vervolgens is het uitvoeringsplan het besluitvormingstraject in gegaan.

Bestuurlijke dienstverlening

In 2012 is het proces van bestuurlijke besluitvorming vereenvoudigd door het aantal stappen in de besluitvorming terug te brengen en de rollen en verantwoordelijkheden van alle spelers aan te scherpen. De eerste 100 stellers hebben een training gehad, met een bijdrage van vakdirecteuren, GMT-leden en portefeuillehouders, gericht op de steller als een professional die vakkennis paart aan politieke sensitiviteit. De formats voor de besluitvorming zijn vernieuwd en daarnaast is er een digitaal systeem ontworpen dat het besluitvormingsproces ondersteunt. Voorafgaand aan een kleine praktijkproef zijn ongeveer 200 gebruikers getraind in het gebruik van het systeem.

Het nieuwe werken

In november 2012 zijn de beleidskaders voor het tijd- en plaats onafhankelijk werken vastgesteld door GMT. Het vervolg vindt plaats in nauwe afstemming op de ontwikkelingen in de organisatie.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Op basis van de visie en kernwaarden werken we op twee sporen aan de verbetering van onze organisatie, zodat we de eerder geformuleerde ambities waar kunnen maken. Aan de ene kant betekent dat een herinrichting op basis van de inrichtingsprincipes, met als doel te komen tot een logische, effectievere en efficiëntere organisatievorm. Daarnaast werken we aan een verandertraject om een andere manier van werken te introduceren. Beide sporen dragen bij aan 'Eén Groningen, één concern' waarin goed wordt samengewerkt ten behoeve van de mensen en bedrijven in stad en regio'.

Alle leidinggevendenden worden onder andere via bijeenkomsten steeds goed deelgenoot gemaakt van de ontwikkeling. Bovendien loopt er een intervisietraject voor alle leidinggevendenden. Om ook medewerkers mee te

Gemeenterekening 2012 - bijlage

kunnen nemen in de ontwikkeling en de samenhang van die ontwikkeling helder te maken is een ontwikkelingsposter, een toelichting op de verandering en een visiespel ontwikkeld. Met behulp van deze ondersteunende middelen kunnen de leidinggevenden het gesprek aangaan met hun medewerkers over de organisatieontwikkeling.

Vanuit bestuurlijke dienstverlening zijn er instrumenten ontwikkeld die in een vereenvoudigd besluitvormingsproces, waarin de rollen helder zijn belegd, hun waarde kunnen bewijzen. Medewerkers hebben beter zicht gekregen op welke professionele inbreng er gevraagd wordt in de overheidsomgeving waarin ze werkzaam zijn. Met de trainingen bestuurlijke dienstverlening en digitale besluitvorming is bovendien op praktische wijze bijgedragen aan het besef dat we in één concern werkzaam zijn.

Beleidsveld	Shared Service Center Ons college heeft in april 2012 het koepelplan PIJOFACH vastgesteld. Op basis hiervan heeft het verantwoordelijk GMT-lid voor bedrijfsvoering de opdracht gekregen om ervoor te zorgen dat er op 1 januari 2014 een concernbreed Shared Service Center op gebied van bedrijfsvoering is gerealiseerd. Het toekomstige Shared Service Center dient een duurzame (flexibele) en professionele organisatie te worden die bijdraagt aan het vergroten van de efficiency van de gemeentelijke bedrijfsvoering. Het PIJOFACH traject bevindt zich in de afrondende fase voor wat betreft de oplevering van de diverse uitvoeringsplannen.
Doelen	Wat wilden we bereiken? In 2012 de basis leggen voor het toekomstige Shared Service Centrum. Dit vanuit het totaalperspectief van het programma Organisatie Ontwikkeling.
Activiteiten	Wat hebben we hiervoor gedaan? Vorming Shared Service Center (SSC) In 2012 is voor de vorming van het SSC een projectorganisatie opgetuigd. Het programma team SSC (PTO SSC), bestaande uit het verantwoordelijk GMT lid en twee SSC vakdirecteuren sturen actief op de vorming van het SSC. Voor het opstellen van de deeltuitvoeringsplannen zijn "trekkers" benoemd die ervoor zorgen dat er voor hun specifieke domein een deeltuitvoeringsplan wordt opgesteld. Daarnaast komt er een gemeenschappelijk uitvoeringsplan waarin gezamenlijke elementen als "het klantconcept en de sturingsfilosofie" is uitgewerkt. De beoogd SSC medewerkers worden zoveel mogelijk betrokken bij het opstellen van de uitvoeringsplannen en het uitdenken van de toekomstige SSC-werkprocessen. Ook vindt actieve afstemming plaats met de COR. In het vierde kwartaal 2012 is het merendeel van de concept uitvoeringsplannen opgeleverd.
Conclusie	Wat hebben we bereikt? De vorming van het SSC ligt op schema. De concept uitvoeringsplannen worden begin 2013 definitief gemaakt en aangeboden aan het GMT en de COR. Op basis hiervan zal het plaatsingstraject van ongeveer 800 medewerkers starten. Eind 2013 zal dit zijn afgerond zodat het SSC uiterlijk op 1 januari 2014 kan starten.
Beleidsveld	Personeelontwikkeling De HRM-agenda voor de jaren 2011 – 2014 "Veranderkracht" is erop gericht om de gewenste veranderingen naar één gemeentelijke organisatie en één werkgever te ondersteunen. In 2012 lag het zwaartepunt op de manier waarop wij ons werk doen: kennis, houding en gedrag (vakmanschap en professionaliteit) en op de wijze van aansturing door het management (leiderschap). Voor de ontwikkeling naar één flexibele organisatie is het van belang dat managers en medewerkers optimaal worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun kwaliteiten in te zetten over afdelings- en dienstgrenzen heen (horizontale mobiliteit). Met het oog op de vergrijzing dient ook blijvend aandacht te zijn voor de arbeidsmarktpositie van de gemeente Groningen als aantrekkelijke werkgever voor zittende medewerkers en nieuw (jong) talent.
Doelen	Wat wilden we bereiken? Belangrijke HRM doelen voor 2012 waren: <ul style="list-style-type: none">▪ Ontwikkeling van professionaliteit en vakmanschap van leidinggevenden;▪ Verdere ontwikkeling van professionaliteit en vakmanschap van medewerkers;▪ Meer (horizontale) mobiliteit over afdelings- en dienstgrenzen heen;▪ Kwalitatief goede stages en werk/leerplekken;▪ De komende jaren als grote werkgever bijdragen aan het imago van Groningen als stad waar werk is voor talent.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Ontwikkeling van leidinggevenden

Het Centraal Management Development (CMD)

Het CMD versterkt de centrale sturing op invulling van leidinggevende vacatures van schaal 12 en hoger. Het doel is om meer leidinggevende vacatures met interne kandidaten in te vullen. We hebben het CMD in 2012 verder ontwikkeld. Het bestaat nu uit het GMT en een wisselende samenstelling van vakdirecteuren. In 2012 zijn 21 vacatures voor sleutelposities besproken in het CMD. In 2 gevallen is een vacature ingevuld door een externe kandidaat. In de andere gevallen werd de vacature ingevuld door een interne kandidaat, is de functie door herschikking van taken anderszins ingevuld of is (slechts éénmaal) een externe interimmanager ingehuurd. In een aantal gevallen werd de benoeming van een interne kandidaat op een sleutelpositie gevolgd door nog een aantal mobiliteitsbewegingen.

Ontwikkeling management

Na de vorming van het GMT in 2011, hebben we in 2012 verder geïnvesteerd in de wijze waarop in onze organisatie leiding wordt gegeven. We hebben een vijftal kernwaarden benoemd. We hebben één functieprofiel en één leerproces voor alle leidinggevenden ontwikkeld. We zijn een intervisietraject voor onze leidinggevenden gestart. Sinds mei 2012 functioneert het Groningen Management Overleg (GMO), een concernbreed overleg met alle concern- en vakdirecteuren en alle programmamanagers.

Ontwikkeling van medewerkers

Werkbegeleidingscyclus

Dienst	Aantal medewerkers	Functioneringsgesprekken		Beoordelingsgesprekken	
		aantal	%	aantal	%
BSD	139	94	68	58	42
DIA*	418	332	79	141	34
HVD	722	435	60	278	39
iederz	128	105	82	66	52
MD	396	151	38	183	46
OCSW	442	298	67	149	34
ROEZ	674	542	80	479	71
SOZAWA	548	387	71	339	62
TOTAAL	3.467	2.344	68	1.693	49

*) Aantal medewerkers DIA is exclusief het aantal buitengewoon ambtenaren burgerlijke stand.

*) In plaats van functioneringsgesprekken worden met het ambtelijk personeel van ieder Persoonlijke Taak contracten opgesteld.

Toelichting op de tabel 'Werkbegeleidingscyclus 2012'

De norm voor het voeren van beoordelingsgesprekken is 50%. Deze norm is gebaseerd op de afspraak dat elke medewerker tenminste eenmaal per twee jaar een beoordeling krijgt. In 2012 kreeg 49% van de medewerkers een beoordeling. In 2011 was dat 59%. Onze conclusie is dat de norm voor de beoordelingsgesprekken daarmee in de afgelopen twee jaar is gehaald.

De norm voor het voeren van functioneringsgesprekken is in principe 100%. Echter, enkele categorieën zijn uitgezonderd:

- Met medewerkers die langdurig ziek zijn wordt in de regel geen functioneringsgesprek gevoerd.
- Met medewerkers die in de loop van het jaar uit dienst treden, wordt wel een exit-gesprek gevoerd, maar geen functioneringsgesprek meer.
- Met medewerkers die in de loop van het jaar in dienst treden, worden in het kader van de werkbegeleiding van begin af aan diverse gesprekken gevoerd. Dat zijn echter nog geen functioneringsgesprekken.
- Binnen de Brandweer gelden specifieke afspraken. Er wordt een (verplicht) systeem gehanteerd, waarbij de geoefendheid en bekwaamheid wordt geregistreerd. Daarnaast doorlopen de medewerkers van de Brandweer een rangensysteem waarbij ook andere aspecten van het functioneren worden betrokken. Een

Gemeenterekening 2012 - bijlage

'gemeentelijk' functioneringsgesprek krijgen de medewerkers van de Brandweer eens per twee jaar.

In 2012 heeft 68% van de medewerkers van de gemeente Groningen een functioneringsgesprek gehad. Daarbij is uitgegaan van het totale personeelsbestand. Als we rekening houden met bovenstaande factoren, dan heeft ca. 77% van onze medewerkers een functioneringsgesprek gehad. Het aantal functioneringsgesprekken wordt verder beïnvloed door een aantal specifieke situaties: langdurige ziekte van een leidinggevenden, wisseling van leidinggevende of functiewisseling van medewerkers binnen de organisatie.

Integriteit

Integriteit wordt bij alle nieuwe medewerkers onder de aandacht gebracht. In totaal is er in 2012 43 keer een ambtseede afgenomen, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk. Er zijn in totaal 16 nevenwerkzaamheden gemeld, geen daarvan is afgewezen in verband met conflicterende belangen of strijdigheid met de gedragscode. Wel is een enkele keer een voorwaarde verbonden aan het toestaan van de nevenactiviteit. In 2012 hebben zich 7 integriteitsincidenten onder het ambtelijk personeel voorgedaan. Dat is een daling ten opzichte van 2011: toen waren er 10 integriteitsincidenten. Naar aanleiding van deze meldingen zijn maatregelen genomen in de vorm van disciplinaire maatregelen of doorverwijzing naar externe hulpverlening. De disciplinaire maatregelen variëren van waarschuwing tot (voorwaardelijk) ontslag en/of aangifte bij de politie.

Vorming en opleiding

In 2012 hebben we 3,8 miljoen euro besteed aan vorming en opleiding. Dat is 1,9% van de loonsom, iets minder dan de norm (2% van de loonsom). Het traject 'verbetering bestuurlijke dienstverlening' is het eerste waarbij wij een centraal scholingstraject hebben ontwikkeld. Daarnaast zetten we een leiderschapsprogramma op. In het kader van dit leiderschapsprogramma zijn we in 2012 gestart met een intervisietraject voor alle leidinggevenden

Mobiliteit

Jaarlijkse personeelsschouw

In 2012 hebben we van alle medewerkers in schaal 12 en hoger de ontwikkelmogelijkheden geïnventariseerd. Dit is de eerste stap in het in kaart brengen van wat we aan kwaliteiten in huis hebben. Deze informatie wordt ook door het CMD gebruikt voor de mobiliteit in functies van schaal 12 en hoger.

Strategische personeelsplanning

We hebben een analyse gemaakt van de toekomstige uitstroom op basis van leeftijd. Hiermee hebben we een begin gemaakt van de kwantitatieve/ kwalitatieve personeelsbehoefte van de gemeente.

Werving en selectie stroomlijnen

Het nieuwe stroomschema voor werving en selectie, dat we in de begroting 2012 aankondigden, hebben we al in 2011 gerealiseerd. Dat had te maken met de grote behoefte aan duidelijke richtlijnen op het gebied van werving- en selectie. Vooral de volgorde waarin de verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld herplaatsingskandidaten, kandidaten uit de allochtonenpool, medewerkers met een werkervarings- of werkleerbaan, etc.) aan bod komen bij interne vacatures vroeg om duidelijkheid. Het nieuwe stroomschema voor werving- en selectie is die duidelijkheid geschapen.

Centrale sturing op vacaturevervulling voor leidinggevende functies van schaal 12 en hoger gaan via het CMD. Andere vacatures worden gemeld bij het Loopbaancentrum. Hier wordt gekeken of er herplaatsingskandidaten geschikt zijn.

Mobiliteit zittende medewerkers

In 2012 hebben we de sturing op het plaatsen van herplaatsingskandidaten verstevigd. Hierdoor hebben circa 60 herplaatsingskandidaten een nieuwe plek gevonden. Gelet op de komende reorganisaties blijft mobiliteit een speerpunt van ons HRM – beleid.

Daarnaast was het idee was om de drie detacheringen per dienst te realiseren via het project Jouw Baan Mijn Baan. Het project Jouw Baan Mijn Baan heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Onderling zijn er tussen medewerkers wel gesprekken gevoerd, maar dit heeft niet tot een ruil geleid. Dit komt omdat het aanbod van banen te klein was.

Tot slot is er door Werken aan het Noorden een wisselweek georganiseerd. Hier heeft de gemeente Groningen aan deelgenomen. Medewerkers zijn in de gelegenheid gesteld om één dag buiten de deur te kijken.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Diversiteitsbeleid

Op 31 december 2012 had de gemeente Groningen een ambtelijke bezetting van 3.482 medewerkers, 1.915 mannen en 1.567 vrouwen.

De opbouw naar de verschillende leeftijdscategorieën ziet er volgt uit (peildatum 31 december 2012):

Dienst	<20	20 t/m 29	30 t/m 39	40 t/m 49	50 t/m 59	60 t/m 65	>65	Totaal
BSD	0	5	20	48	60	6	0	139
DIA*	0	17	87	137	146	39	7	433
HVD	1	28	149	227	245	72	0	722
iederz	0	1	13	41	51	22	0	128
MD	0	41	87	106	132	29	1	396
OCSW	0	7	57	139	180	57	2	442
ROEZ	0	22	135	207	244	66	0	674
SOZAWE	0	18	83	182	207	58	0	548
TOTAAL	1	139	631	1.087	1.265	349	10	3.482
Percentage	0%	4%	18%	31%	36%	10%	0%	100%

*) Aantal medewerkers DIA is inclusief het aantal buitengewoon ambtenaren burgerlijke stand

Om de diversiteit van ons personeelsbestand te vergroten hebben we een aantal streefcijfers vastgesteld. In de volgende tabel staan de streefcijfers vermeld, evenals de gerealiseerde cijfers voor 2012 en 2011.

DIVERSITEIT	Streefcijfer	2012	2011	2010
Percentage vrouwen t.o.v. totaal aantal medewerkers	50%	45%	45%	45%
Aantal vrouwen in schaal 12 en hoger		116	113	101
Aantal vrouwen in- of doorgestroomd in schaal 12 of hoger		7	15	9
Aantal medewerkers HBO/WO en <= 30 jaar dat is ingestroomd	minimaal 16	12	25	23
Percentage jonge medewerkers t/m 30 jaar t.o.v. totaal aantal medewerkers		5%	6%	5%
Aantal medewerkers t/m 30 jaar dat is ingestroomd		17	40	n.b.
Aantal medewerkers t/m 30 jaar dat is uitgestroomd (extern gemeente)		8	7	n.b.
Aantal medewerkers ingestroomd vanuit de alloctonenpool		6	5	8

Trainees, stages en werkplekken

In de loop van 2012 waren 3 trainees in onze organisatie werkzaam. Verder hebben we in 2012 weer een flink aantal stage- en werkplekken ingevuld. Bij een werkplek gaat het zowel om jongeren die nog in opleiding zijn (Beroeps Begeleidende Leerweg trajecten) als om mensen die hun opleiding al dan niet hebben afgerond en die een uitkering ontvangen. Het streefcijfer voor 2012 is 200 reguliere stageplaatsen en 16 werkplekken. In de onderstaande tabel staat de realisatie 2012.

Aantal stagiaires BBL-trajecten en werkplekken	BSD	DIA	HVD	iederz	MD	OCSW	RO/EZ	SOZAWE	Concern
Aantal stages	8	21	41	5	17	27	62	48	229
Aantal BBL-trajecten	0	0	1	0	4	0	6	1	12
Aantal werkplekken	0	1	3	0	2	0	3	2	11

Arbeidsmarktpositie

Digitalisering arbeidsmarktcommunicatie

De gemeente Groningen heeft de website "werken voor stad" waarop informatie wordt gepresenteerd over de gemeente als aantrekkelijke werkgever. Hier worden stageplekken op gepubliceerd, evenals de vacatures van de gemeente Groningen. De website heeft in 2012 geen verdere ontwikkeling ondergaan.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Onze conclusie is dat we in 2012 een aantal stappen hebben gezegd om onze HRM-doelen te bereiken. Maar we hebben ook geconstateerd dat de ontwikkeling van de organisatie en de ontwikkelingen op HRM-gebied (vergroting van de organisatie, gevraagde mobiliteit en flexibiliteit van medewerkers, match tussen vraag en

Gemeenterekening 2012 - bijlage

aanbod van kennis en ervaring, het terugdringen van de externe inhuur) vragen om een herijking van onze HR-strategie. Dat heeft er inmiddels toe geleid dat we een nieuwe HR-strategie hebben opgesteld, waarin we nog steviger inzetten op een aantal van de genoemde doelen.

Beleidsveld

Inhuur extern personeel

Onder externe inhuur verstaan we personen die:

- werkzaamheden verrichten voor de gemeente Groningen en,
- geen (vaste of tijdelijke) ambtelijke aanstelling hebben en,
- werkzaam zijn binnen de organisatie en,
- werken onder aansturing van een lijnfunctionaris van de gemeentelijke organisatie.

Dit betekent dat een ieder die in opdracht van de gemeente werkzaamheden verricht in het kader van bijvoorbeeld een uitbesteding of een opdracht, maar die niet werkzaam is binnen de organisatie, niet tot de externe inhuur wordt gerekend. Bijvoorbeeld advocaten, notarissen en accountants, maar ook de stratenmakers, externe coaches, werkervaringsplaatsen, personeel van schoonmaakbedrijven, enzovoort.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen de uitgaven aan externe inhuur beperken. In 2012 mocht het totale bedrag dat besteed werd aan de inhuur van extern personeel, niet meer bedragen dan 13 % van de loonsom van 2011. In 2013 mag dat niet meer zijn dan 12 % van de loonsom van 2012.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Omvang externe inhuur als percentage van de loonsom van het voorgaande jaar	▪ 15,2%	▪ 12,9%	▪ 13 %

In het onderstaande overzicht staat de omvang van de externe inhuur voor het hele concern en per dienst.

Dienst (bedragen * 1.000 euro)	Loonsom 2011	Externe inhuur	Percentage
BSD	8.932	695	7,8%
DIA	22.554	3.631	16,1%
HVD	38.818	3.074	7,9%
iederz	7.873	1.050	13,3%
MD	20.072	2.500	12,5%
OCSW	22.649	4.089	18,1%
RO/EZ	39.954	5.102	12,8%
SZW	28.253	4.214	14,9%
Concern	189.105	24.355	12,9%

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Control

Via de Voortgangsrapportages hebben we nauwlettend in de gaten gehouden of we in de pas lopen met de aangegeven maximale omvang van de externe inhuur.

Registratie en besluitvorming

Basis voor de informatie over externe inhuur in de Voortgangsrapportages was de registratie volgens een format dat is ontwikkeld om de externe inhuur nauwkeurig en volledig bij te houden. Daarnaast vindt besluitvorming over externe inhuur nu op directieniveau plaats.

Uurtarief

Inhuur van personeel met een uurtarief van meer dan 100 euro is beperkt: dit is alleen toegestaan met toestemming van de gemeentesecretaris. Op 1 november 2012 liep de overeenkomst tussen Randstad Uitzendorganisatie (inclusief Randstad Payroll Solutions) en de gemeente Groningen af. Deze overeenkomst betrof de inhuur van arbeidskrachten tot en met

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....

schaal 9. We hebben de inhuur van flexibele arbeidskrachten opnieuw aanbesteed. Deze aanbesteding heeft geleid tot een nieuw contract met Randstad, dat de inhuur regelt van flexibele arbeidskrachten (met uitzondering van ICT, IGG en WOZ) van de schalen 1 tot en met 12 (uitzendkrachten en detacheringen). Daarnaast is in het contract met Randstad de makelaarsfunctie, Payroll en de facturatie van ZZP'ers tot en met schaal 15 meegenomen. Met dit contract kunnen we dus als gemeente bijna alle inhuur via Randstad regelen. Het contract heeft een looptijd van 2 jaar met 4 keer een optiejaar.

.....

Duur van de externe inhuur

Externe inhuur over een periode van meer dan één jaar is beperkt: contracten van langer dan één jaar zijn alleen toegestaan met toestemming van de gemeentesecretaris.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Onze conclusie is dat we geslaagd zijn in het verder omlaag brengen van de externe inhuur. We hebben de omvang van de externe inhuur beperkt tot onder het gestelde maximum van 13% van de loonsom van 2011.

Beleidsveld

Arbo en verzuim

Het ziekteverzuim heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Jaar	Ziekteverzuim excl. zwangerschapsverlof	Verzuimfrequentie
2008	6,2	1,9
2009	6,2	1,7
2010	5,9	1,6
2011	6,5	1,6

Doelen

Wat wilden we bereiken?

In 2012 wilden wij de dalende trend van vóór 2011 weer oppakken.

MEETBAAR RESULTAAT 2012

indicator	Behaald 2011	Behaald 2012	Beoogd 2012
▪ Ziekteverzuim (exclusief zwangerschap)	▪ 6,5 %	▪ 6,1 %	▪ 5,6 %
▪ verzuimfrequentie	▪ 1,6	▪ 1,4	▪ 1,7

In de onderstaande tabel is het ziekteverzuim en de verzuimfrequentie uitgesplitst naar de diensten.

	Bruto verzuim (excl. zwangerschap)	Meldingsfrequentie	Percentage nulverzuim	Verzuim > 1 jaar	Verzuim < 1 jaar
BSD	5,6	1,5	35	1,4	4,1
DIA	5,0	1,3	37	0,7	4,3
HVD	6,3	1,2	39	1,6	4,7
iederz	8,5	1,2	39	3,6	4,8
MD	7,2	1,9	26	1,0	6,2
OCSW	5,0	1,2	44	1,2	3,8
ROEZ	5,2	1,5	62	1,0	4,2
SOZAWA	7,6	1,4	38	2,6	5,0
Concern	6,1	1,4	42	1,5	4,6

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

ARBO en verzuim

De verschillende taken (beleid, uitvoering, toezicht, dienstverlening) die de gemeente uitvoert, vragen om een gedifferentieerde aanpak van het verzuim. Afhankelijk van de situatie zijn één of meer van de volgende maatregelen genomen:

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<ul style="list-style-type: none">▪ Intensiveren van gerichte aandacht voor medewerkers die frequent verzuimen door middel van verzuimgesprekken met medewerkers vanaf de derde ziekmelding.▪ Meer aandacht voor bespoediging van re-integratie op de eigen of een andere werkplek.▪ Verhoging van de verzuimdrempel (bijvoorbeeld door ziekenbezoek van de leidinggevende bij de vierde ziekmelding in twaalf maanden; bij vijfde melding gezamenlijk bezoek van medewerker en leidinggevende bij de bedrijfsarts).▪ Extra aandacht voor de veranderende gemeentelijke organisatie en kort frequent verzuim.▪ Gerichte acties bij afdelingen waar het verzuim duidelijk hoger is dan het gemiddelde (bijvoorbeeld training verzuimgesprekken voor de leidinggevendenden, analyse van het verzuim, verhoging van de frequentie van vergaderingen van het Sociaal Medisch Team.
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De dalende trend van vóór 2012 is weer opgepakt. Het ziekteverzuim is met 0,4 procentpunt gedaald. De verzuimfrequentie is verder teruggebracht tot ruim onder het beoogde percentage.</p>
Beleidsveld	<h3>Informatievoorziening</h3>
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>We willen één werkgever voor alle ambtelijke medewerkers zijn. Daarom is het noodzakelijk om het personele systeem EMIS (en daaraan gekoppeld EM Plaza) inclusief de daarbij behorende processen en de gekoppelde systemen, helemaal opnieuw in te richten als één bedrijf. Het uniformeren van het personeelsbeheer en het inrichten van EMIS als één bedrijf, is overigens een voorwaarde voor het P&O gedeelte binnen het nog op te richten SSC.</p>
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Eén concernbrede inrichting van EMIS met generieke beheersprocessen Begin 2012 is de nieuwe inrichting van het personele systeem EMIS (en daaraan gekoppeld EM Plaza) inclusief de daarbij behorende processen en de gekoppelde systemen, in gebruik genomen. De eerste mijlpaal in 2012 was de uitbetaling van de salarissen van januari 2012. Dit is zonder problemen verlopen.</p> <p>Uniformering en standaardisering van beheersprocessen en kerngegevens De uitvoering van de beheersprocessen en het gebruik van de systemen gebeurt nu nog bij de verschillende diensten. Een aantal werkprocessen (verlof, verzuim) is in 2011 al geüniformeerd. Met de concernbrede inrichting van EMIS is een volgend aantal beheersprocessen gestandaardiseerd. Met de komst van het SSC zullen ook de overige processen en systemen worden geüniformeerd, zodat in eenduidige processen en met eenduidige systemen gewerkt wordt.</p> <p>Evaluatie en toetsing of in de toekomst EMIS als personeelsinformatie systeem nog steeds aan deze nieuwe eisen kan voldoen In de begroting 2012 hebben we aangegeven een evaluatie en toetsing uit te voeren met als doel te bepalen of in de toekomst EMIS als personeelsinformatiesysteem nog steeds aan de nieuwe eisen kan voldoen. Deze evaluatie hebben wij nog niet uitgevoerd. In 2012 hebben we gewerkt aan de ontwikkeling van het nieuwe besturingsmodel van onze organisatie. Met een andere sturing willen we het succes dat we in het verleden hadden met het werk binnen de diensten, behouden. Maar we willen ook, nu en in de toekomst, in staat zijn de complexe, integrale vraagstukken waar we voor staan, op te pakken. Op grond hiervan bekijken we welke eisen dit stelt aan de informatievoorziening. Is dat eenmaal duidelijk, dan bekijken we of EMIS als personeelsinformatiesysteem aan de nieuwe eisen voldoet.</p>
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Begin 2012 zijn we succesvol overgegaan naar een nieuwe, gemeentebrede inrichting van EMIS. De daarbij behorende processen zijn aangepast.</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 3

FACILITAIRE DIENSTVERLEING

Binnen dit deelprogramma valt de facilitaire dienstverlening aan de gehele gemeentelijke organisatie. Deze dienstverlening bestaat uit de volgende onderdelen:

- Verlenen ICT diensten: ICT werkplek, applicaties, ICT projecten en ontwikkeling;
- Inkopen personeel, diensten en goederen: aanbestedingsondersteuning, concern aanbestedingen en inkoopbeleid;
- Financieren gemeente: beheren de geld- en kapitaalmarktportefeuille, bewaken de financiële positie en de geldstromen, risicobeheer;
- Verzekeren: afsluiten verzekeringen en afhandelen schade en verhaal;
- Beheren arbeidsvoorwaarden: uitvoeren sociale regelingen en salarisadministratie;
- Ondersteunen facilitair beheer: onderhoudsplan, huisvestingsbeleid en registratie kengetallen;
- Loopbaanontwikkeling: loopbaanadvies- en begeleiding;
- Juridische ondersteuning en advisering.

Beleidsveld

- Facilitaire dienstverlening intern en extern

GELD

Het lasten totaal van het deelprogramma facilitaire dienstverlening bedraagt 35,9 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt door opbrengsten uit de eigen organisatie, opbrengst derden, overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Facilitaire dienstverlening intern en extern

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We willen de servicekwaliteit verbeteren en besparen op de kosten

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Facilitaire dienstverlening/Shared Service Center

In het Collegeprogramma 2010-2014 is één van de doelen het vergroten van de efficiency van de gemeentelijke bedrijfsvoering. In het programma wordt genoemd het concentreren van alle ondersteunende PIJOFACH-taken. Hieronder valt ook alle dienstverlening van de Facilitaire dienstverlening. Via de contourennota en het inrichtingsplan hebben we hiervoor de eerste stappen gezet. Het koepelplan interne dienstverlening is de nadere uitwerking van de eerder vastgestelde inrichtingsnota. We maken in het koepelplan een aantal nieuwe keuzes, geven aan hoe we het Shared Service Center (SSC) willen inrichten en hoe we de route om te komen tot een SSC voor ons zien. Dit alles om te voldoen aan de opdracht: 'Ontwikkel een nieuwe gezamenlijke PIJOFACH organisatie, die efficiënt, duurzaam (flexibel) en professioneel is.' Eind 2012 waren de concept uitvoeringsplannen per PIJOFACH letter gereed. Parallel hieraan is de afdeling Kernvastgoed voor de gehele organisatie.

ICT

De nieuwe digitale werkplek is in een gevorderd stadium van voorbereiding. Oplevering wordt voorzien voor april 2013. Hiervoor is in 2012 900 duizend euro ingezet.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De activiteiten van het beleidsveld Facilitaire dienstverlening zoals opgenomen in de begroting 2012 zijn gerealiseerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 4

OVERIGE BEDRIJFSVOERING

Beleidsvelden

- Resultaat organisatiekosten
- Griffie
- De Ombudsman

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Overig bedrijfsvoering bedraagt 814 duizend euro. Deze lasten worden gedekt door overige inkomsten en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld

Resultaat organisatiekosten

De begroting van de organisatiekosten bij de dienst RO/EZ heeft een omvang van bijna 60 miljoen euro. De financiering van deze begroting is voor meer dan de helft afhankelijk van variabele dekkingsbronnen. De belangrijkste dekkingsbronnen zijn de investeringsprojecten en werken voor derden (burgers/bedrijven), waarvoor wordt gewerkt. Het dekken van de organisatiekosten is afgelopen jaar onder druk komen te staan. Het tekort is in 2012 uitgekomen op 1,3 miljoen euro, wat een afwijking is van afgerond 2,0 miljoen euro ten opzichte van de begroting. De belangrijkste oorzaken voor het tekort zijn:

- Minder werkzaamheden voor projecten en werken voor derden (burgers/bedrijven), waardoor de vaste lasten niet kunnen worden doorbelast (- 2,1 miljoen euro). Hier staat tegenover dat ook minder kosten zijn gemaakt dan begroot (+ 1,6 miljoen euro);
- De uitvoering van een aantal taken is niet kostendekkend in 2012. Naast wettelijke taken is dat ook het geval voor sommige beleidsproducten. Het netto tekort bedraagt ongeveer (- 0,8 miljoen euro).

Afgelopen jaar is met de ingezette reorganisatie(s) bij de dienst RO/EZ een 1e stap gezet om voor te sorteren op de toekomst. Beleid is zoveel mogelijk geclusterd, Stadsbeheer is samengevoegd met de Milieudienst, inhuurcontracten zijn waar mogelijk beëindigd en voorbereidingen zijn getroffen om Milieubeheer in 2013 onder te brengen bij het primair proces van RO/EZ. De komende periode zal in het teken staan van de afslanking, nieuwe flexibiliteit en efficiency van de organisatie. We bereiden nadere maatregelen voor om het resultaat organisatiekosten te verkleinen en weer een structureel sluitende financiering van de organisatiekosten te realiseren. Voor 2013 zal dit nog niet mogelijk zijn omdat een groot deel van de uitgaven vaste (personeels)lasten betreft. 2013 zal minimaal op het niveau van 2012 uitkomen.

Beleidsveld

Griffie

In 2012 heeft de griffie voor het eerst gewerkt met een griffieplan waarin aan het begin van het jaar doelstellingen zijn vastgelegd over de eigen werkzaamheden. Gedurende het jaar is regelmatig teruggekeken naar de voortgang en realisatie van de geformuleerde doelstellingen. Deze nieuwe aanpak is zodanig goed bevallen dat er ook voor 2013 een griffieplan is opgesteld. Daarmee kunnen concrete afspraken worden gemaakt met de raad en kan er teruggekeken worden naar de mate waarin de doelstellingen zijn gehaald.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We wilden bereiken dat de griffie een kanteling zou inzetten van het meer administratief naar meer inhoudelijk ondersteunen van de raad. Daarbij stond voorop dat de basis op orde moest blijven: de raadsstukken dienden tijdig en volledig te worden aangeleverd bij de raad. Doel van de kanteling was om de raad nog beter te bedienen en te ondersteunen bij zijn wettelijke taken. Een ander belangrijk doel voor 2012 was het goed invoeren van het papierloos werken voor de hele raad.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

De samenstelling van het griffieteam is veranderd waarbij de administratieve ondersteuning is uitgebreid. Daardoor hebben de commissiegriffiers meer ruimte gekregen voor meer inhoudelijke ondersteuning van de raad. De griffie is nu opgebouwd uit drie clusters, waardoor ook de onderlinge vervanging beter is geregeld. In het kader van de kanteling is de lange termijnagenda verder verbeterd, zodat de raad goed inzicht heeft in de onderwerpen die eraan komen. De raad kan zich er dan ook beter op voorbereiden. Ook is in 2012 nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de organisatie voor overleg en het maken van goede afspraken,

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....

allemaal bedoeld om de raad zo goed mogelijk te kunnen bedienen. Verder heeft de griffie de zogenaamde tramcommissie ondersteund, een begeleidingscommissie bestaande uit raadsleden die de raad ondersteunde bij het besluitvormingsproces over de tram. In 2013 gaat een vergelijkbare commissie Stationsgebied van start. Door het vaker lezen van de vergaderstukken en meer aandacht te geven voor advies aan de commissievoorzitters en de raadsleden heeft de griffie geprobeerd de kanteling verder gestalte te geven. Ook in 2013 gaat dit verder.

Na een succesvol verlopen pilot is de raad vanaf juli 2012 volledig overgestapt op papierloos vergaderen. De stukken van raadscommissie- en raadsvergaderingen worden alleen nog maar digitaal aangeleverd. Met behulp van een tablet of laptop kan elk raadslid zijn stukken lezen, aantekeningen maken en vergaderingen voorbereiden. Hiermee is overigens ook een aanzienlijke bezuiniging gerealiseerd. Tot nog toe is de invoering van het papierloos werken vrijwel vlekkeloos verlopen.

En overigens heeft de griffie ook in 2012 voor de raad diverse vergaderingen, expert meetings, hoorzittingen en werkbezoeken georganiseerd. Verder is in 2012 een raadsonderzoek uitgevoerd naar de zelfstandigheid van het openbaar onderwijs. Daarbij zijn voor het eerst in de stad ook openbare verhoren afgenomen.

Beleidsveld

De Ombudsman

De navolgende bijdrage aan de rekening 2012 is geleverd door de Ombudsman en is opgesteld vanuit het perspectief van deze functie.

De Ombudsman behandelt klachten van burgers over de gemeente Groningen. De gedragingen van de gemeente worden getoetst aan normen van behoorlijkheid. De Ombudsman heeft oog en oor voor de burgers die er met de gemeente niet meer uitkomen en is onafhankelijk en onpartijdig. De werkzaamheden worden verricht door drie medewerkers. De Ombudsman, een juridisch onderzoekmedewerker en een managementassistente.

Burgers die niet tevreden zijn over (de afhandeling van hun interne klacht door) de gemeente kunnen zich wenden tot de Ombudsman.

In de meeste gevallen kan het probleem via een interventie worden opgelost en kan het contact tussen de burger en de gemeente worden hersteld (een vorm van bemiddeling), dan wel is nadere actie van de dienst noodzakelijk (reparatie, juiste informatie etc.). Als blijkt dat de meningen van de gemeente en die van de burger tegenover elkaar staan, wordt een officieel onderzoek gestart. Een aanpak via interventie is dan niet meer de aangewezen weg. Bij een officieel onderzoek wordt de betrokken medewerker en zijn management maar ook de burger de mogelijkheid geboden tot aanvullend schriftelijk verweer te komen. Een dergelijk onderzoek eindigt altijd met een (eind)rapport waarin een oordeel over de (on)gegrondheid van de klacht wordt opgenomen.

In 2012 kwamen 493 zogenaamde eerste meldingen binnen. Van dit aantal hadden er 286 betrekking op de gemeente. De overige 207 klachten gingen vooral over huisvestingszaken, de politie, maatschappelijke en juridische kwesties. Deze burgers zijn doorverwezen. Naar de geëigende instanties.

De zaken van de gemeente kregen een vervolg in de zin van informatie (87x), verwijzing naar een klachtenfunctionaris (33x), een interventie (122x) of een (eind)rapport (14x). Daarnaast werd 1 keer in een kwestie bemiddeld. Ten opzichte van 2011 is het aantal interventies in 2012 met 10% gestegen. Het aantal (eind)rapporten bleef in 2012 gelijk aan dat van 2011, namelijk 14.

Conclusie is dat de in 2011 ingezette daling van het aantal contacten en in onderzoek genomen klachten zich helaas niet heeft voortgezet.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering						
Deel-progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Vershil
Lasten						
12.1	BSD/ROEZ	Innovaties	3.967	3.396	2.641	755
12.2		Personeel				0
12.3	DIA/ROEZ	Facilitaire dienstverlening intern en extern	33.421	36.470	35.868	602
12.4	BSD/ROEZ	Overig bedrijfsvoering	1.041	905	799	106
		Totaal lasten	38.429	40.771	39.308	1.463
Baten						
12.1	BSD/ROEZ	Innovaties	-16	-16	25	41
12.2		Personeel				
12.3	DIA/ROEZ	Facilitaire dienstverlening intern en extern	29.884	31.213	31.191	-22
12.4	BSD/ROEZ	Overig bedrijfsvoering	1.048	1.058	-1.677	-2.735
		Totaal baten	30.916	32.255	29.539	-2.716
		Totaal saldi voor bestemming	-7.513	-8.516	-9.769	-1.253
Reserve mutaties						
		Totaal toevoegingen	1.051	791	791	0
		Totaal onttrekkingen	170	198	198	0
		Totaal saldi na bestemming	-8.394	-9.109	-10.362	-1.253

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

12.1 Innovaties V 796 duizend euro

De vrijval op de budgetten uit het programma voor Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling bedraagt 646 duizend euro. Dat zit vooral in de diverse budgetten ten behoeve van Informatisering en Automatisering (I&A), waar de in het oorspronkelijke bestedingsprogramma opgenomen bedrag voor OSSOS, D@W, vernieuwing DOV en I-beveiliging niet of niet volledig zijn uitgegeven (V 441). Reden hiervoor is dat de aandacht in 2012 vooral gericht is geweest op de inrichting van de digitale werkplek en de planvorming voor het invoeren van zaakgericht werken.

Door deze prioritering is ook vrijval ontstaan op een aantal overige budgetten binnen dit uitvoeringsprogramma (V 205).

De onderuitputting op het uitvoeringsprogramma Stad en Stadhuis (V 150) wordt vooral veroorzaakt doordat de budgetten voor Publieke Dienstverlening in 2012 niet volledig benodigd waren.

12.3 Facilitaire dienstverlening intern en extern V 580 duizend euro

Doordat ICT-investeringen zijn vertraagd en uitgesteld ontstaat er vrijval op kapitaallasten (V580 duizend euro). Enkele servers zijn economisch wel afgeschreven maar technisch nog niet. Tevens is de aanschaf van een nieuwe telefooncentrale en daaraan gerelateerde netwerkcomponenten vertraagd.

12.4 Overige bedrijfsvoering N 2,6 miljoen euro

Het werkelijke tekort op organisatiekosten inclusief de dekking uit declarabele uren is 1,3 miljoen euro en wordt veroorzaakt doordat ten opzichte van de begroting teveel declarabele uren zijn doorbelast naar concernproducten en te weinig naar investeringsprojecten.

Belangrijkste oorzaak is dat er een forse terugloop is in de projecten. Er zijn minder projecten en / of projecten zijn vertraagd. Gevolg is dat er minder organisatiekosten kunnen worden gedekt uit investeringsprojecten ten opzichte van de begroting. Door het huidige financieringsmodel (afhankelijkheid van projecten) wordt daarmee ook het tekort op de concernbijdrage zichtbaar.

Door een opgelegde bezuinigingstaakstelling van 730 duizend euro komt de totale afwijking op organisatiekosten op 2,1 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Het resultaat op de rente kapitaalverstreking bedraagt per saldo 665 duizend euro negatief. Het verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het moment van rentetoe rekening kapitaalverstreking afwaardering grondexploitatie investeringen van 40 miljoen euro. Een aantal opdrachten voor derden zijn in 2012 met een positief resultaat afgesloten (V 74). Verder is een voordeel behaald uit de verkoop van bedrijfsvoertuigen en ook is niet het volledige budget vanuit ISV besteed (V 30 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

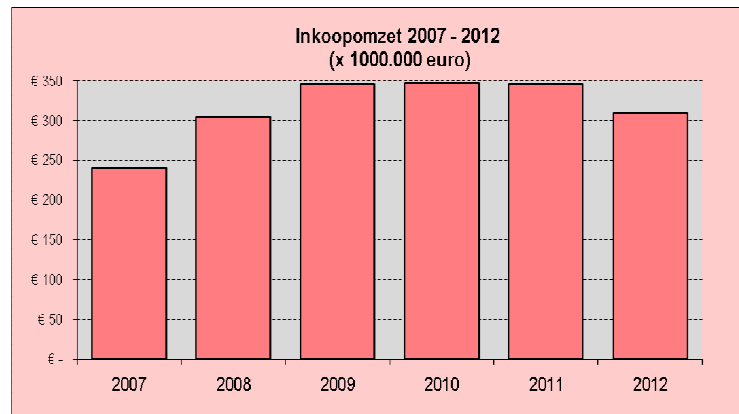
Deelprogramma

INKOOPPARAGRAAF: GEMEENTEREKENING 2012

Deze inkoopparagraaf bestaat uit een cijfermatig en beleidsmatig deel en heeft als doel inzicht te bieden in wat en hoe de gemeente Groningen in 2012 heeft ingekocht.

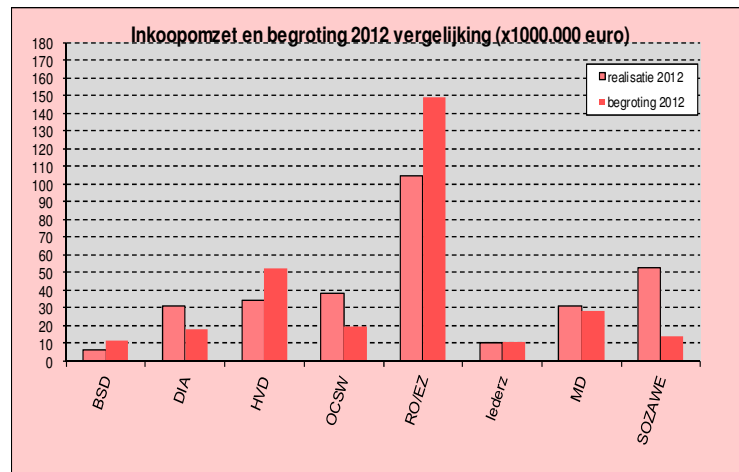
De inkoopomzet in 2012 bedraagt 310 miljoen euro. De omzet vertoont hiermee een scherpe daling ten opzichte van het vorige jaar en komt op het niveau van 2008. De omzetontwikkeling vanaf 2007 staat in grafiek 1 weergegeven (in grafiek 2 uitgesplitst per dienst).

De inkoopcijfers zijn gebaseerd op een analyse van de inkoopfacturen. Betalingen aan andere overheidsorganen en subsidies worden niet meegerekend. De inkoopcijfers worden samengesteld door een selectie op de uitgaven. Het jaarverslag 2012 is het eerste verslag dat volledig vanuit DaFinci is opgesteld.

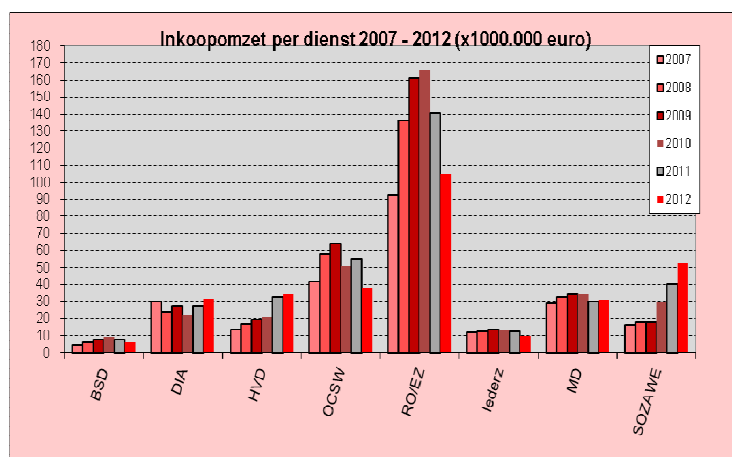
Grafiek 1: Ontwikkeling inkoopomzet per jaar

Voor 2012 werd 304 miljoen euro inkoopomzet begroot en vertoont daarmee slechts een afwijking van 2 procent met de gerealiseerde omzet. Per dienst afzonderlijk echter treden er sterke verschillen op tussen begroting en realisatie. Dit kan vooral worden verklaard doordat er met name bij de grote projecten sterke verschillen optreden tussen het tijdvak van begroting en het tijdvak van realisatie. De begroting en realisatie per dienst is weergegeven in grafiek 3.

Grafiek 2: Inkoopomzet 2012 vergelijking met begroting 2012 per dienst

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Grafiek 3: Inkoopomzet per dienst vergelijking 2007-2012

In onderstaande tabel 1 is een korte verklaring per dienst opgenomen van de verschillen in inkoopomzet tussen 2011 en 2012

Dienst	Inkoopomzet 2011 (miljoen)	Inkoopomzet 2012 (miljoen)	Verklaring verschil
BSD	7,5	6	Afname door wegvallen projecten.
DIA	27,3	31,5	Invoering Digitale Werkplek, Revitalisatie gebouw Kreupelstraat. Investering project Zonnepanelen en uitbreiding glasvezelnetwerk.
HVD	32,5	34,5	Geen specifieke verklaring
Iederz	12,3	10,1	Daling door afname taken
MD	29,7	31,3	Geen specifieke verklaring
OCSW	55,2	38,2	In vergelijking met 2011 geen grote bouwprojecten.
RO/EZ	140,6	105	Teruglopende "orderportefeuille" ten aanzien van gebieds-ontwikkeling.
SOZAWE	40,3	53	Stijging wordt veroorzaakt door bouw van het nieuwe kantoorgebouw op het Europapark.

Tabel 1

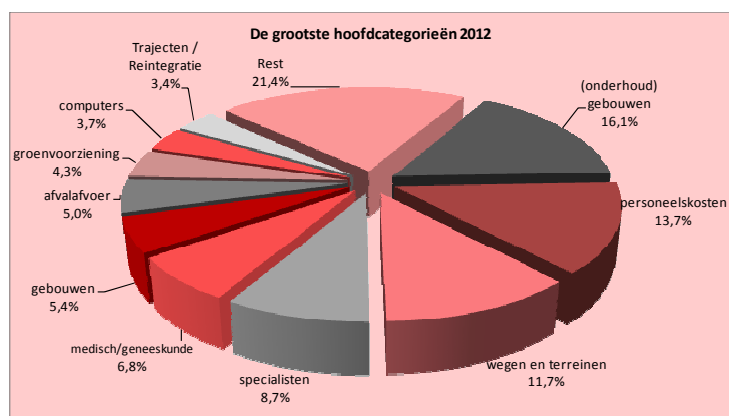
Analyses (grootste productcategorieën)

In grafiek 4 staat het inkoopvolume verdeeld naar de tien grootste productcategorieën. De restcategorie (overige inkopen) is nog steeds fors, maar iets gedaald ten opzichte van 2011. De grootste tien productcategorieën zijn niet gewisseld ten opzichte van 2011. Om deze reden is in grafiek 5 een vergelijking opgenomen tussen 2011 en 2012. De voornaamste conclusies zijn:

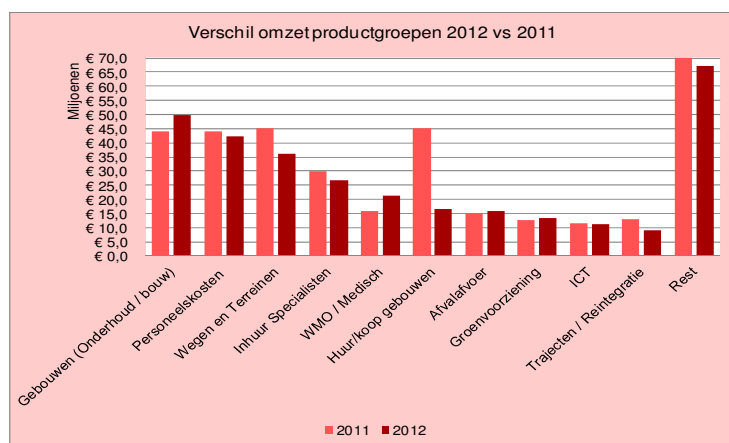
- Een sterke daling in de categorie huur/koop gebouwen en wegen en terreinen. Deze daling is waarschijnlijk een direct gevolg van de economische situatie en teruglopende investeringen
- Een daling op inhuur specialisten en personeelskosten als resultante van een sterkere vraagsturing op deze uitgaven en een vermindering van activiteiten
- Een stijging in de categorie gebouwen als gevolg van bijvoorbeeld de revitalisatie van de Kreupelstraat en de nieuwbouw van SOZAWE
- Een stijging van de uitgaven WMO/medisch als gevolg van de overgang AWBZ (deels) naar de gemeente Groningen

De hier gepresenteerde cijfers ' externe inhuur personeel ' zijn overeenkomstig staat B van de gemeenterekening.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Grafiek 4: relatieve verdeling inkoopomzet voor de grootste hoofdcategorieën

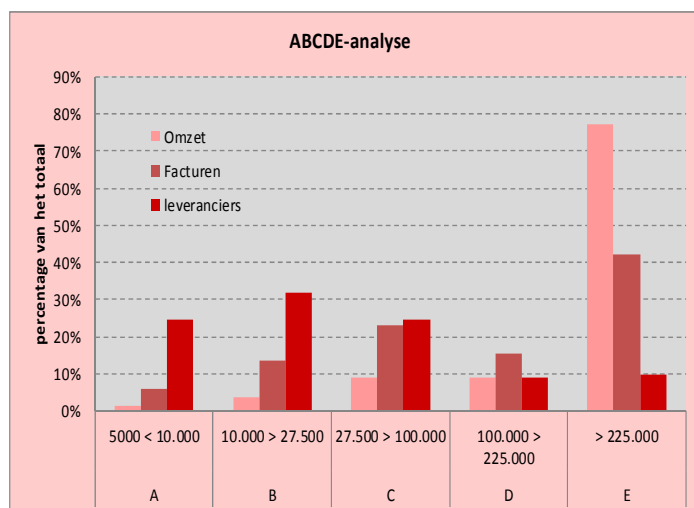
Grafiek 5: Verschil omzet productgroepen 2012 vs 2011

Verhouding leveranciers, omzet en facturen

De in 2011 ingezette verbetering van de beschikbaarheid van de inkoopinformatie heeft dankzij het nieuwe financiële systeem DaFinci haar vervolg gehad in 2012. Naast de mogelijkheid van kwartaalrapportages is het nu ook mogelijk kleinere uitgaven beter te rubriceren.

In grafiek 6 hebben we een analyse gemaakt van de leveranciers die meer dan 5 duizend euro geleverd hebben.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Grafiek 6: ABCDE analyse 2012

De verhouding in de groep van boven de 225 duizend euro is niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Dat wil zeggen dat 80% van de inkoopomzet bij 10% van de leveranciers wordt afgenomen. De leveranciers in deze groep zijn voornamelijk geselecteerd via Europese aanbestedingsprocedures. Ten opzichte van 2011 is het percentage leveranciers in de B-categorie met 10 procentpunt gestegen, terwijl deze in de A-categorie met 10 procentpunt is afgenomen. Dit duidt op meer sturing op en bundeling van leveranciers in de kleinere categorieën.

Via inkoop moet in de periode 2011 – 2014 een bezuinigingstaakstelling van 3,5 miljoen euro worden gerealiseerd. Hiervan is in 2012 een bedrag van 1,4 miljoen euro ingevuld, waarvan 600.000 euro incidenteel.

De ingezette daling van het aantal tenders-procedures heeft zich in 2012 voortgezet. In 2012 is 78 keer deze procedure toegepast, tegen 89 keer in 2011. Dit wijst op een sterke sturing, waarbij overigens wel moet worden aangetekend dat het met de tenders-verklaringen* gemoeide inkoopvolume in absolute termen gelijk is gebleven met het vorige jaar.

** In het gemeentelijk inkoopbeleid is de mogelijkheid opgenomen voor algemeen directeuren om vooraf op limitatief omschreven gronden af te wijken van de gemeentelijke aanbestedingsregels door middel van een tenders-verklaring.*

Beleid, resultaten en activiteiten

Duurzaam Inkopen

Het gemeentelijk inkoopbeleid gaat uit van 100 procent duurzaam inkopen. In 2012 zijn de aanbestedingen minimaal volgens de richtlijnen van Agentschap NL (onderdeel van het ministerie Economische Zaken) uitgevoerd. Deze richtlijnen waarborgen dat de inkoop duurzaam wordt uitgevoerd. Als de Europese richtlijnen het toelaten proberen we duurzamer in te kopen dan de bovengenoemde richtlijnen. Als voorbeelden zijn te noemen de aanbesteding WMO vervoer vanaf heden rijden alle gebruikte voertuigen voor 100% op groen gas. Daarnaast zijn er energiebesparende maatregelen in gemeentelijke gebouwen genomen en op zestiende gebouwen zijn zonnepanelen aangebracht.

Sociaal inkopen

Social return is een vast onderdeel van onze inkoopprocedure. Het doel is om via inkooptrajecten mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gelegenheid te stellen ervaring op te doen binnen gemeentelijke opdrachten. De uiteindelijke doelstelling daarbij is toeleiding naar een vaste baan. Inkoop heeft bij Social Return de rol van 'gatekeeper', om zodoende de opdrachten die potentie hebben aan te melden bij het gemeentelijke Matchloket. In samenwerking met het Matchloket wordt de vraag naar de markt bepaald. Ook in 2012 zijn de nodige resultaten behaald. De evaluatie over 2012 zal in de loop van 2013 aan college en raad worden aangeboden.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De gemeente Groningen hanteert de uitgangspunten van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Onderdeel daarvan vormt de bejegening van toeleveranciers en werknemers. Om deze reden heeft de gemeente Groningen de Code Verantwoordmarktgedrag Schoonmaak ondertekend. Deze Code draagt er zorg voor dat schoonmakers onder goede omstandigheden hun werk kunnen uitvoeren.

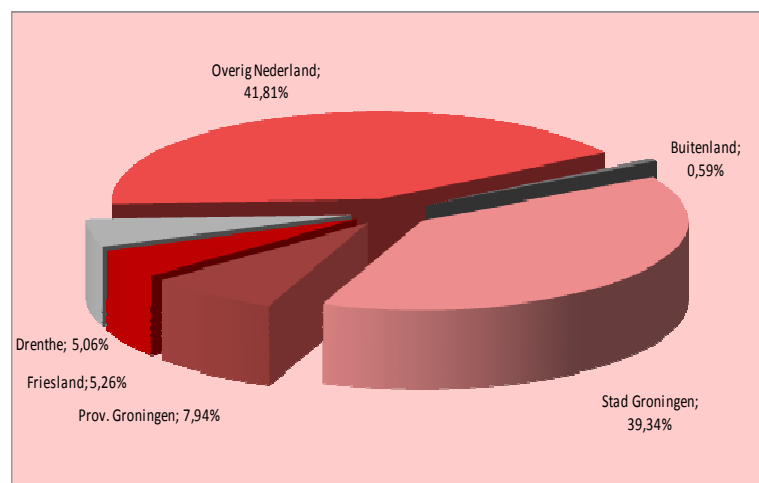
Inkoop Platform Groningen (IPG)

De gemeente Groningen neemt deel aan het IPG. In dit platform zijn vrijwel alle grote publieke instellingen in de stad vertegenwoordigd. Het IPG is gericht op inhoudelijke en organisatorische samenwerking met als doel inkoopvoordeel te realiseren. De aangesloten leden hebben een gezamenlijk inkoopvolume van circa 1,5 miljard euro, welke voor een substantieel deel betrekking heeft op de inkoop van dezelfde producten.

In 2012 hebben de leden van het IPG, in samenwerking met MKB-Noord en VNO-NCW, het actieplan 'ondernemersvriendelijk inkopen' ondertekend, waarmee de intentie tot uitdrukking wordt gebracht om blokkades voor MKB-bedrijven zoveel mogelijk weg te nemen en om de regio te versterken.

Regionaal Inkopen

In onderstaande figuur 1 wordt aangegeven hoe de geografische spreiding is van de inkoopomzet van de gemeente Groningen.

Figuur 1, regionale omzet gemeente Groningen

Het aandeel inkopen in de Stad Groningen is in vergelijking met voorgaande jaren gedaald met vier procentpunt tot net boven de 39%. Het totale inkoopvolume dat in de drie noordelijke provincies wordt weggezet is 58%, een daling ten opzichte van vorig jaar. Deze daling is te wijten aan het feit dat vooral de kleinere opdrachten in het noorden worden weggezet. De grotere opdrachten, vaak onderdeel van een aanbesteding, komen vaak bij organisaties buiten het noorden terecht.

Organisatorische inrichting

Inkoop gaat onderdeel uitmaken van het nieuw te vormen SSC. In deze beweging wordt de inkoopfunctie gecentraliseerd en is afgesproken dat de nieuwe inkoopafdeling gefaseerd verantwoordelijk wordt voor alle inkoopstromen binnen de gemeente Groningen. Doel is de huidige versnippering op te heffen door de krachten te bundelen en door een betere functiescheiding tussen de lijn (verantwoordelijk voor het wat) en inkoop (verantwoordelijk voor het hoe). Om de doelmatigheid van inkoop te bevorderen is een nieuwe vorm van inkoopbesturing geïntroduceerd in de vorm van categoriemanagement. In 2012 zijn vanuit de lijn categoriemanagers benoemd die verantwoordelijk zijn voor planvorming en sturing van de inkopen in de betreffende categorie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 13 **Overig**

259

306

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

1. College, raad en overig

260

307

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1 **COLLEGE, RAAD EN OVERIG**

Beleidsvelden

- Ondersteuning college en besluitvorming
- Concernstelposten

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma College, Raad en Overig bedraagt 25,3 miljoen euro. Deze lasten zijn gedeekt uit renteopbrengsten, overige opbrengsten, onttrekkingen aan reserves, extra beleidsmiddelen en een bijdrage uit de algemene middelen.

Beleidsveld **Ondersteuning college en besluitvorming**

Doelen **Wat wilden we bereiken?**

De Bestuursdienst heeft als hoofddoel het bieden van een goede ondersteuning van het bestuur en concern bij beleid en bedrijfsvoering. Het tweede hoofddoel van de Bestuursdienst is de verdere verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming. Dit heeft betrekking op de inhoudelijke adviesrol van de Bestuursdienst aan ons college en de voorbereiding en de nazorg van de collegevergaderingen.

Activiteiten **Wat hebben we hiervoor gedaan?**

De Bestuursdienst ondersteunt ons college onder andere door inhoudelijke advisering over diverse dossiers en door middel van het logistieke proces van de stukkenstroom. In ons collegeprogramma hebben we aangegeven, dat we meer strategische advisering van de Bestuursdienst verwachten. Daarom hebben we een plan bedacht om de Bestuursdienst om te vormen naar een concernstaf. De concernstaf is geen dienst naast de overige organisatieonderdelen, maar een echte staf die dienstbaar is en bijdraagt aan het concern als geheel. Op dit moment worden de plannen in overleg met de medewerkers nader uitgewerkt: welke taken blijven, welke taken gaan over naar het Shared Service Center, welke formatie is nodig, wat verwachten we van de medewerkers.

Conclusie **Wat hebben we bereikt?**

Het college heeft voor de zomer het ontwerpplan concernstaf en het koepelplan interne dienstverlening vastgesteld. Hiermee zijn de contouren voor de concretisering van respectievelijk de omvorming van de Bestuursdienst naar een slagvaardige concernstaf en de vorming van het Shared Service Centre bepaald. In de tweede helft van 2012 is in nauw overleg met betrokkenen binnen en buiten de bestuursdienst gewerkt aan het uitvoeringsplan Concernstaf, dat medio 2013 zal leiden tot de start van de concernstaf. Gelijktijdig zijn naar aanleiding van de bestuurswisseling al maatregelen ingevoerd ter optimalisering van de bestuurlijke dienstverlening en – advisering: bestuurders worden door duo-adviseurs ondersteund en de organisatie van de portefeuille-overleggen is geoptimaliseerd.

Beleidsveld **Concernstelposten**

Dit beleidsveld bevat allerlei stelposten die nog niet direct toegerekend kunnen worden aan de overige programma's. Hieronder vallen bijvoorbeeld de nog te verdelen concernbezuinigingen en het totaalbedrag van de nog beschikbare extra beleidsmiddelen. Bij de begroting 2012 hebben we specifiek aandacht besteed aan de volgende extra beleidsmiddelen:

Taakstelling tarieven

In het bezuinigingspakket van 42,5 miljoen euro hebben we een taakstelling opgenomen van 1,0 miljoen euro op tarieven. Niet alle tarieven zijn kostendekkend en via deze taakstelling willen we dat realiseren. We wilden de taakstelling invullen met het heffen van een tarief voor de kostenloze huwelijken en met kostendekkender maken van de begrafenisrechten. Over beide posten heeft uw raad een motie aangenomen, die de taakstelling hierop niet meer realistisch maakt. Wij hebben bij de begroting 2012 daarom voorgesteld de bezuinigingstaakstelling op tarieven te verlagen van 1,0 miljoen euro naar 835 duizend euro. Hiervoor is structureel 165 duizend euro beschikbaar gesteld uit extra beleidsmiddelen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Overig						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
13.1	BSD/DIA	College, Raad en overig	45.844	24.698	25.290	-592
13.2	DIA	overig	0	-11	-11	0
Totaal lasten			45.844	24.687	25.279	-592
Baten						
13.1	BSD/DIA	College, Raad en overig	13.346	11.518	8.042	-3.476
13.2	DIA	overig	0	0	0	0
Totaal baten			13.346	11.518	8.042	-3.476
Totaal saldi voor bestemming			-32.498	-13.169	-17.237	-4.068
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			5.693	13.673	13.673	0
Totaal onttrekkingen			34.671	49.633	49.633	0
Totaal saldi na bestemming			-3.520	22.791	18.723	-4.068

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

13.1 College, Raad en overig N 4,1 miljoen euro

Jaarlijks worden er voorstellen gedaan voor nieuwe projecten en initiatieven. Deze projecten kunnen gefinancierd worden met Extra Beleidsgeld. Dit geld wordt dan tijdelijk geparkeerd bij de Bestuursdienst. Zodra plannen en uitwerkingen concreet zijn, kan het geld beschikbaar worden gesteld. Voor een aantal van deze projecten is het geld niet opgehaald (V 388 duizend euro). Tevens staan in de begroting van de Bestuursdienst concernstelposten die nog niet verrekend zijn of waar geen beroep op wordt gedaan (V 271 duizend euro).

In 2012 zijn de extra beleidsmiddelen van 3,5 miljoen euro voor het stimuleren van de woningbouw gebruikt als dekking voor de gemeentebegroting 2012. Deze middelen worden gerealiseerd door de beschikbare structurele middelen ad 245 duizend euro om te ruilen voor een incidenteel bedrag. Dat is in 2012 niet geëffectueerd, waardoor er in 2012 een technisch resultaat van 3,5 miljoen euro negatief ontstaat (N 3,5 miljoen euro). In 2013 wordt dit gecorrigeerd.

Een aantal activiteiten met betrekking tot organisatieontwikkeling worden doorgeschoven naar 2013. Zo zullen in 2013 het Shared Service Centre (SSC) en de Concernstaf worden geïmplementeerd en geherhuisvest. Tevens zal het nieuwe digitale besluitvormingsproces in 2013 verder worden ingebed in de organisatie. Hierdoor valt 870 duizend euro van de hiervoor bestemde budgetten in 2012 vrij (V 870 duizend euro).

Het project Bestuurlijke Dienstverlening loopt tot oktober 2013 en loopt dus niet synchroon met een kalenderjaar. Een deel van het voor 2012 beschikbare budget is daarom pas in 2013 nodig. Hierdoor valt er een bedrag van 65 duizend euro vrij (V 65 duizend euro).

Bij het opmaken van de begroting 2012 is uitgegaan van de inzet van de reserve Kinderen en Armoede voor 450 duizend euro. Dit bedrag zou aan de Algemene Egalisatie Reserve worden toegevoegd. Met het aannemen van het amendement over deze reserve bij de begroting 2013 blijven deze middelen beschikbaar binnen het bestedingsdoel Kinderen en Armoede, de dekking voor de toevoeging aan de AER is daarmee vervallen (N 450 duizend euro).

In 2012 was voor Mobiliteit topkader een budget van 545 duizend euro beschikbaar voor de kosten van werving en selectie, opleiding en assessment, trainingsprogramma's en interim-management. Hiervan is 304 duizend euro niet besteed (V 304 duizend euro).

Op Personeel in Balans zijn de geschatte exploitatiekosten lager dan begroot (V 96 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De nog beschikbare middelen uit het Vormings- & Opleidingsbudget zijn voor 250 duizend euro incidenteel ingezet voor de bezuinigingen. Het resterende deel van 139 duizend euro was beschikbaar om verplichte en hoognodige opleidingen te bekostigen. Op dit budget is geen beroep gedaan, vandaar dat dit bedrag volledig is vrijgevallen (V 139 duizend euro).

De kosten van het flankerend beleid bij de bezuinigingen worden ten laste van de daartoe ingestelde reserve gebracht. Het gaat daarbij om kosten voor ondersteunende maatregelen zoals scholing, begeleiding en het plaatsen van herplaatsingskandidaten. De geschatte exploitatiekosten van 140 duizend euro zijn aan de reserve onttrokken. In werkelijkheid is er 30 duizend euro uitgegeven, waardoor er een voordeel van 110 duizend euro ontstaat (V 110 duizend euro).

De proefsetting van de COR is ook in het kalenderjaar 2012 nog voortgezet. Dit betekent dat de inzet van de ambtelijke ondersteuning via detachering is verlengd (N 98 duizend euro). De verwachting is dat in 2013 de verkiezingen voor de medezeggenschap gaan plaatsvinden.

Van het beschikbare budget voor Dafinci ad 409 duizend euro werd 177 duizend aangewend voor de ontwikkeling van onder andere interne verrekeningen, de informatievoorziening, het verbeteren van de registratie van relatiebestanden, het debiteurenbeheer en verbeterpunten op het gebied van inkoop. De verdere aanpassing van Dafinci aan de veranderende organisatiestructuur schuift door naar 2013 (V 232 duizend euro).

Aan accountantskosten is meer uitgegeven doordat er bij de controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2011 meer uren noodzakelijk zijn geweest dan in het contract was overeengekomen (N 142 duizend euro). Voor de samenstelling van begrotings- en rekeningboekwerken zijn externe vormgevers ingehuurd. Ook is externe deskundigheid ingehuurd voor o.a. het uitvoeren van de stresstest, een risicoanalyse van het tramdossier en voor het project 'herinrichting begroting'. Voor die activiteiten zijn geen budgetten beschikbaar gesteld. Hierdoor is er een tekort op het advies- en controlbudget (N 177 duizend euro).

Door de instelling van het Groningen Management Team (GMT) is het aantal directiefuncties met 3 teruggebracht. Hierdoor, maar ook omdat de functies nog niet het volledige kalenderjaar bezet waren is er vrijval op het beschikbare budget (V 322 duizend euro).

Verder is het resultaat op het BTW-Compensatiefonds positief. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afdracht van compensabele BTW uit het participatiebudget (V 278 duizend euro).

De bezuinigingstaakstelling van het concern is voor een deel niet gerealiseerd (N 177 duizend euro). Daarnaast is een deel van de over de organisatie verdeelde taakstelling niet gerealiseerd (N 102 duizend euro). Voor een volledig overzicht van de voortgang van de bezuinigingen wordt verwezen naar het hoofdstuk hierover opgenomen in het financieel perspectief.

Op personeelslasten bestaat een afwijking op vacaturevrijval, salarislasten voor bovenformatieve medewerkers en inhuur van derden (N 70 duizend euro). Het niet vervullen van vacatures staat vooral in verband met de aanstaande vorming van het Shared Service Centre (SSC). Om de continuïteit van processen te kunnen blijven garanderen is hiervoor personeel van derden ingehuurd. De revitalisatie van de Prefectenhof is in 2012 zo goed als afgerond. Van het beschikbare budget kan 143 duizend euro vrijvallen (V 143 duizend euro).

Aan de voorziening wethouderspensionen is 1,9 miljoen euro toegevoegd. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden dit bedrag in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken (N 1,9 miljoen euro).

Evenszins is er 754 duizend euro aan de nieuw ingestelde voorziening wachtgeld oud-wethouders toegevoegd. Eind 2012 ontvingen 6 oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen is een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 is toegevoegd (N 754 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 14
Lokale belastingen en heffingen

264

311

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

1. Lokale belastingen en heffingen

265

312

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

LOKALE BELASTINGEN EN HEFFINGEN

Dit programma gaat over de lokale belastingen en heffingen. Aan de orde komen het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, de geraamde inkomsten, de kostendekkendheid van de tarieven, het kwijtscheldingsbeleid dat we hanteren en de lastendruk voor de burger in vergelijking met die in andere grotere gemeenten.

Bij de nieuwe programma-indeling ingaande 2011 is de voorgeschreven paragraaf Lokale heffingen omgezet in een programma Lokale Belastingen en Heffingen. Dit is gedaan om de politieke keuzes die bij dit onderwerp gemaakt kunnen worden meer tot hun recht te laten komen. Naast de drie W-vragen bevat het programma de verplichte informatie die in het BBV is voorgeschreven voor de paragraaf Lokale heffingen.

De drie W-vragen

Wat wilden we bereiken?

- het genereren van voldoende algemene middelen voor de bekostiging van gemeentelijk beleid;
- het genereren van inkomsten om specifieke voorzieningen mogelijk te maken;
- gedragsbeïnvloeding bij parkeren;
- afnemers betalen voor onze producten en diensten zoveel mogelijk de volledige kostprijs; Hierbij letten we op aspecten van toegankelijkheid, marktwerking, en openbare orde en veiligheid;
- minima worden ontzien bij de tarieven voor hondenbelasting en afvalstoffenheffing.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- we gaan efficiënt belasting heffen, met verschillende types belastingen;
- we gaan voor de producten en diensten waar dat mogelijk is op efficiënte wijze de kosten in rekening brengen bij de gebruikers;
- we gaan bij parkeren gedifferentieerde tarieven hanteren;
- qua kostendekkendheid:
 - gebruikers krijgen de volledige kostprijs in rekening gebracht voor onze producten en diensten;
 - indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
 - indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld.
- we verlenen kwijtschelding voor:
 - hondenbelasting, alleen voor de eerste hond en tot 60%;
 - afvalstoffenheffing. Mensen die vijf jaar of langer op het sociale minimum zitten, krijgen volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De andere kwijtscheldings-gerechtigden krijgen 57% van het aanslagbedrag kwijtgescholden.

Wat heeft het gekost?

Een bijzonderheid van dit programma is dat aan dit programma geen geld is gekoppeld. De opbrengsten van de belastingen worden namelijk verantwoord in programma 15 'Algemene Inkomsten en Onvoorzien', de opbrengsten van de rechten en heffingen (met hun betreffende uitgaven) worden verantwoord in de operationele programma's. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing staan bijvoorbeeld in programma 9 'Onderhoud en Beheer van de Openbare Ruimte', tegenover de kosten van afvalinzameling en -verwerking. De derde van de drie W-vragen, 'Wat heeft het gekost?', komt hier dus niet aan de orde.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BELEID LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen betreffen zowel publiek- als de privaatrechtelijke heffingen. De publiekrechtelijke heffingen worden onderscheiden naar belastingen en rechten:

- Belastingen: de opbrengsten van belastingen komen toe aan de algemene middelen en kunnen vrij worden besteed. Dit zijn onder meer de onroerende-zaakbelasting, de logiesbelasting en de hondenbelasting. Het criterium kostendekkendheid is hier niet aan de orde.
- Rechten: een recht is een vergoeding voor een concrete prestatie door de gemeente geleverd. De opbrengst van de rechten is niet vrij besteedbaar: de opbrengsten moeten aangewend worden voor de gerelateerde prestaties. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges burgerzaken. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid.

Privaatrechtelijke heffingen zijn alle heffingen die niet zijn vastgelegd in een leges- of belastingverordening. In Groningen maken we onderscheid tussen algemene tarieven die vooraf zijn bepaald en voor iedere afnemer gelden en commerciële tarieven. Bij de laatste opereert de gemeente als marktpartij in een concurrerende omgeving. Er gelden geen wettelijke voorschriften voor kostendekkendheid, maar de gemeente heeft voor een aantal producten wel zelf een beleid voor kostendekkendheid.

Hieronder geven we een beknopte uiteenzetting van het gemeentelijke beleid met betrekking tot de belangrijkste lokale heffingen, te weten:

- Onroerende-zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Bouwleges;
- Parkeergelden;

Onroerende-zaakbelasting

De onroerende-zaakbelasting is de belangrijkste gemeentelijke belasting, niet alleen qua omvang, maar ook omdat de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht besteed kan worden. De belangrijkste functie is het genereren van inkomsten. De hoogte van een aanslag is afhankelijk van de waarde van een pand en van de door uw raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de heffing voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. De waarde van de woningen en bedrijven in de stad wordt ieder jaar opnieuw bepaald.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt als bestemmingsheffing aangemerkt, omdat de opbrengst niet naar de algemene middelen vloeit, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Het uitgangspunt is dat deze kosten -inclusief de kosten van kwijscheldingen- volledig gedekt worden uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Sinds 2006 geldt er geen vast tarief per woning meer, maar bepaalt het aantal bewoners van een woning de hoogte van het tarief. Er wordt gedifferentieerd naar vier categorieën, namelijk éénpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens, huishoudens van drie tot en met zeven personen en huishoudens van acht personen of meer. Nadat in 2011 het verschil tussen de verschillende categorieën is vergroot, is dat in 2012 opnieuw gebeurd, waardoor de relatie tussen de hoeveelheid afval en de heffing nog sterker is geworden. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe 'de vervuiler betaalt'. De tariefdifferentiatie heeft dus niet gedragsbeïnvloeding ten doel, de belangrijkste functie is het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken.

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing verhaald. Voorheen heette die heffing rioolrecht, maar per 1 januari 2009 is het rioolrecht omgevormd tot een rioolheffing. Hierbij hebben gemeenten naast de zorgplicht voor stedelijk afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht gekregen voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing, met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid, is geormerkt. De belangrijkste functie is dus het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken. De rioolheffing kan zowel van de eigenaar (aansluitrecht) als van de gebruiker (afvoerrecht) worden geheven. Wij kennen alleen het aansluitrecht, waarbij een vast bedrag per aansluiting in rekening wordt gebracht.

Bouwleges

Bouwleges worden geheven om de kosten van het proces van bouwvergunningverlening te dekken. De belangrijkste functie is dus het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken. Het tarief wordt bepaald door de hoogte van de bouwkosten (aanneemsom exclusief BTW). Ook voor de bouwleges is ons beleid een kostendekkendheid van 100%. Een complicatie daarbij is dat door een wisselende omvang van de bouwprojecten de opbrengst van jaar tot jaar sterk fluctueert. Daarnaast is vooraf moeilijk te schatten hoeveel de opbrengst in enig jaar zal bedragen. Om risico's van tegenvallende inkomsten zoveel mogelijk uit

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
te sluiten, besloot uw raad in 2001 een bestemmingsreserve bouwleges in te stellen.
.....

Parkeergelden

De parkeergelden bestaan uit een publiekrechtelijk en een privaatrechtelijk deel. Onder het publiekrechtelijk deel, ook wel parkeerbelasting genoemd, vallen de tarieven voor het parkeren bij parkeermeters en -automaten, de boetes voor het rood staan bij parkeermeters en -automaten en de tarieven voor parkeervergunningen. Onder het privaatrechtelijk deel vallen de tarieven voor parkeergarages en buurtstallingen. Het uitgangspunt is dat het parkeerbedrijf in totaal kostendekkend is. De parkeerbelasting is de belasting waarbij de doelstelling van regulering expliciet in de wet is vastgelegd. In de tariefstelling mag onderscheid gemaakt worden naar parkeerduur (kort/lang), het moment waarop wordt geparkeerd (dag/avond/weekend), het gebied waar wordt geparkeerd en het type vergunning. In Groningen maken we gebruik van de toegestane differentiatiemogelijkheden. We sturen zowel met tarieven, de duur van parkeren als met de beschikbaarheid van parkeerplaatsen.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente een deel van zijn burgers de mogelijkheid om voor een lager tarief in aanmerking te komen. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. De criteria waaraan kwijtscheldingsverzoeken getoetst worden, zijn op rijksniveau vastgesteld. We mogen wel zelf bepalen van welke belastingen en heffingen we kwijtschelding verlenen en welk deel van de belastingaanslag of heffing we kwijtschelden.

We verlenen kwijtschelding voor:

- hondenbelasting, alleen voor de eerste hond en tot 60%;
- afvalstoffenheffing. Mensen die vijf jaar of langer op het sociale minimum zitten, krijgen volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De andere kwijtscheldingsgerechtigden krijgen 57% van het aanslagbedrag kwijtgescholden. Een groot deel van de kwijtscheldingsgerechtigden krijgt de kwijtschelding automatisch. Zij hoeven geen formulier in te vullen en bewijsstukken te overleggen. Als van een formulier gebruik wordt gemaakt geldt een termijn van drie maanden waarbinnen een kwijtscheldingsverzoek moet worden ingediend.

In april 2011 heeft uw raad besloten te anticiperen op een verruiming van de landelijke kwijtscheldingsregels die toen op stapel stond. Door de Tweede Kamer was een wetsvoorstel aangenomen dat de minister van BZK de bevoegdheid geeft de vermogensgrens te verruimen. Besloten is om ingaande 2011 de vermogensgrens voor kwijtschelding te verhogen tot de vermogensnorm in de Wet Werk en Bijstand, dat is € 5.685 voor een alleenstaande en € 11.370 voor een echtpaar. Tevens is nu kwijtschelding mogelijk van privé-belastingsschulden van ondernemers die op bijstandsniveau leven, voor de belastingen hierboven genoemd.

Op 2 maart 2012 heeft de minister van BZK aan de Tweede Kamer geschreven dat zij geen gebruik gaat maken van de haar toegekende bevoegdheid tot verruiming van de vermogensgrenzen, omdat het de armoedeval zou vergroten. Dit heeft tot gevolg dat we in 2013 de 'oude' vermogensnormen van € 1.450 voor een alleenstaande en € 2.000 voor een echtpaar weer moeten gaan toepassen. Het loslaten van de ruime vermogensgrenzen leidt er toe dat ca. 600 huishoudens niet langer in aanmerking komen voor kwijtschelding. De kwijtschelding van privé-belastingsschulden van ondernemers die op bijstandsniveau leven blijft wel van toepassing.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OPBRENGSTEN EN ONTWIKKELING KOSTENDEKKENDHEID

In begroting en rekening geven we jaarlijks een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste belastingen, rechten en heffingen. In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de oorspronkelijk geraamde opbrengsten, de actuele begroting 2012 en de werkelijke opbrengsten.

Soort belasting of heffing Bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Belastingen				
Onroerende-zaakbelasting	55.109	55.870	53.785	-2.085
Roerende-zaakbelasting (RZB)	68	68	82	14
Hondenbelasting	691	746	769	23
Logiesbelasting	900	900	1.126	226
Precariobelasting	454	454	452	-2
Parkeerbelasting	7.580	6.928	6.652	-276
Rechten en heffingen				
Afvalstoffenheffing	24.617	23.913	24.372	459
Reinigingsrechten	95	95	82	-13
Marktgeden	721	721	689	-32
Rioolheffing	13.505	13.680	13.693	13
Begrafnisrechten	1.627	1.327	1.400	73
Leges Burgerzaken	2.632	2.660	2.547	-113
Leges Bouw activiteiten	6.923	6.923	6.249	-674
Leges Huisvestingswet	291	291	155	-136
Instemmingsbesluit	136	136	141	5
Telecommunicatieverordening en Graafverordening				
Leges Drank, Horeca en Prostit	154	191	125	-66
Havengelden	136	148	116	-32
Parkeergelden privaatrechtelijk	5.320	6.853	5.398	-1.455
Totaal	120.959	121.904	117.833	-4.071

Hieronder worden de grotere afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting toegelicht. Voor de rechten en heffingen wordt daarbij ook ingegaan op de ontwikkeling van de kostendeckendheid.

Belastingen

Onroerende-zaakbelasting

In 2012 is 2,1 miljoen euro minder onroerende zaakbelasting ontvangen dan geraamd. Dit kan als volgt worden verklaard:

- de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad valt aanzienlijk lager uit dan ten tijde van de berekening van de tarieven in september 2011 werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond. Voor het niet getaxeerde deel moesten aannames gedaan worden. In werkelijkheid vallen de taxaties lager uit dan aangenomen werd (486 duizend euro nadelig).
- de recessie leidt tot een totale opbrengstderving van 1,6 miljoen euro. Burgers en bedrijven (met name grote bedrijven) kijken steeds kritischer naar de WOZ-waarde. Hierbij laten ze zich in toenemende mate bijstaan door professionele adviseurs. Het financiële effect van de bezwaar- en beroepschriften is gedurende het jaar lastig in te schatten. Bezwaren en beroepen hebben meestal betrekking op meerdere jaren. Eén bezwaar- of beroepschrift kan leiden tot aanzienlijke verminderingen.

Daarnaast is de volumegroei lager dan geraamd, omdat er minder gebouwd wordt in de stad. De economische crisis komt ook tot uitdrukking in een toename van het aantal leegstaande bedrijfspanden en een toename van de oninbare vorderingen (meer failliete bedrijven en meer huishoudens in de schuldenregeling).

Logiesbelasting

In 2012 zijn de aanslagen 2011 opgelegd. In 2011 zijn er meer overnachtingen geweest dan begroot. Hierdoor vertoont de logiesbelasting een meeropbrengst van 226 duizend euro. De meeropbrengst logiesbelasting komt, op basis van gemaakte afspraken, ten gunste van de algemene middelen.

Parkeerbelasting

De opbrengsten van het parkeerbedrijf bestaan zowel uit privaatrechtelijke als uit publiekrechtelijke

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

opbrengsten. De parkeerbelasting, het publiekrechtelijk deel, betreft de parkeerkaartjes, de naheffingen en de parkeervergunningen. De werkelijke opbrengsten bedragen 6,6 miljoen euro. In de actuele begroting is uitgegaan van 6,9 miljoen euro, wat een nadeel ten opzichte van de begroting betekent van 0,3 miljoen euro. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder parkeren op straat en de daaraan gerelateerde naheffingsaanslagen. Naast lagere opbrengsten zijn de kosten ook lager dan begroot (0,35 miljoen euro). Dit heeft als gevolg dat de kostendekkendheid op realisatiebasis uitkomt op 164%. In de actuele begroting was dit 158%. Het parkeerbedrijf beoogt als geheel kostendekkend te zijn. Voor het hele parkeerbedrijf is de kostendekkendheid 2012 uitgekomen op 89%; op begrotingsbasis was dit 91%.

Rechten en heffingen

Afvalstoffenheffing

- De werkelijke opbrengsten afvalstoffenheffing 459 duizend euro hoger. Het voordeel bestaat grotendeels uit:
- meer aansluitingen dan begroot (V 510). De werkelijke aantallen aansluitingen van 2010 zijn de basis voor de berekening van de begrote opbrengsten afvalstoffenheffing 2012. In juni 2011 wordt de begroting 2012 opgesteld. Dit verschil in de tijd leidt tot afwijkingen die moeilijk te voorzien zijn;
 - hogere werkelijke tarieven afvalstoffenheffing voor alle categorieën huishoudens, dan begroot (V 350). Bij het opstellen van de begroting 2012 is bij de berekening van de tarieven voor alle categorieën huishoudens uitgegaan van een tariefsverlaging van 4,54 euro. Dit tariefvoorstel is in november door het college en de raad niet overgenomen;
 - hogere directe kwijtscheldingen dan begroot (N 360).
 - overige afwijkingen (N 41). Dit verschil bestaat per saldo uit niet begrote opbrengsten; aanslagen voorgaande jaren en een hoger bedrag voor afboekingen vorderingen wegens oninbaarheid.

Voor de kostendekkendheid van de inzameling van huishoudelijk afval moet ook naar andere opbrengsten gekeken worden dan alleen naar de afvalstoffenheffing. In de begroting was de kostendekkendheid van de inzameling van huishoudelijk afval 97%. De werkelijke kostendekkendheid is uitgekomen op 103%.

Marktgeden

De werkelijke opbrengsten zijn 32 duizend euro lager dan begroot. De oorzaak is dat er minder m2 verhuurd zijn. De kostendekkendheid is uitgekomen op 89%.

Rioolheffing

Het dekkingspercentage 2012 is uitgekomen op 102%, dit is 2% hoger dan de nagestreefde 100% kostendekkendheid. De hogere kostendekkendheid komt voornamelijk doordat de uitgaven 232 duizend euro lager zijn dan begroot, doordat een aantal projecten niet (voor meer dan 50%) uitgevoerd konden worden. Voor de heffing van de rioolheffing is een gesloten financieringssysteem van kracht. Dit betekent dat resultaten op de exploitatie riolering worden verrekend met de reserve Riolering.

Begravenisrechten

De opbrengsten van de begravenisrechten hebben betrekking op grafonderhoud, grafhuur en begraven. De gerealiseerde opbrengsten zijn 73 duizend euro hoger dan begroot. De werkelijke kosten zijn 106 duizend lager dan begroot, veroorzaakt door lagere apparaatskosten, lagere kapitaallasten en lagere uitgaven voor onderhoud, doordat de inzet van de onderhoudsbudgetten vooruit zijn geschoven. Het dekkingspercentage is daarmee uitgekomen op 115%.

Leges Burgerzaken

Door een lagere afgifte van de documenten Burgerzaken is er ten opzichte van de begroting een minderopbrengst gemeenteleges Burgerzaken van 38 duizend euro. Naast gemeenteleges ontvangt de gemeente rijksleges voor een aantal producten, deze leges dienen afgedragen te worden aan het Rijk.

De gemeente kan niet voor alle producten Burgerzaken zelfstandig het tarief bepalen, we hebben het dan over beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare tarieven.

Bij de beïnvloedbare tarieven is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de beïnvloedbare tarieven was op begrotingsbasis 92 % en is op rekeningbasis uitgekomen op 89%. De kostendekkendheid van alle tarieven Burgerzaken bij elkaar is uitgekomen 76 %. Op begrotingsbasis 2012 was dit 75%.

Bouwleges

Door de huidige economische omstandigheden blijven grote projecten deels uit. Ten opzichte van de begroting 2012 is 0,7 miljoen euro minder leges ontvangen. In 2011 was dit nog 0,3 miljoen euro minder. Het dekkingspercentage is daarmee uitgekomen op 90%. De leges bouwactiviteiten beïnvloeden in grote mate de

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
kostendekkendheid van het onderdeel omgevingsvergunning.
.....

Leges Huisvestingswet

Het betreft leges voor vergunningen tot gehele of gedeeltelijke onttrekking van woonruimte aan de bestemming tot woonruimte, waaronder kamerverhuurpanden, en vergunningen tot samenvoeging van woonruimte met andere woonruimte. De achterstand in de aanpak van illegale kamerverhuurpanden is in 2012 grotendeels weggewerkt. De gerealiseerde legesinkomsten zijn door het wegwerken van de achterstand lager dan begroot. Dit geldt tevens voor het aantal verleende vergunningen. Naventant zijn de kosten voor ureninzet voor de vergunningverlening afgenomen. De kostendekkendheid is uitgekomen op 95%.

Leges Drank, Horeca en prostitutie

De gerealiseerde legesopbrengsten van deze vergunningen zijn 125 duizend euro. In 2011 was dit nog 170 duizend euro. Door minder verleende vergunningen in 2012 zijn ten opzichte van de begroting 66 duizend euro minder aan leges binnengekomen. Bij leges drank en horeca is er een afname van 32 duizend euro en bij leges prostitutie een afname van 34 duizend euro. In 2012 is de kostendekkendheid uitgekomen op 40%, begroot was 58%. Dit komt door de vergunningverlening bij drank en horeca, door de extra ureninzet voor wet BIBOB en het arbeidsintensief proces.

Havengelden

De gerealiseerde inkomsten zijn 32 duizend euro lager dan begroot. De kostendekkendheid bedraagt 109%.

Parkeergelden privaatrechtelijk

Bij de privaatrechtelijke parkeergelden (de tarieven voor parkeergarages en buurtstallingen) is er een lagere opbrengst van 1,5 miljoen euro. Dit komt door lagere inkomsten bij parkeergarages, doordat er, mede door de economische crisis, minder geparkeerd wordt. Landelijk is een neerwaartse trend van 5% zichtbaar. De omzet van de buurtstallingen is hoger uitgekomen, omdat er een verschuiving heeft plaats gevonden van particuliere huurders naar zakelijke huurders waarvoor een andere tariefstelling geldt. Verder is de begrote bijdrage uit de grondexploitatie CiBoGa aan het exploitatietekort van de Boterdiepgarage niet meegenomen in de kostendekkendheidsberekening. De kostendekkendheid van de privaatrechtelijke parkeergelden is uitgekomen op 57%, begroot was 62%.

Het parkeerbedrijf beoogt als geheel kostendekkend te zijn. Voor het hele parkeerbedrijf is de kostendekkendheid 2012 uitgekomen op 89%; op begrotingsbasis was dit 91%.

Overzicht kostendekkendheid

Eind 2010 heeft uw raad de uitgangspunten voor het Groningse tarievenbeleid herbevestigd. Uitgangspunt is dat de gebruikers de volledige kostprijs voor onze producten en diensten betalen. Op dit uitgangspunt gelden de volgende uitzonderingen:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld.

Kostendekkendheid publiekrechtelijke heffingen

In de hiernavolgende tabel wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke heffingen, door per soort heffing de begrote kosten en opbrengsten naast elkaar te zetten. De tabel is gesplitst naar rechten en heffingen die onder de legesverordening vallen en rechten en heffingen die onder overige verordeningen vallen. Voor de onderdelen die onder de legesverordening vallen is de indeling van het VNG-model 2010 gevolgd. Mede als gevolg van de invoering van de Europese dienstenrichtlijn en de omgevingsvergunning/Wabo wordt namelijk de kostendekkendheid van leges niet meer bepaald op het niveau van de totale verordening, maar zijn er nu clusters van dienstverlening die verschillende regels voor kostendekkendheid kennen:

- cluster Algemene dienstverlening: kostendekkendheid geldt op het niveau van de cluster;
- cluster Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning/Wabo: kostendekkendheid geldt op het niveau van de cluster;
- cluster Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: de kostendekkendheid wordt bepaald op het niveau van samenhangende diensten binnen de cluster.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Legessoort	criterium kostendek- kendheid	Opbrengsten rekening 2012	Toerekening kosten	Dekkings- percentage rekening
Legesverordening indeling volgens model 2010				
Titel 1. Algemene dienstverlening				
I. Afgifte gerelateerd met wettelijk maximum:				
a. Reisdocumenten	Deels	1.240	1.771	70%
b. Overige documenten/VCG	kosteloos en	67	114	59%
c. Inlichtingen/afschriften BS	w et. max	67	165	41%
Totaal afgifte gerelateerde leges en wettelijk maximum		1.374	2.050	67%
II. Afgifte gerelateerd zonder wettelijk maximum:				
a. Huw elijksvoltrekkingen	Deels	156	190	82%
b. Inlichtingen/afschriften GBA	kosteloos	206	449	46%
c. Rijbew ijsen		811	676	120%
Totaal afgifte gerelateerde leges zonder wettelijk maximum		1.173	1.315	89%
Totaal afgifte gerelateerde leges		2.547	3.365	76%
Naturalisaties		46	90	51%
Leges Leegstandsw et		20	23	87%
Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en Graafverordening.	100%	141	113	125%
Leges APV - Winkelrijdenw et		1	6	17%
Leges Huisvestingsw et		155	163	95%
Leges Ligplaatsvergunning voor w oonschepen		8	27	30%
Leges Kansspelen		46	24	192%
Leges APV - Verkeer	Beperkt	12	135	9%
Toegangspasje ondergrondse container		60	60	100%
Totaal Algemene dienstverlening		3.036	4.006	76%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning				
Omgevingsvergunning				
Leges Bouw activiteiten		6.249	6.926	90%
Leges Aanlegactiviteiten		1	1	100%
Leges Sloopactiviteiten		8	6	133%
Leges Handelsreclame		5	4	125%
Leges In gebruik nemen of gebruiken bouw werken in relatie tot brandveiligheid		26	26	100%
Totaal leges omgevingsvergunning	100%	6.289	6.963	90%
Kapvergunningen	Gratis	-	208	-
Totaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning		6.289	7.171	88%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn				
Hoofdstuk 1 Horeca en Hoofdstuk 3 Prostitutie				
Leges APV - Drank, Horeca en Prostitutie	Max. tarief	125	312	40%
Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten				
Leges Diversen (muziek, vent, bingo en collectievergunningen)	Beperkt	2	8	25%
Leges Evenementen (kermis)	Beperkt	56	163	34%
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte				
Leges splitsingsvergunning		33	29	114%
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening				
Leges Inzage milieudossier		3	3	100%
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn		219	515	43%
Totaal Legesverordening		9.544	11.692	82%
Legessoort (Vervolgtabel)	 criterium kostendek- kendheid	Opbrengsten rekening 2012	Toerekening kosten	Dekkings- percentage rekening
Overige verordeningen:				
Leges Inzameling huishoudelijk afval	100%	26.908	26.212	103%
Reinigingsrecht	100%	82	82	100%
Marktw ezen	100%	689	771	89%
Rioolrechten	100%	13.693	13.448	102%
Havengelden	100%	116	106	109%
Begraafenisrechten	100%	1.400	1.221	115%
Totaal overige verordeningen		42.888	41.840	103%
Totaal publiekrechtelijk		52.432	53.532	98%

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De legesverordening kent in totaal een kostendekking van 82%. Ook op clusterniveau komt geen kostendekking boven de 100% voor. De overige verordeningen komen op een gezamenlijke kostendekking van 103% uit. De kostendekkendheid van alle publiekrechtelijke heffingen bij elkaar is uitgekomen op 98%.

Kostendekkendheid privaatrechtelijke heffingen

Het uitgangspunt van de gemeente is dat de privaatrechtelijke tarieven minimaal kostendekkend zijn. Voor een aantal tarieven geldt echter dat toegankelijkheid van voorzieningen en marktwerking er toe kunnen leiden dat een lager dan kostendekkend tarief wordt gehanteerd. De kostendekkendheid van de verschillende privaatrechtelijke heffingen wordt in het volgende overzicht weergegeven

Legesoort	Criterium kostendekkendheid	Opbrengsten rekening 2011	Toerekening kosten	Dekkingspercentage
Inzameling bedrijfsafval		8.561	7.815	110%
Commerciële straatreiniging		893	931	96%
Onderhoud en reparaties derden		969	873	111%
Verkoop brandstof		1.296	1.257	103%
Leasen		344	346	99%
Kermisgelden		248	155	160%
Muziekschool (incl. overhead)		403	2.311	17%
Stadsschouwburg/Oosterpoort				
Zakelijke tarieven		2.598	2.598	100%
Culturele tarieven		4.825	12.231	39%
CBK-kunstuitleen		338	603	56%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges				
- Totaal lasten incl. kapitaallasten		9.238	22.676	41%
- Totaal lasten excl. kapitaallasten		9.238	17.944	51%
- Samenstelling sportaccommodaties excl. kapitaallasten:				
Sporthallen		1.228	1.794	68%
Sportparken		1.562	2.913	54%
Gymlokalen		985	1.605	61%
Zwembaden		3.166	7.244	44%
IJsbanen		1.358	2.894	47%
Parkeergelden privaatrechtelijk		5.398	9.467	57%
Huur volkstuincomplexen		116	116	100%
Gehandicapten parkeerkaart	gratis			-
Woonwagenaanplaatsen		223	400	56%

LOKALE LASTENDRUK

Om de lokale lastendruk van Groningen te vergelijken met die in andere gemeenten maken we gebruik van gegevens van de stichting COELO. Onderzoeksinstituut COELO, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, verricht jaarlijks onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten in de grootste gemeenten in Nederland. In het overzicht, ontleend aan de publicatie 'Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2012', zijn de woonlasten van Groningen over 2012 afgezet tegen die van 34 andere grote gemeenten. Weergegeven worden de lasten van de OZB, de reinigingsheffing en de rioolheffing voor een huishouden van gemiddelde omvang in een woning met gemiddelde waarde. De woonlasten zijn de som van die drie. Binnen deze groep staat Groningen in 2012 op de derde plaats. In 2013 staat Groningen op de vijfde plaats.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Tabel 5 Woonlasten meerpersoonshuishouden In w oning met gemiddelde waarde (euro)

Woonlasten 2012	OZB	Reinigingshef fing (1)	Rioolheffing (1)	Woonlasten (2)
Groningen	240,24	369,48	134,70	744,42
Alkmaar	182,06	246,72	113,20	541,98
Almere	248,28	310,50	117,56	676,34
Amersfoort	238,84	223,08	106,37	568,30
Amsterdam	143,22	349,80	149,41	642,43
Apeldoorn	277,10	272,73	137,34	687,17
Arnhem	351,48	195,60	143,94	691,02
Assen	226,01	239,32	183,95	649,28
Breda	217,71	328,08	160,32	706,11
Delft	235,15	311,45	169,10	715,70
Deventer	247,19	273,00	169,92	690,11
Dordrecht	194,04	240,96	151,94	586,94
Ede	266,51	234,36	166,49	667,36
Eindhoven	177,64	263,00	142,00	582,64
Emmen	300,84	299,64	168,51	768,99
Enschede	249,12	306,00	171,60	726,72
Haarlem	253,82	313,80	130,60	698,22
Haarlemmermeer	261,70	302,40	119,76	683,86
Leeuwarden	207,33	263,28	180,98	651,59
Leiden	374,00	245,06	116,87	735,93
Lelystad	303,55	267,79	68,65	639,99
Maastricht	223,69	323,10	164,75	711,55
Middelburg	158,60	263,79	157,59	579,98
Nijmegen	387,86	131,11	135,06	654,03
Rotterdam	182,16	315,40	187,70	685,26
s-Gravenhage	125,44	290,64	126,47	542,55
s-Hertogenbosch	220,36	293,76	108,96	623,08
Sittard-Geleen	265,41	272,18	153,40	690,99
Tilburg	184,62	249,38	112,31	546,31
Utrecht	229,68	269,88	220,22	719,78
Venlo	283,26	242,46	177,55	703,27
Westland	275,48	229,80	219,77	725,05
Zaanstad	234,20	261,20	254,40	749,80
Zoetermeer	338,30	277,02	78,63	693,95
Zwolle	252,59	269,23	102,51	624,33
Laagste	125	131	69	542
Hoogste	388	369	254	769
Gemiddelde	221	286	151	659

(1) Meerpersoonshuishouden
(2) Woonlasten zijn berekend als de som van ozb, rioolheffing en reinigingsheffing.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 15
Algemene inkomsten en post onvoorzien

275

322

Gemeenterekening 2012 - bijlage

DEELPROGRAMMA'S

1. Algemene inkomsten en post onvoorzien

276

323

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelprogramma 1

ALGEMENE INKOMSTEN EN POST ONVOORZIEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat we de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien afzonderlijk zichtbaar maken. Dat gebeurt in dit programma.

Het deelprogramma algemene inkomsten en post onvoorzien bestaat uit de volgende onderdelen:

- onroerende zaakbelasting
- roerende zaakbelasting
- hondenbelasting
- logiesbelasting
- saldo van de financieringsfunctie
- algemene uitkering uit het gemeentefonds
- rente reserves
- dividend
- post onvoorzien.

GELD

Het lastentotaal van het deelprogramma Algemene inkomsten en Post Onvoorzien bedraagt 43,2 miljoen euro en betreffen de financieringslasten. Dit deelprogramma geeft een batig saldo omdat hier de algemene dekkingsmiddelen worden verantwoord. Tevens zijn hier de renteopbrengsten verantwoord. Het saldo van dit deelprogramma dient als algemeen dekkingsmiddel.

Programma algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen					
Deelpr.	Dienst	Dekkingsmiddelen	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012
15.1	DIA	Onroerende zaakbelasting	55.109	55.870	53.785
15.1	DIA	Roerende zaakbelasting	68	68	82
15.1	DIA	Hondenbelasting	691	746	769
15.1	DIA	Logiesbelasting	900	900	1.126
15.1	CT	Saldo financieringsfunctie	3.284	5.370	6.524
15.1	BSD	Algemene uitkering	271.536	272.716	278.198
15.1	BSD	Post onvoorzien	-300	-300	0
15.1	BSD	Rente reserves	5.815	5.815	5.960
15.1	BSD/DIA	Dividenden	1.246	1.880	1.919
15.1	BSD	Overige dekkingsmiddelen		4.545	3.329
Saldo dekkingsmiddelen			338.349	347.610	351.692

Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen verwijzen wij naar het programma lokale heffingen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

In totaal is in 2012 een bedrag van 278,198 miljoen euro ontvangen vanuit het gemeentefonds. Dit levert een voordeel op van 5,482 miljoen euro ten opzichte van de begroting 2012. Een toelichting op dit resultaat is gegeven aan het einde van dit programma.

Dividend

Dit betreft het dividend van de bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en aandelen Enexis.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

WAT HEEFT HET GEKOST?

Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien						
Deel- progr.	Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012	Verschil
Lasten						
15.1	BSD/CT/DIA	Algemene inkomsten en post onvoorzien	41.660	40.250	43.206	-2.956
Totaal lasten			41.660	40.250	43.206	-2.956
Baten						
15.1	BSD/CT/DIA	Algemene inkomsten en post onvoorzien	379.443	386.618	394.857	8.239
Totaal baten			379.443	386.618	394.857	8.239
Totaal saldi voor bestemming			337.783	346.368	351.651	5.283
Reserve mutaties						
Totaal toevoegingen			0	0	0	0
Totaal onttrekkingen			0	0	0	0
Totaal saldi na bestemming			337.783	346.368	351.651	5.283

Toelichting van het verschil tussen de rekening 2012 en de actuele begroting 2012
(alleen bij verschillen in baten en lasten > 250 duizend euro)

15.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien V 5,3 miljoen euro

Algemene uitkering (V 5.482)

Algemene uitkering 2010 en 2011

De WOZ waarden over het jaar 2010 zijn definitief vastgesteld. Dit leidt tot een terugbetaling van 100 duizend euro over 2010.

Over 2011 is nog 1,2 miljoen euro ontvangen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een opwaardere bijstelling van een aantal maatstaven (voornamelijk het aantal lage inkomens en bedrijfsvestigingen) en de uitkering van de verdeelreserve 2011.

Landelijke ontwikkelingen

De uitkeringsfactor voor 2012 valt 4 punten lager uit dan begroot (N 650 duizend euro).

Daarnaast blijkt uit de Startnota van het rijk dat er sprake is van onderuitputting op de rijksbegroting voor 2012. Dit leidt tot een extra verlaging van de uitkeringsfactor voor 2012 met 9 punten (N 1,5 miljoen euro).

Plaatselijke ontwikkelingen

De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de begroting 2012. Op basis van actuele informatie vanuit onder andere het CBS en de waarderingskamer zijn de standen van een groot aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd voor 2012. Uit deze actualisatie blijkt wederom dat de stad op een aantal onderdelen in de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waar we rekening mee hebben gehouden (dit wordt ook deels verklaard door de structurele doorwerking van de groei vanuit 2011). Deze stijging zit voornamelijk in het aantal inwoners, jongeren, woonruimten en de omgevingsadressendichtheid. Het rijk heeft deze hogere groei deels gecorrigeerd via de uitkeringsfactor, dit zit verwerkt in het onderdeel 'landelijke ontwikkelingen' (zie hierboven).

Daarnaast vindt de statuswijziging van het Zernikecollege in 2012 plaats. In de begroting gingen we er vanuit dat deze wijziging in 2013 zou worden doorgevoerd. Tot 2012 ontvingen we in Groningen een bijdrage vanuit het gemeentefonds voor het aantal leerlingen op het Zernikecollege. Vanaf 2012 ontvangt Haren deze bijdrage in het gemeentefonds. Het gemeentefonds daalt hierdoor met 1,1 miljoen euro in 2012 voor Groningen. Tegenover deze daling staat het vervallen van de bijdrage die Groningen de afgelopen jaren heeft betaald aan Haren (450 duizend euro). Het verschil tussen de lagere gemeentefondsbijsdrage in 2012 en het vervallen van de bijdrage aan Haren wordt in 2012 voor 300 duizend euro gedekt uit het IHP 2012. Het overige verschil van 350 duizend euro komt – conform eerdere besluitvorming – ten laste van de algemene middelen.

Deze ontwikkelingen leiden er toe dat we per saldo een hogere uitkering verwachten van 6,5 miljoen euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

over 2012.

Integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen

In totaal hebben we in 2012 voor 51,8 miljoen euro aan integratie-, decentralisatie- en suppletie- uitkeringen ontvangen (verspreid over 23 verschillende uitkeringen). De grootste uitkeringen betreffen de Wmo middelen (15,3 miljoen euro), de uitkering voor Maatschappelijke opvang (13,1 miljoen euro) en de ISV middelen (6,8 miljoen euro). Deze uitkeringen zijn ingezet op de betreffende beleidsterreinen en leveren in 2012 geen resultaat op.

Onroerende zaakbelasting (N 2.086)

In 2012 is minder onroerende zaakbelasting ontvangen dan geraamd (N 2,1 miljoen euro). Samengevat kan de mindere opbrengst als volgt worden verklaard:
Allereerst valt de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad aanzienlijk lager uit dan ten tijde van de berekening van de tarieven in september 2011 (in verband met besluitvorming over de tarieven in november 2011) werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond. Voor het niet getaxeerde deel moesten aannames gedaan worden. In werkelijkheid vallen de taxaties lager uit dan aangenomen werd (0,5 miljoen euro nadelig).
Daarnaast leidt de recessie tot een totale opbrengstderving van 1,6 miljoen euro. Burgers en bedrijven (met name grote bedrijven) kijken steeds kritischer naar de WOZ-waarde. Hierbij laten ze zich in toenemende mate bijstaan door professionele adviseurs. Het financiële effect van de bezwaar- en beroepschriften is gedurende het jaar lastig in te schatten. Bezwaren en beroepen hebben meestal betrekking op meerdere jaren. Eén bezwaar- of beroepschrift kan leiden tot aanzienlijke verminderingen.
Ook is de volumegroei lager dan geraamd omdat er minder gebouwd wordt in de stad. De economische crisis komt ook tot uitdrukking in een toename van het aantal leegstaande bedrijfspanden en een toename van de oninbare vorderingen (meer failliete bedrijven en meer huishoudens in de schuldenregeling).

Saldo financieringsfunctie (V 1.154)

Het voordelige resultaat op de financieringsfunctie is 1,1 miljoen euro. Dit bestaat uit een resultaat uit de korte mismatchfinanciering (V 1,5 miljoen euro). Daarnaast was er een rentevoordeel op nieuwe leningen (V 1,0 miljoen euro) omdat de marktrente duidelijk onder de begrote rente lag. Daar staat echter een nadelig resultaat op kort geld tegenover welke ontstaat door de lage rente en een lager uitgezet volume dan begroot (N 0,9 miljoen euro).
Volumeverschillen kunnen ontstaan omdat er meer of minder geld nodig is voor kapitaalverstrekking dan in de begroting aangenomen of omdat er een andere verhouding is tussen eigen vermogen en leningen. De gemiddelde omvang van de reserves en voorzieningen is 27,1 miljoen euro lager dan de begrote omvang. Omdat er minder eigen vermogen beschikbaar is, hebben we meer leningen afgesloten dan we in de begroting hebben aangenomen. (N 0,7 miljoen euro).

Overig/ Post onvoorzien (V 733)

Er zijn in 2012 geen claims gelegd op de beschikbare stelpost voor onvoorzien. Het volledige bedrag valt daarom vrij (V 300 duizend euro).
In 2012 zijn de aanslagen logiesbelasting 2011 opgelegd. In 2011 zijn er meer overnachtingen geweest dan begroot. Hierdoor vertoont de logiesbelasting een meeropbrengst van 226 duizend euro. Er is een voordelig resultaat op ontvangen rente op reserves en voorzieningen van 145 duizend euro. Overige resultaten leiden per saldo tot een voordeel van 62 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PARAGRAFEN

280

327

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PARAGRAFEN

1. Stadsdelen/Stadsdeelprogramma 2012-2015
2. Duurzaamheid
3. Weerstandsvermogen
4. Onderhoud kapitaalgoederen
5. Treasury
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 1

STADSDELEN/STADSDEELPROGRAMMA 2012

Ieder jaar maken wij een aanvullend programma voor de wijken en de binnenstad. Dit programma ontwikkelen we in nauwe samenspraak met wijkbewoners, wijkorganisaties en werkers in de wijken. De middelen zijn vooral ingezet in de wijkvernieuwingswijken waarvoor in 2011 wijkperspectieven zijn vastgesteld. Naast de reguliere programma's maakt het stadsdeelprogramma het mogelijk om extra te investeren in wijken waar dat nodig is.

Onderdelen

- Algemeen
- Binnenstad
- Oude wijken
- Zuid
- Noorddijk
- Noordwest

Onderdeel 1

Algemeen

Evaluatie 2012

Het stadsdeelprogramma kan worden gezien als aanvulling op de reguliere programma's die in de stad worden uitgevoerd. Het beschikbare geld wordt vooral ingezet om extra maatregelen te kunnen treffen ter verbetering van de leefbaarheid in alle stadswijken, en in het bijzonder de wijkvernieuwingswijken. De investeringen zijn wijk- en gebiedsgericht en betreffen extra fysieke, sociale, economische en veiligheidsmaatregelen. Daarnaast worden de middelen ook ingezet om bewonersparticipatie te stimuleren, buurtinitiatieven mogelijk te maken en gemeentelijke informatie wijkgericht te ontsluiten (via www.mijnwijk.groningen.nl). Tot slot is gewerkt aan het opstellen van wijkanalyses voor alle wijken in de stad.

Jaarlijks inventariseren wij de wensen van wijkbewoners/wijkorganisaties en we vragen onze werkers in de wijken naar hun prioriteiten. Daarnaast volgen wij actuele trends en ontwikkelingen in de wijken door wijkanalyses te maken, de resultaten van de monitor Leefbaarheid en Veiligheid te volgen en deze ontwikkelingen door te vertalen naar noodzakelijke prioriteiten voor een wijk- en gebiedsgerichte aanpak. Wij kijken dan naar alle factoren die van invloed kunnen zijn op de leefbaarheid in wijken zoals:

- wonen en woonomgeving;
- werken;
- leren en opgroeien;
- veiligheid;
- integratie en sociale samenhang.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

Met het stadsdeelprogramma wilden we:

- de leefbaarheid van wijken en buurten versterken;
- door wijkvernieuwing en het Nieuw Lokaal Akkoord achterstanden in de wijken en buurten op sociaal, fysiek, economisch en veiligheidsgebied wegwerken;
- acute problemen in de wijken en de binnenstad oplossen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Met het stadsdeelprogramma leveren we maatwerk in de wijken, kunnen we flexibel omgaan met schaalniveaus (locatie, straat, buurt, wijk, grotere aandachtsgebieden) en snel inspelen op het treffen van noodzakelijke maatregelen. De wijkvernieuwingsgebieden en binnenstad hebben hierbij voorrang. Ook voor de overige wijken in de stad wordt in het basisbudget geld gereserveerd om acute zaken te kunnen aanpakken.

In de beschrijving van de stadsdelen vindt u een nadere toelichting op de inzet van middelen uit het stadsdeelprogramma.

Wijkvernieuwing /NLA 2.0

Met de corporaties in de stad hebben we voor de uitvoering van het wijkvernieuwingsprogramma opnieuw een akkoord gesloten voor de periode 2011 tot 2015 (Nieuw Lokaal Akkoord 2.0). Hiermee zijn we in 2012 verder gegaan. Door zowel de gemeente als de corporaties zijn er per wijk budgetten beschikbaar gesteld.

Participatie

- Betrokkenheid van burgers bij gemeentelijk beleid

Zonder informatie geen participatie! Het informeren van (wijk)bewoners op een overzichtelijke en actuele

Gemeenterekening 2012 - bijlage

manier over het gemeentelijke beleid en -activiteiten is een noodzakelijke voorwaarde voor participatie. Daarom hebben we in 2012 verder geïnvesteerd in het ontsluiten van gemeentelijke informatie op wijkniveau via www.mijnwijk.groningen.nl

Ook zijn de sociale media meer en meer ingezet om de participatie in de wijken te bevorderen.

- **Co-creatie in Selwerd, Rivierenbuurt en West**

We hebben wijkbewoners betrokken bij de ontwikkelingen in hun wijk en samen met hen de actuele zaken die in hun wijk spelen en de mogelijke oplossingen benoemt. Adviezen en suggesties van wijkbewoners worden nadrukkelijk meegenomen in het formuleren van wijkgericht beleid.

Zo zijn in 2012 wijk-/gebiedsvisies ontwikkeld voor Selwerd, de Rivierenbuurt en West.

- **Participatie/budgetten NLA 2.0/Goed Idee**

Via aanvragen bij de NLA-wijkteams en de aanvragen voor Goed Idee, die in 2012 zijn ingediend, zijn bewoners meer en meer aan de slag gegaan met hun ideeën en initiatieven voor de verbetering van de leefbaarheid in de wijk. 2012 was het laatste jaar dat er aanvragen voor Goed Idee konden worden ingediend. De wijkteams NLA 2.0 zetten hun werk tot en met 2014 voort.

Wijkanalyses

In 2012 is een begin gemaakt met het opstellen van wijkanalyses voor alle wijken in de stad. Daarbij is gebruik gemaakt van de methodiek die onder andere in Rotterdam en Nijmegen wordt gevolgd. Het is van belang om alle gemeentelijke informatie goed op orde te krijgen. Hierover zijn nadere verkenningen gedaan naar mogelijke indicatoren die aangeven hoe de wijken zich ontwikkelen. De uitkomsten van de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid die in 2012 is gehouden onder 6000 Stadgers worden in deze wijkanalyses verwerkt.

Geld

Financiën algemeen, stadsdeelbudget					
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen
Totaal algemeen	100	40	238	278	60

Onderdeel 2

Binnenstad

Met een zich steeds vernieuwende binnenstad geven we niet alleen antwoord op ontwikkelingen en kansen, maar we laten ook zien waarom er steeds weer redenen zijn om de binnenstad te bezoeken. Er staan een aantal grote vernieuwende projecten op stapel, zoals de Oostwand, het Groninger Forum en tot voor kort de Regiotram. Vanaf 2011 beïnvloeden deze projecten het functioneren van de binnenstad. Goede informatievoorziening is cruciaal, voor bezoekers, ondernemers en Stadgers.

Doelen

Wat wilden we bereiken?

- Een bruisende en bereikbare binnenstad
- Een veilige binnenstad (veilig uitgaan en veilig ondernemen)
- Goed wonen in een leefbare binnenstad (vooral A-Kwartier en Binnenstad-Oost)
- De binnenstad als motor van de economische en culturele ontwikkeling van stad en regio

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Uitvoering Ruimte voor de Binnenstad

Uw raad is bij brief van 21 juni 2012 geïnformeerd over de voortgang van Ruimte voor de Binnenstad (zie ook Programma 2).

Bruisende binnenstad/Binnenstadsmanagement

Wij hebben uitvoering gegeven aan het evenementenprogramma binnenstad. Uw raad wordt hierover in het voorjaar 2013 geïnformeerd. Hiermee hebben wij bereikt dat de evenementenkalender evenwichtiger is opgebouwd, bijvoorbeeld door het stimuleren van nieuwe evenementen. Als voorbeeld noemen wij de actie 'Krassen', Swingin' Groningen en de Winterprogrammering. Dit programma is tot stand gekomen in nauwe

Gemeenterekening 2012 - bijlage

.....
samenwerking met onder andere de Groningen City Club en Marketing Groningen.
Daarnaast hebben wij in algemene zin de afstemming en samenwerking (binnenstadsmanagement) met GCC,
Marketing Groningen en Politie gecontinueerd.

Realisatie informatiecentrum Binnenstad

Het informatiecentrum op de Grote Markt heeft het afgelopen jaar circa 112.452 bezoekers getrokken. Naast de voorlichting in het informatiecentrum zijn er diverse activiteiten georganiseerd om extra bezoekers te trekken zoals archeologische rondleidingen, themamiddagen en een speciaal ontwikkeld schoolprogramma voor basisscholen.

Herinrichting Diepenring

Een aanpak met de aanpak van de diepenring is gemaakt maar er kon niet worden gestart met de uitvoering hiervan omdat hiervoor geen budget beschikbaar is gesteld. Wel wordt verder gegaan met het project Wonen op het water waarbij het verblijfsklimaat op de schepen wordt verbeterd.

Toekomst A-kwartier

Het bestemmingsplan is in procedure. Voor de afbouw van de raamprostitutie loopt een gerechtelijke procedure. Ondanks inspanningen van partners als de politie geven de bewoners aan dat de overlast zich verhard en niet afneemt (eerder toeneemt). Ook op het Harmonieplein nam de overlast toe. Samen met de RUG hebben we deze overlast terug kunnen dringen.

Perspectief Binnenstad-Oost

We hebben een aantal maatregelen uit het perspectief ter hand genomen zoals het verbeteren van de groenstructuur in de omgeving van de Walstraat en het opknappen en herinrichten van de Nieuweweg.

Uitvoering Veiligheidsplannen

De aanpak van de Steentilstraat heeft zijn vruchten afgeworpen. Er zijn na intensieve controles door de politie bijna geen klachten of meldingen meer binnengekomen over coffeeshops. De aanpak van de overlast in het A-kwartier en Martinikerkhof heeft onze permanente aandacht.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

Veel van de activiteiten zijn uitgevoerd. Door bezuinigingen is de aanpak van de Diepenring uitgesteld. De activiteiten hebben bijgedragen aan de economische en culturele ontwikkeling van de stad en regio. Het blijft echter hard nodig om de ontwikkelingen in de binnenstad nauwgezet te volgen (economische crisis, internetverkoop, de bereikbaarheid).

Geld

Financiën Binnenstad, stadsdeelbudget					
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen
Totaal algemeen	180	80	119	199	109

Onderdeel 3

Oude wijken

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De doelen uit het stadsdeelprogramma zijn gebaseerd op de wijkperspectieven die zijn vastgesteld voor de Hoogte, Korrewegwijk, Oosterparkwijk en Kostverloren. Voor de volgende domeinen gaat het om de volgende doelen:

Wonen en woonomgeving

- De woonomgeving en de inrichting van de openbare ruimte verbeteren door wijkvernieuwingmaatregelen.
- De stapeling en concentratie van problemen in bepaalde straten samen met bewoners verminderen.
- Verkeersknelpunten oplossen.

Leren en opgroeien

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- De belangrijkste voorzieningen in stand houden en daarin voorrang geven aan de jeugd en kwetsbare groepen.

Veiligheid

- De veiligheid verbeteren en de gevoelens van onveiligheid verminderen.

Integratie en samenhang

- De betrokkenheid bij en deelname aan activiteiten van bewoners in de wijk bevorderen.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wonen en woonomgeving

- In de Oosterparkwijk is de uitvoering van wijkvernieuwingmaatregelen voortgezet. Het betreft hier de herinrichting van de Bloemenbuurt en Blauwe dorp. Voor het Wielewaalplein is samen met bewoners een herinrichtingsplan gemaakt.
- In de Hoogte zijn samen met bewoners plannen gemaakt voor het opknappen van de groenvoorzieningen en herinrichting van de Bedumerstraat en het Hoogteplein.
- In de Hoogte en Korrewegwijk zijn maatregelen getroffen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. De invoering van een 30km zone aan de Korreweg en Florestraat, verkeersmaatregelen aan de Borgwal en oversteekbaarheid van de Bedumerweg zijn hiervan concrete voorbeelden.
- Voor het Oosterhamriktracé zijn we begonnen met het vlottrekken van het proces van gebiedsontwikkeling. Dit in nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en overige partijen in het gebied.

Leren en opgroeien

- Voor buurtcentrum de Borg en speeltuin de Hoogte is een samenwerkings- en nieuwbouwplan opgesteld. De bouw start medio 2013.
- Voor het Floreshuis is een intentieovereenkomst afgesloten tussen het bestuur van het Floreshuis, de gemeente en Lefier om te komen tot een nieuwbouwplan. Aan het opstellen van een programma van eisen wordt momenteel gewerkt.
- Samen met Nijestee en O2G2 is de voorbereiding gestart van een ontwikkelingsplan voor de Treslinghuislocatie. Daarbij werken we ook een visie op onderwijs- en buurtvoorzieningen uit.
- De Krachtwijkenaanpak is omgezet in een reguliere werkwijze, waarbij – daar waar nodig - extra inzet wordt gepleegd; de voortzetting van het Somaliërproject en studenteninzet voor jeugd- en kinderwerk zijn hiervan voorbeelden.
- Tevens wordt doorontwikkeld en geïnnoveerd. In 2012 is de basis gelegd om te starten met een sociaal team voor de Indische Buurt/de Hoogte.

Veiligheid

- In de Oosterparkwijk, Indische buurt en de Hoogte is de topstratenaanpak voortgezet. Het betreft hier onder andere de Johan de Wittstraat, Baart de la Faillestraat en Irislaan. We doen dit samen met corporaties, politie, MJD en Stiel en betrekken de bewoners van de straat daar nauw bij.
- We hebben succesvolle inbraakpreventieacties (voorlichting, verstrekking inbraakstrips; o.a. in de Schildersbuurt) en/of schoonmaakacties (milieustraten de Hoogte, Schildersbuurt, Oosterparkwijk) gehouden. Ook is, met goed resultaat, samen met de politie het project G350 vervolgd om baldadigheid/ vernielingen door uitgaanspubliek ('slooproutes') aan te pakken.

Integratie en samenhang

- Met NLA 2.0 is in wijkteams verder gewerkt aan het betrekken van bewoners bij de wijk en het ontwikkelen van buurtinitiatieven. Onder andere de wijkmanifestatie Carnivale in de Oosterparkwijk, de wijkstemdag Korrewegwijk (5 buurtvoorstellen gehonoreerd), de inzet van bewoners bij het binnenterrein van de Professor Rankestraat en het wijkinformatiescherm (WIS) in Kostverloren zijn in 2012 door NLA gerealiseerd.
- Om de wijk economie te ondersteunen is er in de Oosterparkwijk een samenwerkingsverband ontstaan tussen bewoners, ondernemers, corporatie Nijestee en gemeente. In de Bewoners Ondernemers Ontwikkelings Maatschappij (BOOM) wordt verder gewerkt aan de samenwerking.
- Voor het Noorderplantsoen wordt samen met bewoners een plan opgesteld voor een kiosk in het park. Binnenkort wordt er op initiatief van wijkbewoners in het park een "Vindhek" geplaatst, is de kerktoeren aan de Moesstraat weer gaan slaan en wordt een mozaïek in de tunnel gerealiseerd.
- In de Korrewegwijk en de Schildersbuurt zijn bewoners bezorgd over het thema jongerenhuisvesting. Nader onderzoek naar (effecten van) studentenconcentraties in een aantal wijken in het stadsdeel is in uitvoering, gekoppeld aan onderzoek naar de wijze waarop studenten van positieve betekenis voor hun buurt kunnen zijn, zoals bij het project studenteninzet. De bewonersorganisaties worden hier nauw bij

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	<p>betrokken. Buurtbemiddeling en inzet van studentagenten en meldpunt overlast & zorg vormen onderdeel van flankerend beleid om studentenoverlast te beperken.</p> <ul style="list-style-type: none"> Op het gebied van participatie werkt het stadsdeel Oude Wijken verder aan de innovatie van het gebruik van sociale media, onder andere met de inzet van Twitter en Facebook. Hiermee bereiken we veel bewoners en samenwerkingspartners. 																		
Conclusie	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De doelen op het gebied van wonen, woonomgeving en veiligheid zijn bereikt. Ook door de inzet in vorige jaren is de leefbaarheid en veiligheid in de beleving van wijkbewoners verbeterd (monitor Leefbaarheid en Veiligheid). Vooral de wijkvernieuwingswijken laten positieve resultaten zien.</p> <p>Nader onderzoek naar de topstratenaanpak door bureau Intraval wijst uit dat de aanpak tot successen heeft geleid in de opvatting van straatbewoners.</p> <p>Op het gebied van buurtvoorzieningen zijn vernieuwingen in volle gang. In nauwe samenwerking met de corporaties wordt op tal van plekken nieuwbouw en kwaliteitsverbetering gerealiseerd, gecombineerd met sociale maatregelen. Bewoners zijn daarbij nauw betrokken.</p>																		
Geld	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">Financiën Oude wijken, stadsdeelbudget</th> </tr> <tr> <th>(Bedragen x 1000 euro)</th> <th>begroot 2012</th> <th>uitgaven begroting 2012</th> <th>uitgaven budgetten voorgaande jaren</th> <th>Totaal uitgaven 2012</th> <th>Totaal verplichtingen/reserveringen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaal algemeen</td> <td>180</td> <td>38</td> <td>91</td> <td>129</td> <td>142</td> </tr> </tbody> </table>	Financiën Oude wijken, stadsdeelbudget						(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen	Totaal algemeen	180	38	91	129	142
Financiën Oude wijken, stadsdeelbudget																			
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen														
Totaal algemeen	180	38	91	129	142														
Onderdeel 4	<h3>Zuid</h3>																		
Doelen	<p>Wat wilden we bereiken?</p> <p>De doelen uit het stadsdeelprogramma zijn vooral gebaseerd op de wijkperspectieven die in 2011 zijn vastgesteld voor Corpus den Hoorn, de Wijert en de Grunobuurt. Voor de volgende domeinen gaat het om de volgende doelen:</p> <p><i>Wonen en woonomgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> de kwaliteit van de woningvoorraad en de openbare ruimte verbeteren in Grunobuurt-noord en het zuidoostelijke kwadrant van de Wijert; door een sterk ondernemerschap de leefbaarheid in de wijk versterken; een moderne sportaccommodatie in de Wijert realiseren. <p><i>Leren en opgroeien</i></p> <ul style="list-style-type: none"> buurtvoorzieningen huisvesten op de huidige sporthallocatie aan de Vondellaan; het opvoedings- en onderwijsklimaat verbeteren. <p><i>Veiligheid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> de veiligheid in het stadsdeel verbeteren en de gevoelens van onveiligheid terugdringen. <p><i>Integratie en samenhang</i></p> <ul style="list-style-type: none"> de sociale cohesie versterken; eenzaamheid en sociaal isolement tegengaan; een actief netwerk van nieuwe bewoners; de participatie van niet-actieve bewoners stimuleren. 																		
Activiteiten	<p>Wat hebben we hiervoor gedaan?</p> <p>Wonen en woonomgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> In de Grunobuurt wordt geïnvesteerd in de openbare ruimte die vooralsnog niet wordt bebouwd De planontwikkeling voor het zuidoostelijke kwadrant van De Wijert is met de betrokken partijen projectmatig aangepakt. De resultaten hiervan zijn dat de bouwaanvraag van de Huismeesters voor de revitalisering van het kwadrant is ingediend; er ligt een pakket van stedenbouwkundige randvoorwaarden voor de invulling van de sporthallocatie aan de Vondellaan en er zijn afspraken gemaakt met de ondernemers aan de Van Lenneplan over een aantal ingrepen in de openbare ruimte. 																		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Leren en opgroeien

- Samen met het NLA is vanuit de Vensterschool, het Corpushuis en het CJG ingezet op de versterking van het pedagogisch klimaat.

Veiligheid

- De aanpak tegen huiselijk geweld in De Wijert is verbreed door samen met de sociale partners de aanpak te verdiepen en het traject 'Voor de achterdeur' voort te zetten.
- Ook buurtbemiddeling is voortgezet.
- De aanpak Paraat Zuid is gecontinueerd in 2012.
- Een subsidie voor anti-inbraak maatregelen en beveiliging van brandgangen is beschikbaar gesteld.
- Op diverse plekken in het stadsdeel zijn er op aanvraag van en in samenwerking met bewoners verkeersmaatregelen genomen.
- Straatracen in het Stadsdeel zijn een halt toegeroepen.

Integratie en sociale samenhang

- In de Rivierenbuurt en Herewegbuurt is een traject van co-creatie gestart dat in het voorjaar van 2013 tot een wijkperspectief zal leiden.
- We hebben in overleg met de bewoners en andere belanghebbenden de participatie op de grote projecten in het stadsdeel zoveel mogelijk geoptimaliseerd.
- We ontwikkelen samen met betrokkenen een nieuwe vorm van participatie voor Heel de buurt.
- In samenwerking met SoZaWe en hulpverleningsorganisaties hebben we in De Wijert ook in 2012 extra aandacht besteed aan personen die op grote afstand van de arbeidsmarkt staan (Meedoen is meetellen).
- Onderneem 't heeft met hulp van de gemeente een groeiend netwerk opgezet met MKB ondernemers uit de wijken.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De thema's woonomgeving, wijkconomie, opvoeding, veiligheid, verkeer en sociale samenhang zijn vaste agendapunten en vragen voortdurende aandacht. Ook in 2012 is in Zuid op al deze gebieden voortgang geboekt. Hierbij is de steeds grotere rol van de burger in deze processen een belangrijk resultaat. De methodiek van co-creatie wordt door de bewoners in de wijken omarmd.

Geld

Financiën Zuid, stadsdeelbudget					
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen
Totaal algemeen	180	55	655	710	125

Onderdeel 5

Noorddijk

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De doelen van het stadsdeelprogramma zijn onder andere gebaseerd op de wijkperspectieven die in 2011 zijn vastgesteld voor Beijum, Lewenborg en Oosterhoogbrug. Voor de volgende domeinen gaat het om de volgende doelen:

Wonen en woonomgeving

- Het verbeteren van de woonomgeving; senioren blijven in eigentijdse woningen;
- Wijkvernieuwing uitvoeren;
- Verbeteren verkeersveiligheid in de wijken;
- Goed onderhouden wijk; Groen Schoon Heel en Veilig, met participatie van wijkbewoners.

Leren en opgroeien

- Het verbeteren van het opvoedingsklimaat.

Veiligheid

- Het verbeteren van de veiligheid en de beleving van onveiligheid door wijkbewoners.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- Het drugsprobleem oplossen in Noorderdijk.

Integratie en sociale samenhang

- Het versterken van sociale samenhang, participatie en integratie in de wijken.
- Versterken van de wijk economie, verminderen werkloosheid.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wonen en woonomgeving

- Voor Beijum is het project Heerdenaanpak Doornbosheerd tot stand gekomen.
- Het plan Fijn Plein voor Beijum Oost heeft in 2012 vertraging opgelopen. De uitvoering van de aankleding van het plein Beijum Oost met de nieuw te planten bomen vragen namelijk om een verbeterde ondergrondse infrastructuur.
- Voor Winkelcentrum Beijum-West is een plan van aanpak tot stand gekomen met bewoners, winkeliers en politie waarbij de bereikbaarheid, de veiligheid, de verkeerscirculatie, en parkeergelegenheid worden geoptimaliseerd.
- Voor senioren is er een enquête gehouden door de MJD, waarbij de uitkomsten van bewoners worden meegenomen in een plan van aanpak voor ouderenvoorzieningen.
- Wijkvernieuwing in Lewenborg is vrijwel afgerond in 2012 met laatste investeringen in de omgeving van het winkelcentrum. Planontwikkeling voor de locatie van het Activiteiten Centrum Lewenborg (ACL), bij Mercator en voor een andere invulling van de zwembadlocatie is gaande.
- Revitalisering Oosterhoogbrug: woonzorgzone, uitbreiding winkelbestand en verplaatsing van basisschool is vergevorderd.
- De bouw van het verpleeghuis Innersdijk biedt kansen voor de wijk. Er is een akkoord gesloten met Zorggroep Groningen om te zorgen voor een pleinafsluitend gebouw. Bewoners denken mee in het opstellen van de aanpak van de omgeving.
- Verbetering verkeersveiligheid Gerrit Krolbrug. Zorgen voor heldere afstemming van zienswijzen van de vier wijken rondom de brug.
- Uitvoering 30 km MEER-dorpen, coördinatie en advisering in samenspraak met dorpsbewoners.
- De Wolddijk in Noorderhoogbrug heringericht.
- Optimalisering Veilige schoolomgevingen, coördinatie tussen bewoners, scholen, politie.
- In zowel Lewenborg als Beijum zijn we gestart met de buurtconciërge-aanpak. Het betreft hier een samenwerking tussen WerkPro, bewonersorganisaties, woningcorporaties en vrijwilligers waarbij structureel zwerfvuil wordt geruimd in de wijken en bewoners elkaar aanspreken op verantwoordelijk gedrag voor de eigen omgeving.
- Structurele verbetering van wijkpark Groene Long in Beijum, met participatie van bewoners is het wijkpark Groene Long gerevitaliseerd. De eerste fase is afgerond, start van de tweede fase is april 2013. Een groep van circa 70 bewoners houden hier 4 maal per jaar schoonmaak, planten van bollen, snoeien.
- Groenparticipatie en opschonen van het Le Roy Lewenborg heeft plaatsgevonden. Er is met NLA-wijkbudget een Le Roy-huuske gebouwd waar natuur- en milieueducatie plaatsvindt.
- De fietsleerwerkplaats in Lewenborg is gestart en heeft aan jongeren in het stadsdeel een zinvolle dagbesteding en ervaringsplek gegeven.
- We zijn gestart met het stimuleren van zelfstandige bedrijven in Beijum.

Leren en opgroeien

- Het kinderwerk de Parels en de Schatkamer zijn in Beijum ontwikkeld voor kinderen met armoede problemen, opvoedingsachterstand, sociale verwaarlozing. Deze projecten zijn in 2012 structureel overgenomen door OCSW in het reguliere beleid.
- Vensterwijkactiviteiten zijn volgens het programma uitgevoerd. Het betekent voor scholen en vele kinderen een extra impuls om in een vreedzame school en samenleving te leren participeren.

Veiligheid

- De softdrugsaanpak voor jongeren in de doelgroep 10-17 jaar is uitgewerkt met alle betrokken instellingen en is klaar voor uitvoering in 2013.
- Signalen van het meldpunt zorg & overlast worden belegd bij de verschillende deelnemers.
- De organisatie van een sociaal team in Beijum en een aanloop via Slimmer Werken voor Lewenborg kreeg vorm.

Integratie en sociale samenhang

- Het project Ik ben er Ook heeft in 2012 goede resultaten laten zien. Verschillende culturen werken samen in de wijk Beijum, en hebben diensten verleend in de wijk op sociaal gebied.
- Samen actief en andere projecten gericht op doelgroepen WMO zijn voortgezet.
- In bovenstaande projecten is de participatie en het volgen van initiatieven van bewoners en wijkorganisatie nadrukkelijk aan de orde geweest.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

De doelen op het gebied van wonen, Groen Schoon Heel en Veilig, woonomgeving en veiligheid zijn bereikt. Ook door de inzet in vorige jaren is de leefbaarheid in de beleving van wijkbewoners verbeterd. Dit blijkt uit de resultaten van de monitor Leefbaarheid en Veiligheid, die eens in de twee jaren wordt gehouden. De wijkvernieuwingswijken laten positieve resultaten zien. In Beijum valt op dat de participatie en integratie een positieve hogere score laat zien.

Geld

Financiën Noorddijk, stadsdeelbudget						
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen	
Totaal algemeen	180	79	473	552		
					110	

Onderdeel 6

Noordwest

Doelen

Wat wilden we bereiken?

De doelen uit het stadsdeelprogramma zijn vooral gebaseerd op de wijkperspectieven die zijn vastgesteld voor Paddepoel, Vinkhuizen, Tuinwijk en Selwerd. Voor het gebied rondom Hoogkerk, aangeduid als West, wilden we 2012-2013 een gebiedsvisie opstellen.

Voor de volgende domeinen gaat het om de volgende doelen:

Wonen en woonomgeving

- Maatwerk in wijkvernieuwing met betrokken bewoners;
- Goede bereikbaarheid;
- Veilig en levendig Noorderstation;
- Vergroten buurtidentiteit en betrokkenheid;
- Participatie in beheer openbare ruimte.

Leren en opgroeien

- Investeren in jeugd, zowel in kwetsbare gezinnen, als op scholen/(sport)verenigingen en in de woonomgeving/accommodaties.

Veiligheid

- Veilige woonomgeving, vergroten veiligheidsgevoel en de eigen verantwoordelijkheid van de bewoners/burgers daarin.

Integratie en Samenhang

- Randvoorwaarden creëren om het gevoel "erbij te horen" en "deelname aan de samenleving" te vergroten.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wonen en woonomgeving

- In Tuinwijk is in juni informeel het einde van de Wijkvernieuwing gevierd met de door bewoners georganiseerde manifestatie "Thuis in de Tuinwijk".
- Met de sloop van het Alfa College en de bouw van 32 starterwoningen op deze locatie is ook begonnen met de herinrichting van het Bessemoerpark.
- In Paddepoel zijn wij in gesprek met de bewoners over de plannen rondom het winkelcentrum.
- In Vinkhuizen is het Smeltkroesplein heringericht naar ontwerp van bewoners en is een begin gemaakt met de wijktafel dialoog.
- Plannen voor sloop en nieuwbouw van Huize Patrimonium vormen een goede basis voor de wijkvernieuwing in Selwerd.
- Voor de visie West zijn in een co-creatief proces een aantal goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd in en rondom Hoogkerk waaruit grote betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van bewoners blijkt.

Leren en opgroeien

- In Vinkhuizen-Zuid, Paddepoel-Zuid en Selwerd wordt in gezinnen met meervoudige problematiek de hulpverlening gecoördineerd en wordt, liefst samen met de gezinnen en/of het sociaal netwerk, gezocht naar verbeteringen. Wat daarvoor nodig is wordt proberen we zo snel mogelijk te organiseren.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- In Paddepoel en Selwerd is speciale aandacht vanuit de school georganiseerd voor huishoudens waar leren en opgroeien onder druk kunnen staan vanwege gezinsproblemen.
- In het Meldpunt Zorg en Overlast is een apart jongerenoverleg gestart waarin snel zorg en overlastklachten kunnen worden gesignaleerd en een aanpak kan worden georganiseerd.

Veiligheid

- Continuering van de extra (politie)aandacht in de wijk Selwerd.
- Inbraakpreventieprojecten in samenwerking met bewoners, Politie en Stichting Veiligheidszorg in Paddepoel en Vinkhuizen, waarbij bewoners alert zijn gemaakt op eigen gedrag en mogelijkheden om inbraak te voorkomen.

Integratie en sociale samenhang

- In Vinkhuizen is samen met bewoners, in de wijk gevestigde instanties en voorzieningen in september een goed bezochte open dag georganiseerd waarop deelnemers met elkaar en bewoners met de voorzieningen konden kennismaken.
- Oude en nieuwe bewoners in Tuinwijk treffen elkaar veelvuldig bij diverse door de wijkbewoners zelf georganiseerde activiteiten.
- Diverse kleinschalige projecten in Selwerd waarin ontmoeten centraal staat: Klimmen op eigen kracht (Koek) is een project waarin bewoners met hulp van vrijwilligers en zo nodig bijgestaan door professionele hulp eerste stappen zetten om "mee te doen" in de samenleving.
- Verbeteren van de ontvangstfunctie van de vensterschool Selwerd.

Conclusie

Wat hebben we bereikt?

In 2012 heeft participatie in vrijwel alle genoemde wijkactiviteiten centraal gestaan. Vooral in het proces van co-creatie voor de gebiedsvisie West heeft dit geleid tot resultaten, die direct invloed hebben op de leefbaarheid, de woonomgeving en de (verkeers)veiligheid van de wijken. Ook in Tuinwijk krijgt de gewenste betrokkenheid van oude en nieuwe bewoners tot elkaar en de wijk intensief vorm. Daarmee zijn de gestelde doelen grotendeels en in samenhang met elkaar gehaald. Op het punt van leefbaarheidsproblemen in vooral Paddepoel-Zuid, Vinkhuizen-Zuid en Selwerd zijn de resultaten hoopvol, maar is ook sprake van hardnekkige problematiek waar een méérjaren aanpak voor nodig is. Op het punt van bereikbaarheid vormde de planontwikkeling voor de Regiotram een belangrijk kader. Op dit punt is nu een heroverweging, onder andere ook voor het Noorderstation, aan de orde. De moeilijke fase die onze grootste partners in wijkvernieuwing, de corporaties, doormaken betekende voor Selwerd een pas op de plaats wat betreft de fysieke ingrepen. Op sociaal en veiligheidsgebied is wel verder gewerkt aan een adequaat niveau van aandacht voor de problematiek in deze wijk. Vinkhuizen en Tuinwijk ontwikkelen zich verder tot grotendeels zelfredzame wijken.

Geld

Financiën Noordwest, stadsdeelbudget					
(Bedragen x 1000 euro)	begroot 2012	uitgaven begroting 2012	uitgaven budgetten voorgaande jaren	Totaal uitgaven 2012	Totaal verplichtingen/reserveringen
Totaal algemeen	180	51	126	177	364

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 2

DUURZAAMHEID

Doelen

Wat wilden we bereiken?

We streven naar een duurzame samenleving in de volle breedte. Niet dogmatisch, maar juist pragmatisch. Alleen op die manier kunnen we de noodzakelijke mentaliteitsverandering teweegbrengen. De gemeente zelf heeft hierbij een belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid als voortrekker. We willen daarom duurzaamheid een belangrijke plek geven in het gehele gemeentelijke beleid. In de eerste plaats door zelf als overheidsorganisatie het goede voorbeeld te geven. In de tweede plaats door duurzaamheid bij alle toekomstige stedelijke ontwikkeling als uitgangspunt te nemen. Daarnaast willen wij duurzame ontwikkeling van het bedrijfsleven en initiatieven van bewoners ondersteunen en stimuleren, in plaats van reguleren. Daarbij zetten wij bij bedrijven in op duurzaam innoveren. De gemeente werkt hiermee samen met bewoners, bedrijven en instellingen aan een duurzame stad.

Deze uitgangspunten komen tot uitdrukking in het uitvoeringsprogramma Groningen Geeft Energie en daarnaast in de volle breedte van het gemeentelijke beleid.

Het doel van het energieprogramma is het maken van meters met duurzame energie en met energiebesparing. We kiezen als gemeente bewust voor drie rollen, te weten: faciliteren, actief communiceren, en het goede voorbeeld geven. Daarmee effenen we de weg voor marktpartijen, ontwikkelaars en kennisinstellingen om te investeren in duurzame energie en energiebesparing. Inhoudelijk kiezen we voor vijf sporen: minder energie verbruiken door besparen en efficiencyverbetering en energie duurzaam opwekken door wind, zon, warmte en biomassa.

Duurzaamheid in het reguliere beleid heeft betrekking op leefomgevingskwaliteit, gezondheidsaspecten, klimaatverandering, (andere) effecten elders in de wereld, grondstoffen, biodiversiteit en ecologie, voedsel, eigen bedrijfsvoering, participatie en educatie. Daarnaast is het reguliere beleid ook aanvullend op het energieprogramma.

Activiteiten

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In 2012 is de uitvoering van het energieprogramma gestart nadat dit was vastgesteld eind 2011. Eind 2012 kozen we voor handhaving van de ambitie en plaatsten enkele nieuwe accenten. In deze paragraaf worden de resultaten weergegeven van het energieprogramma. In de volgende paragraaf staan de resultaten binnen de reguliere programma's.

HET ENERGIEPROGRAMMA

Spoor Warmte

In 2012 heeft de raad de nota "Groningen duurzaam warm" vastgesteld. Daarin gaat het om drie sporen: het reguleren van warmte-koude-opslagsystemen, het gebruik van restwarmte en het benutten van diepe aardwarmte. 40% van ons totale energiegebruik en 60% van het energiegebruik van een woning hangt samen met warmtebehoefte. Een geïntegreerd warmtebeleid heeft als doel om in deze behoefte slimmer en duurzamer te voorzien dan door het verbranden van gas. "Groningen duurzaam warm" geeft richting aan de ambitie van de gemeente en die van partners om samen andere oplossingen mogelijk te maken.

▪ Warmte koude opslag (WKO)

De gemeente neemt regie op de ondergrond. We maken WKO masterplannen voor gebieden waar systemen elkaar kunnen beïnvloeden. Vanaf juli 2013 zijn wij verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen voor gesloten wko-systemen. Enkele medewerkers van Bouw- en Woningtoezicht zijn hiervoor opgeleid. Op het Europapark is eind 2012 gestart met de aanleg van een collectieve WKO. Voorbereidingen zijn gemaakt voor een WKO binnenstad in overleg met partijen die bij de nieuwbouw van het Forum en nabije omgeving zijn betrokken.

▪ Restwarmte/ warmtenetten

Het UMCG restwarmte project, waarbij warmte gebruikt kan worden voor 1750 huishoudens in de Oosterparkwijk is stilgezet. Dit in verband met stagnatie bij renovatie- en nieuwbouwprojecten in de Oosterparkwijk. Wij onderzoeken of er binnen het gebied nog andere mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld het aansluiten van de Stadsschouwburg. Op verzoek van de woningcorporaties heeft de gemeente de regie genomen voor het project Noordwest. Dit doen wij in samenwerking met Essent en het Waterbedrijf. Doel is om een warmtenet te laten 'draaien' op geothermie. Hiervoor zijn 10.000 aangesloten wooneenheden noodzakelijk. Dit lijkt mogelijk. Voor dit project "Groningse warmte" hebben wij een stappenplan gemaakt. In 2013 moet hierover besluitvorming plaatsvinden.

In september 2012 is een bijeenkomst georganiseerd over mogelijkheden om de restwarmte van de Suikerunie te gaan hergebruiken. Een haalbaarheidsonderzoek moet aangeven of hier een nieuw restwarmteproject uit kan voortvloeien.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- **Geothermie**

Voor het noordwesten van de stad hebben wij in 2011 een vergunning gekregen om aardwarmte op te sporen. Binnen drie jaar moet worden gestart met de eerste boring. Er is gestart met een groot geologisch onderzoek. De economische haalbaarheid wordt getoetst. Hierin speelt stadsdeel Noordwest als afnamegebied een grote rol. Besluitvorming wordt medio 2013 voorzien. Betrokken partijen zijn de provincie, de NAM en de Energy Academy Europe.

- **Riothermie**

Samen met het Waterbedrijf zijn locaties onderzocht voor een pilot-project om warmte aan de riolering te onttrekken. Door de stagnerende nieuwbouw zijn er nog geen concrete opties. In goed overleg is besloten een subsidie voor een riothermie-project van het Energie Convenant Groningen te gebruiken voor een project van Frico Domo en het zwembad in Bedum.

Spoor Biomassa/groene economie

Groningen kent een sterk bedrijvencuster in de energiesector, met toonaangevende bedrijven zoals Gasunie en GasTerra. In de Groningse energiesector werken op dit moment ongeveer 5.000 personen in 350 bedrijven. Groningen is de energiehoofdstad van de Energy Valley-regio waarin kennisinstellingen, bedrijven en andere overheden samenwerken. Om deze uitgangspositie optimaal te benutten moeten we blijven investeren in werkgelegenheids- en kennisontwikkeling en willen we de productie van groene energie (als bedrijfsmatige activiteit) blijven aanjagen, en de randvoorwaarden versterken die nodig zijn voor verdere groei van een toonaangevend energiecluster. Om de gestelde ambitie te kunnen realiseren, stellen we de doelen Stimulering ondernemerschap, Stimulering innovatie, Stimuleren kennisontwikkeling, en Promotie.

Concrete resultaten in 2012 zijn:

- De Energy Academy Europe is in september 2012 officieel geopend. Tevens is de Proeftuin EnTranCe opgestart. Wij faciliteren deze, evenals de huisvesting van de Academy.
- We hebben een start gemaakt met de opstelling van een Visie Groene Grondstoffen. Deze zal in het eerste kwartaal 2013 gereed zijn.
- In 2012 is de vergistingsinstallatie van Suikerunie in productie genomen, waarmee jaarlijks 10 miljoen kubieke meter groen gas wordt geproduceerd.
- PowerMatching City II heeft een subsidie van 2,3 miljoen euro gekregen van het Rijk om het intelligente energienet (Smart Grid) in Hoogkerk voort te zetten.
- Daarnaast zijn opgestart: het project 1000 Slimme Huishoudens, het project Energy Challenges (een energiebesparingscompetitie op scholen) en het project Intelligente verlichting P+R Hoogkerk. Verder heeft de New Energy Business Community een aantal bijeenkomsten georganiseerd en is besloten tot de aanleg van negen oplaadpunten voor elektrische voertuigen.
- Met de "Energy Valley Top Club" bundelen BAM, Gasunie, GasTerra, Groningen Seaports, Imtech en Essent hun krachten als groenpartner van FC Groningen (voetbal), GasTerra Flames (basketbal), Abiant/Lycurgus (volleybal) en Alfa-college (korfbal). De voetbalclub en de Euroborg worden als 'Groene Kathedraal' gebruikt om te tonen wat er op het gebied van duurzame energie mogelijk is.

Spoor Zon:

Wat zon betreft anticiperen we op een grootschalige uitrol van zonnepanelen die de komende jaren wordt verwacht. Daartoe hebben wij enkele activiteiten ondernomen die dit kunnen versnellen:

- In de Green Deal "Woninggebonden Energie Investerings" (WEI) die de Gemeente Groningen in 2011 met het Rijk heeft afgesloten, beoogden we voor particulieren de investering in zonne-energie panelen voor te schieten en via een woninggebonden heffing de kosten te innen. Het ministerie van Financiën is hier niet mee akkoord gegaan en daarmee moet dit Green Deal project als mislukt worden beschouwd.
- We hebben met een lening lokaal Energiebedrijf Grunneger Power in staat gesteld een coöperatie te starten. Grunneger Power draagt bij aan de gemeentelijke doelstelling doordat ze als energieleverancier hun marges kunnen investeren in duurzame energiesystemen. Zo leveren hun klanten direct een bijdrage aan de verdere uitrol van duurzame energiesystemen. Daarnaast adviseert Grunneger Power particulieren bij de aanschaf van PV-panelen. De organisatie bereikte in korte tijd een ledental van 3500.
- Grunneger Power heeft onderzocht of de dienst SOZAWE haar klanten een collectief aanbod voor duurzame energie kan doen.
- Ter ondersteuning van particulieren is de zonatlas voor Groningen beschikbaar gemaakt. Op deze website is het mogelijk om snel en eenvoudig te zien of daken geschikt zijn voor het opwekken van zonne-energie, evenals de benodigde investering en terugverdientijd.
- In 2012 zijn er 18 PV-systemen aangelegd op gemeentelijke daken, waarvoor we SDE-subsidie ontvangen. Deze panelen produceren (theoretisch) 161.850 kWh, dit komt overeen met het gemiddelde energieverbruik van 46 huishoudens.
- Er is ook gezocht naar icoon-projecten binnen de gemeentelijke bouwvoorraad. Martiniplaza zal hier een rol in spelen, eind december heeft Grunneger Power de aanbesteding gewonnen.
- De gemeente Groningen onderzoekt in Noordelijk verband of het mogelijk is een experiment te starten met het salderen van opgewekte energie uit een grootschalig zonne-energie systeem.
- In 2012 is gestart met het project Energielandschappen. Hierbij wordt gekeken hoe gronden, die de komende periode niet meer worden ontwikkeld, kunnen bijdragen aan de doelstelling Groningen Energie Neutraal.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Spoor Wind:

Het provinciale beleid laat geen grote windturbines in onze gemeente toe. Toch hebben wij onderzocht of er businesscases voor windturbines mogelijk zijn op de locatie Meerstad-Noord en eventueel op andere locaties. Daarbij zijn ook kleine windturbines betrokken die niet onder het verbod vallen. Concrete resultaten in 2012 zijn:

- Op het Zernikerterrein zijn vijf kleine windmolens, geplaatst in het energietransitie centre (EnTranCe) van de Hanzehogeschool, in samenwerking met de Energy Academy Europe en Essent/RWE Innogy.
- Er is een studie uitgevoerd naar het toevoegen van waarde aan het plangebied Meerstad-Noord met behulp van duurzame energiebronnen. De meeste opbrengst wordt behaald door het plaatsen van windmolens. Daarbij is ook gekeken naar de vervanging van de 15 windmolens bij de roeibaan in Meerstad.
- Wij zijn gestart met het opstellen van een visie op wind, waarin, naast de technische en juridische mogelijkheden in het Groningse landschap, ook gekeken wordt naar de ruimtelijke mogelijkheden.

Spoor Besparen:

Het thema besparen moet meer dan een derde van onze uiteindelijke doelstelling dienen. We zetten in op drie sporen: energiebesparing van onze eigen gemeentelijke gebouwen, energiebesparing bij het Groningse bedrijfsleven en energiebesparing in de particuliere woningvoorraad.

- Energiebesparing van onze eigen gemeentelijke gebouwen.
In 2012 zijn we van start gegaan met de ESCo, de Energy Service Company. De ESCo neemt initiatief, realiseert en initieert energiebesparende maatregelen, levert die turn key op en garandeert de besparingen die voor een bepaalde vastgestelde periode ten goede komen aan de ESCo. Een kwartiermaker is na de zomer aan de slag gegaan met het concretiseren van het projectplan. In 2012 zijn al gesprekken gevoerd met Kardinge, Martiniplaza en de Oosterpoort om tot energieneutraliteit te komen.
- Energiebesparing bij het Groningse bedrijfsleven.
In samenwerking met de Energy Valley Topclub, MKB Nederland, Milieufederatie en provincie Groningen is in 2012 de Clean Campagne van start gegaan. Deze campagne wil ondernemers aanzetten tot het uitvoeren van duurzaamheidsambities. Eind 2012 heeft de kick-off plaatsgevonden en zijn de eerste deelnemers geworven. Het doel is om uiteindelijk 100 bedrijven via deze aanpak te verduurzamen. Andere sporen zijn de aanpak van energiebesparing per branche en maatwerk per bedrijf door individueel advies. Ook voor de zorginstellingen is een energiebesparingsproject voorbereid. Uit landelijke gegevens blijkt dat bij deze doelgroep veel te besparen is. Verder zijn projecten gestart met de metaalbedrijven en de datacenters. Een aantal datacenters is toegetreden tot de landelijke Meerjarenafspraken Energie efficiency. Ze zijn verplicht voor 1 oktober 2012 een Energie efficiency plan op te stellen.
In 2011 is in het kader van Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) het project 'Green Key' bij hotels en conferentiecentra gestart. Dit is een samenwerkingsproject tussen gemeente Groningen, Hotelkring Groningen, Marketing Groningen en de Koninklijke Horeca Nederland. Circa 10 hotels en 3 centra hebben de intentie uitgesproken de 'Green Key', een duurzaamheidskeurmerk, te willen behalen. Bijna alle hotels voldoen aan de criteria van dit keurmerk. In 2012 is de prijs voor de duurzaamste ondernemer gewijzigd naar 'Energieprijs ondernemend Groningen'. Dit sluit aan bij onze focus op energie. 12 bedrijven hebben deelgenomen. De prijs is gewonnen door IKEA. De aanmoedigingsprijs ging naar Visscher Bruins Licht.
- Energiebesparing in de particuliere woningvoorraad.
Om de particuliere woningvoorraad te verduurzamen heeft de gemeente Groningen in samenwerking met KUUB, KAW, Noorderlins, TNO en Waifer een Energiebesparingsloket opgericht. Dit loket wordt in 2013 operationeel en heeft als doel om in 2015 1500 woningen gerenoveerd te hebben. Via het digitale energiebesparingsloket worden particulieren ontzorgd en geïnformeerd over energiebesparing in de eigen woning, doorverwezen naar relevante partijen en naar 'best practices'. Door particulieren gedurende het proces te volgen, kunnen we in kaart brengen waar de drempels zitten.

DUURZAAMHEID IN DE PROGRAMMA'S

Programma 2 Economie en werkgelegenheid

Binnen dit programma zijn onder andere de volgende activiteiten op het gebied van duurzaamheid verricht (zie voor meer informatie Programma 2):

- Internationale promotie en handelscontacten energie
- Behoud titel "Groningen Fairtrade Stad" en verbreding van het aantal doelgroepen.
- Duurzame productontwikkeling (cradle-to-cradle en (pilot)projecten)
- Ondersteuning van Energieke MKB-ers
- Aandacht voor de wettelijke verplichting energiebesparingsmaatregelen te nemen (vergunningverlening en handhaving)

Programma 3 Jeugd en Onderwijs

Hierbij gaat het om natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE) en om frisse en duurzame schoolgebouwen. Bereikt is dat veel scholieren in aanraking zijn gekomen met natuur- en duurzaamheidseducatie. In 2012 zijn de

Gemeenterekening 2012 - bijlage

investeringen in de verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen voortgezet met de verbetering van het binnenklimaat van 4 schoolgebouwen.
Voor details wordt verwezen naar programma 3, Beleidsveld Talentontwikkeling en Beleidsveld Maatschappelijke participatie.

Programma 7 Verkeer

Bij het programma verkeer gaat het om maatregelen die alternatieven voor autogebruik bevorderen, zoals fiets en OV, om energiebesparing bij parkeergarages, om luchtkwaliteit en geluidhinder, en verduurzaming van het gemeentelijke wagenpark. Eind 2012 kan 88% van het gemeentelijk wagenpark als 'schoon' worden bestempeld. Hiermee is het enkele jaren terug gestelde doel van 80% in 2012 ruimschoots gehaald. In 2011 kwamen in Groningen géén situaties voor waar de luchtkwaliteit uit het oogpunt van gezondheid 'onvoldoende' is.

Voor de resultaten met betrekking tot fiets en openbaar vervoer kan verwezen worden naar het programma Verkeer. In de in 2010 vastgestelde parkeernota "Parkeren in Stad: Duurzaam Bereikbaar" is de ambitie opgenomen om bij P+R terreinen en parkeergages maatregelen te treffen die de duurzaamheid ten goede komen. In 2012 is de verlichting van de Oosterpoortgarage vervangen door LED verlichting. De buurtstallingen zijn voorzien van nieuwe energiezuinige TL-verlichting en bewegingssensoren. Er is een toename in het aantal aanvragen voor parkeerplaatsen voor autodelen. In algemene zin honoreren wij dit soort aanvragen.

Programma 8 Wonen

De corporaties zijn goed op weg om de gezamenlijke doelstelling om 3.500-4.000 van hun bezit te verduurzamen te realiseren. In Meerstad zijn de eerste vier woningen gebouwd die evenveel energie kunnen opwekken als een gemiddeld huishouden op jaarbasis verbruikt.
Er zijn in 2012 33 groene daken gerealiseerd met een totale oppervlakte van 2000 m2. Dit is iets minder dan in 2011. Zie voor details het programma Wonen.

Programma 9 Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte

In dit programma gaat het over de evaluatie van natuurlijk beheer, over stadslandbouw en over biodiversiteit. Het stadsecologisch beleid is inmiddels goed geïntegreerd en de doorwerking in projecten functioneert naar tevredenheid. In de uitvoering van het ecologisch beheer wordt consequent en met goed resultaat gewerkt aan de versterking van de stedelijke biodiversiteit. Groningen is op tal van ecologische terreinen een voortrekker geworden. Daarom is een versterking van de samenwerking met diverse partijen en verdere uitbreiding van de participatie zeer gewenst. Alleen door gezamenlijke inspanning is het mogelijk een afname van de biodiversiteit tegen te gaan.

Onderzoek gebruik biomassa uit groenbeheer

In 2012 is een onderzoek afgerond naar de mogelijkheden om biomassastromen uit gemeentelijk groenonderhoud te benutten als energiebron. Via een pilotproject bij Kardinging wordt een kleinschalige unit gestookt op snipperhout.

Afvalstoffen

De meeste doelen zijn gerealiseerd. De mate van nuttige toepassing van het huishoudelijk afval is licht gestegen ten opzichte van het referentiejaar. Door verdere optimalisatie van het scheidingsproces bij Attero is de (na-)gescheiden hoeveelheid kunststofafval sterk gestegen.

Zie verder onder het programma Onderhoud en beheer openbare ruimte, Deelprogramma Afvalinzameling en –verwerking, Beleidsveld Afvalinzameling en –verwerking.

Programma 12 Bedrijfsvoering

Woon-werkverkeer

De nieuwe regeling voor reiskosten woon-werkverkeer te voet, per fiets of openbaar vervoer is ingevoerd in 2012. In maart 2012 is het werkgeversconvenant Mobiliteitsmanagement Groningen-Assen ondertekend. Daarmee verklaart de gemeente Groningen dat zij zich zal inspannen om de gezamenlijke afspraken uit te voeren en de afgesproken maatregelen te nemen. Doelstelling van het convenant is per convenantpartner te komen tot 10% reductie van autokilometers, te realiseren uiterlijk medio 2013. Het vastgestelde Bedrijfsvervoerplan beschrijft met welk maatregelpakket we zorgen dat medewerkers duurzamer reizen. Een aantal maatregelen uit het bedrijfsvervoerplan is al van kracht en daarmee onderdeel geworden van de reguliere bedrijfsvoering. Vervolgmaatregelen zijn vastgelegd in een notitie Mobiliteitsmanagement. Verder is afgesproken dat de gemeente Groningen deel zal nemen aan de effectmeting in het voorjaar van 2013. Er wordt samengewerkt met het mobiliteitsmanagement van het programmabureau Regio Groningen – Assen.

Duurzaam inkopen

In 2012 zijn de aanbestedingen volgens de richtlijnen van AgentschapNL uitgevoerd. Deze richtlijnen waarborgen dat de inkopen duurzaam worden uitgevoerd. Als de Europese richtlijnen het toelaten proberen we duurzamer in te kopen dan de bovengenoemde richtlijnen. Voorbeelden zijn de aanbesteding Personenauto's en WMO vervoer. Bij de aanbesteding Personenauto's zijn de sociale voorwaarden opgenomen, dit waarborgt dat de leverancier ook haar toeleveranciers actief controleert op duurzaam inkopen. De aanbesteding WMO vervoer

Gemeenterekening 2012 - bijlage

heeft ertoe geleid dat de gebruikte voertuigen voor 100% op groen gas rijden. Als we duurzaam inkopen breder definiëren als maatschappelijk verantwoord inkopen, dan kunnen we goede resultaten op het gebied van Social Return benoemen. Als resultaat van de aanbesteding Inhuur Personeel wordt nu 25% van de omzet ingezet wordt voor Social Return.

Inkoop Energie

In 2012 zijn er verbindingen gelegd met de ESCO in oprichting. Er wordt kennis uitgewisseld over het verminderen van verbruik van energie. Inkoop levert aan de ESCO op aansluitniveau de data (verbruik en geld). Met deze data kan de ESCO prioriteiten in hun actieplan bepalen. De ESCO is verantwoordelijk voor te realiseren besparingen op energie.

Evaluatie

Conclusie

De inzet op het energieprogramma kan als een goed begin worden beschouwd van de route om een energieneutrale stad te worden. De strategische keuze die we met dit programma maken is allereerst op gang komen met significante projecten, die de potentie hebben om een grote bijdrage te leveren. Als gemeente kiezen we daarbij een faciliterende rol en geven we het goede voorbeeld. Faciliteren heeft vele gezichten, zoals het ondersteunen van Grunneger Power met een lening, het aanvragen van een opsporingsvergunning voor aardwarmte en het uitvoeren van geologisch onderzoek, partijen bij elkaar brengen om gezamenlijk een warmte-koude-opslagsysteem te bouwen, maar ook het opstellen van een warmtevisie waarmee dit thema bij de relevante partijen op de agenda komt. Voor het thema besparen ziet de faciliterende rol er weer anders uit en gaat het bijvoorbeeld om het draaiend krijgen van de Esco voor aanpak van de gemeentelijke gebouwen en om het stimuleren van initiatieven bij het midden- en kleinbedrijf.

We zitten met de vijf sporen zon, wind, warmte, biomassa en besparen nog volop in de aanloopfase van het opstarten van projecten. Bij zon, wind en biomassa gaat het bijvoorbeeld ook om het ontwikkelen van energielandschappen voor gebieden die vooraansnog niet worden bebouwd als woongebied of bedrijventerrein. Voor alle sporen geldt dat het beoogde resultaat mede afhankelijk is van de inspanningen van maatschappelijke partners.

Het energiebeleid is naar inhoud en strategie geoperationaliseerd in het Masterplan Groningen Energieneutraal. Dit is niet het geval voor het overige duurzaamheidsbeleid dat in onze visie een plek in al het gemeentelijke beleid moet hebben. Weliswaar zijn beoogde resultaten opgenomen in acht van de vijftien programma's van de begroting, maar dit geschiedt rechtstreeks op basis van het collegeprogramma, zonder dat dit is vertaald in een nader beleidskader voor duurzaamheid.

Het college neemt zich voor om het thema duurzaamheid in de breedte te evalueren, inclusief de wijze waarop gestuurd wordt op resultaten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 3

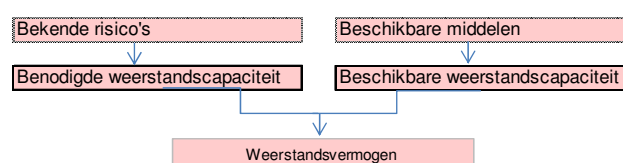
WEERSTANDSVERMOGEN

Bij de uitvoering van de gemeentelijke taken lopen wij risico's. Om de mogelijke financiële effecten van deze risico's op te kunnen vangen, is het noodzakelijk over voldoende weerstandsvermogen te beschikken. Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de financiële risico's van de gemeente Groningen zoals bekend bij de opstelling van de rekening. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om de risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd, dus zonder schadelijke gevolgen voor andere projecten en taken.

Het kader voor het risicomanagement is vastgelegd in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 (BD11. 2618757). Hierin is aangegeven op welke wijze wij de risico's in beeld brengen en beheersen en op welke momenten wij uw raad hierover informeren. Bij de begroting en de rekening rapporteren we integraal over de risico's in het weerstandsvermogen en belangrijke ontwikkelingen die effect hebben op het weerstandsvermogen. In de tussentijdse rapportages maken we melding van belangrijke ontwikkelingen en/of wijzigingen in het weerstandsvermogen gedurende het boekjaar.

Onze grootste risico's doen zich voor bij sleutelprojecten. We herzien elk jaar de exploitatieopzetten van deze sleutelprojecten en rapporteren driemaal per jaar over de voortgang, risico's en financiën. De overige grondexploitaties dienen elke twee kalenderjaren te worden herzien. Gezien de onzekere omstandigheden volgen wij de marktontwikkelingen nauwgezet en zorgen we voor tijdige bijsturing waar nodig. We nemen als gemeente deel aan het Veranderlab Risicomanagement waarin we samen met tien andere gemeenten, onder begeleiding van het Zijlstra Centre en het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement verder vorm gaan geven aan een verdere praktijk van Risicomanagement. Een belangrijke doelstelling hierbij is het continu aandacht organiseren voor risico's en hierover in dialoog zijn met elkaar. Op deze wijze zorgen we ervoor dat risico's (nog) eerder in beeld zijn, zodat keuzes maken en bijsturing mogelijk is.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit - de ingeschatte risico's - en de beschikbare weerstandscapaciteit - de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. In schema is dit als volgt weergegeven:

Onderdelen

- Berekening weerstandsvermogen
- Benodigde weerstandscapaciteit
- Beschikbare weerstandscapaciteit
- Risico's
- Ontwikkelingen

Onderdeel 1

Berekening weerstandsvermogen

In de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 is de methodiek en de berekeningswijze van de afzonderlijke delen van het weerstandsvermogen vastgelegd. In deze kadernota is een verfijnde risicoboxenmethode met betrekking tot de risico's in de grondexploitaties opgenomen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van bandbreedtes bij de inschatting van de risico's.

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit drukken wij uit in een ratio.

$$\text{Ratio w eerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare w eerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde w eerstandscapaciteit}}$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio de gemeente Groningen nastreeft. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Tabel uit nota "Integraal risicomanagement in Groningen"

Voor de lange termijn streven wij ernaar dat het beschikbare weerstandsvermogen ten minste gelijk is aan het benodigde weerstandsvermogen (1,0). Voor de korte termijn willen we een score van 80% realiseren. Dit staat gelijk aan een score van 0,8.

In deze rekening vergelijken we het weerstandsvermogen met het weerstandsvermogen uit de begroting 2013. In de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting is de ratio bepaald op 44%. Omdat er bij de begroting 2013 voorstellen zijn gedaan het weerstandsvermogen te versterken, is de ratio volgens de actuele begroting bepaald op 80.

Weerstandsvermogen (x 1.000 euro)	rekening 2012	Begroting 2013
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	192.605	188.372
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	115.697	150.713
Ratio weerstandsvermogen	0,60	0,80
Weerstandsvermogen B-A	-76.907	-37.659

De ratio van het weerstandsvermogen is 0,60. Daarmee hebben we de waardering E en dat is onvoldoende. Om een score van 1,0 te realiseren is een aanvulling van 76,9 miljoen euro nodig. Voor een score van 0,8 is de benodigde aanvulling 38,4 miljoen euro.

Ten opzichte van de begroting 2013 is het weerstandsvermogen verslechterd. Dit wordt veroorzaakt door een toename van de benodigde weerstandscapaciteit met 4,2 miljoen euro. De beschikbare weerstandscapaciteit is 35,0 miljoen euro lager dan bij de begroting 2013.

In de volgende paragrafen lichten we de afwijkingen in de risico's en reserves nader toe.

Bij het bepalen van het weerstandsvermogen houden we rekening met lopende projecten, waar uw raad een besluit over heeft genomen en waar een krediet voor is vastgesteld. Achterliggende gedachte is dat we bij nieuwe projecten risico's kunnen vermijden door het project niet uit te voeren. In het kader van de aanscherping van het risicomanagement anticiperen we bij de berekening van het weerstandsvermogen wel op de effecten van nieuwe (grote) projecten op het weerstandsvermogen.

Het risico van de Zuidelijke Ringweg is op dit moment nog niet goed in te schatten. Dit wordt verklaard doordat het project Zuidelijke Ringweg zich nog in de planfase bevindt. Deze fase nadert dit jaar zijn einde met het verwachte Tracé Besluit eind 2013. Na de zomer start de fase van de marktbenadering. In deze fase wordt stapsgewijs inzichtelijk hoe de aanbesteding er uit zal zien, op welke wijze de verdeling van (lijst)risico's tussen opdrachtgever en opdrachtnemer gaat plaatvinden en tenslotte of en welke werkzaamheden al dan niet onder verantwoordelijkheid van de gemeente worden uitgevoerd. Eind 2014 vindt de definitieve gunning plaats. Daarnaast moeten de bestuurlijke partners onderling afspraken maken over de verantwoordelijkheid voor de mogelijke risico's die op kunnen treden in de realisatiefase.

Het risicoprofiel van de gemeente Groningen blijft de komende periode hoog. Op alle terreinen zijn de gevolgen van de crisis merkbaar. Zo hebben we een aanvullende voorziening moeten treffen voor Meerstad van 25 miljoen en aanvullend circa 3 miljoen moeten afboeken op de grondexploitaties van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. Onduidelijk is hoe lang de recessie aanhoudt en welke nieuwe effecten er nog op ons afkomen. Ook de overheveling van taken door het Rijk heeft invloed op ons risicoprofiel. Bij de uitvoering van

Gemeenterekening 2012 - bijlage

onze bezuinigingstaakstelling hebben we te maken met het risico dat maatregelen niet of vertraagd gerealiseerd worden.

Voor de lange termijn streven wij ernaar dat het beschikbare weerstandsvermogen ten minste gelijk is aan het benodigde weerstandsvermogen (1,0). Voor de korte termijn streven we naar een score van 80%. Dit staat gelijk aan een score van 0,8.

Onderdeel 2

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De risico's zijn geïnventariseerd en de omvang van het risico (bedrag in euro's) is geschat. Bij het inschatten van risico's wordt gewerkt met bandbreedtes (intervallen). Door het hanteren van intervallen kan de omvang van het risico (bedrag in euro's) scherper worden aangegeven. Het risico wordt in euro's aangegeven in vier intervallen, per interval wordt een kans aangegeven. Deze inschatting geeft aan wat de kans is dat het risicobedrag binnen het interval valt. Vervolgens is een schatting gemaakt van de kans van optreden van het risico.

De weging van het risico met de kans van optreden leidt tot het geschatte risicobedrag.

De risico's van de grondexploitatie worden volgens de risicoboxmethode berekend en integraal in de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen. Binnen de risicoboxmethode is een verfijning aangebracht met betrekking tot aanbestedingsrisico's, grondprijzenrisico's, boekwaarden en alternatieven binnen een project. Zie hiervoor de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement in 2011.

Omdat de kans klein is dat als de risico's zich daadwerkelijk voordoen, dit allemaal tegelijkertijd gebeurt, corrigeren we de totaaltelling met een waarschijnlijkheidsfactor van 90%.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)		
	Schatting (I)	Schatting
	Inc.	Struc
1. Grondexploitatie	73.000	
2. Meerstad	92.500	
3. Lening Euroborg	2.225	
4. Verkeer en vervoerprojecten	1.585	
5. Bodemsanering	1.266	
6. BUIG	7.000	
7. TCN/SIG	0	
8. Terugvordering BTW reïntegratietrajecten	569	
9. Groot onderhoud	394	
10. Bezuinigingen	5000	500
11. Parkeerbedrijf	4300	
12. WMO		375
13. Bedrijfsrisico w erkmaatschappijen OCSW		438
14. Bedrijfsvoering iederz		143
15. Overige risico's	20.372	1.442
Totale risico's	208.210	2.897
Structureel maal factor 2		5.795
Waarschijnlijkheidsfactor 90%	187.389	5.216
Benodigde weerstandscapaciteit (afgerond)		192.605
benodigde weerstandscapaciteit		192.605
beschikbare weerstandscapaciteit		115.697
Ratio weerstandscapaciteit		60%

De benodigde weerstandscapaciteit is 193 miljoen euro en neemt ten opzichte van de risico's in de begroting 2013 toe met 4,2 miljoen euro.

De stijging van de benodigde weerstandscapaciteit wordt met name veroorzaakt door een verhoging van risico's in de grondexploitatie met 11,6 miljoen euro, een verhoging van het risico BUIG met 3,5 miljoen euro, het vervallen van het risico TCN/SIG van 6,2 miljoen en de verlaging van het risico verkeer en vervoerprojecten met 1,4 miljoen euro. Het risico parkeerbedrijf is bepaald op basis van een gedetailleerde gevoeligheidsanalyse en als gevolg hiervan verhoogd met 2,2 miljoen euro. Het risico bezuinigingen is per saldo verlaagd met 3,8 miljoen euro, eveneens als gevolg van een nauwkeuriger inschatting. De overige verschillen betreffen kleinere afwijkingen ten opzichte van de begroting 2013.

De specifieke toelichting wordt bij de uitwerking van de afzonderlijke risico's gegeven.

Onderdeel 3

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen, zijn:

- Algemene Egalisatiereserve van het concern;
- Bestemmingsreserves, waarvan de besteding door de raad kan worden gewijzigd;
- Post Onvoorzien in de begroting;

Gemeenterekening 2012 - bijlage

- Stille reserves.

Vrij aanwendbare (bestemmings-) reserves	
Bedragen (x 1.000 euro)	
1. Algemene Egalisatie Reserve (AER)	18.955
2. Grondzaken en groundbank	19.647
3. Risicobuffer in grondexploitatie Meerstad	5.000
4. Bodemsanering	4.138
5. Stimuleringsfonds VHV	9.298
6. Stille reserve (aandelen Enexis)	35.000
7. Martiniplaza	5.216
8. Kunst CBK	1.647
9. Overige reserves + post onvoorzien	16.796
Beschikbare weerstandscapaciteit	115.697

De beschikbare weerstandscapaciteit is 115 miljoen euro. Dit is 35 miljoen euro lager dan in de begroting 2013.

Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere AER van 6 miljoen euro als gevolg van de verwerking van het nadelige resultaat na bestemming 2012 en lagere reserve grondzaken en groundbank van 27,4 miljoen euro, voornamelijk als gevolg van de vorming de voorziening Meerstad.

Onderdeel 4

Risico's

De belangrijkste risico's zijn in de eerdere tabel al weergegeven. Hieronder worden deze en andere majeure risico's evenals de politiek relevante risico's weergegeven en toegelicht.

Tot slot worden ook nog de voor het weerstandsvermogen relevante ontwikkelingen benoemd.

Dienst

BESTUURSDIENST

Programma
Omschrijving

Gemeentefonds

Algemene inkomsten en post onvoorzien

De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald door de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De omvang is gekoppeld aan de groei van de rijksbegroting. Deze 'normeringsystematiek' is vanaf 2012 weer in werking gesteld.

In 2012 is een regeerakkoord gesloten tussen de VVD en PvdA. Het regeerakkoord bevat een pakket aan maatregelen dat tot en met 2017 optelt tot in totaal 16 miljard euro aan netto bezuinigingen. Gemeenten krijgen een grote rol in de hervormingen van het sociale domein. Het nieuwe kabinet gaat uit van de veronderstelling dat gemeenten deze taken efficiënter kunnen uitvoeren. De bijbehorende budgetten gaan met kortingen over naar de gemeenten. Doordat veel maatregelen nader moeten worden uitgewerkt is nog niet aan te geven hoe groot deze kortingen exact zullen zijn.

Uit het regeerakkoord en de nadere uitwerking in de Startnota van het Rijk blijkt dat de maatregelen in de eerste jaren een positief effect hebben op de accessen van het gemeentefonds. Vanaf 2016 dalen de accessen.

Naast doorwerking op de accessen heeft het Rijk een aantal maatregelen genomen die direct doorwerken naar het gemeentefonds. Het Rijk kort vanaf 2015 het gemeentefonds met 256 miljoen euro omdat gemeenten minder uitgeven aan onderwijshuisvesting dan dat ze hiervoor ontvangen. Ook voert het Rijk een korting door op het gemeentefonds van 200 miljoen euro in 2014, oplopend tot 550 miljoen euro vanaf 2015 in verband met de BTW verhoging en vanwege het feit dat gemeenten meer BTW declareren dan oorspronkelijk in het BTW compensatiefonds is gestort. Deze twee maatregelen leiden voor Groningen tot een structureel nadeel van circa 2,5 miljoen euro in 2014, oplopend tot 10,5 miljoen euro vanaf 2015. Daarnaast zitten in het pakket maatregelen die op voorhand geen beslag leggen op de gemeentelijke begroting doordat het Rijk er vanuit gaat dat gemeenten de taken goedkoper en efficiënter kunnen uitvoeren.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	Wanneer de herijking van het gemeentefonds gaat plaatsvinden is nog onduidelijk. Hierover wordt meer duidelijkheid verwacht in 2013.
Risico bedrag	De risico reservering voor aanvullende rijksbezuinigingen vanaf 2014 kan vervallen doordat de effecten bekend zijn geworden in het regeerakkoord. Deze worden verwerkt in de begroting 2014. Voor het overige hanteren we een maximale omvang van het risico van 5% van de ingeschatte algemene uitkering. Het risico bedraagt maximaal 14 miljoen euro (naar boven of naar beneden), waarbij de kans op een voordeel even groot is als de kans op een nadeel.
Kans	Voor het reguliere risico gaan we er vanuit dat de kans op een voordeel even groot is als de kans op een nadeel. Hierdoor reserveren we hiervoor geen specifieke weerstandscapaciteit.
Eerste signaleringsdatum	1995 en 2012
Actie	Forse afwijkingen worden zoveel mogelijk voorkomen en verkleind door het realistisch en stabiel ramen van uitkeringen.
Vast personeel met tijdelijke dekking	
Programma	College, raad en overig
Omschrijving	De afgelopen jaren is een aantal projectleiders aangenomen boven de formatieve sterkte. De projectleiders worden betaald uit incidentele middelen. Indien de incidentele financiering van de projectleiders/ medewerkers weg valt is er geen financiële dekking voor de salarislasten beschikbaar.
Risico bedrag	105 duizend euro, structureel
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	VGR 2006-1 en begroting 2010
Actie	In de aanstaande reorganisatie van zowel de PIJOFACH-functies als de Bestuursdienst, zal structurele dekking worden gezocht.
Niet halen bezuinigingen	
Programma	Diversen
Omschrijving	We hebben een bezuinigingspakket van 45 miljoen euro. We moeten er rekening mee houden dat we niet alle voorgenomen bezuinigingen volledig en in het gewenste tempo realiseren.
Risico bedrag	2 miljoen euro, structureel en 10 miljoen euro, incidenteel
Kans	25% en 50%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2012
Actie	We sturen nauwgezet op de bezuinigingstaakstelling en rapporteren hierover via de kwartaalrapportages. Waar nodig formuleren we alternatieve voorstellen.
Verhalen kosten grote projecten op derden	
Programma	Diversen
Omschrijving	Bij de grote projecten hebben we kosten die we delen met externe partijen. De kans bestaat dat we deze kosten niet volledig kunnen verrekenen
Risico bedrag	23 miljoen
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2013
Actie	In overleg treden met onze partners.
Pensioenen wethouders (APPA)	
Programma	College, raad en overig
Omschrijving	Met de aanvullende storting van 1,9 miljoen euro in de voorziening wethouderspensioenen is het risico pensioenen wethouders (1 miljoen maal 50%) vervallen.
Risico bedrag	-
Kans	-
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2007
Actie	Geen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Dienst	CONCERN TREASURY
	Rente risico
Programma Algemene inkomsten en post onvoorzien
Omschrijving	De renteveronderstellingen voor de begroting zijn gebaseerd op de in het voorjaar bij het meerjarenbeeld verwachte ontwikkeling van de rente. De werkelijke renteontwikkeling kan hoger of lager uitvallen. Een beperkte afwijking zal zich zeker voordoen. Mutaties in de rente hebben gevolgen voor het resultaat. Het risico op een netto voordelig resultaat is even groot als het risico op een netto nadelig resultaat.
Risico	Er worden drie renterisico's onderkend: het risico op herfinanciering, het risico op nieuw af te sluiten leningen, en het risico op mismatchbenutting. De renterisico's hebben een structureel karakter. De omvang is bepaald op 366 duizend euro.
Kans	0%
Eerste signaleringsdatum	Doorlopend
Actie	We hebben een rente egalisatie reserve waarmee schommelingen in het resultaat als gevolg van de renteontwikkeling opgevangen kunnen worden. De omvang van deze reserve is 1,75 miljoen euro.
Dienst	DIA
	Maximumtarief rijbewijzen
Programma Overig/ Burgerzaken
Omschrijving	In verband met de vorming van een nieuw kabinet is de invoering van de maximering van de rijbewijstarieven opnieuw verschoven. Het is niet bekend wanneer het maximumtarief voor een rijbewijs wordt ingevoerd. Naar verwachting zal dit per 1 juli 2013 of 1 januari 2014 ingaan.
Risico bedrag	385 duizend euro, structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	Juni 2005
Actie	Geen actie
	Geen leges meer bij vermissing van paspoort of identiteitskaart
Programma Overig/ Burgerzaken
Omschrijving	Een van de voorgestelde wijzigingen in de Paspoortwet is dat bij verlies van een paspoort of identiteitskaart bij de aanvraag van een nieuw document geen extra kosten meer in rekening mogen worden gebracht. In Groningen gaat het hierbij om een jaarlijkse opbrengst van maximaal 70 duizend euro, afhankelijk van de vast te stellen criteria. Deze maatregel zal vanaf de invoering van de wetwijziging direct effect hebben op de inkomsten.
Risico bedrag	65 duizend euro, structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	April 2012
Actie	Geen actie
	Structurele financiële dekking ICT
Programma Facilitaire dienstverlening
Omschrijving	De afgelopen periode hebben wij een concept meerjarenbegroting voor het ICT-werkveld opgesteld, bestaande uit een meerjarige investeringsbegroting, meerjarige exploitatiebegroting en een inventarisatie van (toekomstige) knelpunten, risico's en ontwikkelingen. Enkele mogelijke meerjarige effecten en risico's moeten nog worden onderzocht (vooral inventarisatie ICT-ontwikkelingen bij de diensten). Mogelijk is hiervoor niet voldoende structurele dekking beschikbaar.
Risico bedrag	500 duizend euro, structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	April 2012
Actie	Inventarisatie vervolmaken

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Dienst	HVD
	WMO knelpunt
Programma	Welzijn, gezondheid en zorg
Omschrijving	In de begroting 2013 signaleerden we een risico in de exploitatie van de Wmo van 600 duizend euro. Daarin is al rekening gehouden met een verdere terugloop van het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen. Als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid zoeken en vinden burgers vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen voor hun problemen. De kanteling en het houden van keukentafelgesprekken dragen hier ook aan bij. Daarnaast is rekening gehouden met sterke sturing op hervertrekkingen via het depot. Met name door ontwikkelingen in collectief vervoer (gunstig contract maar ongunstige landelijke prijsstijging) is het risico ten opzichte van de begroting nog met 100 duizend euro teruggebracht, en komt het risico nu uit op 0,5 miljoen euro. De voorstellen die er zijn om dit risico verder terug te dringen, liggen op het gebied van huishoudelijke hulp (bijvoorbeeld aanpassing tarief persoonsgebonden budget). Hierover is bestuurlijke besluitvorming nodig. 500 duizend euro, structureel
Risico	500 duizend euro, structureel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	Bij begroting 2013
Actie	In samenwerking met andere diensten binnen het sociale domein zijn / worden maatregelen voorbereid c.q. nader uitgewerkt.
	Schots en Scheef
Programma	Welzijn, gezondheid en zorg
Omschrijving	In 2013 wordt de ADL cluster Schots en scheef opgeleverd. Het gaat om 17 woningen in het centrum van de stad voor ernstig lichamelijk beperkte mensen. De bouw geschiedt door Nijstee. Er zijn extra kosten verbonden aan de bouw (groter oppervlak, aanpassingen in elektra, etc). Een deel van de bouwkosten wordt door de gemeente gefinancierd, hiervoor is een bedrag gereserveerd van 932 duizend euro. Zoals eerder gesignaleerd, moeten daarnaast voor 280 duizend euro aanpassingen plaatsvinden, waarvoor in de begroting 2013 een risico was opgenomen. Een deel van de bedoelde aanpassingen is in 2012 gerealiseerd en ten laste van de exploitatie 2012 gebracht (110 duizend euro). Het resterende risico bedraagt 170 duizend euro. Overigens is het mogelijk dat naast deze aanpassingen ook specifiek op de bewoner gerichte aanpassingen noodzakelijk zijn. Die aanpassingen komen ten laste van het regulier budget. Omdat het project Schots en scheef deel uitmaakt van de totale Wmo wordt de kans op een tekort per saldo geschat op 75%.
Risico	170 duizend euro, incidenteel
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	2009.
Actie	Geen
	Financiering OGGz V&A
Programma	Jeugd en onderwijs, integraal jeugdbeleid
Omschrijving	Bij de begroting 2013 meldden wij een risico als gevolg van het mogelijk 'opdrogen' van de financieringsstroom voor de bekostiging van de activiteit Vangnet & Advies bij de Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz V&A) in de stad Groningen. Naar nu blijkt is de voorgenomen bezuiniging op deze versterkingsfunctie OGGz V&A niet doorgevoerd en blijft de subsidiebron gehandhaafd op het niveau van 2012. Het risico is daardoor niet meer van toepassing.
Risico	-
Kans	-
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2013
Actie	Geen
	Brandweerpersoneel
Programma	Veiligheid/Fysieke veiligheid
Omschrijving	Bij de begroting 2013 meldden wij nog een tweetal risico's bij de Brandweer. Het eerste risico betrof de toereikendheid van een voorziening ter opvang van een verlostuwmeer. Dit risico zal naar verwachting dit jaar worden opgelost. Belangrijkste oplossingsrichting hiervoor zijn de wijzigingen in

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	de uitruksterkte in combinatie met het verhogen van de roosterfactor. Ook het risico inzake de detachingskosten van een drietal personeelsleden van de Brandweer ontwikkelt zich gunstig. Wij verwachten in 2013 voor deze hele groep substantiële detachingsinkomsten te ontvangen
Risico	-
Kans	-
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2013
Actie	Geen
Dienst	iederz
	Bedrijfsvoering
Programma Werk en Inkomen
Omschrijving	Betreft het risico dat de afbouw van de werkleerbedrijven zich niet verhoudt tot de beoogde instroom naar detacheringen
Risico bedrag	285 duizend euro, structureel
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	2012
Actie	Betreft risico transitie, acties zijn gericht op aansluiting afbouw werkleerbedrijven en instroom detacheringen. Dit risico doet zich ook in 2013 voor.
Dienst	MD
	Bestuurlijke strafbeschikking
Programma Onderhoud en beheer openbare ruimte
Omschrijving	Met het Centraal Justitiele Incasso Bureau heeft de gemeente Groningen een convenant gesloten. Onderdeel hiervan vormt de opbrengst van 40 euro per opgemaakt proces-verbaal in de vorm van een bestuurlijke strafbeschikking. Deze opbrengst is een belangrijk onderdeel van de begroting van Stadtoezicht. Gelet op de bezuinigingen van het Rijk is het op dit moment nog uiterst onzeker of dit bedrag vanaf 2014 daadwerkelijk zal worden ontvangen.
Risico bedrag	Omvang 233 duizend euro, structureel
Kans	25 %
Eerste signaleringsdatum	Rekening 2011
Actie	Bij de VNG is de problematiek aangekaart.
	Onvoldoende middelen in de bestemmingsreserve Bodemsanering
Programma Onderhoud en beheer openbare ruimte
Omschrijving	Ten behoeve van grote bodemsaneringen en onvoorziene zaken die niet uit de decentralisatie uitkeringen (DU-bodem en ISVIII/DU-Sv) of uit de exploitatie kunnen worden begroot, voegt de gemeente jaarlijks een bedrag toe aan de bestemmingsreserve Bodemsanering. Door de gemaakte afspraken in het convenant 'bodembeleid en aanpak spoedlocaties', zijn de mogelijkheden voor inzet van de hiervoor bestemde decentralisatie uitkeringen beperkt. Daardoor zal eerder een beroep worden gedaan op de gemeentelijke middelen i.c. de bestemmingsreserve Bodemsanering. Daarnaast kunnen zich, los van de spoedlocaties, nieuwe situaties (o.a. project Grondig) aandienen waarbij sprake is van risico's en inzet van gemeentelijke middelen i.c. de bestemmingsreserve Bodemsanering noodzakelijk is.
Risico bedrag	1,688 miljoen euro
Kans	75%
Eerste signaleringsdatum	2001
Actie	Het monitoren van de bestemmingsreserve Bodemsanering.
	Commerciële dienstverlening
Programma Onderhoud en beheer openbare ruimte
Omschrijving	De omzet en de marge van de bedrijfsafvalinzameling staat nog steeds onder druk. Dit komt door een toenemende geclusterde aanbesteding van bedrijfsafval (industrieterreinen, overheidsinstellingen). Door de blijvende scherpe concurrentie, mede als gevolg van de recessie, is het prijsdrukkend effect

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	niet alleen merkbaar bij nieuwe aanbestedingen (grote partijen) maar ook bij de reguliere klanten. Het financiële risico heeft betrekking op het verlies aan netto opbrengsten.
Risico bedrag	363 duizend euro
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	November 2009
Actie	De ontwikkelingen volgen
Dienst	OCSW
	Bedrijfsrisico werkmaatschappijen
Programma	Diversen
Omschrijving	De werkmaatschappijen van OCSW kennen een afhankelijkheid van de economische conjunctuur. Wij houden rekening met een specifiek bedrijfsrisico ter hoogte van ca. 10% van de omzet. De totale omzet van de werkmaatschappijen is circa 17 miljoen euro.
Risico bedrag	1,75 miljoen euro, structureel
Kans	25 %
Eerste signaleringsdatum	-
Actie	Het blijvend stimuleren van het gebruik van de voorzieningen.
	Fusie kunstencentrum/muziekschool
Programma	Cultuur
Omschrijving	Het gemeentelijke personeel van de Muziekschool, dat overgaat in de nieuw te vormen fusie-instelling met het Kunstencentrum, krijgt een bovenwettelijke inkomenswaarborg voor een periode van maximaal 5 jaar. In geval van faillissement en/of liquidatie wordt een eventueel verschil in uitkeringsrechten tussen het sociale plan van de fusie-instelling en garanties volgens de uitkeringsrechten ingevolge de arbeidsvoorwaardenregeling gemeente Groningen (ARG) aangevuld.
Risico bedrag	1,5 miljoen euro, structureel
Kans	25%
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2013
Actie	Het risico wordt afgedekt door de algemene reserve. Indien de situatie van faillissement / liquidatie zich voordoet kan worden overwogen om niet de algemene reserve aan te spreken, maar de vrijval van subsidie aan de fusiecombinatie in te zetten (in de periode 2013-2016 jaarlijks 2,9 miljoen euro).
Dienst	ROEZ
	Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties
Programma	Diversen
Omschrijving	Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren, wordt de risicoboxmethode gehanteerd. Het risico op een plantekort kan voortvloeien uit vertraging in het uitgifte tempo van gronden, uitgifte van gronden tegen lagere grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken, vertraging in het tempo van realisering, etc. Per 31 december 2012 zijn de risico's met behulp van de boxenrisicomethode gekwantificeerd. De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitatie en nog in exploitatie te nemen gronden bedraagt 73 miljoen euro. De uitkomst van de risicoboxensystematiek nemen we, conform de kadernota, geheel mee in onze bepaling van het benodigde weerstandsvermogen, vandaar dat de kans op 100% wordt gesteld.
Risico bedrag	73 miljoen euro
Kans	100%
Eerste signaleringsdatum	2004
Actie	De risicoboxenmethode is gebaseerd op het boxenmodel van de lopende grondexploitaties. Voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van de egaliseringsreserve zijn de in box III aangegeven risico's van de lopende grondexploitatie relevant. Box III geeft inzicht in de risico's van het project welke niet opgenomen zijn in de projectbegroting/grondexploitatie. De risico's en het effect op het weerstandsvermogen van nieuwe (grote) projecten maken we afzonderlijke inzichtelijk.
	Projecten Derden
Programma	Diversen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving In 2012 heeft Rebel een second opinion laten uitvoerd op de inschattingen ten aanzien van de actuele marktontwikkelingen in relatie tot de grondexploitaties en de risico's bij projecten van derden. Rebel adviseert ons de laatste inzichten ten aanzien van het risico bij projecten met derden te verwerken en te bezien of de voorziening van twee miljoen nog voldoende is.

Bij de begroting 2013 is deze aanbeveling van Rebel overgenomen. We hebben inmiddels onze inschatting van het risico bij projecten met derden geactualiseerd. Zie hiervoor de collegebrief d.d. 14 december 2012 "Resultaten herziening grondexploitaties". De resterende risico's zijn beperkt (zwembadlocatie, Olivijn) dan wel meegenomen in de grondexploitatie (Oosterhamrikzone). Vooral nog is de inschatting dat vorming van extra weerstandsvermogen voor risico's derden niet noodzakelijk is.

Risico bedrag 0 miljoen euro, incidenteel

Kans Kans op voordoen: nvt

Eerste 2012

signaleringsdatum

Actie Bij de begroting 2014 voeren we een nieuwe beoordeling uit op de omvang van de voorziening voor het risico bij projecten met derden.

Meerstad

Programma Wonen

Omschrijving Met het volledig overnemen van de grondexploitatie Meerstad in februari 2012 is het risico voor de Gemeente Groningen ingeschat op 92,5 miljoen euro. Het risicobedrag wordt voor 100% meegenomen omdat de weging van kansen al in de risicoboxmethode heeft plaatsgevonden.

Risico bedrag 92,5 miljoen euro

Kans 100%

Eerste Jaarrekening 2004

signaleringsdatum

Actie Begin 2013 is de herziene grondexploitatie vastgesteld op basis van de actuele ontwikkelingen. Groningen heeft nu de regie over de ontwikkeling van Meerstad waardoor slagvaardiger kan worden bijgestuurd. In 2013 wordt verder gewerkt aan maatregelen om de organisatie te verbeteren en meer marktgericht te werken.

Lening Euroborg

Programma Economie en werkgelegenheid

Omschrijving De Euroborg NV heeft één huurder, waardoor het risico bestaat dat de Euroborg NV niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen richting de gemeente Groningen.

Risico bedrag 8,9 miljoen

Kans 25%

Eerste Jaarrekening 2006

signaleringsdatum

Actie In 2012 heeft Ernst en Young een rapport uitgebracht over het risicoprofiel. Op basis hiervan is het bedrag en de kans aangepast.

Parkeerbedrijf

Programma Verkeer

Omschrijving In de meerjarenprognose 2012 is een eerste aanzet gegeven voor een gevoeligheidsanalyse om inzicht te krijgen in de omvang van de risico's en het benodigde weerstandsvermogen. Het tijdig onderkennen van deze risico's vinden wij van groot belang. Door de toename van de omvang van de vastgoedportefeuille nemen de risico's ook navenant toe. In de meerjarenprognose 2012 hebben we aangegeven, dat het voor de langere termijn noodzakelijk is de analyse verder uit te werken. In de second opinion van Ernst & Young en de Rebel Group wordt deze conclusie gedeeld. Ernst & Young heeft het benodigde weerstandsvermogen voor 2013 berekend op 2,1 miljoen euro. Dit bedrag is meegenomen in de begroting 2013. De berekening van Ernst & Young komt voor eind 2016 uit op een benodigde weerstandsvermogen van 3 - 5 miljoen euro en in 2025 op 5 - 10 miljoen euro. Voor de meerjarenprognose 2013 hebben wij het benodigde weerstandsvermogen opnieuw berekend en de risicosystematiek verder uitgewerkt. Daarbij is gebruik gemaakt van de suggesties en bevindingen van de Rebelgroup en Ernst & Young. Er is een risicoanalyse uitgevoerd voor de onderdelen: rente, opbrengsten en kosten, OV-bijdrage, bezettingsgraad parkeergarages en straatparkeren.

Risico bedrag 4,8 miljoen euro

Het risico is gekwantificeerd op 4,8 miljoen euro. De kans van optreden is per onderdeel bepaald. Rekening houdend met de kans van optreden komen wij op een benodigd weerstandsvermogen van 4,8 miljoen euro. Voor de totale looptijd (2023) bedraagt het risicobedrag 17,2 miljoen euro. Rekening houdend met de kans van optreden komt dit neer op een benodigd weerstandsvermogen van 15,9 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Kans	Per onderdeel bepaald, daarom 100% meegenomen
Eerste signaleringsdatum	Al jaren in P&C producten
Actie	Wij zullen jaarlijks het benodigde weerstandsvermogen opnieuw berekenen en maatregelen nemen om het gebruik van de parkeergarages te stimuleren.
Verkeer en vervoersprojecten	
Programma	Verkeer
Omschrijving	Voor de projecten verkeer en vervoer (zie staat V 2012) wordt de omvang van de niet voorziene risico's in de exploitatie berekend aan de hand van de investeringen. De totale omvang van de niet voorziene risico's is gekwantificeerd op 3,1 miljoen euro. Relevante ontwikkelingen: 1. Tram. De tram is gestopt. De financiële consequenties zijn toegelicht in de begroting 2013. Medio 2013 wordt de definitieve afrekening aan de raad aangeboden. 2. Sontbrug. Dit project maakt onderdeel uit van de integrale grondexploitatie Eemskanaalzone. Op 28 november 2012 heeft uw raad het uitvoeringsplan vastgesteld. Het benodigde weerstandsvermogen is afzonderlijk zichtbaar gemaakt en is gedekt binnen de exploitatieopzet. 3. Zuidelijke Ringweg (ZRWG). Wordt indien nodig apart opgenomen. Voor de start bouw van Zuidelijke Ringweg, moet een aantal projecten gereed zijn of aansluiten bij de planning van ZRWG. 4. Bus toe- en afrit Hoogkerk. Het oorspronkelijk ontwerp voor deze op-/ afrit is financieel gedekt met bijdragen uit de grondexploitatie P+R Hoogkerk, BDU en RSP. Rijkswaterstaat komt met aanvullende veiligheidseisen. We zijn met Rijkswaterstaat in overleg over een ontwerp dat past binnen de bestaande middelen. Rijkswaterstaat stemt het ontwerp af met de beoogde maatregelen die onderdeel zijn van de aanpak Ringweg Zuid.
Risico bedrag	3,1 miljoen euro
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	Al jaren in P&C producten
Actie	Beheersmaatregelen binnen de projecten. De risico's en het effect op het weerstandsvermogen van nieuwe (grote) projecten maken we afzonderlijk inzichtelijk.
Bezwaarprocedures Bouwleges/onttrekkingsvergunning	
Programma	Wonen
Omschrijving	Er lopen op dit moment zes bezwaarprocedures over de hoogte van de bouwleges en onttrekkingsvergunningen. Hiervan zijn vier zaken in hoger beroep. De Rechtbank heeft in één geval geoordeeld dat er geen gronden zijn om de Groningse Legesverordening onverbindend te verklaren. Onze verordening is niet in strijd met de wet (de norm van 100% kostendekking wordt niet overschreden) en ook niet met de algemene rechtsbeginselen. Deze uitspraak is positief voor de vier nog lopende procedures met totaal gedingbedrag van circa 2,839 miljoen euro.
Risico bedrag	2,8 miljoen
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	Jaarrekening 2008
Actie	Inzet stadsadvocaat t.b.v. verweer in procedures
TCN/SIG	
Programma	Economie en werkgelegenheid
Omschrijving	Er is een voorziening getroffen ter hoogte van het risicobedrag. Hiermee vervalt het risico.
Risico bedrag	0
Kans	Niet van toepassing
Eerste signaleringsdatum	Begroting 2012
Actie	Niet van toepassing
Groot onderhoud en vervangingen	
Programma	Onderhoud en beheer van de openbare ruimte

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	<p>De komende jaren zijn diverse voorzieningen in de openbare ruimte aan vervanging toe. Of omdat de kosten voor onderhoud in de eindfase te hoog worden, of omdat de voorziening echt 'op' is. De onderhouds-budgetten zijn ontoereikend om deze vervangingsinvesteringen te kunnen plegen. Daarnaast constateren we knelpunten en risico's op het gebied van groot onderhoud. Wij hebben het risico geïntegreerd tot één risico groot onderhoud en vervangingen. Dit past in onze doelstelling om alle maatregelen op het gebied van groot onderhoud en vervangingen de komende jaren integraal inzichtelijk te maken en af te wegen. Daarvoor is een 10 jarenplan opgesteld dat elk jaar wordt geactualiseerd. Het betreft de volgende risico's en knelpunten:</p> <p><i>Kabels openbare verlichting.</i> Het Openbaar Verlichting (OVL)-net is op een leeftijd dat de technische levensduur 'op' is. De verouderde, technisch versleten elektriciteitskabels moeten vervangen worden. De toename van het aantal storingen, verergerd door de winters heeft duidelijk gemaakt dat de problemen met de oude kabels snel toenemen.</p> <p><i>Bruggen</i> De komende jaren moeten van een aantal beweegbare bruggen onderdelen worden vervangen. Daarnaast ontstaan bij landhoofden van vier oude bruggen (Vissersbrug, Maagdenbrug, Trompbrug en Sint Jansbrug) problemen door verkeersbelasting. Om te voorkomen dat deze bruggen vast komen te zitten, is de komende jaren vervanging van de landhoofden nodig. Er zijn afgelopen jaren diverse houten bruggen vervangen door stalen bruggen en/of extra gerepareerd en geconserveerd. Ook voor de komende jaren blijft dit een punt van aandacht.</p> <p><i>Oeverbeschoeiing</i> Voor de kademuuren en beschoeiingen wordt op basis van een risicoanalyse al enige jaren gewerkt aan de aanpak van de grootste knelpunten. In de raadsvergadering van 31 januari 2007 is het voorstel "aanpak onderhoud oeverbeschoeiingen" vastgesteld. Uit de oorspronkelijke analyse resteren nog enkele locaties. Daarnaast hebben zich in de afgelopen jaren nieuwe slechte locaties aangediend. In dit risico is ook de kadeophoging, ten behoeve van meer waterberging voor de beide Waterschappen, opgenomen.</p> <p><i>Verharding</i> Asfaltconstructies kunnen lang mee als tijdig nieuwe deklagen worden aangebracht. We kunnen echter niet onbeperkt een nieuwe deklaag aanbrengen. Na circa 50 jaar is de totale constructie 'op' en is vervanging aan de orde. Ten tweede is in het verleden geen fundering aangebracht bij de aanleg van diverse wegen. Met de huidige verkeersbelasting leidt dat tot verzakkingen en daarmee kosten voor herstel. Zeker als er werkzaamheden in de grond zijn geweest, zoals vervanging van de riolering of nutsvoorzieningen. Bij groot onderhoud moet nu een fundering worden aangebracht. Ook zien we boomwortelproblematiek terugkeren. Tot slot lopen we in de toekomst tegen hogere kosten aan voor geluid-reducerend asfalt omdat de levensduur korter is in vergelijking met gewoon asfalt. Er is een reserve gevormd om de meerkosten slechts eenmalig op te vervangen.</p> <p><i>Sluizen, tunnels en viaducten</i> Er is groot onderhoud noodzakelijk aan de Parkweg- en Emmaviaduct. Daarnaast moeten de komende jaren een aantal sluisdeuren worden vervangen.</p> <p><i>Speelvoorzieningen</i> Er zijn afgelopen jaren veel nieuwe speeltoestellen geplaatst en ondergronden zijn veiliger gemaakt. De aanlegkosten werden vaak betaald uit incidentele budgetten. Komende jaren dienen de eerste vervangingen zich aan. Het onderhoudsbudget is daar niet op berekend.</p> <p><i>Recapitulatie:</i> In het meerjarenplan 2012-2021 is aangegeven, dat we de komende 10 jaar 56,5 miljoen extra nodig hebben om de noodzakelijke maatregelen uit te voeren. Voor de periode t/m 2017 is een bedrag nodig van 35,6 miljoen euro. Bij de begroting 2012 is 1,335 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de financiering van vervangingsinvesteringen en aanvullend groot onderhoud. De raad heeft op 19 december 2012 het geactualiseerde uitvoeringsmeerjarenplan (2012 t/m 2016) vastgesteld voor een bedrag van 24,5 miljoen euro. Het tekort voor de periode 2012 t/m 2017 is bepaald op 11 miljoen euro (35,6-24,5). Het financiële risico op onderhoud en vervangingen en de kans van optreden is de eerst komende jaren laag aangezien we de meest urgente knelpunten juist eerst gaan aanpakken. Het risicobedrag is geschat, binnen 3 intervallen in een bandbreedte van 0 tot 12 miljoen euro, op 394 duizend euro (rekening houdend met de kans van optreden). 1.575 duizend euro</p>
Risico	25%
Kans	VGR 2001-II
Eerste signaleringsdatum	Jaarlijks wordt er een krediet aangevraagd voor de meest noodzakelijke vervangingsinvesteringen.
Actie	
Programma	Onderhoud / vervanging Herewegspoorviaduct
Omschrijving	Onderhoud en beheer openbare ruimte Het Herewegspoorviaduct is aan vervanging toe. Vanwege de complexiteit van dit project laat de feitelijke uitvoering hiervan nog circa 3 jaar op zich wachten. Daarom treffen we in de tussenliggende periode de noodzakelijke levensverlengende maatregelen. Hiervoor is jaarlijks 0,1 miljoen euro beschikbaar gesteld uit extra beleidsmiddelen. In juni 2012 is uw raad geïnformeerd over de resultaten

Gemeenterekening 2012 - bijlage

<p>Risico bedrag Kans Eerste signaleringsdatum Actie</p>	<p>van de verkenning voor een nieuw Herewegviaduct. De resultaten zijn vervolgens besproken op een informatieavond met omwonenden, belanghebbenden en bewonersorganisaties. In de stuurgroep stationsgebied is besloten dat de vervanging van het viaduct wordt opgenomen in de aanpak van de Knoop Groningen. De werkzaamheden aan het spoor en de vervanging van het viaduct zijn onderling namelijk nauw verweven. ProRail levert de projectleiding en komt met een plan van aanpak. Een voorlopige kostenraming laat zien dat de kosten uitkomen rond de 25 tot 30 miljoen euro. Vanuit de risicobuffer 2014 is een bedrag gereserveerd van 10 miljoen euro voor de vervanging. Daarnaast hebben we in de begroting 2013 aangegeven nog 10 miljoen euro te kunnen dekken met de jaarlijkse vrijval van BCF middelen. Hierover heeft echter nog geen besluitvorming door de raad plaatsgevonden. Dekking van de kapitaallasten van 600 duizend euro is daarom nog als knelpunt benoemd. Er resteert dan nog een tekort van 5-10 miljoen euro. Mogelijk kunnen we een deel van de kosten dekken met externe middelen.</p> <p>Het risico wordt financieel niet meegenomen voor bepaling van het weerstandsvermogen omdat er middelen beschikbaar zijn gesteld voor het benodigde onderhoud en de uitvoering in 2016 start.</p> <p>PM</p> <p>PM</p> <p>1998</p> <p>De ontwikkelingen van de technische staat van het kunstwerk worden nauwlettend gevolgd. De financiering uit externe middelen (5 - 10 miljoen euro) wordt nader onderzocht. Bij vervanging van het viaduct in 2016 houdt het risico op te bestaan.</p>
<p>Dienst</p>	<p>SOZAWE</p>
<p>Financiering uitvoering Wet BUIG</p> <p>.....</p>	
<p>Programma Omschrijving</p>	<p>Werk en Inkomen</p> <p>Het maximale eigen risico van de gemeente is 10% (omgerekend ongeveer 14 miljoen euro) van het toegekende jaarbudget. Omdat er voor Groningen sprake is van een door de rijksoverheid erkende structurele stoomis in het landelijk verdeelmodel, is bij het huidige verdeelmodel aan ons in de afgelopen jaren een Meerjarig Aanvullende Uitkering (MAU) toegekend. Waardoor het eigen risico is teruggebracht tot 2,5%, mits wij de wet op een rechtmatige manier uitvoeren.</p> <p>Het verwachte tekort op de BUIG is in 2013 berekend op 7,8 miljoen euro. Dit bedrag is met extra beleidsgeld gedekt.</p> <p>Op basis van de tekorten in 2011-2013 komen wij in 2014 weer in aanmerking voor een MAU. Hierbij moeten we wel rekening houden met een aantal nieuwe elementen die zullen worden betrokken bij de aanvraag. Zo is bij de laatste aanvraag van de MAU(2009) gebleken dat niet het volledige tekort het gevolg was van de verdeelstoomis. Het ministerie is toen nog meegegaan in onze redenering dat het zogenaamde onverklaarbare deel van het tekort niet kon worden toegeschreven aan beleid en uitvoering. In verband met aanscherping van de regels verwachten wij dat deze redenering niet nog eens zal worden gehonoreerd. Om die reden gaan wij voor 2014 uit van een eigen risico van 5%, afgerond 7 miljoen euro. Volgens onze begrotingsystematiek dekken we het risico eenmaal af binnen de begroting. Dan resteert het risico voor één jaar (2015).</p>
<p>Risico bedrag Kans Eerste signaleringsdatum Actie</p>	<p>7 miljoen euro 100% November 2003 Geen actie noodzakelijk</p>
<p>Incidentele financiering van structurele lasten</p> <p>.....</p>	
<p>Programma Omschrijving</p>	<p>Werk en Inkomen</p> <p>Bij SOZAWE dekken we een deel van de structurele lasten met incidentele middelen. De structurele lasten worden meerjarig gedekt – vooral uit het Participatiebudget. Voor declaratie uit die budgetten passen wij voorgeschreven criteria toe. Als achteraf blijkt dat wij dat niet op de juiste manier hebben gedaan, kan dat leiden tot terugvordering door de rijksoverheid.</p> <p>De omvang van dit risico bouwen we af in de periode 2012-2014. Begin 2013 gaat het, verspreid door SOZAWE, om nog ongeveer 55 fte. Samen met hun overhead bedragen de kosten dan nog circa 4,5 miljoen euro.</p> <p>Wij verwachten daarbij het genoemde risico te lopen op een bandbreedte van 250 duizend tot 1 miljoen euro. Het geschatte risicobedrag bedraagt 325 duizend euro. En de kans op dat risico achten wij klein (25%).</p>
<p>Risico Kans</p>	<p>325 duizend euro, incidenteel 25%</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Eerste signaleringsdatum November 2001
Actie Wij achten verdere actie nu niet nodig.

Terugvordering btw op re-integratietrajecten

Programma Omschrijving Werk en Inkomen
 De btw op re-integratietrajecten is vanaf de instelling van het btw-compensatiefonds verrekend met de Belastingdienst. Naar aanleiding van een uitspraak van de rechtbank van 13 juli 2011 over de verrekenbaarheid van btw op re-integratieactiviteiten aan individuele personen is de aandacht van de Belastingdienst op deze problematiek gevestigd. In juni 2012 heeft SOZawe informatie ontvangen dat de verrekening van btw wellicht niet mogelijk is voor individuele re-integratietrajecten. Ongeveer 80% van alle trajecten is gericht op individuele personen. Als de ontvangen informatie realiteit wordt, kan dit betekenen dat de btw op de individuele re-integratietrajecten over de jaren 2011 en 2012 moet worden terugbetaald. Het gaat om een bedrag van circa 1 miljoen euro. Betrekken we ook het jaar 2013 erbij dan loopt het terug te betalen bedrag op naar circa 1,3 miljoen euro. Hierbij gaan wij er vanuit dat 70% van de verrekende btw betrekking heeft op individuele trajecten.

Risico 1,1 miljoen euro
Kans 50%
Eerste signaleringsdatum september 2012
Actie Wij wachten het onderzoek van de Belastingdienst af.

Terugvordering Inburgeringsgeld

Programma Omschrijving Welzijn, Gezondheid en Zorg
 In maart 2012 ontvingen wij een brief van het (rijks) Agentschap.NL over de eindafwikkeling in 2012 van de "Brede doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid". Daarin kondigde het Agentschap.NL voorgenomen terugvorderingen Inburgering aan van samen 1,2 miljoen euro. Op het eerste gezicht leken die terugvorderingen betrekking te hebben op de in 2011 tussentijds afgerekende overlopende passiva. Daardoor ontstond het risico dat het concern die terugvorderingen zou moeten betalen uit de bij de Jaarrekening 2011 vrijgevalle Inburgeringsgelden. Uit nader overleg met het Agentschap.NL bleek het te gaan om drie beoogde terugvorderingen. Daarvan heeft er één voor 237 duizend euro betrekking op die vrijval: de in 2004 verleende en in 2011 al finaal afgerekende voorschotten Nieuwkomers. Uit ingewonnen juridisch advies is gebleken dat deze terugvordering weliswaar kan worden betwist (immers, er was in 2011 al afgerekend op grond van de eigen berekeningen van de rijksoverheid), maar dat er wel juridisch goede argumenten zijn op grond waarvan bij deze subsidie de rijksoverheid haar eigen eindafrekening naderhand toch gaat openbreken. Alle beoogde terugvorderingen kunnen door SOZawe worden betaald uit de bij deze dienst ondergebrachte overlopende passiva. Daarmee is het gesignaleerde risico vervallen.

Risico -
Kans -
Eerste signaleringsdatum Mei 2012
Actie Geen

Gesubsidieerde arbeid - banenpool

Programma Omschrijving Werk en Inkomen
 Conform raadsbesluit wordt de gesubsidieerde arbeid in Groningen beëindigd. De subsidiebedragen worden in de periode 2012-2014 naar beneden bijgesteld. Na 2014 wordt geen subsidie meer verstrekt. Een voorstel ligt ter behandeling voor om het zogenaamde omklapmodel toe te passen. Hierdoor willen we bereiken dat gelijksoortige doelgroepen binnen de gesubsidieerde arbeid op dezelfde manier worden behandeld. Het omklapmodel houdt in dat de betreffende werknemers collectief ontslag krijgen aan het eind van 2013. Voor de bepaling van het risico gaat het hier om de groep van 30 ex-banenpoolers. Ontslag aan het eind van 2013 betekent dat voor de ex-banenpoolers de WW van toepassing is. Omdat de ex-banenpoolers een dienstverband hebben met de gemeente Groningen en wij eigen risico drager zijn, komen de kosten van de WW voor rekening van de gemeente. De maximale kosten komen dan uit op 1,8 miljoen euro. Uitgaande van de bandbreedtesystematiek is het risico bepaald op 1,4 miljoen euro.

Risico bedrag 1,4 miljoen euro duizend euro
Kans 100%

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Eerste signaleringsdatum	Voorjaar 2012
Actie	De komende periode moet in overleg met de inleners worden onderzocht of het regulier maken van gesubsidieerde banen of het verhogen van inleenvergoedingen ontslag van medewerkers kan voorkomen.
Onderdeel 5	Ontwikkelingen
Dienst	Concern
Programma Omschrijving	BTW Compensatiefonds Diversen Het BCF krijgt met ingang van 2015 een maximum budget op de rijksbegroting. Bij overschrijding van dit maximum worden gemeenten en provincies gekort op hun uitkering uit het Provincie- en Gemeentefonds. Wordt minder gedeclareerd dan het maximum, dan wordt het verschil gestort en uitgekeerd in het Provincie- en Gemeentefonds. Zowel de korting als een extra uitkering zal plaatsvinden naar rato van het btw-bedrag dat door een gemeente/provincie is gedeclareerd bij het BCF. Als maximale omvang van het BCF met ingang van 2015 geldt de raming 2014 zoals opgenomen in de Startnota 2013 van het kabinet. Met ingang van 2015 wordt de ontwikkeling van het BCF gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek. Naast dit maximum, blijft de ingeboekte korting van in totaal 550 miljoen euro op het Gemeente- en Provinciefonds gehandhaafd. Deze korting wordt toegepast conform de verdeling van het BCF over gemeenten en provincies in de begroting 2013. Vóór 2015 worden nog afzonderlijk de BTW consequenties van de nieuwe gemeentelijke taken (vanwege de decentralisaties) in kaart gebracht en toegevoegd aan het budget van het fonds. Hiervoor vindt nader onderzoek plaats. Als gemeente of provincie weet je vooraf niet of het macro BCF-budget voldoende groot zal zijn en wat de korting uit of toevoeging aan het Gemeentefonds zal zijn. Een ander gevolg is dat de financiële haalbaarheid van forse investeringen onduidelijker wordt, want vooraf is niet bekend of alle btw op deze investeringen uiteindelijk terug wordt ontvangen. De open eind regeling qua verrekening met het GF/PF maakt de investeringsbeslissing op dit onderdeel onduidelijk. Ook kan de wens van het Kabinet tot het intensiever samenwerken leiden tot een groter beroep op het BCF waardoor een overschrijding van het plafond sneller in beeld komt.
Actie	We zullen de ontwikkelingen blijven volgen en indien nodig fiscale mogelijkheden onderzoeken ter verlichting van de druk op het BTW compensatiefonds
Programma Omschrijving	Wet HOF Diversen Op dit moment is de Wet Houdbare Overheids Financiën (wet HOF) bij de Tweede Kamer in behandeling. Met de wet HOF worden Europese afspraken over het EMU-saldo en de EMU-schuld vastgelegd in nationale wetgeving. Inzet van het Rijk is dat de wet op 1 januari 2014 in werking treedt. Lidstaten mogen maximaal een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van 3% van het bruto binnenlands product (BBP) en een maximale overheidsschuld van 60% van het BBP. De Europese begrotingsregels gelden ook voor de decentrale overheden. Van het maximale tekort is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden, waarvan 0,38% voor de gemeenten, 0,07% voor de provincies en 0,05% voor de waterschappen. De EMU-norm van 0,5% voor decentrale overheden geldt niet als een micro-norm voor individuele decentrale overheden, maar als een macronorm voor alle decentrale overheden gezamenlijk. Bij overschrijding van de macronorm kunnen aan decentrale overheden boetes worden opgelegd. Een sanctie zal pas worden opgelegd indien bestuurlijk overleg onvoldoende perspectief oplevert op verbetering van de macronorm. Naleving van de Europese afspraken levert decentrale overheden een probleem op. De Europese afspraken zijn namelijk gebaseerd op de systematiek van de nationale rekeningen, die uitgaat van kasstromen, terwijl decentrale overheden een baten-lastenstelsel hanteren. Bij een baten-lastenstelsel is het mogelijk om als decentrale overheid met een sluitende begroting toch een negatief EMU-saldo te hebben. Het voornaamste gevolg van het binnen het EMU-saldo moeten blijven is dat decentrale overheden hun investeringen zullen moeten beperken, ook als ze daar financieel gezien de ruimte voor hebben. Ook zal het inzetten van gespaarde middelen (reserves) moeten worden beperkt. In een bestuurlijk overleg in januari tussen de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen en het kabinet is overeengekomen dat de decentrale overheden in 2014 en 2015 nog dezelfde tekortruimte

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Actie	krijgen als in 2013, namelijk -0,5%, maar dat dit tekort in 2016 daalt naar -0,4% en in 2017 naar -0,3%. Dit zal een verdere druk leggen op het plegen van investeringen en het inzetten van reserves. Het jaar 2013 is een jaar waarin wordt proefgedraaid. We willen dat jaar gebruiken om meer inzicht te krijgen in de werking van het model. En hoe vanuit de administratie een beeld kan worden gegenereerd van de ontwikkeling van het EMU-saldo gedurende het jaar. We wachten de uitkomst van de wet af. Vooralsnog is temporiseren of sturen op investeringen niet aan de orde.
Programma Omschrijving	Markt en Overheid Diversen Belastingplicht overheidsbedrijven Op 11 mei 2012 heeft de staatssecretaris van Financiën een (vervolg) notitie en een toelichtende brief naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd over de belastingplicht van overheidsbedrijven. De laatste jaren overlappen de activiteiten van overheden en particuliere sector elkaar. Hierbij gelden niet dezelfde regels. Over de regelgeving rondom de vennootschapsbelasting van overheidsbedrijven wordt al langere tijd gediscussieerd. Hoewel nog geen sprake is van concrete voorstellen voor een wijziging van de vennootschapsbelasting, lijkt met de notitie en de brief een belangrijke stap te zijn gezet in de richting van een gelijk speelveld voor de economische activiteiten van overheden enerzijds en private partijen anderzijds. Ingeschat wordt – gelet op de in de notitie vermelde vervolgstappen- dat het nog wel even zal duren voordat er concrete voorstellen op tafel liggen. De vervolgstappen betreffen nader onderzoek. Naast de door de staatssecretaris genoemde acties zal uiteraard ook de reactie van het parlement moeten worden afgewacht. Actie Ontwikkelingen over eventuele invoering nauwlettend volgen.
Dienst	DIA
Programma Omschrijving	Toename proceskostenvergoedingen belastingen Publieke dienstverlening Het bedrag aan uitgekeerde proceskostenvergoeding is in 2012 sterk gestegen. Het aantal bureaus dat namens woningeigenaren bezwaarprocedures doet neemt toe. Deze bureaus werken gratis. Bij een succesvol bezwaarschrift heeft de burger het voordeel van een lagere WOZ-waarde en daarmee een belastingvoordeel. Het bureau ontvangt de wettelijke vergoeding voor de gemaakte proceskosten.
Programma Omschrijving	Modernisering GBA Publieke dienstverlening Er wordt een vooronderzoek gedaan naar de consequenties van komst van de mGBA. Naar verwachting zal dit in het eerste kwartaal van 2013 zijn afgerond. Het vooronderzoek wordt gevolgd door een concreet breed project.
Programma Omschrijving	RNI (registratie niet-ingezetenen) Publieke dienstverlening Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het wetsontwerp Basisregistratie personen (BRP). De wetgeving voor de registratie van niet-ingezetenen (RNI) is één van de vier thema's die hierin aan de orde komen. De registratie van niet-ingezetenen vormt straks een geheel met de GBA. Eén van de 18 vestigingsplaatsen in Nederland wordt de gemeente Groningen. Door vertraging in het invoeringsproces is de invoeringsdatum 11 februari 2013 van tafel. Er wordt nu gekeken naar scenario's voor de invoering.
Programma Omschrijving	Overschrijving kentekenbewijs naar gemeenten gaat niet door Publieke dienstverlening De NVVB en de VNG zullen de RDW en ministerie I&M meedelen dat wordt afgezien van verdere initiatieven voor het afgeven van kentekenbewijzen door gemeenten.
Programma Omschrijving	Elektronische aanvraag Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) Publieke dienstverlening Per 1-1-2012 is de dienst Justis, behorende bij het ministerie van Veiligheid en Justitie, gestart met het aanbieden van de elektronische aanvraag van de Verklaring Omtrent Gedrag (evog). Deze dienst is ontwikkeld met de insteek dat het naast de bestaande dienstverlening uitgevoerd wordt door gemeenten. Uitgangspunt is dat dit ook zo blijft bestaan. De leges die door Justitie worden gehanteerd

Gemeenterekening 2012 - bijlage

liggen lager dan de leges die door gemeenten in rekening worden gebracht. Naar verwachting zal het aantal vog aanvragen via de gemeente in de loop van de komende 3 tot 4 jaar afnemen. Naar welk niveau en met welke financiële consequenties is vooralsnog onduidelijk.

Programma Omschrijving	<p>Geldigheidsduur reisdocumenten</p> <p>..... Publieke dienstverlening</p> <p>De ministerraad heeft op 1 oktober 2012 ingestemd met het voorstel tot wijziging van de Paspoortwet. Het advies wordt nu ingediend bij de Eerste en Tweede Kamer. Met de wijziging wordt de geldigheidsduur van het paspoort en de identiteitskaart gewijzigd van vijf naar tien jaar. Hiervoor geldt wel een leeftijdsgrens van 18 jaar. Omdat het wetsvoorstel nog door de Tweede en Eerste Kamer behandeld moet worden, veranderd op dit moment nog niets. De verwachting is dat de invoering van de tien jaar geldige documenten niet voor 1 oktober 2013 plaatsvindt. Vanaf 2013 tot en met 2018 zal dit geen effecten hebben op zowel inkomsten als publieksstromen binnen Publiekszaken. Vanaf oktober 2018 zullen de effecten merkbaar worden.</p>
Dienst	HVD
Programma Omschrijving	<p>Decentralisatie Jeugdzorg</p> <p>..... Onderwijs en Jeugd</p> <p>Per 1 januari 2015 gaat de nieuwe Jeugdwet in ter vervanging van de Wet op de Jeugdzorg. Deze wetswijziging gaat gepaard met een decentralisatie van het totale jeugdinstel. Gemeente wordt met de ingang van de nieuwe Jeugdwet verantwoordelijk voor het gehele stelsel van ondersteuning en zorg aan jeugdigen en ouders. Dit heeft verstrekkende consequenties en leidt tot veel veranderingen, van wettelijke kaders tot uitvoeringspraktijk. Bovendien gaat deze transitie gaat gepaard met een budgettaire korting van ongeveer 15 %, die voor een deel is op te vangen door dure zorg te voorkomen en hulp anders in te richten. De gewenste jeugdzorg transformatie bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een omslag naar meer preventie en eerdere ondersteuning; uitgaan van eigen kracht van jeugdigen en hun ouders; ▪ het betrekken en versterken van het sociale netwerk om gezinnen en jeugdigen minder snel medicaliseren van problemen; ▪ een integrale aanpak rond gezinnen. <p>Al met al staan we voor een grote operatie die zowel financieel als inhoudelijk nogal wat risico's kent.</p>
Risico	<p>Financieel risico: is nog niet nader te bepalen omdat basisinformatie vanuit Rijk ontbreekt. Er zijn veel basis gegevens die nog ontbreken zoals inzicht in het macrobudget en het verdeelmodel van de Rijksmiddelen. We hebben onvoldoende inzicht in de omvang van de over te hevelen doelgroep: precieze aantallen van jeugdigen in zorg en de kosten van zorg.</p> <p>Het wetsvoorstel is nog niet klaar en moet nog aan de Raad van State worden aangeboden.</p> <p>De gewenste inhoudelijke transformatie vraagt van professionals een grote omslag die niet in 2 jaar gerealiseerd is. Hiervoor is een lange implementatie nodig.</p>
Kans Eerste signaleringsdatum Actie	<p>Februari 2013: voortgangsrapportage transitiecommissie Stelselherziening Jeugd. 07-03-2013 Ledenbrief VNG Ontwikkelingen decentralisatie jeugdzorg. Monitoring ontwikkelingen. Via de VNG, VNG commissie Jeugdzorg en het G32-overleg, het Transitiebureau Jeugdzorg en rechtstreeks bij het departement knelpunten zichtbaar maken en om duidelijkheid vragen.</p>
Programma Omschrijving	<p>Decentralisatie AWBZ begeleiding en persoonlijke verzorging naar Wmo</p> <p>..... Welzijn, gezondheid en zorg</p> <p>Per 1 januari 2015 worden de (extramurale) begeleiding en verzorging uit de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) naar de Wmo overgeheveld. Het bijbehorende budget wordt met 25 % gekort. De omvang van de bezuinigingen is zo groot dat het onmogelijk zal zijn bestaande voorzieningen voor alle zorgvragers zonder meer in stand te houden. Daarom is het van groot belang dat gemeenten voldoende beleidsvrijheid krijgen om de bij de lokale situatie passende maatregelen en instrumenten te ontwikkelen en zo een samenhangend pakket van begeleiding en zorg te bieden. Als gemeenten kunnen wij makkelijker een beroep doen op de eigen kracht van burgers en hun netwerken, omdat we lokaal ook de instrumenten kunnen inzetten om begeleiding en zorg dichtbij te organiseren met inzet van burgers. Maar de financiële en inhoudelijke risico's zijn aanzienlijk, omdat we tegelijkertijd moeten innoveren en bezuinigen in een heel kort tijdspad.</p>
Eerste	Meerdere malen in P&C documenten en jaarrapportages

Gemeenterekening 2012 - bijlage

signaleringsdatum Actie	Voortgang bijhouden in de landelijk ontwikkelde Monitor Stapelingeffecten. Via de VNG, de VNG-commissies, het G32-overleg, de Transitiebureaus en rechtstreeks bij het departement knelpunten zichtbaar maken en om duidelijkheid vragen. Onze zorgen over de bezuinigingen kenbaar maken aan de Tweede kamer (in G4 of G32 verband).
Programma Omschrijving	Huishoudelijke hulp Welzijn, gezondheid en zorg Het kabinet wil de bestaande huishoudelijke hulp vervangen door een inkomensafhankelijke maatwerkvoorziening die alleen nog is bestemd voor mensen met lage inkomens. De maatregel moet in 2014 landelijk 89 miljoen euro opleveren en vanaf 2015 1,140 miljard euro. In 2014 wordt het beroep op de huidige regeling beëindigd voor nieuwe aanvragen. Vanaf 2015 worden ook de bestaande aanspraken beëindigd. Voor uitvoering van de maatwerkvoorziening resteert 25 % van het huidige budget. Of deze middelen toereikend zijn om de nieuwe inkomensafhankelijke maatwerkvoorziening te kunnen uitvoeren, is niet bekend.
Eerste signaleringsdatum Actie	November 2012 (regeerakkoord) Monitoren ontwikkelingen en politieke keuzes voorbereiden. Via de VNG, de VNG-commissies, het G32-overleg, de Transitiebureaus en rechtstreeks bij het departement knelpunten zichtbaar maken en om duidelijkheid vragen. Onze zorgen over de bezuinigingen kenbaar maken aan de Tweede kamer (in G4 of G32 verband).
Programma Omschrijving	Vermogensbijstelling eigen bijdrage Welzijn, gezondheid en zorg Vanaf 1 januari 2013 wordt voor het bepalen van de hoogte van de eigen bijdrage 12 % in plaats van 4 % van het eigen vermogen boven een heffingsvrij drempelbedrag bij het inkomen opgeteld. Het Rijk heeft gemeenten al gekort voor de verwachte extra opbrengsten (in Groningen voor 340 duizend euro). De werkelijke opbrengst is afhankelijk van de vermogenspositie van mensen met bijdrageplichtige Wmo voorzieningen. Het is onzeker of de werkelijke extra opbrengst gelijk zal zijn aan wat het Rijk verwachtte (kan hoger of lager zijn).
Eerste signaleringsdatum Actie	December 2012 Monitoren van eigen bijdrage inkomsten
Programma Omschrijving	Rijkskortingen integratie-uitkering Welzijn, gezondheid en zorg Het Rijk verstrekt gemeenten 2 of 3 keer per jaar een actualisatie van de integratie-uitkering Wmo. De laatste jaren waren dit meestal neerwaartse bijstellingen (in verband met kortingen of wijzigingen van verdeelsleutels). In 2012 was het juist een forse bijstelling naar boven. Deze bijstellingen konden en kunnen niet worden voorspeld. Deze problematiek blijft waarschijnlijk nog tot en met 2015 bestaan (daarna worden deze middelen via een ander soort uitkering verstrekt). Meerdere malen in P&C documenten en jaarrapportages
Eerste signaleringsdatum Actie	Meer gemeenten melden dit probleem. We zijn hierover in gesprek met de VNG. Verder vertalen we circulaire's tijdig naar concrete financiële effecten en noodzakelijk acties.
Programma Omschrijving	Friciekosten en kostenontwikkelingen door regionalisering van de Brandweer Veiligheid Het bestuur van de V&GR verkent de mogelijkheden om te komen tot een nieuwe wijze van kostenverdeling over de gemeenten. Dit zou kunnen leiden tot een kostenverhoging voor de gemeente Groningen. Maar de totale omvang van de begroting van Brandweer Groningen is nog niet bekend en de gefaseerde invoering van de nieuwe sleutel is nog niet vastgesteld. Daardoor is het mogelijke effect nog niet kwantificeerbaar. Daarnaast kan de uitplaatsing van Brandweer Stad per 1-1-2014 incidenteel tot extra kosten leiden.
Dienst	MD
Programma	Herziening omgevingsrecht Economie en werkgelegenheid, bedrijvigheid

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	<p>Het kabinet wil een nieuwe Omgevingswet opstellen en per 2014 laten ingaan. De Omgevingswet moet de bestaande wetten op de fysieke leefomgeving, zoals de Wro, de Wabo en de Tracéwet gaan vervangen. Maar ook bv. de Wet bodembescherming, de nieuwe Natuurwet, de MER-regelgeving en de monumenten- en archeologiewetgeving wordt erin geïntegreerd.</p> <p>De Omgevingswet kan grote consequenties hebben voor ons als gemeente: door versnelling van procedures, tijdswinst; versoepeling van normen, vermindering van (milieu) kwaliteiten en versoepeling van procedures (minder vergunningen en meer algemene regels). Voor de organisatie: verschuiving van taken (bv. minder vergunningverlening en meer toezicht en handhaving). De financiële gevolgen daarvan kunnen we pas in kaart brengen op het moment dat het wetsvoorstel er ligt.</p> <p>Najaar 2010 (Regerakkoord)</p>
Eerste signaleringsdatum Actie	<p>Ontwikkelingen kritisch volgen, reageren op concepten, ondermeer in (bestuurlijke) overleggen VNG; wetsontwerp Omgevingswet afwachten.</p>
Programma	<p>Herziening bodemrecht</p> <p>Overig onderhoud en openbare ruimte</p>
Omschrijving	<p>Herziening bodemrecht. Wet- en regelgeving ten aanzien van het taakveld bodem is sterk in ontwikkeling. De Wet bodembescherming zal opgenomen worden in de omgevingswet. Dit heeft mogelijk consequenties voor de formatie.</p>
Eerste signaleringsdatum Actie	<p>juli 2011</p> <p>Volgen ontwikkeling via landelijke werkgroepen.</p>
Dienst	<p>SOZAWE</p>
Programma	<p>Wijziging financieringsystematiek Bijstandsbesluit zelfstandigen(Bbz)</p> <p>Werk en Inkomen</p>
Omschrijving	<p>Per 1 januari 2013 wordt de financieringsystematiek van de Bbz gewijzigd. Het gaat om een wijziging waarmee gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal aan zelfstandigen te voeren. De baten van gemeenten in de vorm van aflossing en rente op verstrekt bedrijfskapitaal worden vanaf 1 januari 2013 genormeerd op basis van een landelijk gemiddelde, de zogeheten macronorm. Gemeenten die individueel in staat zijn meer baten te genereren dan dit landelijk gemiddelde mogen de baten die uitstijgen boven het gemiddelde houden. Komt er minder binnen dan de norm, dan is dit voor rekening van de gemeente.</p> <p>Het Ministerie van SZW heeft de macronorm vastgesteld op 54,9% voor de jaren 2013-2015. Dit percentage is vastgesteld op basis van de werkelijke ontvangen rente en aflossing bedrijfskapitaal over de laatste 5 jaar. Op basis van de norm moeten wij in 2013 ongeveer 0,8 miljoen euro aan rente en aflossing binnenhalen om geen financieel nadeel te ondervinden.</p> <p>Groningen heeft op dit punt ten opzichte van andere gemeenten een nadeel omdat wij de ontvangsten t/m 2010 niet op de juiste manier hebben verantwoord richting het ministerie. De verantwoording is vanaf 2011 aangepast. Op basis van de zuivere inkomsten over de afgelopen 5 jaar was de norm voor 2013 vastgesteld op 0,5 miljoen euro. Dit betekent dat wij een nadeel ondervinden van 0,3 miljoen euro. Aangezien de norminkomsten per jaar worden vastgesteld over het gemiddelde van de vijf voorafgaande jaren hebben we hier nog tot 2017 nadeel van. In 2014 loopt het nadeel terug naar 0,25 miljoen euro om vervolgens een jaar later verder te dalen naar bijna 0,2 miljoen euro. In de jaren 2016 en 2017 neemt het nadeel waarschijnlijk verder af.</p> <p>De kans van slagen om de verantwoording over voorgaande jaren nog te corrigeren is nihil. Wij hebben het nadeel meegenomen in het meerjarenbeeld 2014-2017</p>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 4

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In deze paragraaf geven wij inzicht in het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Er wordt ingegaan op het gewenste onderhoudsniveau, de hieruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting. Eerst bespreken we de hoofdzaken van het Beheerplan Openbare Ruimte Groningen (BORG). Vervolgens besteden we aandacht aan het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Onderdelen

- Beheer Openbare Ruimte
- Gemeentelijke gebouwen

Onderdeel 1

Beheer Openbare Ruimte

Onze gemeente heeft een oppervlakte van 8.400 hectare. Een deel hiervan is in bezit en daarmee dus ook in onderhoud. Het gaat dan om wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, groen, riolering, kunstwerken, water en overige kapitaalgoederen (vooral gebouwen). Het beleid voor het niveau van onderhoud van openbare ruimte kapitaalgoederen is vastgelegd in het BORG (Beheer Openbare Ruimte Groningen). Hierin staan streefniveaus voor de onderhoudstoestand van de te onderhouden openbare ruimte. Voor kapitaalgoederen die niet onder het BORG vallen, wordt door de diensten een onderhoudsplan opgesteld. In het programma Onderhoud en beheer openbare ruimte wordt ingegaan op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en infrastructuur. Hierna worden per BORG-onderdeel enkele hoofdzaken beschreven.

Wegen

Het voor 2012 opgestelde programma grootonderhoud wegen is uitgevoerd. De gemiddelde BORG-score in 2012 voor verhardingen was met 89% en daarmee opnieuw iets hoger dan het jaar daarvoor.

Openbare verlichting

Het onderhoud aan de openbare verlichting wordt de laatste jaren gekenmerkt door een groot aantal kabelstoringen. Deze storingen worden veroorzaakt doordat de oudere kabels aan het eind van hun levensduur en dus aan vervanging toe zijn. In 2012 zijn we begonnen met de vervanging van deze oude verlichtingskabels.

Groen- en speelvoorzieningen

Het deelprogramma groen- en speelvoorzieningen omvat maatregelen uit het bomenstructuurplan en grootonderhoud aan beplantingen en speelvoorzieningen. In 2012 is de boomstructuur in een aantal straten verbeterd. In dit verjaarslag heeft de kastanjeziekte zich in onze stad snel uitgebreid. Om de veiligheid te kunnen waarborgen, hebben we in de hele stad diverse zieke kastanjes moeten kappen. Bij het grootonderhoud aan groen knapten we op diverse plekken in Hoogkerk de groeninrichting op en werden diverse binnenpleintjes in Selwerd gerenoveerd. Bij de speelvoorzieningen is vooral ingezet op vervanging van versleten speeltoestellen in Noorddijk en Noordwest. Groen scoort in de BORG- schouw 2012 gemiddeld 90%.

Riolering

Dit programma verzorgt het beheer en onderhoud van de gemeentelijke riolering en past het aan bij de wettelijke eisen (basisinspanning en zorgplicht). Het Gemeentelijk Riolering en Water Plan 2009-2013 (GRP) vormt het toetsingskader. Gezien de leeftijdsopbouw van het Groninger rioelstelsel en een gemiddelde levensduur van 80 jaar moet jaarlijks een deel van het rioel worden vervangen. In 2012 is de rioelvervangings in Bloemenbuurt/Blauwe Dorp en in de Admiraal de Ruyterlaan uitgevoerd. De rioelreparatie in de Schildersbuurt (fase 2) is in 2012 volop in uitvoering en fase 1 van de sanering in de Rivierenbuurt is afgerond. Enkele deelprojecten van het project Waterslag II zijn uitgevoerd en het gemaal Selwerd is gerenoveerd. Tot slot hebben we in 2012 de wateroverlast in de Meeuwerderweg aangepakt door de aanleg van een nieuwe rioelleiding.

Kunstwerken

Voor de instandhouding van de civiele kunstwerken is in 2012 preventief onderhoud aan diverse bruggen uitgevoerd. Omdat het Herewegspoorviaduct aan vervanging toe is, hebben we in ook in 2012 regelmatig inspecties uitgevoerd en zijn op enkele plaatsen delen hersteld of vervangen.

Water

De oevers van diverse waterwegen en kanaalvakken zijn hard toe aan onderhoud. In 2012 hebben wij de renovatie van de Sluiskade afgerond. Verder is de kade Damsterdiep vernieuwd en startte de renovatie van de kade aan het Oosterhamrikkanaal.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Onderdeel 2

Gemeentelijke gebouwen

Dienst	Onderhoudsbudget					
	Boekwaarde	Boekwaarde	Meerjarenpl	Voorziening	Begroting	Rekening
	1-1-2012	31-12-2012		31-12-2012	2012	2012
BSD (*)	29.508	29.508	aanwezig	125	105	224
DIA	14.156	17.004	aanwezig	456	427	426
Iederz	3.822	4.060	aanwezig	0	500	521
HVD	10.064	10.676	aanwezig	1.020	296	527
MD	6.059	5.824	aanwezig	1.442	374	338
OCSW	187.935	188.121	aanwezig	369	7.399	7.474
ROEZ	15.184	14.999	aanwezig	1.140	365	322
SOZAWE	-	-		0	0	0
Totaal	266.728	270.192		4.552	9.466	9.832
Totaal verzekerde waarde		984.816				

(*) Bij de BSD is de herbouwwaarde vermeld. De boekwaarde is 0 euro

BSD

Voor de onderhoudsvoorziening ten behoeve van het Stadhuis, het Goudkantoor en de Waagstraat wordt jaarlijks een update gemaakt van het meerjarig onderhoudsprogramma. In de afgelopen jaren kon bij tegenvallers op het onderhoudsprogramma, binnen de Bestuursdienstbegroting ruimte gevonden worden om deze tegenvallers op te vangen. Inmiddels wordt een afweging gemaakt welk onderhoud noodzakelijk is.

DIA

In het afgelopen jaar is de revitalisatie van het pand de Prefectenhof zo goed als afgerond. Het pand is opgeleverd en ingericht op basis van een flexibel kantoorconcept. In verband met de revitalisatie is op een aantal onderdelen het onderhoud uitgesteld. Dat is ten dele in de eindfase van de revitalisatie alsnog uitgevoerd of wordt binnenkort opgepakt. Hiervoor zijn nog voldoende middelen in de voorziening grootonderhoud beschikbaar. Op korte termijn zal een nieuwe onderhoudsinspectie van het pand plaatsvinden. Op basis van deze inspectie zal een nieuw meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld. Dit zal conform de concernbreed gehanteerde methodiek plaatsvinden. Dezelfde methodiek zal gelden voor het pand aan de Trompsingel. Op basis van de omvang van de voorziening en van beide meerjarenonderhoudsplannen kunnen de financiële gevolgen voor het onderhoud in kaart worden gebracht.

Iederz

Het gebruikelijke facilitaire budget voor onderhoud, in 2012 0,7 miljoen euro, is alleen voldoende voor licht regulier onderhoudswerk. Circa 0,35 miljoen euro hiervan wordt ingezet voor contractueel vastgelegd (meerjarig). Het andere deel is noodzakelijk voor beperkte aanpassingen als gevolg van incidentele gebreken en kleine bouwkundige werkzaamheden.

HVD

Voor alle drie panden zijn actuele onderhoudsplannen (uit 2012) voorhanden. De hierop betrekking hebbende onderhoudsvoorzieningen zijn toereikend voor deze plannen. In 2013 zullen de plannen weer worden ververst. De dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen is in 2012 verhoogd naar aanleiding van de aanpassing van de afschrijvingsystematiek ten aanzien van de panden.

MD

In 2012 heeft de Milieudienst het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Dit is gebeurd naar aanleiding van de invoering van een nieuwe afschrijvingsmethode voor gebouwen. Voor kernvastgoed is de restwaardemethode ingevoerd. In verband met de langere afschrijvingstermijn voor gebouwen (50 jaar) is het meerjarenonderhoudsplan aangevuld met onder andere de vervanging van installaties en overige grote kostenposten in de periode tot en met 2038. De verlenging van de afschrijvingstermijn op gebouwen en installaties levert een besparing op van 145 duizend euro per jaar. Daartegenover staat een structurele verhoging van de dotatie voor grootonderhoud van 100 duizend euro. In de desbetreffende begrotingswijziging is rekening gehouden met het wegleffect van ongeveer 50%. Verder zijn in 2012 de herstelwerkzaamheden in het kader van grootonderhoud aan de stallingsvloer en de zoutloods uitgevoerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OCSW

OCSW is in het (economisch en/of juridisch) bezit van een grote hoeveelheid kapitaalgoederen. De onderhoudsbehoefte voor de gemeentelijke schoolgebouwen, de vensterscholen, de sociaal culturele accommodaties, de sportaccommodaties, culturele accommodaties enz., is in de vorm van meerjarenplanningen in beeld gebracht. De voor het onderhoud noodzakelijke budgetten zijn opgenomen onder de verschillende begrotingsonderdelen.

Dienst	Onderhoudsbudget					
	Boekwaarde	Boekwaarde	Meerjarenpla	Voorziening	Begroting	Rekening
	1-1-2012	31-12-2012		31-12-2012	2012	2012
Schoolgebouwen economisch onderhoud	77.713	123.561	n.v.t	n.v.t	2.067	2.044
Oosterpoort/Stadsschouwburg	5.907	6.536	10 jaar		55	269
Vensterschool	7.031	7.183	20 jaar		162	261
Muziekschool	102	76	10 jaar		152	46
NDE	424	409	10 jaar	n.v.t		54
Voormalige schoolgebouwen	800	757	10 jaar	n.v.t		140
MIOP sport en recreatie	40.803	37.006	10 jaar	n.v.t		4.338
Welzijnsaccommodaties	4.431	5.633	10 jaar	n.v.t		130
Overige activa	998	761	n.v.t	n.v.t		94
Onderhanden werk	49.726	6.199	n.v.t	n.v.t		
Totaal	187.935	188.121		369	7.399	7.474

Schoolgebouwen en vergoedingen onderhoud via programma onderwijshuisvesting

In de onderwijswetgeving is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan schoolgebouwen van het onderwijs bij de schoolbesturen gelegd. De schoolbesturen ontvangen voor het regulier onderhoud in de lumpsum rechtstreeks de vergoedingen van het rijk. Voor het groot- zogenaamd buitenonderhoud kan het onderwijs een beroep doen op de lokale overheid (goedkeuring en bekostiging van onderhoudsvoorzieningen). Een deel van de gemeentelijke middelen voor onderwijshuisvesting is structureel beschikbaar voor het realiseren van voorzieningen in het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Uit een in 2009 ingesteld onderzoek (0-meting) blijkt, dat het onderhoudsniveau van de gebouwen van het openbaar en bijzonder onderwijs op een gemiddeld goed en verantwoord niveau ligt. In 2012 is een start gemaakt met het verbeteren van het binnenklimaat van de bestaande scholen. Ook is met het visiedocument 'Op naar schoolgebouwen van de toekomst' het accent gelegd op renovatie en onderwijskundige verbetering van schoolgebouwen voor basis- en speciaal onderwijs.

Sociaal culturele accommodaties

Van de 32 sociaal culturele accommodaties is de gemeente van 19 eigenaar van het gebouw (60%). Overeenkomstig de sociaal culturele accommodatienota wordt voor het grootonderhoud aan de sociaal culturele accommodaties een normbedrag per m2 bruto vloeroppervlak bestemd. Ook wordt een bedrag bestemd voor het grootonderhoud van voormalige welzijnspanen. Deze panden worden aan derden verhuurd.

De Oosterpoort en de Stadsschouwburg

Het regulier onderhoud gebouwen en de vervangingsinvesteringen worden planmatig op basis van het in 2010 door de raad vastgestelde investerings- en onderhoudsplan gerealiseerd. Iedere 6 jaren stelt de raad dit plan vast. In 2012 hebben wij onder meer de volgende noodzakelijke activiteiten uitgevoerd:

- In de Stadsschouwburg is het brandscherm brandvertragend gemaakt. Dit was noodzakelijk, omdat de sprinklerinstallatie op basis van nieuwe wet- en regelgeving is komen te vervallen.
- In De Oosterpoort is een eerste aanzet gemaakt in de verbetering van de akoestiek en werkomstandigheden bij het changeren voor het technisch personeel. Een en ander kon in 2012 niet volledig worden uitgevoerd vanwege de door asbestproblemen onverwacht noodzakelijke sanering en vernieuwing van de luchtbehandeling van de grote zaal van De Oosterpoort. Wel zijn geluidsabsorberende materialen en wandpanelen ten behoeve van versterkte (pop) muziek in 2012 geplaatst. We kunnen nu, als enige concertzaal in de wereld, de zaal die in oorsprong gebouwd is voor klassieke muziek in enkele minuten omtoveren tot een popzaal met veel absorptie. Naast een merkbaar betere akoestiek scheelt dat bovendien inzet van personeel onder duidelijk betere werkomstandigheden.
- Verder hebben wij in 2012 onderdelen van de trekkenwand in de Stadsschouwburg moeten vervangen mede vanwege het moeten voldoen aan het veiligheidsniveau SIL 3.
- In het voorjaar van 2012 troffen we asbesthoudende cementdeeltjes op het plafond van de grote zaal van De Oosterpoort aan. De noodzakelijke sanering en het aanbrengen van een nieuw luchtbehandelingssysteem is in de zomer van 2012 gerealiseerd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De noodzakelijke renovatie van het casco van de Stadsschouwburg hebben wij in 2012 niet kunnen uitvoeren. In de begroting was hiervoor geen budget beschikbaar. Dat betekent dat wij ons op dit moment herbezinnen op de inzet van middelen en de daaraan verbonden keuzes.

Sportaccommodaties

Ieder jaar wordt een enorme inzet gepleegd om de sportaccommodaties op peil te houden. Dat hebben we ook in 2012 gedaan. Zowel door onderhoud als door vervangingsinvesteringen. Er is in 2012 een groot aantal onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, variërend van schilderwerk tot cultuurtechnische werkzaamheden voor sportvelden en de bijbehorende infrastructuur. We noemen:

- renovatie van de atletiekbaan;
- cultuurtechnisch onderhoud recreatiegebied Kardinging;
- aanpak natuurgrasveld sportpark De Kring;
- vervanging kunstgrasmat sportpark Westend;
- kleedkamers sporthal De Brug.

Uitgangspunt is om onze sportaccommodaties veilig, heel en schoon te houden. In 2012 verrichtten we daarom enkele specifieke aanpassingen aan de accommodaties. Het gaat hier bijvoorbeeld om verwijdering van asbestplaten en de aanpak van de brandveiligheid. Verder zijn in 2012 enkele oude gymlokalen vervangen door nieuwbouw en is uitbreiding gerealiseerd:

- aan de Maresiusstraat is het gymlokaal na de brand opnieuw in gebruik genomen;
- aan de Semmelweisstraat is nieuwbouw gepleegd ter vervanging van het gymlokaal aan de Boerhaavelaan;
- in de nieuwe wijk Reitdiep is een nieuw gymlokaal gerealiseerd.

Ook is het gymlokaal aan de Siersteenlaan zodanig aangepast dat het ook voor de avondverhuur geschikt is. Deze lokaliteit is in pandig in de Vensterschool Vinkhuizen en op de eerste etage gesitueerd. Tot 2013 hebben de gebruikers van de Vensterschool het gymlokaal zelf beheerd. Nu ligt dat bij de Werkmaatschappij Sport & Recreatie.

De door de raad in 2008 vastgestelde nota 'Sport op Orde' stelt ons verder in staat om bij de bouw van nieuwe voorzieningen en (groot) onderhoud ook nadrukkelijk aandacht te besteden aan duurzaamheid. Zo is in 2011 gestart met een breed onderzoek naar energiebesparende maatregelen binnen onze sportaccommodaties. Er zijn zonnecollectoren geplaatst en in de voorbereiding van de renovatie van fase II sportcentrum Kardinging zullen energiebesparende maatregelen worden meegenomen. De planvorming van de tweede fase renovatie sportcentrum Kardinging is in 2012 afgerond. Deze plannen zullen in 2013 aan de raad worden voorgelegd.

RO/EZ

Huisvesting RO/EZ

Het Meer Jaren Plan Groot Onderhoud (MJP) is de onderbouwing voor de voorziening grootonderhoud. Deze voorziening is bedoeld als equalisatie voor kosten met betrekking tot personeelsonderkomens. In 2012 is het grootonderhoud van de dienst RO/EZ uitgezet bij de afdeling accommodatieplanning van OCSW. Voor 2012 was een onttrekking begroot aan de voorziening grootonderhoud van 210 duizend euro. Dit bedrag bestaat uit 22 duizend euro aan interne uren opdrachtbegeleiding bij OCSW en uit 188 duizend euro aan extern uitgezette opdrachten. In 2012 is werkelijk voor 167 duizend euro aan facturen geboekt. Het eindsaldo 2012 in de voorziening is daarom 42 duizend hoger dan begroot. Uit dit saldo wordt in 2013 nog 22 duizend euro aan kosten van de begeleidingsuren OCSW met betrekking tot 2012 geboekt. De reden hiervoor is dat de verkeningsdeclaratie in 2013 is aangeleverd. Per saldo blijft in de voorziening een bedrag van 20 duizend euro ten opzichte van de begrote onttrekking. Een kleine overdekking is gewenst, omdat in het meerjarenplan wordt gewerkt met kengetallen op basis van ervaringscijfers die kunnen afwijken van de werkelijke kosten als gevolg van inflatie en indexeringen.

Groninger Museum

Ingenieursbureau Oranjewoud heeft in onze opdracht een second opinion uitgevoerd op de onderhoudsplanning van het Groninger Museum (MOP 2012-2022). De berekeningen van de kosten van onderhoud door Oranjewoud wijken niet of nauwelijks af van de bedragen die zijn opgenomen in het MOP. Uitgaande van het huidige MOP is de hoogte van de voorziening Museum per ultimo 2012 toereikend voor de verwachte uitgaven aan onderhoud Groninger Museum in de periode 2013-2022.

SOZawe

De dienst SoZaWe heeft geen eigen panden en het opstellen van onderhoudsplannen is daarom ook niet aan de orde.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 5

FINANCIERING

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen

- Algemene ontwikkelingen
- Rente-ontwikkeling
- Risicobeheer
- Gemeentefinanciering

Onderdeel 1

Algemene ontwikkelingen

Treasurystatuut

Het Treasurystatuut wordt telkens voor een termijn van twee jaren opgesteld. Daarmee is voor de gemeente Groningen nadere invulling gegeven aan de wettelijke kaders van de wet Fido. Op 25 april 2012 heeft de gemeenteraad het Treasurystatuut 2012-2013 vastgesteld. Aanvullend op het statuut heeft gemeenteraad op 31 oktober de limiet aan te trekken langlopende geldleningen verhoogd.

Regelgeving en processen Treasury

De gemeente Groningen wil haar toegang tot de kapitaalmarkt tegen concurrerende rentetarieven graag waarborgen. Daarom heeft het college besloten gebruik te maken van deelname aan het recent vernieuwde Medium Term Note programma (MTN) van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Dat is een financieringsmethode met verhandelbaar schuldpapier, een soort obligaties met looptijden van twee tot dertig jaar. Inmiddels is 40 miljoen euro onder het programma aangetrokken.

Het Rijk en de medeoverheden hebben begin 2013 een akkoord bereikt over een aantal zaken op het terrein van de overheidsfinanciën.

Hierbij gaat het onder meer over Schatkistbankieren en de Wet HOF.

Het voorstel tot het invoeren van Schatkistbankieren in 2013 betekent dat de gemeente verplicht wordt tot het aanhouden van tegoeden in de schatkist. Tot en met 2012 konden eventuele tegoeden nog aanhouden worden bij banken naar keuze tegen marktconforme rente/rendementen. Sinds 2008 is de gemeente Groningen netto lener. Dit betekent dat de gemeente Groningen een schuldbestand heeft die gefinancierd moet worden en gemiddeld niet beschikt over tegoeden.

Met het wetsvoorstel Houdbare Overheidsfinanciën verankert het rijk Europese afspraken over het EMU-saldo en de middellange termijn doelstelling daarvoor in nationale wetgeving. Ook vraagt het rijk van decentrale overheden een gelijkwaardige bijdrage aan de beperking van het EMU-tekort. Voor 2013 bedraagt het maximale EMU-tekort voor decentrale overheden 0,5% van het BBP, waarvan 0,38% voor gemeenten. Duidelijk is dat het wetsvoorstel, zeker op wat langere termijn, de mogelijke investeringsomvang door decentrale overheden beperkt.

Kritisch bankieren

Onder kritisch bankieren wordt verstaan het lenen bij banken die belegd geld gebruiken voor de financiering van projecten die in het teken staan van duurzaamheid, bescherming van het milieu en dergelijke. In Nederland kennen we twee banken die "kritisch" genoemd kunnen worden: ASN en Triodos. Op 30 maart 2005 heeft de raad besloten om met ingang van 2005 voor 25 miljoen euro per jaar 'kritische' leningen aan te trekken, waarbij de rente maximaal 0,15% hoger mag zijn dan bij marktconforme leningen. Net als in 2011 bleken er geen mogelijkheden om tot invulling te komen.

Beoordeling kredietwaardigheid tegenpartijen leningen u/g

In het afgelopen jaar is de onkredietwaardigheid onder druk van de recessie iets toegenomen. Aan de hand van jaarcijfers van de tegenpartijen wordt jaarlijks een analyse uitgevoerd voor de beoordeling van hun kredietwaardigheid. Bij de meeste partijen beperkt de beoordeling van de kredietwaardigheid zich tot het uitvoeren van een ratio-analyse.

Uitkomst van de beoordeling 2012 is dat twee tegenpartijen aan wie leningen zijn verstrekt als minder kredietwaardig moeten worden aangemerkt. Per ultimo 2012 is de boekwaarde van de leningen aan deze twee partijen 795 duizend euro. Op de totale uitgezette portefeuille per 31 december 2012 van 232,6 miljoen euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

bedraagt dit risico 0,3%. Voor de beoordeling of een voorziening moet worden getroffen, zijn gesprekken gevoerd met de betreffende partijen. De uitkomst van de gesprekken is dat vooralsnog geen voorziening getroffen hoeft te worden.

Voor de vordering op TCN/SIG is inmiddels wel een voorziening getroffen. Omdat deze partij in faillissement verkeert, is de achtergestelde lening inclusief achterstallige rente als dubieuze vordering in de balans opgenomen. De vordering bedraagt 6,7 miljoen euro.

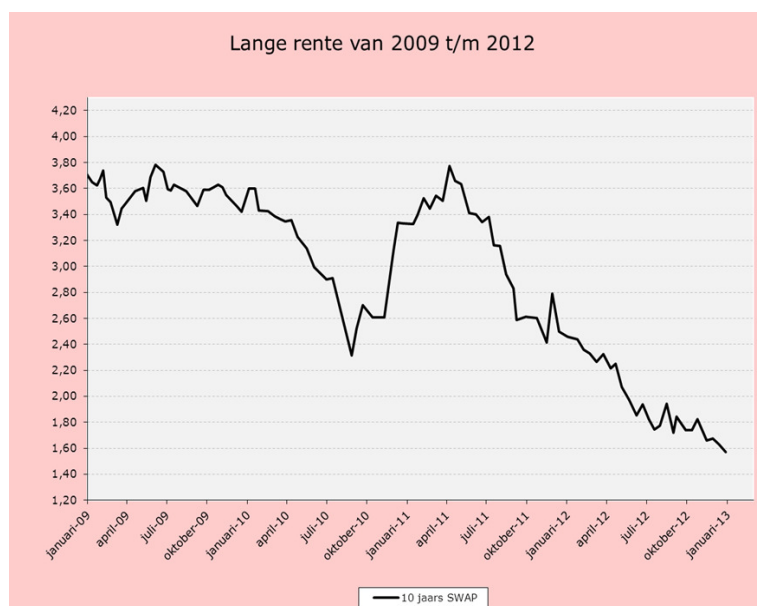
Onderdeel 2

Rente-ontwikkeling

In 2012 werd duidelijk dat de schuldencrisis en daardoor de economische recessie hardnekkig is. De Europese Centrale Bank voerde een ruim monetair beleid en verlaagde de refirente halverwege het jaar naar 0,75%. Zowel de lange als de korte rente zijn onder deze omstandigheden fors gedaald.

Lange rente

De volgende grafiek laat het renteverloop van de lange rente (10-jaar SWAP) voor de periode 1 januari 2009 tot en met 31 december 2012 zien.

De lange rente is in 2012 gestaag gedaald van 2,46% begin 2012 tot 1,57% ultimo 2012. De opslagen die Gemeenten betalen boven de 10-jaars SWAP blijven historisch hoog. In 2012 werd er 1,00% extra betaald. De bovengenoemde lage rentes waren in de begroting niet voorzien. Tijdens het opstellen in 2011 was er nog sprake van een licht economisch herstel.

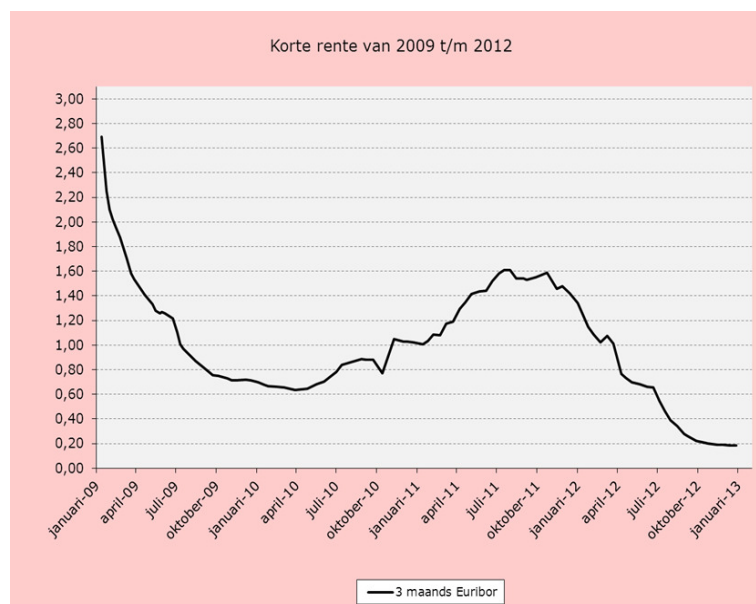
Gehanteerde rentepercentages 2012: lange rente

Rente langlopende leningen o/g	4,45%
Rente omslagpercentage	3,80%
Rente reserves en voorzieningen	2,30%

Korte rente

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Het beeld van de korte rente is gebaseerd op cijfers van 3-maands EURIBOR, de officiële rente van de Europese Centrale Bank. In de onderstaande grafiek zijn de gegevens vanaf 1 januari 2009 tot en met 31 december 2012 verwerkt. De korte rente daalt in 2012 gestaag tot 0,19%.

Evenals in voorgaande jaren is in 2012 een (limitatief) deel van de lange financieringsbehoefte gefinancierd met beschikbare korte middelen. Bij deze vorm van financiering wordt overtollig kort vermogen niet volledig uitgezet op de geldmarkt, maar ingezet ter dekking van de lange financieringsbehoefte. Dit levert rentevoordelen op. Het korte geld was veel goedkoper dan het lange geld, respectievelijk 0,32% en 3,01%. Met de Bank Nederlandse Gemeenten en de ABN AMRO bank zijn overeenkomsten afgesloten om over het tegoed c.q. het tekort op de bankrekeningen van de gemeente Groningen een geldmarkt-conform tarief vergoed te krijgen c.q. te betalen. In 2012 was dit 0,73%. In 2012 is er geen overschot uitgezet (in de vorm van een deposito). Wel zijn er achttien kasgeldleningen aangetrokken. De vergoeding die wij op deze leningen hebben betaald bedroeg gemiddeld 0,20%.

Gehanteerde rentepercentages 2012: korte rente

Rente rekening courant diensten	1,70%
Rente rekening courant faciliteit derden	1,35%
Rente kortgeldpositie	3,60%

Rente omslag Percentage

Het Rente Omslagpercentage (ROP) is van 2001 (6,70%) tot 2012 (3,80%) gestaag gedaald. Voor 2013 bedraagt het ROP 3,35%.

Onderdeel 3

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het risicoprofiel van de organisatie. Tevens wordt ingegaan op de gegevens die uit hoofde van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Limieten financiering

Ter beperking van renterisico's gelden voor zowel de korte als de lange geldpositie limieten. Het betreft hier wettelijke limieten en eigen limieten. De limieten zijn omschreven in het Treasurystatuut.

Limietenoverzicht (bedragen in miljoenen euro)	2011	2012
Limieten kort geld		
Kasgeldlimiet	74	73
Korte mismatch	111	107
Limieten lang geld		
Lange mismatch	15	15
Renterisiconorm	173	172
Vaste financiering	100	100
Vervroegde aflossing langlopende leningen	-	-

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld van de gemeente mag maximaal 8,50% bedragen van het begrotingstotaal van de gemeentebegroting. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet 2012 bedraagt 73 miljoen euro en blijkt het hele jaar ruim te zijn onderschreden.

Modelstaat A: Kasgeldlimiet	Bedragen x € 1.000,-			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1) Omvang vlottende korte schuld	52.150	64.838	62.656	72.534
- opgenomen gelden < 1 jaar	-	-	-	-
- schuld in rekeningcourant	8.294	17.006	12.612	36.748
- gestortegelden door derden < 1 jaar	5.523	4.499	8.377	5.786
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	38.333	43.333	41.667	30.000
(2) Vlottende middelen	4.076	2.896	3.736	1.815
contante gelden in kas	-	-	-	-
- tegoeden in rekeningcourant	4.076	2.896	3.736	1.815
- overige uistaande gelden < 1 jaar	-	-	-	-
(3) Totaal netto vlottende schuld (1)-(2)	48.074	61.942	58.920	70.719
(4) Toegestane Kasgeldlimiet	73.000	73.000	73.000	73.000
(5) Ruimte onder de kasgeldlimiet	24.926	11.058	14.080	2.281
(6) Begrotingstotaal	860.870	860.870	860.870	860.870
(7) Percentage regeling	8.5%	8.5%	8.5%	8.5%
(4) Kasgeldlimiet (6*7)	73.000	73.000	73.000	73.000

Korte Mismatch-limiet

Gedurende het jaar wordt een deel van de kortlopende middelen gebruikt voor dekking van het lange financieringsstekort. Dit is voordelig omdat de korte rente over het algemeen lager is dan de lange rente. Omdat deze mismatch-financiering leidt tot een vergroting van het renterisico (het risico dat bij een stijgende of hoge rente geconsolideerd moet worden) mag, rekening houdend met een ijzeren voorraad aan korte middelen, maximaal 25% van de netto vaste schuld, ofwel 107 miljoen euro met kort geld worden gefinancierd. In 2012 is er in het derde kwartaal een overschrijding van deze limiet geweest. De raadscommissie is hierover destijds geïnformeerd. Begin juli is een financieringsvoorstel voorgelegd aan het Treasury Overleg. Gelet op de toen voorziene overschrijding van de korte mismatchlimiet is besloten een langlopende lening aan te trekken van 15 miljoen euro. Het begin juli opgemaakte financieringsvoorstel hield echter onvoldoende rekening met de verwerking van de afwikkeling van het rekening resultaat 2011 en de daarmee gemoeide mutaties in de reservepositie per valuta 1 juli 2012. Door het aantrekken van een langlopende geldlening van 25 miljoen euro per 24 augustus 2012 is de overschrijding opgeheven. De daarop volgende lening is aangetrokken per 2 november vlak na het verkrijgen van het extra mandaat. In de periode kort voor 2 november is de limiet wederom kort overschreden. Ook deze overschrijding is gemeld in de raadscommissie.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingstotaal. In modelstaat B wordt het renterisico op de vaste schuld berekend. Het renterisico op de vaste schuld is in 2012 onder de wettelijke norm is gebleven.

Modelstaat B: Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld 2012-2015	Bedragen x € 1,000,-			
	2012	2013	2014	2015
1. Rente herziening	16.374	3.684	4.092	3.654
2. Aflossingen	16.330	17.237	57.204	41.683
3. Renterisico	32.704	20.921	61.296	45.337
4. Renterisiconorm	172.174	172.174	172.174	172.174
5. Ruimte onder renterisiconorm	139.470	151.253	110.878	126.837
4a. Het bij ministriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
4b. Begrotingstotaal jaar 2012	860.870	860.870	860.870	860.870
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	172.174	172.174	172.174	172.174

Lange mismatch-limiet

Van de korte vermogensbehoefte mag een bedrag tot maximaal 5% van de netto opgenomen vaste schuld met langlopende leningen worden gefinancierd. Dit is in 2012 niet gebeurd.

Vaste financiering

De limiet vaste financiering is de limiet voor de jaarlijkse opname van langlopende leningen voor de vaste financiering van gemeentelijke activiteiten. Deze is in het Treasury Statuut 2012-2013 bepaald op 100 miljoen euro. In 2012 heeft de Raad ingestemd met een verruiming met 50 miljoen euro. In 2012 is er voor 150 miljoen euro aan leningen aangetrokken.

Vervroegde aflossing langlopende leningen

In 2012 is niet vervroegd afgelost op lang lopende gemeentelijke leningen.

Kredietrisico's op verstrekte gelden

Onderstaand onderdeel geeft de kredietrisico's op verstrekte gelden weer. Het betreft verstrekte leningen als uitgezet kasgeld en overige creditposities bij financiële instellingen. Hierbij zijn de uitgezette bedragen per risicogroep aangegeven.

Kredietrisico op verstrekte gelden	Bedragen x € 1,000,-	
Risicogroep	Restantschuld	%
Gemeenten/ Provincies		
Gemeentelijke Grondexploitatie	278.500	54,4%
Overheidsbanken	-	
Woningcorporaties met garantie WSW	191.061	37,3%
Semie overheidsinstellingen	5.882	1,1%
Financiële instellingen (AA en hoger)	586	0,1%
Overige toegestane instellingen volgens Treasury statuut	35.686	7,0%
Niet toegestane instellingen volgens Treasury statuut	-	
Totaal	511.715	100%

Conform het raadsbesluit 'Meerstad, vernieuwd, verstandig en met vertrouwen vooruit' zijn de bestaande leningen ter grootte van 160 miljoen euro, overgenomen van de GEMM CV en tegen andere condities opnieuw verstrekt aan de GEMM CV. In 2012 is aanvullend 115 miljoen aan nieuwe langlopende leningen en 3,5 miljoen aan kortlopende leningen aan de GEMM CV verstrekt. De borgstelling groot 231 miljoen euro is komen te vervallen.

Ten opzichte van de begroting is de portefeuille voor de Woningcorporaties met 26 miljoen euro teruggelopen. Ultimo 2012 werden er vrijwel geen tegoeden aangehouden bij financiële instellingen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Onderdeel 4

Gemeentefinanciering

Leningenportefeuille

Dit onderdeel geeft inzicht in de samenstelling en de grootte van de opgenomen (OG) leningen

Mutaties in Leningenportefeuille (OG)	Bedragen x € 1,000,-	
	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2012	653.865	4,30%
Nieuwe leningen	425.450	3,01%
Reguliere aflossingen	49.842	4,61%
Vervroegde aflossingen	12.171	5,76%
Renteaanpassing (oud percentage)	13.906	4,73%
Renteaanpassing (nieuw percentage)	13.906	2,68%
Totaal	1.017.302	3,82%

De nieuwe leningen betreffen:

- Acht consolidatieleningen van 150 miljoen euro in totaal;
- Gemachte financiering Meerstad 275 miljoen euro;
- Overig 450 duizend euro.

Uitzettingen

Dit onderdeel geeft inzicht in de samenstelling en de grootte van de uitgezette (UG) leningen

Mutaties in Leningenportefeuille (UG)	Bedragen x € 1,000,-	
	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2012	268.271	4,59%
Nieuwe leningen	275.648	3,74%
Reguliere aflossingen	24.172	5,05%
Vervroegde aflossingen	12.171	5,76%
Renteaanpassing (oud percentage)	13.906	4,73%
Renteaanpassing (nieuw percentage)	13.906	2,68%
Totaal	507.576	4,04%

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 6

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen van de gemeente zijn de deelnemingen (NV's/BV's), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de deelneming of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Verbonden partijen voeren (deels) beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen doen. De gemeente blijft echter eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. In het duale stelsel heeft het college de bevoegdheid om tot deelnemingen te besluiten, voor uw raad geldt er een kaderstellende en controlerende taak.

In oktober 2003 heeft uw raad een nota Verbonden Partijen vastgesteld. In de nota wordt een kader gegeven voor het aangaan van nieuwe deelnemingen en het voortzetten van bestaande deelnemingen. Daarnaast zijn criteria ontwikkeld voor de vertegenwoordiging vanuit de gemeente: welke persoon gaat onder welke voorwaarden de gemeente vertegenwoordigen in het bestuur van een private organisatie. Hierbij is met name gekeken naar eventuele belangenverstrengeling die voor een bestuurder van de gemeente kan optreden door tevens als bestuurder van een NV of BV op te treden.

Jaarlijks bij de rekening geeft het college een lijst met de verbonden partijen van de gemeente met een aantal kenmerken. In bijlage 8.10 treft u dit overzicht aan. Hieronder gaan we nader in op de ontwikkelingen die in 2012 bij de verbonden partijen hebben plaatsgevonden.

NV Waterbedrijf Groningen

In de statuten is bepaald dat het recht om aandelen te verwerven is gebaseerd op het aantal inwoners: per 2.500 inwoners 1 aandeel. In maart 2012 hebben wij, naar aanleiding van groei van ons inwoneraantal, besloten 3 extra aandelen Waterbedrijf te kopen. Deze aankoop is in april 2012 geëffectueerd. Het belang bedraagt daarmee 68 aandelen à 36 duizend euro en 9 aandelen à 500 euro;

Gemeenschappelijke regeling Groninger Archieven te Groningen

Als onderdeel van het Bestuursakkoord 2011-2015 zijn de provincies per 1 januari 2012 samen 5 miljoen euro gaan meebetalen aan de Regionaal Historische Centra, voor beheer en toegankelijkheid van het archief van de provincies. Tegelijkertijd is de rijksbijdrage met hetzelfde bedrag gekort. Voor Groningen betekent dit dat de provincie structureel voor ruim 400 duizend euro bijdraagt aan de Groninger Archieven en dat de rijksbijdrage met hetzelfde bedrag is gekort. Daarnaast is de Groninger Archieven een bezuiniging opgelegd van 45 duizend euro als hun aandeel in de korting op de rijksbijdrage aan het Nationaal Archief.

GEMM CV en GEMM BV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad)

De gemeente Groningen is enig aandeelhouder geworden van de GEMM CV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad). De stichting ten behoeve van kapitaaldeelname in de GEMM CV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad) en de Stichting ten behoeve van bundeling van zeggenschap in GEMM Beheer BV zijn opgeheven. Nieuwe verbonden partijen zijn de GEMM CV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad) te Groningen en de GEMM Beheer BV te Harkstede.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Paragraaf 7

GRONDBELEID

In deze paragraaf geven wij inzicht in het grondbeleid van de gemeente Groningen

Onderdelen

- Visie
- Uitvoering
- Resultaten en reserve grondzaken
- Risico's van het grondbedrijf in relatie tot de reserve grondzaken en risicobeheersing
- Sturing en verantwoording

Onderdeel 1

Visie

Het grondbeleid speelt een belangrijke rol bij het realiseren van de ambities van de stad. De centrale doelstelling hierbij is het zodanig sturing geven aan de inzet en het gebruik van grond dat daarmee ruimtelijke en sectorale doelstellingen (bijvoorbeeld ten aanzien van wonen, werken, natuur en recreatie, zorg en onderwijs) kunnen worden gerealiseerd. Het grondbeleid is daarmee ondersteunend aan andere sectoren en staat niet op zichzelf.

De nota's grondbeleid 2010-2014, grondprijzenbeleid 2010-2012, richtlijnen herziening grondexploitaties en resultaatbepaling en de nota "Gemeenteraad aan het stuur" vormen de kaders voor het voeren van het grondbeleid. Meer nog dan door deze kaders, wordt het resultaat van het grondbedrijf bepaald door de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en andere beleidsvelden met ruimtelijke implicaties die zijn vastgesteld in visies en plannen.

Onderdeel 2

Uitvoering

In het algemeen geldt dat grondbeleid zich richt op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving, uitgaande van de volgende doelstellingen:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, grondeigenaren, ontwikkelaars, corporaties en de overheid.

Deze doelstellingen legitimeren de gemeente om in te grijpen in de grondmarkt en een regierol voor zichzelf op te eisen. Een belangrijke voorwaarde voor ingrijpen in de grondmarkt om daarmee publieke doelen te realiseren is transparantie. De gemeente moet aan de markt duidelijk kunnen maken waarom soms publiekrechtelijke middelen worden ingezet of waarom in andere gevallen als marktpartij wordt geopereerd.

Het grondbeleid kan actief, passief of door middel van een tussenvorm worden gevoerd. Bij actief grondbeleid wordt de grond voor eigen rekening en risico aangekocht, bouw- en woonrijp gemaakt en in eigen beheer uitgegeven. In de passieve rol draagt de marktpartij het volledige risico. Bij de tussenvorm is er sprake van locatieontwikkeling in samenwerking met de markt, waarbij het risico, de winst en de zeggenschap gedeeld worden op grond van datgene wat is overeengekomen.

De kern van ons grondbeleid is de keuze voor een actief grondbeleid dat gebaseerd is op het ruimtelijk-economisch beleidskader zoals geformuleerd in het structuurplan "Stad op scherp" en haar voorgangers. Om de hierin geformuleerde doelstellingen te realiseren wordt in specifieke gebieden en ontwikkelingszones een actieve grondpolitiek gevolgd. Een actief grondbeleid in specifieke gebieden en ontwikkelingszones betekent tegelijkertijd ook dat in een groot deel van de stad een 'faciliterend grondbeleid' wordt gevoerd. Om bepaalde ontwikkelingen te stimuleren staat de gemeente primair een actief grondbeleid voor; daar waar het moet of wenselijk is, treedt de gemeente faciliterend op.

De gronden die ingezet worden voor de uitvoering van het grondbeleid zijn geclassificeerd in diverse categorieën. Conform de grondbedrijfverordening van 6 februari 1986 wordt de volgende indeling gehanteerd:

- in (bouwgrond)exploitatie te nemen eigendommen (grondbank en gronden aangekocht op basis van een aankoopkrediet ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen);
- in (bouwgrond)exploitatie genomen eigendommen (grondexploitaties en bouwrijpe kavels);
- niet in exploitatie te nemen eigendommen;

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

- en in erfpacht of anderszins uitgegeven eigendommen.

Naast deze categorieën bestaat de categorie "verhuurde kavels". Dit is een verzamelcategorie waarin alle verhuurde eigendommen worden opgenomen voor de periode waarin ze worden verhuurd. Onderstaand zal per onderdeel de actuele ontwikkelingen worden weergegeven.

Nog in exploitatie te nemen eigendommen

De omvang van de Nog in Exploitatie te nemen eigendommen bedraagt 73,1 miljoen euro (per 31 december 2012). Van deze boekwaarde heeft 39,4 miljoen euro betrekking op het Suiker Unie terrein. Het resterende deel wordt gevormd door agrarische gronden in de uitlegegebieden en enkele binnenstedelijke locaties. In 2012 heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording de regelgeving met betrekking tot de waardering van Nog in exploitatie te nemen eigendommen aangescherpt. Door deze aanscherping zijn er twee categorieën gevormd. De eerste categorie is de Nog in exploitatie te nemen eigendommen (12,4 miljoen euro) en de tweede categorie is de voorraad nog in exploitatie te nemen gronden (60,6 miljoen euro). In de eerste categorie zijn onroerende zaken opgenomen waarvan de verwachting is dat de herontwikkeling voor 2020 zal plaatsvinden. In de tweede categorie zijn de onroerende zaken opgenomen waarvan de verwachting is dat de herontwikkeling na 2020 zal plaatsvinden. Eind 2012 zijn nagenoeg alle onroerende zaken gewaardeerd tegen een waarde gebaseerd op huidige bestemming met uitzondering van de Suiker Unie.

De Suiker Unie locatie heeft per 31 december 2012 een boekwaarde van 39,4 miljoen euro. In de afgelopen periode zijn er een aantal ontwikkelingen, zoals onder andere de aanpassing fiscale regelgeving met betrekking tot de hypotheekrenteaftrek, verschuiving woningbouwprogramma Meerstad geweest, die effect kunnen hebben op de ontwikkeling van de Suiker Unie. Scenarioberekeningen met een vertraging van 5 jaar en 10 jaar laten een tekort zien van 5 miljoen euro respectievelijk 12 miljoen euro. Op basis van de nieuwe inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van de locatie als ook het aangepaste langjarig (woon) perspectief Groningen e.o. 2013 wordt de (tentatieve) exploitatieopzet in het najaar van 2013 herzien. De herziening van de waarderingsregels heeft ook impact op de Suiker Unie. De accountant hanteert als interne regel 5 tot 10 jaar en daardoor valt de Suiker Unie in de categorie "Overige voorraad nog in exploitatie te nemen gronden". Consequentie hiervan is dat de waardering niet hoger mag zijn dan de verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs. Hierdoor is er geen ruimte meer om de jaarlijkse rente- en exploitatielasten te activeren. Het voorstel is om de rente- en exploitatielasten vanaf 2013 niet te meer te activeren en bij de herziening nadrukkelijk de inderdienmogelijkheden op tijdelijk gebruik op korte termijn te optimaliseren.

Grondexploitaties

Per 31 december 2012 zijn er 28 grondexploitaties in uitvoering te weten 7 sleutelprojecten (Ciboga, Westpoort, Europapark, Europapark station, Zernike, Oosterhamriktracé en Grote Markt), 6 woningbouwprojecten, 7 kantoren- en bedrijventerreinprojecten, 7 wijkvernieuwingprojecten en 1 voorzieningen project. In 2012 is de grondexploitatie Eemskanaalzone toegevoegd en zijn de projecten Vinkhuizen-Zilverlaan en Sportpark de Hoogte slot gecalculleerd. De totale boekwaarde van de lopende exploitaties per 31 december 2012 is 39,5 miljoen euro. In de rapportage Grondbedrijf en de hierbij behorende bijlage Staat P is een uitgebreide toelichting opgenomen over de actuele stand van zaken van de grondexploitaties.

Bouwrijpe kavels

De categorie bouwrijpe kavels betreft gronden die na het afsluiten van een grondexploitatie nog niet verkocht zijn en beschikbaar zijn om te verkopen. De boekwaarde per 31 december 2012 bedraagt ruim 4,9 miljoen euro.

Erfpacht

In deze groep worden alle gronden (zowel particulier als bedrijven/industrieterreinen) geadmistreerd die in erfpacht zijn uitgegeven. De boekwaarde per 31 december 2012 bedraagt 3,3 miljoen euro. In de vergadering van 28 september 2011 heeft uw raad een motie aangenomen om erfpacht-plichtige particuliere woningbezitters in de binnenstad de mogelijkheid te bieden om de blote eigendom te verwerven. Zoals in onze collegebrief "Informatie voortgang motie erfpacht d.d. 8 februari 2013 zijn wij voornemens om de motie uit te voeren. In 2013 zal nog het nodige voorwerk moeten worden verricht om een concreet uitgewerkt en op uitvoering gericht voorstel aan u te kunnen voorleggen. Na vaststelling van het plan kan uitvoering beginnen van de verkoop.

Verhuurde kavels

De categorie verhuurde kavels betreft gemeentelijke panden en percelen grond die binnen het grondbeleid nog geen directe bestemming hebben en die voor langere tijd worden verhuurd of verpacht. De beleidsmatige doelstelling luidt: 'het op commerciële basis beheren van al dan niet tijdelijke, bij de gemeente in eigendom zijnde, onroerende zaken, met in achtname van de gewenste bestemmingsflexibiliteit.' De boekwaarde van deze kavels per 31 december 2012 bedraagt 4,2 miljoen euro. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat bepaald en verrekend met de reserve grondzaken. Het exploitatieresultaat staat om drie redenen onder druk. Ten eerste dalen de huuropbrengsten als gevolg van verminderde vraag en lagere huurprijzen. Daarnaast stijgen de onderhoudskosten, omdat een aantal objecten groot onderhoud vergen. Verder wordt vanaf 2013 vanuit het exploitatieresultaat een bijdrage geleverd aan de bezuinigingstaakstelling.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De gemeente Groningen staat voor de opgave om met beperkte middelen de stedelijke ontwikkelingsopgave te realiseren. In de afgelopen periode werd het grondbedrijf geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen, die de opgave moeilijker maakt. Zo is in de stad Groningen steeds minder grond in eigendom van de gemeente. Vooral ontwikkelaars verwerven grond om hun eigen ontwikkelingen af te dwingen. Deze situatie heeft als gevolg dat de gemeente niet alleen minder invloed heeft om het ruimtelijk ordeningsbeleid te realiseren, maar ook minder invloed op het realiseren van de gewenste kwaliteit en duurzaamheid van de gewenste ontwikkelingen. Bovendien heeft deze situatie ertoe geleid dat er minder mogelijkheden zijn waarbij we meeropbrengsten kunnen genereren voor bijdrage aan projecten met projecttekort.

De gemeente wordt steeds meer 'gedwongen' om in samenwerking met de markt en andere partijen ontwikkelingen te genereren (o.a. PPS, wijkvernieuwing). Deze op zich positieve ontwikkeling heeft ook een keerzijde namelijk dat er nauwelijks revenuen voor de gemeente uit voortvloeien, terwijl de risico's veelal ook bij de gemeente liggen. Als gevolg van de economische crisis ondervinden (markt) partijen problemen bij het financieren en ontwikkelen van locaties. Het gevolg is dat de ontwikkeling van bestaande plannen stagneert en nieuwe ontwikkelingen worden uitgesteld.

Gelet op het marktfalen en de problemen die (markt)-partijen momenteel ondervinden bij het zelf kunnen financieren van ontwikkelingen, denken we dat een mogelijke andere rol voor de Gemeente Groningen op het gebied van locatieontwikkeling nodig is. Hierbij willen wij aansluiten bij kansen en initiatieven in de markt. We willen marktinitiatieven stimuleren en faciliteren. In de komende periode willen we onderzoeken welke instrumenten bruikbaar zijn variërend van garanties tot een eigen ontwikkelbedrijf. Om op gepaste wijze antwoord te kunnen geven aan de gewijzigde omstandigheden en zonder groot beslag te leggen op de gemeentelijke begroting is een aantal alternatieven mogelijk zoals:

- Exploitatie gemeentelijke parkeergarages;
- Strategische grondverwerving;
- Projectontwikkeling;
- Deelname in exploitatie onroerend goed.
- Garantiestellingen, deelname in financiering

Eén van de alternatieve ontwikkelingsmogelijkheden is om –daar waar het enigszins mogelijk en wenselijk is– ontwikkelingen van locaties zelfstandig uit te voeren. Inmiddels is de pilot Achter de Reitdijk succesvol afgerond. De pilot heeft zijn vervolg gekregen door binnen het plangebied Meerstad voor eigen rekening en risico 18 waterwoningen en een gedeelte woningbouw in fase I onder opdrachtgeverschap van de gemeente Groningen te realiseren. Ook zijn in 2012 voor drie locaties een collectief particulier opdrachtgeverschap gestart. Wij bieden in Europapark, Oosterhamrikade en Meerstad locaties aan waar een gezamenlijk bouwproject gestart kan worden door particulieren. Ook deze projecten verlopen moeizaam vanwege de economische crisis.

Onderdeel 3

Resultaten en reserve grondzaken

Gevolgen stagnerende marktvraag als gevolg van de economische crisis

In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2011 (RO10.2469411) heeft uw raad gekozen voor een aanpak met drie stappen om de financiële gevolgen van de crisis zoveel mogelijk te beperken en beheersbaar te houden:

- een analyse in regioverband van de marktvraag naar woningen, kantoren en bedrijventerreinen, om op basis daarvan te komen tot een herprioritering en sanering van het aanbod;
- een kritische herwaardering van onze grond en grondexploitaties, en
- bijstelling van de programma's op de kansrijke ontwikkellocaties (meer marktgericht), in combinatie met een andere manier van gebiedsontwikkeling die meer ruimte biedt voor flexibiliteit en waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met potentiële gebruikers en marktpartijen.

Op basis van deze drie stappen willen wij per exploitatie of locatie komen tot beargumenteerde keuzes en blijft de gehele operatie voor uw raad transparant. Op grond van de uitkomsten van de herziening van een exploitatie of herwaardering van grond blijkt of het noodzakelijk is om gemeentelijk geld te gebruiken ter dekking van een tekort. Daarnaast willen we de prikkel om verliezen te beperken zo groot mogelijk houden. In de komende herziening van grondexploitaties komen we terug op de concrete gevolgen hiervan voor de betreffende grondexploitaties en op de mogelijkheden die ontstaan door het benutten van kansen.

In de collegebrief "Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie (MUST)" van 23 december 2011 en 21 juni 2012 zijn de eerste resultaten daarvan gemeld. In het najaar van 2012 zijn de grondexploitaties herzien. In de raadsbrief d.d. 14 december 2012 "Resultaten herziening grondexploitaties" zijn de resultaten hiervan gepresenteerd. In de herzieningen zijn de nu bekende gevolgen van de crisis verwerkt, op basis van de regionale afspraken over woningbouw en bedrijventerreinen. De herzieningen hebben geleid tot een negatief resultaat van € 44 miljoen. Dat is 4 miljoen euro meer dan was verwacht. Dit resultaat wordt meegenomen in het jaarresultaat 2012.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserve grondzaken

Het doel van de bestemmingsreserve Grondzaken is het vormen van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen in de resultaten op de grondexploitaties. Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de risicoboxmethode gehanteerd. Het risico op een plantekort kan voortvloeien uit vertraging in het uitgifte tempo van gronden, uitgifte van gronden tegen lagere grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken, vertraging in het tempo van realisering etcetera.

Om de toereikendheid van de reserves van het grondbedrijf te meten wordt de geprognosticeerde omvang van de reserve van het grondbedrijf vergeleken met de benodigde omvang. De geprognosticeerde omvang van de reserve bestaat uit het actuele saldo van de reserve grondzaken inclusief rentebijbeschrijving bestemmingsreserve Euroborg en grondbank en de verwachte toekomstige resultaten en onttrekking die ten gunste of ten laste komen van de reserve grondzaken en grondbank.

De geprognosticeerde omvang van de reserve grondzaken en grondbank bedraagt 18 miljoen euro

Bij bepaling van het verwachte resultaat zijn de uitgangspunten gebruikt zoals deze zijn neergelegd in de nota resultaatbepaling. De uitgangspunten zijn als volgt:

- goed koopmansgebruik;
- gerealiseerde winsten worden verantwoord in de exploitatie onder aftrek van de nog te verwachten kosten. De nog te verwachten opbrengsten worden buiten beschouwing gelaten;
- winsten worden bepaald op jaarbasis;
- verliezen die op enig moment benoembaar, kwantificeerbaar, onontkoombaar en voorzienbaar zijn, worden als verlies genomen in het betreffende boekjaar;
- de waardering van het actief geschiedt tegen historische kostprijs of lager verwachte opbrengstwaarden. De afwaardering wordt ten laste van de exploitatie gebracht.

Winsten en verliezen worden conform de hiervoor geldende regeling ten gunste of ten laste van de reserve Grondzaken gebracht. Voor de komende jaren wordt als peildatum 31 december aangehouden.

In 2012 bedraagt het totale resultaat in de reserve grondzaken 28,0 miljoen euro negatief. Dit is 27,3 miljoen euro slechter dan bij de begroting was verwacht. Het resultaat is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000).

Opbouw resultaat grondzaken 2012				
(Bedragen x 1000 euro)	Begroot 2012	Resultaat 2012	Totaal mutatie	
Rente en exploitatielasten (nog te ontwikkelen) grondbezit inclusief grondbank, bijdrage grondexploitaties	-2.400	476	-1.924	
Afwaardering plankosten en gronden	-1.575	-1.707	-3.282	
Exploitatie binnenbezittingen, erfpacht etc.	260	1.260	1.520	
Slotcalculaties Vinkhuizen-Zilverlaan, De Hoogte	-	401	401	
Verliesvoorziening grondexploitaties	-	-2.850	-2.850	
Exploitatietekort Parkeergarage CiBoGa	-	119	119	
Meerstad	-	-25.000	-25.000	
Dotatie nieuw beleid	3.000	-	3.000	
Totaal resultaat	-715	-27.301	-28.016	

Het resultaat van 28 miljoen euro negatief wordt vooral veroorzaakt door de afwaardering van de boekwaarde Meerstad en de afwaardering, in verband met de aanpassing van de waarderingsregels, van een aantal nog in exploitatie te nemen gronden. Het saldo reserve grondzaken per 31 december 2012 bedraagt 14 duizend euro negatief.

Meerstad

Op 25 januari 2012 heeft uw raad besloten om op andere wijze te gaan samenwerken in Meerstad en is onder meer de Grondexploitatie Meerstad 2011 vastgesteld. Door de nieuwe samenwerkingsvorm gaat de gemeente Groningen de grondexploitatie zelf voeren en komen de risico's van de grondexploitatie Meerstad voor rekening van de Gemeente Groningen. Het risico voor Meerstad is berekend volgende de verfijnde boxensystematiek en komt per 31 december 2012 uit op 92,5 miljoen. Rekening houdend met een waarschijnlijkheidsfactor van 90% en het ratio weerstandsvermogen van 0,8 is een weerstandsvermogen benodigd van 64,75 miljoen euro. (raadsbesluit Meerstad)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Onderdeel 4

Risico's van het grondbedrijf in relatie tot de reserve grondzaken en risicobeheersing

Vanwege de complexiteit en omvang van het grondexploitatieproces en de beheersing hiervan wordt vanaf 2003 de risicoboxenmethode gebruikt voor beheersing van de risico's binnen de grondexploitatie. Voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van de egaliseringsreserve zijn de in box 3 aangegeven risico's van de lopende grondexploitatie relevant. In de kadernota herijking weerstandsvermogen en risicomangement is aangegeven dat de risicoboxenmethode gehanteerd zal gaan worden als de methode voor het bepalen van het weerstandsvermogen en tevens is de methode nader toegelicht. De geactualiseerde kadernota is op 22 juni 2011 vastgesteld.

Per 31 december 2012 zijn de risico's met behulp van de risicoboxenmethode (2010) gekwantificeerd. De minimale omvang van de risico's die verband houden met grondexploitaties en nog in exploitatie te nemen gronden bedragen 72,8 miljoen euro. De berekening is gebaseerd op verwachtingen en aannames met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen. De risicoboxenmethode is gebaseerd op het boxenmodel van de **lopende** grondexploitaties. Voor de (grond) exploitaties waarvoor nog geen uitvoeringskrediet beschikbaar is gesteld wordt aangenomen dat er voldoende bijsturingmogelijkheden aanwezig zijn dan wel subsidiebronnen of nieuw beleidsmiddelen om een eventueel tekort af te dekken.

Onderdeel 5

Sturing en Verantwoording

Gedurende het jaar wordt in de diverse planning en control documenten zoals de begroting, de tussenrapportages en de jaarrekening gerapporteerd over de afzonderlijke onderdelen van het grondbeleid. Daarnaast wordt jaarlijks over het gevoerde grondbeleid gerapporteerd middels de rapportage Grondbank en één keer per jaar middels de rapportage Grondbedrijf met de bijlage Staat P. In de rapportage grondbedrijf wordt een samenvatting gegeven van de stand van zaken en ontwikkelingen van het grondbedrijf inclusief het grondbezit. De staten P geven de stand van zaken per grondexploitatie weer. De bestaande regels over de winstafstroming worden gevolgd en in de Staten P/ rapportage grondbedrijf wordt hierover verantwoording afgelegd.

De nieuwe werkwijze van het grondbedrijf wordt doorgezet. De herzieningen van de grondexploitaties worden volgens het (verhoogde) ritme ter besluitvorming voorgelegd, zoals afgesproken in de nota "De gemeenteraad aan het stuur" en de nota Grondbeleid 2010-2014. Voor de slotcalculaties wordt jaarlijks op basis van de geldende regelgeving een planning opgesteld. De slotcalculaties van de af te sluiten complexen 2012 zijn aan het einde van het desbetreffende kalenderjaar ter besluitvorming aangeboden.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

JAARREKENING

332

379

Gemeenterekening 2012 - bijlage

1. TOELICHTING OP DE JAARREKENING ALGEMEEN

333

380

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Jaarrekening 1

TOELICHTING OP DE JAARREKENING ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dat op een aantal uitzonderingen na, is gebaseerd op de verslaggevingvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek, boek 2, titel 9.

Consolidatiegrondslag

In de jaarrekening zijn begrepen de activa, passiva en resultaten van de volgende diensten:

- Bestuursdienst
- Dienst Informatie en Administratie
- iederz
- Hulpverleningsdienst
- Milieudienst
- Onderwijs Cultuur Sport Welzijn
- Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken
- Sociale zaken en Werkgelegenheid

Binnen de gemeentebalans heeft eliminatie plaatsgevonden van de onderlinge vorderingen en schulden tussen concern en diensten en diensten onderling, bevoorschotting van voordelige en nadelige exploitatiesaldi en van de interne rekening-courantverhoudingen. De deelnemingen zijn niet in de consolidatie betrokken, maar zijn opgenomen onder de financiële vaste activa.

Grondslagen voor waardering en resultaat

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening van de gemeente Groningen zijn in lijn met het BBV en de Financiële verordening. Voor waardering wordt uitgegaan van de historische kostprijs tenzij anders vermeld. Activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- respectievelijk vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Materiële vaste activa

De Materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijving en, voor zover van toepassing, duurzame waardeverminderingen. De complexen worden gewaardeerd tegen historische kostprijs of lagere verwachte opbrengstwaarde. Het verwachte negatieve eindresultaat op verliesgevende plannen wordt contant gemaakt en gedekt door bijdragen uit reserve. Het resultaat op winstgevende complexen wordt op jaarbasis bepaald door het saldo van de negatieve boekwaarde en de nog te maken kosten.

Afschrijven

Investerings worden lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Als uitzondering is een annuïteiten afschrijving toegestaan voor:

- Aanleg rioleringen en publieke parkeergarages (gesloten financieringsstructuur);
- Investerings met specifieke (rijks)regelgeving

Bij publieke parkeergarages en gebouwen die behoren tot het kernvastgoed wordt rekening gehouden met een restwaarde.

Op gronden en terreinen) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn conform de lijst met afschrijvingstermijnen uit de Financiële verordening gemeente Groningen.

Financiële vaste activa

De onder de Financiële vaste activa opgenomen leningen aan derden worden gewaardeerd tegen nominale waarden. De belangen in deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of marktwaarde als deze lager is als de verkrijgingprijs.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Onderhanden werken

De onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de vermoedelijke opbrengstwaarde (iederz) of tegen verkrijgingprijs van de nog niet voltooide opdrachten, verminderd met de voor deze opdrachten al ontvangen/gedeclareerde subsidies (RO/EZ).

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie, zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd kunnen worden aangemerkt. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor als voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekensprijs van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt als volgt bepaald: indien de werkelijke deurwaarderposten hoger zijn dan de voorziening wordt voorziening opgehoogd tot het werkelijke bedrag.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die zich hebben voorgedaan per balansdatum en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs kan worden geschat. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale of contante waarde.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden verstaan de schulden met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer. De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke waarde verminderd met de aflossingen.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bepalingsgrondslagen resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Voor zover noodzakelijk zijn ten laste van de exploitatie voorzieningen getroffen voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
- Risico's inzake verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen, respectievelijk schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegedaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming namelijk vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moet wel een verplichting worden gevormd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

FINANCIEEL PERSPECTIEF

Gemeenterekening 2012 - bijlage

HOOFDSTUKKEN

1. FINANCIEEL BEELD 2012
2. FINANCIELE KNELPUNTEN
3. BEZUINIGINGEN
4. INVESTERINGEN

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 1

FINANCIËEL BEELD 2012

Onderdelen

- Rekening 2012
- Verschillen tussen Rekening 2012 en Voortgangsrapportage 2012-III

Onderdeel 1

Rekening 2012

De gemeente heeft in 2012 een negatief resultaat van 27,8 miljoen euro behaald. Het resultaat is onder te verdelen in concern, bijzonder en dienstresultaat. Deze laatste categorie is weer onderverdeeld in reguliere dienstresultaten en dienstresultaten ten gunste of ten laste van concern. Onderstaande tabel geeft de verdeling van het totale resultaat weer naar de genoemde categorieën. De resultaten in de kolom rekening en Voortgangsrapportage 2012-III (VGR 2012-III) geven het resultaat weer ten opzichte van de actuele begroting. In de analyse van de resultaten zullen de afwijkingen ten opzichte van de VGR 2012-III per dienst op hoofdlijnen worden verklaard. Alle bedragen zijn in miljoenen euro's

Bedragen (miljoen euro)	Rekening 2012	VGR 2012-III	Verschil	
Concernresultaat	-1,8	-3,9	2,1	
Dienstresultaat	1,7	-0,6	2,3	
- waarvan regulier resultaat	1,9	-0,3	-2,2	
- waarvan tgv/tlv concern	-0,2	-0,3	-0,1	
Bijzonder resultaat	-27,7	-5,2	-22,5	
Totaal resultaat	-27,8	-0,6	-9,7	-18,1

Concernresultaat

Het nadelige concernresultaat bedraagt 1,8 miljoen euro. Dit nadeel is het resultaat van diverse afwijkingen waarvan de volgende afwijkingen het belangrijkste zijn:

Concernresultaat Bedragen x miljoen euro)		
Algemene uitkering	5,5	V
Stelpost ruilmiddelen stimulering woningbouw	-3,5	N
Vrijval Extra beleid	7,0	V
Vrijval BOSS gelden	0,8	V
Wachtgeld en pensioenen wethouders	-2,7	N
Onroerende Zaakbelasting (OZB)	-2,1	N
Functioneel Leeftijdsontslag (FLO)	0,5	V
ISV Duurzame woningvoorraad	4,4	V
Slot - en nacalculaties	1,2	V
Stopzetten/ anders dekken projecten	3,4	V
Stopzetten Regiotram	-1,1	N
Afwikkelingparkeergarage Damsterdiep	-4,7	N
Saldo financieringsfunctie	1,1	V
TCN/SIG	-6,7	N
Leges	-0,7	N
Rente investeringen	-0,6	N
Zernike college	0,8	V
Doorbetaling bijzonder onderwijs	-6,1	N
Reserve stichting WeerWerk	-0,6	N
Overig (diverse posten < 0,5 miljoen euro)	2,3	V
	-1,8	N

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting

Algemene uitkering V 5,5 miljoen euro

De algemene uitkering is 5,5 miljoen euro hoger uitgevallen dan we verwachten. Hiervan wordt 6,5 miljoen euro veroorzaakt door plaatselijke ontwikkelingen. De belangrijkste voordelen ontstaan hier door meer woonruimten, meer inwoners en een grotere omgevingsadressendichtheid. Het overige nadeel bestaat uit landelijke ontwikkelingen, een nacalculatie van de uitkering uit het gemeentefonds in 2010/2011 en door voordelen op integratie-uitkeringen. Een uitgebreide toelichting op de algemene uitkering treft u aan in programma 15.

Stelpost ruil middelen stimuleren Woningbouw N 3,5 miljoen euro

In 2012 zijn de extra beleidsmiddelen van 3,5 miljoen euro voor het stimuleren van de woningbouw gebruikt als dekking voor de gemeentebegroting 2012. Deze dekking moest worden gerealiseerd door de beschikbare structurele middelen ad 245 duizend euro om te ruilen voor een incidenteel bedrag. Dat is in 2012 niet geëffectueerd. Het is technisch niet meer mogelijk om dit in boekjaar 2012 te repareren aangezien hiervoor een wijziging van de Gemeentebegroting 2012 nodig is. Hierdoor ontstaat nu een technisch/administratief nadelig resultaat van 3,5 miljoen euro. Bij de bestemming van het resultaat wordt dit technische resultaat tijdelijk gedekt uit de AER. Bij de begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2013 (juni) leggen wij uw raad een begrotingswijziging voor deze ruil voor. Hierna kan de ruil worden uitgevoerd en wordt er weer 3,5 miljoen euro aan de AER toegevoegd waarmee dit nadeel is opgelost.

Vrijval extra beleid V 7,0 miljoen euro

Jaarlijks ontstaat in de rekening een resultaat omdat beschikbare middelen voor extra beleid niet (geheel) worden uitgegeven. In principe dienen de beschikbare middelen extra beleid binnen twee jaren te worden besteed.

In 2012 ontstaat een voordeel van 5,6 miljoen euro door vrijval van incidenteel extra beleid. Het gaat om de volgende middelen:

▪ Uit 2012:	Organisatieontwikkeling	870	V
▪ Uit 2012:	Bestuurlijke dienstverlening	65	V
▪ Uit 2012:	Akkoord van Groningen kenniscampagne	114	V
▪ Uit 2012:	Veiligheidsbeleid	50	V
▪ Uit 2012:	BUIG	3.237	V
▪ Uit 2012:	Schuldhelp	70	V
▪ Uit 2012:	Herewegviaduct (tijdelijke maatregelen)	80	V
▪ Uit 2012/2011:	Cofinanciering Kennisprojecten	599	V
▪ Uit 2011:	Duurzaamheid	264	V
▪ Uit 2009:	Energiebesparing woningen	61	V
▪ Uit 2009:	0-db norm kamerverhuur	145	V
		<u>5.555</u>	V

Daarnaast is ook sprake van incidentele vrijval van structureel beschikbaar gesteld extra beleid. Wanneer structurele beschikbare middelen nog niet zijn ingezet, kunnen deze in het jaar vrijvallen. Structureel blijven de middelen beschikbaar voor het betreffende project. In 2012 is 1,5 miljoen euro van het structureel beschikbare extra beleid nog niet ingezet. Het gaat om:

▪ Uit 2011:	Wijkservicecentrum Lewenborg	14	V
▪ Uit 2009:	Project Oud en Nieuw	20	V
▪ Uit 2008:	Terreinwinst	62	V
▪ Uit 2007:	Terreinwinst	13	V
▪ Uit 2006:	Investeringsbijdrage programma fysiek	220	V
▪ Diverse jaren	Kapitaallasten fysieke investeringen	1.164	V
		<u>1.493</u>	V

Waar mogelijk betrekken we de vrijval van Extra Beleid (zowel incidenteel als structureel) bij de voorbereiding op de begroting 2014.

Vrijval 'BoSS' gelden V 0,8 miljoen euro

De vrijval op de budgetten uit het programma voor Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling bedraagt 646 duizend euro. De vrijval zit vooral in de diverse budgetten ten behoeve van Informatisering en Automatisering (I&A), waar de in het oorspronkelijke bestedingsprogramma opgenomen bedragen niet of niet volledig zijn

Gemeenterekening 2012 - bijlage

uitgegeven. Reden hiervoor is dat de aandacht in 2012 vooral gericht is geweest op de inrichting van de digitale werkplek en de planvorming voor het invoeren van zaakgericht werken. In 2012 is er minder uitgegeven aan I-beveiliging en investeringen op het gebied van open source software. Op het uitvoeringsprogramma Stad en Stadhuis is een voordeel van 150 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door diverse onderuitputtingen op budgetten voor Publieke Dienstverlening.

Wachtgeld en pensioenen wethouders N 2,7 miljoen euro

In de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) zijn de pensioenrechten voor (ex-) bestuurders geregeld. Voor (toekomstige) uitkeringen aan ex-bestuurders of hun nabestaanden worden de gemeenten waar het ambt werd bekleed, aangesproken. Tot nu toe heeft er, o.a. door nog niet ingevoerde regelgeving door de rijksoverheid, onvoldoende fondsvorming plaatsgevonden om eventuele claims te kunnen betalen. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden een bedrag van 1,9 miljoen euro in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken.

Eind 2012 ontvingen zes oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen, wordt een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 wordt toegevoegd. In de voorziening is 0,8 miljoen euro gestort. Eind 2013 zal worden bepaald of op dat moment extra middelen aan de voorziening moeten worden toegevoegd in verband met de verplichtingen over 2014.

Onroerende Zaakbelasting (OZB) N 2,1 miljoen euro

Het nadeel heeft een aantal oorzaken. In de eerste plaats valt de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad aanzienlijk lager uit dan ten tijde van de besluitvorming van de tarieven in het najaar van 2011 werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond. Voor het niet getaxeerde deel moesten aannames gedaan worden. In werkelijkheid vielen de taxaties lager uit dan destijds aangenomen werd. Dit levert een nadeel op van 0,5 miljoen euro.

De tweede oorzaak is een hogere inkomstenderving dan geraamd van 1 miljoen euro door meer bezwaarprocedures over de WOZ-waarde. Daarnaast is de volumegroei lager dan geraamd omdat er minder gebouwd wordt in de stad (nadeel 0,2 miljoen euro). En tenslotte komt de economische crisis ook tot uitdrukking in een toename van het aantal leegstaande bedrijfspanden (nadeel 0,2 miljoen euro) en een nadeel van 0,2 miljoen euro door een toename van de oninbare vorderingen (meer failliete bedrijven en meer huishoudens in de schuldenregeling)

Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) V 0,5 miljoen euro

In 2012 is er een voordeel van 0,5 miljoen euro op FLO/levensloop. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die we maken voor het overgangsrecht FLO blijven voor de Brandweer en de Ambulancedienst 0,5 miljoen euro achter bij het beschikbaar gestelde bedrag van 1,8 miljoen euro. Een verklaring voor de lagere kosten is dat de tendens zich voordoet dat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55e. Hierdoor nemen de salariskosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af.

ISV duurzame woningvoorraad V 4,4 miljoen euro

Het voordeel ontstaat doordat projecten nog niet zijn afgerond. Voor een uitgebreid overzicht van de besteding van de ISV budgetten wordt verwezen naar bijlage 8 Bestedingen ISV in dit boekwerk.

Slot- en nacalculaties V 1,2 miljoen euro

In 2012 heeft uw raad de slotcalculaties Martiniziekenhuis (V 0,2), Sportlaan de Hoogte (V 0,3), en Vinkhuizen Zilverlaan (V 0,1) en de nacalculaties Fietsbrug Plataanlaan (V 0,6) en Overwinningssplein (-) vastgesteld.

Stopzetten/anders dekken projecten V 3,4 miljoen euro

Bij de begroting 2013 heeft uw raad besloten om een aantal projecten te stoppen of te dekken uit andere middelen. Bij de rekening 2012 leidt dit tot een voordeel van in totaal 3,4 miljoen euro op de volgende projecten:

▪ Revolverend fonds verbetering woonschepen	0,5
▪ Fietspaden langs Noordelijke Ringweg, spoorlijn Groningen-Sauwerd en Noord-Zuid route	0,8
▪ Woonschepenhaven	0,5
▪ Herinrichting Diepenring	0,2
▪ Overdracht A7/Gideonbrug	1,4
	<hr/>

Gemeenterekening 2012 - bijlage

3,4

Stopzetten Regiotram N 1,1 miljoen euro

Door het stoppen met het project Regiotram moet er verlies worden genomen op de aankoopkosten Eikenlaan voor 0,6 miljoen euro en op het Glaudé-locatie voor 2,7 miljoen euro omdat de aankoopwaarde hoger ligt dan de huidige marktwaarde. Verder is er vrijval van 2,2 miljoen euro op de gereserveerde kapitaallasten voor de Regiotram. Deze resultaten zijn onderdeel van de totale afrekening van het project Regiotram die later dit jaar aan uw raad wordt voorgelegd. Bij VGR 2012-III is de vrijval van de kapitaallasten als een afwijking op extra beleid gerapporteerd.

Afwikkeling parkeergarage Damsterdiep N 4,7 miljoen euro

De afhandeling van het geschil met de bouwer van de parkeergarage Damsterdiep leidt tot een verlies van 4,7 miljoen euro.

Saldo financieringsfunctie (Treasury) V 1,1 miljoen euro

Het voordelige resultaat op de financieringsfunctie is 1,1 miljoen euro. Dit resultaat bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst is er een voordeel van 1,5 miljoen euro op de korte mismatchfinanciering en een voordeel van 1,0 miljoen euro op nieuwe leningen doordat de marktrente aanmerkelijk lager was dan de begrote rente. Daar staat een nadelig resultaat van 0,9 miljoen euro op kort geld tegenover dat ontstaat door de lage rente en omdat we een lager saldo op onze bankrekening hadden dan waar we in de begroting rekening mee hielden. Verder hadden we een nadeel van 0,7 miljoen euro doordat we minder eigen financieringsmiddelen (reserves) beschikbaar hadden waardoor we meer leningen afgesloten hebben dan we in de begroting hebben aangenomen. Overige kleine verschillen leiden per saldo tot een voordeel van 0,2 miljoen euro.

TCN/SIG N 6,7 miljoen euro

Eind 2012 is het faillissement van TCN/SIG uitgesproken. De gemeente heeft een aantal vorderingen vanwege een achtergestelde lening en een rekening courant op TCN/SIG. Het bedrag van de vordering (6,725 miljoen euro) is toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Leges N 0,7 miljoen euro

De afwijking van het resultaat op de leges wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de leges bouwactiviteiten. Door de huidige economische omstandigheden zijn er minder (grote) bouwprojecten. Dit levert in 2012 een nadeel op van 0,7 miljoen euro.

Rente investeringen N 0,6 miljoen euro

Dit administratieve nadeel ontstaat door een tijdsverschil tussen rentebetaling en rentetoerekening aan projecten.

Zernike college V 0,8 miljoen euro

De statuswijziging van het Zernikecollege is per 2012 ingegaan in plaats van 2013. Met deze statuswijziging ontvangt Groningen een lagere algemene uitkering (zie ook de analyse van het resultaat op de algemene uitkering in dit boek). Hiertegenover staat het vervallen van de jaarlijkse bijdrage van 0,45 miljoen euro aan de gemeente Haren. Daarnaast ontstaat hierdoor een incidenteel voordeel van 0,3 miljoen euro.

Doorbetaling bijzonder onderwijs N 6,1 miljoen euro

Op basis van het advies Vermogen tot onderwijs van mr. L.J. Klaassen zijn besluiten genomen over de herziening van de bruidsschat aan en het versterken van het vermogen van het openbaar schoolbestuur O2G2. In de wet is de financiële gelijkstelling verankerd. Dat betekent dat wij een doorbetalingsverplichting hebben aan het bijzonder onderwijs. Deze doorbetaling is bepaald op 5,5 miljoen euro. Daarnaast is er sprake van een doorbetaling van middelen voor het passend onderwijs. Deze doorbetaling is bepaald op 0,6 miljoen euro.

Reserve stichting WeerWerk N 0,6 miljoen euro

In de begroting 2012 is de reserve van de Stichting WeerWerk van 0,6 miljoen euro meegenomen ter dekking van gemeentelijke lasten. Afroning van de reserve is niet wenselijk vanwege de verhoging van de pensioenleeftijd. Deze verhoging van de pensioenleeftijd heeft gevolgen voor mensen met een seniorenbaan bij de stichting Weerwerk. De loonbetalingen worden hierdoor over een langere periode gecontinueerd. Het in stand houden van deze reserve betekent een nadeel van 0,6 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Overig (diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen euro) **V 2,3 miljoen euro**

Een groot aantal posten telt op tot een voordeel van 2,3 miljoen euro. De grootste hieruit: Control- en werkbudget financiën (N 319 duizend euro), Reserve Kinderen en armoede (N 450 duizend euro), stelpost onvoorzien (V 300 duizend euro), mobiliteit Topkader (V 304 duizend euro), Dafinci (V 232 duizend euro), overige belastingen (V 263 duizend euro), onderzoekskosten O2G2 (V 253 duizend euro) en BCF (V 278 duizend euro).

Dienstresultaat

De financiële resultaten op beleidsuitvoering komen in de rekening tot uitdrukking in de dienstresultaten. We lichten hier alleen de belangrijkste resultaten toe.

Dienstresultaat	(bedragen x miljoen euro)		
BSD		-0,1	N
CT		0,1	V
DIA		0,4	V
HVD		0	N
Iederz		-0,7	N
MD		1,0	V
OCSW		2,7	V
ROEZ		-1,9	V
SZW		0,4	V
		1,7	V

DIA **V 0,4 miljoen euro**

Het voordeel wordt voor 243 duizend euro verklaard door incidentele vrijval op kapitaallasten van de revitalisatie van de Prefectenhof. Daarnaast is het gemeentelijke pakket voor inkoop ondergebracht in DaFinci. Dit levert een vrijval op van 173 duizend euro.

Iederz **N 0,7 miljoen euro**

Het nadelige resultaat van 0,7 miljoen euro bestaat uit een uitvoerings- en subsidieresultaat. Het uitvoeringsresultaat was 1,9 miljoen euro lager dan begroot. Dit resultaat betreft alle kosten en opbrengsten van Iederz die nodig zijn voor uitvoering van het gemeentelijk beleid en de WSW. Het subsidieresultaat was 1,2 miljoen euro hoger dan begroot. Dit betreft alle loonkosten WSW minus de rijkssubsidie.

Milieudienst **V 1,0 miljoen euro**

Het resultaat bij de Milieudienst bestaat uit een groot aantal kleinere posten. De grootste posten zijn: bedrijfsafvalinzameling en verwerking (V 753 duizend euro), duurzame ontwikkeling (V 355 duizend euro) en onderhoud en beheer openbare ruimte (N 209 duizend euro). Deze resultaten worden inhoudelijk toegelicht bij programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte.

OCSW **V 2,7 miljoen euro**

Het dienstresultaat van OCSW bestaat uit een groot aantal posten. De grootste posten zijn: resultaat Oosterpoort/Stadschouwburg (N 685 duizend euro), niet gerealiseerde bezuinigingen (N 459 duizend euro), vrijval budget Maatschappelijke opvang (V 657 duizend euro), vrijval 'Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)' gelden (V 302 duizend euro), doorbelasting projectkosten (V 284 duizend euro) en vrijval op de voorziening dubieuze debiteuren (V 248 duizend euro). Deze resultaten worden inhoudelijk toegelicht in de programma's 3, 4, 5 en 6.

RO/EZ **N 1,9 miljoen euro**

Voor het grootste deel wordt dit resultaat verklaard door een negatief resultaat op organisatiekosten (N 2,0 miljoen euro). Belangrijkste oorzaak hiervan is dat we een forse terugloop zien in de projecten. Er zijn minder projecten en / of projecten zijn vertraagd. Gevolg is dat er minder organisatiekosten kunnen worden gedekt uit investeringsprojecten ten opzichte van de begroting. Door het huidige financieringsmodel (afhankelijkheid van projecten) ontstaat daarmee een nadeel. Daarnaast heeft de actualisatie van bestemmingsplannen een nadeel opgeleverd in 2012 (N 380 duizend euro). Door het opheffen van de voorziening 'Woningbouwaccelerator' ontstaat een voordelig resultaat van 534 duizend euro. Overige ontwikkelingen leiden per saldo tot een nadeel

Gemeenterekening 2012 - bijlage

van 127 duizend euro.

SOZAWE V 0,4 miljoen euro

Het WWIK budget blijkt voldoende om de uitgaven te dekken. Door onderuitputting van dit budget ontstaat een voordeel van 353 duizend euro. De GKB heeft hogere opbrengsten gehaald voor verleende diensten aan andere gemeenten en een deel van de voorziening voor dubieuze debiteuren kan vrijvallen. Dit levert een voordeel op van 140 duizend euro. Hiertegenover staat een nadeel van 45 duizend euro op het budget voor langdurigheidstoelage en een nadeel van 45 duizend euro op de bedrijfsvoering.

Bijzonder resultaat

Het bijzondere resultaat is 27,7 miljoen euro negatief en is als volgt opgebouwd:

Bijzonder resultaat	(bedragen x miljoen euro)		
WMO	0,6	V	
Afvalstoffenheffing	1,0	V	
Parkeren	-1,8	N	
Meerstad	-25,0	N	
Verliesvoorziening grondexploitatie	-2,9	N	
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	0,5	V	
Bijzondere bijstand	-0,5	N	
Overig (diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen)	0,4	V	
	-27,7	N	

Wmo V 0,6 miljoen euro

Het voordeel wordt vooral veroorzaakt doordat de Wmo-integratieuitkering (ook over voorgaande jaren) 0,4 miljoen euro hoger was dan begroot. Verder is het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen door burgers teruggelopen. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld doordat burgers als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid, vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen zochten en vonden voor hun problemen. Daarnaast zijn de prijzen van de hulpmiddelen lager geworden omdat, als gevolg van het nieuwe hulpmiddelencontract, meer gestuurd kan worden op (goedkopere) herverstrekingen via het depot. Door dit alles is er sprake van een voordeel van 0,6 miljoen euro

Afvalstoffenheffing V 1,0 miljoen euro

Dit voordeel komt door een aantal oorzaken. Allereerst leveren de vermeden vuilverwerkingskosten kunststoffen 2010 t/m 2012 een voordeel van 0,6 miljoen euro op. Verder is de opbrengst aan Afvalstoffenheffing 0,5 miljoen euro hoger dan begroot. Dit komt doordat het werkelijke aantallen aansluitingen hoger ligt dan bij de begroting berekend. Verder was in de begrote opbrengst rekening gehouden met een tariefverlaging. Uw raad heeft deze tariefverlaging in november 2011 niet overgenomen. Dit levert een voordelige afwijking van 0,4 miljoen euro op. Hier tegenover staat een hoger bedrag aan directe kwijtscheldingen wat een nadeel van 0,4 miljoen euro oplevert. Overige kleinere afwijkingen tellen op tot een nadeel van 0,1 miljoen euro.

Parkeren N 1,8 miljoen euro

De begrote omzet van de Damsterdiegarage is niet gehaald door aanloopproblemen, de bouwactiviteiten aan het pand van Nijestee en een lagere bezettingsgraad. Hierdoor is er 1,3 miljoen euro minder opbrengst gerealiseerd dan begroot. De begrote bijdrage van het OV-bureau voor beheer en exploitatie van P+R terreinen van 0,5 miljoen euro is niet gerealiseerd. De ureninzet voor het uitvoeren van reguliere taken is onjuist begroot wat een nadeel van 0,4 miljoen euro oplevert. Hier tegenover staat een aantal kleinere voordelen voor een totaal 0,4 miljoen euro. Onderdeel hiervan is het voordeel op het straatparkeren van per saldo 0,2 miljoen euro. Dit bestaat weer uit een voordeel van 0,5 miljoen euro door lagere kapitaallasten dan begroot omdat een groot deel van de automaten volledig is afgeschreven en een nadeel van 0,3 miljoen euro doordat er minder fiscale naheffingen zijn opgelegd.

Meerstad N 25,0 miljoen euro

Uw raad heeft op 27 februari 2013 de grondexploitatie Meerstad 2012 vastgesteld. Ten opzichte van de vorige herziening. Grondexploitatie Meerstad 2011 (vastgesteld door uw Raad in januari 2012), zijn de actuele inzichten ten aanzien van de huidige economische crisis verwerkt. In de vorige opzet hielden we al rekening met tegenvallende afzet in de jaren 2012 t/m 2014. Nu we een jaar verder zijn, blijken de economische omstandigheden niet verbeterd en heeft de crisis op de woningmarkt zich verder verdiept. We schatten nu in dat het economisch herstel en het aantrekken van de woningmarkt langer op zich laat wachten dan vorig jaar

Gemeenterekening 2012 - bijlage

was voorzien. Ook ten aanzien van de realisatie van de bedrijventerreinen Dit vertaalt zich in een veranderde fasering in de grondexploitatie Meerstad 2012. Om dit op te vangen is een voorziening getroffen om de boekwaarde van het project Meerstad met 25 miljoen euro te verlagen.

.....
Verliesvoorziening grondexploitatie **N 2,9 miljoen euro**

In 2011 is een verliesvoorziening grondexploitatie gevormd van 40 miljoen euro. Bij de herzieningen van de diverse grondexploitaties die uw raad in januari 2013 heeft vastgesteld, bleek de uiteindelijke verliesvoorziening op 44 miljoen euro uit te komen. Het uiteindelijke nadeel valt lager uit vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro.

.....
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting **V 0,5 miljoen euro**

Het voordelige resultaat van 0,5 miljoen euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting is ontstaan door extra stortingen in het fonds vanuit de monumentenprogramma's 2011 en 2012, een extra storting voor de startersleningen en ontvangen rente.

.....
Bijzondere bijstand **N 0,5 miljoen euro**

Het budget voor bijzondere bijstand is met ongeveer een half miljoen euro overschreden. Vooral de kosten van bewindvoering bij schuldhulpverlening en de vergoeding voor woonkosten stijgen. Daarnaast is er een toename in het gebruik van maaltijdvoorzieningen en de aanvullende bijstand voor levensonderhoud.

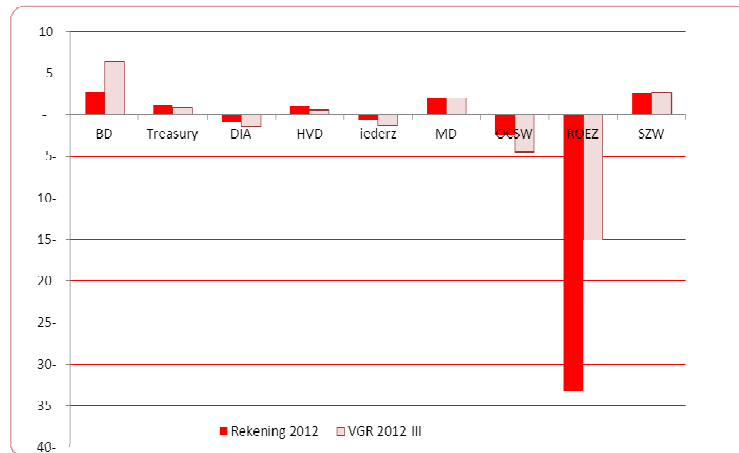
.....
Overig **V 0,4 miljoen euro**

Overige kleinere afwijkingen op bijzondere resultaten tellen op tot 0,4 miljoen euro voordeel.

Onderdeel 2

Verschillen tussen Rekening 2012 en Voortgangsrapportage 2012-III

In Voortgangsrapportage 2012-III (VGR 2012-III) verwachtten we een nadeel van 9,7 miljoen euro. Daarmee is het verschil tussen het rekeningresultaat 2012 en de prognose in de voortgangsrapportage 18,1 miljoen euro nadelig. In onderstaande grafiek zijn de resultaten van de rekening 2012 en de VGR 2012-III per dienst weergegeven.

.....
ROEZ **afwijking 18,1 miljoen euro N**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De afwijking ten opzichte van de Voortgangsrapportage 2012-III bestaat uit:

▪ Verliesvoorziening Meerstad	-25,0
▪ ISV	4,1
▪ Verliesvoorziening Grondexploitaties	1,1
▪ Resultaat Grondbezit	1,3
▪ Vrijval Extra beleid (incl. vrijval kapitaallasten)	2,3
▪ Erfpacht	-1,1
▪ Overig	-0,8

Verliesvoorziening Meerstad (N 25,0 miljoen euro)

De grootste afwijking bij RO/EZ betreft de vorming van de verliesvoorziening van 25 miljoen euro voor Meerstad. Bij het opmaken van de derde voortgangsrapportage was dit nog niet te voorzien.

ISV (V 4,1 miljoen euro)

Het resultaat op ISV is een gevolg van langere doorlooptijden dan we hadden verwacht. Voor veel (wijkvernieuwing)projecten zijn er bijdragen begroot in 2012. Vertraging van deze projecten leidt tot vrijval in 2012. Deze resultaten waren voor een deel te voorzien bij Voortgangsrapportage 2012-III.

Verliesvoorziening Grondexploitaties (V 1,1 miljoen euro)

In 2011 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd van 40 miljoen euro. Bij de herzieningen van de diverse grondexploitaties die uw raad in december 2012/januari 2013 heeft vastgesteld, bleek de uiteindelijke verliesvoorziening op 44 miljoen euro uit te komen. Het uiteindelijke nadeel valt lager uit vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro. De hogere verliesvoorziening was niet voorzienbaar, het rente-effect op de voorziening van 40 miljoen wel.

Resultaat Grondbezit (V 1,3 miljoen euro)

Resultaat is afhankelijk van exploitatieresultaten, verkoopresultaten en de boekwaarde van gronden. Deze zijn moeilijk te voorspellen en waren bij VGR-III nagenoeg niet te voorzien.

Vrijval Extra Beleid (V 2,3 miljoen euro)

Het verschil met Voortgangsrapportage 2012-III ontstaat bij vrijval van incidenteel beleid (1,1 miljoen euro) en incidentele vrijval van structureel beleid (1,2 miljoen euro). De extra vrijval van incidenteel beleid ontstaat door vertraging bij de uitvoering van diverse projecten of omdat bepaalde uitgaven pas in 2013 gedaan worden (o.a. 0-dB, Duurzaamheid en Cofinancieringsfonds Kennisprojecten). Deze vrijval was voorzienbaar. De extra incidentele vrijval van structureel beleid wordt veroorzaakt door vrijval van middelen voor de Grote Markt, het station Europapark en door de incidentele vrijval van structurele middelen die voor 2005 zijn toegekend. Ook deze vrijval was voorzienbaar bij Voortgangsrapportage 2012-III. Hierbij dient nog wel opgemerkt te worden dat in de vrijval op extra beleid die in VGR 3 werd gepresenteerd, vrijval zat die hoort bij het stopzetten/anders dekken van projecten of het stopzetten van de Regiotram. Dit is in de analyse van de verschillen buiten beschouwing gelaten.

Opbrengst erfpacht (N 1,1 miljoen euro)

Deze opbrengst is ten onrechte meegenomen in de prognoses. Deze opbrengst was al verantwoord in 2011. Deze afwijking is dus veroorzaakt door een fout.

Overige nadelen (N 0,8 miljoen euro)

De overige voor- en nadelen samen leiden tot een nadeel van 0,8 miljoen euro. Enkele grotere posten hieruit zijn: Parkeren (N 0,5 miljoen euro), Rente investeringen (N 0,6 miljoen euro), Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (V 0,5 miljoen euro), Bouwleges (N 0,7 miljoen euro), Onderhoud en beheer (N 0,5 miljoen euro).

Bestuursdienst

N 3,7 miljoen euro

De afwijking ten opzichte van de Voortgangsrapportage 2012-III bestaat uit:

▪ Stelpost Stimulering woningbouw	-3,5
▪ Boss	0,8
▪ Dotatie voorziening wethouders-pensioenen	-1,9
▪ Dotatie voorziening wachtgeld oud-wethouders	-0,8
▪ Overig	1,7

Stelpost ruil middelen stimulering woningbouw (N 3,5 miljoen euro)

Een nadelige afwijking van 3,5 miljoen euro ontstaat omdat een in de Begroting 2012 opgenomen omruil

Gemeenterekening 2012 - bijlage

tussen structurele middelen Stimulering woningbouw voor een incidenteel bedrag ten onrechte in 2012 niet is geëffectueerd.

BoSS (V 0,8 miljoen euro)

Het programma BoSS is uitgesplitst over twee uitvoeringsprogramma's. Op het Bedrijfsvoerings- en Organisatieontwikkelingsdeel (m.n. Informatisering en Automatisering) is de onderuitputting 0,6 miljoen euro omdat niet alle door andere organisatieonderdelen gemaakte kosten ten laste van het programma zijn gebracht. Op het Stad & Stadhuisdeel (m.n. Publieke Dienstverlening) is een onderuitputting van 0,2 miljoen euro. Ongeveer tweederde van de nu optredende vrijval was voorzienbaar.

Dotatie voorziening wethouders-pensioenen (N 1,9 miljoen euro)

Tot nu toe heeft er, o.a. door nog niet ingevoerde regelgeving door de rijksoverheid, onvoldoende fondsvorming plaatsgevonden om eventuele claims te kunnen betalen. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden een bedrag van 1,9 miljoen euro in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken.

Dotatie voorziening wachtgeld oud-wethouders (N 0,8 miljoen euro)

Eind 2012 ontvingen zes oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen wordt een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 wordt toegevoegd.

Overige voordelen (V 1,7 miljoen euro)

De overige voor- en nadelen samen leiden tot een voordeel van 1,7 miljoen euro. Enkele grotere posten hieruit zijn: incidentele invulling stelpost bezuiniging (V 0,4 miljoen euro) en de Algemene Uitkering (V 0,2 miljoen euro).

OCSW

V 2,0 miljoen euro

De afwijkingen bij de dienst OCSW ten opzichte van VGR 2012-III bestaan uit zeer veel kleinere voor- en nadelen. De grootste zijn Maatschappelijke opvang (V 0,5 miljoen euro) en Beleidsbudgetten (0,3 miljoen euro).

Overige diensten

De afwijkingen bij de overige diensten:

Concerttreasury	356 duizend euro	V
DIA	504 duizend euro	V
HVD	501 duizend euro	V
Iederz	491 duizend euro	V
MD	8 duizend euro	N
SOZawe	74 duizend euro	N

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 2

FINANCIËLE KNELPUNTEN

In de begroting 2012 is een aantal knelpunten opgenomen in deel 4 Financieel Perspectief. In de doorlopende cyclus van begroting, voortgangsrapportage en rekening worden de financiële knelpunten beoordeeld, bewaakt en wordt indien bijgestuurd.

In de rekening 2012 geven we een korte opsomming van de stand van zaken van de in de begroting 2012 genoemde knelpunten. In de voorjaarsbrief 2013, in voorbereiding op de begroting 2014, geven we een actueel beeld van de knelpunten 2013 - 2017.

Knelpunten rekening 2012

Tekort sector Wet Maatschappelijke ondersteuning

Het jaar 2012 begon voor de uitvoering van de Wmo met een begrotingsrisico van 1,3 miljoen euro. Een aantal maatregelen heeft geleid tot minder gebruik van verstrekkingen, waardoor dit risico volledig is opgelost. Het jaar sluit uiteindelijk zelfs met een voordelig resultaat door een verhoging van de Wmo-integratie-uitkering met 0,4 miljoen euro.

De belangrijkste besparingseffecten zijn behaald door de volgende maatregelen:

- Het vragen van eigen bijdragen, ook al is deze relatief laag, blijkt drempelverhogend te werken, waardoor mensen minder voorzieningen aanvragen en dus zelf voorzien in oplossingen van hun ondersteuningsbehoeften (effect bij woonvoorzieningen en scooters).
- Het voeren van keukentafelgesprekken bij de beoordeling van aanvragen ('kanteling') leidt tot lagere uitgaven voor woonverstrekkingen.
- Eind 2011 is het contract met de nieuwe leverancier voor hulpmiddelen ingegaan. Hierdoor komen de gemiddelde nieuwprijzen lager uit.

Daarnaast is het aantal herverstrekingen uit depot aanzienlijk hoger geweest dan bij de begroting verwacht.

Tekort budget Wet Sociale Werkvoorziening

Het subsidieresultaat valt beter uit dan begroot. Deze positieve afwijking wordt veroorzaakt doordat de onderhandelingen in de SW-branche niet hebben geleid tot een nieuwe cao voor 2012, terwijl bij het opstellen van de begroting rekening was gehouden met een nieuwe cao die tot een loonkostenstijging van 2% zou leiden. Een andere oorzaak van een lager subsidietekort heeft te maken met de voorgenomen onderrealisatie: we laten 43 SE* minder instromen. Dit komt neer op ongeveer 41 FTE. Een lager aantal dienstverbanden leidt tot een lager subsidietekort.

Voor de komende jaren is de prognose dat het subsidietekort verder zal oplopen. Deze verslechtering wordt veroorzaakt door de Rijksbezuinigingen op de SW middelen.

In de uitvoeringsplannen die rond het programma Werk en participatie worden opgesteld, zullen maatregelen worden geformuleerd om het uitvoeringstekort terug te dringen.

O2G2

Op basis van het rapport "Vermogen tot onderwijs" van mr. L.J. Klaassen heeft de gemeenteraad in 2012 besloten tot herziening van de bruidsschat voor de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs. Daarnaast heeft de gemeente Groningen besloten tot een aanvullende uitkering teneinde de vermogenspositie van O2G2 aan te vullen. Afgerond is in 2012 totaal 11,5 miljoen euro aan O2G2 uitgekeerd. Op grond van de in de wet opgenomen regeling voor financiële gelijkstelling is 6,1 miljoen euro aan het bijzonder en passend onderwijs uitgekeerd. Hiermee is het knelpunt van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs afgewikkeld.

Tekort budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten

Bij het opstellen van de begroting van 2012 zijn ter dekking van het verwachte tekort op de uitvoering van de wet BUIG extra beleidsmiddelen van 6,2 miljoen euro ingezet.

Begin oktober is het definitieve budget BUIG 2012 bekend gemaakt. Ook hebben we de formele bevestiging van het ministerie van SZW ontvangen waarin zij aangeeft dat de meerjarig aanvullende uitkering (MAU) over 2012 wordt voortgezet. Het gevolg hiervan is dat het maximale eigen risico voor Groningen 2,5% van het definitieve budget 2012 bedraagt. Hiermee staat het resultaat op de BUIG over 2012 vast. Van het eerder beschikbaar gestelde extra beleidsgeld valt 3,2 miljoen euro vrij in de jaarrekening 2012.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Efficiëntiekorting UWV

Van het knelpunt dat voortkomt uit de efficiencykorting UWV (1,4 miljoen euro) is 0,5 miljoen euro opgelost in 2011. Het resterende knelpunt van 0,9 miljoen euro kon niet in 2012 worden opgelost. Daarvoor heeft uw raad extra beleidsgeld toegekend. In 2013 wordt 0,4 miljoen euro van de korting ingevuld door minder klantmanagers in te zetten. Hiermee is in totaal 2/3 deel van de korting gerealiseerd. Voor 2013 en 2014 is incidenteel 0,5 miljoen euro aan extra beleidsgeld toegekend om het knelpunt op te lossen. Realisatie van de resterende taakstelling is alleen mogelijk door te snijden in de omvang van de dienstverlening vanaf 2015.

Friciekosten reorganisatie SOZAWE

De frictiekosten, voortvloeiende uit de reorganisatie van SOZAWE zijn voor 2012 geraamd op 1,4 miljoen euro. Om dit knelpunt op te lossen heeft uw raad dit bedrag incidenteel als extra beleidsgeld toegekend.

Tekort parkeerbedrijf

Er is nog geen structureel sluitende parkeerexploitatie. Nadere maatregelen/besluiten zijn nodig om dit te realiseren. Het tekort voor 2012 is uitgekomen op 1,8 miljoen euro. De ontwikkeling van de opbrengsten parkeergarages, impact genomen maatregelen en opbrengsten handhaving bepalen voor een groot deel de omvang van het knelpunt.

Europapark

In de begroting 2012 was als knelpunt de grondexploitatie Europapark opgenomen. In 2011 is bij de jaarrekening een resultaat genomen van 12 miljoen euro. Het knelpunt is daarmee opgelost.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 3

BEZUINIGINGEN

De totale bezuinigingstaakstelling in deze collegeperiode bedraagt 45,1 miljoen euro. Bij aanvang van deze collegeperiode is een bezuinigingspakket van 42,6 miljoen uitgewerkt. In 2012 is daar aan voor 2,5 miljoen euro aan aanvullende bezuinigingsmaatregelen toegevoegd.

Uw raad heeft in 2012 vier voortgangsrapportages bezuinigingen van ons ontvangen.

De 7e Voortgangsrapportage Bezuinigingen van oktober 2012 geeft de stand van de realisatie van de taakstellingen per eind 2012, daarin is ook een toelichting opgenomen op de actuele stand van de afzonderlijke bezuinigingsmaatregelen.

De taakstellingen 2011 en 2012 bedragen in totaal 26,9 miljoen. Daarvan was eind 2012 20,5 miljoen euro (77%) structureel gerealiseerd. Voor het resterende bedrag hebben we in 2012 incidentele dekking gezocht. Het tekort is onder anderen ontstaan door het niet realiseren van de taakstelling inhuur derden en een deel van de taakstellingen op de organisatie ontwikkeling, de inkoopstaakstelling en op de catering.

Dekking voor het daardoor ontstane tekort in 2012 is in stappen gevonden. In juni bedroeg het tekort nog 2,3 miljoen euro en in oktober was het tekort nog 0,5 miljoen euro. In het laatste kwartaal is ook daar dekking voor gevonden.

Het tekort 2012 is gedekt door medio het jaar een zoekopdracht naar incidentele vrijval op de budgetten te verstrekken aan alle diensten (1,5 miljoen euro), door versnelde realisatie van de afschrijvingstaakstelling (0,5 miljoen euro), inzet van de risicobuffer in de bezuinigingen (0,5 miljoen euro) en enkele incidenteel lager uitvallende personeelsbudgetten (circa 0,5 miljoen euro). Het resterende tekort is in de loop van het jaar alsnog gerealiseerd conform de taakstellingen.

Eind 2012 hebben wij geconcludeerd dat het door de forse jaarlijkse bezuinigingsopgave en de veranderde economische omstandigheden jaarlijks moeilijker wordt om de exploitatie sluitend te houden, bezuinigingstaakstellingen conform de planning te realiseren en incidentele oplossingen te vinden voor vertragingen in de realisatie. Daarom hebben we in het nieuwe collegeakkoord diverse zoekrichtingen aangeven voor het vinden van oplossingen en is de organisatie gevraagd aanvullende maatregelen voor te bereiden ter vervanging van knelpunten in het bezuinigingspakket. Deze voorstellen zullen wij bij de begroting 2014 aan u voorleggen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 4

INVESTERINGEN

In 2012 is, exclusief de grondexploitaties, voor 74,9 miljoen euro aan investeringen gerealiseerd. Hier gaan wij nader in op die investeringen in relatie tot de daarvoor beschikbaar gestelde kredieten. Basis hiervoor is bijlage 4: Overzicht Investeringskredieten. De investeringen in grondexploitaties worden in staat P van de rekening toegelicht.

Ten opzichte van vorig jaar zijn drie (redelijk grote) kredieten overgeheveld van investeringen naar grondexploitaties. Het betreft de kredieten voor de Berlagebrug, de Sontbrug en de Woonschepenhaven. Het beeld ten aanzien van de investeringen in 2012 is daarom niet zondermeer vergelijkbaar met het beeld in 2011.

Bijlage 4 kan als volgt worden samengevat:

Bedragen x 1 miljoen euro

Beschikbare kredieten:	Uitgaven	Bijdragen
■ Restantkredieten uit voorgaande jaren	123,2	-2,7
■ In 2012 nieuw gevoteerde kredieten	62,4	13,7
Totaal beschikbaar aan kredieten	185,6	11
Investeringskredieten in 2012 (-/-)	74,9	17,7
Saldo van afgesloten kredieten (-/-)	6,4	-1
Restantkredieten over naar 2013	104,3	-5,7

Begin 2012 stond voor 123,2 miljoen euro open aan kredieten uit voorgaande jaren. In 2012 stelde uw raad voor 62,4 miljoen euro aan nieuwe kredieten beschikbaar. In 2012 was daardoor in totaal voor 185,6 miljoen euro aan investeringskredieten beschikbaar. Met deze kredieten is voor 74,9 miljoen euro aan investeringen verricht, waarvoor 17,7 miljoen euro aan bijdragen is ontvangen. Een bedrag van 104,3 miljoen euro gaat als restantkredieten over naar 2013 om in 2013 of de jaren daarna afgewikkeld te worden. De onderdelen van dit beeld worden hieronder verder toegelicht.

Openstaande kredieten begin 2012

Begin 2012 stond voor 123,2 miljoen euro aan kredieten uit vorige jaren open. Deze waren als volgt over de diensten verdeeld.

Restantkredieten voorgaande jaren	Bruto
BD	-
DIA	6,8
Iederz	0,4
HVD	1,3
MD	4,6
OCSW	28,2
SOZAWE	39
ROEZ	42,9
Totaal	123,2

De 6,8 miljoen euro die bij de DIA openstond, betrof in hoofdzaak kredieten voor ICT-investeringen (2,7 miljoen) en de Revitalisering van de Prefectenhof (3,5 miljoen).

De kredieten bij Iederz en de HVD betroffen kredieten voor routine investeringen.

De 4,6 miljoen euro bij de MD betrof voornamelijk kredieten voor vervangingsinvesteringen.

De restantkredieten begin 2012 bij OCSW bedroegen 28,2 miljoen euro. Dit betrof voornamelijk kredieten voor onderwijsinvestering. De grootste zijn:

- Nieuwbouw Semmelweisstraat 3,9 miljoen euro
- Vervangende nieuwbouw Haydyschool 2,4 miljoen euro
- Vervangende nieuwbouw van Heemskerkschool 2,3 miljoen euro
- Uitbreiding schoolgebouw OBS De Starter 2,1 miljoen euro
- Nieuwbouw VMBO Noordoost, inclusief Star Numan 2,0 miljoen euro
- Nieuw schoolgebouw in de wijk Reitdiep 1,8 miljoen euro
- Krediet voor investeringen in duurzaamheid

Gemeenterekening 2012 - bijlage

schoolgebouwen	1,7 miljoen euro
▪ Gymlokaal Violenstraat	1,5 miljoen euro
▪ Herbouw school Gravenburg	1,3 miljoen euro
▪ Uitbreiding GSV	1,3 miljoen euro
▪ Vervangende nieuwbouw De Wingerd	1,2 miljoen euro

De 39,0 miljoen euro openstaande kredieten bij SoZaWe betref in hoofdzaak de nieuwbouw.

De 42,9 miljoen euro openstaande kredieten bij RO/EZ betref in hoofdzaak:

- 21,8 miljoen euro voor een hele serie Verkeer- en Vervoersprojecten. De grootste daarvan zijn 1,6 miljoen euro voor maatregelen Vinkhuizen Zuid, 4,1 miljoen voor Transferium Hoogkerk, 2,8 miljoen euro voor de Zuidelijke Ringweg, 3,0 miljoen euro voor aansluiting P&R Europapark, 3,1 miljoen voor de kruising Noordelijke Ringweg, 1,1 miljoen euro voor Toegankelijkheid bushaltes;
- 18,1 miljoen euro voor de afwikkeling van rioleringsinvesteringen.

Nieuwe kredieten

In 2012 voteerde uw raad voor 62,4 miljoen euro aan nieuwe kredieten (exclusief grondexploitaties).

Nieuwe kredieten	Bruto
BD	-
DIA	6
lederz (DSW)	1,5
HVD	0,7
MD	4,1
OCSW	8,5
SOZAWE	11,6
RO/EZ	30
Totaal	62,4

De 6,0 miljoen euro bij de DIA betref hoofdzakelijk kredieten voor ICT investeringen.

De 1,5 miljoen nieuw krediet bij Lederz betref routine-investeringen.

De 4,1 miljoen bij de Milieudienst betref krediet voor vervangingsinvesteringen in het materieel en het wagenpark.

Bij OCSW heeft uw raad voor 8,5 miljoen euro aan nieuwe kredieten beschikbaar gesteld. De grootste daarvan zijn:

- Renovatie atletiekbaan Stadspark 0,8 miljoen euro
- Investerings binnenklimaat scholen 1,0 miljoen euro
- Vervangende nieuwbouw Wingerd 1,1 miljoen euro
- Fase 1 vervangende nieuwbouw van Heemskerck 2,0 miljoen euro
- 3 gymlokalen De Wijert 1,0 miljoen euro

De 11,6 miljoen euro bij SOZAWE betref een aanvullend krediet voor de nieuwbouw van de dienst.

De 30,0 miljoen euro aan nieuwe kredieten bij RO/EZ betref als grootste onderdelen:

- 3,6 miljoen euro voor het project Kolibri
- 5,3 miljoen euro voor de busbaan tussen P&R Europapark en UMCG
- 1,1 miljoen euro voor de 30km maatregelen in Engelbert, Middelbert en Dorkwerd
- 12,6 miljoen voor sanering riolering 2012
- 1,0 miljoen voor vervangingsinvesteringen
- 3,6 miljoen euro BORG-investeringen

Investerings in 2012

In 2012 is voor 74,9 miljoen euro aan investeringsuitgaven verricht, waarbij voor 17,7 miljoen euro aan bijdragen is ontvangen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Dienst	Investerings	Bijdragen
BD	-	
DIA	7,1	
Lederz	1,2	
HVD	0,8	
MD	3,1	
OCSW	11,4	2,1
SOZAWE	26	
RO/EZ	25,3	15,5
Totaal	74,9	17,7

De investeringen van 7,1 miljoen euro bij de DIA betroffen voornamelijk de revitalisatie van de Prefectenhof (3,5 miljoen euro) en ICT investeringen (3,2 miljoen euro).

De 1,2 miljoen investeringen bij Lederz betroffen routine investeringen.

Ook de 0,8 miljoen euro bij de HVD betrof routine investeringen.

De 3,1 miljoen euro investeringen bij de MD betroffen vervangingsinvesteringen voor voertuigen en materieel.

Bij OCSW is voor 11,4 miljoen euro geïnvesteerd. Het ging daarbij om een hele serie investeringen in onderwijshuisvesting, sport- en cultuurvoorzieningen. De grootste daarvan zijn:

- Renovatie atletiekbaan Stadspark 0,8 miljoen euro
- Nieuwbouw school Reitdiep 1,1 miljoen euro
- Herbouw school Gravenburg 1,1 miljoen euro
- Investerings in duurzaamheid schoolgebouwen 1,4 miljoen euro
- Uitbreiding GSV 0,8 miljoen euro
- Vervangingsinvesteringen Oosterpoort/
Stadsschouwburg 0,8 miljoen euro

De investeringen van 26,0 miljoen euro bij SoZaWe betroffen voornamelijk de nieuwbouw.

De 25,3 miljoen euro investeringen bij RO/EZ betroffen voornamelijk:

- 9,2 miljoen euro voor een hele serie Verkeer- en Vervoerprojecten (met als grootste 2,6 miljoen euro voor het project Kolibri en 2,1 miljoen euro voor de aansluiting P&R Europapark);
- 1,2 miljoen investeringen voor Watergang;
- 11,3 miljoen euro investeringen in rioleringen;
- 3,1 miljoen euro voor BORG investeringen.

Kredietoverschrijdingen in 2012

Bij de openstaande kredieten per 31 december 2012 is bij OCSW sprake van drie krediet-overschrijdingen van in totaal 1,3 miljoen euro.

Het betreft:

- Nieuw volgsysteem leerplicht: overschrijding 105 duizend euro
- Vervanging trekkenwand Stadsschouwburg: overschrijding 777 duizend euro
- Vervanging rookkanalen Oosterpoort: overschrijding 445 duizend euro

Toelichting

Nieuw volgsysteem leerplicht: In 2012 zijn wij overgegaan tot de aanschaf van een nieuw leerlingvolgsysteem ten behoeve van onze leerplichtadministratie. Hiervoor is in 2012 een bedrag van 105 duizend euro uitgegeven. Daarvoor hebben wij in 2012 nog geen krediet aangevraagd. Wij zullen de raad afzonderlijk voorstellen om hiervoor alsnog het benodigde krediet van 120 duizend euro beschikbaar te stellen.

Kredieten Oosterpoort/Stadsschouwburg: In 2012 zijn asbesthoudende cementdeeltjes op het plafond van de grote zaal van De Oosterpoort aangetroffen. De noodzakelijke sanering en het aanbrengen van een nieuw luchtbehandelingssysteem ad 445 duizend euro hebben wij in de zomer van 2012 gerealiseerd. Verder hebben wij in 2012 voor een bedrag van 777 duizend euro onderdelen van de trekkenwand in de Stadsschouwburg moeten vervangen, mede vanwege het moeten voldoen aan het veiligheidsniveau SIL3. Beide investeringen waren noodzakelijk en onvermijdelijk voor het in bedrijf houden van beide cultuurgebouwen. Voor deze investeringen hebben wij in 2012 geen krediet aangevraagd. Wij stellen de raad afzonderlijk voor om hiervoor alsnog de benodigde kredieten beschikbaar te stellen.

Restantkredieten, over te boeken naar 2013

Gemeenterekening 2012 - bijlage

We geven eerst een korte uitleg over restantkredieten. Investeringsprojecten strekken zich vaak over meerdere jaren uit en kredieten zijn niet jaargebonden. Om een beeld te geven van de looptijden van kredieten wordt in het Overzicht Investerings ook de tijdsplanning van het krediet vermeld. Dat is het jaar waarin het krediet is toegekend tot en met het verwachte jaar van de financiële afwikkeling.

Te zien valt dat looptijden voorkomen van wel acht tot tien jaar. Gedurende die tijd blijven kredieten dus openstaan. Verder is het zo dat het overgrote deel van de nieuwe kredieten pas in de loop van het jaar beschikbaar komt. Van de in totaal 62 miljoen euro in 2012 nieuw gevoteerde kredieten waren alleen de 11,7 miljoen euro krediet voor routine-investeringen en de 12,6 miljoen euro krediet voor het rioleringsprogramma 2012 meteen op 1 januari beschikbaar.

De overige 38 miljoen euro krediet is pas in de loop van 2012 door uw raad toegekend. Nog tot in de raad van december zijn kredieten beschikbaar gesteld. Van de door uw raad in enig jaar toegekende kredieten gaat dan ook meestal het overgrote deel als restantkrediet over naar het volgende jaar.

Het bedrag aan restantkredieten eind 2012 bedraagt 104,3 miljoen euro.

Restantkredieten eind 2012	Bruto
BD	-
DIA	3
Iederz	-
HVD	1
MD	5,3
OCSW	22,7
SOZAWE	24,7
ROEZ	47,7
Totaal	104,3

De 3,0 miljoen euro die bij de DIA openstaat, betreft in hoofdzaak kredieten voor ICT-investeringen.

De openstaande kredieten bij de HVD betreffen kredieten voor routine investeringen.

De 5,3 miljoen euro bij de MD betreft voornamelijk kredieten voor vervangingsinvesteringen.

Bij OCSW staat ultimo 2012 voor 22,7 miljoen euro aan restantkredieten. Dit betreft voornamelijk kredieten voor onderwijshuisvesting. De grootste daarvan zijn:

▪ Uitbreiding schoolgebouw OBS De Starter	1,4 miljoen euro
▪ Gymzaal Violstraat	1,7 miljoen euro
▪ Vervangende nieuwbouw Haydyschool	2,0 miljoen euro
▪ Nieuwbouw Semmelweisstraat	3,9 miljoen euro
▪ Investerings in binnenklimaat scholen	1,0 miljoen euro
▪ Vervangende nieuwbouw de Wingerd	1,8 miljoen euro
▪ Vervangende nieuwbouw van Heemskerkschool	4,3 miljoen euro
▪ 3 gymlokalen De Wijert	1,0 miljoen euro
▪ Uitbreiding vensterschool Koorenspeer	1,1 miljoen euro

De 47,7 miljoen euro openstaande kredieten bij ROEZ betreft in hoofdzaak:

- 24,7 miljoen euro voor een hele serie Verkeer- en Vervoersprojecten (waarvan de grootste: 1,8 miljoen euro voor maatregelen Vinkhuizen Zuid, 3,7 miljoen voor Transferium Hoogkerk, 2,9 miljoen euro voor de Zuidelijke Ringweg, 1,2 miljoen euro voor het project Kolibri, 5,0 miljoen euro voor de busbaan P&R Europapark UMCG, 3,0 miljoen voor de kruising Noordelijke Ringweg)
- 19,6 miljoen euro voor de afwikkeling van rioleringsinvesteringen
- 1,9 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMAREKENING

355

402

Gemeenterekening 2012 - bijlage

HOOFDSTUKKEN

1. PROGRAMMAREKENING
2. TOELICHTING OP PROGRAMMAREKENING
3. INCIDENTELE BATEN EN LASTEN
4. MELDING WOPT

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 1

PROGRAMMAREKENING

Alle bedragen x 1000 euro

Programma 1. Werk en inkomen											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1.1	SOZAWE	Werk en activering	34.508	29.748	-4.760	37.294	31.897	-5.397	37.184	30.875	-6.308
1.2	SOZAWE	Arbeidsmarktbeleid	772	0	-772	2.533	1.559	-974	1.718	645	-1.073
1.3	DIA/SOZAWE	Inkomen en inkomensondersteuning	170.412	130.789	-39.623	171.313	130.734	-40.579	174.829	137.897	-36.932
1.4	iederz	iederz	64.512	57.028	-7.484	64.024	57.028	-6.996	62.824	55.111	-7.713
1.5	SOZAWE	Overige werk en inkomen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo voor reservemutaties			270.204	217.565	-52.639	275.164	221.218	-53.946	276.555	224.529	-52.027
					24			24			24
					262			1.345			1.345
Saldo na reservemutaties					-52.401			-52.625			-50.706

Programma 2. Economie en werkgelegenheid											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
2.1	MD/ROEZ	Ruimte voor bedrijvigheid	5.331	1.376	-3.955	7.014	1.540	-5.474	7.641	4.353	-3.288
2.2	ROEZ	Binnenstad en toerisme	2.060	388	-1.672	2.523	388	-2.135	2.374	286	-2.088
2.3	BSD/OCSW/ROEZ	Groningen kennisstad	1.505	431	-1.074	2.119	728	-1.391	1.477	343	-1.134
2.4	ROEZ	Overige acquisitie	90	10	-80	90	10	-80	90	0	-90
2.5	ROEZ	Overig economie en werkgelegenheid	19.999	2.501	-17.498	18.978	3.901	-15.077	30.644	7.963	-22.681
Saldo voor reservemutaties			28.985	4.706	-24.279	30.724	6.567	-24.157	42.226	12.945	-29.281
					3.319			10.721			10.721
					4.040			5.551			5.551
Saldo na reservemutaties					-23.558			-29.327			-34.451

Programma 3. Jeugd en onderwijs											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
3.1	HVD/OCSW	Integraal jeugdbeleid	57.091	20.116	-36.975	60.187	21.927	-38.260	59.879	23.523	-36.356
3.2	OCSW	Overig jeugd en onderwijs	0	0	0	11.814	0	-11.814	17.654	0	-17.654
Saldo voor reservemutaties			57.091	20.116	-36.975	72.001	21.927	-50.074	77.533	23.523	-54.010
					310			411			411
					1.040			2.107			2.107
Saldo na reservemutaties					-36.245			-48.378			-52.314

Programma 4. Welzijn, gezondheid en zorg											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
4.1	HVD/OCSW	Sociale samenhang en participatie	48.266	4.586	-43.680	48.649	4.945	-43.704	48.379	5.676	-42.703
4.2	HVD/OCSW/ROEZ	Preventie en zorg	33.756	11.903	-21.853	34.957	12.131	-22.826	34.807	13.049	-21.758
4.3	OCSW/SOZAWE	Integratie en emancipatie	7.050	3.475	-3.575	7.630	3.443	-4.187	8.577	4.538	-4.039
4.4	OCSW	Overig welzijn gezondheid en zorg	57	57	0	57	57	0	57	57	0
Saldo voor reservemutaties			89.129	20.021	-69.108	91.293	20.576	-70.717	91.820	23.320	-68.500
					289			1.003			1.003
					1.289			1.389			1.389
Saldo na reservemutaties					-68.108			-70.331			-68.114

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Programma 5. Sport en bewegen											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
5.1	OCSW/ROEZ	Sportieve infrastructuur	25.780	8.680	-17.100	25.887	8.313	-17.574	26.189	8.632	-17.557
5.2	OCSW	Deelname aan sport	2.003	218	-1.785	2.070	264	-1.806	2.047	571	-1.476
5.3	OCSW/ROEZ	Overige sport en bewegen	478	128	-350	479	129	-350	460	116	-344
Saldo voor reservemutaties			28.261	9.026	-19.235	28.436	8.706	-19.730	28.696	9.319	-19.377
Toevoeging reserves									89		
Onttrekking reserves									2.009		
Saldo na reservemutaties									-17.845		

Programma 6. Cultuur											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
6.1	DIA/OCSW/ROEZ	Culturele infrastructuur	44.254	10.169	-34.085	46.990	9.960	-37.030	47.850	10.200	-37.650
6.2	OCSW	Deelname aan cultuur	1.284	70	-1.214	1.300	92	-1.208	1.283	56	-1.227
6.3	MD/OCSW	Overig cultuur	1.792	460	-1.332	1.783	508	-1.275	1.585	411	-1.174
Saldo voor reservemutaties			47.330	10.699	-36.631	50.073	10.560	-39.513	50.718	10.667	-40.051
Toevoeging reserves									822		
Onttrekking reserves									916		
Saldo na reservemutaties									-36.537		

Programma 7. Verkeer											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
7.1	ROEZ	Fiets	1.508	0	-1.508	1.445	0	-1.445	1.227	1.276	49
7.2	ROEZ	Openbaar vervoer	2.782	1.770	-1.012	2.751	1.770	-981	5.481	804	-4.677
7.3	ROEZ	Auto	4.213	163	-4.050	4.513	313	-4.200	4.727	150	-4.577
7.4	MD/ROEZ	Parkeren	16.159	14.730	-1.429	15.475	17.966	2.491	20.659	16.507	-4.152
7.5	ROEZ	Verkeersveiligheid	0	0	0	400	0	-400	569	77	-492
7.6	MD/ROEZ	Overig verkeer	12.188	3.739	-8.449	11.491	3.654	-7.837	6.269	3.125	-3.144
Saldo voor reservemutaties			36.850	20.402	-16.448	36.075	23.703	-12.372	38.932	21.939	-16.993
Toevoeging reserves									0		
Onttrekking reserves									2.218		
Saldo na reservemutaties									-14.230		

Programma 8. Wonen											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
8.1	ROEZ	Doelgroepen	1.313	364	-949	1.881	364	-1.517	1.364	746	-618
8.2	MD/ROEZ	Nieuw bouw	14.167	9.147	-5.020	16.297	8.359	-7.938	40.578	4.751	-35.827
8.3	ROEZ	Bestaande woningvoorraad	7.369	3.706	-3.663	18.277	5.907	-12.370	16.370	6.029	-10.341
8.4	ROEZ	Cultuur historie en archeologie	2.317	181	-2.136	2.517	181	-2.336	2.377	46	-2.331
8.5	ROEZ	Overig wonen	6.061	1.118	-4.943	9.330	1.389	-7.941	8.480	3.609	-4.871
Saldo voor reservemutaties			31.227	14.516	-16.711	48.302	16.200	-32.102	69.169	15.181	-53.988
Toevoeging reserves									2.656		
Onttrekking reserves									3.578		
Saldo na reservemutaties									-15.789		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Programma 9. Onderhoud en beheer openbare ruimte											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
9.1	MD/ROEZ	Kw aliteit van de leefomgeving	57.397	22.131	-35.266	60.086	22.717	-37.369	60.747	24.924	-35.823
9.2	MD	Afvalinzameling en -verwerking	31.461	33.725	2.264	31.672	34.372	2.700	31.784	35.469	3.685
9.3	MD/ROEZ	Overig onderhoud en beheer openba	3.021	1.347	-1.674	5.417	1.347	-4.070	4.891	1.359	-3.532
Saldo voor reservemutaties			91.879	57.203	-34.676	97.175	58.436	-38.739	97.422	61.752	-35.670
Toevoeging reserves									1.477		
Onttrekking reserves									5.401		
Saldo na reservemutaties									-33.684		

Programma 10. Veiligheid											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
10.1	BSD/ROEZ	Veilige woon- en leefomgeving	769	0	-769	514	0	-514	540	178	-362
10.2		Bedrijvigheid en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.3		Jeugd en Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.4	BSD/ROEZ	Integriteit en veiligheid	0	-9	-9	50	-9	-59	0	0	0
10.5	BSD/HVD/MD	Fysieke veiligheid	30.647	14.078	-16.569	30.314	13.919	-16.395	30.941	14.946	-15.995
10.6		Overig veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo voor reservemutaties			31.416	14.069	-17.347	30.878	13.910	-16.968	31.481	15.124	-16.357
Toevoeging reserves									0		
Onttrekking reserves									0		
Saldo na reservemutaties									-17.347		

Programma 11. Stadhuis en Stadler											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
11.1	ROEZ	Contact met de burger	136	61	-75	136	61	-75	315	230	-85
11.2	BSD/ROEZ	Beleidscommunicatie	823	408	-415	908	365	-543	907	307	-600
11.3	DIA	publieke dienstverlening	17.448	7.522	-9.926	19.206	8.798	-10.408	19.156	9.012	-10.144
11.4	DIA	Overig Stadhuis en Stadler	87	0	-87	274	190	-84	301	186	-115
Saldo voor reservemutaties			18.494	7.991	-10.503	20.524	9.414	-11.110	20.679	9.735	-10.944
Toevoeging reserves									389		
Onttrekking reserves									30		
Saldo na reservemutaties									-10.473		

Programma 12. Bedrijfsvoering											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
12.1	BSD/ROEZ	Innovaties	3.967	-16	-3.983	3.396	-16	-3.412	2.641	25	-2.616
12.2		Personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.3	DIA/ROEZ	Facilitaire dienstverlening intern en e	33.421	29.884	-3.537	36.470	31.213	-5.257	35.868	31.191	-4.677
12.4	BSD/ROEZ	Overig bedrijfsvoering	1.041	1.048	7	905	1.058	153	799	-1.677	-2.476
Saldo voor reservemutaties			38.429	30.916	-7.513	40.771	32.255	-8.516	39.308	29.539	-9.769
Toevoeging reserves									791		
Onttrekking reserves									198		
Saldo na reservemutaties									-8.394		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Programma 13. Overig											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
13.1	BSD/DIA	45.844	13.346	-32.498	24.698	11.518	-13.180	25.290	8.042	-17.248	
13.2	DIA	0	0	0	-11	0	11	-11	0	11	
	Saldo voor reservemutaties	45.844	13.346	-32.498	24.687	11.518	-13.169	25.279	8.042	-17.237	
	Toevoeging reserves			5.693			13.673			13.673	
	Onttrekking reserves			34.671			49.633			49.633	
	Saldo na reservemutaties			-3.520			22.791			18.723	

Programma 15. Algemene inkomsten en post onvoorzien											
Deelpr Dienst	Deelprogramma	Primitieve begroting 2012			Actuele begroting 2012			Rekening 2012			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
15.1	BSD/CT/DIA	41.660	379.443	337.783	40.250	386.618	346.368	43.206	394.857	351.651	
	Saldo voor reservemutaties	41.660	379.443	337.783	40.250	386.618	346.368	43.206	394.857	351.651	
	Toevoeging reserves			0			0			0	
	Onttrekking reserves			0			0			0	
	Saldo na reservemutaties			337.783			346.368			351.651	

	Totaal Programma's	856.799	820.019	-36.780	886.353	841.608	-44.745	933.024	860.471	-72.552
	Toevoeging reserves			14.773			49.847			49.847
	Onttrekking reserves			51.205			94.592			94.592
	Saldo na reservemutaties			-348			0			-27.807

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 2

TOELICHTING OP PROGRAMMAREKENING

Programma 1 Werk en inkomen

1.1	Werk en activering	N	900 duizend euro
------------	---------------------------	----------	-------------------------

In het totaaloverzicht van het Participatiebudget hebben we alle baten en lasten onder elkaar gezet. Op die manier bieden we inzicht in de totale omvang van de bestedingen. Tevens geven wij bij het totaaloverzicht per afwijking een toelichting. In 2012 hebben we binnen het Participatiebudget 1,6 miljoen euro meer uitgegeven dan begroot. Het tekort wordt veroorzaakt doordat de kosten van gesubsidieerde arbeid bij de begroting te laag waren geraamd. In september heeft uw raad besloten om het verwachte tekort gedeeltelijk te dekken door het naar voren halen van middelen uit het Participatiebudget 2013. Per saldo is er hierdoor geen afwijking.

In de gemeentebegroting 2012 is bepaald dat de reserve van de stichting Weerwerk van 6 duizend euro kan worden ingezet ter dekking van gemeentelijke lasten. Afroaming van de reserve is niet wenselijk vanwege de verhoging van de pensioenleeftijd vanaf 1 januari 2013. Deze verhoging van de pensioenleeftijd heeft gevolgen voor mensen met een seniorenbaan bij de stichting Weerwerk. De loonbetalingen worden hierdoor over een langere periode gecontinueerd. Het in stand houden van deze reserve betekent een verlies van inkomsten voor het concern.

De bedrijfsvoeringkosten (0,3 miljoen euro nadelig) worden verdeeld over de deelprogramma's. Zowel de directe kosten (vooral salarissen en kosten uitzendkrachten) als de indirecte kosten (zoals vorming en opleiding) vertonen positieve als negatieve afwijkingen. Per saldo resulteert een nadelige afwijking op het deelprogramma 1.1. Werk en activering.

1.2	Arbeidsmarktbeleid	N	100 duizend euro
------------	---------------------------	----------	-------------------------

Vanaf mei 2012 heeft het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid een doorstart gemaakt als Werk in Zicht (WIZ). Via een bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2011 is uw raad akkoord gegaan met het overhevelen van het resultaat 2011 (900 duizend euro) naar 2012.

Ook uit andere bronnen is geld beschikbaar voor WIZ. De onderbouwing van de eerste aanvraag in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) heeft zijn vruchten afgeworpen. Deze ESF aanvraag heeft 1,2 miljoen euro opgeleverd. Met het oog op de goede resultaten uit Actie Jeugd is ook een voorschot ontvangen voor het tweede project in het kader van Actie Jeugd: 750 duizend euro.

Verder stelt de provincie Groningen 150 duizend euro beschikbaar in het kader van de Versnellingsagenda (REP-ZZL) en 100 duizend euro voor het project Leren & Werken.

In totaal is aan projecten binnen WIZ 2,1 miljoen euro uitgegeven in 2012. Het grootste deel van de uitgaven betreft het aandeel van de regio's Noord en Oost in de ESF middelen Actie Jeugd (700 duizend euro). De uitvoeringsorganisatie brengt kosten met zich mee tot een bedrag van 300 duizend euro. Het overige deel is besteed aan meerdere projecten (o.a. Leren en Werken, GOA).

1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	V	3,6 miljoen euro
------------	---	----------	-------------------------

Uitvoering Wet BUIG, (V 3,2 miljoen euro).

Bij het opstellen van de begroting van 2012 zijn ter dekking van het verwachte tekort op de uitvoering van de wet BUIG extra beleidsmiddelen van 6,2 miljoen euro ingezet.

Begin oktober is het definitieve budget BUIG 2012 bekend gemaakt. Ook hebben we de formele bevestiging van het ministerie van SZW ontvangen waarin zij aangeeft dat de meerjarig aanvullende uitkering (MAU) over 2012 wordt voortgezet. Het gevolg hiervan is dat het maximale eigen risico voor Groningen 2,5 % van het definitieve budget 2012 bedraagt. Hiermee staat het resultaat op de BUIG over 2012 vast. Van het eerder beschikbaar gestelde extra beleidsgeld kan 3,2 miljoen euro vrijvallen.

Bij het opstellen van de begroting zijn wij uitgegaan van een stabiel klantenbestand in 2012. Dit uitgangspunt was gebaseerd op de op dat moment afgegeven landelijke prognose. In de loop van 2012 zijn deze cijfers bijgesteld. Uiteindelijk is het aantal Wwb klanten gegroeid met 500.

Uitvoering Wwik, (V 400 duizend euro).

Voor de Wwik gold tot 1 juli 2012 een overgangsrecht voor voormalige Wwik uitkeringsgerechtigden. Doordat dit besluit begin 2012 is genomen kon dit overgangsrecht niet in de begroting worden opgenomen. Eind september 2012 is het definitieve WWIK budget bekend gemaakt (1,1 miljoen euro). Het budget blijkt voldoende om de uitgaven te dekken.

Bijzondere bijstand (N 500 duizend euro).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De aanhoudende economische crisis zorgt ervoor dat de kosten van individuele bijzondere bijstand in 2012 verder zijn gestegen. Vooral de kosten van bewind-voering bij schuldhulpverlening en de vergoeding voor woonkosten stijgen. Daarnaast is er een toename in het gebruik van maaltijdvoorzieningen en de aanvullende bijstand voor levensonderhoud. Binnen de middelen voor bestrijding van armoede bij kinderen in minima gezinnen zien we een lichte onderbesteding van het budget voor de verstrekking van computers. In het laatste schooljaar waarin nog een beroep kon worden gedaan op de regeling zijn 254 computers beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we in 90 gevallen een vergoeding betaald voor het gebruik van internet. Ook is voor bestrijding van armoede bij kinderen in minima gezinnen in 2012 voor 274 duizend euro aan bijdragen verstrekt aan instellingen.

Schuldhulpverlening (V 200 duizend euro).

De GKB heeft hogere opbrengsten behaald voor verleende diensten aan andere gemeenten. Ook kan een deel van de voorziening voor dubieuze debiteuren vrijvallen. Daarnaast is er sprake van onderbesteding op een aantal posten binnen de bedrijfsvoeringskosten. Deze voordelen maken het mogelijk dat er geen beroep hoeft te worden gedaan op een bijdrage uit het Participatiebudget. Hiervoor was 0,4 miljoen euro geraamd.

Kosten bedrijfsvoering (V 300 duizend euro).

Zowel de directe kosten (vooral salarissen en kosten uitzendkrachten) als de indirecte kosten (zoals vorming en opleiding) vertonen zowel positieve als negatieve afwijkingen. Per saldo resulteert een voordelige afwijking op het deelprogramma 1.3 Inkomen en inkomensondersteuning.

1.4 iederz N 700 duizend euro

Het saldo van baten en lasten komt uit op 7,7 miljoen euro nadelig, 700 duizend euro lager dan begroot. Het resultaat van Iederz is onder te verdelen in uitvoerings- en subsidieresultaat. Het uitvoeringsresultaat bedroeg 1,4 miljoen euro nadelig, 1,9 miljoen euro lager dan begroot. Dit resultaat betreft alle kosten en opbrengsten van Iederz die nodig zijn voor uitvoering van het gemeentelijk beleid en de WSW. Het subsidieresultaat bedroeg 6,3 miljoen euro nadelig en komt 1,2 miljoen euro beter uit dan begroot. Dit betreft alle loonkosten WSW minus de rijkssubsidie.

Subsidieresultaat

Het subsidieresultaat valt beter uit dan begroot. Deze positieve afwijking wordt veroorzaakt doordat de onderhandelingen in de SW-branche niet hebben geleid tot een nieuwe cao voor 2012, terwijl bij het opstellen van de begroting rekening was gehouden met een nieuwe cao die tot een loonkostenstijging van 2% zou leiden. Een andere oorzaak van een lager subsidietekort heeft te maken met de voorgenomen onderrealisatie: we laten 43 SE* minder instromen. Dit komt neer op ongeveer 41 fte. Een lager aantal dienstverbanden leidt tot een lager subsidietekort.

Uitvoeringsresultaat

Het uitvoeringsresultaat valt slechter uit dan begroot. Deze negatieve afwijking wordt veroorzaakt door een lagere netto-opbrengst vanuit de werkleerbedrijven en het arbeidsintegratiebedrijf. Bij de Business-post is de netto-opbrengst 0,4 miljoen euro lager uitgevallen. De oorzaak hiervoor hangt samen met een daling van het aangeboden postvolume. De netto opbrengst van het Industriebedrijf is met 0,2 miljoen euro gedaald. De afname hangt samen met een daling van de omzet als gevolg van de recessie. Verder is de beschikbare productiecapaciteit lager geweest door een tekort aan werkleiding en teveel wisselingen in leiding als gevolg van de reorganisatie binnen het Industriebedrijf. Het nadeel van 0,2 miljoen euro in het Groenbedrijf is het gevolg van een daling van de capaciteit doordat mensen zijn gedetacheerd. Hierdoor is de acquisitie op een lager peil gezet, waardoor de netto-opbrengsten zijn gedaald. Het arbeidsintegratiebedrijf heeft geleden onder de rijksbezuinigingen op het participatiebudget. In de begroting waren we uitgegaan van 2,5 miljoen euro aan re-integratie-opdrachten. Door bezuinigingen op het participatiebudget is dit bedrag met 1 miljoen euro verlaagd.

* Bij het aantal SE's (Subsidiabele Eenheden) wordt in tegenstelling tot het aantal fte's rekening gehouden met de handicap coëfficiënt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

PROGRAMMA 2 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	V	2,2 miljoen euro
------------	----------------------------------	----------	-------------------------

In de derde voortgangsrapportage 2012 is een meerjaren-prognose weergegeven voor de actualisering van bestemmingsplannen. Uw raad is daarvoor middels een raadsbrief over het tekort op de actualisering bestemmingsplannen geïnformeerd. De actualisering moet voor 1 juni 2013 zijn afgerond, hierdoor is een piek in de werkzaamheden in 2012 en 2013. Per saldo wordt in de komende jaren geen tekort verwacht (tot en met 2016). Het gerealiseerde tekort over 2012 bedraagt voor de Ruimte voor bedrijvigheid 224 duizend euro op een totaal tekort actualisering bestemmingsplannen van 380 duizend euro.

De bijdrage aan het project Montessorischool van 200 duizend euro is in verband met de voortgang nog niet nodig geweest. De bijdrage zal in 2013 ingezet gaan worden. De kosten van het projectplan Paterswoldseweg zijn 51 duizend euro lager uitgevallen dan begroot. Voorgesteld wordt het resterende bedrag toe te voegen aan de reserve.

Van de gereserveerde verliesvoorziening van 25 miljoen euro is 23,7 miljoen euro onttrokken. Het verschil van 1,3 miljoen euro vermeerderd met de rente 600 duizend euro is het voordeel op de voorziening (zie ook de toelichting bij deelprogramma 8.2).

Bij het vaststellen van de slotcalculatie 2010 Martini-Van Swieten (GR 10.2458328) heeft uw Raad besloten het resultaat van 1,488 miljoen euro te laten vrijvallen ten gunste van het concern. Dit resultaat valt na de finale afrekening en niet gerealiseerde kosten 154 duizend euro hoger uit.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 105 duizend euro.

2.3	Groningen Kennisstad	V	257 duizend euro
------------	-----------------------------	----------	-------------------------

Het co-financieringsfonds is gevoed met 1 miljoen euro (500 in 2011 en 500 in 2012). Er is voor 645 duizend euro verplichtingen aangegaan die gefinancierd worden uit het fonds, hiervan is 401 duizend euro uitbetaald. De rest zal de komende jaren gefaseerd worden uitbetaald.

Eind 2012 is het project "1000 slimme huishoudens" in procedure gegaan, hiervoor is 110 duizend euro gereserveerd. De totale verplichtingen komen hiermee op 755 duizend euro. Het restant is 245 duizend euro. Er zitten een aantal projecten in de pijplijn waarvoor wij de komende periode cofinancieringsaanvragen verwachten. Voorgesteld wordt om de restant middelen (599 duizend euro) toe voegen aan de begroting 2013 en beschikbaar te houden voor hetzelfde doel

Binnen G-kracht is voor "Gezond ouder worden" minder lasten begroot dan gerealiseerd. Het tekort in de baten wordt gedekt uit de vrijval kapitaallasten en is niet begroot. Het totale nadeel is 502 duizend euro.

Uw raad heeft voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen in 2012 een bedrag van 500 duizend euro beschikbaar gesteld uit incidenteel extra beleid. Daarnaast leveren de kennisinstellingen (RUG, UMCG en Hanzehogeschool Groningen) ieder een bedrag van 75 duizend euro aan de campagne City of Talent en een bedrag van 10 duizend euro aan het projectbureau. Van het totale beschikbare bedrag resteert nog 114 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 76 duizend euro.

2.5	Overig economie en werkgelegenheid	N	7,6 miljoen euro
------------	---	----------	-------------------------

De lasten/baten van de exploitatie van bezit en de eventuele winst bij verkoop worden voor een deel verantwoord bij dit deelprogramma. Het is moeilijk voor deze exploitatie een begroting op te stellen omdat het onderhoud, de omvang en de boekwaarde van het bezit jaarlijks sterk fluctueren en het op voorhand niet bekend is wat er verkocht gaat worden. Hierdoor ontstaat er een afwijking ten opzichte van de begroting van 1,771 miljoen euro (lasten) en 2,950 miljoen euro (baten). Het positief resultaat komt hiermee op 1.179 miljoen euro.

In verband met het faillissement van TCN/SIG en de vordering die de gemeente nog op TCN/SIG heeft is er 6,725 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel en bij een ander programma een nadeel ontstaat. In 2013 zal hiervoor nog een begrotingswijziging worden gemaakt. Totaal levert dit nu een tekort op bij deelprogramma 2.5 van 281 duizend euro.

Eind 2012 heeft er een herziening van de grondwaarden van "In exploitatie te nemen gronden" plaats gevonden. Dit heeft geleid tot een afboeking van 3,283 miljoen euro. In de begroting was hiervoor een bedrag van 1,450 miljoen euro opgenomen waardoor er een afwijking van 1,833 miljoen euro is ontstaan. De afboekingen hebben betrekking op de volgende bezittingen:

Hereplein	900 duizend euro
Stationsgebied	409 duizend euro
Friestraatweg	118 duizend euro
Eemskanaalzone	<u>1.856 miljoen euro</u>
Totaal:	3.283 miljoen euro

Jaarlijks is er een bedrag van 253 duizend euro in de begroting opgenomen voor kosten Structuurplan. Deze kosten worden gedekt uit de vrijval kapitaallasten Structureel Extra Beleid.

In de begroting is een bedrag van 533 duizend euro opgenomen voor uitgaven ten laste van het Fonds Economische Ontwikkeling. De werkelijke kosten bedragen 278 duizend euro waardoor er een resultaat ontstaat van 255 duizend euro. De kosten vallen lager uit omdat er geen gebruik is gemaakt van het reïsbudget en omdat er geen evenementen zijn geweest waar een bijdrage vanuit het FEO aan zou worden gegeven.

Diverse kleinere voor- en nadelen tellen op tot een voordeel van 54 duizend euro.

Programma 3 Jeugd en onderwijs

3.1 Integraal jeugdbeleid V 1,9 miljoen euro

In juli 2009 hebben wij over de statuswijziging van het Zernike College besloten. De wijziging zou per 1 januari 2012 ingaan in plaats van 1 januari 2013. Door deze wijziging wordt de gemeente Groningen gekort op de uitkering uit het gemeentefonds. De financiële bijdrage van 500 duizend euro vanuit onderwijshuisvesting aan de gemeente Haren vervalt met ingang van 1 januari 2012 en valt dus vrij. In verband met de vervroeging van de statuswijziging Zernike College is een extra incidenteel voordeel gerealiseerd van 300 duizend euro.

Het budget van het voor- en vroegschoolse educatieprogramma (VVE) is gebaseerd op het uitvoeringsplan "Kansen voor jonge kinderen" uit 2010. In dit uitvoeringsplan is ook de bezuinigingstaakstelling op het peuterspeelzaalwerk verwerkt. Deze bezuinigingstaakstelling loopt op van 400 duizend euro in 2011 tot 100 duizend euro structureel in 2014. Door het invoeren van een nieuwe subsidiesystematiek is eerder dan verwacht de bezuiniging gerealiseerd. Een deel van de programma's wordt vanaf 2011 bekostigd in cofinanciering met de kinderopvangtoeslag (Rijk).

In 2010 was nog onvoldoende zicht op de effecten van deze nieuwe subsidiesystematiek en daarom is de afspraak gemaakt het ingezette beleid eind 2012 te evalueren en mogelijk te herijken. Voor 2012 hebben deze ontwikkelingen geleid tot een incidentele onderbesteding van 600 duizend euro.

Wij hebben een rijksbijdrage gekregen voor de verbetering van het binnenklimaat op scholen. Dit project is in 2011 afgerond. De afrekening is, via de SISA-verantwoording, door het Rijk in 2012 beoordeeld en vastgesteld. Het restant budget kan daardoor vrijvallen. Hierdoor ontstaat een voordeel van 200 duizend euro.

De kosten als gevolg van de brandschade in 2011 aan de gymzaal SPT (Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk) zijn voor een deel in 2012 verantwoord en voor een deel in 2011. Hierdoor is een nadeel van 200 duizend euro in 2012 ontstaan. De gehele schade-uitkering is ontvangen in 2012 en is hoger dan het schadebedrag wat in 2012 is verantwoord, 300 duizend euro meer. Dit resulteert uiteindelijk in een bedrag van 100 duizend euro voordelig resultaat.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

3.2 Overig jeugd en onderwijs N 5,8 miljoen euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Op basis van het advies Vermogen tot onderwijs van mr. L.J. Klaassen zijn besluiten genomen over de herziening van de bruidsschat aan en het versterken van het vermogen van het openbaar schoolbestuur O2G2. In de wet is de financiële gelijkstelling verankerd. Dat betekent dat wij een doorbetalingsverplichting hebben aan het bijzonder onderwijs. De onderhandelingen over de doorbetaling tussen gemeente en het bijzonder onderwijs hebben geleid tot een geheel 'onverplichte schikking in der minne onder finale kwijting'. Uw raad heeft bij het vaststellen van de begroting 2013 het budget hiervoor beschikbaar gesteld via extra beleid. De uitbetaling heeft echter in 2012 plaatsgevonden, waardoor er in 2012 een incidenteel nadeel van 6,1 miljoen euro is ontstaan. In 2013 zal er sprake zijn van een even zo groot incidenteel voordeel.

Daarnaast valt in 2012 een deel van het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor aanvullend onderzoek vrij, in totaal 300 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal thema's van het dossier "Verzelfstandiging van het openbaar onderwijs Groningen" nog niet is afgerond. In 2013 zal advies en ondersteuning nodig zijn voor de afwikkeling van het genoemd dossier. Als gevolg hiervan is voor de onderbesteding op dit budget een tussentijdse resultaatbestemming voorgesteld.

Programma 4 Welzijn en zorg

4.1 Sociale samenhang en participatie V 1,0 miljoen euro

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) (V 600 duizend euro)

De WMO begroting kende een begrotingsrisico van 1,3 miljoen euro. In werkelijkheid sluit het begrotingsjaar uiteindelijk op een voordeel. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat de WMO integratie-uitkering (ook over voorgaande jaren) onvoorspelbaar fors hoger werd dan begroot. Verder is het gebruik van door de gemeente betaalde voorzieningen door burgers teruggelopen. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld doordat burgers als gevolg van het nieuwe eigen bijdrage beleid, vaker zelf of binnen hun netwerk oplossingen zochten en vonden voor hun problemen. Ook werden burgers tijdens de gekantelde keukentafelgesprekken geholpen bij het vinden van oplossingen binnen het eigen netwerk. Daarnaast zijn de prijzen van de hulpmiddelen lager geworden omdat, als gevolg van het nieuwe hulpmiddelencontract, meer gestuurd kan worden op (goedkopere) hervestrekkingen via het depot.

Verder zijn er minder aanvragen ingediend door instellingen voor onder andere dagopvang ouderen en wonen met zorg, V 200 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

Toelichting onzekerheid eigen bijdrage CAK.

Een aanvrager van een voorziening (voorheen WVG), hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. Deze bijdrage is op basis van de gemeentelijke verordening WMO qua hoogte afhankelijk van de aard en de duur van de verstrekking en daarnaast van de inkomensgegevens van de aanvrager. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting aan de gemeente plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen.

Probleempunt hierbij is dat gemeenten niet direct inzicht hebben in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt en dat gemeenten de eigen bijdrage, met uitzondering van de personen die een financiële tegemoetkoming (PGB) hebben gekregen, niet direct kunnen berekenen en controleren. Om privacy redenen staan de inkomensgegevens niet op het overzicht van het CAK, ondanks dat die wel nodig zijn om definitief de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen te kunnen bepalen. De huidige informatie over de eigen bijdrage van het CAK is derhalve ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Hoewel de gemeenten wel de aantallen personen kan beoordelen (aantal personen waarvoor eigen bijdrage ontvangen wordt vergeleken met het gefactureerde aantal personen), hebben zij beperkt inzicht in de volledigheid, juistheid en rechtmatigheid van de eigen bijdragen.

4.2 Preventie en zorg V 1,1 miljoen euro

Het voordelige resultaat is opgebouwd uit de volgende posten:

Vrouwenopvang (V 150 duizend euro)

Binnen de vrouwenopvang was sprake van een tekort van 150 duizend euro voor de aanpak van huiselijk geweld. Dit zou met inzet van middelen uit maatschappelijke opvang worden opgelost. In de junicirculaire 2012 is voor dit doel extra rijksgeld beschikbaar gesteld. De bijdrage uit maatschappelijke opvang valt daardoor vrij.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Maatschappelijke opvang (V 500 duizend euro)

In september zijn afspraken gemaakt de bestedingen/projecten die in de pijplijn zaten de kans te geven tot de fase van subsidieaanvraag en beschikking te komen. Uiteindelijk is 500 duizend euro niet tot uitkering gekomen door minder uitvoeringskosten en uitvoeringskosten die door de regio zijn vergoed (150 duizend euro), uiteindelijk toch geen aanvraag van projecten die wel waren aangekondigd (zoals logistieke ketens en transitie OGGz, 200 duizend euro). Als laatste zijn er nog een aantal aangeleverde projectaanvragen geweest die zijn afgewezen (zoals Loeksen/werk, ruim 150 duizend euro).

Opvang ex-gedetineerden, Veiligheidshuis (V 171 duizend euro)

Van het Rijk is een bedrag van 205 duizend euro ontvangen ten behoeve van de regionale coördinatie ex-gedetineerden voor de jaren 2012 en 2013. Per 1-1-2013 ligt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie ex-gedetineerden bij de gemeenten en is deze ondergebracht bij het Veiligheidshuis. De regiogemeenten hebben kunnen aangeven de uitvoering van de re-integratie ex-gedetineerden door de gemeente Groningen te laten uitvoeren. 2 gemeenten hebben besloten dit zelf te gaan doen. De resterende gelden van 171 duizend euro zijn nog niet besteed. Voorgesteld wordt om deze gelden via een bestemmingsvoorstel bij de rekening over te hevelen naar 2013, omdat deze gelden ook voor 2013 beschikbaar zijn gesteld. Een bedrag van 71 duizend is beschikbaar voor de gemeenten die aangegeven hebben de uitvoering bij de gemeente Groningen te leggen. Een bedrag van 100 duizend is nog beschikbaar voor de gemeente Groningen.

Vrijval project 'Eigen kracht conferenties' (80 duizend euro)

Voor het project 'Eigen kracht conferenties' was 80 duizend euro beschikbaar. Op een eerste voorstel is aan de initiatiefnemer toegezegd dat een bedrag van 80.000 beschikbaar is. Deze toezegging is op verzoek van de initiatiefnemer eind 2012 ingetrokken en heeft dus niet geleid tot een verplichting. Het bedrag van 80 duizend euro is daarmee niet meer nodig en kan vrijvallen.

Overig

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

4.3 Integratie en emancipatie V 148 duizend euro

Voor Volwasseneneducatie hebben wij in 2012 als onderdeel van het Participatiebudget een rijkssubsidie ontvangen van 960 duizend euro. De lasten waren 80 duizend euro hoger. Volgens de voorwaarden waaronder wij die rijkssubsidie hebben ontvangen hebben wij die overschrijding gedekt uit het re-integratiedeel van het Participatiebudget (deelprogramma 1.1 Werk en Activering).

De begrote lasten voor de uitvoering van Inburgering zijn overschreden met 900 duizend euro. De voornaamste reden daarvoor is dat, om het re-integratiedeel van het Participatiebudget rechtmatig zoveel mogelijk te ontlasten, wij de kosten van de re-integratietrajecten voor inburgeraars niet in deelprogramma 1.1 onder re-integratie, maar in deelprogramma 4.3 onder de uitvoering van de Wet inburgering hebben verantwoord. De tweede reden is de overschrijding van het begrote aantal nieuwe inburgeringstrajecten dat in 2012 is gestart: 328, terwijl we 300 hadden begroot.

De overschrijding van de lasten met 900 duizend euro wordt gedekt uit de vooruit ontvangen rijkssubsidies voor de uitvoering van de Wet inburgering. Per saldo is er in de exploitatie geen voor of nadeel.

De gemeente Groningen heeft in de periode 2009-2011 deelgenomen aan het experiment Perspectief voor ex-AMV's. Het Rijk heeft hiervoor geld beschikbaar gesteld in drie tranches van 66 duizend euro voor 2009, 2010, 2011. De middelen voor 2009 (de eerste 66 duizend euro) zijn pas in 2010 besteed. Bij de afrekening over 2009 leek het erop dat deze eerste tranche wellicht teruggevorderd zou kunnen worden. In de jaarrekening 2010 is hiervoor een balanspost opgenomen, welke nu bij de rekening 2012 vrijvalt.

Een aantal kleinere posten tellen per saldo op tot een voordeel van 82 duizend euro.

Programma 5 Sport en bewegen

5.1 Sportieve infrastructuur V 17 duizend euro

Verenigingen hebben te maken met hogere lasten. Om deze hogere lasten te kunnen dekken, vragen verenigingen meer subsidie aan. De hogere lasten bij verenigingen ontstaan omdat er meer uren worden ingehuurd voor hogere tarieven, terwijl de inkomsten voor verenigingen dalen. De inkomsten van verenigingen dalen onder andere doordat het aantal volwassen leden afneemt. Door deze hogere subsidieaanvragen is een nadeel ontstaan van 200 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Daarnaast zijn een tweetal onderhoudsprojecten niet uitgevoerd, waardoor een voordeel ontstaan is van 200 duizend euro. Een onderhoudsproject dat gepland was om in 2012 uit te voeren is doorgeschoven naar 2013. Het gaat hierbij om het project dak Helperzwembad (60 duizend euro). Aangezien het gaat om buitenwerkzaamheden konden die vanwege de weersomstandigheden niet meer in de laatste maanden van 2012 worden uitgevoerd. Tevens zijn in verband met komst van FC Groningen en hiermee samenhangende veranderingen op het sportpark Corpus den Hoorn, een aantal onderhoudswerkzaamheden uitgesteld (totaal 170 duizend euro).

Een aantal bezuinigingstaakstellingen, waaronder op energie en communicatie, zijn het derde kwartaal 2012 in de begroting verwerkt. Tijdige bijsturingmaatregelen bleken echter niet meer mogelijk. Dit resulteert in een nadeel van 200 duizend euro bij de jaarrekening.

Daarnaast tellen diverse overige afwijkingen aan de lastenkant op tot 100 duizend euro nadeel. Overige afwijkingen aan de batenkant tellen op tot een voordeel van 300 duizend euro.

5.2	Deelname aan sport	V	300 duizend euro
------------	---------------------------	----------	-------------------------

Wij hebben, naast gemeentelijke cofinanciering, van de rijksoverheid geld gekregen voor de uitvoering van het project BOS (buurt, onderwijs en sport). Dit project is afgerond. De afrekening is (via het traject SISA) door het Rijk in 2012 beoordeeld en vastgesteld. Het restant budget kan daardoor vrijgevalen. Hierdoor ontstaat een voordeel van 300 duizend euro.

Programma 6 Cultuur

6.1	Culturele infrastructuur	N	600 duizend euro
------------	---------------------------------	----------	-------------------------

In 2003 is een trekkenwand in de Stadsschouwburg opgeleverd. Deze complexe installatie bestaat uit diverse componenten. Deze componenten hebben een verschillende technische levensduur. Bij de oplevering is een afschrijvingstermijn van 20 jaar gehanteerd voor de volledige installatie. In 2012 zijn onderdelen van de trekkenwand vervangen mede vanwege het moeten voldoen aan het veiligheidsniveau SIL 3. Vanwege de generiek gehanteerde afschrijvingstermijn vertegenwoordigen de vervangen componenten echter nog steeds een boekwaarde op de balans. Voor de vervanging van deze componenten zijn inhaalafschrijvingen nodig. Met deze aanpassing wordt de trekkenwand in componenten geactiveerd waarbij de afschrijvingstermijn in lijn is met de technische levensduur. Daardoor ontstaat een nadeel van 600 duizend euro.

Daarnaast hebben wij bezuinigingstaakstellingen niet kunnen realiseren. Enerzijds vanwege de markt gerelateerde activiteiten van OPSB en de termijn waarop deze moeten worden vastgelegd. Anderzijds door de samenloop met de organisatieontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie. Dit heeft geresulteerd in een nadeel van 20 duizend euro. In het licht van de beoogde verzelfstandiging van de werkmatschappij OPSB laten wij begin 2013 een bedrijfseconomisch onderzoek uitvoeren naar de financiële situatie, waarin de mogelijkheden om genoemde bezuinigingstaakstellingen te realiseren worden betrokken.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 200 duizend euro.

Programma 7 Verkeer

7.1	Fiets	V	1,5 miljoen euro
------------	--------------	----------	-------------------------

Fietspaden en routes

Door het stoppen van en het niet in uitvoering nemen van projecten met betrekking tot de fietspaden en routes is er een voordeel ontstaan in de lasten van 125 duizend euro en zijn de vrijgevalen middelen 686 duizend euro. De stopgezette projecten zijn Fietspad noordelijke ringweg en fietspad Hoogkerk.

Slot- en nacalculaties

Op de slotcalculatie Fietsbrug Plataanlaan (GR12.3391956) is een voordeel van 611 duizend euro. Deze middelen vallen vrij ten gunste van het concernresultaat.

Diverse voor- en nadelen (voordeel 78 duizend euro).

7.2	Openbaar vervoer	N	3,7 miljoen euro
------------	-------------------------	----------	-------------------------

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Regiotram: Stoppen projecten

Door het stoppen met het project Regiotram worden er verliezen geboekt op aankopen Eikenlaan voor 600 duizend euro en op het Glaudé traject voor 2,700 miljoen euro.

OV Bureau

Voor de jaarlijkse bijdrage aan het OV bureau staat geen post begroot. Deze post leidt jaarlijks tot een verlies ten laste van het resultaat. Deze post is gemeld bij de Voorgangsrapportage. In 2013 en 2014 wordt dit incidenteel gedekt uit extra beleidsmiddelen. Het totale resultaat is 162 duizend euro nadelig.

Diverse voor- en nadelen (238 duizend euro nadelig).

7.3	Auto	N	377 duizend euro
------------	-------------	----------	-------------------------

Herinrichting diepenring

Bij de Herinrichting Diepenring is een voordeel van 75 duizend euro als gevolg van het stopzetten van het project. Deze vrijval komt ten gunste van het concernresultaat.

Zuidelijke Ringweg

Er is 375 duizend euro aan plankosten ingeboekt conform besluitvorming vanuit vrijval kapitaallasten. Dit levert een nadelig resultaat op van 375 duizend euro.

Diverse voor en nadelen (nadeel 77 duizend euro).

7.4	Parkeren	N	6,6 miljoen euro
------------	-----------------	----------	-------------------------

Buurtstallingen

Er is de afgelopen jaren veel extra (achterstallig) onderhoud verricht aan de buurtstallingen, als gevolg hiervan is het storingsonderhoud verminderd. Door verschuiving van particuliere naar meer zakelijke klanten en door een andere tariefstelling is de omzet gestegen. Totaal levert dit een voordeel op van 120 duizend euro.

Straatparkeren

Het voordeel in de lasten van 518 duizend euro wordt vrijwel geheel veroorzaakt door lagere kapitaallasten dan begroot. Een groot deel van de automaten is volledig afgeschreven. De vervanging van de automaten door card-only automaten is in 2012 niet gerealiseerd. De opbrengsten van fiscale naheffingen zijn 267 duizend euro lager dan begroot veroorzaakt door een lager aantal opgelegde naheffingen. Het totale resultaat is 242 duizend euro voordelig.

Garages

De begrote omzet van de Damsterdiepgarage is niet gehaald door aanloop problemen en de bouw -activiteiten aan het pand van Nijestee. Door vochtproblemen is de garage niet volledig in gebruik geweest. In 2012 is noodzakelijk groot onderhoud (schilderwerk) verricht in de Oosterpoortgarage. De kosten hiervan zijn niet in de begroting meegenomen. Het totale resultaat is 1,359 miljoen euro nadelig.

Terreinen

In 2012 is via de exploitatie een bijdrage gedaan van 600 duizend euro aan het project ontsluiting P3, deze kosten zijn vervolgens geactiveerd. Dit zorgt voor een afwijking in de baten en lasten van 600 duizend euro. Per saldo is het resultaat nul. De begrote bijdrage van het OV-bureau van 500 duizend euro voor P&R terreinen is niet gerealiseerd. Met diverse overige voor en nadelen is het totale resultaat op terreinen 405 duizend euro nadelig.

Algemeen

Voor het uitvoeren van reguliere taken is meer ureninzet nodig dan begroot. Dit levert een nadeel op van 473 duizend euro.

Voorziening Damsterdiepgarage

Voor de afhandeling van het geschil met de bouwer van parkeergarage Damsterdiep is er een voorziening opgenomen van 4,7 miljoen euro.

Diverse voor- en nadelen (68 duizend euro nadelig).

7.6	Overig verkeer	V	4,7 miljoen euro
------------	-----------------------	----------	-------------------------

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Kapitaal lasten Structureel Extra Beleid

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel van 4.580 miljoen euro en bij een ander programma een nadeel ontstaat. Het resultaat binnen deelprogramma 07.6 is 4.580 duizend euro voordelig.

Diverse voor en nadelen 113 duizend euro voordelig.

Programma 8 wonen

8.1 Doelgroepen **V 899 duizend euro**

Het voordelige resultaat van 458 duizend euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting is ontstaan door meer stortingen in het fonds (extra stortingen vanuit reserveringen monumentenprogramma's 2011 en 2012, extra middelen startersleningen en ontvangen rente) dan onttrekkingen uit het fonds (verstekte leningen en beheervergoeding SVn).

Op 14 november 2012 heeft uw Raad bij de goedkeuring van de gemeentebegroting 2013 besloten om te stoppen met een aantal projecten in kader van de bezuinigingen. Eén van deze stop te zetten projecten betreft het verlagen met 500 duizend euro van het stimuleringsfonds volkshuisvesting (revolverend fonds SVn) voor het onderdeel onderhoudsleningen (verbetering) woonschepen.

Diverse voor- en nadelen tellen op tot een nadeel van 59 duizend euro.

8.2 Nieuwbouw **N 27,9 miljoen euro**

Met de Grondexploitatie Meerstad 2012 wordt inzicht gegeven in de actuele stand van het project Meerstad. Bij het opstellen van de vorige herziening, Grondexploitatie Meerstad 2011 (vastgesteld door uw Raad in januari 2012), is rekening gehouden met de economische crisis waarin we verkeren door voor een periode van drie jaar een voorziening te treffen voor mogelijke tegenvallende opbrengsten uit de verkoop van woningen. We zijn nu een jaar verder. De economische omstandigheden hebben zich niet verbeterd en de crisis op de woningmarkt heeft zich verder verdiept. We schatten in dat het economisch herstel langer op zich laat wachten dan vorig jaar was voorzien. Het in de Grondexploitatie Meerstad 2011 geprognosticeerde aantrekken van de woningmarkt verwachten we daarom nu ook later. Ook ten aanzien van de realisatie van de bedrijventerreinen en de resultaten van verkopen van bestaande panden en gronden zijn de verwachtingen veranderd. De Grondexploitatie Meerstad 2012 is hierop aangepast. Om dit op te vangen zien we ons genoodzaakt om de boekwaarde van het project Meerstad met 25 miljoen euro te verlagen. Hiervoor is 25 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening Meerstad.

Naar aanleiding van de herzieningen van de grondexploitaties is het tekort op de grondexploitaties voor woningbouwlocaties becijferd op 19,787 miljoen euro. In de jaarrekening 2012 is er een bedrag van 15 miljoen euro gereserveerd om dit tekort te dekken. Er resteert dus nog een tekort van 4,787 miljoen euro

Door de aanhoudende tegenvallende economische omstandigheden en de voortdurende crisis op de woningmarkt en in de bouw zijn er uiteindelijk toch minder nieuwe bouwprojecten opgestart in 2012 waardoor het resultaat op leges bouwactiviteit Wabo uiteindelijk 677 duizend euro lager uitvalt dan begroot in 2012.

Door het opheffen van de voorziening 'Woningbouwaccelerator' ontstaat er een voordelig resultaat van 534 duizend euro. Aangezien er geen gebruik meer werd gemaakt van de subsidieregeling is deze komen te vervallen en komt als zodanig niet meer voor in de subsidieverordening. Deze vrijval wordt aangewend voor startersleningen, conform raadsbesluit GR12.3401290.

Er zijn minder ISV projecten gerealiseerd dan vooraf begroot. Dit levert een resultaat op van 1.012 duizend euro. Het gaat om de projecten ISV Bodem / Wielewaalplein (V 498 duizend euro) en Revitalisering Winschoterdiep (V 400 duizend euro).

In de begroting 2012 is 1,0 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het masterplan Groningen Energieneutraal voor de tweede jaarschijf. Het restant van de eerste jaarschijf bedraagt 1,112 miljoen euro. In totaal is er 1,376 miljoen euro in de exploitatie 2012 opgenomen. De uitgaven in 2012 bedragen 1,112 euro. Voorgesteld wordt om het resultaat van 264 duizend euro toe te voegen aan de exploitatiebegroting 2013. De verwachting is dat de restant middelen in 2013 worden uitgegeven.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bij het vaststellen van de slotcalculatie 2011 Overwinningssplein (GR 12.2949543) heeft uw Raad besloten het resultaat van 48 duizend euro te laten vrijvallen ten gunste van het concern.
Bij het vaststellen van de slotcalculaties 2012 sportpark de Hoogte en Zilverlaan (GR 12.3391954) heeft uw Raad besloten de respectievelijke resultaten van 268 duizend euro en 132 duizend euro toe te voegen aan de reserve grondzaken.
In totaal is 277 duizend euro duurzaamheidsbudget niet besteed (Milieuboulevard, stadsleven natuurlijk, restant project SLOK en restanten programma duurzame stad) in verband met organisatorische ontwikkelingen (overdracht van MD aan RO/EZ)

8.3 Bestaande woningvoorraad V 2,0 miljoen euro

De afwijking van euro 740 duizend bestaat uit bij TURAP II 2012 aangekondigd resultaat van 360 duizend euro (het niet doorgaan van een project van 113 woningen in de Korrewegwijk, verlaging van het aantal woningen in enkele projecten en het niet volledig benutten van de budgetten voor communicatie en energieadviezen) en uit een 2-tal projecten die nog dienen te worden beschikt (Middelbert 16 woningen; 32 duizend euro en Corpus den Hoorn / Rivierenbuurt 50 woningen; 100 duizend euro) en uit een 2-tal reeds beschikt project die in 2012 niet meer tot een uitbetaling hebben geleid (Bankastraat 53 woningen; 106 duizend euro en Bloemenbuurt fase 4 63 woningen; 126 duizend euro).

Bij de begroting 2013 is voorgesteld om het project woonschepenhaven op een andere manier te financieren, namelijk uit ISV middelen. De middelen extra beleid zijn daarom niet ingezet. Dit levert een positief resultaat op van 500 duizend euro. Er is ook nog 500 duizend euro beschikbaar in de reserve extra beleid.

In de raad van februari 2011 is besloten dat de uitvoering van 0db norm niet uitvoerbaar bleek (de hoogte van de te maken kosten bleken niet in verhouding zijn met de resultaten). Daarom is er gewerkt aan de 'beleidsregels geluid-reducerende maatregelen', met een wat lager ambitieniveau dan de 0db norm, namelijk 3db. Het knelpunt was hoe uitvoering gegeven kon worden aan de raadsmotie om te trachten zoveel mogelijk de 0db norm alsnog te realiseren. In het 2e en 3e kwartaal 2012 is de grote hoeveelheid van de daadwerkelijke handhaving gestart. De restant gelden zijn in 2012 niet volledig uitgegeven. Het resultaat is 145 duizend euro voordelig.

Er is 255 duizend euro minder aan kosten voor uren geboekt dan begroot en 205 duizend euro meer aan begrote baten. Per saldo is het resultaat op uren 460 duizend euro voordelig.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 184 duizend euro.

8.5 Overig wonen V 3,1 miljoen euro

Binnen de stadsdeelbudgetten is minder uitgegeven dan begroot voor de jaarschijf 2012. Er is voor staddelen 2.771 miljoen euro begroot. (1 miljoen concernbijdrage en 1.771 uit de reserve). De totale lasten zijn 2,171 miljoen euro. Een deel van de uitgaven is dus ten laste van het restant aan stadsdeelbudgetten uit voorgaande jaren gekomen. De middelen zijn in de reserve gereserveerd voor grotere uitgaven zoals herinrichting van het openbare gebied. Het totale voordeel is 872 duizend euro. De overige voordelen op ISV zijn 200 duizend euro herverdeling 2010 (Wielewaalplein) en taakstelling 2013 (V 737 duizend euro).

Binnen de exploitatie en verkoop van erfpachtterreinen is een voordelig saldo van 560 duizend euro behaald. Het betrof onder andere verkoop van industrieterreinen aan de Rouaanstraat en aan het Winschoterdiep en particuliere erfpacht, afkoop van de erfpachtcanon Martinikerkhof.

De begroting van de kapitaallasten voor Structureel Extra Beleid zijn bij invoering van de programma begroting verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid, Verkeer en Wonen. Een goede afstemming tussen de werkelijkheid en de begroting moet nog worden gemaakt, waardoor het voor kan komen dat er bij het ene programma een voordeel en bij een ander programma een nadeel ontstaat. Binnen deelprogramma 8.5 is het voordeel 538 duizend euro.

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 163 duizend euro.

Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte

9.1 Kwaliteit van de leefomgeving V 1,5 miljoen euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Resultaat riolering (V 243 duizend euro)

Het voordeel op de lasten (V 222 duizend euro) wordt grotendeels veroorzaakt doordat niet alle onderhoudsprojecten voor meer dan 50% gerealiseerd zijn. De opdrachten zijn wel volledig weggezet maar mogen overeenkomstig de financiële verordening niet als verplichting worden aangemerkt

Het voordeel in de baten (V 21 duizend euro) wordt veroorzaakt doordat er hoger opbrengsten rioolrecht zijn.

Resultaat Begraven (V 161 duizend euro)

Het voordeel in de lasten (V 43 duizend euro) wordt enerzijds veroorzaakt door lagere kapitaallasten, lagere kosten in verband met vacaturruimte en ziekte en uitgesteld onderhoud in afwachting van de uitwerking van de beheersplannen (voordeel 96 duizend euro), anderzijds waren de kosten op uitvoering van de Wet op de Lijkbezorging hoger in verband met een hoger beroep op deze voorziening (nadeel 53 duizend euro)

Het voordeel aan de batenkant (V 118 duizend euro) ontstaat grotendeels door hoger dan verwachte opbrengsten uit begraafrechten en de Wet op de lijkbezorging.

Borg Groen en Speelvoorzieningen en overig (N 370 duizend euro)

- Een tweetal groenprojecten die in 2012 zijn opgestart waarvan de verwachting was dat deze projecten in 2013 financieel zouden worden afgerekend, zijn alsnog op basis van 50% gereed melding conform de richtlijnen in 2012 afgerekend. Hierdoor is een nadeel in 2012 ontstaan van 100 duizend euro.
- Een nadeel van 236 duizend euro wordt veroorzaakt doordat de kosten van het (ecologisch) beheer bermen en sloten voor het storten van slootballast en bermmaaisel toeneemt door extra (ecologisch) te beheren areaal berm, water en oever. Hiervan is 82 duizend het gevolg van het ecologisch beheer in plaats van traditioneel beheer en 156 duizend wordt veroorzaakt door meerwerk.
- Overige posten binnen BORG tellen op tot een nadeel van 33 duizend euro.

Overdracht A7 (V 1,4 miljoen euro)

Voor de overdracht van het eigendom, beheer en onderhoud van de oude rijksweg A7 (inclusief Gideonbrug) door Rijkswaterstaat heeft de gemeente in 2009 een afkoopsom ontvangen van 4,2 miljoen euro. Hetgeen aan de voorziening is toegevoegd voor achterstallig beheer en onderhoud.

De werkzaamheden worden in 2013 afgerond. In totaal wordt 1,4 miljoen euro niet meer uitgegeven, vrijval voorziening. In de begroting 2013 is reeds voorgesteld 1,1 miljoen in te zetten voor de bezuinigingen, daarnaast is in Turap 3 - 2012 nog extra 0,3 miljoen euro vrijval op de voorziening opgenomen als resultaat .

ISV Groen en Blauw (V 205 duizend euro)

Vanuit ISV is in 2012 voor deelprogramma kwaliteit van de leefomgeving 617 duizend euro beschikbaar gesteld. Hiervan is 412 duizend euro uitgegeven. Het gaat om een bijdrage in het kader van uitvoerende werkzaamheden Stadspark en Hoendiep Noord-Westpark. De niet uitgegeven middelen hebben betrekking tot het onderdeel Groen en Blauw (ecologie, waterbeheer, duurzame inrichting stadstrand in beheer en inrichtingsgebieden).

Uurtarieven personeel (N 520 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte leiden hogere kosten tot hogere uurtarieven voor mensuurinzet. De ureninzet was lager dan begroot maar door het hogere uurtarief heeft dit per saldo tot hogere kosten geleid.

Bij ongediertebestrijding zowel commercieel als niet-commercieel heeft zich een stijging van de mensureninzet voorgedaan. Voor een groot deel worden deze veroorzaakt door opleiding medewerkers. Waar normaal één persoon de taak uitvoert, waren het dit jaar er meestal twee die de werkzaamheden uitvoerden.

Overige kosten Stadstoezicht (V 452 duizend euro)

Bij Stadstoezicht zijn de uurtarieven personeel hoger dan begroot. Het betreft een verschuiving met overige kosten, waardoor een voordeel ontstaat op die overige kosten. Daarnaast zijn er hogere overige kosten bij onderdeel gevonden en verloren voorwerpen. Deze activiteit is per 1 juni 2012 gestart. Voor het jaar 2012 zijn geen middelen beschikbaar gesteld. Totaal negatief effect hiervan bedraagt 42 duizend euro.

Materiaalkosten (V 326 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte ontstaat een voordeel door lagere kosten voor materiaalureninzet. Minder inzet materiaal en een lichte tariefstijging leveren per saldo minder kosten. Bij commerciële straatreiniging ontstaan lagere materiaalkosten door afname van het aantal opdrachten bij onder andere de wegenbouw.

Commerciële straatreiniging (N 357 duizend euro)

Bij commerciële straatreiniging zijn de opbrengsten lager dan begroot door afname van het aantal opdrachten bij onder andere de wegenbouw. Verder zijn de opbrengsten te hoog begroot. De begroting 2013 is meer conform de werkelijkheid opgesteld;

Vegen uit rioolrecht (V 100 duizend euro)

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bij riolering zijn de opbrengsten hoger doordat een bedrag van 100 duizend euro extra ten laste van de rioolrechten gefactureerd (op aangeven van RO/EZ) als gevolg van de bezuinigingsmaatregel "vegen uit rioolrecht".

Beheer openbare ruimte (V 131 duizend euro)

Bij beheer openbare ruimte is een voordeel ontstaan door een nagekomen bate uit 2011 en door tariefsverhoging, een stijging in de opbrengsten van de ondergrondse toiletten.

Opbrengsten Stadstoezicht (N 253 duizend euro)

Bij stadstoezicht zijn de opbrengsten uit beschikkingen lager dan begroot. In de loop van het jaar is het aantal medewerkers van Stadstoezicht die bevoegd zijn om bekeuringen uit te schrijven op niveau gebracht. Door de lagere bezetting in het eerste gedeelte van het jaar blijft het aantal beschikkingen achter. Verder is het begrote bedrag voor beschikkingen niet reëel. Voor de begroting 2013 is dit ook als knelpunt aangemeld. Als gevolg van het gemelde knelpunt is intern een projectgroep aan werk om de problematiek in beeld te brengen.

Bij stadstoezicht ontstaat een hogere opbrengst omdat er een bedrag aan SoZaWe mag worden gefactureerd als overheadvergoeding. Deze vergoeding is niet begroot.

Overige voordelen leiden per saldo tot een voordeel van 28 duizend euro.

9.2	Afvalinzameling en –verwerking	V	985 duizend
------------	---------------------------------------	----------	--------------------

Het beleidsveld Inzamelen en verwerken heeft betrekking op de activiteiten bedrijfsafval en huishoudelijk afval. Bij bedrijfsafval is het resultaat (saldo van baten en lasten) in overeenstemming met de begroting. De opbrengsten zijn lager door afname van commerciële activiteiten (N 547 duizend euro). De concurrentie bij bedrijfsafval is groot, waardoor het werven en behouden van klanten moeilijker wordt. Door efficiency maatregelen in de logistiek en doordat er minder tonnage bedrijfsafval is ingezameld zijn er ook lagere inzamelkosten en lagere vuilverwerkingskosten (V 499 duizend euro).

Bij huishoudelijk afval is het resultaat positiever dan de begroting. De inzamelkosten zijn licht gestegen (N 119 duizend euro). De vuilverwerkingskosten zijn beïnvloed door meerdere factoren: een lager tonnage huishoudelijk afval en hogere kosten in verband met de verwerking van kunststof (per saldo een nadeel van 492 duizend euro). De kostenstijging voor kunststof wordt volledig gecompenseerd door extra opbrengsten. De hogere opbrengsten huishoudelijk afval (V 1644 duizend euro) bestaan uit:

- opbrengst actie AEE Wecycle in 2011, die in 2012 is ontvangen (V 40 duizend euro);
- verminderde vuilverwerkingskosten kunststoffen 2010 t/m 2012 meegenomen. Bij het opstellen van de begroting waren deze incidentele opbrengsten niet bekend (V 647 duizend euro);
- De opbrengst Afvalstoffenheffing is hoger dan begroot (V 450 duizend euro). Hiervoor zijn twee oorzaken. Ten eerste zijn er meer aansluitingen dan begroot. Ten tweede is bij het opstellen van de begroting uitgegaan van een tariefverlaging van 4,54 euro per huishouding. Dit voorstel is echter door het college en raad niet overgenomen bij de behandeling van de tarievennota 2012;

Er is sprake van hogere opbrengsten kunststoffen in verband met nieuwe tarieven van het afvalfonds voor het scheiden van kunststoffen. Hoewel hiertegenover ook hogere vuilverwerkingskosten kunststof staan levert dit per saldo een voordeel op (V 507 duizend).

9.3	Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	V	538 duizend euro
------------	---	----------	-------------------------

BAG/WKPB/BGT (N 246 duizend euro)

De gemeente is verplicht om bepaalde registraties bij te houden. Deze verplichting ligt vast in diverse wetten, onder andere de Wet basisregistraties adressen gebouwen (BAG), de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (WKPB) en vanaf 2012 de Wet basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De gemeente is verplicht de komende drie jaar deze basisregistratie te implementeren (samen met de andere bronhouders). De ureninzet voor de BAG/WKPB/BGT is hoger dan begroot.

Project Grondig (V 829 duizend euro)

Uit het rekeningresultaat 2011 is voor het project Grondig in 2012 829 duizend euro beschikbaar. Omdat sprake is van een heroriëntatie hebben in 2012 geen uitgaven plaatsgevonden. Een bedrag van 130 duizend euro zal in het eerste halfjaar van 2013 worden besteed voor het uitvoeren van een pilot. Hiervoor is een verzoek voor tussentijdse resultaatbestemming ingediend, die in de decemberraad is goedgekeurd.

Overige effecten (N 45 duizend euro)

Door de afname van opdrachten in het kader van ruimtelijke plannen ontstaan lagere opbrengsten. (N 163 duizend euro). Afnemende werkvoorraad en vacatures bij de afdeling bodem leiden tot een voordeel.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

(V 118 duizend euro).

Programma 10 Veiligheid

10.5 Fysieke veiligheid V 399 duizend euro

In 2012 is er een voordeel van 500 duizend euro op FLO/levensloop. Met ingang van 1 januari 2006 is de FLO-regeling vervangen door een levensloopregeling. Voor alle medewerkers die op 1 januari 2006 al in dienst waren in een bezwarende functie geldt vanaf deze datum het overgangsrecht FLO. Voor de mensen die op 1 januari 2006 al met FLO waren blijft de situatie ongewijzigd. Zij behouden tot 65-jarige leeftijd hun FLO-uitkering. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die we maken voor het overgangsrecht FLO blijven voor de Brandweer en de Ambulancedienst 500 duizend euro achter bij het door uw raad beschikbaar gestelde bedrag van 1,8 miljoen euro. Een verklaring voor de lagere kosten is dat de tendens zich voordoet dat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55e. Op dit moment heeft een vierstal medewerkers gekozen om hun actieve dienstverband te verlengen, bij het bepalen van het benodigde budget zijn wij er van uit gegaan dat mensen stoppen met werken zodra dit kan. Hierdoor nemen de salariskosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af. Daarnaast is duidelijk geworden dat het deel van de FLO dat betrekking heeft op medewerkers van de ambulancedienst, grotendeels kan worden gedeclareerd bij het ministerie van VWS. Verder is er een nadeel van 64 duizend euro dat betrekking heeft op de inzet van en schade aan bussen ten behoeve van Project X in Haren.

Programma 11 Stadhuis en Stadjer

11.3 Publieke dienstverlening V 264 duizend euro

Door vertraging in de besluitvorming op rijksniveau zal de vervanging van het GBA-systeem (V 134 duizend euro) later plaatsvinden. Omdat de huidige software (Cipers) is afgeschreven, vallen in 2012 de kapitaallasten vrij (V 59 duizend euro). Voor het versturen van aanmaningen en dwangbevelen brengt de gemeente kosten in rekening bij de belastingplichtige. Er zijn in 2012 meer aanmaningen en dwangbevelen verstuurd dan geraamd als gevolg van de huidige economische situatie (V 141 duizend euro). Daarnaast zijn er nog diverse kleine afwijkingen van per saldo 70 duizend euro nadelig.

Programma 12 Bedrijfsvoering

12.1 Innovaties V 796 duizend euro

De vrijval op de budgetten uit het programma voor Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling bedraagt 646 duizend euro. Dat zit vooral in de diverse budgetten ten behoeve van Informatisering en Automatisering (I&A), waar de in het oorspronkelijke bestedingsprogramma opgenomen bedrag voor OSSOS, D@W, vernieuwing DOV en I-beveiliging niet of niet volledig zijn uitgegeven (V 441). Reden hiervoor is dat de aandacht in 2012 vooral gericht is geweest op de inrichting van de digitale werkplek en de planvorming voor het invoeren van zaakgericht werken. Door deze prioritering is ook vrijval ontstaan op een aantal overige budgetten binnen dit uitvoeringsprogramma (V 205). De onderuitputting op het uitvoeringsprogramma Stad en Stadhuis (V 150) wordt vooral veroorzaakt doordat de budgetten voor Publieke Dienstverlening in 2012 niet volledig benodigd waren.

12.3 Facilitaire dienstverlening intern en extern V 580 duizend euro

Doordat ICT-investeringen zijn vertraagd en uitgesteld ontstaat er vrijval op kapitaallasten (V580 duizend euro). Enkele servers zijn economisch wel afgeschreven maar technisch nog niet. Tevens is de aanschaf van een nieuwe telefooncentrale en daaraan gerelateerde netwerkcomponenten vertraagd.

12.4 Overige bedrijfsvoering N 2,6 miljoen euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Het werkelijke tekort op organisatiekosten inclusief de dekking uit declarabele uren is 1,3 miljoen euro en wordt veroorzaakt doordat ten opzichte van de begroting teveel declarabele uren zijn doorbelast naar concernproducten en te weinig naar investeringsprojecten. Belangrijkste oorzaak is dat er een forse terugloop is in de projecten. Er zijn minder projecten en / of projecten zijn vertraagd. Gevolg is dat er minder organisatiekosten kunnen worden gedekt uit investeringsprojecten ten opzichte van de begroting. Door het huidige financieringsmodel (afhankelijkheid van projecten) wordt daarmee ook het tekort op de concernbijdrage zichtbaar. Door een opgelegde bezuinigingstaakstelling van 730 duizend euro komt de totale afwijking op organisatiekosten op 2,1 miljoen euro. Het resultaat op de rente kapitaalverstrekking bedraagt per saldo 665 duizend euro negatief. Het verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het moment van rentetoerekening kapitaalverstrekking afwaardering grondexploitaties investeringen van 40 miljoen euro. Een aantal opdrachten voor derden zijn in 2012 met een positief resultaat afgesloten (V 74). Verder is een voordeel behaald uit de verkoop van bedrijfsvoertuigen en ook is niet het volledige budget vanuit ISV besteed (V 30 duizend euro).

Programma 13 Overig

13.1 College raad en overig N **1,504 miljoen euro**

Jaarlijks worden er voorstellen gedaan voor nieuwe projecten en initiatieven. Deze projecten kunnen gefinancierd worden met Extra Beleidsgeld. Dit geld wordt dan tijdelijk geparkeerd bij de Bestuursdienst. Zodra plannen en uitwerkingen concreet zijn, kan het geld beschikbaar worden gesteld. Voor een aantal van deze projecten is het geld niet opgehaald (V 388 duizend euro). Tevens staan in de begroting van de Bestuursdienst concernstelposten die nog niet verrekend zijn of waar geen beroep op wordt gedaan (V 271 duizend euro).

In 2012 zijn de extra beleidsmiddelen van 3,5 miljoen euro voor het stimuleren van de woningbouw gebruikt als dekking voor de gemeentebegroting 2012. Deze middelen worden gerealiseerd door de beschikbare structurele middelen ad 245 duizend euro om te ruilen voor een incidenteel bedrag. Dat is in 2012 niet geëffectueerd, waardoor er in 2012 een technisch resultaat van 3,5 miljoen euro negatief ontstaat (N 3,5 miljoen euro). In 2013 wordt dit gecorrigeerd.

Een aantal activiteiten met betrekking tot organisatieontwikkeling worden doorgeschoven naar 2013. Zo zullen in 2013 het Shared Service Centre (SSC) en de Concernstaf worden geïmplementeerd en geherhuisvest. Tevens zal het nieuwe digitale besluitvormingsproces in 2013 verder worden ingebed in de organisatie. Hierdoor valt 870 duizend euro van de hiervoor bestemde budgetten in 2012 vrij (V 870 duizend euro).

Het project Bestuurlijke Dienstverlening loopt tot oktober 2013 en loopt dus niet synchroon met een kalenderjaar. Een deel van het voor 2012 beschikbare budget is daarom pas in 2013 nodig. Hierdoor valt er een bedrag van 65 duizend euro vrij (V 65 duizend euro).

Bij het opmaken van de begroting 2012 is uitgegaan van de inzet van de reserve Kinderen en Armoede voor 450 duizend euro. Dit bedrag zou aan de Algemene Egalisatie Reserve worden toegevoegd. Met het aannemen van het amendement over deze reserve bij de begroting 2013 blijven deze middelen beschikbaar binnen het bestedingsdoel Kinderen en Armoede, de dekking voor de toevoeging aan de AER is daarmee vervallen (N 450 duizend euro).

In 2012 was voor Mobiliteit topkader een budget van 545 duizend euro beschikbaar voor de kosten van werving en selectie, opleiding en assessment, trainingsprogramma's en interim-management. Hiervan is 304 duizend euro niet besteed (V 304 duizend euro).

Op Personeel in Balans zijn de geschatte exploitatiekosten lager dan begroot (V 96 duizend euro).

De nog beschikbare middelen uit het Vormings- & Opleidingsbudget zijn voor 250 duizend euro incidenteel ingezet voor de bezuinigingen. Het resterende deel van 139 duizend euro was beschikbaar om verplichte en hoognodige opleidingen te bekostigen. Op dit budget is geen beroep gedaan, vandaar dat dit bedrag volledig is vrijgevallen (V 139 duizend euro).

De kosten van het flankerend beleid bij de bezuinigingen worden ten laste van de daartoe ingestelde reserve gebracht. Het gaat daarbij om kosten voor ondersteunende maatregelen zoals scholing, begeleiding en het plaatsen van herplaatsingskandidaten. De geschatte exploitatiekosten van 140 duizend euro zijn aan de reserve onttrokken. In werkelijkheid is er 30 duizend euro uitgegeven, waardoor er een voordeel van 110 duizend euro ontstaat (V 110 duizend euro).

De proefsetting van de COR is ook in het kalenderjaar 2012 nog voortgezet. Dit betekent dat de inzet van de ambtelijke ondersteuning via detachering is verlengd (N 98 duizend euro). De verwachting is dat in 2013 de verkiezingen voor de medezeggenschap gaan plaatsvinden.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Van het beschikbare budget voor Dafinci ad 409 duizend euro werd 177 duizend aangewend voor de ontwikkeling van onder andere interne verrekeningen, de informatievoorziening, het verbeteren van de registratie van relatiebestanden, het debiteurenbeheer en verbeterpunten op het gebied van inkoop. De verdere aanpassing van Dafinci aan de veranderende organisatiestructuur schuift door naar 2013 (V 232 duizend euro).

Aan accountantskosten is meer uitgegeven doordat er bij de controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2011 meer uren noodzakelijk zijn geweest dan in het contract was overeengekomen (N 142 duizend euro). Voor de samenstelling van begrotings- en rekeningboekwerken zijn externe vormgevers ingehuurd. Ook is externe deskundigheid ingehuurd voor o.a. het uitvoeren van de stresstest, een risicoanalyse van het tramdossier en voor het project 'herinrichting begroting'. Voor die activiteiten zijn geen budgetten beschikbaar gesteld. Hierdoor is er een tekort op het advies- en controlbudget (N 177 duizend euro).

Door de instelling van het Groningen Management Team (GMT) is het aantal directiefuncties met 3 teruggebracht. Hierdoor, maar ook omdat de functies nog niet het volledige kalenderjaar bezet waren is er vrijval op het beschikbare budget (V 322 duizend euro).

Verder is het resultaat op het BTW-Compensatiefonds positief. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afdracht van compensabele BTW uit het participatiebudget (V 278 duizend euro).

De bezuinigingstaakstelling van het concern is voor een deel niet gerealiseerd (N 177 duizend euro). Daarnaast is een deel van de over de organisatie verdeelde taakstelling niet gerealiseerd (N 102 duizend euro). Voor een volledig overzicht van de voortgang van de bezuinigingen wordt verwezen naar het hoofdstuk hierover opgenomen in het financieel perspectief.

Op personeelslasten bestaat een afwijking op vacaturevrijval, salarislasten voor bovenformatieve medewerkers en inhuur van derden (N 70 duizend euro). Het niet vervullen van vacatures staat vooral in verband met de aanstaande vorming van het Shared Service Centre (SSC). Om de continuïteit van processen te kunnen blijven garanderen is hiervoor personeel van derden ingehuurd. De revitalisatie van de Prefectenhof is in 2012 zo goed als afgerond. Van het beschikbare budget kan 143 duizend euro vrijvallen (V 143 duizend euro).

Aan de voorziening wethouderspensionen is 1,9 miljoen euro toegevoegd. Het ABP heeft berekend dat de gemeente Groningen voor de rechthebbenden dit bedrag in de bestaande voorziening moet bijstorten om de aanspraak op toekomstige uitkeringen voldoende af te dekken (N 1,9 miljoen euro).

Evenszins is er 754 duizend euro aan de nieuw ingestelde voorziening wachtgeld oud-wethouders toegevoegd. Eind 2012 ontvingen 6 oud-wethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders te kunnen voldoen is een voorziening gevormd waarin de volledige verplichting over 2013 is toegevoegd (N 754 duizend euro).

Programma 15 Algemene inkomsten en post onvoorzien

15.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien **V 5,3 miljoen euro**

Algemene uitkering (V 5,482 miljoen euro)

Algemene uitkering 2010 en 2011

De WOZ waarden over het jaar 2010 zijn definitief vastgesteld. Dit leidt tot een terugbetaling van 100 duizend euro over 2010.

Over 2011 is nog 1,2 miljoen euro ontvangen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een opwaardering van een aantal maatstaven (voornamelijk het aantal lage inkomens en bedrijfsvestigingen) en de uitkering van de verdeelreserve 2011.

Landelijke ontwikkelingen

De uitkeringsfactor voor 2012 valt 4 punten lager uit dan begroot (N 650 duizend euro).

Daarnaast blijkt uit de Startnota van het rijk dat er sprake is van onder-uitputting op de rijksbegroting voor 2012. Dit leidt tot een extra verlaging van de uitkeringsfactor voor 2012 met 9 punten (N 1,5 miljoen euro).

Plaatselijke ontwikkelingen

De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de begroting 2012. Op basis van actuele informatie vanuit onder andere het CBS en de waarderingskamer zijn de standen van een groot aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd voor 2012. Uit deze actualisatie blijkt wederom dat de stad op een aantal onderdelen in de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waar we rekening mee hebben gehouden (dit wordt ook deels verklaard door de structurele doorwerking van de groei vanuit 2011). Deze stijging zit voornamelijk in het aantal inwoners, jongeren, woonruimten en de omgevingsadressendichtheid. Het rijk heeft deze hogere groei deels gecorrigeerd via de uitkeringsfactor, dit

Gemeenterekening 2012 - bijlage

zit verwerkt in het onderdeel 'landelijke ontwikkelingen' (zie hierboven). Daarnaast vindt de statuswijziging van het Zernikecollege in 2012 plaats. In de begroting gingen we er vanuit dat deze wijziging in 2013 zou worden doorgevoerd. Tot 2012 ontvingen we in Groningen een bijdrage vanuit het gemeentefonds voor het aantal leerlingen op het Zernikecollege. Vanaf 2012 ontvangt Haren deze bijdrage in het gemeentefonds. Het gemeentefonds daalt hierdoor met 1,1 miljoen euro in 2012 voor Groningen. Tegenover deze daling staat het vervallen van de bijdrage die Groningen de afgelopen jaren heeft betaald aan Haren (450 duizend euro). Het verschil tussen de lagere gemeentefondsbijsdrage in 2012 en het vervallen van de bijdrage aan Haren wordt in 2012 voor 300 duizend euro gedekt uit het IHP 2012. Het overige verschil van 350 duizend euro komt – conform eerdere besluitvorming – ten laste van de algemene middelen. Deze ontwikkelingen leiden er toe dat we per saldo een hogere uitkering verwachten van 6,5 miljoen euro over 2012.

Integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen

In totaal hebben we in 2012 voor 51,8 miljoen euro aan integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen ontvangen (verspreid over 23 verschillende uitkeringen). De grootste uitkeringen betreffen de Wmo middelen (15,3 miljoen euro), de uitkering voor Maatschappelijke opvang (13,1 miljoen euro) en de ISV middelen (6,8 miljoen euro). Deze uitkeringen zijn ingezet op de betreffende beleidsterreinen en leveren in 2012 geen resultaat op.

Onroerende zaakbelasting (N 2,086 miljoen euro)

In 2012 is minder onroerende zaakbelasting ontvangen dan geraamd (N 2,1 miljoen euro). Samengevat kan de mindere opbrengst als volgt worden verklaard:

Allereerst valt de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad aanzienlijk lager uit dan ten tijde van de berekening van de tarieven in september 2011 (in verband met besluitvorming over de tarieven in november 2011) werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond. Voor het niet getaxeerde deel moesten aannames gedaan worden. In werkelijkheid vallen de taxaties lager uit dan aangenomen werd (0,5 miljoen euro nadelig).

Daarnaast leidt de recessie tot een totale opbrengstenderving van 1,6 miljoen euro. Burgers en bedrijven (met name grote bedrijven) kijken steeds kritischer naar de WOZ-waarde. Hierbij laten ze zich in toenemende mate bijstaan door professionele adviseurs. Het financiële effect van de bezwaar- en beroepschriften is gedurende het jaar lastig in te schatten. Bezwaren en beroepen hebben meestal betrekking op meerdere jaren. Eén bezwaar- of beroepschrift kan leiden tot aanzienlijke verminderingen.

Ook is de volumegroei lager dan geraamd omdat er minder gebouwd wordt in de stad. De economische crisis komt ook tot uitdrukking in een toename van het aantal leegstaande bedrijfspanden en een toename van de oninbare vorderingen (meer failliete bedrijven en meer huishoudens in de schuldenregeling).

Saldo financieringsfunctie (V 1,154 miljoen euro)

Het voordelige resultaat op de financieringsfunctie is 1,1 miljoen euro. Dit bestaat uit een resultaat uit de korte mismatchfinanciering (V 1,5 miljoen euro). Daarnaast was er een rentevoordeel op nieuwe leningen (V 1,0 miljoen euro) omdat de marktrente duidelijk onder de begrote rente lag. Daar staat echter een nadelig resultaat op kort geld tegenover welke ontstaat door de lage rente en een lager uitgezet volume dan begroot (N 0,9 miljoen euro).

Volumeverschillen kunnen ontstaan omdat er meer of minder geld nodig is voor kapitaalverstrekking dan in de begroting aangenomen omdat er een andere verhouding is tussen eigen vermogen en leningen. De gemiddelde omvang van de reserves en voorzieningen is 27,1 miljoen euro lager dan de begrote omvang. Omdat er minder eigen vermogen beschikbaar is, hebben we meer leningen afgesloten dan we in de begroting hebben aangenomen. (N 0,7 miljoen euro).

Overig/ Post onvoorzien (V 733 duizend euro)

Er zijn in 2012 geen claims gelegd op de beschikbare stelpost voor onvoorzien. Het volledige bedrag valt daarom vrij (V 300 duizend euro).

In 2012 zijn de aanslagen logiesbelasting 2011 opgelegd. In 2011 zijn er meer overnachtingen geweest dan begroot. Hierdoor vertoont de logiesbelasting een meeropbrengst van 226 duizend euro. Er is een voordelig resultaat op ontvangen rente op reserves en voorzieningen van 145 duizend euro. Overige resultaten leiden per saldo tot een voordeel van 62 duizend euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 3

Incidentele baten en lasten

In het overzicht hieronder worden de incidentele baten- en lasten groter of gelijk aan 250 duizend euro weergegeven. Voor een nadere invulling van het begrip incidenteel geeft het BBV aan dat het gaat om incidentele baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen. Een toelichting op deze posten kunt u vinden in deel 4.1 financieel beeld.

Incidentele baten en lasten 2012 groter dan 250 duizend euro	
Omschrijving incidentele baten	x 1.000 euro BEDRAG
Enexis BV, terugbetaling verlegkosten 2004-2011	4.500
IZA, slotuitkering liquidatie	490
AER, onttrekking bruidsschat O2G2	2.814
AER, onttrekking reddingsplan Groninger Museum	1.900
Res frictiekst, onttrekking voorbereiding fusie muziekschool	300
Res vz Meerstad, overheveling ROEZ	5.000
Vrijval voorziening nog te betalen salarissen	1.404
Onttrekking bestemmingsreserve tbv tijdelijke huisvestingslasten	501
Vergoeding "vermeden vuilverw erkingskosten kunststoffen"	647
Onttrekking Reserve Kunstvoorraad	673
Zorgen voor Morgen	250
Uitkering verzekering schade vensterschool SPT	301
Sport op Orde, pieken en dalen, reserve onttrekking	831
Statusw ijziging Zernike, reserve onttrekking	750
Asbest Oosterpoort, reserve onttrekking	500
Recreatie gebied Kardinge	600
Creatieve ondernemers	558
Verliesvoorziening grondexploitaties	1.937
Resultaten nacalculaties	20.327
Exploitatie binnenbezittingen	1.302
Suikerunie	2.208
Fonds ondernemend Groningen	1.253
Fietspaden en routes	686
Slot- en nacalculaties projecten fiets	611
Verkeer uren	431
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	500
Werken derden nieuw bouw w onen	516
Slot- en nacalculaties projecten nieuw bouw w onen	403
Woningbouw accelerator	534
Stadsdelen	968
Erfpachterreinen	1.087
Onderhoud en beheer uren	780
Onderhoud en beheer projecten w erken derden	437
Overdracht A7 onderhoud en beheer	1.400
BAG/WKPB/BGT	263
Meeerjarig aanvullende uitkering	1.257
Subsidies m.b.t. re-integratie projecten Werk in Zicht	2.100
Totaal	61.019

Gemeenterekening 2012 - bijlage

	x 1.000 euro
Omschrijving incidentele lasten	BEDRAG
AER, storting ontvangst verlegkosten Enexis BV	4.500
Reserve IZA / Flankerend beleid, storting IZA-uitkering	490
Reserve Extra beleid, storting Bestuurlijke dienstverlening	400
Dotatie vz w ethouderspensionen	1.928
Huisvestingslasten tijdelijke locatie Stationsplein	-501
Externe inhuur personeel van derden	-3.631
Bijdrage extra beleid bezuiniging afromen Wmo	1.700
Gemeentelijke bijdrage Schots en Scheef	385
1311,05 WSW-arbeidsplaatsen (SEs) over 2012 (SEs = FTEs x handicapfactor).	850
Afw aardering voorraad kunsttuilen	673
Bruidschat O2G2	11.514
Doorbetalingsverplichting O2G2	6.100
Trekkenw and afw aardering	615
Creatieve ondernemers	567
Resultaten nacalculaties	21.755
Uren grondboekhouding	520
Exploitatie binnenbezittingEN	1.230
TCN/SIG	6.725
Verliesvoorziening	3.283
Stopzetten projecten Regiotram	3.375
Zuidelijke Ringweg	375
Parkeren terreinen	533
Parkeerbedrijf uren	426
Forumgarage	700
Damsterdieppgarage vorming verliesvoorziening	4.700
Verkeer uren	431
Grondexploitatie Meerstad	25.000
Werken derden nieuw bouw w onen	516
Stadsdelen	1.869
Erfpachterreinen	527
Onderhoud en beheer uren	780
Onderhoud en beheer project werken derden	437
BORG Groen- en speelvoorzieningen	402
Rente reserves en kapitaalverstrekingen	517
Friciekosten bovenformatief personeel	1.680
Inhuur personeel voor extra werk en projecten	1.509
Aanvullende kosten 200 banen plan	500
Kosten re-integratie projecten Werk in Zicht	2.100
Subsidie instellingen in relatie tot armoedebestrijding en schuldhulpverlening	273
Kosten ontwikkeling nieuw armoedebeleid	77
Totaal	105.830

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Hoofdstuk 4

Melding WOPT

Topinkomens

Sinds 1 maart 2006 is de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) van kracht. Deze wet regelt de openbaarmaking van beloningen van functionarissen binnen de (semi-) publieke sector die uitstijgen boven het jaarlijks vast te stellen normbedrag.

In 2013 wordt de WOPT-norm voor het laatst gemeld. Vanaf 1 januari 2013 geldt de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), vanaf die datum hebben de topfunctionarissen hoe dan ook een publicatieplicht, of zij nu meer of minder verdienen dan de norm.

Op grond van artikel 6 van de WOPT moet een overzicht worden opgenomen van medewerkers die in 2012 meer verdienen hebben dan het gemiddelde belastbare loon van de ministers. Dit gemiddelde belastbare jaarloon is voor 2012 vastgesteld op 194 duizend euro.

Uit een onderzoek naar de jaarinkomens 2012 binnen de gemeente Groningen bleek het volgende: er zijn geen medewerkers die boven het gemiddelde ministersalaris uit zijn gekomen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BALANS

380

427

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichtingen

1. **Materiële vaste activa**
2. **Financiële vaste activa**
3. **Vorraden**
4. **Vorderingen**
5. **Liquide middelen**
6. **Overlopende activa**
7. **Eigen vermogen**
8. **Vorzieningen**
9. **Langlopende schulden**
10. **Kortlopende schulden**
11. **Overlopende passiva**
12. **Niet uit de balans blijvende verplichtingen**

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BALANS 31-12-2012

ACTIVA (Bedragen x 1.000 euro)	31-12-2011	31-12-2012
Vaste Activa		
1 Immateriële vaste activa		
-kosten sluiten geldleningen		
-kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
2 Materiële vaste activa		
-investeringen met economisch nut	518.748	557.318
-investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	139.799	147.923
3 Financiële vaste activa		
a. kapitaalverstrekkingen aan:		
1. deelnemingen	38.827	33.488
2. gemeenschappelijke regelingen		
3. overige verbonden partijen	125	0
b. leningen aan:		
1. woningbouw corporaties	221.117	191.061
2. deelnemingen	37.198	308.716
3. overige verbonden partijen	11.916	4.884
c. overige langlopende leningen	14.295	15.071
d. overige uitzettingen > 1 jaar		
e. bijdragen aan activa van derden	4.595	4.582
totaal vaste activa	986.620	1.263.043
Vlottende Activa		
4 Voorraden		
a. grond- en hulpstoffen		
1. niet in expl. genomen bouw grond	97.863	12.488
2. overige grond- en hulpstoffen	565	61.221
b. onderhanden werk		
	48.212	36.929
c. gereed produkt en handelsgoederen		
	3.219	2.448
d. vooruitbetalingen		
	0	0
5 Uitzettingen < 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen		
	20.582	20.486
b. verstrekte kasgeldleningen		
	1	3.500
c. rc-verhoudingen met niet-fin instellingen		
	0	0
d. overige vorderingen		
	62.795	78.171
e. overige uitzettingen		
	0	0
6 Liquide middelen		
	5.648	0
7 Overlopende activa		
a. nog te ontvangen bedragen van Rijk en EU		
	965	3.033
b. overige overlopende activa		
	15.510	15.780
Totaal vlottende activa	255.360	234.056
Totaal Activa	1.241.980	1.497.100

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Passiva (Bedragen x 1.000 euro)	31-12-2011	31-12-2012
Vaste Passiva		
8 Eigen vermogen		
a. reserves		
- algemene reserve	46.394	8.770
- bestemmingsreserve voor egalisatie tarieven	5.231	6.932
- overige bestemmingsreserves	254.215	222.775
b. rekeningsresultaat voor bestemming	-22.616	-27.807
9 Voorzieningen	34.074	54.670
10 Vaste schulden > 1 jaar		
a. obligatieleningen		
b. onderhandse leningen van:		
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.654	4.394
2. binnenlandse banken en ov. fin inst	647.210	1.011.707
3. binnenlandse bedrijven	0	0
4. overigen binnenlandse sectoren	1.001	1.201
5. buitenlandse instellingen	0	0
c. w aarborgsommen	1.043	1.105
Totaal vaste passiva	972.206	1.283.747
Vlottende passiva		
11 Netto-vlottende schulden < 1 jaar		
a. kasgeldleningen o/g	25.000	38.500
b. bank- en giroaldi	54.114	37.488
c. overige schulden	70.753	90.627
12 Overlopende passiva		
a. vooruitontvangen bedragen van Rijk en EU	44.249	4.542
b. overige overlopende passiva	75.657	42.197
totaal vlottende passiva	269.773	213.354
Totaal Passiva	1.241.980	1.497.100
Totaal Borg en garantieregelingen	316.243	305.796

Gemeenterekening 2012 - bijlage

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting 1

Immateriële vaste activa

Niet van toepassing

Toelichting 2

Materiële vaste activa

(Bedragen x 1.000)	Boekwaarde 31-12-2011	Corr.			Afschrijving 2012 e 31-12-2012	Boekwaard 31-12-2012
		Aanschaf waarde	Vermeer deringen	Verminderin geringen		
Gronden en terreinen	31.953	-	6.141	329	49-	37.814
Woonruimten	274	-	-	-	35	239
Bedrijfsgebouwen	267.424	1-	64.505	3.999	8.299	319.630
Grond, weg & waterbouw kundige werken	117.125	-	12.372	-	2.371	127.126
Vervoersmiddelen	16.241	68-	2.383	-	3.385	15.171
Machines, apparaten en installaties	14.651	3-	14.950	-	4.446	25.152
Totaal overige materiële vaste activa *	214.364	626-	29.459-	4.080-	8.250	180.109
Totaal materiële vaste activa	662.032	-698	70.892	248	26.737	705.241
w waarvan economisch nut	518.750	697-	64.527	2.475	22.787	557.318
w waarvan maatschappelijk nut	143.282	-	6.365	2.227-	3.950	147.923
* incl. OCSW, activa in aanbouw	49.729					

Conform het BBV zijn de materiële vaste activa uitgesplitst in materiële vaste activa met een economisch nut en materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.

Activa met een economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

Er zijn in 2012 geen gronden in erfpacht uitgegeven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. In overeenstemming met de financiële verordening worden riolerings-, publieke parkeervoorzieningen en investeringen met een specifieke regelgeving annuïtair afgeschreven.

De overige materiële vaste activa met een beperkte levensduur worden vanaf het moment van ingebruikname lineair afgeschreven.

Activa met een maatschappelijk nut

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven conform de termijnen uit de financiële verordening.

De volgende afschrijvingstermijnen gelden voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

10 jaar	Verkeersinstallaties
	Straatmeubilair
20 jaar	Openbare verlichting
40 jaar	Aanleg en verbetering van wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden
	Aanleg en verbetering van parken en plantsoenen
	Verbetering van waterwegen en waterbouwkundige werken
	Bouw en verbetering van bruggen, viaducten en tunnels
	Aanleg van waterwegen en waterbouwkundige werken

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting 3

Financiële vaste activa

LENINGEN						
(bedragen x 1.000 euro)	Boekjaar		de		Rente	Rente en
Omschrijving	1-1-2012	2012	2012	31-12-2012	2012	aflossing
Woningbouw						
- Gem. woningbouw (tot 1985)	2.857	600	734	2.723	207	941
- Gem. woningbouw (na 1985)	218.259		29.921	188.338	8.673	38.594
Totaal woningbouwleningen	221.116	600	30.655	191.061	8.880	39.535
Deelnemingen						
- Martiniplaza BV	14.453	-	498	13.955	633	1.131
- Euroborg NV	17.554	-	389	17.165	894	1.283
- ESSENT NV (v/h EGD)	-	-	-	-	-	-
- NV Waterbedrijf Groningen	5.191	-	2.596	2.596	99	2.695
- Meerstad		275.000		275.000	4.065	4.065
Totaal deelnemingen	37.198	275.000	3.483	308.716	5.691	9.174
Overige verbonden partijen						
- SIG	4.496	-	4.496	-	381	4.877
- Monumentenfonds	1.000	-	-	1.000	47	47
- Groninger Museum	629	-	33	596	36	69
- ARCG	3.415	-	128	3.287	133	261
- St. t.b.v. kapitaaldeelname in GEMM CV	125	-	125	-	9	134
Thermiek BV	1	-	-	1	-	-
RAV	-	-	-	-	-	-
Overige verbonden partijen	9.666	-	4.782	4.884	606	5.388
Overige langlopende leningen						
- Verpleeghuis Innersdijk	0-	-	-	0-	-	-
- Bejaardenhuizen (Patrimonium & Huismeester)	1.386	-	51	1.335	67	118
- Kinderopvang (st. Kinderopvang)	-	-	-	-	-	-
- Simphon	676	-	46	630	36	82
- Kunstencentrum Groningen	-	-	-	-	-	-
- Zwembad Hoogkerk	160	-	20	140	8	28
- Multifunctioneel Centrum Engelbert	444	-	30	414	17	47
- Overig (deposito ARCG & subsidie BSD)	-	250	-	250	3	3
- Groninger power	-	400	-	400	6	6
Onderw. ijshuisversting	104	-	18	86	6	24
Instellingen sport en welzijn	464	94	53	505	14	67
- Stichting stimulering Volkshuisvesting - RC	-	-	-	-	-	-
(per 01-01-2008 naar liquide middelen (vlottend actief))						
- Stichting stimulering Volkshuisvesting - lening	8.566	208	324	8.450	-	324
- Groninger Monumenten Fonds NV	1.000	-	-	1.000	38	38
Leningen U/G	1495	1447	1081	1.861	220	1.301
Overige langlopende leningen	14.295	2.399	1.623	15.071	415	2.038
Totaal geldleningen	282.276	277.999	40.543	519.732	15.592	56.135

Gemeenterekening 2012 - bijlage

KAPITAALVERSTREKKING						
(bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde	Uitgeleend	Aflossing	Boekwaarde	Rente	Rente en
Omschrijving	1-1-2012	2012	2012	31-12-2012	2012	aflossing
Aandelen Waterbedrijf Groningen	2.455	1	-	2.456	93	93
Aandelen Martiniplaza	5.216	-	-	5.216	198	198
Enexis	783	-	-	783	30	30
Essent Milieu	151	-	-	151	6	6
EPZ	328	-	-	328	12	12
Vordering Enexis BV				-		
Verkoop Vennootschap BV				-		
Cross Border Leases BV				-		
Claim Staat Vennootschap BV				-		
Vordering op Vordering Enexis BV	21.363	-	5.341	16.022	676	6.017
Vordering op Verkoop Vennootschap BV	5.247	-		5.247	200	200
Vordering op CBL Vennootschap BV	222			222	16	16
BNG	822			822	32	32
Effectenbezit	1	-	-	1	-	-
Deelneming TUBIS	-	-	-	-	-	-
Aandelen kapitaal CNG BV	1.190	-	-	1.190	90	90
NV Wonen boven winkels	1.000	-	-	1.000	38	38
Euroborg	48	-	-	48	4	4
Airport Eelde	1	-	-	1	-	-
Vordering op CBL Vennootschap BV	-			-	-	-
Totaal deelnemingen	38.827	1	5.341	33.488	1.395	6.736
Overige verbonden partijen						
St. t.b.v. kapitaaldeelname in GEMM CV	120	-	120	-	9	129
St. t.b.v. zeggenschap in GEMM Beheer BV	5	-	5	-	-	5
Totaal overige verbonden partijen	125	-	125	-	9	134

BIJDRAGE AAN ACTIVA VAN DERDEN						
(bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde	Uitgeleend	Aflossing	Boekwaarde	Rente	Rente en
Omschrijving	1-1-2012	2012	2012	31-12-2012	2012	aflossing
Parkeergarage Westerhaven	4.223	-	-	4.223	160	160
Stripmuseum	372	-	13	359	14	27
Totaal bijdrage aan activa van derden	4.595	-	13	4.582	174	187

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Waar nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Met ingang van 2012 is gemeente Groningen volledig aandeelhouder van Gemm CV Meerstad en is de garantstelling aan de Gemm CV Meerstad omgezet in verstrekte leningen voor in totaal 275 miljoen euro (zie hiervoor ook de paragraaf Financiering).

De waardering van de deelneming en verstrekte leningen aan Gemm CV Meerstad is gebaseerd op de inschatting van risico's, parameters en uitgangspunten van de grondexploitatie Meerstad. Wij verwijzen hiervoor ook nog naar de paragraaf weerstandsvermogen waar een risico is opgenomen van 92,5 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting 4

Vorraden

VOORRADEN

bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012
a. grond en hulpstoffen		
1. niet in exploitatie genomen bouw grond	97.863	12.488
2. grond en hulpstoffen	565	61.221
b. onderhanden werk	48.212	36.929
c. gereed product en handelsgoederen	3.219	2.448
d. voorruitbetalingen	0	0

Toelichting

Nog in exploitatie te nemen gronden (NIEG) betreft de gronden die gronden met een ontwikkelingstermijn binnen 5 tot 10 jaar. De overige voorraad nog in exploitatie te nemen gronden betreffen de gronden met een langere ontwikkelingstermijn.

In de balanspost onderhanden werk zijn naast de staat P (grondexploitaties) ook onderhanden werken voor derden) van -633 duizend euro meegenomen.

In 2011 is een voorziening getroffen voor de grondexploitaties van € 40 miljoen. Op grond van de vastgestelde grondexploitaties in december 2012 is een totaalbedrag van € 43 miljoen noodzakelijk gebleken wat op de verschillende projecten is voorzien.

In de waardering van de voorraden (zowel niet in exploitatie genomen bouwgronden als het onderhandenwerk) is gebaseerd op de inzichten van begin 2013 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in de komende jaren zowel positief als negatief kan uitvallen. Voor een goed begrip van deze uitgangspunten en risico's is het van belang de paragraaf grondbeleid en weerstandsvermogen hierbij te betrekken

Toelichting 5

Vorderingen

VORDERINGEN

bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012
a. vorderingen op openbare lichamen	20.582	20.486
b. verstrekte kasgeldleningen	1	3.500
c. rc.verhouding met niet financiële instellingen	0	0
d. overige vorderingen	62.795	78.171

a. De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting 6

Liquide middelen

LIQUIDE MIDDELEN

bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012
Liquide middelen	5.648	0

Toelichting 7

Overlopende activa

OVERLOPENDE ACTIVA

bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012
a. nog te ontvangen bedragen van Rijk en EU	965	3.033
b. overige overlopende activa	15.510	15.780

Hieronder volgt een specificatie van de nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel van Europese en Nederlandse overheidslichamen (ex art 40A BBV).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

NOG TE ONTVANGEN BEDRAGEN VAN RIJK EN EU (ex art.40)					
Deinst	Omschrijving	Saldo 01-01-2012	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2012
MD	Concerticket (VFCM)	30		30	-
MD	Externe veiligheid (Provincie Groningen)	13	181	115	79
MD	Projectburo Tram (Provincie Groningen)	15		15	-
MD	Vergoeding inzake papier (Nedvang)	22	19	27	14
MD	Vergoeding inzake glas (Nedvang)	101	213	101	213
MD	Vergoeding inzake kunststoffen (Nedvang)	719	1.119	-	1.838
MD	Vergoeding overlast-en parkeerfeiten (CJIE)	65	197	65	197
MD	Vergoeding inzake vermiden vuilverw.kst (Nedvang)		647		647
MD	RooftRoof (bijdrage provincie Groningen)		45		45
	Totaal	965	2.421	353	3.033

Toelichting 8

Eigen vermogen

EIGEN VERMOGEN						
bedragen x 1.000 euro	Saldo 1-01-2012	Bestemming resultaat 2011	Toevoeging	Onttrekking	vrijval	Saldo 31-12-2012
Algemene Egalisatiereserve	40.933	-4.437	5.200	35.990	0	5.706
Dienst Egalisatiereserve	5.460	13.624	936	16.823	134	3.063
Egalisatiereserve tarieven	5.231	1.947	647	893	-	6.932
Overige bestemmingsreserve	254.215	-29.862	43.108	40.930	3.755	222.776
Totaal reserves	305.839	-18.728	49.891	94.636	3.889	238.477

Voor een uitgebreide detaillering en beschrijving van de reserves wordt verwezen naar Bijlage 1 (Verloopoverzicht reserves en voorzieningen).

RESULTAAT 2012			
bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012	
rekeningsresultaat voor bestemming	-22.616	-27.807	

Dit is het nadelige resultaat over 20120. Voor een specificatie wordt verwezen naar Deel 4 Hoofdstuk 1

Toelichting 9

Voorzieningen

VOORZIENINGEN					
bedragen x 1.000 euro	Saldo 1-01-2012	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2012
Totaal voorzieningen	34.075	31.787	7.422	3.770	54.670

Voor een uitgebreide detaillering en beschrijving van de voorzieningen wordt verwezen naar Bijlage 1.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting 10

Langlopende schulden

GELDLENINGEN				
Bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde	Opgenomen	Aflossing	Boekwaarde
Omschrijving	01-01-2012	2011	2011	31-12-2012
	1	2	3	=1+2-3 4
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars				
- AEGON Asset Management	3.160		46	3.114
- ING / Nationale Nederlanden	2.494		1.214	1.280
- Overig	0	-	467	0
Totaal binnenlandse pensioenfondsen	5.654	-	1.727	4.394
Binnenlandse banken en ov. financiële instellingen				
- ABN AMRO Bank NV	54.279	75.000	3.771	125.508
- Algemene Spaarbank Nederland NV (A)	16.000		1.500	14.500
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	231.085	330.250	36.797	524.538
- Rabobank				-
- ING Bank	1.521		219	1.302
- Nationaal Groenfonds				-
- Nederlandse Waterschaps Bank	343.756	20.000	18.361	345.395
- St. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	569		105	464
Totaal binnenlandse banken en ov. f	647.210	425.250	60.753	1.011.707
Overige binnenlandse sectoren				
*ARCG	1.000	200	-	1.200
-overig	1			1
Totaal overige binnenlandse sectoren	1.001	200	-	1.201
Totaal buitenlandse instellingen	-	-	-	-
Totaal geldleningen 2009	653.865	425.450	62.480	1.017.302

De rentelasten verbonden met alle vaste schulden bedraagt 29,0miljoen euro over 2012.

WAARBORGSMOMMEN				
bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde	Opgenomen	Aflossing	Boekwaarde
	1-1-2012	2012	2012	31-12-2012
- RO/EZ (gemeente grond/ vergunningspas parkeren)	946	200	162	984
- MD (Benzinepasjes)	22	-	-	22
- MD (borgstelling)	21	10	-	31
- OCCSW	96	34		130
Totaal waarborgsommen	1.043	224	162	1.105

De gemeente vraagt voor diverse werkzaamheden waarborgsommen, die na afloop met de werkelijk gemaakt kosten worden verrekend. Ook wordt bij tijdelijk gebruik van gemeentegrond een waarborg verlangd.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting 11

Kortlopende schulden

KORTLOPENDE SCHULDEN

Netto vlottende schulden < 1 jaar	31-12-2011	31-12-2012
a. kasgeldleningen	25.000	38.500
b. bank- en girosaldi	54.114	37.488
c. overige schulden	70.753	90.627

- Deze post bestaat hoofdzakelijk uit het saldo van de bankrekening die wordt aangehouden bij de Bank Nederlandse Gemeenten.
- Hieronder worden de kortlopende schulden aan publiekrechtelijke lichamen, aangegane verplichtingen en crediteuren derden opgenomen.

Toelichting 12

Overlopende passiva

OVERLOPENDE PASSIVA

bedragen x 1.000 euro	31-12-2011	31-12-2012
a. vooruitontvangen bedragen Rijk en EU	44.249	4.542
b. overige passiva	75.657	42.196

Onder de overlopende passiva worden vooruit ontvangen bedragen, nog te betalen bedragen, kruisposten en overige overlopende passiva verantwoord. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen worden in onderstaande tabel verder gespecificeerd (ex art 49B BBV).

Gemeenterekening 2012 - bijlage

VERLOOPOVERZICHT PASSIVA EX ART. 49B					
		Saldo 01-01-2012	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2012
Dienst	Omschrijving				
MD	Fonds Beckerweg	0			0
	Bijdrage van gemeente inzake overname uren	11			11
	Bijdrage gemeente Ten Boer inzake SLOK	41		26	15
	Polka	189		89	100
	Totaal MD	241	0	115	126
OCSW	Regeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)	302		302	0
	Oosterpark	-			0
	Selwerd/Paddepoel	-			0
	Lewenborg	-			0
	Schildersbuurt	-			0
	OKS Stedelijk	-			0
	Rijksbij ex AMV 2009	66		66	0
	RMC rijksbijdrage	338		51	287
	Kosten binnenklimaat FO	395		395	0
	Verzamellutkering NME	61		61	0
	OAB bestuursakk 2012	-	631		631
	Totaal OCSW	1.162	631	875	918
ROEZ	Besluit W.G.S.	234		63	171
	Afkoop BWS '09 Gem. Hoogezand-Sappemeer	74			74
	Liquiditeitsoverschot BWS	40		2	38
	Huisvesting gehandicapten	180		54	126
	Rgsvh 1987	59		25	34
	Woningbouw accelerator (BLS)	540		540	0
	Impulsgelden	587			587
	REP subsidie Grote Markt	16.300		16.300	0
	FES subsidie Eemskanaalzone	12.800		12.800	0
	Totaal ROEZ	30.814	0	29.784	1.030
SOZAWE	Participatiebudget	6.927	24.790	33.294	-1.576
	Organisatie Inburgering (w aaronder Generaal f	580		107	474
	Wet Inburgering	3.885		1.825	2.060
	Generaal Pardon uitvoeringskosten	493		97	396
	Extra GKB 2009	0			0
	Koplopersubsidie	146		35	111
	ESF Actie A		1.151	147	1.004
	Totaal SOZAWE	12.032	25.941	35.505	2.468
	Totaal voorschotbedragen overheidslichamen	44.249	26.572	66.279	4.542

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Toelichting 12

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

GEWAARBORGDE GELDENINGEN					
Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag van de geldening	Restant 01-01-12	Nieuwe gewaarborgde geldeningen	Totaal van de gewone en buitengewone aflossing	Restant 31-12-2012
St.Huize de Wijert	1.044	127	0	62	65
St.Chr.Verpleeghuis Coendershof	2.723	82	0	82	0
St.Chr.Verpleeghuis Coendershof	79	94	0	94	0
Garantie aankoop eigen woning	0	74.166	0		74.166
Woningaanpassing gehandicapten	0	29	0		29
Garantie Woningverbetering NRF	0	601	0		601
Geldeningen GEM BV	0	231.000	0	231.000	0
Totaal gewaarborgde geldeningen	3.846	306.099	0	231.238	74.861

HUUROVEREENKOMSTEN				
Omschrijving	Dienst	Bedrag per jaar	einde contract	
Oosterboog	ROEZ	197	2019	
Parkeergarage Westerhaven	ROEZ	923	2030	
Parkeergarage Oosterpoort	ROEZ	80	2012	
Eendrachtskade	SoZaWe	1.800	2014	
Zaagmuldersweg	SoZaWe	500	2013	
Waagstraat	Bestuursdienst	350	2015	
Trompsingel	DIA	95	2019	
Trompsingel	DIA	49	2014	
parkeerplaatsen	DIA	12	2014	
Aanloopcentrum Lewenborg	DIA	10	2014	
Ten Boer	DIA	20	2015	
Europaweg	OCSW	1.139	2018	
Totaal huurverplichtingen		5.175		

LEASE VERPLICHTINGEN				
Omschrijving	Dienst	Bedrag per jaar	einde contract	
Drankenautomaat	DIA	67	2011	
Hygiënische artikelen	DIA	5	2017	
Reprografie	DIA	2	2013	
Repro apparatuur	ROEZ	47	2013	
Auto's	SOZAWE	300	2014	
Totaal leaseverplichtingen		421		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MEERJARIGE CONTRACTEN			
Omschrijving/ Leverancier	Dienst	Bedrag	einde contract
HMA Reklame en Marketing	DIA	65.033	2013
Tele2	DIA	262.372	2014
Zodiak	DIA	52.166	2012
eneco business	DIA	191.000	2014
Delta Infra	DIA	151.515	2014
Bossers & Crossen	DIA	1.887.829	2012
Totaly Informatisering B.V. (totaal 6 leveranciers)	DIA	3.000.000	2015
Sodexo Nederland	DIA	15.730	2014
Messagebird	DIA	9.750	2013
Vosko Netw orking B.V.	DIA	89.152	2015
Wolter en Dros	DIA	1.726.055	2016
NS Reizigers	DIA	12.085	2013
ISS Facility Services	DIA	121.750	2013
Cyclomedia Technology	DIA	58.000	2016
Gemnet	DIA	41.619	2015
Nordined Technische Automatisering	DIA	44.215	2012
Pinkflocade Local Government	DIA	90.183	2013
SLTN	DIA	64.324	2014
Unisys	DIA	176.628	2013
Infravision B.V.	DIA	43.000	2013
Docspro	DIA	65.775	2013
UNIT4 Business Softw are	DIA	37.584	2013
Mcorsoft	DIA	1.188.753	2017
Gouw Informatie Technology	DIA	237.169	2013
Oracle Nederland	DIA	187.748	2013
SmartDocuments	DIA	139.854	2013
Freedom Scientific Benelux	DIA	1.619	2017
Lias Softw are B.V.	DIA	25.735	2014
Perrit B.V.	DIA	4.599	2013
KPN Corporate market B.V.	DIA	650.000	2013
KPN Corporate market B.V.	DIA	36.000	2015
Vodafone	DIA	125.108	2014
Randstad	DIA	1.417.143	2013
DSV Assurantiegroep B.V.	DIA	346.929	2013
Marsh	DIA	73.391	2013
Meeüs Assurantiën B.V.	DIA	144.306	2013
Mercer (Nederland) B.V.	DIA	25.362	2013
AON Captive Services (nederland)	DIA	204.178	2017
AON Captive Services (nederland)	DIA	21.249	2014
Data B. Mailservice	DIA	121.812	2015
Pipeline Nederland B.V.	RO/EZ	20.000	2013
Kijlstra Beton	RO/EZ	5.000	2013
Van Dijk & Kuipers BV	RO/EZ	22.500	2013
Gembeton Groningen B.V.	RO/EZ	18.000	2013
Gembeton Groningen B.V.	RO/EZ	110.000	2013
Machiniefabriek Rusthoven	RO/EZ	Raamovereenkomst	2014
Gembeton Groningen B.V.	RO/EZ	60.000	2013
Boonkw ekerij Ebben B.V.	RO/EZ	60.000	2013
Boot & Co. Boonkw ekerijen	RO/EZ	250.000	2013
Techn. Handelsburo Visser	RO/EZ	25.000	2013
Cannock Chase Incasso II	RO/EZ	45.000	2013
Schoonmaak	SOZAWE	200	2013
Onderhoud nieuw bouw	SOZAWE	4.000	2034
Coll.ziektekostenverz. Voor minima	SOZAWE	1.100	2012

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Ten behoeve van het afdekken van het renterisico op een tweetal langlopende leningen met een variabele rente (zijnde de 6-maands euribor) heeft de gemeente Groningen een tweetal renteswaps afgesloten. Op grond van deze contracten dient de gemeente Groningen over de hoofdsom van de langlopende leningen (€ 17,2 miljoen per 31 december 2012) een vaste rente te betalen en ontvangt de gemeente Groningen een variabele rente over de hoofdsom van de renteswaps (€ 17,2 miljoen per 31 december 2012).

De looptijden, actuele hoofdsommen, te betalen en te ontvangen rente en marktwaarden van de ultimo 2012 aangehouden renteswaps kunnen als volgt nader worden toegelicht:

RENTESWAPS				
Tegenpartij	Onderliggende lening *	Variabel rente percentage	Vast rente percentage	eind datum contract
ABN-AMRO	15.000	6 mnds euribor	5,6350%	2013
ABN-AMRO	2.327	6 mnds euribor	4,7525%	2031
*Hoofdsom per balansdatum		17.327		

Markwaarde (op balansdatum)	Einddatum contract
-708	1-8-2013
-748	1-8-2031

De contracten kennen geen verplichting om een onderpand voor de negatieve marktwaarde aan te houden (margin call). Ook is er geen sprake van een clause waarbij de tegenpartij het contract kan opzeggen. De hedgerelatie is volledig effectief.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OVERIGE GEGEVENS

395

442

Gemeenterekening 2012 - bijlage

1. CONTROLEVERKLARING

396

443

CONTROLEVERKLARING

Gemeenterekening 2012 - bijlage

398

445

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BIJLAGEN

399

446

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BIJLAGEN

1. VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN
2. TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN
3. SUBSIDIES EN INKOMENSOVERDRACHTEN
4. OVERZICHT INVESTERINGEN
5. OVERZICHT BEGROTINGSOVERSCHRIJDINGEN
6. STAAT P
7. EXPLOITATIEREKENING 2012
8. TOTAALOVERZICHT EXTRA BELEID
9. ONDERHOUDSGEGEVENS GEMEENTELIJKE GEBOUWEN
10. LIJST MET VERBONDEN PARTIJEN
11. SISA-BIJLAGE
12. OVERZICHT KAPITAALLASTEN
13. STAAT B
- 13B. PERSONEEL VAN DERDEN
14. LIJST MET AFKORTINGEN

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 1

VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

RESERVES		Saldo	Bestemming	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo
		31-12-2011	resultaat 2011				31-12-2012
ALGEMENE EGALISATIERESERVE							
BD	Algemene egalisereserve (AEF)	40.933	-4.437	5.200	35.990	0	5.706
BESTEMMINGSRESERVE EGALISATIE TARIEVEN							
MD	Egalisatie afvalstoffenheffing	5.231	1.947	647	893	0	6.932
DIENTEGALISATIERESERVES							
BD	Exploitatiereserve BD	146	881	0	1.027	0	0
CT	Rente egalisereserve	1.750	0	0	0	0	1.750
CT	Egalisereserve Treasury	12	-12	0	0	0	0
DIA	Dienst egalisereserve DIA	463	-463	0	0	0	0
HVD	Dienstegalisereserve HVD	0	0	0	0	0	0
HVD	Egalisereserve WMO	1.102	0	0	0	0	1.102
iederz	Algemene reserve iederz	-1	0	0	0	0	-1
MD	Algemene bedrijfsreserve	657	278	9	885	0	59
OCSW	Egalisereserve OCSW	0	1.059	0	1.059	0	0
ROEZ	Algemene reserve bedrijfsvoering ROEZ	1.175	10.798	927	12.746	0	154
SOZAWE	Egalisereserve sozawe	0	1.083	0	1.083	0	0
SOZAWE	Bureau Onderzoek & Statistiek	156	0	0	22	134	0
BESTEMMINGSRESERVES OVERIGE							
BD	Egalisereserve BTW-compensatiefonds	1.840	0	3.390	2.964	0	2.266
BD	Afkoopsom Essent/Risico GKB	0	0	0	0	0	0
BD	Aandelen NV Essent	1.262	0	0	0	0	1.262
BD	Waterbedrijf Groningen	2.444	-2.444	0	0	0	0
BD	Martiniplaza B.V.	5.216	0	0	0	0	5.216
BD	Rechtspositie raadsleden	22	-22	0	0	0	0
BD	Mobiliteit topkader	0	0	0	0	0	0
BD	Voorzieningen Meerstad	10.779	-5.745	0	5.000	0	34
BD	Kosten dualisering	69	0	2	20	0	51
BD	Extra beleid	1.814	0	400	1.000	0	1.214
BD	Microsoftlicenties	1.300	-1.300	0	0	0	0
BD	Stadsmeierrechten	830	0	0	500	0	330
BD	Reserve Regio Specifiek pakket ZZL	123.080	-6.200	3.755	330	0	120.305
BD	Personeel in Balans	1.257	0	436	1.100	0	593
BD	Ten Boer	77	66	0	0	0	143
BD	IZA-gelden	4.503	0	490	140	0	4.853
BD	Friciekosten bez 11-14	1.144	0	0	752	0	392
DIA	Herw aardering aandelen BNG	750	-750	0	0	0	0
DIA	Bestemmingsreserve huisvesting	585	0	0	501	0	84
DIA	Bestemmingsreserve ACG/AM	724	-724	0	0	0	0
DIA	Verkiezingen	140	0	389	517	0	12
DIA	WGA	1.118	-118	30	0	0	1.030

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

RESERVES		Saldo	Bestemming	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo
		31-12-2011	resultaat 2011				31-12-2012
HVD	Overige bestemde reserves WVG	0	705	0	385	0	320
MD	Bodemsanering	3.572	829	460	955	0	3.906
MD	Duurzaamheidsprogramma	272	0	0	103	0	169
MD	Stadsstoezicht	0	0	285	0	0	285
OCSW	Vensterschool Hoogkerk	761	0	0	36	0	725
OCSW	Vensterschool Vinkhuizen	184	0	0	35	0	149
OCSW	Huisvesting Semmelweisstraat	110	0	0	35	0	75
OCSW	Sport op Orde: herstructurering sportparken	2.866	0	0	194	0	2.672
OCSW	Sport op Orde: kunstgras Stadspark Velocitas	416	0	0	45	0	371
OCSW	Sport op Orde: nieuw bouw sporthal Lew enborg	318	0	0	8	0	310
OCSW	Wijkpost tbv Vensterschool Koorenspoor	312	0	0	25	0	287
OCSW	Herbouw technasium Werkmancollege	3.200	0	0	80	0	3.120
OCSW	Nieuw bouw VMBO	5.588	0	0	60	0	5.528
OCSW	Onderwijshuisvesting	4.906	0	95	1.367	0	3.634
OCSW	Reserve extra beleid	352	0	0	230	0	122
OCSW	Recreatiegebied Kardinge	1.452	0	0	622	0	830
OCSW	Sport op Orde	0	0	0	0	0	0
OCSW	Saneringskosten asbest	142	0	0	0	0	142
OCSW	Combinatiefuncties	249	0	0	249	0	0
OCSW	Egalisatiereserve instellingen ivm concernaccres	0	0	2.074	1.676	0	398
OCSW	Sporthal Vinkhuizen	0	0	0	0	0	0
OCSW	Renovatie Helperbad	0	0	0	0	0	0
OCSW	Nieuw bouw Paddepoel *	63	0	0	2	0	61
OCSW	Marktplaats Lew enborg	1.550	0	0	17	0	1.533
OCSW	Exploitatie risico Forum	2.100	0	450	0	0	2.550
OCSW	BSV Paddepoel	67	0	0	8	0	59
OCSW	Sport op Orde: pieken en dalen	831	0	0	831	0	0
OCSW	Kunstvoorraad CBK	2.516	-195	0	674	0	1.647
OCSW	Verlies kunst CBK	126	0	0	42	0	84
OCSW	NASB	66	229	33	0	0	328
OCSW	Duurzaamheid schoolgebouwen	2.500	0	0	0	0	2.500
OCSW	Reserve muziekschool	0	0	300	0	0	300
ROEZ	Bouw leges	0	0	0	0	0	0
ROEZ	Fonds Economische Ontwikkelingen	65	155	0	65	0	155
ROEZ	Grondbank	3.971	-73	93	0	0	3.991
ROEZ	Grondzaken	1.868	-14.106	18.236	6.013	0	-15
ROEZ	Groninger archeologiefonds	0	0	0	0	0	0
ROEZ	Kunst op straat	575	0	0	0	0	575
ROEZ	Parkeren	0	0	0	0	0	0
ROEZ	Stimuleringsfonds VHV	10.885	390	250	0	0	11.525
ROEZ	Stimuleringsfonds bedrijven	0	0	0	0	0	0
ROEZ	Afkoopsommen onderhoud graven	1.943	19	0	30	0	1.932
ROEZ	Euroborg	8.013	-8.013	0	0	0	0
ROEZ	Reserve extra beleid	4.182	0	4.154	6.154	0	2.182
ROEZ	Onderhoud Stadsbeheer	20	30	0	0	0	50
ROEZ	Wonen boven winkels	1.000	0	0	0	0	1.000
ROEZ	Groninger Monumentenfonds	966	0	0	34	0	932
ROEZ	ISV	20.062	6.922	6.297	7.742	0	25.539
ROEZ	BWS	621	0	11	0	0	632

Gemeenterekening 2012 - bijlage

RESERVES		Saldo	Bestemming	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo
		31-12-2011	resultaat 2011				31-12-2012
ROEZ	Gemeentegaranties	150	0	0	0	0	150
ROEZ	Meerstad	347	0	0	0	0	347
ROEZ	Wegafarm	30	0	10	30	0	10
ROEZ	Riolering	674	543	0	0	0	1.217
ROEZ	Geluidsreducerend asfalt	611	-60	0	76	0	475
ROEZ	Forumgarage	0	0	1.400	0	0	1.400
SOZAWE	Minimabeleid	0	0	0	0	0	0
SOZAWE	Minimabeleid (GKB)	75	0	0	0	0	75
SOZAWE	WWB-inkomen	3.600	0	0	0	3.600	0
SOZAWE	Kinderfonds Armoede	854	0	24	240	0	638
SOZAWE	ICT innovatief	44	0	0	0	44	0
SOZAWE	RCF-Noord	33	0	0	0	0	33
SOZAWE	Wachtgeld en mobiliteit	42	0	0	0	0	42
SOZAWE	Nieuw bouw	111	0	0	0	111	0
Totaal reserves		305.839	-18.728	49.847	94.592	3.889	238.477

Gemeenterekening 2012 - bijlage

VOORZIENINGEN		Saldo 31-12-2011	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2012
Voorzieningen						
BD	Nadelig saldo Zodiac	378	0	143	0	235
BD	Onderhoud gebouwen	125	0	0	0	125
BD	Pensioenen w ethouders	559	1.928	0	0	2.487
BD	Vordering op Verkoop Vennootschap BV	5.247	0	0	0	5.247
BD	Vordering op CBL Vennootschap BV	222	0	0	0	222
BD	RCG	213	0	17	0	196
BD	Nog te betalen salarissen	1.404	0	0	1.404	0
BD	Wachtgeld w ethouders	0	754	0	0	754
CT	Rentelasten lening Bestuursdienst	1	0	0	1	0
DIA	Verzekeringen	786	641	898	103	426
DIA	Onderhoud gebouwen	1.965	353	1.862	0	456
HVD	Ambulancedienst	1.220	0	1.136	0	84
HVD	Groot onderhoud Sontweg	617	192	140	0	669
HVD	Groot onderhoud Hanzeplein	276	96	21	0	351
HVD	Frictie centrum indicatiestelling zorg (CIZ)	5	0	5	0	0
HVD	Overuren brandweer a.g.v. arbeidstijdenbesl	50	0	0	0	50
HVD	Fiscaliseringsonderzoek	1	0	1	0	0
HVD	CAO loonindexatie 2011 (H&OG deel)	162	0	0	162	0
iederz	Personeel	89	0	18	0	71
MD	Groot onderhoud gebouwen	1.939	177	674	0	1.442
MD	Sanering Beckerweg	2.009	1.808	70	0	3.747
MD	Sanering Helperplein	244	0	244	0	0
OCSW	Legaat Andrea Elkenbracht	214	0	0	0	214
OCSW	Onderhoud vensterscholen	328	0	166	0	162
OCSW	Groot onderhoud OPSB	18	37	0	0	55
OCSW	Onderhoud Muziekschool	152	0	0	0	152
OCSW	Wachtgeld voormalig personeel CBK	102	0	59	0	43
OCSW	Noodlokalen Gravenburg	331	0	331	0	0
OCSW	Voorziening risico BTW	0	60	0	0	60
ROEZ	Onderhoud museum	668	343	94	0	917
ROEZ	Groot onderhoud Zuiderdiep	223	300	188	0	335
ROEZ	Openbaar vervoer	2.152	21	661	0	1.512
ROEZ	Volkshuisvesting	1.177	0	0	0	1.177
ROEZ	Grote Steden Beleid III	858	0	50	0	808
ROEZ	Riolering (vervangingsinvesteringen)	6.968	51	0	0	7.019
ROEZ	Riolering (groot onderhoud)	73	26	0	0	99
ROEZ	Achterstallig onderhoud A7 / Gideonbrug	2.376	0	462	1.400	514
ROEZ	Achterstallig onderhoud parkeerbedrijf	182	0	182	0	0
ROEZ	Voorziening garantie Meerstad	0	25.000	0	0	25.000
ROEZ	Forumgarage	700	0	0	700	0
SOZAWE	Spaarverlof	41	0	0	0	41
Totaal voorzieningen		34.075	31.787	7.422	3.770	54.670

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 2

TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserves				
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
BD				
Algemene egaliseringsreserve (AER)	Het opvangen van eventuele onvoorziene verliezen op de korte en lange termijn		5.706	
Exploitatiereserve BD	Opvangen van schommelingen in dienstresultaten.		0	Saldo is bij de jaarrekening 2011 volledig gebruikt ter dekking van het tekort.
Egaliseringsreserve BTW-compensatiefonds	Het opvangen van exploitatienadeel in de komende jaren.		2.266	Het saldo van de reserve is voldoende. Dit is conform het perspectief t/m 2015.
Aandelen NV Essent	Tegenw aarde ontvangen aandelen EGD bij overgang EGD naar EGD.		1.262	Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
Martiniplaza B.V.	Herv aardering van de aandelen van het GWG.		5.216	Waardering is volgens verkrijgingsprijs.
Mobiliteit topkader	Financiële buffer voor het opvangen van kosten van loopbaanbeleid en mobiliteit van het topkader.		0	De voeding bestaat uit bijdrage van diensten van 15% van de relevante loonsom van het management. Het verschil tussen deze bijdrage en de verstrekte bedragen wordt jaarlijks aan de reserve onttrokken of toegevoegd.
Voorzieningen Meerstad	Het dekken van het voorfinancieringstekort dat bij de ontwikkeling van de publieke voorzieningen in Meerstad ontstaat.		34	Bij het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2011 is besloten de reserve Voorzieningen Meerstad van 5,8 miljoen euro in te zetten als dekking voor het tekort in de jaarrekening. Voor het restsaldo van 34 duizend zal een bestemmingsvoorstel worden gedaan om het tekort in de exploitatie mbt Meerstad te dekken.
Kosten dualisering	Het afdekken van incidentele lasten vanaf 2003 over de gewenste ondersteuning voor de raad (raadsgriffie) als gevolg van de invoering van het dualisme.		51	De kapitaallasten m.b.t. de investeringen 'inrichting fractiekamers & digitale voorzieningen raadszaal' komen ten laste van deze reserve. De reserve is van voldoende omvang.
Extra beleid	De door de raad vastgestelde maar in afwachting van definitieve planvorming nog niet naar diensten overgeheveld extra beleidsmiddelen.		1.214	De raad heeft vastgesteld welke bedragen in de reserve extra beleid gestort dienen te worden. Het uitgangspunt is dat incidentele, extra beleidsmiddelen 2 jaar beschikbaar mogen blijven.
Stadsmeierrechten	In de reserve is de afkopsom Stadsmeierrechten van 25,5 miljoen euro gestort. Hieruit worden door de raad per dienstjaar vastgestelde bestedingsvoorstellen gefinancierd.		330	De raad heeft een bestedingsplan voor de jaren 2008 t/m 2012 vastgesteld. Nu deze periode is verstreken zal worden verzocht om de reserve op te heffen en het restsaldo in de reserve Extra Beleid te storten.
Reserve Regio Specifiek pakket ZZZ	Bij het vaststellen van de jaarrekening 2008 is de reserve RSP ingesteld. De diverse projecten uit het Regio Specifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZZ) dienen hier uit te worden gefinancierd.		120.305	De omvang van de reserve is bedoeld om alle projecten uit te kunnen voeren. Er bestaat echter nog geen definitieve besluitvorming over alle onderdelen, waardoor nog geen acties hoeven worden ondernomen. In 2009 is besloten om periodiek de rente aan de reserve toe te voegen.
Personeel in Balans	Bij raadsbesluit van 29 oktober 2008 is deze reserve ingesteld. Doel is om de volgende kosten te dekken: 1) in het kader van het programma 'Personeel in Balans'; 2) voor het nieuw op te richten Loopbaancentrum; 3) de resterende frictiekosten uit de bezuinigingen 2004-2006.		593	Op basis van huidige besluitvorming is de omvang van de reserve voldoende.
Ten Boer	Voordelen en nadelen in de samenwerking met Ten Boer (per dienst) worden met deze reserve verrekend.		143	De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2009.
ZA-gelden	Er dient hierover nog een besluit te worden genomen.		4.853	Inmiddels zijn zowel de doel als tenaamstelling van deze reserve gewijzigd. De reserve heet nu reserve Plankterend Beleid en zal ook voor dit doel worden ingezet. Over benodigde omvang en bestedingsplan is nog geen besluit geweest.
Frictiekosten bez 11-14	Doel is hieruit incidentele kosten te betalen die voortvloeien uit vastgestelde maatregelen van de bezuinigingsaankomst 2011-2014		392	De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2009.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)					
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties	
CT					
Rente egalisereserve	Opvangen renteschommelingen		1.750		
Egalisereserve	Opvangen schommelingen in bedrijfsvoering.		0		
Treasury	toekomstige investeringen en activiteiten ter versterking van de treasury-functie				
DIA					
Dienst egalisereserve	Opvangen van schommelingen in dienstresultaten.		0	De dienstegalisereserves zijn afgeschafd. Risico's uit de diensten worden afgedekt door de AER.	
DIA					
Herwaarderend aandelen	Herwaarderend van de nominale waarde van aandelen		0		
BNG	BNG.				
Bestemmingsreserve huisvesting	Opvangen van incidentele huisvestingskosten in verband met de revitalisatie van de Prefectenhof.		84	Er wordt bij deze jaarrekening een bestemmingsvoorstel van 28 duizend euro ingediend in verband met kosten in de exploitatie die verband houden met de tijdelijke huisvesting en die nog niet zijn gedekt. Ook in 2013 volgen nog kosten die hiermee verband houden maar verwacht wordt dat het restant van de reserve hiervoor van voldoende omvang is.	
Bestemmingsreserve ACG/AM	1. Opvangen van schommelingen in het resultaat van ACG/AM; 2. afdekken van incidentele kosten van ICT-projecten.		0		
Verkiezingen	Egalisatie van de kosten van verkiezingen.		12		
WGA	Afdekken van het eigen risico op de WGA (Regeling w erkervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten).		1.030	In het besluit 'Evaluatie regeling w erkervatting gedeeltelijke arbeidsgeschikten (WGA) 2011' is besloten: de gewenste minimum omvang van de reserve WGA is 1 miljoen euro.. Wij stellen hierom voor om 30 duizend euro vrij te laten vallen.	
HVD					
Dienstegalisereserve	Egalisatie schommelingen in bedrijfsvoering.		0	De dienstegalisereserves zijn afgeschafd. Risico's uit de diensten worden afgedekt door de AER.	
HVD					
Egalisereserve WMO	Buffer voor het opvangen van schommelingen bij de uitvoering van de WMO.		1.102	De reserve is 260 duizend euro lager dan de door de raad gewenste maximumomvang. Bij de gemeenterekening is een bestemmingsvoorstel aangeleverd voor aanvulling van de reserve tot het gewenste maximumniveau.	
Overige bestemde reserves WVG	Inzet voor door de raad vastgestelde bestemmingen		320	De planning is dat het project najaar 2013 wordt afgerond. De stand per 31-12-2012 is daarvoor voldoende.	
Iederz					
Algemene reserve Iederz	Opvangen van onvoorziene tegenvallers bij Iederz		-1	Is restant afrekening resultaat boekjaar 2010 in 2011.	
MD					
Algemene bedrijfsreserve	Het opvangen en beheersbaar houden van bedrijfsrisico's t.b.v. activiteiten van de milieudienst, niet zijnde de activiteiten die gefinancierd worden uit de afvalstoffenheffing.		59	De bedrijfsreserve van de MD is afgeroemd ten behoeve van de Algemene bedrijfsreserve (AER). De MD geeft geen oordeel over de omvang van de reserve. De toevoeging (9) betreft rente. De onttrekkingen betreffen: stads-toezicht (285), zoutloos (200), begroot tekort (151), veiligheidsmiddelen (102), SLOK (98), Anders werken (49). Het resterende saldo betreft kernisgeldcompensatie (50) plus de rente (9)	
Egalisatie afvalstoffenheffing	Het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing. Voeding: overdekking van meer dan 100% in enig jaar van de afvalstoffenheffing.	8% v/d ornzet inzameling huishoudelijk afval	6.932	In 2012 is de definitie van het maximum van de reserve gewijzigd. Deze is gesteld op 8% van de ornzet = 2,1 miljoen euro. De huidige stand is ruim voldoende. In 2012 is door de raad besloten om de reserve geleidelijk af te bouwen en op basis van variant 2. Daarbij worden de tarieven structureel verlaagd met 6 euro. Op basis van deze variant zal de reserve eind 2018 uitkomen op 1,5 miljoen euro. De toevoeging (647) betreft de incidentele meevaller mbt vuilverwerkingskosten kunststoffen. De onttrekking (893) betreft verruiming kwijtscheldingsbeleid en compensatie woonlasten.	
Bodemsanering	Bestemd voor de kosten van bodemsaneringen die niet uit andere bronnen gefinancierd kunnen worden. Daarnaast is deze reserve specifiek bestemd voor het afdekken van eventuele schadeclaims betreffende in het verleden door de gemeente uitgegeven grond, alsmede claims van het rijk in verband met ongerechtvaardigde verrijking en de silbsanering.		3.906	Op basis van een risico-inventarisatie is het minimumniveau van de reserve bodemsanering bepaald op 1,7 miljoen euro. De huidige stand van de reserve bodemsanering is voldoende. De toevoeging betreft een begrote mutatie uit de exploitatie van 460 (inclusief rente). De onttrekking betreft: 829 ten behoeve van het project Grondig en 126 ten behoeve van de exploitatie.	
Duurzaamheidsprogramma	Deze bestemmingsreserve is in de periode 2007-2010 ingezet voor het door de raad goedgekeurde duurzaamheidsprogramma en het geven van een extra impuls aan de uitvoering verduurzaming scholen en innovatie.		169	Het duurzaamheidsprogramma is overgedragen aan RO/EZ inclusief de middelen ten behoeve van het programma energie neutraal. De onttrekking (103) betreft de exploitatiebijdrage aan het duurzaamheidscentrum in 2012. Het resterende saldo betreft garantstelling duurzaamheidscentrum Groningen (82) rsb. 25/11/2009 en uitvoering energiebesparende maatregelen gemeentelijke gebouwen (87). Hiervoor zullen twee bestemmingsvoorstellen worden ingediend.	
Stads-toezicht	Opvangen van nadelen Stads-toezicht vanaf 2012.		285		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)					
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties	
OCSW					
Egalisatiereserve OCSW	Egalisatie van dienstresultaten van OCSW	1.600	0	De dienstegalitiereserves zijn afgeschaft. Risico's uit de diensten worden afgedekt door de AER.	
Vensterschool Hoogkerk	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	894	725	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Vensterschool Vinkhuizen	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	320	149	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Huisvesting Semmelw eisstraat	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	285	75	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Sport op Orde: herstructurering sportparken	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	3.799	2.672	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Sport op Orde: kunstgras Stadspark Velocitas	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	551	371	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Sport op Orde: nieuw bouw sporthal Lew enborg	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	850	310	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Wijkpost tbv Vensterschool Koorenspoor	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	400	287	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Herbouw technasium Werkmancollege	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	3.700	3.120	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.	
Nieuw bouw VMBO	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	10.100	5.528	Betreft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning. De schoolbesturen vragen een subsidie aan voor de duurzaamheid van nieuw bouw projecten. De subsidies worden toegekend conform het raadsbesluit. De uitgekeerde subsidie wordt als investering geactiveerd. De reserve dient dan als dekking voor de investering. De onttrekking aan deze reserve kan pas plaatsvinden als alle aanvragen zijn toegekend en uitbetaald.	
Onderwijs huisvesting	Opvangen van risico's en het mogelijk maken van toekomstige investeringen.	5.000	3.634	In het HP 2012-2015 is de ontwikkeling van deze reserve op basis van de te verwachten uitgaven voor die periode in het meerjarenbeeld geschetst. Afgelopen jaren is 5,0 miljoen euro als maximum gehanteerd. In een eerdere update van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (HP) is in 2009 aangegeven wat het nu en de noodzaak is van deze reserve. In het nieuwe HP (periode 2012-2015) is dit beeld bevestigd. Voor de schommelingen in het uitgavenniveau in samenhang met de ambities van de komende jaren bij ongewijzigd beleid is het hanteren van dit niveau gewenst. Het minimumniveau is op basis van het HP 2012-2015 vastgesteld op 2,0 miljoen euro. Met het jaarlijkse doteren van de renteopbrengst wordt verwacht dat het niveau van de reserve tot en met 2015 niet onder het minimum niveau komt.	
Reserve extra beleid	Nieuw beleidsmiddelen die voor de aankomende jaren beschikbaar zijn gesteld, zijn in deze reserve opgenomen.	Variabel	122	In 2012 worden conform planning de volgende bedragen onttrokken: - cultuurnota 125 duizend euro (laatste jaarschijf van de huidige cultuurnotaperiode); - bezoekerscentrum Beijum 40 duizend euro; - Jabalya 65 duizend euro. Daarmee resteert per einde 2012 nog een saldo van 122 duizend euro, bestemd voor het bezoekerscentrum Beijum (voor de jaren 2013-2015).	
Recreatiegebied Kardinge	Deze reserve is voor toekomstige uitgaven voor inrichtingsplan van het recreatiegebied Kardinge. Op basis van het ontwikkelingsplan Kardinge - door de raad vastgesteld op 26 november 2003 - heeft de gemeente een inspanningsverplichting ten aanzien van verwerving van nieuwe gronden ad 1,25 mln euro.	2.465	830	Deze reserve bestaat uit een bedrag voor de bekende reserve ter dekking van de kapitaallasten van de investering in het servicegebouw Kardinge ad 122 duizend euro (ultimo 2012) en de uitvoering van de Visie op het Kerngebied Kardinge. Nadat deze visie is vastgesteld (juli 2012) is besloten het tramproject te stoppen. Daarmee is één van de meest bepalende elementen in de herinrichting van het kerngebied gewijzigd en zal moeten worden bezien wat de consequenties zijn. Zeker is wel dat de entree van het sportcentrum Kardinge 90 graden gedraaid wordt uitkomend in het hart van het recreatiegebied en de herinrichting van het voormalige van het sportcentrum doorgang vinden. Voor de daarmee gemoeid zijnde kosten zullen voorstellen aan de raad worden voorgelegd.	
Sport op Orde		0	-	0	

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)				
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
Saneringskosten asbest	Dekking saneringskosten van asbest in gemeentelijke gebouwen.	360	142	Er is geïnventariseerd welke gebouwen asbest bevatten. Er loopt nog een vervolgonderzoek bij 17 locaties, waar asbest is geconstateerd. Binnenkort wordt in kaart gebracht welke locaties voor een bodemonderzoek in aanmerking komen. De totale kosten (inclusief sanering) zijn nog niet bekend. Inmiddels heeft de eerste sanering plaatsgevonden welke tot categorie A behoort. Het resterende, categorie B en C worden op basis van prioriteit uitgevoerd. In verband met het bodemonderzoek dat wordt uitgevoerd aan de Vloienstraat moet een deel van de grond worden gesaneerd. Dit heeft geleid tot extra kosten. De kosten worden gedekt door te onttrekken aan deze reserve. Het resterende bedrag is ook nodig voor de categorie C dat bij verkoop of sloop moet worden gesaneerd. 0 De reserve is uitgeput en kan worden opgeheven.
Combinatiefuncties.	Rijksregeling "Brede school, sport en cultuur". Realisatie van combinatiefuncties in 2012.			
Egalisatiereserve instellingen w/m concernaccres	Betreeft de egalisatiereserve die is ontstaan door het niet volledig toevoegen van de van het concern ontvangsten indicatie in het betreffende jaar aan het subsidiebudget. Het verschil tussen de aan het subsidiebudget toegevoegde indexatiepercentage en de gemeentelijke compensatie wordt jaarlijks verrekend met deze reserve.		398	In 2007 heeft uw raad de accesssystematiek voor instellingen vastgesteld. De systematiek komt erop neer dat het subsidieaccres met een verhoging van twee jaar wordt verwerkt in de subsidiebudgetten. Het verschil tussen het ontvangen en het in de subsidiebudgetten "doorgegeven" concernaccres wordt verrekend met deze bestemmingsreserve. Bij raadsbesluit van 19 december 2012 is deze systematiek aangepast. Deze aanpassing bestaat slechts hierin dat nu een veiligheidsklep is ingebouwd waardoor het financiële risico voor de gemeente - een negatieve reserve - verdwijnt. Het accres wordt niet meer op percentages aan instellingen doorgegeven maar op basis van beschikbaar budget.
Sporthuis Vinkhuizen Renovatie Halperbad Nieuw bouw Paddepool *	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten.	0 0 65	0 0 61	Betreeft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
Marktplaats Lew enborg	Bekende reserve ter dekking van kapitaallasten	1.550	1.533	Betreeft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning.
Exploitatie risico Forum	Betreeft een reserve om de risico's van de exploitatie van het Groninger Forum te dekken, die ontstaan zijn door de verwachte latere opening van het gebouw.	3.500	2.550	Oorspronkelijk niveau was 3,5 miljoen. Er is in 2010 echter 1,95 miljoen aan de het Forum betaald ter ondersteuning van de exploitatie. Dit bedrag wordt in 5 termijnen weer gedoteerd aan de reserve conform raadsbesluit GR10.2268757 punten III en IV. Daarmee is de reserve op niveau voor toekomstige exploitatierisico's.
BSV Paddepool	Deze reserve houdt verband met de aanbouw BSV Paddepool.	83	59	Deze reserve draagt bij aan de exploitatie subsidie over periode van 10 jaar van de buurt- en speeltuinvereniging Paddepool. Conform raadsbesluit is deze reserve gevormd en daarbij is bepaald dat jaarlijks 8 duizend euro aan deze reserve wordt onttrokken. Het niveau van deze reserve is conform planning en daarmee voldoende.
Sport op Orde: pieken en dalen	Opvangen pieken en dalen in de uitvoering van de beleidsnota "Sport op Orde".		0	Deze reserve is uitgeput en kan worden opgeheven. Op basis van een nieuw meerjaren investerings- en onderhoudsplan zal worden bekeken of het verloop aanleiding geeft tot het instellen van een (egalisatie-) onderhoudsvoorziening.
Kunstvoorraad CBK	Deze bestemmingsreserve is ingesteld om in geval van schade of verlies van kunstwerken van het Centrum Beeldende Kunst (CBK) de niet verzekerde kosten van herstel van kunstwerken te dekken. Het is kostbaar om de volledige collectie van het Centrum Beeldende Kunst voor alle risico's te verzekeren. Bij "verlies" van de voorraad volstaat het uitgekeerde bedrag niet. Immers, de dan geldende marktwaarde bepaalt de aanschafprijs, de werken zijn verzekerd tegen de toenmalige inkoopprijs. Mocht door andere calamiteiten (zoals waterschade of ongedierte) de collectie onherstelbaar beschadigd raken dan zijn we daarvoor niet verzekerd. Met vaststelling van het collectiebeheersplan is hiervoor een bestemmingsreserve voorraden ingesteld.	2.516	1.647	Na vaststelling van het collectiebeheersplan is het CBK met het bureau verzekeringen in overleg gegaan om de verzekerde waarde af te stemmen op de waarde van de werken die aanwezig zijn in het CBK. Van de 7,3 miljoen aan totale collectiewaarde blijkt circa 3,3 miljoen onder de leners te zijn. De overige 4 miljoen heeft het CBK verzekerd. De leners zijn zelf verantwoordelijk voor het verzekeren van de onder hun hoede aanwezige werken. De praktijk wijst uit dat uitkering of vergoeding van schade aan eigendommen van een derde partij (uitleen) door verzekeringsmaatschappijen niet eenduidig is. Waar de ene verzekeringsmaatschappij zonder dralen de schade vergoedt, weigeren anderen. Wanneer deze werken verloren gaan zal het lastig zijn dit op de leners te verhalen. Indien 75% van de leners onvoldoende verzekert, is het risico maximaal ca. 2,5 miljoen euro, derhalve is de reserve toereikend. Deze reserve is met de waardering van de kunstvoorraad tot stand gekomen. Bij de jaarrekening 2011 is de voorraad afgewaardeerd door een administratief voorraadverschil. Deze afwaardering is gedeekt door een onttrekking van deze bestemmingsreserve. Bij de afwaardering hebben we gemeld dat we in de loop van 2012 een nadere analyse van de voorraadwaardering zouden uitvoeren. Dit is gebeurd in het derde kwartaal. Op basis van dit onderzoek blijkt dat een aantal kunstwerken onrecht in de voorraadwaardering is meegenomen. Dit resulteert in een aanvullende afwaardering van 674 duizend euro. Op dit interne onderzoek vond door een accountant een audit plaats. De komt tot de conclusie dat het interne onderzoek een juiste bepaling geeft van de aanvullende afwaardering.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)				
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
Verlies kunst CBK	Opvangen exploitatietekorten voor de periode tot en met 2014	168	84	Middels het collectiebeheersplan is vastgesteld wat de gemiddelde winstmarge is bij verkopen van kunstwerken en de onderhoudsbehoefte van de courante collectie van het Centrum Beeldende Kunst (CBK). Daarmee zijn ook de inkomsten van het CBK gecorrigeerd. Dat leidt tot een verlies in de exploitatie van begroot 27 duizend euro. Met deze reserve kan een aantal jaren worden overbrugd om te onderzoeken hoe de exploitatie sluitend kan worden gemaakt. Dat kan onder meer door aankopen doen waarop een hoog winstpercentage kan worden gemaakt, servicekosten verhogen, werving nieuwe klanten door aanvullende services zoals reserveren via internet en advisering bij collectievorming. Er zijn geen ontwikkelingen die aanleiding geven tot het bijstellen van het voornemen van verlies per jaar van 42 duizend euro. Wel is de ontwikkeling van de uitlenen en verkoop zorgelijk. Voor als nog gaan we ervan uit dat het huidige saldo voldoende is.
NASB	NASB wil te weinig actieve burgers meer aan het sporten en bewegen krijgen. De middelen dienen gedurende de periode 2010 t/m 2014 ingezet te worden. Aangezien we de middelen van het rijk ontvangen in 2010, 2011 en 2012 heeft het college op 26 oktober 2010 ingestemd met het voorstel om een bestemmingsreserve in te stellen om de bestedingen conform het bestedingsplan in 2011, 2012, 2013 en 2014 te kunnen verdelen.	328	328	Conform meerjarenplan door B&W vastgesteld (OS10.2382406) hebben in de jaren 2010, 2011 en 2012 dotaties aan de reserve NASB plaats gevonden. In 2013 en 2014 wordt dit bedrag weer afgebouwd tot 0 en kan de reserve worden opgeheven.
Duurzaamheid schoolgebouwen	Beklemd reserve ter dekking van kapitaallasten.	2.500	2.500	Betreeft incidenteel gemeentelijk geld waarmee structurele lasten betalen. Het niveau is conform planning. De schoolbesturen vragen een subsidie aan voor de duurzaamheid van nieuwbouwprojecten. De subsidies worden toegekend conform het raadsbesluit. De uitgekeerde subsidie wordt als investering geactiveerd. De reserve dient dan als dekking voor de investering. De onttrekking aan deze reserve kan plaatsvinden als alle aanvragen zijn toegekend en uitbetaald.
Reserve muziekschool	Versterking van het eerste vermogen van de fusiecombinatie Muziekschool/Kunstencentrum	300	300	Wanneer de fusie een feit is, zal de reserve ten gunste komen van de nieuwe fusiecombinatie.
ROEZ				
Algemene reserve bedrijfsvoering ROEZ	De dienstgevalsreserve is bedoeld voor het opvangen van schommelingen in dienstresultaten.		154	Het saldo van 154 duizend euro kan vrijvallen. De reserve wordt opgeheven. De mutaties in 2012 hebben vooral betrekking op verrekening van het rekeningresultaat 2011.
Bouw leges	De bestemmingsreserve is bedoeld om risico's voor tegenvallende inkomsten op te kunnen vangen. Voeding vindt plaats uit de resultaten op bouw leges.	907	0	De reserve is uitgeput en is in de afgelopen jaren vanwege de negatieve resultaten op de bouw leges niet gevoerd. Resultaten zijn ten laste van de algemene equalisatiereserve gebracht. Het maximumniveau is vastgesteld op 907 duizend euro.
Fonds Economische Ontwikkelingen	De middelen worden breed ingezet ter stimulering van de economische ontwikkelingen in de stad.		155	Instandhouding van het fonds is noodzakelijk omdat de jaarlijks terugkerende uitgaven hoger zijn dan de beschikbare middelen. De mutaties in 2012 hebben betrekking op resultaatbestemming 2011 en onttrekking om de uitgaven FEO 2012 te kunnen financieren.
Grondbank	Overeenkomstig besluitvorming is de reserve nodig voor de dekking van risico's en financiering van grondbankaankopen.		3.991	Vormen van een toereikende buffer om de (rente)risico's die samenhangen met het strategisch grondbezit te kunnen afdekken. Beoordeling van de toereikendheid vindt plaats in samenhang met de reserve grondzaken. De mutaties in 2012 betreffen resultaat jaarrekening 2011 en rentetoevoeging.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)				
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
Grondzaken	Het doel van de bestemmingsreserve Grondzaken is het vormen van een toerekende buffer voor het opvangen van schommelingen op de grondexploitatie. Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitatie in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de boxenrisicomethode gehanteerd.		-15	Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitatie in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties en het grondbezit te kwantificeren wordt de risicoboxmethode gehanteerd. Het risico op een plankort vloet vooral voort uit vertraging in het uitgifte tempo van gronden en uitgifte aan gronden tegen lagere grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken, vertraging in het tempo van realisering. In de kadernota herijking weerstandsvermogen en risicomanagement is aangegeven dat de boxenrisicomethode gehanteerd zal worden als de methode voor het bepalen van het weerstandsvermogen en tevens is de methode nader toegelicht. De geactualiseerde kadernota is op 22 juni 2011 vastgesteld. Het benodigde weerstandsvermogen per 31 december 2012 bedraagt € 73 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen voor de grondexploitatie Meerstad bedraagt € 92,5 miljoen (herziene grondexploitatie 2013). Tezamen bedraagt het verachte benodigde weerstandsvermogen circa € 165,5 miljoen.
Groninger archeologiefonds Kunst op straat	Deze reserve is bedoeld om grote en kostbare archeologische onderzoeken te kunnen bekostigen. Financiering van kunst bij nader te bepalen kunstprojecten in de openbare ruimte. Het fonds wordt beheerd door het Centrum Beeldende Kunst (CBK) en de dienst ROEZ.		0	575 Vooralsnog heeft OCSW aangegeven voor 2012 geen onttrekking aan de reserve te doen en alleen de jaarlijkse bijdrage vanuit ISV te benutten. De uitvoeringen van kunstprojecten zijn naar aanleiding van verträgen in de ruimtelijke ordeningprojecten zelf ook verträge. Over bestedingen en daarmee reserve onttrekkingen, is daarom onvoldoende zekerheid.
Parkeren	Deze reserve dient als egaliseringsreserve voor de resultaten van het parkeerbedrijf.		0	De reserve is uitgeput vanwege de nadelige exploitatieresultaten van de afgelopen jaren.
Stimuleringsfonds VHV	Personen of instellingen die kans te geven onder aantrekkelijke voorwaarden geld te lenen voor initiatieven betreffende aanschaf van een pand, renovaties, woningaanpassingen, groot onderhoud, activiteiten in de gebouwde omgeving.		11.525	De reserve dient ter dekking van de verstrekte geldleningen. De leningen worden verstrekt vanuit een 3-tal rekening-couranten die worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (aanhouden). Bij volledige omzetting van de RIC-saldo's is het volledige bedrag van deze reserve nodig ter financiering. De reserve is hierdoor niet vrij besteedbaar.
Stimuleringsfonds bedrijven Afkopsommen onderhoud graven	Het vestigen van structuurversterkende en werkgelegenheidsbevorderende bedrijven. Veel nabestaanden kiezen voor het afkopen van het onderhoud van de graven in plaats van het jaarlijks te voldoen. Deze inkomsten worden gestort in deze bestemmingsreserve, zodat de rente daarvan kan worden aangewend voor het feitelijke onderhoud.		0	1.932 In deze reserve zit nu een bedrag van ca 2 miljoen euro. Het jaarlijkse resultaat op de begraafexploitatie wordt verrekend met deze reserve. De rente over deze reserve wordt ingezet voor het onderhoud van graven. De reserve is nodig om toekomstige uitgaven te kunnen opvangen.
Euroborg	In januari 2003 heeft de gemeenteraad besloten aan de NV Euroborg een lening beschikbaar te stellen van 15,45 miljoen euro. Voor de afdekking van het terugbetalingsrisico is daarbij besloten een bedrag van 11 miljoen euro te reserveren ten laste van de bestemmingsreserve Grondzaken.		0	
Reserve extra beleid	In deze reserve zijn nog te besteden nieuw beleidsmiddelen opgenomen.		2.182	Het saldo en de mutaties hebben betrekking op nog niet bestede middelen nieuw beleid.
Onderhoud Stadsbeheer	Het garanderen van de inzet van middelen voor het onderhoud van de stad.		50	In 2012 is 30 duizend euro toegevoegd conform besluitvorming jaarrekening 2011. De reserve is nodig om schommelingen in het resultaat onderhoud op te kunnen vangen.
Wonen boven winkels	Bij de jaarrekening 2004 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen als weerstandsvermogen voor de oprichting van de NV Wonen boven Winkels Groningen waar de gemeente in participeert.		1.000	De middelen in de reserve zijn noodzakelijk als buffer voor de participatie (gemeentelijke inbreng ten gunste van het aandelenkapitaal van de NV bedraagt 1,0 miljoen euro) van de gemeente Groningen in de NV Wonen boven Winkels. De beëindiging van de NV is in gang gezet. De reserve is benodigd om de uiteindelijke beëindiging financieel voor de gemeente te kunnen dekken. Wellicht kan een deel van de reserve vrijvallen, maar dat is pas aan te geven als onderhandelingen daarover afgerond zijn.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Reserves (vervolgtabel)				
Naam	Doel	Maximale omvang	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
Groninger Monumentenfonds	Deze reserve is gevormd als buffer voor de lening, die verstrekt is aan het Groninger Monumentenfonds.	1.000	932	Er is 1 miljoen euro nodig als buffer voor de verstrekte achtergestelde lening aan NV Groninger Monumentenfonds. Het saldo van de reserve is ultimo 2012 te laag.
ISV	In deze reserve zijn middelen opgenomen die niet opgenomen mogen worden in de ISV-voorziening.		25.539	Rijk en gemeente Groningen hebben voor de periode 2011-2014 een convenant afgesloten met waaraan de prestatiedoelstelling en de wijze van besteding van middelen is opgenomen. De mutatie betreft ontvangsten en bestedingen ten gunste c.q. ten laste van de ISV middelen. De bestedingen vinden plaats op basis van het door uw raad goedgekeurde verdeling van ISV middelen.
BWS	Rente voorziening BWS		632	Het saldo is van de gemeente Groningen en andere gemeenten uit de regio. Niet het hele saldo komt dus aan Groningen toe. Aanwending kan plaatsvinden t.o.m. de regio.
Geenretergaranties	Conform de nota "Herpositionering van het Woonservice Centrum" is deze reserve ingesteld om eventuele claims gemeente garantie te kunnen opvangen.		150	Gemeenten in Nederland hebben geen achterwachtverplichting meer bij nieuwe hypothecale garanties. Daardoor is de bijdrage aan de voorziening claims gemeentegaranties vervallen. In 2012 zijn er ook geen mutaties meer. Al afgegeven gemeentegaranties blijven wel gegarandeerd.
Meerstad	De raad heeft op 20 juli 2005 besloten om een weerstandsvermogen van 12 miljoen euro (2017) te vormen om risico's in de grondaankopen te kunnen opvangen. Bij begroting 2010 is de garantstelling verhoogd.		347	Bij de begroting 2013 wordt het saldo van de reserve overgezet naar de reserve grondzaken. Daar is de reserve ook oorspronkelijk uit gevormd.
Wegafarm	In 2008 is een reserve ingesteld voor de subsidiëring van de geldenboerderij Wegafarm. Er is 90 duizend euro in de reserve gestort voor deze subsidieverstrekking.		10	Jaarlijkse onttrekking uit de reserve van 20 duizend euro voor subsidie van 30 duizend euro aan Wegafarm. Restant dekking bijdrage, subsidie wijkbudget Beijum 5 duizend euro en Lew emborg 5 duizend euro. Laatste jaar 2013, subsidie maximaal 15 duizend euro.
Riolering	Als er resultaten worden gerealiseerd op de productgroep riolering zullen deze worden verrekend met de bestemmingsreserve Riolering. Deze reserve geeft mede inzicht in de mate waarin de planning van het GWRP gehaald wordt.		1.217	Het positieve resultaat op riolering in 2011 bedraagt 543 duizend euro. Conform geldende afspraken is dit met de resultaatbestemming 2011 toegevoegd aan de reserve riolering 2012.
Forum garage	Afdekking risico parkeergarage Forum		1.400	Op 23 juli 2010 is door de raad besloten om een voorziening in te stellen om het risico van de parkeergarage Forum af te dekken. In 2012 is de voorziening omgezet in een bestemmingsreserve. De mutaties betreffen de vrijval van de voorziening Forumgarage (700) en de jaarlijkse toevoeging aan de reserve (700). Tot 2016 wordt er jaarlijks 700 duizend euro vanuit het parkeerbedrijf toegevoegd aan de reserve
Geluidsreducerend asfalt	Het reserveren van gelden voor de meerkosten van het onderhoud ten opzichte van de gebruikelijke traditionele asfaltweg.		475	Een jaar zal een onderhoudsprogramma voor het ZOAB-areal worden opgesteld en worden hiervoor middelen onttrokken uit de reserve.
SOZAWE				
Egalisatiereserve sozawe	De dienstegalisatiereserve dient om toekomstige schommelingen in de exploitatie en daarmee samenhangende risico's af te dekken.		0	De dienstegalisatiereserves zijn afgeschaft. Risico's uit de diensten worden afgedekt door de AER.
Bureau Onderzoek & Statistiek	De reserve is bedoeld om fluctuaties in de exploitatie van Bureau onderzoek & statistiek af te dekken.		0	
Minimabeleid	Onderbestedingen in het kader van het minimabeleid gereserveerd houden voor de doelgroep, onder andere ter dekking van tekorten.		0	
Minimabeleid (GKB)	Geoordeeld geld voor zorg c.q. schuldhulpverlening.		75	Het beïnvloedbare deel van de lasten bedraagt circa 5 miljoen euro. De maximale omvang van de reserve is 1,5% ofwel 75 duizend euro. De reserve is van voldoende omvang.
WWB-inkomen	Ter dekking maximale risico gedurende één jaar voor inkomensvoorzieningen.		0	
Kinderfonds Armoede	Betreft een bestemmingsreserve voor het verstrekken van pc's aan kinderen van minimezinnen.		638	In 2013 zal 450 duizend euro vrijvallen. Het resterende bedrag is nodig voor de afwikkeling van de lopende verplichtingen.
ICT innovatief	Ter dekking van ICT-uitgaven met een innovatief karakter die niet uit het reguliere automatiseringsbudget kunnen worden gedaan.		0	
RCF-Noord	Opvangen van mogelijke tekorten in de exploitatie van het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding-Noord.		33	Betreft een egalisatiereserve omdat het RCF veelal werkt met meerderjarige incidentele financiering. Een reserve van 10% van de lasten achten wij voldoende. De lasten bedragen circa 450 duizend euro per jaar.
Wachtgeld en mobiliteit	Dekking van wachtgelduitkeringen en kosten van mobiliteit.		42	Het niveau van de reserve is conform de prognose van de verplichting
Totaal reserves			238.477	

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen			
Naam	Doel	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
BSD			
Nadelig saldo Zodiak	Compensatie voor financiële risico's verbonden aan overname van stafpersoneel Zodiakgroep.	235	Volgens onderliggende berekeningen is de voorziening van voldoende omvang.
Onderhoud gebouwen	Egalisatie groot onderhoud Bestuursdienstgebouwen (Oude Stadhuis en Goudkantoor).	125	Deze voorziening is als buffer bedoeld om toekomstig onderhoud op te vangen, wat niet uit het exploitatiebudget kan worden gedekt.
Pensioenen w ethouders	Sinds 2002 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de pensioenen van w ethouders. De voorziening is ingesteld om de pensioenlasten van voormalig w ethouders (voor 2006) te kunnen financieren. Waarschijnlijk zal in de komende jaren een landelijk fonds voor pensioenen w ethouders in het leven worden geroepen. Ten behoeve van de pensioenvoorziening van w ethouders die ingaande 2006 politieke ambtsdragers zijn/w aren, is een verzekeringspolis afgesloten.	2.487	Na dotatie van 1,9 miljoen euro in 2012 is volgens onderliggende berekeningen de voorziening op orde en kan het risico vervallen.
Vordering op Verkoop Vennootschap BV	In verband met de verkoop van Essent is er een aandeel in een aantal opgerichte BV's w elke dienen ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Onzeker is in hoeverre er uiteindelijk een beroep gedaan kan worden op het vermogen van deze BV.	5.247	De voorziening is van voldoende omvang. Er staat een vordering tegenover van hetzelfde bedrag.
Vordering op CBL Vennootschap BV	In verband met de verkoop van Essent is er een aandeel in een aantal opgerichte BV's w elke dienen ter zekerheid van mogelijke claims, voortvloeiende uit de verkooptransactie of rechtshandelingen van voor de verkoop. Onzeker is in hoeverre er uiteindelijk een beroep gedaan kan worden op het vermogen van deze BV.	222	De voorziening is van voldoende omvang. Er staat een vordering tegenover van hetzelfde bedrag.
ROG	Garantstelling loonkosten voormalig ROG medewerkers	196	Het regionale samenwerkingsverband ROG is per 1 januari 2010 opgeheven. De Gemeente Groningen heeft zich als grootste deelnemer aan het samenwerkingsverband garant gesteld voor de werkgeversverplichtingen van het samenwerkingsverband. Ter dekking hiervan is een bedrag van 250 duizend euro van het voormalig ROG ontvangen en in een voorziening gestort.
Nog te betalen salarissen	De onderhandelingen voor een nieuwe CAO zijn nog niet afgerond en de kans is aanwezig dat er nog een nabetaling ten laste van 2011 plaats moet vinden.	0	Het in de voorziening gestorte bedrag is inmiddels weer voor het beoogde doel uit de voorziening gehaald. Het saldo van deze voorziening is daarmee op 0 gekomen.
Wachtgeld w ethouders	End 2012 ontvingen 6 oud-w ethouders een wachtgeldvergoeding van de gemeente Groningen. Om in 2013 aan alle w achtgeldverplichtingen voor oud-w ethouders te kunnen voldoen wordt een voorziening gevormd w aarin de volledige verplichting over 2013 wordt toegevoegd. End 2013 zal worden bepaald of op dat moment extra middelen aan de voorziening moeten worden toegevoegd in verband met de verplichtingen over 2014.	754	
CT			
Rentelasten lening Bestuursdienst	Dekking niet te ontvangen rente van een hypothecaire lening	0	
DIA			
Verzekeringen	Afdekken van eigen risico's bij schade-uitkeringen.	426	Mutaties: geraamde toevoeging +/- afw ikkeling claims. Daarnaast vindt vrijval van 103 duizend euro plaats ten gunste van de exploitatie verzekeringen. Dit betreft het bedrag in de voorziening boven het vastgestelde maximum.
Onderhoud gebouwen	Egalisatie van de kosten van (groot) onderhoud van de beide DIA-panden.	456	In 2012 is de revitalisatie van de Prefectenhof afgerond. Rekening houdend met een aantal verplichtingen vanwege uitgesteld onderhoud in verband met de revitalisatie kan de omvang van de voorziening als voldoende worden gekenmerkt.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen (vervolgtabel)			
Naam	Doel	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
HVD			
Ambulancedienst	Opvangen van mogelijke kosten die voortvloeien uit de saneringsprocedure, die met het indienen van een saneringsaanvraag in december 2002 is ingezet.	84	De voorziening is in principe toereikend voor de uitredingskosten van het ABP en het VUT-fonds en voor de pensioenschade van medewerkers bij de overgang van medewerkers naar een ander pensioenfonds. Deze kosten zijn binnenkort aan de orde bij de overgang van de resterende actieve ambulancemedewerkers naar ambulancezorg Groningen. De voorziening is gebaseerd op basis van een opgave van het ABP.
Groot onderhoud Sontweg	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van de locaties Sontweg en Vinkhuizen.	669	Het niveau van de voorziening groot onderhoud Sontweg is toereikend om aan de toekomstige verplichtingen te voldoen. In 2012 is een groter bedrag aan de voorzieningen onttrokken dan bij de begroting is aangenomen. Er hebben echter mutaties in de onderhoudsplanning plaatsgevonden, waardoor de toereikendheid van de voorzieningen niet in het gedrang is gekomen. Het onderliggende onderhoudsplan voor de locaties Sontweg en Vinkhuizen zal op korte termijn geupdate worden.
Groot onderhoud Hanzeplein	Opvangen grote schommelingen in de onderhoudskosten van het Hanzeplein.	351	Het niveau van de voorziening groot onderhoud Hanzeplein is eveneens toereikend om aan de toekomstige verplichtingen te voldoen. Aan de voorziening groot onderhoud Hanzeplein is in 2012 een lager bedrag onttrokken dan was begroot. Een aantal geplande onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld. Het onderliggende onderhoudsplan voor het Hanzeplein zal op korte termijn geupdate worden.
Frictie centrum indicatiestelling zorg (CZ)	De voorziening dekt de UWV- en bovenwettelijke WW-uitkeringen af, en de mogelijk te betalen claims bij verlies van de lopende rechtszaak.	0	
Overuren brandweer a.g.v. arbeidstijdenbesluit	Op 1 januari 2006 is het nieuwe Arbeidstijdenbesluit (ATB) van kracht geworden. Dit heeft in 2007 geleid tot een nieuw rooster voor de ploegendienst. Bij wijze van overgangregeling is afgesproken het oude verlof recht tot en met 2009 te handhaven. In combinatie met de geringere aanwezigheid volgens het nieuwe rooster heeft dit geleid tot opbouw van een verlofstuw meer per medewerker. Dit verlofstuw meer wordt weggevoerd door uitbetaling van uren dan wel het opnemen van uren. Bij het opnemen van uren moet in sommige gevallen vervanging ingehuurd worden. De voorziening is noodzakelijk om de kosten van het wegwerken van het verlofstuw meer af te dekken.	50	Op basis van de berekening waarin uitgegaan is van een vervanging van 100% bij de opname van verlof komt de hoogte van de voorziening eind 2012 uit op 50 duizend euro. Dit volledige bedrag wordt in 2013 besteed om het verlofstuw meer dat in het verleden is ontstaan, af te wikkelen.
Fiscaliseringsonderzoek	Afwikkeling suppletie-aangifte naar aanleiding van uitkomsten van onderzoek naar fiscale aspecten van personele vergoedingen en verstrekingen	0	
CAO loonindexatie 2011 (H&OG deel)	In 2011 is geen overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Wel is in de oude CAO reeds toegezegd dat 1% zal worden verhoogd. Voor deze verhoging is een voorziening opgenomen.	0	
Iederz			
Personeel	Afloop ontvangen voorziening.	71	is vergoeding inzake overname personeel. Loopt af in 2016. Saldo is voldoende
MD			
Groot onderhoud gebouwen	Onderhoud kapitaalgoederen waarborgen. Voor het opvangen van overschrijdingen van onregelmatig gespreide kosten voor groot onderhoud wordt jaarlijks een dotatie aan deze voorziening gedoteerd. Voor 2011 is een dotatie van 40 duizend euro begroot.	1.442	De voorziening is gebaseerd op een geactualiseerd meerjaren onderhoudsplan. De dotaties betreffende de geplande dotatie (40) een extra dotatie (100) en rentetoevoeging (37). De extra dotatie is structureel en hangt samen met de aanpassing afschrijvingstermijnen op gebouwen. Dit is getoetst middels een begrotingswijziging. De onttrekking van 685 betreft groot onderhoud aan de stallingsvloer en renovatie van de zoutloods.
Sanering Beckerweg	Eeuwigdurende nazorg van de sanering van de locatie Beckerweg.	3.747	De toevoeging (1808) bestaat uit de reguliere jaarlijkse storting (195) plus rente (44). Daarnaast is een eenmalige storting door RO/EZ gedaan (1569) vanuit ISV-2 bodem-middelen ter vervanging van de jaarlijkse stortingen (raadsbesluit voorziening Beckerweg 31/10/2012). De onttrekking betreft diverse uitgaven (70).
Sanering Helperplein	Dekking saneringskosten Helperplein.	0	De sanering achtertuinen Helperplein is afgewikkeld. De voorziening kan opgeheven worden.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen (vervolgtabel)			
Naam	Doel	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
OCSW			
Legaat Andrea Elkenbracht	Begaafde (oud) leerlingen van het stedelijk conservatorium in de gelegenheid stellen een voortgezette muziekstudie in het buitenland te volgen.	214	Het niveau is voldoende. De kosten worden bestreden uit de rente van een beschikbaar legaat.
Onderhoud vensterscholen	Opvangen schommelingen onderhoudsplanning voor planmatig/groot onderhoud.	162	Het niveau is voor de komende jaren nog onvoldoende gezien de omvang van het meerjarenplan. Deze voorziening zal de komende jaren worden gevoed uit de huur opbrengsten van de verhuurde onderdelen van de Vensterscholen. In de huur is een component verwerkt voor de dekking van toekomstige kosten van groot onderhoud. Wij hebben in 2012 een begin gemaakt aan de vervanging van dakbedekking van de gebouwen. Dit zal de komende jaren steeds meer gaan plaatsvinden gezien de leeftijd van de gebouwen. De verwachting is dat de komende jaren de uitgaven voor groot onderhoud (dakbedekking, buitenschilderwerk, e.d.) toe zullen nemen conform meerjarenplanning en een beroep zal moeten worden gedaan op deze voorziening. Dat betekent dat wij de komende jaren meer moeten gaan doteren aan deze voorziening om aan de toekomstige noodzakelijke onderhoud op peil kunnen houden.
Groot onderhoud OPSB	Het opvangen van groot onderhoud aan de Oosterpoort/Stadsschouwburg.	55	In de besluitnota over de revitalisering en de meerjarige onderhoudsprogramma's hebben wij de noodzaak aangegeven keuzes te moeten maken in de temporisering van het onderhoud. Het onderhoudsbudget en de onderhoudsplanning waren nog niet in evenwicht. Op basis van geactualiseerde onderhoudsplanningen hebben wij daarin voorzien. Voor de komende jaren kan binnen de beschikbare middelen verantwoord onderhoud worden uitgevoerd. Hierbij houden wij rekening met een hoge prioriteit voor veiligheid en arbonormen en een lagere prioriteit voor het hoogste ambitieniveau. De uitvoering van de nieuwe planning betekent wel dat wij de onderhoudsvoorziening handhaven om de schommelingen in de uitgaven in de komende jaren op te vangen.
Onderhoud Muziekschool	Het opvangen van toekomstig onderhoud aan de Muziekschool.	152	Het meerjaren onderhoudsplan van de Stedelijke Muziekschool is in 2011 geactualiseerd. Op basis hiervan is de voorziening toereikend.
Wachtgeld voormalig personeel CBK	Dekking van wachtgeldkosten van de voormalige directeur CBK.	43	De dotaties en aanwending van deze voorziening is conform planning.
Noodlokalen Gravenburg	Deze voorziening is ingesteld in verband met van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voor het plaatsen van noodlokalen heeft de raad in de vergadering van 15 december 2010 een bedrag van 2,5 miljoen euro beschikbaar gesteld. De dekking van de kosten is de uitkering brandverzekering. De aanbesteding van het project heeft ook plaatsgevonden. Een deel van deze kosten wordt gemaakt in 2010 en 2011. Het resterende budget is als voorziening opgenomen om de kosten in het begrotingsjaar 2012 te kunnen dekken. De verzekering dekt een jaar de kosten voor de huur van de noodvoorziening. Gelet op de omvang en complexiteit	0	De voorziening is uitgeput en kan vervallen.
Voorziening risico BTW	Dze voorziening is ingesteld voor de mogelijke suppletie 2012	60	In 2012 hebben we waarschijnlijk veel BTW geclaimd op het gebied van sportaccommodaties. De mogelijke suppletie aangifte voor dit onderdeel over 2012 bedraagt 60 duizend euro

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen (vervolglabel)			
Naam	Doel	Stand ultimo 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
ROEZ			
Onderhoud museum	De voorziening heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud van het Groninger Museum.	917	In de huurovereenkomst is vastgelegd welke bedragen het Groninger Museum moet betalen voor huur en onderhoud. Het verschil tussen deze bedragen en de werkelijke kosten wordt in de voorziening gestort. Uitgaande van het onderhoudsplan (2012-2022) is de voorziening op niveau. De mutatis in 2012 zijn de huurbijdrage
Groot onderhoud Zuiderdiep	De voorziening betreft de verplichting samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van de kosten van groot onderhoud. Jaarlijks wordt een meerjarenplan opgesteld. De belangrijkste onderdelen zijn: schilderwerk binnen / buiten, bestrating en riolering gebouw. Menno van Coehoorn, inspectie / onderhoud en vernieuwen van daken, aanbrengen van glas op de balustrades en vervangen van tapijt.	335	Voor 2012 was een onttrekking van 210 duizend euro begroot. Voor dit bedrag is het groot onderhoud uitbesteed aan de diens CCSW. Er is in 2012 voor 189 duizend euro aan kosten gerealiseerd. In 2013 volgt het restant.
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing I	De ontvangen bedragen betreffen nog niet bestede / toegewezen verkregen middelen van het Rijk. Aanwending vindt plaats onder stringente condities van het Rijk.	0	
Stadsmeierrechten	De voorziening wordt gevoerd uit vooruitontvangen rijksbijdragen.	0	
Openbaar vervoer	De gemeente participeert in het OV-bureau Groningen Drenthe en is voor 21% risicodragend voor eventuele financieel deconfiture van dit bureau. Daarnaast kan de voorziening worden ingezet voor OV-infrastructuur.	1.512	Gemeente mag beschikbaar gestelde gelden door het Rijk reserveren. Voorwaarde is dat er aan deze gereserveerde gelden rente wordt toegevoegd en dat deze gelden aan het Openbaar Vervoer worden besteed. Van het resterende bedrag per 31-12-2012 is een bedrag van 1,350 miljoen euro gereserveerd voor de aanleg van de OV-as Paterswoldseweg-Hoofdstation en 100 duizend euro voor het DRIS. Over het restant moet nog besluitvorming plaatsvinden.
Volkshuisvesting	Het doel is het afdekken van aanspraken, die kunnen voortvloeien uit de gemeentelijke risicopositie ten aanzien van woningbouwcorporaties en gewaarborgde geldleningen (o.a. gemeentegaranties). Het bedrag dat met dit risico gemeend is neemt jaarlijks af. De vrijgekomen bedragen blijven binnen deze voorziening behouden in verband met mogelijke risico's vanuit het WEW (nationale hypotheekgarantie).	1.177	Er komen geen nieuwe garanties bij, omdat het Rijk garant staat als achtervang voor de WEW. Totdat alle leningen zijn afgelost is het noodzakelijk om de voorziening in stand te houden. In 2013 wordt de hoogte van de voorziening opnieuw herzien. De voorziening neemt namelijk af met de afloop van de leningenportefeuille. In 2012 waren hier geen grote mutaties.
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing II	De ontvangen bedragen betreffen nog niet bestede / toegewezen verkregen ISV-II subsidieën van het Rijk. Aanwending vindt plaats onder stringente condities van het Rijk.	0	
Grote Steden Beleid III	In het kader van de uitvoering van GSB III worden rijksbijdragen beschikbaar gesteld voor de pijler Economie. Hiervoor is een meerjarig EBP-programma opgesteld. De nog niet bestede middelen van het Rijk worden toegevoegd aan de voorziening voor de uitvoering van het resterende programma.	808	De middelen worden breed ingezet ter stimulering van de economische ontwikkelingen in de stad. Er liggen diverse langlopende verplichtingen onder het saldo van de voorziening.
Nazorg slibdepot	Over een aantal jaren zal het huidige slibdepot sluiten. De provincie heeft de wettelijke taak eeuwigdurende nazorg in het kader van de wettelijke Milieubeheer uit te voeren. Voor uitvoering van deze taak zijn wij bij overdracht van het slibdepot een afkoopsom verschuldigd.	0	
Riolering (vervangingsinvesteringen)	Spaarbedragen voor toekomstige investeringen mogen in het rioolnet worden opgenomen als de eerste aanleg van uitbreidingsinvesteringen in de grondexploitatie is gedekt.	7.019	Met deze voorziening wordt gespaard voor toekomstige vervanging van rioleringen. Het G(W)RP 2009-2013 ligt als grondslag onder deze voorziening.
Riolering (groot onderhoud)	De voorziening is bedoeld als dekking van het onderhoud op de langere termijn zoals herijking overstorturen, inmeting rioolstelsel, uitbaggeren, etcetera.	99	Met deze voorziening worden de kosten voor groot onderhoud aan riolering geëgaliseerd.
Achterstallig onderhoud A7 / Gideonbrug	De voorziening is ingesteld voor de dekking van het achterstallig onderhoud aan de A7 en de Gideonbrug.	514	Bij de afkoop van een deel van de A7/Gideonbrug is het onderhoud van provincie overgegaan naar gemeente. Voor het achterstallig onderhoud is van de provincie een vergoeding ontvangen. De resterende 514 duizend euro is nodig in 2013 voor de afwikkeling.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen (vervolgtabel)			
Naam	Doel	Stand ultim o 2012	Beoordeling niveau en toelichting mutaties
Achterstallig onderhoud parkeerbedrijf	De voorziening is bedoeld als dekking van het achterstallig onderhoud parkeerbedrijf.	0	
CAO-loonsverhoging 2009	De voorziening is in 2009 ingesteld, bedoeld als dekking voor extra loonkosten als gevolg van mogelijke loonsverhoging in de nieuwe CAO.	0	
Voorziening garantie Meerstad	De voorziening is bedoeld als risicovoorziening voor de garantie op het project Meerstad	25.000	Conform raadsbesluit toevoeging
SOZAWE			
Spaarverlof	Dekking vervangend personeel bij opname spaarverlof.	41	Het niveau van de voorziening is conform de prognose van de verplichting
	Totaal voorzieningen	54.670	

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 3

SUBSIDIES EN INKOMENSOVERDRACHTEN

SUBSIDIES			
bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012
DIA			
Stichting GAVA	23	23	23
Sociaal Fonds	22	22	22
Totaal DIA	45	45	45
HVD			
Heroïneverstrekking	966	966	1128
Fonds openbare geestelijke gezondheidszorg	49	49	0
Totaal HVD	1.015	1.015	1.128
MD			
Vogelopvang	10	10	11
Oud papier (miv 2008 verrekend Virol met inzamelaars)	0	0	14
Milieudefensie	0	0	6
Noorderbreedte	0	0	4
Zwerfvuilteams	0	0	2
Energiescans	0	0	13
Subsidies in het kader van lentekriebels	38	38	17
Subsidie duurzaamheidscentrum	62	103	103
Totaal MD	110	151	170
OCSW			
Jeugd en onderwijs:			
- Integraal jeugdbeleid	11.032	13.045	11.070
- Overig	0	0	0
Welzijn, gezondheid en zorg:			
- Sociale samenhang en participatie	12.393	12.787	12.811
- Preventie en zorg	16.080	17.265	17.276
- Integratie en emancipatie	1.280	1.867	1.795
Sport en bewegen:			
- Sportieve infrastructuur	1.146	1.020	1.147
- Deelname aan sport	1.214	1.221	1.172
- Overig	2	2	1
Cultuur:			
- Culturele infrastructuur	18.968	20.635	20.438
- Deelname aan cultuur	924	979	960
- Overig	607	593	592
Economie en werkgelegenheid:			
- Groningen kennisstad	162	152	148
Totaal OCSW	63.808	69.566	67.410

Gemeenterekening 2012 - bijlage

SUBSIDIES (vervolgtabel)			
bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2012
RO/EZ			
APVV	25	25	25
Besluit woninggebonden subsidies	80	80	61
Bijdrage regiofonds	2.121	1.909	1.909
Energy Valley	0	85	50
Expl. Eelde	117	117	117
Gehandicaptenregeling AGGA	120	120	54
Groninger Airport Eelde	147	147	147
Groninger Congresbureau	40	40	40
Informatiepunt DUBO (Stimuleringsimpulsen VHV)	15	15	15
Monumenten en monumentale waarden	400	400	262
Platform GRAS	71	71	71
Steunpunt Huren en blad Spijkerhard	15	0	0
Voorwaarts Voorwaarts	5	0	0
Stimulering energiebesparing in de best. Woningvoorraad	300	885	814
GCC	65	90	104
MG Binnenstadscampagne	75	75	83
Dierenweide Het Boegbeeld (doorstart Wegafarm)	30	30	30
Dierenweide Het Boegbeeld (Wegafarm beheerssubsidie)	11	11	11
Goed Idee en plus	0	100	159
Monumentale bomen	3	3	1
Le Roy Groen	0	22	22
Groninger Museum	0	368	368
Groningen Energieneutraal	0	83	83
Ondernemerstrefpunt (OTP)	0	80	80
EZ Innovatie ondersteunende technologie	0	180	125
EZ Bevorderen ondernemersschap	0	73	61
EZ Werklocaties	0	80	58
EZ Versterken bedrijfsleven Binnenstad	0	45	54
EZ Talent en kenniswerkers	0	50	57
Fonds Ondernemend Groningen	0	0	1.243
EZ Gezond oud worden	0	100	128
Totaal RO/EZ	3.640	5.284	6.232
Totaal subsidies	68.618	76.061	74.985

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OVERIGE INKOMENSOVERDRACHTEN			
bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
BD			
Vergoeding raadsfracties	82	82	81
Fractieondersteuning	211	211	201
Gem. regelingen BANN, RCG, Cevan	148	148	135
Gem. regeling Meerstad (GRM)	0	0	104
Provincie Groningen (SNN-bijdrage)	110	110	109
Veiligheidshuis	0	0	60
Ruslandjaar	0	0	16
Confuciusinstituut	0	0	30
Akkoord van Groningen, Kenniscampagne	0	0	68
Rampenbestrijding, schade aan derden	0	0	48
Totaal BD	551	551	852
DIA			
Groninger Archieven	2.049	2.049	2.049
Rijksleges overige regelingen	1.206	1.084	1.241
Totaal DIA	3.255	3.133	3.290
iederz			
Verzekeringsschades	0	0	37
Totaal iederz	0	0	37
HVD			
Opvang zwerfdieren	123	123	128
Bijdragen aan H&OG-regeling	6.318	6.151	6.167
WMO-verstrekkingen:			
- totaal exploitatie Wmo individuele verstrekkingen	31.884	30.779	29.861
- eliminatie overige economische categorieën	-6.494	-6.093	-5.976
Totaal HVD	31.831	30.960	30.180
MD			
Schades aan derden	25	25	22
Totaal MD	25	25	22

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OVERIGE INKOMENSOVERDRACHTEN (vervolgtabel)			
bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
OCSW			
Jeugd en onderwijs:			
- Integraal jeugdbeleid	2.633	2.178	2.749
- Overig	0	11.814	17.614
Welzijn, gezondheid en zorg:			
- Preventie en zorg	1.026	933	178
- Integratie en emancipatie	57	0	0
Sport en bewegen:			
- Sportieve infrastructuur	632	632	647
- Deelname aan sport	81	81	113
Cultuur:			
- Culturele infrastructuur	0	1	75
- Overig	0	10	10
Totaal OCSW	4.429	15.649	21.386
RO/EZ			
Bedrijven contacten / promotiedagen	45	0	0
Besluit woninggebonden subsidies	70	0	0
Bijdrage archeologiebudget	80	80	22
Contributie Regio Centraal Groningen	27	0	0
Bijdragen uit Stadsdeelbudgetten	0	329	213
Je treft 't in Groningen	75	0	0
Noorderslag	20	20	18
Ondernemersprijs	20	20	20
Startersdag	5	5	5
Stimuleringsimpuls VHV	8	8	6
Vergunning iepenbeheer Stichting Iepenwacht	45	46	46
Wintercity	15	0	0
Dierenweide Eelderbaan	11	11	11
Kinderboerderij Beijum	11	11	11
Kinderboerderij Beestenborg	13	13	13
Kinderboerderij Minerva	3	3	3
Stichting Marketing Groningen	1.067	1.034	921
Nieuw Lokaal Akkoord	400	2.651	2.651
Ecologie leefomgeving	0	58	61
Visie Ebbingekwartier	0	100	101
Groninger Monument Fonds	0	47	47
(Groene) Energie	0	50	46
Er gaat niets boven Groningen (Provincie)	0	5	5
Svn Startersleningen	0	750	750
Evenementen Binnenstad	0	465	498
Totaal RO/EZ	1.915	5.706	5.448

Gemeenterekening 2012 - bijlage

OVERIGE INKOMENSOVERDRACHTEN (vervolgtabel)			
bedragen x 1.000 euro	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
SOZAWE			
WWB Inkomensdeel	131.277	124.944	127.779
Participatiebudget (oud WWB-Werkdeel)	5.668	12.624	14.457
Bijzondere Bijstand	5.614	6.129	6.167
BBZ	2.400	2.050	1.905
WWIK	0	0	966
IOAW	1.945	2.048	2.248
WKO	1.332	1.332	1.388
IOAZ	292	295	284
Inburgering	25	25	160
GKB instellingen	0	93	113
Actieplan jeugdwerkloosheid	0	628	975
BOB	0	350	10
BBZ (pre)starters	0	4.438	4.262
Langdurigheidstoelag	0	1.454	1.499
Totaal SOZAWE	148.553	156.409	162.214
Totaal inkomensoverdrachten	190.559	212.433	223.429
Totaal subsidies	68.618	76.061	74.985
Totaal overdrachten	259.177	288.494	298.414

Bijlage 4

OVERZICHT INVESTERINGEN

Omschrijving	Tijdsplanning	Kredieten		Realisatie		Restantkrediet		In 2012 nieuw		Realisatie		Indien project		Overboeking	
		voorgaande jaren	voorgaande jaren	voorgaande jaren	in 2012	per 01-01-2012	gevoerd krediet	in 2012	gerekend	gerekend	restant naar 2013				
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
investering	krediet	Bu	Bu	Ug	Ug	Bu	Bu	Bu	Bu	Ug	Ug	Ov	Ov	Bu	Bu
	Jaar van krediet /m/jaar van verwachte financ. afwikkeling (20xx - 20xx)														
Totaal IB		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DA															
ICT investeringen	2010-2011	4.528	4.528	1.443	-2.359	726	726							726	110
ICT investeringen	2011-2012	4.450	4.450	2.480	4	1.974								1.864	2.090
ICT investeringen	2012-2013							4.062		1.972					640
Digitale Werkplek	2012-2013							1.900		1.260					164
Vervangng Opere	2009-2013	171	171	7	7	164	164								0
Investeringen Facilitaire Zaken	2011-2012	42	42	32	32	10	10								0
Investeringen Facilitaire Zaken	2012-2012							42		42					0
Revisiesite Prefectiedof	2010-2012	3.979	3.979	471	471	3.508	3.508			3.508					0
Uitbreiding glasvezelnetwerk Gronel naar Haren	2011-2012	114	114			114	114			114					0
Zonnepanelen op gemeentelijke daken	2011-2012	350	350			350	350			228				122	0
Arbo. Mubulair	2012-2012							5		5				5	0
Totaal DA		13.634	13.634	4.433	-2.355	6.846	6.846	6.009	0	7.134	0	0	0	2.717	3.004
Iederz															
Routine 2011	2011-2011	1.500	1.500	0	0	427	427			1.236				264	0
Routine 2012	2012							1.500		1.236				0	0
Totaal Iederz		1.500	1.500	0	0	427	427	1.500	0	1.236	0	0	0	691	0
HVD															
Routine investeringen 2010	2010-2011	381	381	186	186	195	195			95				100	0
Routine investering 2011 (paad Sonhweg)	2011-2012	825	825			825	825			664				161	0
Routine investeringen 2011	2011-2012	295	295			295	295			295				295	0
Routine investeringen 2012	2012-2013							666		666				666	0
Totaal HVD		1.501	1.501	186	0	1.315	0	666	0	759	0	0	0	261	961
MD															
vervangingsinvesteringen 2012	2012-2014							4.140		2.143				1.997	0
vervangingsinvesteringen 2011	2011-2013	4.569	4.569	2.388	2.388	2.181	2.181			397				1.784	0
vervangingsinvesteringen 2010	2010-2013	5.692	5.692	4.393	4.393	1.499	1.499			388				1.111	0

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	Tijsplanning krediet van v.w. acties financ. d.w. keuring (20x+...20x)	Kredieten				Realisatie				Restant krediet				In 2012 nieuw				Realisatie				In 2012				Overboeking									
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33				
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33				
chipmanagement 2010	2010-2012	440	100	100	340	340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
wasstels 2010	2010-2012	150	58	58	92	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
vervangingsvoeringen 2009	2009-2013	5.148	4.827	4.827	461	461	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Totaal MD		16.099	0	11.656	0	4.573	0	4.140	0	3.051	0	0	0	340	522	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
OSW																																			
Renovatie sportcentrum Kendinge 2e fase	2011-2014	388					388	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Herbouw sportpaleis Looijen	2009-2012	2.399		2.578			361	0	0	256																									
Was- en heraccommodatie Essenberg	2010-2012	211					211	0	0																										
Ver.v. kunstgras veldbaan Essenberg	2011-2011	1.006		684			322	0	0																										
Verwijding hardweide boezemregistratie	2011-2012	90					90	0	0	90																									
Upgraden inentatie Papenbomen	2011-2012	15					15	0	0	14																									
Renovatie atletiekbaan Staatsark	2012-2013						0	0	0	845																									
Herstel natuurgas sportpark De Kring	2012-2013						0	0	0	61																									
Verwijden kunstgras sportpark Vinkhuizen I	2012-2013						0	0	0	232																									
Herdestraten zwembad Paperbomen	2012-2013						0	0	0	90																									
Herdestraten en natuur recreatiegebied Kendinge	2012-2013						0	0	0	68																									
Herdestraten Slater	2004-2013	2.316		183			2.133	0	0	736																									
Uitbreiding Br edero	2006-2012	57		44			13	0	0																										
Onderwijskundige vernieuwing Broedro	2006-2012	72		58			14	0	0																										
Onderwijskundige vernieuwing Doelmat	2006-2012	72		25			47	0	0																										
Onderwijskundige vernieuwing Peritrophe	2006-2012	72		0			72	0	0																										
Onderwijskundige vernieuwing Calanran	2007-2012	72		0			72	0	0																										
Verwijden Nieuwbouw Borgmanschool	2007-2010	102		0			102	0	0																										
Gymzaal Volderstraat	2006-2013	1.787		329			1.458	0	0	-270																									
Onderwijskundige vernieuwing Bienenkamp	2008-2011	31		25			6	0	0																										
Nieuwbouw school Reibdeind, kowpschoolgymk.	2009-2012	8.888		7.131			1.757	0	0	1.129																									
Uitbreiding AMG Sindschool	2009-2013	123		13			110	0	0	68																									
Inrichting AMG Sindschool	2009-2013	13		0			13	0	0																										
Verwijden nieuwbouw Josoph Haydn	2009-2013	2.987		593			2.394	0	0	367																									
Grond Hoofdschool	2010-2013						0	0	0	61																									
Samenwerkzaamheid met Borchtales ver. nieuwbouw	2010-2015	8.143		3.044			3.868	1.066	0	415																									
Herbouw school Oudeveerweg	2010-2012	8.800		1.400			1.969	1.400	1.346	1.091																									
Duurzaamheids noodgebouwen	2011-2014	2.330		826			1.574	0	0	1.449																									

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	Tijdsplanning	Kredieten	Realisatie		In 2012, nieuw geviseerd krediet	Realisatie in 2012	Indien project gereed	Overboeking								
			Voorgaande jaren	per 01-01-2012												
inw. stelling	jaar van krediet (m/jaar van verwachte financ. d.w. heilig (20xx - 20xx))	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2																
Investeringen in binnenlandse scholen	2012-2013			2.383	24.07	2.275	2.088	108	0	0	153	688	0	1.340	0	0
Heselt consumenten Boerhaaveschool	2012-2013								0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrifsluipdige vernieuwing Thiergyl	2008-2012			31	16	0	15	0	0	285	0	0	0	0	285	0
Voorbereiding financieel	2008-2013			26	0	0	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GSV afbreiding lijn	2011-2014			1.234	0	1.234	0	0	0	0	797	0	0	0	437	0
Winged vernieuwing nieuwbouw	2011-2014			103	50	50	53	0	0	0	50	0	0	0	3	0
Opdrifsluipdige vernieuwing Faucia	2008-2012			2.522	1.389	1.389	1.213	0	1.122	0	500	0	0	0	1.835	0
Henneco, lasst vernieuwbouw	2006-2014			2.384	36	36	37	0	2.040	0	0	0	0	0	4.301	0
Herontwikkeling Theleucus	2012-2013				103	103	2.261	0	0	0	79	0	0	0	80	0
Uitbreiding De Graafschool	2012-2013						0	0	0	0	140	0	0	0	13	0
Nieuwbouw WMO Noordost t.v. Sier Nuzen	2006-2012			261.146	2.283	24.07	2.088	108	0	153	688	0	0	0	0	0
Inhoud Zenne College	2008-2012			72	0	0	72	0	0	0	0	0	0	0	72	0
Assessing Zenne College Omgangen	2009-2012			62	88	0	394	0	0	0	0	0	0	0	394	0
Werkman inventaris	2010-2012			63	0	0	63	0	0	0	0	0	0	0	63	0
Reddag ver. bouw van Haselt	2010-2013			51	0	0	51	0	0	0	0	0	0	0	51	0
Werkman grondzetting vinnieuwbouw	2010-2012			205	0	0	205	0	0	0	0	0	0	0	205	0
Werkman v. kleine gymnaz	2010-2012			887	0	0	887	0	0	0	0	0	0	0	887	0
Werkman college assessmen burcentrum	2012-2013						0	0	204	0	159	0	0	0	46	0
Gemas. spagicar. bouw gymkeal	2005-2009			776	0	0	776	0	0	0	0	0	0	0	776	0
Inhoud Life School VO	2009-2013			55	0	0	55	0	0	0	0	0	0	0	55	0
Nieuwbouw WMO West t.v. grnzal	2006-2012			101.144	918	9.700	918	0	380	0	380	0	0	63	0	0
WMO West inventaris	2010-2012			63	0	0	63	0	0	0	0	0	0	0	63	0
3 gymkealen De Wjeri	2013-2014				45	245	105	45	0	1.000	0	0	0	0	1.000	0
Vernieuwing verschool Hogeliek	2010-2012			350	0	0	350	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitbreiding verschool Koppenspoor	2005-2012			234	-25	-25	239	0	880	0	-125	0	0	30	1.084	0
Assessing DOK metklas. Leventing	2008-2012			1.920	1.405	1.405	465	0	0	0	39	0	0	0	446	0
NDE-conceptwielring (met 4e lijn)	2008-2012			725	671	671	54	0	0	0	0	0	0	0	54	0
Aanleg 4e kievendekken IDE	2012-2013			1.207	0	0	849	0	424	0	0	0	0	0	424	0
Vernieuwingen CP&S	2008-2014			105	105	105	-105	-105	105	105	0	0	0	0	0	0
Aanpak vernieuw	2011-2012			777	0	0	777	0	0	0	0	0	0	0	-777	0
Vereeniging trekken en Staatschouwing	2012-2013						0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vereeniging ookkealen Ouderportvinnabest	2012-2013						0	0	0	0	446	0	0	0	-446	0

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	Tijdsplanning krediet van nieuw afw. keuring (2011-2012)	Kredieten					Realisatie					Restant krediet per 01-01-2012	In 2012 nieuw gevoerd krediet					Indien project gevoerd	Overboeking restant naar 2013
		2012-2013	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12	13	14	15	16		
Nieuw voorsieningsplicht																			
Totaal OCSW		86.846	7.790	60.478	5.298	28.168	0	0	2.492	8.549	105	11.433	21.146	0	2.569	22.684	326		
SOZAME																			
GNS4-LL	2007-2012	150		84		66						66				0			
GNS4-LL	2008-2012	150		150		150				150					300				
Karnie	2005-2012	20		4		16						2				14			
Karnie	2006-2012	4				4										4			
Porticoons	2006-2012	16				16										16			
Beemers	2008-2012	4				4										4			
Neulbar	2009-2012	225		83		142				50						192			
Neulbouw	2010-2012	54.800		15.990		38.810				11.400		25.388				24.124			
Neulbar	2007-2012	225		225		225										0			
Neulbar	2008-2012	225		225		225										0			
Totaal SOZAME		55.619	0	16.511	0	39.008	0	0	11.600	0	25.954	0	0	0	24.654	0			
ROEZ																			
Vinkhuizen Zuid	1998-2013	2.249	1.795	665	1.068	1.564		727				-33	0			1.597	727		
North-Zuidrolle	1998-2013	24.281	13.953	24.258	17.604	23	-3.651					-23	-643			46	-3.008		
Transfiumhooglerik	2006-2014	15.188	10.125	11.104	10.888	4.084	-781					339	598			3.745	-1.271		
Maring, Zuidelijke Ringweg (Langmatij)	2003-2013	30.640	24.226	27.848	24.848	2.732	-622					-100	8.705			2.822	-3.327		
Stationsplein	2003-2013	15.173	7.865	15.017	10.291	156	-2.425					8				148	-2.425		
Kolbr	2005-2013	8.244	4.650	8.110	6.784	134	-4.734					3.590				1.162	-2.166		
O.V.-busstation CS	2006-2013	2.700	0	2.245	2.591	455	-2.591					44				469	-2.591		
Rehabing-Maarlandse (MUP 2005-2009)	2006-2013	1.950	1.750	1.626	1.930	124	-180					124				0	-180		
Rehabing ACHDolde (MUP 2005-2009)	2006-2013	2.885	1.416	2.831	814	94	602					28	733			6	-131		
Hof van westerpaarse oosteweg/voornestweg	2008-2020	1.410	400	740	710	670	-310					97	150			573	-460		
Verenigde vereniging Z.R.	2010-2013	1.400	1.400	1.560	1.150	-160	250					625	254			211	625		
P-R-Zinnie	2010-2013	350	350	145	0	205	350					87	0			118	350		
Uitvering Opleiding te Iles	2011-2013	800	800	409	450	391	350					271	225			120	125		
Buizen P. + Europaak (JACO)	2011-2014	150	150	138	0	12	150					5.290	292			5.000	5.290		
Investeringsbeleid parkeren Emborg	2012-2013					0	0					395				395	395		
Aanstelling P.R. Europaak (P)	2010-2013	3.000	3.000			3.000	3.000					2.091	600			939	2.400		
Cou-Raard	2004-2012	857	857	952	1.057	5	-200					1				4	-201		
Westelijke Ringweg/Heerdep	2004-2012	3.811	1.916	3.206	1.689	600	-73					297				306	-73		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Omschrijving	Tijdsplanning	Krediet voorgaande jaren	Realisatie voorgaande jaren	Restantkrediet per 01-01-2012	In 2012 nieuw			Realisatie in 2012	In de project geend	Overboeking restant naar 2013										
					3	4	5				6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	aan van krediet in jaar van verwachte financieel zwikeling (20x - 20x)																			
Sterring idem 2008	2008-2012	8.574	0	8.473	349	101	349	0	8.473	0	101	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sterring idem 2009	2008-2012	14.609	0	13.656	677	677	677	247	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sterring idem 2010	2008-2012	10.274	0	5.089	80	4.875	-80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sterring idem 2011	2008-2012	14.316	0	1.889	312	12.447	-312	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sterring idem 2012	2008-2012	1.445	1.445	1.445	1.311	0	134	0	12.260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gewinstreserve (overlijfsuitkering)	2004-2012	3.380	3.385	3.303	2.197	87	1.088	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dienst investeringen (overlijfsuitkering)	2012-2013	2.384	1.788	0	0	0	1.035	986	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borg investeringen 2012	2012-2013	0	0	0	0	0	3.837	3.122	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal RKEZ		24.167	98.111	188.270	103.337	42.896	-3.216	29.853	13.827	25.293	15.509	0	107	47.661	4.007	0	0	0	0	0
TOTAAL GEMIDDELD		46.266	105.901	202.878	105.370	123.233	-2.794	62.417	13.732	74.832	17.655	0	6.653	104.297	-5.881	0	0	0	0	0

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 5

OVERZICHT BEGROTINGSOVERSCHRIJDINGEN

Begrotingsoverschrijdingen Exploitatie					
Deelprogramma	Actuele begroting lasten	Rekening lasten	Over-schrij-ding	Soort NVRA overschrijding	Toelichting naar oorzaak en achtergronden bij overschrijdingen > 500 duizend euro
BD					
10.1 Veilige woon- en leefomgeving	389	460	71	1	
10.5 Fysieke veiligheid	20	90	70	4	
11.2 Beleidscommunicatie	862	907	45	1	
13.1 College, raad en overig	23534	23682	148	4	
CT					
15.1 algemene inkomsten en post onvoorzien	38.708	41.995	3287		0 Gemachte financiering Meerstad (N 4.065). Begroten van voordeel korte mismatch benutting (V2.462). Nieuwe consolidatielingen (N 2.098).
HVD					
3.1 Integraal jeugdbeleid	19.133	19.829	696		1 De begrotingsoverschrijding komt met name door hogere loonkosten als gevolg van de nieuwe CAO en de inpassing in ambtelijke schalen voor JGZ medewerkers. Daarnaast zijn er in 2012 diverse projecten opgestart in V&GR verband die extra personele inzet vergen. Deze lasten (en baten die daar tegenover staan) zijn niet tijdig in de begroting verwerkt.
4.2 Preventie en zorg	14.559	15.277	718		1 In de loop van 2012 is de V&GR dienstverlening aan het COA in Ter Apel fors uitgebreid, omdat de finalisering van de overeenkomsten lang op zich liet wachten is dit niet tijdig in de begroting verwerkt. Daarnaast zijn in de loop van 2012 nog diverse kleinere incidentele opdrachten voor regiogemeenten uitgevoerd.
10.5 Fysieke veiligheid	30.198	30.743	545		1 Het personeel van de naar Drachten verhuisde regionale meldkamer kon door omstandigheden niet per 1 januari over naar de nieuwe werkgevers maar aan het eind van het eerste kwartaal. Deze lasten zijn doorberekend aan de nieuwe werkgevers, maar leiden tot een overschrijding in de lasten (en baten) bij ons.
MD					
9.2 Afvalinzameling en -verwerking	31.672	31.784	112	1	
10.5 Fysieke veiligheid	96	108	12	1	
OCSW					
3.2 Overig jeugd en onderwijs	11.814	17.654	5.840		0 De onderhandelingen over de doorbetaling tussen gemeente en het bijzonder onderwijs hebben geleid tot een geheel 'onverplichte' schikking in der minne onder finale kwijting'. De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de begroting 2013 het budget hiervoor beschikbaar gesteld via extra beleid. De uitbetaling heeft echter in 2012 plaatsgevonden, waardoor er in 2012 een incidenteel nadeel van 6.1 miljoen euro is ontstaan. In 2013 zal er sprake zijn van een even zo groot incidenteel voordeel.
5.1 Sportieve infrastructuur	25.877	26.189	312	0	
6.1 Culturele infrastructuur	43.619	44.458	839		0 De overschrijding op het deelprogramma culturele infrastructuur kent twee oorzaken. Meest bepalend is een incidentele last volgend uit een afwaardering met een omvang van 615 duizend euro. Het afgelopen jaar is een deel van de trekkenwand in de Stadsschouwburg vervangen. Daarbij zijn onderdelen vervangen die nog boekhoudkundige waarde hadden. Door de vervanging moest deze restwaarde naar nul worden afgeschreven wat resulteerde in de incidentele last. Het resterende deel van de overschrijding op de lasten heeft te maken met de programmering van de Oosterpoort en de Stadsschouwburg. Zowel de lasten als de baten zijn hoger dan de terughoudende raming. Per saldo levert dit geen nadeel op in de rekening.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Begrotingsoverschrijdingen Exploitatie				
Deelprogramma	Actuele begroting lasten	Rekening lasten	Over-schrij-ding	Soort Toelichting naar oorzaak en achtergronden bij NIVRA overschrijdingen > 500 duizend euro over-schrij-ding
ROEZ				
2.1 Ruimte voor bedrijvigheid	4.519	5.187	668	1 Creatieve Ondernemers en ureninzet, capaciteits- en prijsverschillen handhaving en bedrijvenloket
2.5 Overige economie en werkgelegenheid	18.978	31.410	12.432	1, 2,7 Verliesvoorziening, TCN/SIG, FEO
4.2 Preventie en zorg	150	190	40	0
6.1 Culturele infrastructuur	1.299	1.320	21	0
7.2 Openbaar vervoer	2.751	5.481	2.730	7 Stoppen Regiotram. Alboeking aankopen; N 2.700 duizend euro Glaudé N 600 duizend euro aankopen Eikenlaan.
7.3 Auto	4.513	4.727	214	0
7.4 Parkeren	13.557	18.887	5.330	7 Vorming verliesvoorziening Damsterdiep N 4.700 en Forumgarage N 700
7.5 Verkeersveiligheid	400	569	169	0
8.2 Nieuwbouw	14.614	39.140	24.526	2 Vorming verliesvoorziening Meerstad N 25.000
9.1 Kwaliteit van de leefomgeving	50.485	51.404	919	1 Ureninzet, capaciteits- en prijsverschillen onderhoud en beheer van de Stad en werken derden projecten onderhoud en beheer
9.3 Overig onderhoud en beheer openbare r	2.762	3.183	421	0
11.1 Contact met de burger	136	315	179	0
12.1 Innovaties	162	203	41	0
SOZAWE				
1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	170.874	174.452	3.578	0 Meer bijstandsverstrekkingen
4.3 Integratie en emancipatie	4.917	5.917	1.000	0 Afwijkende verantwoording kosten re-integratietrajecten inburgeraars
OCSW				
Nieuw volgsysteem leerplicht	0	105	105	7
Vervanging trekkenwand Stadsschouburg	0	777	777	7 In 2012 hebben wij asbesthoudende cementdeeltjes op het plafond van de grote zaal van De Oosterpoort aangetroffen. De noodzakelijke sanering en het aanbrengen van een nieuw luchtbehandelingssysteem ad 445 duizend euro hebben wij in de zomer van 2012 gerealiseerd. Verder hebben wij in 2012 voor een bedrag van 779 duizend euro onderdelen van de trekkenwand in de Stadsschouburg moeten vervangen mede vanwege het moeten voldoen aan het veiligheidsniveau SIL 3. Beide investeringen waren noodzakelijk en onvermijdelijk voor het in bedrijf houden van beide culturgebouwen. Voor deze investeringen hebben wij in 2012 geen krediet aangevraagd. Wij stellen de raad afzonderlijk voor om hiervoor alsnog de benodigde kredieten beschikbaar te stellen.
Vervanging rookkanalen Oosterpoort	0	445	445	7

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 6

STAAT P

Investerings grondexploitaties	Boekwaarde x1000 VA ultimo 1-1-2012	Vermeerderingen vermindering x1000 VA/ dafinci 2012	correctie extra comptabele mutaties 2012 al in begin boekw. Verwerkt	Boekwaarde x1000 VAultimo 31-12-2012
Bedragen x € 1.000				
Winschoterdiep A	-75	-2		-77
Euvelgunne	115	5		120
Driebond A I	-733	-16		-749
Eemspoort	200	-53		147
De Held II	-362	-13		-375
Kranenburg (Bedrijf)	-416	-10		-426
Pccardth.Pl./Terbln	-470	-757		-1.227
Vinkhuizen-Zuid	-837	-33		-870
Reitdiep-Dorkw erd	-924	-1.239		-2.163
Zernike	4.198	-409		3.789
Ruskenveen-Bedrijven	195	8		203
Nrdzdroute (Ruskenv)	-625	619		-6
Hoogkerk-West	43.085	-16.396		26.689
Mlieuboulevard II	13.474	-464		13.010
Groningen-Oost	460	115		575
De Held II	208	-259		-51
Hergebruik Grond	-1.473	314		-1.159
Ciboga	-1.274	-2.185		-3.459
Rengerslaan (Projgr)	-24	24		0
Centrumz. Vinkhuizen	-245	-9		-254
Vellingterr. Peizerw	79	-79		0
Europapark	-18.597	2.409		-16.188
Oosterhamr.Boulevard	10.555	-25.136		-14.581
Helpermaar	259	-989		-730
Martinizkh-Sw ietenIn	-233	233		0
Cdhoorn Noord 2X20	161	-161		0
Tranferium Hoogkerk	-1.482	-168		-1.650
Herstr.Lew enborg	-2.141	918		-1.223
Herstr.De Kring	475	-480		-5
Grote Markt Na 21-02	-25.884	1.369		-24.515
Oosterparkstadion	-3.077	-17		-3.094
Bk Euvelgunne	88	3		91
Bk Winschoterdiep	1	-1		0
Bk Peizerweg	79	3		82
Bk Ulgersmaweg	16	-16		0
Bk Kraanvogelstraat	-2	2		0
Bk Donderslaan	-21	-1		-22
Bk Friesestr.W.L3470	22	1		23
Bk Zomerlaan	184	7		191
Bk Aduard.Diepst.Weg	17	0		17
Bk Diamantlaan A.D.	885	34		919
Bk Antillenstraat	-3	3		0
Bk Ulgersmaweg 2+5	111	-111		0
Bk Paradijsvogelstr.	2	-2		0
Bk Vinkhuizen '97	304	11		315
Bk Westerbroek	3.085	118		3.203
BK Driebond	96	4		100
Corp.Herstr.L'Borg	7.140	-7.112		28
Corp.Herstr.PPoel	-3.753	3.748		-5
Corp.Herstr.Vinkhuiz	2.564	-2.556		8
Corp.Herstr.Vinkh.Rm	-2.670	2.661		-9
Corp.Herstr.PPoel Zo	1.634	692		2.326
Houtunie	-225	45		-180
Eemskanaalzone	-13.657	8.688		-4.969

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Investerings grondexploitaties	Boekwaarde x1000 VA ultimo 1-1-2012	Vermeerderingen vermindering x1000 VA/ dafinci 2012	correctie extra comptabele mutaties 2012 al in begin boekw. Verwerkt	Boekwaarde x1000 VA ultimo 31-12-2012
Bedragen x € 1.000				
Rev. W/Diep/Eemskn.Zo	-611	507		-104
Damsterdiep	2.856	-3.261		-405
Reitdpzone WRW	102	-46		56
Reitdiep 3/4	119	5.893		6.012
Eur.park Euroborg	19.657	1.165		20.822
Eur.park De Linie	7.228	425		7.653
Eur.park Kantoren	3.244	1.004		4.248
Eur.park Station	-11.338	5.488		-5.850
Eur.park Skivijver	-260	-3		-263
Peizerhove w on.b.lok	-57	57		0
Gravenbrg venstersch	-534	307		-227
Overwinningsplein (slot)	-475	235		-240
Hendiep-Nrd Westprt	-32	-30		-62
Ophogen Kades	42	-42		0
Winkelcentr.Beijum-O	212	-211		1
Kempkensberg/Engelse	8.760	-5.663		3.097
Bornholmstraat Noord	-319	5		-314
Ontw ikkelingslocatie	-216	-107		-323
De Brugw achter	8	-8		0
Bornholmstraat Zuid	-118	-76		-194
Gideon Zuid	225	-542		-317
De Havens	-183	-33		-216
Montessorisch.Beijum	237	-243		-6
Antillenstraat	-1.138	1.173		35
Drieh. Peiz./Zuiderw	226	-20		206
Oosterhamriktracé/Wa	-228	6		-222
Oosterhamriktracé/De	36	4.366		4.402
Vinkh. Zilverlaan	-143	137		-6
Brivec Locatie (nieuw)	7	3		10
Bornholmstraat-zuid	-270	738		468
Stationsgebied	-407	300		-107
Sportpark De Hoogte	-279	279		0
Duinkerkenstraat/Ant	-579	1.086		507
Helperw estsingel Fas	208	-202		6
Duinkerkenstr Fase 2	3.208	-1.971		1.237
Meeroevers	6.624	-230		6.394
Achter de Rietdijk	-476	85		-391
GM Forum	5.138	2.288		7.426
GM Parkeergarage	2.038	3.087		5.125
GM Fietskelder	1.807	251		2.058
Winschoterweg	35	-35		0
Bessemerstrook	-977	-1.376		-2.353
Pla de Campagne	155	296		451
Grote markt vindicat	-613	2.664		2.051
OHZ OH-kade ZZ	0	1.928		1.928
OHZ Stadsw erf	0	2.231		2.231
OHZ Paradijsvogelstraat	0	3.176		3.176
OHZ Struisvogelstraat	0	2.785		2.785
OHZ Alva Laval	0	3.711		3.711
OHZ v. Starkenborgh	0	3.047		3.047
OHZ Bornholmstraat	0	2.944		2.944
EK Containerterminal	0	726		726
EK Noordzijde fase 1	0	1.288		1.288
Nog te boeken inkoop facturen				
	53.411	2.939	0	56.350

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 7

EXPLOITATIEREKENING 2012

BATEN			
	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Niet in te delen inkomsten	17.665	8.141	0
Rente	16.514	16.040	19.980
Goederen en diensten	182.196	183.649	188.878
Belastingen	56.768	64.966	62.866
Overdrachten	477.370	487.546	499.418
Voorzieningen	18	3.056	3.770
Totaal baten	750.531	763.398	774.912

LASTEN			
	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Niet in te delen uitgaven	37.354	11.377	0
Salarissen en sociale lasten	260.495	257.928	251.604
Personeel van derden	13.668	14.906	24.355
Rente en afschrijving	56.868	58.267	60.858
Goederen en diensten	157.259	171.064	180.446
Overdrachten	258.736	288.494	298.414
Voorzieningen	2.583	6.107	31.787
Totaal lasten	786.963	808.143	847.464
Mutatie in reserves	-36.432	-44.745	-44.745
Saldo	0	0	-27.807

TOELICHTING EXPLOITATIEREKENING 2012

Baten

Niet in te delen inkomsten

Hier worden binnen de begroting de inkomsten geboekt, die niet onder een andere inkomstenrekening zijn te rangschikken. In de realisatie is dit conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet toegestaan. In 2012 werd het grootste deel van deze post gevormd door niet gerealiseerde taakstellingen.

Rente

Hieronder vallen de rente-inkomsten van belegde overtollige kasmiddelen, rente van verstrekte kort- en langlopende geldleningen, enzovoort.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

SPECIFICATIE RENTE			
	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Rente langlopende leningen u/g	14.279	13.505	17.406
Rente Externe banksaldo (voorheen I	763	427	427
Rente consumptief krediet	226	228	228
Overig w aaronder dividenden	1.246	1.880	1.919
Totaal	16.514	16.040	19.980

Het voordeel op de rente wordt veroorzaakt door aangetrokken leningen

Goederen en diensten

In de post Goederen en diensten zijn conform het BBV de leges en de heffingen opgenomen. Tevens wordt hier de vergoeding voor het beschikbaar stellen van personeel aan derden, ontvangen huren en pachten, de verkoopopbrengst van gronden, andere onroerende zaken en buitengebruik gestelde duurzame goederen, evenals de opbrengsten wegens verkoop van goederen en diensten verantwoord.

SPECIFICATIE GOEDEREN EN DIENSTEN			
	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Vergoeding voor personeel	5.197	5.759	5.006
Huren en pachten	11.599	11.644	14.995
Leges en Heffingen	63.528	56.938	54.157
Overige goederen en diensten	101.872	109.308	114.720
Totaal	182.196	183.649	188.878

Belastingen

SPECIFICATIE BELASTINGEN			
	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Onroerend zaak belasting	55.109	55.870	53.785
Hondenbelasting	691	746	769
Logiesbelasting	900	900	1.126
roerende zaak belasting	68	68	82
Precaro belasting	454	454	452
Parkeerbelasting	7.580	6.928	6.652
Totaal	64.802	64.966	62.866

De daling van de belastingen wordt voornamelijk gerealiseerd bij de onroerendzaakbelasting. Voor nadere toelichting verwijzen wij u naar het programma Lokale heffingen.

Overdrachten

Hierop worden de Algemene Uitkering en de specifieke uitkeringen van het rijk verantwoord. De opbrengsten zijn met 11,8 miljoen euro gestegen ten opzichte van de actuele begroting 2012. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere Algemene Uitkering van 5,5 miljoen euro. Daarnaast valt het budget inkomensvoorzieningen BUIG 4,8 miljoen euro hoger uit en hebben we een aanvullende MAU ontvangen van 1,2 miljoen euro.

Voorzieningen

Conform het BBV mogen geen onttrekkingen van voorzieningen meer via de exploitatie lopen. Uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht. Ten opzichte van de actuele begroting is 714 duizend euro extra vrijgevallen uit de voorzieningen. Voor een nader overzicht van de vrijval uit de voorzieningen verwijzen wij u naar de bijlage Verloopoverzicht Reserves en voorzieningen

Gemeenterekening 2012 - bijlage

LASTEN

Niet in te delen uitgaven

Hier worden de lasten in de begroting opgenomen, die niet onder een andere categorie zijn te rangschikken. Conform het BBV mag hier geen realisatie op worden verantwoord.

Salarissen en Sociale lasten

Zie ook bijlage 13 overzicht personele sterkte en personeelslasten (Staat B) en programma 12 Bedrijfsvoering voor toelichting.

	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
B&W gemeenteraad	1.798	1.798	1.767
Gemeentelijk personeel	199.922	203.996	195.165
WSW personeel	49.527	47.088	46.438
Voormalig personeel	4.849	5.425	5.235
Bovenformatief	4.982	-	4.076
Verhaal	-583	-379	-1.077
Totaal	260.495	257.928	251.604

Rente en afschrijving

De stijging van de afschrijvingskosten heeft geen specifieke oorzaak en is evenredig over de diensten verdeeld. Voor specificatie hiervan verwijzen wij naar het overzicht geactiveerde kapitaaluitgaven.

	Primitieve begroting 2012	Actuele begroting 2012	Rekening 2012
Afschrijvingen	30.219	24.694	26.737
Rente	26.649	33.573	34.121
Totaal	56.868	58.267	60.858

Goederen en diensten

Hieronder vallen de aankoop van goederen en diensten, energiekosten, duurzame goederen, specifieke gebruik/verbruiksgoederen, uitbestede werkzaamheden, huren en pachten, verzekeringen, vergoedingen en overige diensten. De lasten van overige goederen en diensten stijgen met 9,4 miljoen euro ten opzichte van de actuele begroting 2012. De afwijking ten opzicht van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door het toevoegen van 6,7 miljoen euro aan de voorziening dubieuze debiteuren in verband met TCN/SIG en het vormen van een voorziening voor de parkeergarage Damsterdiep van 4,7 miljoen euro.

Overdrachten

Tot de inkomens- en vermogensoverdrachten behoren ondermeer de subsidies aan instellingen/organisaties en de uitkeringen op grond van de bijstandsregelingen.

De lasten van overdrachten stijgen met 10 miljoen euro ten opzichte van de actuele begroting 2012. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de BUIG. De uitkeringslasten zijn 2,8 miljoen euro hoger dan begroot. Daarnaast is bij het vaststellen van de begroting 2013 een budget beschikbaar gesteld via extra beleid voor de doorbetaling tussen de gemeente en het bijzonder onderwijs. De uitbetaling heeft echter in 2012 plaatsgevonden waardoor er in 2012 incidenteel een nadeel van 6,1 miljoen euro ontstaat. In 2013 zal er sprake zijn van een even zo groot incidenteel voordeel.

Voor een nadere specificatie verwijzen wij u naar bijlage 3 Subsidies en overige inkomensoverdrachten.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Voorzieningen

Hieronder zijn de dotaties aan de voorzieningen opgenomen. Onttrekkingen aan voorzieningen vinden rechtstreeks plaats op de voorziening. Zie ook bijlage 1 (Verloopoverzicht reserves en voorzieningen). In 2012 heeft ten opzichte van de actuele begroting 25 miljoen euro meer aan dotaties plaatsgevonden. Dit wordt veroorzaakt door de dotatie aan de voorziening Meerstad.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 8

TOTAALOVERZICHT –EXTRA- BELEID

Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2005	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve
			(i)	(s)			
7.5	RO/EZ	Regiotram	-	300	216	84	-
7.7	RO/EZ	Grote Markt	-	400	270	130	-
Totaal 2005			-	700	486	214	-

Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2006	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve
			(i)	(s)			
2.5	RO/EZ	Grote Markt	-	300	163	137	0
6.2	OCSW	Bezoekerscentrum Beijum	400	-	280	-	120
6.2	OCSW	Af ronding Jabalya	65	-	65	-	-
6.3	OCSW	Cultuurnota	640	-	638	-	2
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	0	300	0
7.2	RO/EZ	Regiotram (STOV (OZB gelden))	-	400	0	400	0
RO/EZ		Investeringsbijdrage programma fysiek*	-	350	130	220	0
RO/EZ		Voltooiing Noordzuidroute*	100	-	-	-	100
Totaal 2006			1.205	1.350	1.276	1.057	222

Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2007	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve
			(i)	(s)			
2.5	RO/EZ	Grote Markt	-	400	218	182	-
7.2	RO/EZ	Groninger Woonkw alleit*	-	-	-	-	-
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300	-
7.7	RO/EZ	Terreinw inst*	-	125	112	13	-
8.1	RO/EZ	Lokaal akkoord - fysiek en sociaal	-	250	239	11	-
Totaal 2007			0	1.075	569	506	-

Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2008	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve
			(i)	(s)			
2.1	RO/EZ	Vitale bedrijventerreinen *	-	-	-	-	264
2.5	RO/EZ	Grote Markt	-	400	218	182	-
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300	-
7.4	RO/EZ	Eemskanaal/Europapark/Westpoort	-	300	91	209	-
7.7	RO/EZ	Terreinw inst*	-	100	38	62	-
8.2	RO/EZ	Woningbouw productie	-	250	227	23	-
8.2	RO/EZ	Realisatie nieuw e ligplaatsen	680	-	680	-	-
Totaal extra beleid 2008			680	1.350	1.254	776	264
Stadsmeierrechten 2008							
1.3	SOZAWE	Computers voor de minima	1.000	-	362	-	638
2.1	RO/EZ	Vitale bedrijventerreinen *	2.670	-	2.340	-	330
Totaal stadsmeierrechten 2008			3.670	-	2.702	-	968
Totaal 2008			4.350	1.350	3.956	776	1.232

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelpro- gramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2009	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve Extra beleid
			(i)	(s)			
Continuering meerjarenbegroting 2007-2010							
2.5	RO/EZ	Grote Markt	-	400	218	182	-
6.1	OCSW	Volksfeesten	-	50	50	-	-
7.1	RO/EZ	Fietsnota	2.728	-	2.154	125	449
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300	-
7.3	RO/EZ	Herinrichting Diepenring	-	100	-	100	-
7.3	RO/EZ	Bijdrage ringwegen	454	-	454	-	-
7.4	RO/EZ	Herinrichting Diepenring	700	-	545	75	80
8.2	RO/EZ	Woningbouw productie	-	100	90	10	-
	OCSW	Project oud en nieuw *	-	20	-	20	-
Totaal continuering meerjarenbegroting 2007-2010			3.882	970	3.511	812	529
Aanvullend extra beleid 2009:							
8.2	RO/EZ	0-Db-norm	1.000	-	438	145	417
8.2	RO/EZ	Duurzaamheid (w o energie huurwoningen)	1.500	-	1.439	61	-
	OCSW	Duurzaamheid (energie scholen/groen gas) *	2.500	-	-	-	2.500
Totaal aanvullend extra beleid 2009			5.000	-	1.877	206	2.917
Totaal 2009			8.882	970	5.388	1.018	3.446

Deelpro- gramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2010	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve Extra beleid
			(i)	(s)			
Continuering extra beleid							
2.5	RO/EZ	Grote Markt	-	400	218	182	-
1.5	SOZAWE	Herhuisvesting SOZAWE (omruil incidenteel - structureel met ROEZ bij T2010-1))	-	330	330	-	-
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300	-
7.3	RO/EZ	Budget verkeersmaatregelen - reconstructies	-	100	77	23	-
7.4	RO/EZ	Eemskanaal/Europapark/Westpoort	-	300	91	209	-
8.2	RO/EZ	Woningbouw productie	-	400	136	264	-
9.1	RO/EZ	Opw aarden ringwegen	350	-	350	-	-
	RO/EZ	Buffer projecten en beleid	-	1.010	-	1.010	-
Totaal continuering extra beleid			350	2.840	1.202	1.988	-
Aanvullend nieuw beleid							
9.1	RO/EZ	Oeverbeschoning	950	-	950	-	-
Totaal aanvullend extra beleid			950	-	950	-	-
Totaal 2010			1.300	2.840	2.152	1.988	-

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Deelpro- gramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2011	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve Extra beleid
			(i)	(s)			
Aanvullend extra beleid							
2.3	RO/EZ	Cofinancieringsfonds kennisprojecten	500	-	401	99	-
2.3	BSD	Cofinancieringsfonds kennisprojecten (2011-2014) *	500	-	500	-	-
3.1	OCSW	NDE	-	220	220	-	-
8.2	RO/EZ	Duurzame ontw ikkeling/ambitie energeneutraal 2025	1.486	-	1.486	-	-
9.1	RO/EZ	Herew egviaduct (tijdelijke maatregelen)	100	-	30	-	-
10.1	BSD	Integraal veiligheidsbeleid *	625	-	625	-	-
13.1	BSD	Organisatieontw ikkeling / frictiekosten *	1.000	-	550	-	450
	DIA	Wijkservicecentrum Lewenberg	-	146	132	14	-
Totaal aanvullend extra beleid			4.211	366	3.944	113	450
Continuering extra beleid							
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300	-
7.3	RO/EZ	Opw aardenen ringwegen	-	454	454	-	-
Totaal continuering extra beleid			-	754	454	300	-
Totaal 2011			4.211	1.120	4.398	413	450

Deelpro- gramma	Dienst	Naam beleidswijzigingen begroting 2012	Oorspronkelijk bedrag		Besteed	Vrijval	Reserve Extra beleid
			(i)	(s)			
Extra beleid							
1.1		SOZAWE 200 banenplan	500	-	500	-	-
1.3	OCSW	O2G2	9.000	-	9.000	-	-
1.3		SOZAWE Schuldhulp	70	-	-	70	-
1.3		SOZAWE Armoedebeleid	800	-	800	-	-
1.3		SOZAWE Lokaal inkomensbeleid	333	-	333	-	-
1.3		SOZAWE BUIG	6.174	-	2.937	3.237	-
1.4	iederz	iederz WSW	3.822	-	3.822	-	-
1.5		SOZAWE Efficiency UWV	900	-	900	-	-
1.5		SOZAWE Frictiekosten SoZaWe	1.387	-	1.387	-	-
2.1	ROEZ	Aanvulling reserve grondzaken	6.000	-	6.000	-	-
2.3	ROEZ	Cofinancieringsfonds kennisprojecten	500	-	-	500	-
3.1		Technieeducatie *		80	80	-	-
3.1	OCSW	4e Kinderw erktuin		150	150	-	-
4.1	HVD	WMO	1.700	-	1.700	-	-
4.2	OCSW	Gew eld in afhankelijkheidsrelaties	37	-	37	-	-
4.3	OCSW	Noodopvang asielzoekers	265	-	265	-	-
7.3	ROEZ	Kleine verkeersmaatregelen	100	-	100	-	-
7.4	ROEZ	Parkeerbedrijf	7.400	-	7.400	-	-
7.5	ROEZ	Veilige schoolomgeving	400	-	400	-	-
8.2	ROEZ	Woningmarkt	750	-	750	-	-
8.3	ROEZ	Woonschepenhaven	1.000	-	-	500	500
8.5	ROEZ	Sukerunie	500	-	500	-	-

Gemeenterekening 2012 - bijlage

9.1	RO/EZ	Grootonderhoud	1.335	1.335	-	-
12.3		Facilitaire dienstverlening: ICT *	878	878	-	-
13.1		Taakstelling tarieven *	165	165	-	-
Totaal aanvullend extra beleid			41.638	2.608	39.439	4.307
Continuering extra beleid						
2.1	ROEZ	G-kracht	1.000	-	1.000	-
2.2	ROEZ	Binnenstadmanagement, bouwfestival	300	-	300	-
2.3	BSD	Akkoord van Groningen	500	-	386	114
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	300	-	300
7.2	RO/EZ	Regiotram	-	350-	-	350-
8.2	ROEZ	Aanvulling reserve grondzaken	3.000	-	3.000	-
8.2	ROEZ	Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025	1.000	-	-	264
9.1	ROEZ	Herewegviaduct	100	-	20	80
9.1	ROEZ	Onderhoud, incidentele aanvulling budget	544	-	544	-
9.1	MD	Onderhoud, incidentele aanvulling budget	56	-	56	-
10.1	BSD	Veiligheidsbeleid	1.250	-	1.200	50
11.2	BSD	Wijkcommunicatie	50	-	50	-
11.2	BSD	Burgerparticipatie	50	-	50	-
13.1	BSD	Organisatie- en cultuurverandering	665	-	-	665
13.1	BSD	Organisatieontwikkeling / frictiekosten	1.000	-	330	270
13.1	BSD	SNN	110	-	110	-
Totaal continuering extra beleid			9.625	50-	7.046	1.393
Stadsmeierrechten 2012						
	OCSW	Cultuurnota 2009-2012; extra impuls	500	-	500	-
Totaal stadsmeierrechten 2012			500	-	500	-
Totaal 2012			51.763	2.558	46.985	5.700
Beleid voor 2005 en overig						
2.5		diversen	-	6664	6619	45
Totaal vrijval extra beleid inclusief vrijval kapitaal lasten RO/EZ						11.717
Af: inzet vrijval kapitaallasten RO/EZ						1.708
Totaal vrijval extra beleid na aftrek inzet vrijval kapitaallasten RO/EZ						10.009

Gemeenterekening 2012 - bijlage

BESTEDINGEN ISV

ISV	Omschrijving	Afwijking
ISV-I	Stadsdelen	93
ISV-I	Bouwlocaties	730
ISV-I	Herstructurering	309
ISV-I	EPB=G-Kracht	400
ISV-II	Stadsdelen	405
ISV-II	Herstructurering	1.510
ISV-II	Ambitieverhoging	-508
ISV-II	Bodem	282
ISV-II	Montessorischool	200
ISV-II	Waterplan	37
ISV-II	Herverdeling 2010- Overwinningsplein	200
ISVIII 2010	Stadsdelen	12
ISVIII 2010	Beheer	170
ISV-III 2011	Stadsdelen	703
ISV-III 2011	Duurzame woningvoorraad	676
ISV-III 2011	Paterwoldseweg	51
ISV-III 2012	Kunst op straat	46
ISV-III 2012	Subsidiebeheer	30
ISV-III 2012	Monitoring/GSB-bijdragen	3
ISV-III 2012	Stadsdelen	-343
ISV-III 2012	Wijkverniewing Selwerd	-500
ISV-III 2012	Kwaliteit-differentiatie woningbouw	-180
ISV-III 2012	Kwaliteit-differentiatie woningbouw	-500
ISV-III 2012	Jongershuisvesting	50
ISV-III 2012	Oosterhamrikzone	-900
ISV-III 2012	Groen en Blauw	205
ISV-III 2012	Bodem	499
ISV	ISV wonen overig - taakstelling 2013	737
	af rondingsverschil	2
	totaal	4.419

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 9

ONDERHOUDSGEGEVENS GEMEENTELIJKE GEBOUWEN

Bestuursdienst						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Oude stadhuis	27.770	27.770	aanwezig	125	95	214
Goudkantoor	1.738	1.738	aanwezig	-	10	10
Totaal	29.508	29.508		125	105	224
Verzekerde waarde:	29.512					

DIA						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Trompsingel	3.748	3.431	ja	0	0	0
Prefectenhof	10.408	13.573	ja	0	0	0
Samen	0	0	0	456	427	426
Totaal	14.156	17.004		456	427	426
Verzekerde waarde:	24.542					

iederz						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Peizerweg	3.822	4.060	0	0	500	521
Eenrummermaar	0	0	0	0	0	0
Helene Swarthlaan	0	0	0	0	0	0
Iepenlaan	0	0	0	0	0	0
Concourslaan	0	0	0	0	0	0
Corpus den Hoom	0	0	0	0	0	0
Travertijnstraat	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.822	4.060		0	500	521
Verzekerde waarde:	29.000					

HVD						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Gebouw Sontweg 10	3.094	3.766	Aanwezig	669	133	354
Gebouw Hanzeplein 120	5.909	5.857	Aanwezig	351	122	138
Gebouw Diamantlaan	1.061	1.053	Aanwezig	Zie Sontweg	41	35
Totaal	10.064	10.676		1.020	296	527
Verzekerde waarde:	37.887					

Gemeenterekening 2012 - bijlage

MD						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Duinkerkenstraat	4.264	4.107	aanwezig	1.442	332	299
Wijkpost Vinkhuizen	1.034	1.005	aanwezig	0	42	39
Afvalbrengstation	761	712	0	0	0	0
Totaal	6.059	5.824		1.442	374	338
Verzekerde waarde gebouwen:	24.086					
Verzekerde waarde inventaris:	7.372					
Verzekerde waarde totaal:	31.458					

OCSW						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Schoolgebouwen economisch eigendom	77.713	123.561	0	0	2067	2044
Oosterpoort/Stadschouwburg	5.907	6.536	10 jaar	55	269	493
Vensterscholen	7.031	7.183	20 jaar	162	261	427
Muziekschool	102	76	10 jaar	152	46	49
NDE	424	409	10 jaar	0	54	54
Voormalige schoolgebouwen	800	757	10 jaar	0	140	50
MIOP Sport en Recreatie	40.803	37.006	10 jaar	0	4.338	4028
Welzijnsaccommodaties	4.431	5.633	10 jaar	0	130	230
Overige activa	998	761	0	0	94	99
Onderhanden werk	49.726	6.199	0	0	0	0
Totaal	187.935	188.121		369	7.399	7.474
Verzekerde waarde:	750.000					

ROEZ						
	Herbouwwaarde 01-01-2012	Herbouwwaarde 31-12-2012	Meerjarenplan	Voorziening ultimo 2012	Onderhoudsbudget Begroting 2012	Onderhoudsbudget Rekening 2012
Huisvesting personeel begraafplaatsen	1.557	1.506	ja	0	0	0
Huisvesting Gothenburgweg	3.792	3.688	ja	0	0	0
Huisvesting Zuiderdiep	9.133	9.139	ja	0	0	0
Wijkposten (inclusief Havenkantoor)	702	666	ja	0	0	0
Totaal thv voorziening grootonderhoud	0	0	ja	335	210	167
Croninger Museum	0	0	ja	917	155	155
	-	-				
Totaal	15.184	14.999		1.252	365	322
Verzekerde waarde:	82.417					

Totaal	266.728	270.192		4.664	9.466	9.832
Totaal verzekerde waarde	984.856					

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 10

LIJST MET VERBONDEN PARTIJEN

Bestuursdienst

NV's en BV's

NV Waterbedrijf Groningen

- Het betreft het Waterbedrijf te Groningen. Het openbaar belang wordt vertegenwoordigd door de levering van drinkwater aan ruim 260.000 woningen en bedrijven in de provincie Groningen en in Eelde en Paterswolde;
- In de statuten is bepaald dat het recht om aandelen te verwerven is gebaseerd op het aantal inwoners: 1 aandeel per 2.500 inwoners;
- In maart 2012 heeft het college besloten 3 extra aandelen te kopen. Deze aankoop is in april 2012 geëffectueerd;
- Het belang bedraagt daarmee 68 aandelen à 36 duizend euro en 9 aandelen à 500 euro;
- Het eigen vermogen begin 2012 was 56,4 miljoen euro, het vreemd vermogen 106,6 miljoen euro, het nettoresultaat 2011 bedroeg 4,1 miljoen euro;
- De gemeente levert één van de commissarissen.

Martiniplaza BV

- Het betreft Martiniplaza te Groningen. Het openbaar belang betreft het bevorderen van cultuur in de meest brede zin van het woord en het aanbieden van een zalencomplex voor sportactiviteiten.
- Het belang bedraagt 1.800 aandelen à duizend euro (1799 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van 1 duizend euro nominaal);
- Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan gedurende het jaar;
- Het eigen vermogen begin 2012 was 8,4 miljoen euro, het vreemd vermogen 17,3 miljoen euro. Het nettoresultaat 2011 bedroeg 0,3 miljoen euro nadelig;
- De gemeente heeft het recht één commissaris te benoemen.

Enexis Holding NV (netwerkbedrijf), Essent Milieu Holding NV (voorheen Essent Milieu) en Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (EPZ Borssele)

- Het publieke belang van deze drie deelnemingen betreft het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- Het belang van deze nieuwe deelnemingen na afsplitsing van NV Essent bedraagt in totaal 1,3 miljoen euro. Deze waardering is afgeleid van de geschatte resterende actuele waarde na afsplitsing van NV Essent. Dit komt overeen met 33% van de oorspronkelijke boekwaarde.
- In 2011 zijn de bedrijfsactiviteiten van PBE verkocht. De vennootschap PBE is als special purpose vehicle voortgezet voor het verder afhandelen van de financiële transacties.

Stichtingen met daarin een financieel belang

Stichting Bestuursacademie

- Het betreft de Stichting Bestuursacademie Nederland (in 2004 ontstaan vanuit onder meer de Bestuursacademie Noord-Nederland) te Zwolle, die cursussen geeft en opleidingen verzorgt.
- Het algemeen belang is het als gemeente kunnen beschikken over goed opgeleide en gekwalificeerde ambtenaren;
- Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het verslagjaar;
- Het eigen vermogen begin 2009 was 376 duizend euro, het vreemd vermogen 341 duizend euro. Het resultaat over 2008 bedroeg één duizend euro nadelig.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Regio Centraal Groningen

- In de bestuursvergadering van 5 december 2008 heeft het bestuur besloten om een traject te starten om de Regio Centraal Groningen per 1 januari 2010 op te heffen. Bij besluit van 22 april 2009 heeft de gemeenteraad van Groningen hiermee ingestemd.
- Het eigen vermogen begin 2012 was 366 duizend euro, het vreemd vermogen was 109 duizend euro, het resultaat over 2011 was 257 duizend euro positief.

Gemeenschappelijke regeling Centrum voor Automatisering Noord-Nederland (CEVAN)

- Betreft het CEVAN Automatiseringsdiensten in liquidatie te Groningen,
- Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan.
- Het eigen vermogen begin 2012 was 260 duizend euro, het vreemd vermogen 9 duizend euro, het nettoresultaat 2011 bedroeg 1 duizend euro voordelig.
- De gemeente levert één lid in het College van Vereffenaars.

IZA Nederland

- De vroegere ziektekostenregeling voor ambtenaren is opgegaan in een groter samenwerkingsverband met andere verzekeringsmaatschappijen. Als gevolg daarvan is de regeling IZA-Nederland geliquideerd.
- Het liquidatiesaldo is aan de vroegere deelnemers uitgekeerd.
- De gemeente Groningen heeft daaruit 5,0 miljoen euro ontvangen.

Gemeenschappelijke Regeling Meerstad te Slochteren

- de Gemeenschappelijke Regeling Meerstad (GRM) is een samenwerking tussen de gemeenten Slochteren en Groningen, die begin 2009 is opgericht. Het doel is het gezamenlijk ontwikkelen en beheren van publieke taken en voorzieningen in het gebied Meerstad.
- Per 1 april 2010 zijn een aantal taken en bevoegdheden door de gemeenten Slochteren en Groningen overgedragen aan de GRM. Het betreft bevoegdheden op het terrein van de Wet ruimtelijke ordening, de Woningwet en de Wegenwet.
- De GRM heeft een algemeen bestuur bestaande uit 7 gemeenteraadsleden en 2 wethouders uit iedere gemeente en een onafhankelijk voorzitter met een secretaris. Het dagelijks bestuur bestaat uit de 2 wethouders per gemeente en de onafhankelijke voorzitter. Het dagelijks bestuur wordt ondersteund door een ambtelijke organisatie, welke tevens voor uitvoeringszaken optreedt als (gedelegeerd) opdrachtgever voor (diensten van) beide gemeenten.
- De gemeente Groningen heeft 63 duizend euro bijgedragen in het nadelig exploitatieresultaat over 2011.

Overige

Oikocredit

- Oikocredit verstrekt leningen aan ondernemers in ontwikkelingslanden.
- In 2004 heeft de gemeente 50 certificaten aangekocht voor een totaalbedrag van 10 duizend euro;
- Het jaarlijkse dividend wordt omgezet in aandelen. In 2012 is hierdoor het aantal participaties op 54,8 uitgekomen. Samen vertegenwoordigen zij een waarde van 11,1 duizend euro;
- De participaties staan op de balans, maar zijn niet van een waarde voorzien.

Gemeenterekoning 2012 - bijlage

DIA

BV's en NV's

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

- Dit betreft een bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
- Het eigen vermogen eind 2011 bedraagt 1,897 miljard euro, het vreemd vermogen 134,6 miljard euro. Het resultaat over 2011 bedroeg 256 miljoen euro.
- Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in het belang.

Stichtingen met daarin een financieel belang

Stichting Sociaal Fonds Groningen te Groningen

- Dit betreft een stichting voor het ondersteunen van gemeenteambtenaren en van aan Groningen gelieerde instellingen.
- Het eigen vermogen eind 2011 bedroeg 180 duizend euro, het vreemd vermogen 28 duizend euro, het resultaat 2011 bedroeg 13 duizend euro positief.
- Het bestuur van de stichting bestaat uit de wethouder Financiën van de gemeente, een raadslid en enkele ambtenaren.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Groninger Archieven te Groningen

- Betreft een regeling met dienstverlening op het gebied van historische informatie over Stad en Lande van Groningen.
- Het eigen vermogen eind 2011 bedroeg 572 duizend euro, het vreemd vermogen 1,235 miljoen euro. Het resultaat over 2011 bedroeg 51 duizend euro nadelig. Het resultaat is ten laste van de Algemene Reserve gebracht.
- Ontwikkeling: Als onderdeel van het Bestuursakkoord 2011-2015 zijn de provincies per 1 januari 2012 samen 5 miljoen euro gaan meebetalen aan de Regionaal Historische Centra voor beheer en toegankelijkheid van het archief van de provincies. Tegelijkertijd is de rijksbijdrage met hetzelfde bedrag gekort. Voor Groningen betekent dit dat de provincie structureel voor ruim 400 duizend euro bijdraagt aan de Groninger Archieven en dat de rijksbijdrage met eenzelfde bedrag is gekort. Daarnaast is de Groninger Archieven een bezuiniging opgelegd van 45 duizend euro als hun aandeel in de korting op de rijksbijdrage aan het Nationaal Archief.

HVD

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling hulpverlening en openbare gezondheidszorg

- Het openbaar belang betreft het uitvoeren van repressieve en preventieve brandbestrijding, hulpverlening bij ongevallen en rampen, bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking en afstemming in de ambulanciehulpverlening;
- De bijdragen die de gemeenten verschuldigd zijn, worden vastgesteld door de lasten, na aftrek van eventuele baten, om te slaan over de deelnemende gemeenten naar rato van het inwonertal;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 3,3 miljoen euro, het vreemd vermogen 5,4 miljoen euro, het resultaat over 2011 bedroeg 499 duizend euro voordelig.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Iederz

BV's en NV's

Thermiek BV

- Doel is het ontplooiën van activiteiten op de re-integratiemarkt.
- Betreft een 100% deelneming. Per 2008 is de divisiedirecteur AIB van Iederz de Statutair Directeur;
- Het eigen vermogen per 31 december 2012 is 11,1 duizend euro en het resultaat was 16,6 duizend euro positief.

MD

Gemeenschappelijke regelingen

De Milieudienst kent vier gemeenschappelijke regelingen op het gebied van afvalbeheer: de ARCG, de GR Groningen-Winsum, de GR Groningen-de Marne, en de GR Groningen-Loppersum. Alleen de ARCG is een gemeenschappelijke regeling die rechtspersoonlijkheid bezit. De GR's Groningen-Winsum, Groningen-de Marne en Groningen-Loppersum hebben geen rechtspersoonlijkheid en in formele zin is daarom bij deze drie geen sprake van een verbonden partij.

Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen (ARCG)

- Het betreft een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, gevestigd te Groningen.
- Het openbaar belang betreft het op milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwerken van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen en het ketenbeheer en mogelijk andere milieu- en reinigingstaken;
- Er zijn geen mutaties gedurende het jaar in de zeggenschap/deelname;
- Het eigen vermogen per 31 december 2012 bedraagt 0,9 miljoen euro (inclusief het saldo van de rekening 0,2 miljoen euro) en het vreemd vermogen 6,1 miljoen euro.

OCSW

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Meerschop Paterswolde

- Het openbaar belang betreft de behartiging van de belangen van recreatie, landschapsverzorging en natuurbescherming in het gebied;
- Er hebben zich gedurende het begrotingsjaar geen veranderingen voorgedaan.
- Het Meerschop had op 1 januari 2012 een eigen vermogen van 757 duizend euro, een vreemd vermogen lang van 1,329 miljoen euro en een vreemd vermogen kort van 1,970 miljoen euro;
- De jaarrekening van het Meerschop over 2012 is in concept gereed. Het resultaat over 2012 bedraagt daarin 41 duizend euro positief.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

ROEZ

Ten opzichte van vorig jaar komen de volgende partijen niet meer in de lijst verbonden partijen voor, omdat we in de partijen geen bestuurlijk belang hebben: Stichting KUUB te Groningen, NV Groninger Monumentenfonds te Groningen, GR Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA) en Regio Groningen-Assen. Volgens de richtlijnen horen deze niet tot verbonden partijen.

NV's en BV's

NV Groningen Airport Eelde te Eelde

- Het openbaar belang van de luchthaven is de bereikbaarheid door de lucht van vestigingsplaats Groningen;
- Het belang van de gemeente is uitgebreid met de overdracht van aandelen voor 1 euro van het rijk naar de regionale partijen;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 was 14,5 miljoen euro, het vreemd vermogen 26 miljoen euro, het resultaat over 2011 bedroeg 522 duizend euro negatief;
- Jaarlijks doen de betrokken overheden ten gunste van het eigen vermogen een storting van 1.021 miljoen euro, waarvan de gemeente Groningen 26% = 264 duizend euro. Vanaf 2013 vindt er geen storting meer plaats.

Euroborg NV te Groningen

- Het openbaar belang van de Euroborg is de landmark in de ontwikkeling van het Europapark, de sportvoorziening voor betaald voetbal in Groningen;
- De gemeente bezit 100% van de aandelen, zijnde de nominale waarde van 48 duizend euro;
- De gemeente heeft een totaal bedrag aan annuïtaire leningen verstrekt van 19,3 miljoen euro. De restschuld hiervan bedraagt per 31 december 2012 17,2 miljoen euro;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 was 519 duizend euro, het vreemd vermogen 19,7 miljoen euro, het resultaat 2011 bedroeg 72 duizend euro positief.

NV Wonen boven Winkels te Groningen

- Het openbaar belang van de NV is het vormgeven van een deel van de gemeentelijke volkshuisvestingstaak door het realiseren van 200 wooneenheden in de binnenstad boven winkels in de komende tien jaar, al dan niet in combinatie met andere functies;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 was 2 miljoen euro, het vreemd vermogen 2,2 miljoen euro, het resultaat 2011 bedroeg 744 duizend euro negatief.
- Eind 2011 is besloten de activiteiten van de NV te beëindigen. Daarbij zijn wij afhankelijk van de andere aandeelhouder: woningcorporatie Lefier. De woningcorporatie is gevraagd een deel van de eigendommen over te nemen. De resterende panden worden actief verkocht.

Community Network Noord Nederland BV te Groningen

- De gemeente is sinds 2005 aandeelhouder van de BV, de andere aandeelhouders zijn SIG Real Estate BV en de stichting Administratiekantoor, die certificaten van aandelen beheert namens de Hanze Hogeschool, Biblionet en de Rijksuniversiteit Groningen;
- Het CNNN BV is 100% eigenaar van dochtermaatschappij CNG BV, die de exploitatie van het glasvezelnetwerk in Groningen uitvoert;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 2 miljoen euro en het vreemd vermogen 0,3 miljoen euro. Het resultaat in 2011 bedroeg 214 duizend euro positief.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Stichtingen met daarin een financieel belang

Stichting SIG te Groningen

- De gemeente Groningen heeft de Stichting SIG opgericht met als doel het beheren en ontwikkelen van bedrijfsgebouwen. Deze stichting beheert de aandelen van de SIG Real Estate BV;
- De gegevens over 2011 zijn: het eigen vermogen per 31 december 2011 was 18 miljoen euro, het vreemd vermogen 7 duizend euro, het resultaat 2011 bedroeg 967 duizend euro negatief
- In 2009 had TCN /SIG de laatste tranche van 1 miljoen euro in het kader van de verkoop van de aandelen in de SIG moeten betalen. Deze vordering van de SIG op TCN/SIG van 1,0 miljoen euro was per 1/1/2013 nog niet voldaan conform de overeengekomen terugbetalingsverplichting. Door het faillissement van TCN/SIG zal naar verwachting de vordering oninbaar zijn. Dit is tevens het geval voor de achtergestelde lening bij de gemeente van 4,5 miljoen euro en de rekeningcourant met TCN/SIG van 1,8 miljoen euro. Bij de jaarrekening wordt voorgesteld het verlies te nemen door de totale vordering mee te nemen in de voorziening dubieuze debiteuren.

GEMM CV en GEMM BV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad) te Groningen

- De gemeente neemt deel voor een bedrag van 240 duizend euro in de GEMM CV, waarin de gemeente met ingang van 2012 100% aandeelhouder is.
- De gemeente heeft per 31 december 2011 aan GEMM CV leningen verstrekt voor een totaal bedrag van 289,5 miljoen euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 500 duizend euro, het vreemd vermogen 351 miljoen euro, het resultaat 2010 was 0.

Stichting Ondernemerstrefpunt te Groningen

- De stichting OTP Groningen is in september 2011 opgericht. De stichting is voortgekomen uit het project Ondernemerstrefpunt Groningen. Een samenwerkingsverband van de gemeente Groningen met bedrijventerreinverenigingen, KVK, MKB en scholen uit de stad.
- Het doel van de stichting is het verbeteren van de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven in de stad Groningen. Het OTP Groningen koppelt de vraag en het aanbod op de stagemarkt en ontplooit activiteiten ter verbetering van de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen.
- De gemeente Groningen draagt in de periode 2011-2012 in totaal 85 duizend euro bij in de totale begroting van 185 duizend euro (de begroting is gebaseerd op een schooljaar). Overige bijdragen komen van het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen.
- Er is geen jaarrekening over 2011, omdat de stichting in september 2011 is opgericht.

Gemeenschappelijke regelingen

GR Bedrijvenpark Rengers te Groningen

- De Gemeenschappelijke Regeling Rengers is in 1994 samen met de gemeenten Slochteren en Hoogezand opgericht met als doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid rond het stedelijk knooppunt Groningen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijvenpark Rengers (gelegen bij Hoogezand).
- De exploitatie van het bedrijventerrein t/m fase 2 die loopt tot en met 2009 zal naar verwachting een positief resultaat opleveren van 1,85 miljoen euro. Dit bedrag is als dekking ingezet voor de fase 3 en 4. Het verwachte resultaat op eindwaarde 31 december 2026 is 4,9 miljoen euro positief.
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 0 euro, het vreemd vermogen per 31 december 2011 bedroeg 1,2 miljoen euro.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

GR Eems Dollard Regio te Leer (Bondsrepubliek Duitsland)

- De GR EDR wil ertoe bijdragen dat negatieve aspecten, die voortvloeien uit de perifere ligging in beide landen en de situatie in een (voormalig) grensgebied, worden weggenomen en dat de voordelen van een aaneengroeiend Europa worden erkend en benut.
- De jaarlijkse bijdrage bedraagt 12 duizend euro.
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 453 duizend euro, het vreemd vermogen 2 miljoen euro, het resultaat 2011 bedroeg 21 duizend euro positief.

GR OV-bureau Groningen Drenthe te Assen

- Het OV-bureau, een initiatief van de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen, is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in Groningen en Drenthe. Het OV-bureau stuurt de vervoerders aan en geeft het openbaar vervoer vorm. Het OV-bureau is verantwoordelijk voor het beheer van de concessies, voor toekomstige aanbestedingen en voor de ontwikkeling van het openbaar vervoer;
- Het eigen vermogen per 31 december 2011 bedroeg 0 euro, het vreemd vermogen 7,7 miljoen euro, het resultaat 2011 bedroeg 6,8 miljoen euro negatief.

SOZawe

Stichtingen met daarin een financieel belang

Stichting WeerWerk Groningen

- De stichting heeft ten doel het binnen de gemeente Groningen en directe omgeving aanbieden van re-integratievoorzieningen aan personen uit de doelgroep zoals omschreven in de WWB en de re-integratieverordening van de gemeente Groningen. De stichting probeert de doelstellingen te realiseren onder meer door het aanbieden van een dienstverband voor bepaalde tijd aan personen en het detacheren van werknemers bij werkgevers in de collectieve en in de marktsector.
- Het eigen vermogen per 31 december 2012 bedraagt 473 duizend euro.
- Het bestuur van de stichting wordt gevormd door ambtenaren van de dienst.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 11

SISA-BIJLAGE

Departement	Nummer	Beschrijving van de uitkering, het doel, de grondslag	Omvang	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa						
				INDICATOREN						
BZK	C1	Verzamelielkering BZK		Besteding (jaar T)						
		Regeling verzamelielkering Gemeenten	(en eventueel besteding van voorgaande jaren voor zover nog niet eerder verantwoord)	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01						
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T)		Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)					
		Besluit regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Gemeenten		Aard controle R Indicatornummer: D1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02					
				€ 629.024	€ 338.000					
OCW	D9	Onderwijschietoelagen beleid 2011-2014 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die worden aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 166, eerste lid WPO)		Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (niet VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 166 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met benodigde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en kinderopvanginstellingen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
		Gemeenten		Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
				€ 1.593.823	€ 133.872	€ 0				
I&M	E3	Subsidie regeling sanering verkeerswaaier (inclusief bestrijding spoorwegwaaier)	Hiervoor per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eraast de verantwoordingsinformatie		Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	
		Subsidie regeling sanering verkeerswaaier Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 04		Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	
				€ 0	€ 88.778	€ 0				
I&M	E10	Tijdelijke subsidie regeling innovatieprogramma Moot Nederland	Hiervoor per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eraast de verantwoordingsinformatie		Besteding (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	Nee	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)		
		Tijdelijke subsidie regeling innovatieprogramma Moot Nederland Provincies en gemeenten		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E10 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 04			
				€ 1.970.000	€ 0		€ 1.970.000			
				€ 0	€ 0		€ 200.001			
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeverhoeden	Hiervoor per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eraast de verantwoordingsinformatie		Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Toelichting afwijking	Eindverantwoording Ja/Nee		
		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 05		
				€ 1.135	€ 86.219					
				€ 0	€ 0					
				€ 10.180	€ 237.451					
				€ 0	€ 0					
				€ 0	€ 0					
				€ 0	€ 0					
				€ 0	€ 0					
				€ 0	€ 0					
				€ 102.286	€ 150.743					
				€ 49.932	€ 81.119					
				€ 164.285	€ 227.571					
				€ 152.568	€ 201.875					
				€ 15.085	€ 57.023					
				€ 0	€ 0					
				€ 25.550	€ 85.703					
				€ 175.278	€ 28.947					
				€ 846	€ 29.293					
				€ 37.650	€ 39.810					
				€ 988	€ 7.803					
				€ 380.441	€ 544.476					
				€ 0	€ 0					
				€ 456.030	€ 556.470					
				€ 14.177	€ 82.969					

* nog niet bekend, nog in overleg met ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Departement	Nummer	Beschrijving van de maatregel (indien van toepassing)	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa			
			I N D I C A T O R E N			
Indicatorencategorie	Indicatorencode	Indicatorenaanduiding	Indicatoreneenheden	Indicatorenwaarde	Indicatorenbijzondere opmerkingen	Indicatorenbijzondere opmerkingen
ELM	E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke savenigprojecten Kaderrichtlijn Water Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke savenigprojecten Kaderrichtlijn Water Gemeenten	Heronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T)	Enkelvoudig Ja/Ne	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E29 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E29 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E29 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E29 / 04
			€ 29.865		nee	€ 29.865
ELM	F3	Verzameling ELMI Regeling verzameling (en eventueel besteding van voorgaande jaren voor zover nog niet eerder verantwoord) Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Besteding (jaar T)			
			Aard controle R Indicatornummer: F3 / 01			
			€ 325.000			
SWZ	G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten verantwoord hier alleen het gemeentelijk deel indien er in (jaar T) enkele of alle inwoners werkzaam zijn bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de werkdag beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T); exclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief deel openbaar lichaam		
			Aard controle R Indicatornummer: G1C-1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1C-1 / 02		
			1.816,50	115,20		
SWZ	G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1)	Heronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de werkdag beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1C-2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 04
						Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 05
			0014 (Groningen)	1.722,25	102,66	1.329,60
SWZ	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB L1 WWB: algemene bijstand Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 02		
			€ 127.778.053	€ 3.165.542		
			€ 2.247.607	€ 18.245		
			Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 06		
			€ 284.111	€ 3.598		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Departement	Nummer	Epititiele Bijnaam Juridische omschrijving Domsamer	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverzekering sisa					
			I N D I C A T O R E N					
SZW	G2	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud begroende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud begroende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud begroende zelfstandigen				
			Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) inden zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitvoerd aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. Aard controle n.v.z. Indicatornummer: G2 / 07 € 4.261.998	Aard controle n.v.z. Indicatornummer: G2 / 08 € 143.379				
SZW	G3	I.5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)					
			Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) inden zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitvoerd aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. Aard controle n.v.z. Indicatornummer: G2 / 09 € 56.710					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud begroende zelfstandigen)	Besteding (jaar T) levensonderhoud begroende zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud begroende zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) inden zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitvoerd aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 1.513.301	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 891.830	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 52.713	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 396.204	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 208.906	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 10.366
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waaren besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet Rijk) participatiebudget	Waaren baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regulw Dit onderdeel is van toepassing voor gemeenten die in (jaar T-1) huurzame plaatsen aan maatschappelijke verbanden gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.	
			Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) inden zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitvoerd aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. Aard controle R Indicatornummer: G5 / 01 € 34.076.162	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02 € 1.040.026	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03 € 433.405	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05 € 10.366	
SZW	G7	Verzameluikering SZW	Besteding (jaar T)	91				
			(en eventueel besteding van voorgaande jaren voor zover nog niet eerder verantwoord) Gemeenten Aard controle R Indicatornummer: G7 / 01 € 451.761					
VWS	H1	Ministeriële regeling herenbehandeling	Geraadpleerde behandelplaatsen (jaar T)	Geraadpleerde behandelplaatsen (jaar T)	Besteding (jaar T)			
			Abpraak Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 50	Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 50	Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03 € 1.134.099			
VWS	H4	Verzameluikering VWS	Besteding (jaar T)					
			(en eventueel besteding van voorgaande jaren voor zover nog niet eerder verantwoord) Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01 € 13.416					
VWS	HR-2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) Herneude uitvaag 2008 tot en met 2011	Besteding 2008 aan jeugdzondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2009 aan jeugdzondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2010 aan jeugdzondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2011 aan jeugdzondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/nee Aard controle D1 Indicatornummer: H10_2010 / 05 na	
			Aard controle R Indicatornummer: H10_2010 / 01 € 2.094.000	Aard controle R Indicatornummer: H10_2010 / 02 € 3.056.307	Aard controle R Indicatornummer: H10_2010 / 03 € 3.398.018	Aard controle R Indicatornummer: H10_2010 / 04 € 3.895.908		

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 12

OVERZICHT KAPITAALLASTEN

Materiële vaste activa		
(Bedragen x 1.000 euro)	Afschrijving 2012	Rente 2012
Gronden en terreinen	49-	1.384
Woonruimten	35	45
Bedrijfsgebouwen	8.300	20.581
Grond, weg & waterbouwkundige werken	2.371	7.055
Vervoersmiddelen	3.385	3.990
Machines, apparaten en installaties	4.445	5.387
Totaal overige materiële vaste activa *	9.031	15.477
Totaal materiële vaste activa	27.518	53.919
Financiële vaste activa		
	Aflossing 2012	Rente 2012
Totaal woningbouwleningen	30.656	8.880
Totaal deelnemingen	3.482	5.691
Overige verbonden partijen	7.032	777
Overige langlopende leningen	1.623	415
Totaal financiële vaste activa	42.793	15.763

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 13

STAAT B

Overzicht formatie primitief 2012, formatie actueel 2012 en bezetting rekening 2012							
Totaal	Primitieve		Actuele		Rekening 2012		
	begroting 2012		begroting 2012				
	Toegestane		Toegestane		Gemiddelde personele		
	(begrote) formatie		(begrote) formatie		bezetting		
	fte	euro	fte	euro	fte	euro	
Personeel in dienst: aanstellingssoort formatie:							
Vast	Vast	3.085	195.350	3.101	198.230	2.944	189.732
Tijdelijk	Vast	36	1.840	36	1.927	37	1.765
Vast	Tijdelijk	46	2.532	62	3.730	47	3.239
Tijdelijk	Tijdelijk	4	200	4	108	10	429
Totaal loonsom en fte's personeel in dienst		3.170	199.922	3.204	203.996	3.037	195.165
Bovenformatief personeel							
Aantal fte en kosten		75	4.982	27	3.979	46	4.076
Totaal loonsom en fte's ambtelijk personeel 1		3.170	199.922	3.204	203.996	3.084	199.241
Stagiaires en werkleerplekken (waaronder BBL-trajecten)			0		6		228
Bestuur		45	1.798	45	1.798	44	1.767
WSW		1.324	42.026	1.324	42.026	1.283	40.699
WWB		0	7.501	0	5.062	0	5.739
Externe inhuur			13.668		14.906		24.355
Voormalig personeel							
Wachtgeldten (conform EMIS)		5	811	5	694	4	778
FLO		41	2.041	41	2.498	41	2.398
FPU (16% gemeentelijke aanvulling en compensatie pensi		0	1.724	0	1.810	0	1.746
Overig		2	273	2	423	2	313
Totaal voormalig personeel		48	4.849	48	5.425	47	5.235
AF:							
Gedetacheerde uitleen			-5.197	12	-5.759	10	-5.006
Verhaal salaris			-583		-379		-1.077
Subtotaal gedetacheerde uitleen, verhaal salaris			-5.780	12	-6.138	10	-6.083
Overige personeelskosten							
Vorming en opleiding			4.886		4.804		3.758
Werving en selectie			213		213		40
Personele vergoedingen en verstrekkingen			1.019		1.651		2.261
Overig			2.025		1.708		560
Totaal overige personeelskosten			8.143		8.376		6.619
Totaal algemeen fte's en personele lasten		4.587	272.127	4.632	275.457	4.468	277.800

1. In de kolommen primitieve en actuele begroting worden het aantal fte en de kosten van bovenformatief personeel niet meegenomen in de loonsom personeel in dienst en het totaal algemeen. In de kolom realisatie worden het aantal fte en de kosten van bovenformatief personeel wel meegenomen.

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 13b

PERONEEL VAN DERDEN

Externe inhuur 2012	
Categorieën waarvoor extern personeel zal worden ingezet (bedragen x € 1.000)	
1. Tijdelijke invulling van vacatures in de formatie	3.178
2. Inzet t.b.v. structurele ruimte in de formatie (de z.g. flexibele schil)	6.610
4. Inzet t.b.v. extra werk en projecten	8.938
3. Inzet t.b.v. piekwerkzaamheden	2.618
5. Vervanging i.v.m. zwangerschap en ziekte	1.484
6. Overig	1.527
Totaal categorieën 1 t/m 6	24.355
Dekkingsbronnen voor externe inhuur (bedragen in € x 1.000)	
1. Reguliere begroting	9.936
2. Vacatureruimte	6.645
3. Projectbudgetten	2.656
4. Overige	5.118
Totaal dekkingsbronnen	24.355

Gemeenterekening 2012 - bijlage

Bijlage 14

LIJST MET AFKORTINGEN

Financiële begrippen en afkortingen bij de begroting

A	
ABCG	Advies- en begeleidingscentrum Centraal Groningen
ABW	Algemene Bijstandswet
ACL	Activiteiten Centrum Lewenborg
ADV	Arbeidsduurverkorting
AER	Algemene Egalisatiereserve
AJM	Alleenstaande en jonge moeders
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers
AMT	Algemeen Management Team
AO/IC	Administratieve Organisatie/ Interne Controle
APPA	Algemene Pensioenswet Politieke Ambtenaren
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARCG	Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen
ARG	Ambtenaren Reglement Groningen
ASHG	Advies - en Steunpunt Huiselijk geweld
ATB	Arbeidstijdenbesluit
ATW	Arbeidstijdenwet
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AvG	Akkoord van Groningen
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B	
B&V	Beheer en Verkeer
BAN	Bestuursacademie Nederland
BANS	Bestuursakkoord nieuwe stijl
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW Compensatie Fonds
BD	Bestuursdienst
BDU	Brede doel uitkering
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BIMA	Binnenstad Management
BIRK	Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit
BLS	Besluit Locatiegebonden Subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOIA	Bedrijfskundig onderzoek I&A
BORG	Beheer Openbare Ruimte Groningen
BOS	Buurt, Onderwijs en Sport
Bpe	Prestaties voor bodemsanering
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten Vennootschap
BVG	Basis Voorziening Gegevens
BWS	Besluit Woninggebonden Subsidies
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeenterekening 2012 - bijlage

C	
C2C	Cradle-to-Cradle
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBK	Centrum Beeldende Kunst
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CCC	Carbohydrate Competence Center
CIO	Centrale ICT Organisatie
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centra voor Jeugd en Gezin
CMA	Centraal Meld- en Adviespunt
CMS	Content Management Systeem
CODIN	Contactnet Duurzame Innovatie Noord-Nederland
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CoT	City of Talent
CPB	Centraal Plan Bureau
CT	Concern Treasury
CTG	College tarieven gezondheidszorg
CV	Commanditaire vennootschap
CVTM	Coördinatie van vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
CWK	Cultuurhistorische Waarden Kaart
D	
DIA	Dienst Informatie en Administratie
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening "Stadspark"
E	
EBP	Economisch Business Plan
ECB	Europese Centrale Bank
EEV	Enhanced Environmentally Friendly Vehicle
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EKG	Elektriciteitsbedrijf Gemeente Groningen
EKD	Elektronisch Kind Dossier
ELANN	Eerste Lijns Advies Noord Nederland
EMIS	Employee Management Information System
EPA-U	Energieprestatieadvies voor bestaande utiliteitsgebouwen
EPC	Energieprestatiecoëfficiënt
ESF	Europees Structuurfonds
EVC	Eerder verworven competenties
F	
F&V	Financiën en Veiligheid
FES	Fonds Economische Structuurversterking
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FIS	Financieel Informatie Systeem
FLO	Functioneel Leefstijdsontslag
FMIS	Facilitair Management Informatie Systeem
FPPM	Fonds voor Podium Programmering en Marketing
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
Fte	Fulltime equivalent
FUWA	Functionaardering

Gemeenterekening 2012 - bijlage

G	
G@W	Groningen @ Work
G-27	27 Grootste Gemeenten
GAE	Groningen Airport Eelde
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GCC	Groningen City Club
GCI	Groningen Confucius Instituut
GEMM	Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad
GF	Gemeente Fonds
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GKB	Groninger Krediet Bank
GPR	Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSB	Grote Steden Beleid
GWK	Groninger Woonkwaliteit
GWV	Grond-, Weg- en Waterbouw
H	
HANNN	Healthy Ageing Netwerk Noord Nederland
H&OG	Hulpverlening en Openbare Gezondheidszorg (gemeenschappelijke regeling)
HRM	Human Research Development
HVD	Hulpverleningsdienst
I	
I&A	Informatie en Automatisering
IBG	Informatie Beheer Groep
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom en Doorstroom
IFAT	International Fair Trade Association
IFLO	Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden
INV	Instituut voor Natuurbeschermingseducatie
IPO	Interprovinciaal Overleg
IOAW	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemer
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandige
IRC	Interne Rekening Courant
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IZA	Interim-regeling Ziektekosten voor Ambtenaren
J	
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOAP	Jongeren Activiteitenplek
K	
KVK	Kamer van Koophandel
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
L	
LAAC	Lokale Advies en Arbitrage Commissie
LCW	Logistiek Centrum Westpoort
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LPH	Licht Pedagogische Hulpverlening

Gemeenterekening 2012 - bijlage

M	
MADD	Make a difference day
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MD	Milieudienst
MIOP	Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplan
MIT	Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport
MJD	Maatschappelijke Juridische Dienstverlening
MJP	Meerjarenplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOA	Medische Opvang Asielzoekers
MOP	Meerjarenontwikkelingsprogramma
MPG	Ketenzorg Multi Probleem Gezinnen
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
N	
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NB	Nieuw Beleid
NDE	Natuur en Duurzaamheids Educatie
NIVRA	Koninklijk Nederlands Instituut van Register Accountants
NLA	Nieuw Lokaal Akkoord
NNBT	Noord Nederlands Bureau voor Toerisme
NOA	Noordelijke Ontwikkelings-As
NOM	Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
NPF	Noordelijk Platform Fraudebestrijding
NT2	Nederlands als Tweede Taal
NUG(GERS)	Niet Uiterkeringsgerechtigden
NV	Naamloze Vennootschap
NWW-ers	Niet-werkende werkzoekenden
O	
O&W	Onderwijs en Welzijn
OBS	Openbare Basisschool
OCSW	Dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn
ODF	Open Document Formaat
OG	Opgenomen (geld)leningen
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OOG	Omroep Organisatie Groningen
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
ORO	Ontwikkel- en realisatie overeenkomst Euroborg
ORT	Onregelmatigheidstoelag
OV	Openbaar Vervoer
OWWZ	Onderwijs aan Woonwagen- en Zigeunergezinnen
OZB	Onroerende Zaakbelasting
OZG2	Openbaar Onderwijs Groep Groningen
P	
PBE	Publiek Belang Electriciteitscentrale Borssele
P&O	Personeel en Organisatie
P&R	Parkeren en Reizen
PGA	Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers
PGB	Persoonsgebonden budget
PHP	Persoonlijk Herstel Plannen
PIB	Persoonsgebonden Inburgeringsbudget
PIJOFACH	Personeel, ICT, Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting.
PM	Pro Memorie
POP	Provinciaal Omgevingsplan
PPS	Publiek Private Samenwerking

Gemeenterekening 2012 - bijlage

R	
RCP	Regionaal Crisisplan
R&D	Research and Development
R&W	Ruimte en Wonen
RAAK	Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAJ	Regionaal Actieprogramma Jeugd
RAK	Reserve Aanvaardbare Kosten
RC	Rekening Courant
RCG	Regio Centraal Groningen
REP	Regionaal Educatief Plan
RGSHG	Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten
RGSVH	Regeling Geldelijke Steun Voorzieningen aan Huurwoning
RHC	Regionaal Historische Centra
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiefunctie
RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen
RO/EZ	Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
ROP	Rente Omslagpercentage
RSP	Regiospecifiek pakket
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RUG	Rijks Universiteit Groningen
RZB	Roerende Zaakbelasting
S	
SENSE	Centrum voor seksuele gezondheid
SES	Stedelijke Ecologische Structuur
SHV	Schoon, Heel en Veilig
SIG	Stichting Industrie- en Handelgebouwen Groningen
SISA	Single Information Single Audit
SKSG	Stichting Kinderopvang Stad Groningen
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMT	Sociaal Medische Teams
SNN	Samenwerkingsverband Noord Nederland
SO	Speciaal Onderwijs
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SOOG	Stedelijk Overleg Ouderenbonden Groningen
SOZAWE	Dienst Sociale Zaken en Werk
SSC	Shared Service Center
STAG	Stichting Ambulancevervoer Groningen
STIP	Steun- en Informatiepunt
STOV	Stadsgewestelijk Openbaar Vervoer
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
T	
TAG	Teerhoudend asfalt granulaat
TMO	Tussen de Middag Opvang
TMO	Taskforce Management Overstromingen
TROM	Toeristische Recreatieve Ontwikkelings Monitor
U	
UG	Uitgezette (geld)leningen
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
UWV	Uitvoering Werknemers Verzekeringen

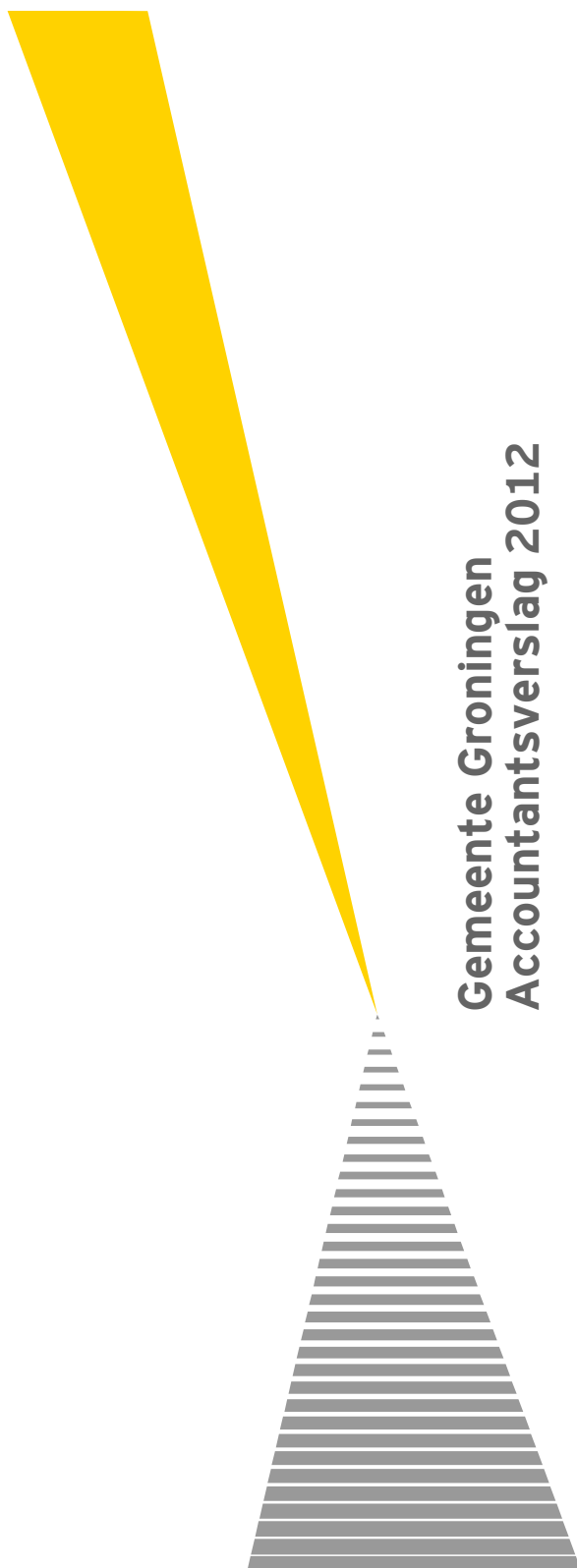
Gemeenterekening 2012 - bijlage

V	
V&W	Verkeer en Waterstaat
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs
VGR	Voortgangsrapportage
VHV	Volkshuisvesting
VIA	Verwijs Index Antillianen
VMBO	Vorbereidend Middelbaar- en Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNN	Verslavingszorg Noord Nederland
VROM	Verkeer Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSO	Voorgezet Speciaal Onderwijs
VTA	Vorming Training en Advies vrijwilligers
VTEC	Vrijwilligers in eigen taal en cultuur
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE-programma	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VTV	Voorlopige Vergunning Tot Verblijf
WWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
W	
Wbb	Wet Bodembescherming
W&I	Werk en Inkomen
W&OC	Werk en Onderzoekscenrum
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet Arbeidsongeschiktheid
WAS	Waarschuwings- en Alarmeringssysteem
Wet BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
WING	Stichting Welzijn in Groningen
Wko	Wet Kinderopvang
Wm	Wet milieubeheer
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WMOO	Werkmaatschappij Openbaar Onderwijs
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Werkproject Groningen
WSF	Wet Studiefinanciering
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WUW	Wet Uitkeringen Wegen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WW	Werkloosheids Wet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWI	Wonen, Wijken en Integratie
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
Z	
ZA i.o.	Zorgautoriteit in oprichting
ZAR	Meldpunt Zorgafstemming risicjongeren
ZAT	Zorgadviesteam
ZZL	Zuiderzeelijn
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel

Gemeenterekening 2012 - bijlage

COLOFON

Gemeente Groningen
Waagstraat 1
Postbus 20001
9700 PB Groningen
Telefoonnummer: 050-3677674
Website: www.gemeente.groningen.nl

Gemeente Groningen
Accountantsverslag 2012

[Read more](#) ▼

BACK

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen
Postbus 997
9700 AZ Groningen
Tel.: +31 (0) 88 - 407 2527
Fax: +31 (0) 88 - 407 2505
www.ey.nl

De gemeenteraad van de gemeente Groningen
T.a.v. de heer mr. A.G.M. Dashorst, griffier
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Groningen, 15 mei 2013

IHBN-96ZDF8/RB/mb

511

Betreeft: **accountantsverslag 2012**

Geachte leden van de raad,

Zoals afgesproken in het dienstverleningsplan ontvangt u van ons hierbij het accountantsverslag van de gemeente Groningen. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2012.

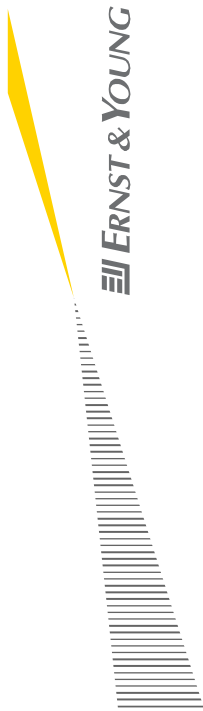
Wij willen u als opdrachtgever met dit verslag zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van de kaderstellende en controlerende functie van de raad.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij in concept besproken met de concerncontroller, het GMT en de portefeuillehouder, de heer drs. T. Schroor. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.
De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2012.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en is geregistreerd bij Companies House onder registratienummer 03339994. In Nederland is Ernst & Young Accountants LLP een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, ingeregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24432944. Op deze website worden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een bepaling van de aansprakelijkheid is opgenomen.

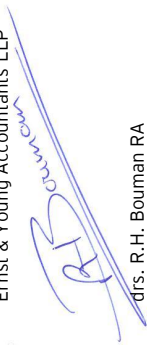
Read more

BACK ↩

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vragen elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Groningen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij stellen het op prijs om deze rapportage aan u toe te mogen lichten en om eventuele vragen van u te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.H. Bouman RA

Read more ▼

Inhoudsopgave

1	<p>Ons beeld van de gemeente: financiële positie nog steeds zwaar onder druk Weerstandsvermogen onvoldoende en financiële positie zwaar onder druk Omvangrijke voorraden grond Vele externe en interne ontwikkelingen betekenen een terugvalrisico voor de gemeente Onze top 3 met bestuurlijke aandachtspunten voor 2013</p>	5	<p>Grondvoorraad bedraagt € 380 miljoen Meerstad (A) Gronden in exploitatie (B) Niet in exploitatie genomen gronden (C) Samengevat: wij kunnen instemmen met de waardering van de gronden</p>
2	<p>Onze uitkomsten naar aanleiding van de controle Onze verklaring is goedkeurend Welke fouten en onzekerheden hebben wij geconstateerd? Toelichting op fouten en onzekerheden inzake getrouwheid Toelichting op fouten en onzekerheden inzake rechtmatigheid</p>	5	<p>Overige bevindingen Organisatieontwikkelingen en eventuele reorganisatievoorziening Onderlinge vorderingen en schulden niet via interne rekening-courant Implementaire SIMS Kunstvoorraad CBK Samenwerking DAL-gemeenten is een feit Nog steeds omvangrijke resultaten op de afvalstoffenheffing Herrubriceren voorziening volkshuisvesting Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control Overgang onderhoud scholen naar schoolbesturen In control statement Formele onrechtmatigheden Overige opmerkingen inzake rechtmatigheid</p>
3	<p>Onze analyse van het resultaat 2012 en het weerstandsvermogen Opnieuw verlies in 2012: € 27,8 miljoen Weerstandsvermogen onvoldoende Realisatie bezuinigingen loopt iets achter op schema Financiële positie nog steeds zwaar onder druk</p>	6	<p>Hoe hebben wij onze controle ingericht? Wat is de reikwijdte van onze controle Controle uitgevoerd met de door u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd Hoe controleren wij het begrotings- en kredietbeheer Verplichtingen inzake Single Information en single audit (SISA)</p>
4	<p>In 2012 opnieuw afwaardering op grondposities van € 37 miljoen Aanhoudende recessie heeft grote effecten op de vastgoedmarkt Vroegtijdige controle van groot deel van projecten Organisatiekosten staan onder druk</p>		<p>Bijlagen 1 SISA-bijlage 2 Actuele ontwikkelingen</p>

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	-------------

1 Ons beeld van de gemeente Groningen: financiële positie nog steeds zwaar onder druk

Ratio beschikbaar/benodigd weerstandsvermogen = 0,6.

1.1 Weerstandsvermogen onvoldoende en financiële positie zwaar onder druk

In de afgelopen drie jaren heeft de gemeente Groningen ongeveer € 163 miljoen afgewaardeerd op de gronden en Meerstad. Dit heeft een enorme impact gehad op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Met een ratio beschikbaar/benodigd weerstandsvermogen van 0,6, kan deze gekwalificeerd worden als onvoldoende. Dit is weliswaar beter dan in de jaarrekening 2011 (factor 0,44 en ruim onvoldoende), maar dat komt met name door het niet doorgaan van een aantal projecten, waaronder de regiotram.

In vergelijking met de begroting 2013 (factor 0,8) is het weerstandsvermogen in de jaarrekening weer afgenomen. De belangrijkste risico's zitten nog steeds in de waardering van de gronden. Van de € 193 miljoen aan benodigde weerstandscapaciteit houdt bijna € 166 miljoen verband met de risico's in de gronden en Meerstad (ruwweg 85%).

Knelpunten voor:
- 2013: € 54 miljoen
- 2014: € 72 miljoen

Begin april 2013 bent u als raad geïnformeerd over de financiële knelpunten voor de komende jaren. Met een voorlopig tekort van € 54 miljoen voor 2013 en € 72 miljoen voor 2014 (waaronder de aanvulling van het weerstandsvermogen met € 37 miljoen) staat de financiële positie zwaar onder druk. Daarbij blijft het risico bestaan dat ook het Rijk nog verder moet gaan bezuinigen. De grootste uitdaging voor de gemeente Groningen is dan ook de komende jaren maatregelen te nemen om een sluitende begroting te kunnen presenteren en het weerstandsvermogen weer op een aanvaardbaar niveau te krijgen.

Boekwaarde € 380 miljoen; ruim 30% van het balanstotaal.

1.2 Omvangrijke voorraden grond

De aanhoudende recessie heeft ook in 2012 opnieuw grote gevolgen gehad voor de vastgoedmarkt. De woningprijzen dalen en woningen staan nog steeds lang te koop. Het regeerakkoord heeft eind 2012 geleid tot een tijdelijke impuls op de woningmarkt, maar de vooruitzichten voor de vastgoedmarkt zijn op korte termijn nog steeds slecht.

Ook de gemeente Groningen heeft in 2012 de geplande verkopen niet volledig gerealiseerd, met als gevolg een vertraging van de uitgifte en een afwaardering op gronden van afgerond € 37 miljoen. Daarbij is het van belang te beseffen dat, zolang de recessie aanhoudt, elk jaar kritisch naar de waardering van de grondposities moet worden gekeken en de kans aanwezig blijft dat gronden moeten worden afgewaardeerd.

	<p>De huidige boekwaarde van de gronden (inclusief Meerstad) bedraagt nog steeds € 380 miljoen. Wij kunnen, in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen, instemmen met de waardering van de voorraden gronden.</p> <p>Wij adviseren de gemeente Groningen de waardering van de gronden kritisch te blijven volgen, het marktrisico nauwlettend te monitoren en te sturen op de omvang van de (project)organisatiekosten.</p>
<p>Terugvalrisico vanwege vele interne en externe ontwikkelingen</p>	<p>1.3 Vele externe en interne ontwikkelingen betekenen een (terugval)risico voor de gemeente</p> <p>Het afgelopen jaar hebben wij in onze managementletter aandacht gevraagd voor de vele externe en interne ontwikkelingen. De aanhoudende recessie en rijksbezuinigingen, de decentralisaties in het sociale domein, de invoering vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven, de invoering schatkisbankieren, et cetera zijn voorbeelden van ingrijpende externe ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Daarbij staat de gemeente Groningen met de organisatieontwikkeling, de geplande concentratie van de PIJOFACH-taken in een SSC intern ook voor een groot aantal samenhangende veranderingen.</p>
<p>Top 3 bestuurlijke aandachtspunten: 1 Financiële positie 2 Control gronden 3 Organisatieontwikkeling</p>	<p>1.4 Onze top 3 met bestuurlijke aandachtspunten voor 2013</p> <p>Onze controle heeft geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2012. Naast onze certificerende functie hebben wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de gemeente Groningen het afgelopen jaar over tal van onderwerpen geadviseerd.</p> <p>Voor het komende jaar adviseren wij de raad en het college prioriteit te geven aan dezelfde drie onderwerpen als voorgaand jaar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ook in 2013 blijft de hoogste prioriteit om voor de voorjaarsbrief en de begroting 2014 een gedegen analyse te maken van de risico's, het weerstandsvermogen, de manoeuvreerruimte in de begroting en het te voeren beleid op de langere termijn. 2. Vanwege de hoge boekwaarde van de gronden blijft het van groot belang om ook het komende jaar opnieuw de marktontwikkelingen nauwlettend te volgen en de gevolgen hiervan te vertalen in de waardering en de risico's van de gronden. 3. In onze managementletter hebben wij aandacht gevraagd voor het terugvalrisico in de bedrijfsvoering als gevolg van de vele externe maar ook interne ontwikkelingen in de organisatie. In 2013 zullen een groot deel van deze veranderingen in de organisatie in gang gezet en/of gerealiseerd worden. De uitvoering en control hierop is een belangrijke prioriteit voor 2013.

2 Onze uitkomsten naar aanleiding van de controle

De jaarrekening is getrouw.	<p>2.1 Onze verklaring is goedgekend Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Groningen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.</p> <p>Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2012 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Groningen.</p>
De jaarrekening is rechtmatig.	Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Groningen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2012 in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde wet- en regelgeving.
Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden met betrekking tot de voorraden en financiële vaste activa.	<p>Wij hebben in de controleverklaring bij de jaarrekening 2012 opnieuw een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden opgenomen in verband met de waardering van de voorraden en de verstrekte geldlening aan GEMM C.V. (Meerstad).</p> <p>Wij hebben de volgende tekst opgenomen in deze paragraaf:</p> <p>Wij vestigen de aandacht op de toelichting in de jaarrekening bij de balanspost voorraden, waarin de onzekerheden in de waardering van niet in exploitatie genomen gronden en onderhanden werk zijn uiteengezet. Tevens vestigen wij de aandacht op de toelichting in de jaarrekening bij de balanspost financiële vaste activa, waarin de onzekerheden in de waardering van Gemm CV Meerstad uiteengezet zijn. Deze onzekerheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.</p>
Geen bevinding ten aanzien van SISA-bijlage.	Wij hebben de in de Sisa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de nota verwachtingen accountantscontrole 2012. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SISA geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	------

Jaarverslag is niet strijdig met de jaarrekening.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2012 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Bijlage - Accountantsverslag 2012

2.2 Welke fouten en onzekerheden hebben wij geconstateerd?

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles:

€ 3,6 miljoen aan fouten en
€ 1,6 miljoen aan onzekerheden
geconstateerd.

Controleverschillen per onderdeel (*€ 1.000)	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing
Getrouwheid			
- Voorziening wachtgelden	500		paragraaf 2.3
- Voorziening onderhoud Groninger Museum		1.080	paragraaf 2.3
- Bevindingen < rapporteringstolerantie		200	n.v.t.
Rechtmatigheid			
- Onrechtmatige inkoop	1.468		paragraaf 2.4
- Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel	480		paragraaf 2.4
- WWB en meldingen UWV	90		paragraaf 2.4
- Uitvoering Wet BUIG/BBZ	1.018		paragraaf 2.4
- Bevindingen < rapporteringstolerantie		340	
Totaal	3.556	1.620	
Tolerantie	8.980	26.940	

De geconstateerde fouten, afgerond € 3,6 miljoen (2011: € 4,9 miljoen) en onzekerheden ad € 1,6 miljoen (2011: € 3 miljoen), zijn kleiner dan de door u vastgestelde controletolerantie van afgerond respectievelijk € 9,0 miljoen en € 27 miljoen. Op basis daarvan kunnen wij bij de jaarrekening 2012 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring verstrekken.

2.3 Toelichting op fouten en onzekerheden inzake de getrouwheid

Voorziening pensioenverplichting(oud) bestuurders

De commissie BBV heeft in januari 2013 een nieuwe notitie uitgebracht inzake arbeidskostenrelateerde verplichtingen. Eén van de onderwerpen die in deze notitie wordt behandeld is de pensioenverplichting en wachtgeld voor oud-wethouders. In de notitie wordt aangegeven dat gemeenten op grond van Artikel 44, lid 4, BBV verplicht zijn een voorziening te vormen voor pensioenen en wachtgeld.

De voorziening voor pensioenen verplichtingen is volledig gevormd, maar voor wachtgeld niet. De gemeente Groningen heeft een totale wachtgeldverplichting voor oud-bestuurders voor de komende vier jaren geraamd op € 1,8 miljoen.

De gemeente Groningen heeft ervoor gekozen slechts een voorziening te treffen voor het maximale bedrag aan wachtgeld dat in 2013 tot uitbetaling kan komen, zijnde een bedrag van € 754.000.

Dit betekent dat een verschil bestaat tussen de totale geraamde verplichting en de getroffen voorziening van afgerond € 1 miljoen. Aangezien in de raming van de toekomstige uitgaven onzekerheden zitten, bijvoorbeeld in de duur van de uitkering en de toekomstige inkomsten van oud-bestuurders, hebben wij de fout geschat op € 500.000, zijnde 50% van het verschil tussen de getroffen voorziening en de totale geraamde verplichting.

Voorziening onderhoud Groninger Museum op termijn ontoereikend

In 2012 is een conceptbeheerplan vastgesteld voor het groot onderhoud van het Groninger Museum. Uit dit conceptbeheerplan blijkt dat, uitgaande van de huidige geraamde onderhouds uitgaven en dotaties, de voorziening vanaf 2016 niet meer toereikend zal zijn en een negatieve stand zal bereiken olopend naar € 1.080.000 in 2022. Aangezien de begrote kosten in het beheerplan kunnen afwijken van de werkelijkheid (bijvoorbeeld door gewijzigde beleids-keuzes of meer/minder kosten) en de dotaties nog kunnen worden verhoogd, hebben wij de negatieve eindstand van de voorziening aan het eind van de looptijd vooralsnog niet als fout, maar als onzekerheid aangemerkt. In 2011 hadden wij in ons accountantsverslag een onzekerheid opgenomen van € 755.000.

2.4 Toelichting op fouten en onzekerheden inzake de rechtmatigheid

Onrechtmatige aanbestedingen

De gemeente Groningen heeft in 2012 inkopen gedaan voor een bedrag van € 1.468.000 die niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels, dan wel aan het inkoopbeleid van de gemeente Groningen (2011: € 2 miljoen). Omdat ook het interne inkoopbeleid is opgenomen in het normenkader wegen wij ook de afwijkingen ten opzichte van dit beleid mee in ons oordeel omtrent de rechtmatigheid. Overigens bestaat het bedrag aan onrechtmatigheid uit een divers aantal kleinere inkopen verspreid over de hele organisatie. Deze onrechtmatigheid kan worden afgezet tegen de totale inkoopvolume van ongeveer € 310 miljoen (zie inkoopparagraaf in het jaarverslag).

Aangescherpte notitie BBV inzake wachtgeld van oud-wethouders resulteert in fout van € 500.000.

Onzekerheid in voorziening Groninger Museum van € 1,1 miljoen.

Onterecht niet-aanbestede inkopen leiden tot onrechtmatigheid van afgerond € 1,5 miljoen.

Wederom sprake van onrechtmatigheden in de vergoedingen aan personeel

Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel

Uit de interne controle van het salarisproces is wederom gebleken dat in meerdere gevallen vergoedingen aan personeel onrechtmatig zijn uitbetaald. Dit betekent niet dat vergoedingen ten onrechte zijn uitbetaald, maar wel dat deze niet voldoen aan de interne/externe regels.

De regels zijn vastgelegd in de ARG (Arbeidsvoorwaarden Regeling gemeente Groningen) en in het mandaatbesluit en middels het normenkader onderwerp van de rechtmatigheidscontrole. De eerste steekproef leverde een aantal fouten, waarop de gemeente heeft besloten de steekproef uit te breiden. Na extrapolatie van de gevonden fouten bedraagt het totaalbedrag aan fouten € 480.000.

Naar aanleiding van de bevindingen bij de jaarrekening 2011 (fouten van € 1,1 miljoen) zijn maatregelen getroffen om dezelfde fouten in de toekomst te voorkomen. De fouten worden veroorzaakt doordat in het totale proces van het aanleveren tot het verwerken van personele mutaties en vergoedingen onvoldoende toetsing aan de regelgeving plaatsvindt.

Wij adviseren het college nogmaals:

- 1 de verantwoordelijkheden met betrekking tot de correcte aanlevering en controle van mutaties aan de regelgeving duidelijk vast te leggen, in te bedden in de procedures en toe te zien dat deze procedures worden nageleefd;
- 2 de interne controles op het salarisproces te intensiveren en in 2013 per kwartaal uit te laten voeren, zodat nog tijdig bijgestuurd kan worden.

Afgerond € 0,1 miljoen aan fouten vanwege het ontbreken van UWV- inschrijvingen en het handhaven van het maatregelenbeleid

WWB en meldingen UWV

Bij onze controle hebben wij geconstateerd dat de gemeente Groningen, evenals in voorgaande jaren, niet heeft gewaarborgd dat alle uitkeringsgerechtigden zijn ingeschreven bij het UWV. In Artikel 9 lid 1a van de WWB zijn de voorwaarden beschreven waaraan een uitkeringsgerechtigde moet voldoen om recht te hebben op een uitkering. Eén van de expliciete voorwaarden is de inschrijving bij het UWV. Omdat de gemeente Groningen hier niet aan heeft voldaan is sprake van een rechtmatigheidsfout. Het ministerie heeft het afgelopen jaar het standpunt ingenomen dat het ontbreken van een dergelijke inschrijving niet meer kan worden gewogen als een formele fout, maar moet worden gezien als een financiële fout.

In de maatregelenverordening Wet Werk en Bijstand 2012 zijn de maatregelen opgenomen die worden toegepast indien een uitkeringsgerechtigde tekort schiet bij het naleven van de afspraken en voorwaarden voor het verkrijgen van een uitkering. Het niet inschrijven bij het UWV wordt daarbij gezien als een overtreding van de eerste categorie, waarvoor een schriftelijke waarschuwing wordt gegeven of een korting op de uitkering van maximaal 5%.

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	------

Omdat de gemeente Groningen in 2012 niet specifiek op dit aspect heeft gehandhaafd, hebben wij het niet opleggen van de maatregelen van 5% (over de uitkering van één maand) als eerste financiële consequentie berekend als financiële fout in het kader van de controle van de jaarrekening 2012. Dit resulteert in een financiële fout van € 90.000. De gemeente Groningen is ten tijde van onze controle gestart met het repareren van deze tekortkoming en heeft de uitkeringsgerechtigden aangeschreven met als doel om alsnog de inschrijvingverplichting na te komen.

Advies

Wij adviseren het college om zo spoedig mogelijk, conform de Wet Werk en Bijstand, de cliënten te manen de inschrijving bij het UWV alsnog te doen en hierop actief te handhaven.

Onrechtmatigheden en onzekerheden wet Buig/Participatiebudget

Bij de interne rechtmatigheidscontrole op de BUIG in 2012 is bij 11 van de 180 gecontroleerde dossiers een financiële fout geconstateerd van in totaal afgerond € 1.800. Dit leidt tot een procentuele foutscore van 1,01%. Geëxtrapoleerd naar de totale massa bedraagt de financiële fout € 1.018.000 (2011: € 636.000). Uit de interne rechtmatigheidscontrole op de BUIG is opnieuw gebleken dat in veel gevallen de fouten een repetitief karakter hebben; bijvoorbeeld het toepassen van inkomenskortingen.

Daarnaast is door de interne controle op de BUIG over 2012 vastgesteld dat in 11 van de 180 gecontroleerde gevallen uitkeringen wellicht ten onrechte niet tijdig zijn gestopt ofwel de hoogte van de toeslag mogelijk niet juist is bepaald (onzekerheid van € 378). Geëxtrapoleerd naar de totale massa bedraagt deze financiële onzekerheid € 212.000 (2011: € 742.000).

Voor het voorkomen en detecteren van deze fouten en onzekerheden is nog onvoldoende beheersing aanwezig in het proces.

3 Onze analyse van het resultaat 2012 en het weerstandsvermogen

3.1 Opnieuw verlies in 2012: € 27,8 miljoen

Het totale rekeningresultaat 2012 van de gemeente Groningen bedraagt € 27,8 miljoen nadelig (2011 € 22,6 miljoen nadelig) ten opzichte van de geactualiseerde begroting. Het resultaat is verdeeld in een dienstresultaat, een concernresultaat en een bijzonder resultaat:

(in miljoenen euro's)	Rekening 2012	VGR III 2012	Rekening 2011
Concernresultaat	-1,8	-3,9	31,2
Dienstresultaat	1,7	-0,6	14,0
Bijzonder resultaat	-27,7	-5,2	-67,8
Totaal	-27,8	-9,7	-22,6

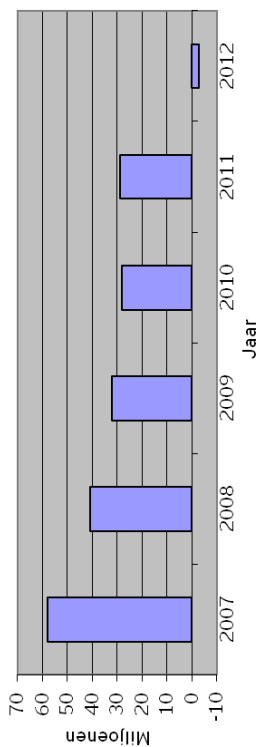
In het hoofdstuk Financieel beeld 2012 in de jaarrekening wordt een uitgebreide analyse gegeven van dit resultaat, zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van de derde voortgangsrapportage. Voor een inhoudelijke verklaring van de verschillen verwijzen wij naar dit hoofdstuk.

Zonder de verliesvoorziening op Meerstad van € 25 miljoen zou het resultaat 2012 ongeveer € 2,8 miljoen nadelig zijn geweest. Uit de volgende grafiek blijken de resultaten over de afgelopen jaren, exclusief de afboekingen vanwege gronden en Meerstad (absolute resultaten, dus inclusief incidentele voordelen).

Bijlage - Accountantsverslag 2012

Resultaten gemeente Groningen afgelopen jaren

*2010, 2011 en 2012 excl. verliesvoorzieningen gronden
resp € 35, € 51 en € 25 miljoen

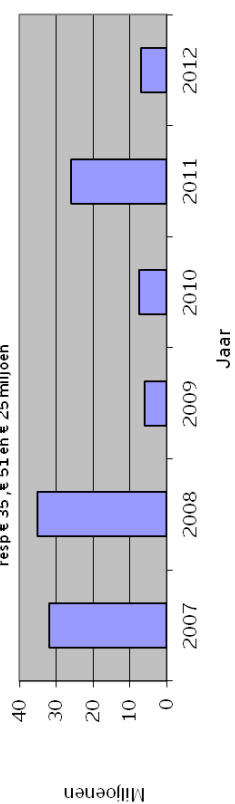

Het resultaat 2012 wijkt in totaliteit slechts beperkt af van de begroting. Dit wordt echter wel mede veroorzaakt door een aantal afwijkingen die elkaar compenseren, zoals het voordeel op algemene uitkering € 5,5 miljoen, het nadeel OZG2 € 6,1 miljoen, het voordeel nieuw beleid € 7,0 miljoen en het nadeel TCN/SIG € 6,7 miljoen.

Uit de volgende figuur blijkt de afwijking van het resultaat in de afgelopen vijf jaren ten opzichte van de prognose zoals gerapporteerd in de laatste voortgangsrapportage.

Afwijking resultaat ten opzichte van VGR

*2010, 2011 en 2012 excl. verliesvoorzieningen gronden resp € 35, € 51 en € 25 miljoen

Ten opzichte van de voortgangsrapportage (VGR-III) bedraagt de afwijking, exclusief afwaardering Meerstad van € 25 miljoen, circa € 6,9 miljoen voordelig. Het resultaat 2012 wijkt daarmee niet substantieel af van de begroting en de VGR III. Op basis hiervan zou geconcludeerd kunnen worden dat sprake is van een verbetering in de kwaliteit van prognoses. Uit de resultaatsanalyse blijken echter nog wel een aantal onderdelen waarvan de voorspelbaarheid van de resultaten nog verbeterd kan worden, zoals de opbrengsten uit Onroerende Zaak Belasting (nadeel € 2,1 miljoen), de ISV- budgetten (voordeel € 4,4 miljoen), organisatiekosten ROEZ (nadeel € 1,9 miljoen).

Mede vanwege de recessie, de reorganisatie, de vorming van het Shared Service Center en de geplande wijziging in de opzet van de begroting blijft het van belang aandacht te houden voor de voorspelbaarheid van de resultaten.

3.2 Weerstandsvermogen onvoldoende

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de beschikbare weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2012 is gevoerd. Samenvattend geeft het weerstandsvermogen het volgende beeld (gegevens zijn ontleend uit het jaarverslag 2012 van de gemeente Groningen).

(in duizenden euro's)

Weerstandsvermogen	Rekening 2011	Rekening 2012	Begroting 2013
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	192.672	192.604	188.372
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	83.903	115.697	150.713
Ratio weerstandsvermogen	0,44	0,60	0,80
Weerstandsvermogen B - A	-108.769	-76.907	-37.659

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en bovenstaand overzicht blijkt dat de risico's aanzienlijk hoger worden ingeschat dan de beschikbare weerstandscapaciteit. Het verschil tussen het benodigde weerstandsvermogen (de risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in 2012 afgerond € 77 miljoen. Met een ratio beschikbaar/benodigd weerstandsvermogen van 0,6, kan deze gekwalificeerd worden als onvoldoende. Dit is weliswaar beter dan in de jaarrekening 2011 (factor 0,44 en ruim onvoldoende), maar dat komt met name door de het niet doorgaan van een aantal grote projecten, waaronder de Regiotram. In vergelijking met de begroting 2013 (factor 0,8) is het weerstandsvermogen nu weer afgenomen. De verschillen ten opzichte van voorgaande jaren zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

Ten aanzien van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen hebben wij de volgende opmerkingen:

- De belangrijkste risico's zijn nog steeds aanwezig in de grondposities en Meerstad. Van de € 193 miljoen aan geraamde risico's houdt bijna € 166 miljoen verband met de risico's in de gronden en Meerstad (ruwweg 85%). De boekwaarde van de voorraad bedraagt ongeveer € 380 miljoen (zie ook hoofdstuk 5). De risico's zijn, als gevolg van de recessie, nog steeds aanzienlijk.
- Een belangrijk onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit van zowel de begroting 2013 als de jaarrekening 2012 bestaat uit de stille reserve op de aandelen Enexis van € 35 miljoen.
- In de berekeningen van de beschikbare weerstandscapaciteit 2012 is al rekening gehouden met bekende toekomstige mutaties in de reserves; zowel toevoegingen aan reserves vanuit de begroting 2013 als de verwerking van het negatieve resultaat 2012.

Weerstandsvermogen onvoldoende

De grootste uitdaging voor de gemeente Groningen in de komende jaren is om maatregelen te nemen om het weerstandsvermogen weer op een aanvaardbaar niveau te krijgen. In het meerjarenbeeld is reeds gepland om in 2014 de beschikbare weerstandscapaciteit te verhogen met afgerond € 37 miljoen (zie ook paragraaf 3.4).

3.3 Realisatie bezuinigingen loopt iets achter op schema

De gemeente Groningen heeft een totaal bezuinigingspakket vastgesteld van € 42,6 miljoen voor de periode 2010 tot 2014. Voor 2011 stond een bezuiniging gepland van € 16,5 miljoen. Voor 2012 stond een bezuiniging gepland van € 10,3 miljoen.

Het college heeft een monitor opgesteld om te beoordelen of de gestelde bezuinigingen ook daadwerkelijk gehaald worden in de komende jaren. Uit deze monitor blijkt een stand per de zevende voortgangsrapportage (oktober 2012) van:

(in miljoenen euro's)	Pakket 2011	Pakket 2012
Taakstelling	16,5	10,3
Structureel ingevuld	14,0	5,7
Incidenteel ingevuld	1,7	2,9
Nog niet gerealiseerd	0,8	1,7

Voor de jaren 2013-2014 staat nog eens een totaalbedrag van € 18,2 miljoen gepland aan bezuinigingen. Uit de monitor blijkt dat de nog niet-gerealiseerde bezuinigingen lastig in te vullen zijn vanwege overlappings met andere projecten, zoals bijvoorbeeld PIJOFACH en de samenvoeging van Iederz en SoZaWe. Op welke wijze de € 2,5 miljoen niet-gerealiseerde bezuinigingen over 2011 en 2012 wel worden gedekt, wordt niet benoemd in de voortgangsrapportage. Wel is in de paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening 2012 het niet-realiseren van de bezuinigingen als een risico opgenomen.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole geen beoordeling uitgevoerd van de onderbouwing, beheersing en realisatie van de bezuinigingen, maar zien wel dat bezuinigingen steeds lastiger (structureel) ingevuld kunnen worden.

Realisatie bezuinigingen goed
monitoren

3.4 Financiële positie nog steeds zwaar onder druk

In ons accountantsverslag 2011 hebben wij geconstateerd dat de financiële positie van de gemeente Groningen zwaar onder druk staat. Begin april 2013 is de raad geïnformeerd over het financieel perspectief van de gemeente Groningen. Uit de brief van het college van 11 april jongstleden blijkt het volgende:

Financiële opgaven	2013	2014	2015	2016	2017
Grote onontkoombare knelpunten	-50.877	-27.364	-21.317	-17.262	-13.971
Afweegbare knelpunten	-4.550	-48.500	-29.759	-29.759	-29.759
Actueel meerjarenbeeld	1.600	4.200	8.700	5.300	3.200
Totaal	-53.827	-71.664	-42.376	-41.721	-40.530

Financiële opgave voor 2013
bedraagt ruim € 50 miljoen

Uit bovenstaand financieel perspectief blijkt dat de gemeente Groningen de komende jaren voor vergaande maatregelen staat om een sluitende begroting te kunnen presenteren en het weerstandsvermogen op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Daarbij wordt ook in de brief aangegeven dat de genoemde cijfers nog niet definitief zijn. Het college is inmiddels gestart met het in kaart brengen van de bezuinigingsmogelijkheden en afweegbare budgetten.

4 In 2012 opnieuw afwaardering op grondposities van € 37 miljoen

Recessie groot effect op vastgoedmarkt

4.1 Aanhoudende recessie heeft grote effecten op de vastgoedmarkt

De aanhoudende recessie heeft ook in 2012 opnieuw grote gevolgen voor de vastgoedmarkt. De woningprijzen dalen en woningen staan nog steeds lang te koop. Diverse projectontwikkelaars zijn de afgelopen jaren failliet gegaan, beleggers hebben fors moeten afwaarderen en woningcorporaties krijgen ontwikkelingen steeds moeilijker gefinancierd. Het regeerakkoord heeft eind 2012 geleid tot een tijdelijk impuls op de woningmarkt. De vooruitzichten voor de vastgoedmarkt zijn op korte termijn echter nog steeds slecht.

Ook de gemeenten voelen de effecten van de recessie en zijn de afgelopen jaren gestart met het aanpassen van bouwplannen op de marktverwachtingen. Dit heeft de afgelopen jaren bij veel gemeenten geleid tot afwaarderingen op de grondposities. Ook de gemeente Groningen heeft de afgelopen twee jaren reeds € 126 miljoen afgewaardeerd op haar gronden. Daarbij zijn op basis van verschillende (externe) onderzoeken de langetermijnverwachtingen voor de woningbouw, de kantorenmarkt en de bedrijventerreinen naar beneden bijgesteld.

De gemeente Groningen heeft ook in 2012 de geplande (naar beneden bijgestelde) verkopen niet volledig gerealiseerd. Dit heeft opnieuw geleid tot een afwaardering van € 36,7 miljoen. Daarbij is het van belang te beseffen dat, zolang de recessie aanhoudt, elk jaar kritisch naar de waardering van de grondposities moet worden gekeken en de kans bestaat dat gronden moeten worden afgewaardeerd.

4.2 Vroegtijdige controle van groot deel van projecten

De grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en aandnames. Bij het opstellen van een grondexploitatie worden bepaalde schattingen gemaakt. Schattingen hebben een zekere subjectiviteit. Vanwege de aanhoudende recessie en de schattingseffecten die de waardering van de grondexploitaties met zich meebrengen, hebben wij in overleg met de raad/het audit comité en het college, de waardering van Meerstad en de in exploitatie genomen projecten voor de woningbouw en bedrijventerreinen al in een vroegtijdig stadium gecontroleerd.

De uitkomsten van ons onderzoek hebben wij eind 2012/begin 2013 mondeling afgestemd met het college. Op 28 januari 2013 hebben wij onze bevindingen in een afzonderlijke bijeenkomst gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Onze bevindingen inzake Meerstad en gronden eind januari gepresenteerd in de raad

Tekort organisatiekosten RO/EZ
€ 2 miljoen

4.3 Organisatiekosten staan onder druk

Als gevolg van de huidige recessie, de regionale afspraken en tegenvallende verkopen, neemt het aantal grondexploitatieprojecten af. Dit zal consequenties hebben voor de omvang van de werkzaamheden en de capaciteit van de organisatie en bezuinigingen zullen noodzakelijk worden. Uit de jaarrekening en ook de tussenrapportage financieel perspectief blijkt dat het tekort op de bedrijfsvoering ROEZ ongeveer € 2 miljoen bedraagt, vanwege de forse terugloop in projecten.

Voorgaand jaar hebben wij het college geadviseerd een analyse op te stellen van gevolgen van de ontwikkelingen in de woningmarkt voor de omvang van de (project)organisatie in de komende jaren. Het college heeft dit onderkend en de komende tijd zal in het teken staan van de afslanking en efficiency van de organisatie. Op dit moment worden nadere maatregelen opgesteld om het resultaat op de organisatiekosten te verkleinen.

4.4 Grondvoorraad bedraagt € 380 miljoen

De voorraden van de gemeente Groningen bestaan uit gronden die op dit moment in ontwikkeling zijn of komen. De belangrijkste onderdelen van de voorraden van de gemeente Groningen bestaan uit:

Jaarrekeningpost x (€ 1.000)	2012	2011
Gronden in exploitatie (B)	47.109	48.212
Niet in exploitatie genomen gronden en overige gronden (C)	73.151	97.863
Subtotaal jaarrekening gemeente Groningen	120.260	146.075
Meerstad (A)	260.250	280.000
Totaal	380.510	426.075

Bovenstaande boekwaarde van € 380 miljoen is inclusief de boekwaarde GEMM Meerstad C.V. Conform het BBV is de boekwaarde van de gronden van Meerstad niet geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Groningen, maar omdat de gemeente het volledige risico loopt over deze gronden hebben wij dit voor het beeld meegenomen in bovenstaand overzicht.

De leningen van Meerstad zijn met ingang van 2012 wel overgegaan naar de jaarrekening van de gemeente Groningen en verantwoord in de balans.

4.5 Meerstad (A)

De ontwikkeling van Meerstad vindt plaats in GEMM Meerstad C.V. In 2012 hebben de marktpartijen en de overige overheidspartijen afstand gedaan van hun geïnvesteerd vermogen. Dit betekent dat de gemeente Groningen vanaf 2012 100% aandeelhouder is van Meerstad en dat daarmee de ontwikkeling volledig voor rekening en risico van de gemeente Groningen komt.

Naar wij hebben begrepen is vanuit fiscale overwegingen besloten om de grondexploitatie Meerstad in een afzonderlijke entiteit te houden. Dit betekent dat de grondexploitatie Meerstad niet in de balans onder de voorraden van de gemeente Groningen is opgenomen.

Advies

Wij adviseren het college te beoordelen in hoeverre de invoering van de vpb-plicht voor overheidsbedrijven nog invloed heeft op dit besluit en de huidige juridische structuur.

Inhoudsopgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
---------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	------

4.5.1 Op hoofdlijnen uitgangspunten GREX 2012 in lijn met strategische GREX 2011

In 2011 is de grondexploitatie samen met de nieuwe ontwikkelingsstrategie opgesteld. In deze grondexploitatie zijn een aantal substantiële wijzigingen doorgevoerd:

- Een aanpassing van de ontwikkelingsstrategie en een verlaging van het verwachte aantal te bouwen woningen van 9100 naar 6500.
- De verlaging van de jaarlijkse kavelafzet van gemiddeld 410 in de vorige grondexploitatie naar 100 woningen in de jaren 2012 tot en met 2015 en 282 om de jaren 2016 tot en met 2035 in de nieuwe grondexploitatie (gemiddeld ongeveer 250 woningen per jaar).
- Een verlaging van de aanvangsprijs van de kavels met 5%.
- De vernieuwing van de samenwerkingsovereenkomst, waarbij de marktpartijen en de overige overheidspartijen afstand doen van het geïnvesteerd vermogen (in totaal € 10 miljoen) en de risico's volledig voor rekening komen van de gemeente Groningen.
- Het opnemen van additionele bijdragen van de publieke partijen; € 12,5 miljoen door de andere overheden en € 32,5 miljoen door de gemeente Groningen.
- Het volledig herfinancieren van de grondexploitatie voor rekening en risico van de gemeente Groningen en het verlagen van de rente van 4,5% naar 3,75%.

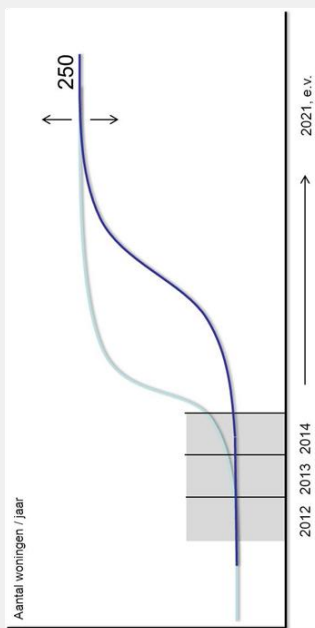
De gemeente Groningen heeft samen met Bureau Meerstad de grondexploitatie 2012 opgesteld. De basis voor de grondexploitatie 2012 is de strategisch grondexploitatie 2011, waarbij met name vanwege de verdere verslechtering op de woningmarkt de aannemelijkheid van het uitgiftetempo is geanalyseerd.

4.5.2 Uitgiftetempo op korte termijn naar beneden bijgesteld

Uit het externe onderzoek dat Primos in opdracht van het Rijk heeft opgesteld, blijkt dat het aantal huishoudens in de stad Groningen de komende dertig jaren zal stijgen met 12.000 huishoudens. Een groot deel van deze stijging wil de gemeente Groningen in Meerstad realiseren. Op basis van deze informatie blijkt dat de langetermijnverwachting van het uitgiftetempo Meerstad nog aannemelijk is.

Echter met name op de korte termijn is het uitgiftetempo verslechterd. In de grondexploitatie Meerstad 2011 was reeds geanticipeerd op tegenvallende woningverkoop voor de komende drie jaren. Nu we een jaar verder zijn blijkt dat het economisch herstel langer op zich laat wachten dan vorig jaar was voorzien. Het effect hiervan op korte termijn (tot 2020) is vertaald in de herziene grondexploitatie Meerstad 2012. Dit betekent onder meer dat:

- het uitgiftetempo voor de woningbouw tot 2020 met 600 woningen is verminderd, waardoor de looptijd met vier jaren is verlengd;
- het uitgiftetempo voor de bedrijventerreinen later in de tijd is geraamd;
- de verkopen van bestaande panden en gronden later in de tijd zijn gezet.

Bron: Raadsvoorstel gemeente Groningen RO12.3399043

Bovenstaande wijzigingen in de grondexploitatie 2012 leiden aan het einde van de looptijd tot een verwacht verlies van € 25 miljoen. Hiervoor is in de jaarrekening 2012 voor dit bedrag een verliesvoorziening getroffen.

De raad heeft in januari 2013 ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 25 miljoen in GEMM Meerstad CV. Doordat dit besluit in het nieuwe boekjaar is genomen zal in de jaarrekening 2012 een voorziening van € 25 miljoen worden verantwoord. De aanvullende kapitaalstorting zal in de jaarrekening 2013 van de gemeente Groningen worden verwerkt.

Advies

De afgelopen jaren is gebleken dat met in de huidige economische situatie, gegeven de ontwikkeling in de woningmarkt, het inschatten van het marktrisico zeer onzeker is. Wij adviseren u daarom opnieuw dit marktrisico nauwlettend te monitoren, bij voorkeur door middel van specifiek en onafhankelijk marktonderzoek.

4.6 Gronden in exploitatie (B)

De gronden in exploitatie betreffen lopende grondexploitaties die op dit moment in ontwikkeling zijn en waarvan de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. Deze grondexploitaties zijn in drie subcategorieën te onderscheiden: woningbouw, bedrijventerreinen en kantorenmarkt. De gemeente Groningen heeft dit jaar de grondexploitaties per subcategorie vanuit hun programmatische samenhang benaderd.

In april 2012, ten tijde van de controle van de jaarrekening 2011, heeft de gemeente Groningen hiervan een ruwe doorrekening gemaakt. Hierin zijn de gevolgen van de uitgevoerde markt-analyse voor de bedrijventerreinen en de woningmarkt vertaald naar de waardering van de grondvoorraad. Op basis van deze doorrekening is in de jaarrekening 2011 een verliesvoorziening getroffen van € 40 miljoen. De gemeente Groningen heeft gedurende 2012 deze ruwe doorrekening verder uitgewerkt en specifiek doorvertaald naar de afzonderlijke projecten.

Dit heeft geleid tot een totaal verwacht negatief resultaat en afwaardering van € 44 miljoen, die als volgt is opgebouwd:

	Verwachte negatieve resultaat (x € 1.000)
Woningbouw	17.749
Bedrijventerreinen	23.677
Kantorenmarkt	-
Risico's derden	2.564
Totale afwaardering	43.990

In het vervolg van deze paragraaf zijn de subcategorieën woningbouw, bedrijventerreinen en kantorenmarkt afzonderlijk uitgewerkt.

4.6.1 Woningmarkt (exclusief Meerstad)

Het afgelopen jaar is vanwege het overaanbod aan plancapaciteit in regionaal verband de woningbouwprogrammering naar beneden bijgesteld. Binnen de gemeente Groningen was sprake van een overaanbod van 11.400 woningen. In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2012-2015 (MUST) zijn de vernieuwde regioafspraken vertaald. Het MUST is vervolgens de basis geweest voor het opstellen van de herziene grondexploitaties 2012. Het schrappen van het aantal te bouwen woningen heeft een negatief effect op het resultaat van de grondexploitaties.

In onderstaand overzicht zijn de verwachte negatieve resultaten en afwaardering voor de woningbouw weergegeven:

	Verwacht negatieve resultaat (x € 1.000)
Kempkensberg	5.575
Oosterhameriktracé	4.424
CIBoGa	1.843
Eemskanaalzone	2.107
Gronden Friesestraatweg	3.800
Totaal	17.749

Wij kunnen, op huidige beschikbare informatie, instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van de grondexploitaties voor de woningbouw.

4.6.2 Bedrijventerreinen

In 2011 heeft in regionaal verband een onderzoek plaatsgevonden naar de langetermijontwikkeling voor de bedrijventerreinen. Uit deze onderzoeken, uitgevoerd door Bureau Louter en STEC, blijkt dat in 2011 sprake is van een overaanbod. Voor de gemeente Groningen betekende dit dat slechts 1/3 deel van de geplande voorraad (circa 100 ha) past binnen de verwachte vraag naar bedrijventerreinen.

De gemeente Groningen heeft vervolgens een marktanalyse uitgevoerd, waarin de uitkomsten van Bureau Louter en STEC zijn vertaald en de strategie voor de verschillende bedrijventerreinen op hoofdlijnen wordt vastgesteld. Uitgangspunt in de herziene grondexploitaties is een jaarlijkse uitgifte van totaal 5 ha per jaar, waarvan 2,5 ha aan de westzijde van de stad (Westpoort) en 2,5 ha aan de oostzijde van de stad (Eemspoort en Rodehaan). Het geraamde uitgiftetempo sluit hiermee aan met de externe onderzoeken. De verdere fasering van het uitgiftetempo leidt tot een negatieve resultaatontwikkeling.

In onderstaand overzicht zijn de grootste negatieve resultaten voor de bedrijventerreinen weergegeven:

	Verwacht negatieve resultaat (x € 1.000)
Westpoort	18.808
Femspoort-Zuid	1.970
Roodehaan	1.911
Zernike (1)	900
Overige	88
Totaal	23.677

Op dit moment wordt nog gewerkt aan een nieuw convenant. In 2013 wordt onderzocht in hoeverre uitgifte van Zernike (totaal 13,6 ha) past binnen het nieuwe convenant. Vervolgens zullen de effecten hiervan worden doorvertaald in de herziene grondexploitatie 2013. In het weerstandsvermogen is € 1,8 miljoen opgenomen ter dekking van het risico dat het uitgifte tempo niet kan worden gerealiseerd.

Wij kunnen op basis van huidige beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het grondexploitaties voor de bedrijventerreinen.

4.6.3 Kantorenmarkt

De kantorenmarkt heeft met name betrekking op het project Europapark. In november 2010 is het rapport "Structuurvisie Kantoren 2010-2020" uitgebracht. Hieruit bleek dat de toekomstige voorraad de vraag sterk zal overtreffen. Voor de komende tien jaren is sprake van een totale nieuwbouwvraag van 100.000 m² verkoopbare vloeroppervlakte (vvo).

Naar aanleiding van dit rapport is onder begeleiding van bureau SITE Urban Development een gebiedsconcept Heiperpark ontwikkeld, waarin o.a. het aantal uit te geven vvo naar beneden is bijgesteld. Dit had tot gevolg dat op het project Europapark in 2011 een verlies is genomen van € 12 miljoen.

Het algemene beeld is dat de kantorenmarkt het afgelopen jaar verder is verslechterd. Dit blijkt ook uit de "Vastgoedmonitor Groningen 2012". Het college geeft aan dat met de nieuwe gebiedsontwikkeling Heiperpark is ingespeeld in een andere marktbehoefte naar kantoorruimten. Tevens is in de herziene grondexploitatie 2012 het begrote uitgiftetempo naar beneden bijgesteld. Voor het boekjaar 2013 wordt een verkoop geraamd van € 1,1 miljoen. Eind maart 2013 is deze verkoop reeds gerealiseerd.

Wij kunnen op basis van huidige beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het grondexploitaties voor de kantorenmarkt.

4.7 Niet in exploitatie genomen gronden (C)

De niet in exploitatie genomen gronden hebben betrekking op grondposities (NIEGG) die nog moeten worden ontwikkeld en waarvoor de raad nog geen grondexploitatieopzet heeft goedgekeurd.

De commissie BBV heeft met ingang van 2012 de stellige uitspraak geformuleerd dat het activeren van de NIEGG alleen is toegestaan als een *reëel en stellig* voornemen bestaat dat deze gronden in de nabije toekomst (naar onze mening is dit ruwweg 5-10 jaren) zullen worden ontwikkeld. Deze verwachting moet zijn gebaseerd op een *raadsbesluit*, waarin inhoud wordt gegeven aan de ambitie en planperiode.

De gemeente Groningen heeft naar aanleiding van deze stellige uitspraak de classificatie en waardering van de NIEGG nader beoordeeld. Dit heeft erin geresulteerd dat € 60,7 miljoen is geclassificeerd als overige gronden. Aan deze gronden wordt vanaf 2013 geen rente meer toegevoegd.

De boekwaarde van de NIEGG en overige gronden is grofweg als volgt verdeeld:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2012
Overige gronden	
- Suikerunie	39.410
- Overige gronden	21.253
Subtotaal	60.663
NIEGG	12.488
Totaal	73.151

Suikerunie (€ 39,4 miljoen)

De gemeenteraad heeft in 2009 besloten tot de aankoop van het Suikerunieterrein. Daarbij is aangegeven dat het terrein gedurende de eerste vijftien jaren niet ontwikkeld zou worden. Hierbij is op grond de steilige uitspraak van de commissie BBV geen sprake van een ontwikkeling in de nabije toekomst. Dit betekent dat de gronden Suikerunie in de jaarrekening 2012 moeten worden gepresenteerd als "overige gronden".

De vertraging in de verkopen van Meerstad heeft ook effect op de ontwikkeling van het Suikerunieterrein. Om inzicht te krijgen in deze effecten is een tentatieve grondexploitatie opgesteld, waarin een scenario is uitgewerkt met een looptijd van 2037 tot 2054. De gronden hebben op dit moment een boekwaarde van € 39,5 miljoen (€ 29 p/m²). Doordat jaarlijks rente wordt toegevoegd, zouden deze gronden op het moment dat het project start (2037) een boekwaarde hebben van € 100 miljoen. Een dergelijke boekwaarde zal naar verwachting niet verdisconteert kunnen worden in een rendabele grondexploitatieopzet. Om te voorkomen dat de gronden in de toekomst niet meer rendabel ingebracht kunnen worden, wordt voorgesteld om vanaf 2013 geen rente meer toe te voegen aan het Suikerunieterrein. Dit betekent dat binnen de reguliere begroting van de gemeente Groningen dekking voor de jaarlijkse rente- en exploitatie-aanlast ad € 1,6 miljoen gevonden moet worden. Wij kunnen op basis hiervan en de beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het Suikerunieterrein.

Overige gronden en NIEGG (€ 33,7 miljoen)

Volgens het BBV moet de NIEGG worden gewaardeerd tegen boekwaarde of verwachte lagere marktwaarde. De gemeente Groningen heeft haar overige NIEGG, uitgezonderd Suikerunie, gewaardeerd op boekwaarde dan wel lagere WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2011.

Opgemerkt dient te worden dat de WOZ-waarde gebaseerd is op de huidige bestemming van de grond en daarmee af kan wijken van de verwachte marktwaarde op basis van de toekomstige bestemming. Daarnaast is de algemene tendens dat de WOZ-waarde het afgelopen jaar is gedaald en ook de komende jaren verder zal gaan dalen. De gemeente Groningen wil in 2013 een inventarisatie gaan maken van de objecten waar de risico's op afwijkingen tussen WOZ-waarde en marktwaarde het grootst zijn. Echter geeft het college aan dat niet valt uit te sluiten dat bij ongewijzigde economische vooruitzichten een neerwaartse bijstelling van de WOZ-waarde zal plaatsvinden, waardoor dit ook zal leiden tot een verdere afwaardering van de NIEGG.

In verband met het stopzetten van de Regiotram zijn de hiervoor verworven gronden (Glaude) volledig afgeboekt. In 2012 is totaal € 7,7 miljoen afgewaardeerd bestaande uit de afwaardering op het Stationsgebied en de afwaardering van de overige gronden naar lagere WOZ-waarde.

Advies

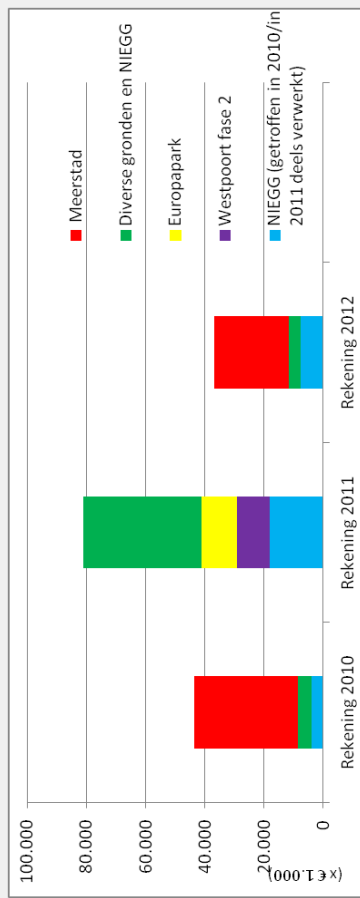
De afgelopen jaren is de waardering van het vastgoed vanwege de economische ontwikkeling steeds belangrijker geworden. Wij onderschrijven het belang van het interne voornemen om taxaties uit te voeren op de waardering van de overige NIEGG.

4.8 Samengevat: wij kunnen instemmen met de waardering van de gronden

Wij kunnen, in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen, instemmen met de waardering van de voorraden gronden in de jaarrekening van de gemeente Groningen en de waardering van de grondexploitatie Meerstad.

Wij zullen, gezien het belang van het grondexploitatieproject Meerstad voor de gebruiker van de jaarrekening 2012, wel opnieuw een paragraaf "ter benadrukking van aangelegenheden" opnemen in onze controleverklaring.

Uit onderstaand overzicht blijkt de afwaardering van de gronden in de afgelopen jaren:

In totaliteit is in de afgelopen drie jaren € 163,2 miljoen afgewaardeerd op de gronden. Voor het boekjaar 2012 is totaal € 36,7 miljoen voorzien en bestaat uit:

(x € 1.000)	Verliesvoorziening 2012
Meerstad	25.000
Woningbouw en bedrijventerreinen	4.000
NIEGG	7.700
Totaal	36.700

Advies
Gezien de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt, de aanhoudende recessie en de omvang van de grondposities adviseren wij u de waardering van de gronden het komende jaar kritisch te blijven monitoren.

5 Overige bevindingen

Reorganisatie kan in 2013 mogelijk leiden tot reorganisatievoorziening.

5.1 Organisatieontwikkeling en eventuele reorganisatievoorziening

De reorganisatie van de gemeente Groningen krijgt steeds meer vorm. In 2012 zijn reeds een aantal vakdirecteuren van het nieuw te vormen SSC benoemd en in 2013 zullen de overige medewerkers geplaatst worden.

Door de reorganisatie ontstaat een situatie waarin wellicht sprake zal zijn van boventalig personeel, het uitgangspunt is echter om mensen van werk naar werk te begeleiden (geen gedwongen ontslagen). Wij hebben begrepen dat er een frictiebudget beschikbaar is gesteld ter dekking van de frictiekosten in de begroting 2013.

Recentelijk is een nieuwe notitie verschenen van het BBV, welke nadere spelregels geeft inzake de verwerking en bepaling van een eventuele reorganisatievoorziening. Uit deze notitie blijkt dat aan het vormen van een reorganisatievoorziening de volgende voorwaarden zijn verbonden:

- de gemeente moet een reorganisatieplan en/of besluit genomen hebben in het betreffende boekjaar;
- het personeel moet over het plan en/of besluit zijn geïnformeerd;
- de omvang van de verplichting moet op betrouwbare wijze kunnen worden geschat.

Alleen bij zeer grote organisaties, waar permanent wel enige reorganisaties plaatsvinden, kan er sprake zijn van een voorspelbaar gelijkmatig kostenpatroon zodat er dan geen voorziening mag worden gevormd.

Advies

Wij adviseren het college om de gevolgen hiervan tijdig in kaart te brengen en zo nodig een voorziening te treffen in de jaarrekening 2013.

€ 15 miljoen aan onderlinge dienstverlening tussen diensten verloopt niet via de rekening-courantverhoudingen.

Wij kunnen niet steunen op SIMS. Door aanvullende werkzaamheden wel voldoende zekerheid omtrent juistheid en rechtmatigheidssubsidies.

5.2 Onderlinge vorderingen en schulden niet via interne rekeningen-courant

Met de implementatie van Dafinci is ook een nieuwe werkwijze voor intern verrekenen afgesproken. Alle onderlinge dienstverlening tussen diensten moet in principe verlopen via de rekeningen-courant. De rekening-courantverhoudingen worden dan voor het opstellen van de jaarrekening geëlimineerd, waardoor er geen handmatige correcties meer hoeven plaatsvinden om de balans op te stellen.

Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat (nog steeds) niet alle onderlinge dienstverlening wordt verrekend via de rekeningen-courant. Het gaat hierbij om dienstverlening op het gebied van belastingen en doorbelasting van rente (totaal circa € 15 miljoen ultimo 2012). Deze bedragen worden niet geëlimineerd en werken dus balansverlengend. Bovendien zijn deze bedragen niet (automatisch) onderling tussen diensten afgestemd, waardoor mogelijke verschillen niet zijn geconstateerd.

Omdat het totaalbedrag van onderlinge vorderingen en schulden niet van materiële invloed is op de balans en het beeld van de jaarrekening (€ 15 miljoen op een balanstotaal van € 1,24 miljard), kunnen wij instemmen met de huidige verwerkingswijze.

Advies
Wij adviseren het college om de naleving van de procedure voor intern verrekenen beter te monitoren, zodat alle onderlinge dienstverlening op eenduidige wijze wordt geregistreerd.

5.3 Implementatie SIMS

In 2012 is het nieuwe subsidiepakket SIMS in gebruik genomen. Gedurende het jaar 2012 is een IT-review uitgevoerd door een extern bureau op de implementatie en werking van dit nieuwe pakket. Ten tijde van onze controle was nog geen definitieve rapportage beschikbaar van deze externe IT-auditor. Dit betekent dat wij over het jaar 2012 nog niet hebben kunnen steunen op de functiescheiding in het subsidiepakket SIMS.

Door de interne controleafdeling zijn controles uitgevoerd op de verstrekte subsidies. Daarbij zijn een aantal bevindingen geconstateerd:

- Het is nog niet duidelijk op welke wijze de autorisatiematrix binnen SIMS is ingericht en gecontroleerd.
- Het is nog onduidelijk of er sprake is van voldoende functiescheiding in het systeem (door toekenning van conflicterende rollen).
- Het is nog niet duidelijk of subsidies kunnen worden toegekend zonder dat hiervoor (voldoende) krediet beschikbaar is.

Ten tijde van onze jaarrekeningcontrole waren deze punten nog steeds niet helder. Door het ontbreken van de rapportage van de externe IT-auditor konden wij onvoldoende zekerheid verkrijgen over de rechtmatige verstreking en afhandeling van subsidies op basis van het systeem.

Daarop heeft een aanvullende deelwaarneming plaatsgevonden door de interne controleafdeling. Hieruit zijn geen aanvullende bevindingen geconstateerd.

Wij hebben tevens geconstateerd dat er nog "oude" subsidiedossiers openstaan in het vorige systeem ISA4ALL. Wij adviseren de gemeente om in 2013 prioriteit te geven aan de formele afwikkeling van deze oude dossiers.

Advies

Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren bij de implementatie van nieuwe systemen en applicaties (Gouw Belastingen, Dafinci, Gouw voor de DAL-gemeenten en ook SIMS), adviseren wij het college invulling te geven aan IT-audit binnen concern control en de interne controle van de gemeente. Zowel bij de bestaande applicaties als bij de invoering van nieuwe systemen, kan IT-audit meer zekerheid geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking en ook bijdragen aan een efficiëntere interne controle.

5.4 Kunstvoorraad CBK

In 2010 is de kunstvoorraad van het CBK (Centrum Beeldende Kunst) gewaardeerd. Als gevolg van een stelselwijziging zijn destijds de voorraden op de balans van OCSW geactiveerd tegen € 2,6 miljoen. De gemeente Groningen heeft voorzichtigheidshalve bij de waardering van de kunstobjecten een bestemmingsreserve gevormd van € 2,6 miljoen. De aanpassing in de waardering zal via de resultaatbestemming uit deze reserve worden gedekt.

Inmiddels is in 2012 een uitgebreider onderzoek gedaan naar de waardering van de kunstobjecten, wat heeft geleid tot een neerwaartse aanpassing van de waarde van € 673.000, welke is verrekend met de reserve. Bij de jaarrekeningcontrole 2011 hadden wij voor de waardering een onzekerheid ingeschat op € 500.000, dit blijkt achteraf in werkelijkheid € 173.000 hoger te zijn.

Werkelijke afwaardering kunstvoorraad CBK in 2012 € 673.000.

5.5 Samenwerking DAL-gemeenten is een feit

In 2012 heeft de gemeente Groningen de belastingheffing en -inning verzorgd voor de DAL-gemeenten

De gemeente Groningen heeft met ingang van 2012 de belastingheffing en -inning verzorgd voor de DAL-gemeenten (Delfzijl, Appingedam en Loppersum). In 2011 is een dienstverleningsovereenkomst tussen de DAL-gemeenten en de gemeente Groningen getekend. Eind 2011 heeft eveneens de conversie van de belastinggegevens plaatsgevonden en zijn de aanslagen 2012 verstuurd door de gemeente Groningen.

In februari 2013 heeft de gemeente Groningen voor het eerst een verantwoordingsdocument opgesteld, waarin de belastingopbrengsten en gerelateerde balansposten zijn verantwoord aan de DAL-gemeenten. Wij hebben deze verantwoordingen gecontroleerd en voorzien van goedkeurende verklaringen.

Wel hebben wij geconstateerd dat de afspraken omtrent de vorm en inhoud van de verantwoordingsdocumenten niet zijn vastgelegd, waardoor ten tijde van onze controle niet duidelijk was op welke wijze verantwoording plaats zou vinden.

Advies

Wij adviseren de gemeente Groningen om afspraken over vorm en inhoud van de verantwoording te evalueren met de DAL-gemeenten en afspraken te maken voor de toekomstige (tussentijdse) verantwoordingen.

5.6 Nog steeds omvangrijke resultaten op de afvalstoffenheffing

Nog steeds omvangrijke resultaten op afvalstoffenheffing

De afgelopen jaren was steeds sprake van positieve resultaten op de afvalstoffenheffing. Deze resultaten werden middels een bestemmingsvoorstel toegevoegd aan de reserve afvalstoffenheffing. Wij hebben hier afgelopen jaren meermalen over gerapporteerd. Ook in 2012 is sprake van een positief resultaat op de afvalstoffenheffing van € 1 miljoen, welke toegevoegd wordt aan de reserve.

Het saldo van deze reserve bedraagt ultimo 2012 € 6.932.000. Het maximum van deze reserve is gesteld op € 2,1 miljoen (2% van de omzet). Evenals voorgaande jaren wordt het maximum van de reserve ruim overschreden. In 2012 is door de raad besloten om de reserve geleidelijk af te bouwen. Daarbij worden de tarieven structureel voor afvalstoffenheffing verlaagd met € 6. Op basis van deze maatregelen zal de reserve eind 2018 uitkomen op € 1,5 miljoen.

Wij zijn nog steeds van mening (gezien wederom een positief resultaat van € 1 miljoen) dat het van belang is om de voorspelbaarheid van de baten en lasten voor afval-stoffenheffing (bij de begroting) te verbeteren, zeker ook omdat het hier een tarief betreft waarvoor maximale kostendekkendheid geldt. De voorspelbaarheid kan onder andere worden geanalyseerd door ncalculaties op te stellen. Hoewel het tarief op begrotingsbasis kostendekkend is, suggereren de positieve resultaten en de omvangrijke reserve dat wellicht sprake is van meer dan maximale kosten-dekkendheid van het tarief. Naar onze inschatting is dit een risico.

Advies

Voorziening volkshuisvesting moet in mindering worden gebracht op de financiële vaste activa.

Wij adviseren het college, evenals in voorgaande jaren, om de resultaten op afvalstoffheffing nader te analyseren en maatregelen te treffen om in de toekomst grote resultaatseffecten te voorkomen. Omdat wij dit advies een aantal jaren hebben gegeven, zullen wij dit volgend jaar niet opnieuw herhalen.

5.7 Herrubriceren voorziening volkshuisvesting

De gemeente Groningen heeft diverse leningen verstrekt, waaronder leningen in het kader van de volkshuisvesting (€ 52 miljoen). Omdat de gemeente van mening is dat voor een deel van deze leningen het risico bestaat dat deze oninbaar zijn, is een voorziening getroffen van € 1,2 miljoen. Omdat administratief gezien de leningen zijn verstrekt door de dienst Treasury en de voorziening hiervoor wordt getroffen bij de dienst ROEZ, is de voorziening niet gesaldeerd met de leningen waar deze betrekking op heeft. Dit zou volgens de verslaggevingsregels wel moeten.

Omdat het hier een rubriceringkwesitie betreft, zonder materiële invloed op de balans en het beeld van de jaarrekening, hebben wij deze rubricering niet gewogen als een fout.

Advies

Wij adviseren het college om voor de jaarrekening 2013 de presentatie van deze voorziening te wijzigen, zodat voldaan kan worden aan de verslaggevingsregels.

5.8 Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control

Btw
Gemeente Groningen doet jaarlijks onderzoek naar juistheid btw-percentages en mengpercentages

In 2011 heeft definitieve afrekening plaatsgevonden met de Belastingdienst over de jaren 2006 tot en met 2010 inzake de btw-naheffingsaanslag. Dit heeft toen geleid tot een extra vordering van de gemeente op de Belastingdienst van € 1 miljoen.

In navolging van dit onderzoek heeft de gemeente Groningen in 2012 zelf onderzoek gedaan naar de juistheid van de btw-declaraties (zowel via het btw-compensatiefonds als via de reguliere btw-aangifte voor ondernemers) over het jaar 2011. Hiertoe is een onderzoeksopzet gekozen die aansluit met de methodiek van de Belastingdienst, waarbij een steekproef is getrokken van 311 facturen, verdeeld over de diensten. Op dit moment is dit onderzoek nog niet afgerond.

Tevens wordt jaarlijks nacalculatie gedaan voor de gehanteerde mengpercentages. Hiertoe worden zowel voor het jaar 2011 als 2012 suppleties ingediend, die in beide gevallen leiden tot een extra vordering op de Belastingdienst. Naar wij hebben begrepen is deze werkwijze afgestemd met de Belastingdienst, evenals de modellen die worden gebruikt ten behoeve van de bepaling van de hoogte van de suppleties. Deze vorderingen zijn reeds verwerkt in de jaarrekening 2012.

Vpb
In onze managementletter hebben wij u reeds geattendeerd op de (mogelijke) invoering van vennootschapsbelastingplicht voor lokale overheden. Dit is tevens aan de orde geweest in een expert meeting voor de raad op 20 maart jongstleden. Onlangs heeft een parlementair overleg plaatsgevonden over dit onderwerp.

Opvallend is onder meer dat vrij brede politieke consensus lijkt te bestaan over de noodzaak om de huidige situatie - waarin overheidsbedrijven doorgaans per saldo niet zijn belast - op korte termijn te veranderen. Een belangrijke vraag lijkt nu nog te zijn hoe breed de categorie overheidsbedrijven zal zijn die met vpb-heffing geconfronteerd zullen worden. Een uitzondering lijkt te zullen worden gemaakt voor puur publieke taken, al is nog onduidelijk wat hieronder precies wordt verstaan.

Loonheffing

Met de invoering van de werkkostenregeling (uitgesteld naar 2015) komen ook hier een aantal belangrijke fiscale veranderingen op de gemeente Groningen af. Daarnaast hebben wij de afgelopen twee jaren een aantal bevindingen geconstateerd ten aanzien van het personeelsproces, die mogelijk ook fiscale gevolgen hebben.

Advies

Wij adviseren u om, in het kader van bovengenoemde fiscale ontwikkelingen, vorm te geven aan fiscale control binnen de gemeente, zodat daarmee de aandachtspunten van afgelopen jaren een structurele plek krijgen. Wij hebben inmiddels vernomen dat bij de oprichting van het SSC tevens aandacht wordt besteed aan een afdeling met fiscale specialisten. Dan kunnen wellicht ook de eerste stappen worden gezet richting het opzetten van een Tax Control Framework, waardoor met de Belastingdienst afspraken kunnen worden gemaakt rondom Horizontaal Toezicht.

5.9 Overgang onderhoud scholen naar schoolbesturen

Het Ministerie van OCW werkt op dit moment aan een wetsvoorstel voor de overheveling van het buitenonderhoud in het primair onderwijs van de gemeente naar de schoolbesturen. De verwachting is dat schoolbesturen met ingang van 1 januari 2015 volledig zelf verantwoordelijk worden voor het onderhoud. In de bekostiging zullen zij daarvoor compensatie krijgen. Voor de schoolbesturen brengt dit kansen, maar ook zeker risico's met zich mee.

Advies

Wij adviseren het college in het kader van dit wetsvoorstel:

- op korte termijn een nulmeting te laten uitvoeren van de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen;
- met de scholen in overleg te treden over de overdracht van de middelen inzake buitenonderhoud PO-scholen die de gemeente nog niet heeft besteed.

Vanaf 2015 wordt onderhoud buitenkant scholen overgedragen aan schoolbesturen.

5.10 In control statement

In 2011 heeft het college voor het eerst een in control verklaring afgegeven bij de jaarrekening. Het college is voornemens om ook bij de jaarrekening 2012 weer een in control statement af te geven. Een "In Control Statement" impliceert een verklaring, dat de hoogste leiding van de organisatie (in dit geval het college) "in control" is.

In een in control statement moet worden verwezen naar een set van normen waaraan de mate van beheersing getoetst is. Tevens zijn in het statement de aangetroffen tekortkomingen ten aanzien van de beheersing en de in de processen opgenomen internal controls, de oorzaken ervan en de voorgenomen maatregelen om de knelpunten op te lossen, opgenomen.

Het college heeft gekozen voor een groeimodel, waarbij in 2011 nog over een beperkt aantal onderwerpen wordt gerapporteerd. Deze onderwerpen hebben betrekking op:

- het financieel in control zijn, wat wordt gemeten aan de afwijking van het rekeningresultaat ten opzichte van de actuele begroting;
- de mate waarop invulling wordt gegeven aan risicomanagement en de hoogte van het weerstandsvermogen;
- de AO/IC en de uitkomsten van de interne en externe controle bij de jaarrekening.

Dit groeimodel is in 2012 uitgebreid met het volgende onderwerp:

- Treasury: het renterisicobeleid en risicobeheer en de minimalisering van financieringskosten.

Hiermee is een eerste stap gezet om te komen tot een in-controlverklaring.

5.11 Formele onrechtmatigheden

Bij de intern uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoeken zijn een aantal formele onrechtmatigheden geconstateerd. Een formele rechtmatigheidsfout doet zich voor op het moment dat bij bepaalde activiteiten wordt afgeweken van de geldende interne en externe wet- en regelgeving. Deze afwijkingen hebben echter geen financiële consequenties voor de jaarrekening en ook geen gevolgen voor ons oordeel in relatie tot de financiële rechtmatigheid. Deze formele fouten vermijden wij wel in ons verslag van bevindingen.

Bij diverse diensten hebben wij formele rechtmatigheidsfouten geconstateerd. Deze bevindingen hebben onder meer betrekking op de naleving van het mandaatstatuut, formele aspecten met betrekking tot subsidievaststelling, juridische vormfouten in beschikkingen et cetera. Deze bevindingen hebben wij in detail in de dienstrapportages weergegeven.

Een samenvatting geven wij hieronder weer:

- Conform de subsidieverordening (ASV) dient bij een subsidieafrekening een goedkeurende controleverklaring te worden overlegd door de subsidieontvanger. In een aantal gevallen is geen goedkeurende verklaring overlegd. Wij hebben dit ingeschat als een formele rechtmatigheidsfout, die niet meeweegt in het oordeel.
- De gemeente heeft voor een bedrag van € 421.000 aan zogenaamde 2b-diensten ingekocht, die vallen onder de Europese aanbestedingsregels. Dit betekent onder meer dat de gunning van de dienst binnen 48 uur bij de Europese instanties gemeld moet worden. De gemeente heeft verzuimd de gunning van deze opdracht te melden.
- Conform het ARG (Arbeidsvoorwaarden Regeling gemeente Groningen) moet bij indiensttredingen een Verklaring Omtrent Gedrag worden overlegd. Dit heeft niet in alle gevallen plaatsgevonden.
- Uitdiensttredingen worden volgens het ARVG afgehandeld middels een vastgesteld format. Deze is niet in alle gevallen gehanteerd.
- Wij hebben geconstateerd dat een vaststellingsovereenkomst is geautoriseerd door een onbevoegde persoon.
- Wij hebben tevens geconstateerd dat 32% van de aangevraagde subsidies niet binnen termijn worden afgehandeld.
- In subsidiebeschikkingen wordt niet altijd verwezen naar de juiste regelgeving.
- In juli 2012 is de korte mismatchlimiet drie weken lang overschreden, dit is gemeld bij het college en de commissie Financiën en Veiligheid.
- Ten slotte zijn in een aantal gevallen facturen, inkooporders en arbeidscontracten niet geautoriseerd in overeenstemming met het mandaatbesluit.

Formele onrechtmatigheden inzake subsidieproces.

Formele onrechtmatigheid inzake mismatchlimiet, gemeld bij college en commissie F&V.

5.12 Overige opmerkingen inzake rechtmatigheid

Inhoudsopgave: Geen bevindingen rondom misbruik en oneigenlijk gebruik.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De gemeente Groningen heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheersingshandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoatwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de organisatie betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Begrotingsrechtmatigheid

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. In hoofdstuk 6 van deze rapportage lichten wij de controleaanpak en de verantwoordelijkheden van college, raad en accountant nader toe.

De overschrijvingen ten opzichte van de begrote lasten zijn door het college in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijvingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2012. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Begrotingsoverschrijvingen zijn goed.

6 Hoe hebben wij onze controle ingericht?

6.1 Wat is de reikwijdte van onze controle

Reikwijdte is conform ons dienstverleningsplan.

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het door de raad vastgestelde dienstverleningsplan. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Voor een toelichting op onze aanpak verwijzen wij naar het dienstverleningsplan 2012.

6.2 Controle uitgevoerd met de door u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het BADO stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Goedkeuringstolerantie
€ 9 miljoen voor fouten en
€ 27 miljoen voor onzekerheden.

In de raadsvergadering van 19 december 2012 heeft de gemeenteraad middels het vaststellen van het dienstverleningsplan de goedkeuringstoleranties vastgelegd. U heeft ons voor het boekjaar 2012 opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% - < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% - < 10%	≥ 10%	-

<p>Dienstverleningsplan 2012 vormt uitgangspunt voor de rapporteringstolerantie.</p> <p>Geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd.</p> <p>Verantwoordelijkheden van college/raad en accountant ten behoeve van begrotingsafwijkingen.</p>	<p>Op grond van de werkelijke lasten na mutaties in de reserves in de jaarrekening 2012 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 9 miljoen (1%) en voor onzekerheden € 27 miljoen (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.</p> <p>Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium, de uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.</p> <p>Bij de vaststelling van het dienstverleningsplan 2012 heeft u de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 500.000. Dit betekent dat wij individuele bevindingen boven dit bedrag in ieder geval aan u rapporteren. Daarnaast kunnen we, indien wij dit noodzakelijk achten, ook bevindingen rapporteren beneden dit bedrag indien de aard van de bevinding hiertoe aanleiding heeft gegeven.</p> <p>6.3 Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd</p> <p>De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. De jarenlange discussie over het beroep en het functioneren van de accountant, hebben uiteindelijk geresulteerd in een aanpassing van de accountantswetgeving, welke van toepassing is voor organisaties van openbaar belang (OOB's) met als doel de onafhankelijkheid van de accountant beter te waarborgen richting het maatschappelijk verkeer. Ondanks het feit dat de gemeente Groningen zich volgens de wet niet kwalificeert als een organisatie van openbaar belang vinden wij het als uw accountant belangrijk om eventuele bedreigingen ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.</p> <p>In ons dienstverleningsplan hebben wij alle maatregelen en afspraken weergegeven die onze onafhankelijkheid in het kader van onze jaarrekeningcontrole waarborgen; zoals de teambezetting, het verstrekken van gegevens ten aanzien van het honorarium, de pre-approvalprocedure, et cetera). Wij hebben gedurende het jaar alle afspraken nageleefd en geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd.</p> <p>6.4 Hoe controleren wij het begrotings- en kredietbeheer</p> <p>Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotings- en kredietoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.</p>
---	---

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid. Daarnaast toetst de gemeente Groningen intern overschrijdingen van het toegestane krediet en reviewen wij deze werkzaamheden. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Het is de verantwoordelijkheid van de raad om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan de raad;
- vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moeten worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

In de raad van 26 april jongstleden zijn alsnog een aantal kredietoverschrijdingen (totaal € 1,3 miljoen) gemeld en alsnog goedgekeurd door de raad, waardoor deze niet meer als overschrijding worden gekwalificeerd.

6.5 Verplichtingen inzake Single information en single audit (SISA)

Uw gemeente is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven model.

Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information single audit 2012, waarin onder andere opgenomen de nota verwachtingen accountantscontrole 2012).

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 10.000 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 100.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 100.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

In bijlage 1 van dit verslag rapporteren wij hierover.

Toetsingspunten SiSa getoetst aan wettelijke kaders.

Bijlage 1 SiSa-bijlage

Nummer specifieke uitkering conform Sisa-bijlage 2012	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C1	Verzameluitkering BZK	-	-	Bij de gemeente Groningen is het onbekend dat voor deze regeling gelden zijn ontvangen en of de regeling wel van toepassing is op de gemeente Groningen. Hierover heeft de gemeente vragen uitgezet bij Postbus IBI. Op de datum van onze controleverklaring heeft de gemeente hier nog geen uitsluitsel over verkregen. Derhalve heeft de gemeente gekozen voor een '0' verantwoording. Wij kunnen instemmen met deze werkwijze. Daarom nemen wij geen fout of onzekerheid op ten aanzien van deze regeling.
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-	-	
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	-	-	
E3	Subsidierегeling sanering verkeerslawaa (inclusief bestrijding spoorweglawaa)	-	-	
E10	Tijdelijke subsidierегeling innovatieprogramma Mooi Nederland	-	-	In de kolom "Besteding (jaar Tj)" is ten laste van beschikingsnummer IPM1012012 een bedrag van € 1.970.000 verantwoord. Deze kosten hebben betrekking op de verwerving van percelen in de jaren 2002 t/m 2004. Deze kosten zijn voor aanvang van de projectperiode gemaakt. Verwervingskosten zijn echter wel subsidiabel in het kader van deze regeling. Het Agentschap NL heeft schriftelijk toestemming verleend om deze kosten alsnog in 2012 in de kolom "Besteding (jaar Tj)" te verantwoorden. Wij kunnen daarom instemmen met deze werkwijze en hebben hiervoor geen fout of onzekerheid opgenomen.

E27B	Brede doeltikering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden	-	-	-	
E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water	-	-	-	
F3	Verzameluitkering EL&I	-	-	-	
G1C_1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012	-	-	-	
G1C_2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Totaal 2011 (Gemeenten inclusief deel gemeenschappelijke regelingen)	-	-	-	
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB	-	-	-	
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	-	-	-	
G5	Wet Participatiebudget (WPB)	-	-	-	
G7	Verzameluitkering SZW	-	-	-	

Gemeente Groningen

- Inhoudsopgave
- Beeld gemeente
- Uitkomsten controle
- Vermogen en resultaat
- Gronden en Meerstad
- Overige bevindingen
- Controle-aanpak
- Bijlagen
- BACK

H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	-	-			
H4	Verzameluitkering VWS	-	-			
H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hemieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011	-	-			

Bijlage - Accountantsverslag 2012

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	------

Bijlage 2 Actuele ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen binnen de sector.

I Inleiding

In deze paragraaf schetsen wij een aantal actuele ontwikkelingen in uw sector, waarmee wij eveneens invulling willen geven aan onze natuurlijke adviesfunctie. Dit doen wij vanuit onze rol als accountant, waarbij wij tevens ontwikkelingen weergeven zoals die worden gesignaleerd door de diverse specialistengroepen binnen Ernst & Young (Advisory, Tax, IT).

Wij hebben in het kader van onze controle deze actuele ontwikkelingen niet specifiek beoordeeld of toegepast voor uw organisatie, maar zijn vanzelfsprekend graag bereid met u van gedachten te wisselen over de mogelijke specifieke risico's en gevolgen voor uw gemeente.

II IT-ontwikkelingen

Beveiliging Digid

Naar aanleiding van beveiligingsincidenten rondom DigiNotar en DigiD is in 2012 het beveiligingsassessment rondom Digid aangekondigd. Inmiddels is enige tijd verstreken en zijn diverse gemeenten en leveranciers van gemeentelijke websites gestart met het inventariseren van de impact van de norm van Logius. Ernst & Young maakte onderdeel uit van de pilot die door VNG en KING is georganiseerd om de impact van de norm te bepalen en is sindsdien actief betrokken bij diverse gemeenten en gemeentelijke leveranciers. We zien echter dat inspanningen momenteel nog achterblijven wat het risico met zich meebrengt dat gemeenten niet tijdig een assessment hebben laten uitvoeren.

Wij adviseren u op korte termijn de werkelijke situatie te bepalen om vast te stellen waar u momenteel staat. Op die manier heeft u nog ruim de tijd eventuele verbeteringen door te voeren, voordat u zich laat toetsen tegen de norm. Hierbij adviseren wij u op korte termijn afspraken te maken met uw auditor.

Gemeenten blijven achter bij de invoering IBAN.

Aandachtspunten voor Bring your own device.

Invoering werkkostenregeling.

IBAN

Momenteel vindt de migratie plaats naar IBAN en betaalmiddelen die zijn gebaseerd op Europese standaarden in Nederland. Uiterlijk 1 februari 2014 moeten deze standaarden ingevoerd zijn. Het Nationaal Forum voor de SEPA-migratie constateert dat publieke instellingen, in tegenstelling tot elders in Europa waar publieke instellingen een voorbeeldfunctie vervullen, niet vroeg overgaan. Met name gemeenten zullen een extra inspanning moeten verrichten voor de overgang op IBAN, die momenteel nog erg achterblijft. Uit de migratiemonitor blijkt dat een substantieel deel van de gemeenten zijn planning nog moet bepalen. Wij willen u graag wijzen op de naderende deadline en het belang om de planning ten aanzien van de IBAN-implementatie te bepalen.

Bring your own device

Vele gemeenten denken momenteel na over invoering van Bring your own device. Bring your own device is het concept waarbij medewerkers gebruikmaken van (computer)apparatuur die niet het eigendom is van de gemeente. Hierbij valt te denken aan de inzet van eigen smartphones of tablets. Indien de gemeente ervoor kiest bijvoorbeeld e-mail en agenda via deze persoonlijke apparatuur te ontsluiten, heeft dit impact op de beveiliging van de ontsloten informatie. Daarnaast spelen fiscale aspecten een rol indien u uw medewerkers een budget geeft voor de aanschaf van de apparatuur. Indien u met de Bring your own device ontwikkeling bezig bent, wisselen wij graag een keer met u van gedachten om te voorkomen dat u onnodig risico loopt.

III Fiscale ontwikkelingen

Loonbelasting

Op het gebied van de loonheffingen zijn er diverse aandachtspunten voor uw gemeente. Allereerst betreft dit de invoering van de werkkostenregeling (WKR), welke uiterlijk per 1 januari 2015 wordt ingevoerd. Daar hoort meteen een aanvullende opmerking bij. Een op dit moment lopende discussie in politiek Den Haag kan ertoe leiden dat de overgangperiode voor invoering van de WKR wordt verlengd met één of twee jaar. Dit neemt niet weg dat, dat wanneer de WKR nog niet ingevoerd is, het wenselijk is te inventariseren welke gevolgen er zouden kunnen zijn. Afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatie kan vanuit beleidsmatig oogpunt een betere beslissing genomen worden over het invoermoment en de mogelijk noodzakelijke aanpassingen in arbeidsvoorwaarden en/of administratie.

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	------

Vervroegd afscheid van werknemer mogelijk toepassing van strafheffing.

Afstoten/samenvoegen van personeel financiële consequenties arbeidsvoorwaarden vergelijken.

Verschertpe fiscale aandacht voor (bestel)auto's.

Afschaffing btw-compensatiefonds gaat niet door.

Indien vervroegd afscheid wordt genomen van een of meerdere werknemers, dan is het wenselijk vóór het maken van afspraken daaromtrent, de gevolgen van de mogelijk van toepassing zijnde strafheffing (52% extra loonheffing) in kaart te brengen. Ook non-activiteitsregelingen kunnen kwalificeren voor deze strafheffing. Hiermee worden kostbare verrassingen achteraf voorkomen.

In de public sector zien we met regelmaat dat besloten wordt personeel af te stoten respectievelijk samen wordt gevoegd met andere partijen. Dan kan een vergelijk met andere arbeidsvoorwaarden wenselijk zijn om te bezien welke financiële consequenties verbonden zijn met een dergelijke operatie. Ook is een dergelijk vergelijk wenselijk om de betreffende werknemers een tenminste gelijkwaardig arbeidsvoorwaardenpakket te kunnen bieden. In voorkomende gevallen zijn wij graag betrokken bij de uitwerking van dergelijke projecten.

Vanuit de flexibele arbeidsgedachte wordt met regelmaat personeel ingehuurd. Afhankelijk van de situatie (uitzenden, detacheren en/of ZZP'er) brengt dit eventuele heffingsrisico's en/of aansprakelijkheidsrisico's met zich mee. Het is in alle gevallen goed om vooraf de mogelijke heffingsgevolgen in beeld te hebben en maatregelen te treffen om de aansprakelijkheid te beperken/voorkomen.

De fiscale aandacht voor (bestel)auto's is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De bewijslast om heffingsgevolgen van het eventuele privégebruik te voorkomen luistert nauw. Dit impliceert dat bij het gebruik van (bestel)auto's het wenselijk is dat er procedures zijn die eventuele heffingsverplichtingen voorkomen. Het kan daarbij overigens ook gaan om auto's waarvan primair gedacht wordt dat er geen heffingsverplichtingen spelen.

Btw-compensatiefonds

Recentelijk heeft het Rijk met de medeoverheden het financieel akkoord gesloten. Onderdeel van het financieel akkoord is dat het Rijk zal afzien van de afschaffing van het btw-compensatiefonds. Met het handhaven van het btw-compensatiefonds wordt tegemoetgekomen aan de wens van gemeenten en provincies die grote bezwaren hadden tegen de afschaffing van het btw-compensatiefonds. Deze bezwaren zijn met name ingegeven doordat de overgang naar een regime zonder compensatie allerlei complicaties met zich brengt.

Inhoudsopgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK ↩
---------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	---------------

De aangekondigde bezuiniging van jaarlijks € 550 miljoen die gekoppeld was aan de afschaffing van het btw-compensatiefonds zal evenwel gewoon doorgang vinden. Daarnaast worden gemeenten en provincies door de introductie van een gemaximeerd bedrag aan te compenseren btw in hun mogelijkheden tot compensatie beperkt. Wanneer het plafond in enig jaar wordt overschreden, vindt er een aanzuivering plaats ten laste van het Gemeente- respectievelijk het Provinciefonds. Wanneer gemeenten en provincies minder compenseren dan het vastgestelde plafond wordt de besparing toegevoegd aan het Gemeente- respectievelijk het Provinciefonds. De verdeling van de korting, alsmede de toevoeging aan het Gemeente- dan wel het Provinciefonds vindt plaats overeenkomstig de omvang waarmee de individuele gemeenten en provincies btw hebben gecompenseerd.

Door de beperking van de compensatie en de structurele bezuinigingsdoelstellingen die daarnaast gelden, hebben gemeenten en provincies er in de toekomst belang bij om btw-heffing op hun inkoop te verminderen/voorkomen. Wij zien goede mogelijkheden om ter zake van de bepaalde activiteiten de btw-druk voor uw gemeente aanzienlijk te beperken:

- Samenwerkingsverbanden van compensatierechtigde lichamen die momenteel btw aan de deelnemende gemeenten berekenen, kunnen door gebruik te maken van een btw-vrijstelling btw-druk op hun diensten beperken.
- Gemeenten kunnen met nauw geleerde entiteiten (stichtingen of BV's) onder omstandigheden een fiscale eenheid vormen, zodat wordt voorkomen dat op de prestaties van deze geleerde entiteit voor de gemeente of provincie btw in rekening wordt gebracht.
- in de sfeer van de samenwerking met projectontwikkelaars en woningcorporaties bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen afspraken over het openbaar gebied anders vorm te geven.
- Ten aanzien van de exploitatie van zaal- en vergaderruimten in multifunctionele accommodaties hebben gemeenten op basis van recente jurisprudentie ruimere mogelijkheden om een belaste exploitatie en daarmee aftrek van btw op kosten en investeringen te effectueren.

Vennootschapsbelasting

Uw gemeente is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting. In mei 2012 heeft de Staatssecretaris van Financiën in zijn "Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven" echter aangekondigd:

- (i) alle indirecte overheidsbedrijven integraal te willen belasten voor de vennootschapsbelasting;
- (ii) overheden te willen verplichten hun concurrerende activiteiten in te brengen in een (belaste) BV of NV.

Mogelijkheden btw-druk te verminderen/voorkomen.

Uitbreiding vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven.

Inhouds-opgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
----------------	----------------	---------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	-----------------	----------	---

Tevens heeft de staatssecretaris aangekondigd een consultatieronde te zullen houden in het kader van de vormgeving van de regeling. In deze consultatieronden zal met onder meer de overige ministeries, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen worden overlegd. Deze consultatieronde is in januari 2013 van start gegaan. Aangenomen wordt dat de beoogde ingangsdatum van de nieuwe regeling 1 januari 2014 is.

Voor uw gemeente zou de voorgenomen regeling kunnen betekenen dat zij specifieke activiteiten zou moeten afzonderen in een afzonderlijke (belaste) rechtspersoon. Ook haar huidige deelnemingen en geleerde stichtingen en verenigingen zouden volledig aan de vennootschapsbelasting worden onderworpen. Zij het dat dit ten aanzien van de geleerde stichtingen en verenigingen slechts het geval is voor zover daarin een onderneming wordt gedreven.

Wij raden u aan om in de komende periode de te verwachten impact van de voorgenomen wijzigingen in beeld te krijgen. Dit stelt u in staat, waar mogelijk, tijdig op de beoogde wijzigingen te anticiperen ten. Ook adviseren wij u een strategie te bepalen voor de behartiging van uw belangen tijdens de geplande consultatie-ronde van de staatssecretaris. Zo kan het bijvoorbeeld raadzaam blijken de juridische structuur of de wijze van financiering van uw gemeente en haar deelnemingen aan te passen. Ook zal nadrukkelijk aandacht moeten worden geschonken aan de zakelijkheid van opbrengsten- en kostentoekening tussen de verschillende activiteiten onderling.

IV **Regelgeving bezoldiging toptunctionarissen wordt vervangen**

Vanaf 1 januari 2013 geldt de Wet Normering Topinkomens (WNT) en vervangt de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens. Deze nieuwe wet normeert en maximeert de bezoldiging van toptunctionarissen van instellingen in de publieke en semipublieke sector. De WNT maximeert de bezoldiging van toptunctionarissen tot de "Balkenendnorm" (zijnde 130% van het bruto-salaris van een minister).

Bezoldiging toptunctionarissen gemaximeerd.

Collegiebrief - Reactie college op rapport van bevindingen gemeenterekening ...

Bestuursdienst

Onderwerp Reactie college op rapport van bevindingen gemeenterekening 2012 van Ernst & Young

Steller N.R. Werkman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 80 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD13.3686440

Datum 16 MEI 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

De accountant heeft de controle uitgevoerd op de jaarrekening 2012. Over de uitkomsten van deze controle wordt u nader geïnformeerd in het rapport '*Gemeente Groningen Accountantsverslag 2012*' zoals dat door Ernst & Young is opgesteld. Door middel van deze brief reageren wij inhoudelijk op een aantal adviezen en bevindingen van de accountant.

Ook dit jaar verstrekt de accountant weer een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Vanzelfsprekend zijn wij tevreden met de goedkeurende verklaring van de accountant. Hieruit kunnen we ook de conclusie trekken dat het rechtmatigheidsbeheer voldoende in de organisatie is verankerd.

In de controleverklaring bij de jaarrekening 2012 maakt de accountant gebruik van de mogelijkheid aandacht te vragen voor enkele specifieke onderdelen van de jaarrekening, namelijk over de waardering van de voorraden en de geldlening aan GEMM C.V. (Meerstad).

Algemeen

Het algemene beeld dat de accountant schetst is dat onze financiële positie en het weerstandsvermogen zwaar onder druk staan. Wij onderkennen dit beeld en bereiden momenteel het debat hierover met uw raad voor. In de Voorjaarsbrief informeren wij u over het financiële perspectief voor de komende jaren en de maatregelen die wij zullen nemen om een sluitende (meerjaren)begroting te presenteren.

Ten aanzien van de voorspelbaarheid van het resultaat kunnen we stellen dat, zonder de verliesvoorziening op Meerstad en de voorziening pensioenverplichting (oud)-bestuurders, het rekeningresultaat circa 2,1 miljoen euro nadelig zou zijn geweest. Ten opzichte van de derde Voortgangsrapportage is deze afwijking beperkt. Onze

inschatting is dat de maatregelen die we in 2012 hebben getroffen een positief effect hebben gehad op de voorspelbaarheid. In de 'in control verklaring' bij de rekening 2012 komen we hierop terug.

Hieronder gaan wij kort in op de top 3 van de bestuurlijke aandachtspunten van de accountant, de belangrijkste uitkomsten van de controle en adviezen die de accountant hierover doet.

Financiële positie en weerstandsvermogen

Door verschillende oorzaken staat de financiële positie van onze gemeente onder druk. Daarbij gaat het onder andere om de aanhoudende stagnatie in grondverkoop als gevolg van de recessie, omvangrijke (rijks)bezuinigingen waarvan de totale omvang nog onduidelijk is, een aantal grote projecten en decentralisaties in het sociale domein van het rijk. Ons weerstandsvermogen is door noodzakelijke afboekingen op gronden in de afgelopen jaren afgenomen. Met een ratio beschikbaar versus benodigd weerstandsvermogen van 0,6 moet deze op basis van onze eigen regels als onvoldoende worden gekwantificeerd. Wij maken hierbij wel de kanttekening dat ten opzichte van de jaarrekening 2011 een verbetering is opgetreden als gevolg van de middelen die bij de begroting 2013 zijn geoormerkt voor aanvulling van het weerstandsvermogen. Bij de begroting 2014 doen wij voorstellen voor het versterken van het weerstandsvermogen. Deze versterking van het weerstandsvermogen is gezien ons risicoprofiel noodzakelijk.

Naast de risico's is ook onze gemeente onderhevig aan invloeden van buitenaf: de exogene factoren. De invloed van deze factoren hebben wij, gelijk aan vorig jaar, uitgewerkt in een stresstest. Daarbij zijn we uitgegaan van twee scenario's, namelijk een slecht weer-scenario en een midden-scenario. Tegenover deze 'stress' staat de flexibiliteit in de gemeentebegroting en de manoeuvreerruimte in de komende begrotingsperiode (2013-2017). Deze uitwerking maakt eveneens deel uit van de stresstest. De stresstest is daarmee een model waarmee wij toekomstgericht de financiële stabiliteit en flexibiliteit hebben geanalyseerd. De uitwerking van de stresstest wordt opgenomen in de Voorjaarsbrief.

Woningbouwlocaties en bedrijventerreinen

De afgelopen drie jaar hebben wij vanwege de recessie en de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt fors moeten afboeken op de gronden voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. De accountant stemt in met onze waardering van de gronden. Tegelijkertijd geeft de accountant aan dat, zolang de recessie aanhoudt, we de waardering van de gronden kritisch moeten blijven volgen. De kans blijft aanwezig dat de waardering van gronden zich negatief ontwikkelt, waardoor gronden mogelijk verder afgewaardeerd moeten worden. Ook wij zijn van mening dat de waardering van gronden kritisch gevolgd moet worden. Uit onze risico-inschatting bij de grondexploitaties blijkt ook dat het risico bij woningbouwlocaties en bedrijventerreinen, ondanks de afwaarderingen van de afgelopen jaren, hoog blijft. De belangrijkste grondexploitaties voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen worden in 2013 opnieuw herzien. Gelet op de mogelijke financiële consequenties die kunnen voorkomen uit de herzieningen willen we het proces rondom de herziening in 2013 breder aanvliegen dan voorheen. We hebben dit ook gemeld in onze brief over het vervolgproces bij Meerstad (RO13.3622577). In september/oktober

organiseren we een bijeenkomst met uw raad over de kaders voor de herziening van de grondexploitatie. Daarin geven we een actueel overzicht van de ontwikkelingen in 2013 en waar mogelijk nieuwe prognoses voor de vraag naar woningen en bedrijventerreinen. Ook gaan we in op andere parameters, zoals grondprijzen en de ontwikkeling van rente en inflatie. Op basis van deze gegevens worden de grondexploitatie in het najaar geactualiseerd. Hierbij maken we een beoordeling of de huidige waardering juist is of dat verdere afwaardering noodzakelijk is. Waar nodig laten we onze inzichten toetsen door externe deskundigen en betrekken we de accountant bij dit proces.

Ontwikkelingen bedrijfsvoering

In de managementletter 2012 gaf de accountant aan dat op onderdelen het risico bestaat van een tijdelijke terugval in de bedrijfsvoering. Naast externe ontwikkelingen die op ons afkomen, kan ook de organisatieontwikkeling hierop van invloed zijn. De accountant herhaalt dit signaal in het accountantsverslag. We verkeren op dit moment in een overgangperiode waarbij de PIJOFACH-taken in een Shared Service Center (SSC) worden geconcentreerd. De processen gaan we binnen het SSC uniformeren. Daarbij zullen we zeker stilstaan bij de terugvalrisico's en de bijbehorende scenario's ter beheersing hiervan.

Overige onderwerpen

Naast de hiervoor beschreven top drie zoals die door de accountant is opgesteld, gaan we hierna nog in op de enkele aspecten van het accountantsverslag.

Voorziening wachtgelden en pensioenen wethouders

De pensioenverplichtingen naar (oud-)wethouders worden ten laste gebracht van het exploitatiebudget. Jaarlijks wordt het restant van dit budget in een voorziening gestort, waaruit toekomstige pensioenverplichtingen kunnen worden betaald. Voor de wachtgelden voor oud-bestuurders geldt dit niet. Bewust hebben wij er voor gekozen voor wachtgelden een voorziening te treffen gelijk aan het bedrag dat in 2013 tot uitbetaling kan komen. Dit omdat er onzekerheden zijn over de duur van de uitkering en de eventuele inkomsten van oud-bestuurders.

Getrouwheid en rechtmatigheid

De geconstateerde fouten en onzekerheden in getrouwheid en rechtmatigheid liggen nagenoeg op het zelfde niveau als vorig jaar en bevinden zich ook ruim binnen de vastgestelde controletoleranties. Een aandachtspunt van de accountant is het niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels danwel het inkoopbeleid. Omdat ook het interne inkoopbeleid onderhevig is aan het normenkader wegen de afwijkingen mee in het oordeel van de accountant. Wij bezien of het wenselijk is onze interne regels op dit punt te herzien.

Het totale proces van het aanleveren tot het verwerken van personele mutaties en vergoedingen blijft een aandachtspunt, hoewel het resultaat wel is verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Inmiddels zijn aanvullende maatregelen getroffen en zo constateren we ook dat bij de Hulpverleningsdienst sprake is van een duidelijke

verbetering. Wij overwegen om periodiek een steekproef te trekken om de actuele werking van het proces te bekijken.

Meldingen UWV

Op het moment dat iemand een WWB-uitkering aanvraagt in Groningen, stellen we vast of betreffende persoon ingeschreven staat bij het UWV. Inschrijving bij het UWV is verplicht tenzij iemand vrijstelling heeft ontvangen van de arbeidsplicht. Op latere momenten stellen we (hernieuwde) inschrijving niet meer vast. Al meerdere jaren wordt in de rapportages van onze interne controle melding gemaakt van het niet ingeschreven staan van klanten bij het UWV. Tot dusver heeft dit niet tot consequenties geleid. Nu blijkt dat het Rijk en de accountant strenger worden in de toepassing van dit wetsartikel en het ontbreken van de inschrijving bij het UWV niet meer als formele fout beschouwt. De accountant stelt deze tekortkoming vast op een financiële fout bij de gemeenterekening 2012 van 90 duizend euro. Er wordt landelijk gewerkt aan een oplossing waarbij een periodieke bestandsvergelijking met het UWV mogelijk wordt. Om op korte termijn deze tekortkoming te herstellen, hebben we de uitkeringsgerechtigden aangeschreven en gewezen op de inschrijvingsverplichting. We zullen het resultaat hiervan nog voor de zomer laten toetsen door de accountant.

Reserve afvalstoffenheffing

Opnieuw constateert de accountant met ons dat de omvang van de reserve afvalstoffenheffing aanzienlijk meer bedraagt dan vastgesteld in de nota Reserves & Voorzieningen. Het surplus omvat een bedrag van 4,8 miljoen euro. Inmiddels ligt er een besluit van uw raad om deze reserve geleidelijk af te bouwen door de tarieven voor de afvalstoffenheffing te verlagen. In de toekomst zullen heel scherp zijn op de ramingen van de baten en lasten.

Overige adviezen en aanbevelingen

In het accountantsverslag staan meerdere adviezen en aanbevelingen, die hierboven niet verder worden benoemd, maar die we wel onderschrijven. Deze adviezen zullen we overnemen.

Tot slot

Wij denken u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben over onze reactie op de bevindingen en aanbevelingen van de accountant bij de gemeenterekening 2012.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Gemeente Groningen Accountantsverslag 2012

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Read more

BACK

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen
Postbus 997
9700 AZ Groningen

Tel.: +31 (0) 88 - 407 2527
Fax: +31 (0) 88 - 407 2505
www.ey.nl

 ERNST & YOUNG

De gemeenteraad van de gemeente Groningen
T.a.v. de heer mr. A.G.M. Dashorst, griffier
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Groningen, 15 mei 2013

Betref: **accountantsverslag 2012**

IHBN-96ZDFB/RB/mb

Geachte leden van de raad,

Zoals afgesproken in het dienstverleningsplan ontvangt u van ons hierbij het accountantsverslag van de gemeente Groningen. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2012.

Wij willen u als opdrachtgever met dit verslag zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van de kaderstellende en controlerende functie van de raad.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij in concept besproken met de concerncontroller, het GMT en de portefeuillehouder, de heer drs. T. Schroor. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2012.

Ernst & Young Accountants LLP is een Besloten Vennootschap opgericht naar het recht van Frankrijk en is geregistreerd bij Compagnie des Sociétés en vertu de l'article 1043 du Code de Commerce. Ernst & Young Accountants LLP heeft de statutaire zetel te Brussel, België, en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel te Brussel onder nummer 2443394. De onze vertegenwoordigers zijn de heer T. Schroor, voorzitter van de raad van toezicht, en de heer J. van der Meer, voorzitter van de raad van bestuur.

Read more

[BACK](#)

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vragen elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Groningen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij stellen het op prijs om deze rapportage aan u toe te mogen lichten en om eventuele vragen van u te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "R.H. Bouman".

drs. R.H. Bouman RA

Pagina 3

[Read more](#)

Gemeente Groningen		BACK
	Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle
Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen
Controlere-aanpak	Bijlagen	BACK
Inhoudsopgave		
<p>Ons beeld van de gemeente: financiële positie nog steeds zwaar onder druk</p> <p>Weerstandsvermogen onvoldoende en financiële positie zwaar onder druk</p> <p>Omvangrijke voorraden grond</p> <p>Vele externe en interne ontwikkelingen betekenen een (terug)analyse voor de gemeente</p> <p>Onze top 3 met bestuurlijke aandachtspunten voor 2013</p> <p>Onze uitkomsten naar aanleiding van de controle</p> <p>Onze verklaring is goedkeurend</p> <p>Welke fouten en onzekerheden hebben wij geconstateerd?</p> <p>Toelichting op fouten en onzekerheden inzake getrouwheid</p> <p>Toelichting op fouten en onzekerheden inzake rechtmatigheid</p> <p>Onze analyse van het resultaat 2012 en het weerstandsvermogen</p> <p>Opnieuw verlies in 2012: € 27,8 miljoen</p> <p>Weerstandsvermogen onvoldoende</p> <p>Realisatie bezuinigingen loopt iets achter op schema</p> <p>Financiële positie nog steeds zwaar onder druk</p> <p>In 2012 opnieuw afwaardering op grondposities van € 37 miljoen</p> <p>Aanhoudende recessie heeft grote effecten op de vastgoedmarkt</p> <p>Vroegtijdige controle van groot deel van projecten</p> <p>Organisatiekosten staan onder druk</p>	<p>Grondvoorraad bedraagt € 380 miljoen</p> <p>Meerstad (A)</p> <p>Gronden in exploitatie (B)</p> <p>Niet in exploitatie genomen gronden (C)</p> <p>Samengevat: wij kunnen instemmen met de waardering van de gronden</p> <p>Overige bevindingen</p> <p>Organisatieontwikkelingen en eventuele reorganisatievoorziening</p> <p>Onderlinge vorderingen en schulden niet via interne rekening-courant</p> <p>Implementaire SIMS</p> <p>Kunstvoorraad CBK</p> <p>Samenwerking DAL-gemeenten is een feit</p> <p>Nog steeds omvangrijke resultaten op de afvalstoffenheffing</p> <p>Herrubriceren voorziening volkshuisvesting</p> <p>Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control</p> <p>Overgang onderhoud scholen naar schoolbesturen</p> <p>In control statement</p> <p>Formele onrechtmatigheden</p> <p>Overige opmerkingen inzake rechtmatigheid</p> <p>Hoe hebben wij onze controle ingericht?</p> <p>Wat is de reikwijdte van onze controle</p> <p>Controle uitgevoerd met de dor u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties</p> <p>Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd</p> <p>Hoe controleren wij het begrotings- en kredietbeheer</p> <p>Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SISA)</p>	<p>Bijlagen</p> <p>1 -SISA-bijlage</p> <p>2 Actuele ontwikkelingen</p>

ERNST & YOUNG
Quality in Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controlere-
aanpak

Bijlagen

BACK

1 Ons beeld van de gemeente Groningen: financiële positie nog steeds zwaar onder druk

1.1 Weerstandsvermogen onvoldoende en financiële positie zwaar onder druk

In de afgelopen drie jaren heeft de gemeente Groningen ongeveer € 163 miljoen afgewaardeerd op de gronden en Meerstad. Dit heeft een enorme impact gehad op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Met een ratio beschikbaar/benodigd weerstandsvermogen van 0,6, kan deze gekwalificeerd worden als onvoldoende. Dit is weliswaar beter dan in de jaarrekening 2011 (factor 0,44 en ruim onvoldoende), maar dat komt met name door het niet doorgaan van een aantal projecten, waaronder de regiotram.

In vergelijking met de begroting 2013 (factor 0,8) is het weerstandsvermogen in de jaarrekening weer afgenomen. De belangrijkste risico's zitten nog steeds in de waardering van de gronden. Van de € 193 miljoen aan benodigde weerstandscapaciteit houdt bijna € 166 miljoen verband met de risico's in de gronden en Meerstad (ruwweg 85%).

Kneipunten voor:
- 2013: € 54 miljoen
- 2014: € 72 miljoen

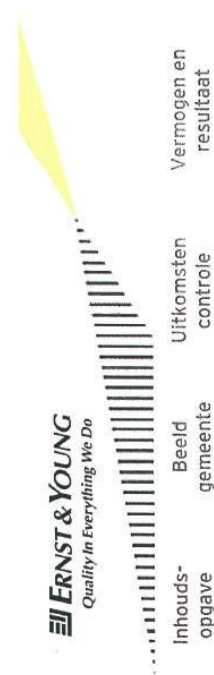
Begin april 2013 bent u als raad geïnformeerd over de financiële knepunten voor de komende jaren. Met een voorlopig tekort van € 54 miljoen voor 2013 en € 72 miljoen voor 2014 (waaronder de aanvulling van het weerstandsvermogen met € 37 miljoen) staat de financiële positie zwaar onder druk. Daarbij blijft het risico bestaan dat ook het Rijk nog verder moet gaan bezuinigen. De grootste uitdaging voor de gemeente Groningen is dan ook de komende jaren maatregelen te nemen om een sluitende begroting te kunnen presenteren en het weerstandsvermogen weer op een aanvaardbaar niveau te krijgen.

1.2 Omvangrijke voorraden grond

De aanhoudende recessie heeft ook in 2012 opnieuw grote gevolgen gehad voor de vastgoedmarkt. De woningprijzen dalen en woningen staan nog steeds lang te koop. Het regeerakkoord heeft eind 2012 geleid tot een tijdelijke impuls op de woningmarkt, maar de vooruitzichten voor de vastgoedmarkt zijn op korte termijn nog steeds slecht.

Ook de gemeente Groningen heeft in 2012 de geplande verkopen niet volledig gerealiseerd, met als gevolg een vertraging van de uitgifte en een afwaardering op gronden van afgerond € 37 miljoen. Daarbij is het van belang te beseffen dat, zolang de recessie aanhoudt, elk jaar kritisch naar de waardering van de grondposities moet worden gekeken en de kans aanwezig blijft dat gronden moeten worden afgewaardeerd.

[Read more](#)

De huidige boekwaarde van de gronden (inclusief Meerstad) bedraagt nog steeds € 380 miljoen. Wij kunnen, in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen, instemmen met de waardering van de voorraden gronden. Wij adviseren de gemeente Groningen de waardering van de gronden kritisch te blijven volgen, het marktrisico nauwlettend te monitoren en te sturen op de omvang van de (project)organisatiekosten.

Terugvalrisico vanwege vele interne en externe ontwikkelingen

1.3 Vele externe en interne ontwikkelingen betekenen een (terugval)risico voor de gemeente
Het afgelopen jaar hebben wij in onze managementletter aandacht gevraagd voor de vele externe en interne ontwikkelingen. De aanhoudende recessie en rijksbezuinigingen, de decentralisaties in het sociale domein, de invoering vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven, de invoering schatstibankieren, et cetera zijn voorbeelden van ingrijpende externe ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Daarbij staat de gemeente Groningen met de organisatieontwikkeling, de geplande concentratie van de PIJOFACH-taken in een SSC intern ook voor een groot aantal samenhangende veranderingen.

Top 3 bestuurlijke aandachtspunten:
1 Financiële positie
2 Control gronden
3 Organisatieontwikkeling

1.4 Onze top 3 met bestuurlijke aandachtspunten voor 2013
Onze controle heeft geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2012. Naast onze certifierende functie hebben wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de gemeente Groningen het afgelopen jaar over tal van onderwerpen geadviseerd.
Voor het komende jaar adviseren wij de raad en het college prioriteit te geven aan dezelfde drie onderwerpen als voorgaand jaar:

1. Ook in 2013 blijft de hoogste prioriteit om voor de voorjaarsbrief en de begroting 2014 een gedegen analyse te maken van de risico's, het weerstandsvermogen, de manoeuvreerruimte in de begroting en het te voeren beleid op de langere termijn.
2. Vanwege de hoge boekwaarde van de gronden blijft het van groot belang om ook het komende jaar opnieuw de marktontwikkelingen nauwlettend te volgen en de gevolgen hiervan te vertalen in de waardering en de risico's van de gronden.
3. In onze managementletter hebben wij aandacht gevraagd voor het terugvalrisico in de bedrijfsvoering als gevolg van de vele externe maar ook interne ontwikkelingen in de organisatie. In 2013 zullen een groot deel van deze veranderingen in de organisatie in gang gezet en/of gerealiseerd worden. De uitvoering en control hierop is een belangrijke prioriteit voor 2013.

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Control-
aanpak

Bijlagen

BACK

2 Onze uitkomsten naar aanleiding van de controle

2.1 Onze verklaring is goedkeurend
 Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Groningen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.

Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2012 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Groningen.

Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Groningen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2012 in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde wet- en regelgeving.

Wij hebben de volgende tekst opgenomen in deze paragraaf:

Wij vestigen de aandacht op de toelichting in de jaarrekening bij de balanspost voorraden, waarin de onzekerheden in de waardering van niet in exploitatie genomen gronden en onderhanden werk zijn uiteengezet. Tevens vestigen wij de aandacht op de toelichting in de jaarrekening bij de balanspost financiële vaste activa, waarin de onzekerheden in de waardering van Gemm CV Meerstad uiteengezet zijn. Deze onzekerheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Wij hebben de in de Sisa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de nota verwachtingen accountantscontrole 2012. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor Sisa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Pagina 7

[Read more](#)

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Jaarverslag is niet strijdig met de jaarrekening.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2012 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

ERNST & YOUNG
Quality. In Everything We Do

Gemeente Groningen

[BACK](#)

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlage

2.2 Welke fouten en onzekerheden hebben wij geconstateerd?
In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles:

Controleverschillen per onderdeel (*€ 1.000)	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing
Getrouwheid			
- Voorziening wachtgelden	500		paragraaf 2.3
- Voorziening onderhoud Groninger Museum		1.080	paragraaf 2.3
- Bevindingen < rapporteringstolerantie		200	n.v.t.
Rechtmatigheid			
- Onrechtmatige inkopen	1.468		paragraaf 2.4
- Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel	480		paragraaf 2.4
- WWB en meldingen UWV	90		paragraaf 2.4
- Uitvoering Wet BUIG/BBZ	1.018		paragraaf 2.4
- Bevindingen < rapporteringstolerantie		340	
Totaal	3.556	1.620	
Tolerantie	8.980	26.940	

De geconstateerde fouten, afgerond € 3,6 miljoen (2011: € 4,9 miljoen) en onzekerheden ad € 1,6 miljoen (2011: € 3 miljoen), zijn kleiner dan de door u vastgestelde controletolerantie van afgerond respectievelijk € 9,0 miljoen en € 27 miljoen. Op basis daarvan kunnen wij bij de jaarrekening 2012 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedgekeurde controleverklaring verstrekken.

Pagina 9

[Read more](#)

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

2.3 Toelichting op fouten en onzekerheden inzake de getrouwheid

Voorziening pensioenverplichting(oud) bestuurders

De commissie BBV heeft in januari 2013 een nieuwe notitie uitgebracht inzake arbeidskostengerelateerde verplichtingen. Eén van de onderwerpen die in deze notitie wordt behandeld is de pensioenverplichting en wachtgelden voor oud-wethouders. In de notitie wordt aangegeven dat gemeenten op grond van Artikel 44, lid 4, BBV verplicht zijn een voorziening te vormen voor pensioenen en wachtgelden.

De voorziening voor pensioen verplichtingen is volledig gevormd, maar voor wachtgeld niet. De gemeente Groningen heeft een totale wachtgeldverplichting voor oud-bestuurders voor de komende vier jaren geraamd op € 1.8 miljoen.

De gemeente Groningen heeft ervoor gekozen slechts een voorziening te treffen voor het maximale bedrag aan wachtgeld dat in 2013 tot uitbetaling kan komen, zijnde een bedrag van € 754.000.

Dit betekent dat een verschil bestaat tussen de totale geraamde verplichting en de getroffen voorziening van afgerond € 1 miljoen. Aangezien in de raming van de toekomstige uitgaven onzekerheden zitten, bijvoorbeeld in de duur van de uitkering en de toekomstige inkomsten van oud-bestuurders, hebben wij de fout geschat op € 500.000, zijnde 50% van het verschil tussen de getroffen voorziening en de totale geraamde verplichting.

Voorziening onderhoud Groninger Museum op termijn ontoereikend

In 2012 is een conceptbeheerplan vastgesteld voor het groot onderhoud van het Groninger Museum. Uit dit conceptbeheerplan blijkt dat, uitgaande van de huidige geraamde onderhoudsuitgaven en dotaties, de voorziening vanaf 2016 niet meer toereikend zal zijn en een negatieve stand zal bereiken oplopend naar € 1.080.000 in 2022. Aangezien de begrote kosten in het beheerplan kunnen afwijken van de werkelijkheid (bijvoorbeeld door gewijzigde beleids-keuzes of meer/minder kosten) en de dotaties nog kunnen worden verhoogd, hebben wij de negatieve eindstand van de voorziening aan het eind van de looptijd vooralsnog niet als fout, maar als onzekerheid aangemerkt. In 2011 hadden wij in ons accountantsverslag een onzekerheid opgenomen van € 755.000.

Onzekerheid in voorziening
Groninger Museum van
€ 1,1 miljoen.

2.4 Toelichting op fouten en onzekerheden inzake de rechtmatigheid

Onrechtmatige aanbestedingen

De gemeente Groningen heeft in 2012 inkopen gedaan voor een bedrag van € 1.468.000 die niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels, dan wel aan het inkoopbeleid van de gemeente Groningen (2011: € 2 miljoen). Omdat ook het interne inkoopbeleid is opgenomen in het normenkader wegen wij ook de afwijkingen ten opzichte van dit beleid mee in ons oordeel omtrent de rechtmatigheid. Overigens bestaat het bedrag aan onrechtmatigheid uit een divers aantal kleinere inkopen verspreid over de hele organisatie. Deze onrechtmatigheid kan worden afgezet tegen de totale inkoopvolume van ongeveer € 310 miljoen (zie inkoopparagraaf in het Jaarverslag).

Onterecht niet-aanbestede
inkopen leiden tot
onrechtmatigheid van afgerond
€ 1,5 miljoen.

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

[BACK](#)

Wederom sprake van onrechtmatigheden in de vergoedingen aan personeel

Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel

Uit de interne controle van het salarisproces is wederom gebleken dat in meerdere gevallen vergoedingen aan personeel onrechtmatig zijn uitbetaald. Dit betekent niet dat vergoedingen ten onrechte zijn uitbetaald, maar wel dat deze niet voldoen aan de interne/externe regels.

De regels zijn vastgelegd in de ARG (Arbeidsvoorwaarden Regeling gemeente Groningen) en in het mandaatbesluit en middels het normenkader onderwerp van de rechtmatigheidscontrole. De eerste steekproef leverde een aantal fouten, waarop de gemeente heeft besloten de steekproef uit te breiden. Na extrapolatie van de gevonden fouten bedraagt het totaalbedrag aan fouten € 480.000.

Naar aanleiding van de bevindingen bij de jaarrekening 2011 (fouten van € 1,1 miljoen) zijn maatregelen getroffen om dezelfde fouten in de toekomst te voorkomen. De fouten worden veroorzaakt doordat in het totale proces van het aanleveren tot het verwerken van personele mutaties en vergoedingen onvoldoende toetsing aan de regelgeving plaatsvindt.

Wij adviseren het college nogmaals:

- 1 de verantwoordelijkheden met betrekking tot de correcte aanlevering en controle van mutaties aan de regelgeving duidelijk vast te leggen, in te bedden in de procedures en toe te zien dat deze procedures worden nageleefd;
- 2 de interne controles op het salarisproces te intensiveren en in 2013 per kwartaal uit te laten voeren, zodat nog tijdig bijgestuurd kan worden.

WWB en meldingen UWV

Bij onze controle hebben wij geconstateerd dat de gemeente Groningen, evenals in voorgaande jaren, niet heeft gewaarborgd dat alle uitkeringsgerechtigden zijn ingeschreven bij het UWV. In Artikel 9 lid 1a van de WWB zijn de voorwaarden beschreven waaraan een uitkeringsgerechtigde moet voldoen om recht te hebben op een uitkering. Eén van de expliciete voorwaarden is de inschrijving bij het UWV. Omdat de gemeente Groningen hier niet aan heeft voldaan is sprake van een rechtmatigheidsfout. Het ministerie heeft het afgelopen jaar het standpunt ingenomen dat het ontbreken van een dergelijke inschrijving niet meer kan worden gewogen als een formele fout, maar moet worden gezien als een financiële fout.

In de maatregelenverordening Wet Werk en Bijstand 2012 zijn de maatregelen opgenomen die worden toegepast indien een uitkeringsgerechtigde tekort schiet bij het naleven van de afspraken en voorwaarden voor het verkrijgen van een uitkering. Het niet inschrijven bij het UWV wordt daarbij gezien als een overtreding van de eerste categorie, waarvoor een schriftelijke waarschuwing wordt gegeven of een korting op de uitkering van maximaal 5%.

[Read more](#)

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Omdat de gemeente Groningen in 2012 niet specifiek op dit aspect heeft gehandhaafd, hebben wij het niet opleggen van de maatregelen van 5% (over de uitkering van één maand) als eerste financiële consequentie berekend als financiële fout in het kader van de controle van de jaarrekening 2012. Dit resulteert in een financiële fout van € 90.000. De gemeente Groningen is ten tijde van onze controle gestart met het repareren van deze tekortkoming en heeft de uitkeringsgerechtigden aangeschreven met als doel om alsnog de inschrijvingverplichting na te komen.

Advies
Wij adviseren het college om zo spoedig mogelijk, conform de Wet Werk en Bijstand, de cliënten te manen de inschrijving bij het UWV alsnog te doen en hierop actief te handhaven.

Onrechtmatigheden en onzekerheden wet Buig/Participatiebudget
Bij de interne rechtmatigheidscontrole op de BUG in 2012 is bij 11 van de 180 gecontroleerde dossiers een financiële fout geconstateerd van in totaal afgerond € 1.800. Dit leidt tot een procentuele foutscore van 1,01%. Geëxtrapoleerd naar de totale massa bedraagt de financiële fout € 1.018.000 (2011: € 636.000). Uit de interne rechtmatigheidscontrole op de BUG is opnieuw gebleken dat in veel gevallen de fouten een repeterend karakter hebben; bijvoorbeeld het toepassen van inkomenskortingen.

Daarnaast is door de interne controle op de BUG over 2012 vastgesteld dat in 11 van de 180 gecontroleerde gevallen uitkeringen wellicht ten onrechte niet tijdig zijn gestopt ofwel de hoogte van de toeslag mogelijk niet juist is bepaald (onzekerheid van € 378). Geëxtrapoleerd naar de totale massa bedraagt deze financiële onzekerheid € 212.000 (2011: € 742.000).

Voor het voorkomen en detecteren van deze fouten en onzekerheden is nog onvoldoende beheersing aanwezig in het proces.

Pagina 12

[Read more](#)

3 Onze analyse van het resultaat 2012 en het weerstandsvermogen

3.1 Opnieuw verlies in 2012: € 27,8 miljoen

Het totale rekeningresultaat 2012 van de gemeente Groningen bedraagt € 27,8 miljoen nadelig (2011 € 22,6 miljoen nadelig) ten opzichte van de geactualiseerde begroting. Het resultaat is verdeeld in een dienstresultaat, een concernresultaat en een bijzonder resultaat:

Nadelig resultaat van € 27,8 miljoen wijkt € 18,1 miljoen af van geprojecteerd resultaat bij VGR-III.

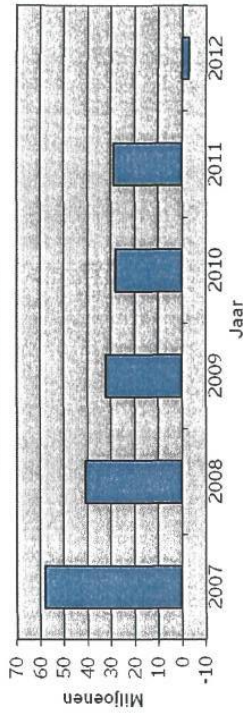
(in miljoenen euro's)	Rekening 2012	VGR III 2012	Rekening 2011
Concernresultaat	-1,8	-3,9	31,2
Dienstresultaat	1,7	-0,6	14,0
Bijzonder resultaat	-27,7	-5,2	-67,8
Totaal	-27,8	-9,7	-22,6

In het hoofdstuk Financieel beeld 2012 in de jaarrekening wordt een uitgebreide analyse gegeven van dit resultaat, zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van de derde voortgangsrapportage. Voor een inhoudelijke verklaring van de verschillen verwijzen wij naar dit hoofdstuk.

Zonder de verliesvoorziening op Meerstad van € 25 miljoen zou het resultaat 2012 ongeveer € 2,8 miljoen nadelig zijn geweest. Uit de volgende grafiek blijken de resultaten over de afgelopen jaren, exclusief de afboekingen vanwege gronden en Meerstad (absolute resultaten, dus inclusief incidentele voordelen).

Resultaten gemeente Groningen afgelopen jaren

*2010, 2011 en 2012 excl. verliesvoorzieningen gronden
resp € 35, € 51 en € 25 miljoen

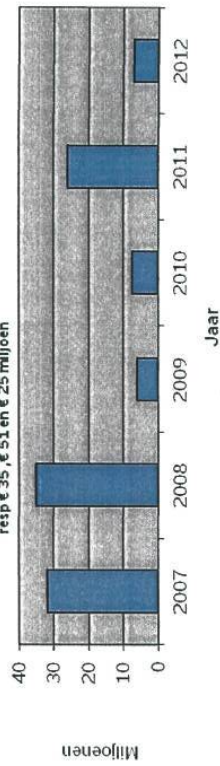

Het resultaat 2012 wijkt in totaliteit slechts beperkt af van de begroting. Dit wordt echter wel mede veroorzaakt door een aantal afwijkingen die elkaar compenseren, zoals het voordeel op algemene uitkering € 5,5 miljoen, het nadeel OZG2 € 6,1 miljoen, het voordeel nieuw beleid € 7,0 miljoen en het nadeel TCN/SIG € 6,7 miljoen.

Uit de volgende figuur blijkt de afwijking van het resultaat in de afgelopen vijf jaren ten opzichte van de prognose zoals gerapporteerd in de laatste voortgangsrapportage.

Afwijking resultaat ten opzichte van VGR

*2010, 2011 en 2012 excl. verlies/voorzieningen gronden resp € 35, € 51 en € 25 miljoen

Ten opzichte van de voortgangsrapportage (VGR-III) bedraagt de afwijking, exclusief afwaardering Meerstad van € 25 miljoen, circa € 6,9 miljoen voordelig. Het resultaat 2012 wijkt daarmee niet substantieel af van de begroting en de VGR III. Op basis hiervan zou geconcludeerd kunnen worden dat sprake is van een verbetering in de kwaliteit van prognoses. Uit de resultaatsanalyse blijken echter nog wel een aantal onderdelen waarvan de voorspelbaarheid van de resultaten nog verbeterd kan worden, zoals de opbrengsten uit Onroerende Zaaak Belasting (nadeel € 2,1 miljoen), de ISV- budgetten (voordeel € 4,4 miljoen), organisatiekosten ROEZ (nadeel € 1,9 miljoen).

Mede vanwege de recessie, de reorganisatie, de vorming van het Shared Service Center en de geplande wijziging in de opzet van de begroting blijft het van belang aandacht te houden voor de voorspelbaarheid van de resultaten.

3.2 Weerstandsvermogen onvoldoende

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de beschikbare weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2012 is gevoerd. Samenvattend geeft het weerstandsvermogen het volgende beeld (gegevens zijn ontleend uit het jaarverslag 2012 van de gemeente Groningen).

(in duizenden euro's)

Weerstandsvermogen	Rekening 2011	Rekening 2012	Begroting 2013
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	192.672	192.604	188.372
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	83.903	115.697	150.713
Ratio weerstandsvermogen	0,44	0,60	0,80
Weerstandsvermogen B - A	-108.769	-76.907	-37.659

Weerstandsvermogen onvoldoende

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en bovenstaand overzicht blijkt dat de risico's aanzienlijk hoger worden ingeschat dan de beschikbare weerstandscapaciteit. Het verschil tussen het benodigde weerstandsvermogen (de risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in 2012 afgerond € 77 miljoen. Met een ratio beschikbaar/benodigd weerstandsvermogen van 0,6, kan deze gekwalificeerd worden als onvoldoende. Dit is weliswaar beter dan in de jaarrekening 2011 (factor 0,44 en ruim onvoldoende), maar dat komt met name door de het niet doorgaan van een aantal grote projecten, waaronder de Regiotram. In vergelijking met de begroting 2013 (factor 0,8) is het weerstandsvermogen nu weer afgenomen. De verschillen ten opzichte van voorgaande jaren zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

Ten aanzien van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen hebben wij de volgende opmerkingen:

- De belangrijkste risico's zijn nog steeds aanwezig in de grondposities en Meerstad. Van de € 193 miljoen aan geraamde risico's houdt bijna € 166 miljoen verband met de risico's in de gronden en Meerstad (ruwweg 85%). De boekwaarde van de voorraad bedraagt ongeveer € 380 miljoen (zie ook hoofdstuk 5). De risico's zijn, als gevolg van de recessie, nog steeds aanzienlijk.
- Een belangrijk onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit van zowel de begroting 2013 als de jaarrekening 2012 bestaat uit de stille reserve op de aandelen Enxiss van € 35 miljoen.
- In de berekeningen van de beschikbare weerstandscapaciteit 2012 is al rekening gehouden met bekende toekomstige mutaties in de reserves; zowel toevoegingen aan reserves vanuit de begroting 2013 als de verwerking van het negatieve resultaat 2012.

De grootste uitdaging voor de gemeente Groningen in de komende jaren is om maatregelen te nemen om het weerstandsvermogen weer op een aanvaardbaar niveau te krijgen. In het meerjarenbeeld is reeds gepland om in 2014 de beschikbare weerstandscapaciteit te verhogen met afgerond € 37 miljoen (zie ook paragraaf 3.4).

3.3 Realisatie bezuinigingen loopt iets achter op schema

De gemeente Groningen heeft een totaal bezuinigingspakket vastgesteld van € 42,6 miljoen voor de periode 2010 tot 2014. Voor 2011 stond een bezuiniging gepland van € 16,5 miljoen. Voor 2012 stond een bezuiniging gepland van € 10,3 miljoen.

Het college heeft een monitor opgesteld om te beoordelen of de gestelde bezuinigingen ook daadwerkelijk gehaald worden in de komende jaren. Uit deze monitor blijkt een stand per de zevende voortgangsrapportage (oktober 2012) van:

(in miljoenen euro's)	Pakket 2011	Pakket 2012
Taakstelling	16,5	10,3
Structureel ingevuld	14,0	5,7
Incidenteel ingevuld	1,7	2,9
Nog niet gerealiseerd	0,8	1,7

Voor de jaren 2013-2014 staat nog eens een totaalbedrag van € 18,2 miljoen gepland aan bezuinigingen. Uit de monitor blijkt dat de nog niet-gerealiseerde bezuinigingen lastig in te vullen zijn vanwege overrappingen met andere projecten, zoals bijvoorbeeld PIJOFACH en de samenvoeging van Iederz en SoZaWe. Op welke wijze de € 2,5 miljoen niet-gerealiseerde bezuinigingen over 2011 en 2012 wel worden gedekt, wordt niet benoemd in de voortgangsrapportage. Wel is in de paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening 2012 het niet-realiseren van de bezuinigingen als een risico opgenomen.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole geen beoordeling uitgevoerd van de onderbouwing, beheersing en realisatie van de bezuinigingen, maar zien wel dat bezuinigingen steeds lastiger (structureel) ingevuld kunnen worden.

3.4 Financiële positie nog steeds zwaar onder druk

In ons accountantsverslag 2011 hebben wij geconstateerd dat de financiële positie van de gemeente Groningen zwaar onder druk staat. Begin april 2013 is de raad geïnformeerd over het financieel perspectief van de gemeente Groningen. Uit de brief van het college van 11 april jongstleden blijkt het volgende:

Financiële opgaven	2013	2014	2015	2016	2017
Grote onontkoombare knelpunten	-50.877	-27.364	-21.317	-17.262	-13.971
Afweegbare knelpunten	-4.550	-48.500	-29.759	-29.759	-29.759
Actueel meerjarenbeeld	1.600	4.200	8.700	5.300	3.200
Totaal	-53.827	-71.664	-42.376	-41.721	-40.530

Financiële opgave voor 2013
bedraagt ruim € 50 miljoen

Uit bovenstaand financieel perspectief blijkt dat de gemeente Groningen de komende jaren voor vergaande maatregelen staat om een sluitende begroting te kunnen presenteren en het weerstandsvermogen op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Daarbij wordt ook in de brief aangegeven dat de genoemde cijfers nog niet definitief zijn. Het college is inmiddels gestart met het in kaart brengen van de bezuinigingsmogelijkheden en afweegbare budgetten.

4 In 2012 opnieuw afwaardering op grondposities van € 37 miljoen

4.1 Aanhoudende recessie heeft grote effecten op de vastgoedmarkt

Recessie groot effect op vastgoedmarkt

De aanhoudende recessie heeft ook in 2012 opnieuw grote gevolgen voor de vastgoedmarkt. De woningprijzen dalen en woningen staan nog steeds lang te koop. Diverse projectontwikkelaars zijn de afgelopen jaren failliet gegaan, beleggers hebben fors moeten afwaarderen en woningcorporaties krijgen ontwikkelingen steeds moeilijker gefinancierd. Het regeerakkoord heeft eind 2012 geleid tot een tijdelijk impuls op de woningmarkt. De vooruitzichten voor de vastgoedmarkt zijn op korte termijn echter nog steeds slecht.

Ook de gemeenten voelen de effecten van de recessie en zijn de afgelopen jaren gestart met het aanpassen van bouwplannen op de marktverwachtingen. Dit heeft de afgelopen jaren bij veel gemeenten geleid tot afwaarderingen op de grondposities. Ook de gemeente Groningen heeft de afgelopen twee jaren reeds € 126 miljoen afgewaardeerd op haar gronden. Daarbij zijn op basis van verschillende (externe) onderzoeken de langetermijnverwachtingen voor de woningbouw, de kantorenmarkt en de bedrijventerreinen naar beneden bijgesteld.

De gemeente Groningen heeft ook in 2012 de geplande (naar beneden bijgestelde) verkopen niet volledig gerealiseerd. Dit heeft opnieuw geleid tot een afwaardering van € 36,7 miljoen. Daarbij is het van belang te beseffen dat, zolang de recessie aanhoudt, elk jaar kritisch naar de waardering van de grondposities moet worden gekeken en de kans bestaat dat gronden moeten worden afgewaardeerd.

4.2 Vroegtijdige controle van groot deel van projecten

Onze bevindingen inzake Meerstad en gronden eind januari gepresenteerd in de raad

De grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en aannames. Bij het opstellen van een grondexploitatie worden bepaalde schattingen gemaakt. Schattingen hebben een zekere subjectiviteit. Vanwege de aanhoudende recessie en de schattingseffecten die de waardering van de grondexploitaties met zich meebrengen, hebben wij in overleg met de raad/het audit comité en het college, de waardering van Meerstad en de in exploitatie genomen projecten voor de woningbouw en bedrijventerreinen al in een vroegtijdig stadium gecontroleerd.

De uitkomsten van ons onderzoek hebben wij eind 2012/begin 2013 mondeling afgestemd met het college. Op 28 januari 2013 hebben wij onze bevindingen in een afzonderlijke bijeenkomst gepresenteerd aan de gemeenteraad.

4.3 Organisatiekosten staan onder druk

Als gevolg van de huidige recessie, de regionale afspraken en tegenvallende verkopen, neemt het aantal grondexploitatieprojecten af. Dit zal consequenties hebben voor de omvang van de werkzaamheden en de capaciteit van de organisatie en bezuinigingen zullen noodzakelijk worden. Uit de jaarrekening en ook de tussenrapportage financieel perspectief blijkt dat het tekort op de bedrijfsvoering ROEZ ongeveer € 2 miljoen bedraagt, vanwege de forse terugloop in projecten.

Voorgaand jaar hebben wij het college geadviseerd een analyse op te stellen van gevolgen van de ontwikkelingen in de woningmarkt voor de omvang van de (project)organisatie in de komende jaren. Het college heeft dit onderkend en de komende tijd zal in het teken staan van de afsinking en efficiency van de organisatie. Op dit moment worden nadere maatregelen opgesteld om het resultaat op de organisatiekosten te verkleinen.

4.4 Grondvoorraad bedraagt € 380 miljoen

De voorraden van de gemeente Groningen bestaan uit gronden die op dit moment in ontwikkeling zijn of komen. De belangrijkste onderdelen van de voorraden van de gemeente Groningen bestaan uit:

Jaarrekeningpost x (€ 1.000)	2012	2011
Gronden in exploitatie (B)	47.109	48.212
Niet in exploitatie genomen gronden en overige gronden (C)	73.151	97.863
Subtotaal Jaarrekening gemeente Groningen	120.260	146.075
Meerstad (A)	260.250	280.000
Totaal	380.510	426.075

Gemeente Groningen

[BACK](#)

[Inhouds-opgave](#)

[Beeld gemeente](#)

[Uitkomsten controle](#)

[Vermogen en resultaat](#)

[Gronden en Meerstad](#)

[Overige bevindingen](#)

[Controle-aanpak](#)

[Bijlagen](#)

Bovenstaande boekwaarde van € 380 miljoen is inclusief de boekwaarde GEMM Meerstad C.V. Conform het BBV is de boekwaarde van de gronden van Meerstad niet geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Groningen, maar omdat de gemeente het volledige risico loopt over deze gronden hebben wij dit voor het beeld meegenomen in bovenstaand overzicht.

De leningen van Meerstad zijn met ingang van 2012 wel overgegaan naar de jaarrekening van de gemeente Groningen en verantwoord in de balans.

4.5 Meerstad (A)

De ontwikkeling van Meerstad vindt plaats in GEMM Meerstad C.V. In 2012 hebben de marktpartijen en de overige overheidspartijen afstand gedaan van hun geïnvesteerd vermogen. Dit betekent dat de gemeente Groningen vanaf 2012 100% aandeelhouder is van Meerstad en dat daarmee de ontwikkeling volledig voor rekening en risico van de gemeente Groningen komt.

Naar wij hebben begrepen is vanuit fiscale overwegingen besloten om de grondexploitatie Meerstad in een afzonderlijke entiteit te houden. Dit betekent dat de grondexploitatie Meerstad niet in de balans onder de voorraden van de gemeente Groningen is opgenomen.

Advies
Wij adviseren het college te beoordelen in hoeverre de invoering van de vpb-plicht voor overheidsbedrijven nog invloed heeft op dit besluit en de huidige juridische structuur.

[Read more](#)

4.5.1 Op hoofdlijnen uitgangspunten GREX 2012 in lijn met strategische GREX 2011

In 2011 is de grondexploitatie samen met de nieuwe ontwikkelingsstrategie opgesteld. In deze grondexploitatie zijn een aantal substantiële wijzigingen doorgevoerd:

- Een aanpassing van de ontwikkelingsstrategie en een verlaging van het verwachte aantal te bouwen woningen van 9100 naar 6500.
- De verlaging van de jaarlijkse kavelafzet van gemiddeld 410 in de vorige grondexploitatie naar 100 woningen in de jaren 2012 tot en met 2015 en 282 om de jaren 2016 tot en met 2035 in de nieuwe grondexploitatie (gemiddeld ongeveer 250 woningen per jaar).
- Een verlaging van de aanvangsprijs van de kavels met 5%.
- De vernieuwing van de samenwerkingsovereenkomst, waarbij de marktpartijen en de overige overheidspartijen afstand doen van het geïnvesteerd vermogen (in totaal € 10 miljoen) en de risico's volledig voor rekening komen van de gemeente Groningen.
- Het opnemen van additionele bijdragen van de publieke partijen; € 12,5 miljoen door de andere overheden en € 32,5 miljoen door de gemeente Groningen.
- Het volledig herfinancieren van de grondexploitatie voor rekening en risico van de gemeente Groningen en het verlagen van de rente van 4,5% naar 3,75%.

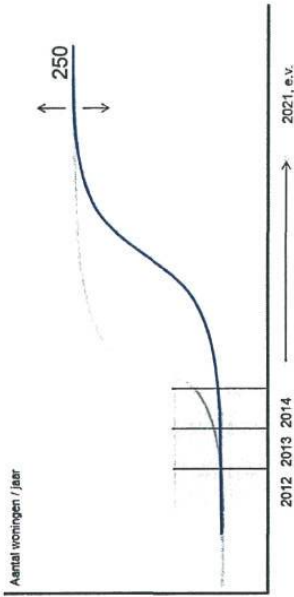
De gemeente Groningen heeft samen met Bureau Meerstad de grondexploitatie 2012 opgesteld. De basis voor de grondexploitatie 2012 is de strategisch grondexploitatie 2011, waarbij met name vanwege de verdere verslechtering op de woningmarkt de aannemelijkheid van het uitgifte tempo is geanalyseerd.

4.5.2 Uitgiftetempo op korte termijn naar beneden bijgesteld

Uit het externe onderzoek dat Primos in opdracht van het Rijk heeft opgesteld, blijkt dat het aantal huishoudens in de stad Groningen de komende dertig jaren zal stijgen met 12.000 huishoudens. Een groot deel van deze stijging wil de gemeente Groningen in Meerstad realiseren. Op basis van deze informatie blijkt dat de langetermijnverwachting van het uitgiftetempo Meerstad nog aannemelijk is.

Echter met name op de korte termijn is het uitgiftetempo verslechterd. In de grondexploitatie Meerstad 2011 was reeds geanticipeerd op tegenvallende woningverkoop voor de komende drie jaren. Nu we een jaar verder zijn blijkt dat het economisch herstel langer op zich laat wachten dan vorig jaar was voorzien. Het effect hiervan op korte termijn (tot 2020) is vertaald in de herziene grondexploitatie Meerstad 2012. Dit betekent onder meer dat:

- het uitgiftetempo voor de woningbouw tot 2020 met 600 met vier jaren is verlengd;
- het uitgiftetempo voor de bedrijventerreinen later in de tijd is geraamd;
- de verkopen van bestaande panden en gronden later in de tijd zijn gezet.

Bron: Raadsvoorstel gemeente Groningen RO12.3399043

Gemeente Groningen

BACK

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

Bovenstaande wijzigingen in de grondexploitatie 2012 leiden aan het einde van de looptijd tot een verwacht verlies van € 25 miljoen. Hiervoor is in de jaarrekening 2012 voor dit bedrag een verliesvoorziening getroffen.

De raad heeft in januari 2013 ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 25 miljoen in GEMM Meerstad CV. Doordat dit besluit in het nieuwe boekjaar is genomen zal in de jaarrekening 2012 een voorziening van € 25 miljoen worden verantwoord. De aanvullende kapitaalstorting zal in de jaarrekening 2013 van de gemeente Groningen worden verwerkt.

Advies

De afgelopen jaren is gebleken dat met in de huidige economische situatie, gegeven de ontwikkeling in de woningmarkt, het inschatten van het marktrisico zeer onzeker is. Wij adviseren u daarom opnieuw dit marktrisico nauwlettend te monitoren, bij voorkeur door middel van specifiek en onafhankelijk marktonderzoek.

4.6 Gronden in exploitatie (B)

De gronden in exploitatie betreffen lopende grondexploitaties die op dit moment in ontwikkeling zijn en waarvan de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. Deze grondexploitaties zijn in drie subcategorieën te onderscheiden: woningbouw, bedrijventerreinen en kantorenmarkt. De gemeente Groningen heeft dit jaar de grondexploitaties per subcategorie vanuit hun programmatische samenhang benaderd.

In april 2012, ten tijde van de controle van de jaarrekening 2011, heeft de gemeente Groningen hiervan een ruwe doorrekening gemaakt. Hierin zijn de gevolgen van de uitgevoerde markt-analyse voor de bedrijventerreinen en de woningmarkt vertaald naar de waardering van de grondvoorraad. Op basis van deze doorrekening is in de jaarrekening 2011 een verliesvoorziening getroffen van € 40 miljoen. De gemeente Groningen heeft gedurende 2012 deze ruwe doorrekening verder uitgewerkt en specifiek doorvertaald naar de afzonderlijke projecten.

Pagina 24

Read more

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Dit heeft geleid tot een totaal verwacht negatief resultaat en afwaardering van € 44 miljoen, die als volgt is opgebouwd:

Verwachte negatieve resultaat (x € 1.000)	
Woningbouw	17.749
Bedrijventerreinen	23.677
Kantorenmarkt	-
Risico's derden	2.564
Totale afwaardering	43.990

In het vervolg van deze paragraaf zijn de subcategorieën woningbouw, bedrijventerreinen en kantorenmarkt afzonderlijk uitgewerkt.

4.6.1 Woningmarkt (exclusief Meerstad)

Het afgelopen jaar is vanwege het overaanbod aan plancapaciteit in regionaal verband de woningbouwprogrammering naar beneden bijgesteld. Binnen de gemeente Groningen was sprake van een overaanbod van 1.1.400 woningen. In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2012-2015 (MUST) zijn de vernieuwde regioafspraken vertaald. Het MUST is vervolgens de basis geweest voor het opstellen van de herziene grondexploitaties 2012. Het schrappen van het aantal te bouwen woningen heeft een negatief effect op het resultaat van de grondexploitaties.

[Read more](#)

In onderstaand overzicht zijn de verwachte negatieve resultaten en afwaardering voor de woningbouw weergegeven:

	Verwacht negatieve resultaat (x € 1.000)
Kempkensberg	5.575
Oosterhameriktracé	4.424
CIBoGa	1.843
Eemskanaalzone	2.107
Gronden Friesstraatweg	3.800
Totaal	17.749

Wij kunnen, op huidige beschikbare informatie, instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van de grondexploitaties voor de woningbouw.

4.6.2 Bedrijventerreinen

In 2011 heeft in regionaal verband een onderzoek plaatsgevonden naar de langetermijntoewijking voor de bedrijventerreinen. Uit deze onderzoeken, uitgevoerd door Bureau Louter en STEC, blijkt dat in 2011 sprake is van een overaanbod. Voor de gemeente Groningen betekende dit dat slechts 1/3 deel van de geplande voorraad (circa 100 ha) past binnen de verwachte vraag naar bedrijventerreinen.

De gemeente Groningen heeft vervolgens een marktanalyse uitgevoerd, waarin de uitkomsten van Bureau Louter en STEC zijn vertaald en de strategie voor de verschillende bedrijventerreinen op hoofdlijnen wordt vastgesteld. Uitgangspunt in de herziene grondexploitaties is een jaarlijkse uitgifte van totaal 5 ha per jaar, waarvan 2,5 ha aan de westzijde van de stad (Westpoort) en 2,5 ha aan de oostzijde van de stad (Eemspoort en Rodehaan). Het geraamde uitgifte tempo sluit hiermee aan met de externe onderzoeken. De verdere fasering van het uitgifte tempo leidt tot een negatieve resultaatontwikkeling.

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

In onderstaand overzicht zijn de grootste negatieve resultaten voor de bedrijventerreinen weergegeven:

	Verwacht negatieve resultaat (x € 1.000)
Westpoort	18.808
Eemspoort-Zuid	1.970
Roodehaan	1.911
Zernike (1)	900
Overige	88
Totaal	23.677

Op dit moment wordt nog gewerkt aan een nieuw convenant. In 2013 wordt onderzocht in hoeverre uitgifte van Zernike (totaal 13,6 ha) past binnen het nieuwe convenant. Vervolgens zullen de effecten hiervan worden doorvertaald in de herziene grondexploitatie 2013. In het weerstandsvermogen is € 1,8 miljoen opgenomen ter dekking van het risico dat het uitgiftetempo niet kan worden gerealiseerd.

Wij kunnen op basis van huidige beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het grondexploitaties voor de bedrijventerreinen.

4.6.3 Kantorenmarkt
De kantorenmarkt heeft met name betrekking op het project Europapark. In november 2010 is het rapport "Structuurvisie Kantoren 2010-2020" uitgebracht. Hieruit bleek dat de toekomstige voorraad de vraag sterk zal overtreffen. Voor de komende tien jaren is sprake van een totale nieuwbouwvraag van 100.000 m² verkoopbare vloeroppervlakte (wo).

[Read more](#)

Naar aanleiding van dit rapport is onder begeleiding van bureau SITE Urban Development een gebiedsconcept Heiperpark ontwikkeld, waarin o.a. het aantal uit te geven vvo naar beneden is bijgesteld. Dit had tot gevolg dat op het project Europapark in 2011 een verlies is genomen van € 1,2 miljoen.

Het algemene beeld is dat de kantorenmarkt het afgelopen jaar verder is verslechterd. Dit blijkt ook uit de "Vastgoedmonitor Groningen 2012". Het college geeft aan dat met de nieuwe gebiedsontwikkeling Heiperpark is ingespeeld in een andere marktbehoefte naar kantoorruimten. Tevens is in de herziene grondexploitatie 2012 het begrote uitgiftetempo naar beneden bijgesteld. Voor het boekjaar 2013 wordt een verkoop geraamd van € 1,1 miljoen. Eind maart 2013 is deze verkoop reeds gerealiseerd.

Wij kunnen op basis van huidige beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het grondexploitaties voor de kantorenmarkt.

4.7 Niet in exploitatie genomen gronden (C)

De niet in exploitatie genomen gronden hebben betrekking op grondposities (NIEGG) die nog moeten worden ontwikkeld en waarvoor de raad nog geen grondexploitatieopzet heeft goedgekeurd.

De commissie BBV heeft met ingang van 2012 de stellige uitspraak geformuleerd dat het activeren van de NIEGG alleen is toegestaan als een reëel en stellig voornemen bestaat dat deze gronden in de nabije toekomst (naar onze mening is dit ruwweg 5-10 jaren) zullen worden ontwikkeld. Deze verwachting moet zijn gebaseerd op een raadsbesluit, waarin inhoud wordt gegeven aan de ambitie en planperiode.

De gemeente Groningen heeft naar aanleiding van deze stellige uitspraak de classificatie en waardering van de NIEGG nader beoordeeld. Dit heeft erin geresulteerd dat € 60,7 miljoen is geclassificeerd als overige gronden. Aan deze gronden wordt vanaf 2013 geen rente meer toegevoegd.

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

De boekwaarde van de NIEGG en overige gronden is grofweg als volgt verdeeld:

(x € 1.000)

Boekwaarde 31-12-2012	
Overige gronden	39.410
- Suikerunie	21.253
- Overige gronden	60.663
Subtotaal	12.488
NIEGG	73.151
Totaal	85.639

Suikerunie (€ 39,4 miljoen)

De gemeenteraad heeft in 2009 besloten tot de aankoop van het Suikerunieterrein. Daarbij is aangegeven dat het terrein gedurende de eerste vijftien jaren niet ontwikkeld zou worden. Hierbij is op grond de stellige uitspraak van de commissie BBV geen sprake van een ontwikkeling in de nabije toekomst. Dit betekent dat de gronden Suikerunie in de jaarrekening 2012 moeten worden gepresenteerd als "overige gronden".

De vertragung in de verkopen van Meerstad heeft ook effect op de ontwikkeling van het Suikerunieterrein. Om inzicht te krijgen in deze effecten is een tentatieve grondexploitatie opgesteld, waarin een scenario is uitgewerkt met een looptijd van 2037 tot 2054. De gronden hebben op dit moment een boekwaarde van € 39,5 miljoen (€ 29 p/m²). Doordat jaarlijks rente wordt toegevoegd, zouden deze gronden op het moment dat het project start (2037) een boekwaarde hebben van € 100 miljoen. Een dergelijke boekwaarde zal naar verwachting niet verdisconteert kunnen worden in een rendabele grondexploitatieopzet. Om te voorkomen dat de gronden in de toekomst niet meer rendabel ingebracht kunnen worden, wordt voorgesteld om vanaf 2013 geen rente meer toe te voegen aan het Suikerunieterrein. Dit betekent dat binnen de reguliere begroting van de gemeente Groningen dekking voor de jaarlijkse rente- en exploitatielast ad € 1,6 miljoen gevonden moet worden. Wij kunnen op basis hiervan en de beschikbare informatie instemmen met de door het college gemaakte schatting voor de waardering van het Suikerunieterrein.

Read more

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Overige gronden en NIEGG (€ 33,7 miljoen)
 Volgens het BBV moet de NIEGG worden gewaardeerd tegen boekwaarde of verwachte lagere marktwaarde. De gemeente Groningen heeft haar overige NIEGG, uitgezonderd Suikerunie, gewaardeerd op boekwaarde dan wel lagere WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2011.

Opgemerkt dient te worden dat de WOZ-waarde gebaseerd is op de huidige bestemming van de grond en daarmee af kan wijken van de verwachte marktwaarde op basis van de toekomstige bestemming. Daarnaast is de algemene tendens dat de WOZ-waarde het afgelopen jaar is gedaald en ook de komende jaren verder zal gaan dalen. De gemeente Groningen wil in 2013 een inventarisatie gaan maken van de objecten waar de risico's op afwijkingen tussen WOZ-waarde en marktwaarde het grootst zijn. Echter geeft het college aan dat niet valt uit te sluiten dat bij ongewijzigde economische vooruitzichten een neerwaartse bijstelling van de WOZ-waarde zal plaatsvinden, waardoor dit ook zal leiden tot een verdere afwaardering van de NIEGG.

In verband met het stopzetten van de Regiotram zijn de hiervoor verworven gronden (Glaude) volledig afgeboekt. In 2012 is totaal € 7,7 miljoen afgewaardeerd bestaande uit de afwaardering op het Stationsgebied en de afwaardering van de overige gronden naar lagere WOZ-waarde.

Advies
 De afgelopen jaren is de waardering van het vastgoed vanwege de economische ontwikkeling steeds belangrijker geworden. Wij onderschrijven het belang van het interne voornemen om taxaties uit te voeren op de waardering van de overige NIEGG.

4.8 Samengevat: wij kunnen instemmen met de waardering van de gronden

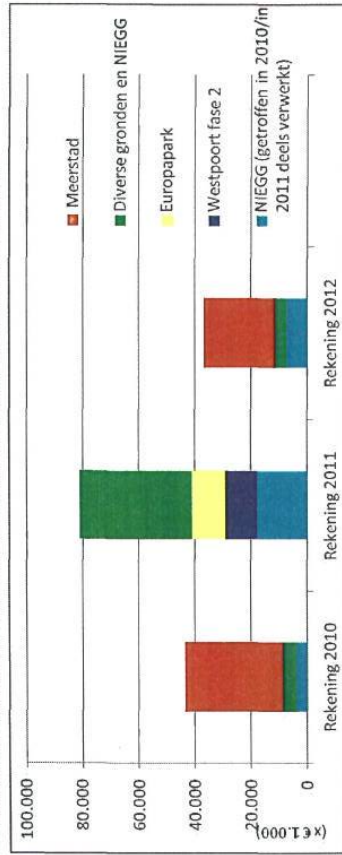
Wij kunnen, in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen, instemmen met de waardering van de voorraden gronden in de jaarrekening van de gemeente Groningen en de waardering van de grondexploitatie Meerstad.

Wij zullen, gezien het belang van het grondexploitatieproject Meerstad voor de gebruiker van de jaarrekening 2012, wel opnieuw een paragraaf "ter benadrukking van aangelegenheden" opnemen in onze controleverklaring.

Pagina 30

[Read more](#)

Uit onderstaand overzicht blijkt de afwaardering van de gronden in de afgelopen jaren:

In totaliteit is in de afgelopen drie jaren € 163,2 miljoen afgewaardeerd op de gronden. Voor het boekjaar 2012 is totaal € 36,7 miljoen voorzien en bestaat uit:

	Verliesvoorziening 2012
Meerstad	25.000
Woningbouw en bedrijventerreinen NIEGG	4.000
Totaal	36.700

Advies
Gezien de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt, de aanhoudende recessie en de omvang van de grondposities adviseren wij u de waardering van de gronden het komende jaar kritisch te blijven monitoren.

5 Overige bevindingen

5.1 Organisatieontwikkeling en eventuele reorganisatievoorziening

Reorganisatie kan in 2013 mogelijk leiden tot reorganisatievoorziening.

De reorganisatie van de gemeente Groningen krijgt steeds meer vorm. In 2012 zijn reeds een aantal vakdirecteuren van het nieuw te vormen SSC benoemd en in 2013 zullen de overige medewerkers geplaatst worden.

Door de reorganisatie ontstaat een situatie waarin wellicht sprake zal zijn van boventalig personeel, het uitgangspunt is echter om mensen van werk naar werk te begeleiden (geen gedwongen ontslagen). Wij hebben begrepen dat er een frictiebudget beschikbaar is gesteld ter dekking van de frictiekosten in de begroting 2013.

Recentelijk is een nieuwe notitie verschenen van het BBV, welke nadere spelregels geeft inzake de verwerking en bepaling van een eventuele reorganisatievoorziening. Uit deze notitie blijkt dat aan het vormen van een reorganisatievoorziening de volgende voorwaarden zijn verbonden:

- de gemeente moet een reorganisatieplan en/of besluit genomen hebben in het betreffende boekjaar;
- het personeel moet over het plan en/of besluit zijn geïnformeerd;
- de omvang van de verplichting moet op betrouwbare wijze kunnen worden geschat.

Alleen bij zeer grote organisaties, waar permanent wel enige reorganisaties plaatsvinden, kan er sprake zijn van een voorspelbaar gelijkmatig kostenpatroon zodat er dan geen voorziening mag worden gevormd.

Advies

Wij adviseren het college om de gevolgen hiervan tijdig in kaart te brengen en zo nodig een voorziening te treffen in de jaarrekening 2013.

5.2 Onderlinge vorderingen en schulden niet via interne rekeningen-courant

€ 15 miljoen aan onderlinge dienstverlening tussen diensten verloopt niet via de rekening-courantverhoudingen.

Met de implementatie van Dafinci is ook een nieuwe werkwijze voor intern verrekenen afgesproken. Alle onderlinge dienstverlening tussen diensten moet in principe verlopen via de rekeningen-courant. De rekening-courantverhoudingen worden dan voor het opstellen van de jaarrekening geëlimineerd, waardoor er geen handmatige correcties meer hoeven plaatsvinden om de balans op te stellen.

Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat (nog steeds) niet alle onderlinge dienstverlening wordt verrekend via de rekeningen-courant. Het gaat hierbij om dienstverlening op het gebied van belastingen en doorbelasting van rente (totaal circa € 15 miljoen ultimo 2012). Deze bedragen worden niet geëlimineerd en werken dus balansverlengend. Bovendien zijn deze bedragen niet (automatisch) onderling tussen diensten afgestemd, waardoor mogelijke verschillen niet zijn geconstateerd.

Omdat het totaalbedrag van onderlinge vorderingen en schulden niet van materiële invloed is op de balans en het beeld van de jaarrekening (€ 15 miljoen op een balanstotaal van € 1,24 miljard), kunnen wij instemmen met de huidige verwerkingswijze.

Advies

Wij adviseren het college om de naleving van de procedure voor intern verrekenen beter te monitoren, zodat alle onderlinge dienstverlening op eenduidige wijze wordt geregistreerd.

5.3 Implementatie SIMS

Wij kunnen niet steunen op SIMS. Door aanvullende werkzaamheden wel voldoende zekerheid omtrent juistheid en rechtmatigheidssubsidies.

In 2012 is het nieuwe subsidiepakket SIMS in gebruik genomen. Gedurende het jaar 2012 is een IT-review uitgevoerd door een extern bureau op de implementatie en werking van dit nieuwe pakket. Ten tijde van onze controle was nog geen definitieve rapportage beschikbaar van deze externe IT-auditor. Dit betekent dat wij over het jaar 2012 nog niet hebben kunnen steunen op de functiescheiding in het subsidiepakket SIMS.

Door de interne controleafdeling zijn controles uitgevoerd op de verstrekte subsidies. Daarbij zijn een aantal bevindingen geconstateerd:

- Het is nog niet duidelijk op welke wijze de autorisatiematrix binnen SIMS is ingericht en gecontroleerd.
- Het is nog onduidelijk of er sprake is van voldoende functiescheiding in het systeem (door toekenning van conflicterende rollen).
- Het is nog niet duidelijk of subsidies kunnen worden toegekend zonder dat hiervoor (voldoende) krediet beschikbaar is.

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Ten tijde van onze jaarrekeningcontrole waren deze punten nog steeds niet helder. Door het ontbreken van de rapportage van de externe IT-auditor konden wij onvoldoende zekerheid verkrijgen over de rechtmatige verstreking en afhandeling van subsidies op basis van het systeem.

Daarop heeft een aanvullende deelwaarneming plaatsgevonden door de interne controleafdeling. Hieruit zijn geen aanvullende bevindingen geconstateerd.

Wij hebben tevens geconstateerd dat er nog "oude" subsidiedossiers openstaan in het vorige systeem ISA4ALL. Wij adviseren de gemeente om in 2013 prioriteit te geven aan de formele afwikkeling van deze oude dossiers.

Advies
Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren bij de implementatie van nieuwe systemen en applicaties (Gouw Belastingen, Dafinci, Gouw voor de DAL-gemeenten en ook SIMS), adviseren wij het college invulling te geven aan IT-audit binnen concern control en de interne controle van de gemeente. Zowel bij de bestaande applicaties als bij de invoering van nieuwe systemen, kan IT-audit meer zekerheid geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking en ook bijdragen aan een efficiëntere interne controle.

5.4 Kunstvoorraad CBK

In 2010 is de kunstvoorraad van het CBK (Centrum Beeidende Kunst) gewaardeerd. Als gevolg van een stelselwijziging zijn destijds de voorraden op de balans van OCSW geactiveerd tegen € 2,6 miljoen. De gemeente Groningen heeft voorzichtigheidshalve bij de waardering van de kunstobjecten een bestemmingsreserve gevormd van € 2,6 miljoen. De aanpassing in de waardering zal via de resultaatbestemming uit deze reserve worden gedekt.

Inmiddels is in 2012 een uitgebreider onderzoek gedaan naar de waardering van de kunstobjecten, wat heeft geleid tot een neerwaartse aanpassing van de waarde van € 673.000, welke is verrekend met de reserve. Bij de jaarrekeningcontrole 2011 hadden wij voor de waardering een onzekerheid ingeschat op € 500.000, dit blijkt achteraf in werkelijkheid € 173.000 hoger te zijn.

Werkelijke afwaardering kunstvoorraad CBK in 2012 € 673.000.

[Read more](#)

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controlere-
aanpak

Bijlagen

BACK

5.5 Samenwerking DAL-gemeenten is een feit

De gemeente Groningen heeft met ingang van 2012 de belastingheffing en -inning verzorgd voor de DAL-gemeenten (Deifzijl, Appingedam en Loppersum). In 2011 is een dienstverleningsovereenkomst tussen de DAL-gemeenten en de gemeente Groningen getekend. Eind 2011 heeft eveneens de conversie van de belastinggegevens plaatsgevonden en zijn de aanslagen 2012 verstuurd door de gemeente Groningen.

In februari 2013 heeft de gemeente Groningen voor het eerst een verantwoordingsdocument opgesteld, waarin de belastingopbrengsten en gerelateerde balansposten zijn verantwoord aan de DAL-gemeenten. Wij hebben deze verantwoordingen gecontroleerd en voorzien van goedkeurende verklaringen.

Wel hebben wij geconstateerd dat de afspraken omtrent de vorm en inhoud van de verantwoordingsdocumenten niet zijn vastgelegd, waardoor ten tijde van onze controle niet duidelijk was op welke wijze verantwoording plaats zou vinden.

Advies
Wij adviseren de gemeente Groningen om afspraken over vorm en inhoud van de verantwoording te evalueren met de DAL-gemeenten en afspraken te maken voor de toekomstige (tussentijdse) verantwoordingen.

5.6 Nog steeds omvangrijke resultaten op de afvalstoffenheffing

De afgelopen jaren was steeds sprake van positieve resultaten op de afvalstoffenheffing. Deze resultaten werden middels een bestemmingsvoorstel toegevoegd aan de reserve afvalstoffen-heffing. Wij hebben hier afgelopen jaren meermalen over gerapporteerd. Ook in 2012 is sprake van een positief resultaat op de afvalstoffenheffing van € 1 miljoen, welke toegevoegd wordt aan de reserve.

Het saldo van deze reserve bedraagt ultimo 2012 € 6.932.000. Het maximum van deze reserve is gesteld op € 2,1 miljoen (2% van de omzet). Evenals voorgaande jaren wordt het maximum van de reserve ruim overschreden. In 2012 is door de raad besloten om de reserve geleidelijk af te bouwen. Daarbij worden de tarieven structureel voor afvalstoffenheffing verlaagd met € 6. Op basis van deze maatregelen zal de reserve eind 2018 uitkomen op € 1,5 miljoen.

Read more

Pagina 35

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Wij zijn nog steeds van mening (gezien wederom een positief resultaat van € 1 miljoen) dat het van belang is om de voorspelbaarheid van de baten en lasten voor afvalstoffenheffing (bij de begroting) te verbeteren, zeker ook omdat het hier een tarief betreft waarvoor maximale kostendeckendheid geldt. De voorspelbaarheid kan onder andere worden geanalyseerd door nacalculaties op te stellen. Hoewel het tarief op begrotingsbasis kostendekkend is, suggereren de positieve resultaten en de omvangrijke reserve dat wellicht sprake is van meer dan maximale kosten-dekkendheid van het tarief. Naar onze inschatting is dit een risico.

Advies
Wij adviseren het college, evenals in voorgaande jaren, om de resultaten op afvalstoffenheffing nader te analyseren en maatregelen te treffen om in de toekomst grote resultaatseffecten te voorkomen. Omdat wij dit advies een aantal jaren hebben gegeven, zullen wij dit volgend jaar niet opnieuw herhalen.

5.7 Herrubriceren voorziening volkshuisvesting

De gemeente Groningen heeft diverse leningen verstrekt, waaronder leningen in het kader van de volkshuisvesting (€ 52 miljoen). Omdat de gemeente van mening is dat voor een deel van deze leningen het risico bestaat dat deze oninbaar zijn, is een voorziening getroffen van € 1,2 miljoen. Omdat administratief gezien de leningen zijn verstrekt door de dienst Treasury en de voorziening hiervoor wordt getroffen bij de dienst ROEZ, is de voorziening niet gesaldeerd met de leningen waar deze betrekking op heeft. Dit zou volgens de verslaggevingsregels wel moeten.

Omdat het hier een rubriceringwestie betreft, zonder materiële invloed op de balans en het beeld van de jaarrekening, hebben wij deze rubricering niet gewogen als een fout.

Advies
Wij adviseren het college om voor de jaarrekening 2013 de presentatie van deze voorziening te wijzigen, zodat voldaan kan worden aan de verslaggevingsregels.

Pagina 36

Read more

Gemeente Groningen

BACK

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controlle-
aanpak

Bijlagen

5.8 Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control

Btw
 In 2011 heeft definitieve afrekening plaatsgevonden met de Belastingdienst over de jaren 2006 tot en met 2010 inzake de btw-naheffingsaanslag. Dit heeft toen geleid tot een extra vordering van de gemeente op de Belastingdienst van € 1 miljoen.

In navolging van dit onderzoek heeft de gemeente Groningen in 2012 zelf onderzoek gedaan naar de juistheid van de btw-declaraties (zowel via het btw-compensatiefonds als via de reguliere btw-aangifte voor ondernemers) over het jaar 2011. Hiertoe is een onderzoeksopzet gekozen die aansluit met de methodiek van de Belastingdienst, waarbij een steekproef is getrokken van 311 facturen, verdeeld over de diensten. Op dit moment is dit onderzoek nog niet afgerond.

Tevens wordt jaarlijks nacalculatie gedaan voor de gehanteerde mengpercentages. Hiertoe worden zowel voor het jaar 2011 als 2012 supplementies ingediend, die in beide gevallen leiden tot een extra vordering op de Belastingdienst. Naar wij hebben begrepen is deze werkwijze afgestemd met de Belastingdienst, evenals de modellen die worden gebruikt ten behoeve van de bepaling van de hoogte van de supplementies. Deze vorderingen zijn reeds verwerkt in de jaarrekening 2012.

Vpb
 In onze managementletter hebben wij u reeds geattendeerd op de (mogelijke) invoering van vennootschapsbelastingplicht voor lokale overheden. Dit is tevens aan de orde geweest in een expert meeting voor de raad op 20 maart jongstleden. Onlangs heeft een parlementair overleg plaatsgevonden over dit onderwerp.

Opvallend is onder meer dat vrij brede politieke consensus lijkt te bestaan over de noodzaak om de huidige situatie - waarin overheidsbedrijven doorgaans per saldo niet zijn belast - op korte termijn te veranderen. Een belangrijke vraag lijkt nu nog te zijn hoe breed de categorie overheidsbedrijven zal zijn die met vpb-heffing geconfronteerd zullen worden. Een uitzondering lijkt te zullen worden gemaakt voor puur publieke taken, al is nog onduidelijk wat hieronder precies wordt verstaan.

Loonheffing
 Met de invoering van de werkloosheidsregeling (uitgesteld naar 2015) komen ook hier een aantal belangrijke fiscale veranderingen op de gemeente Groningen af. Daarnaast hebben wij de afgelopen twee jaren een aantal bevindingen geconstateerd ten aanzien van het personeelsproces, die mogelijk ook fiscale gevolgen hebben.

Read more

Pagina 37

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Advies
Wij adviseren u om, in het kader van bovengenoemde fiscale ontwikkelingen, vorm te geven aan fiscale control binnen de gemeente, zodat daarmee de aandachtspunten van afgelopen jaren een structurele plek krijgen. Wij hebben inmiddels vernomen dat bij de oprichting van het SSC tevens aandacht wordt besteed aan een afdeling met fiscale specialisten. Dan kunnen wellicht ook de eerste stappen worden gezet richting het opzetten van een Tax Control Framework, waardoor met de Belastingdienst afspraken kunnen worden gemaakt rondom Horizontaal Toezicht.

5.9 Overgang onderhoud scholen naar schoolbesturen

Het Ministerie van OCW werkt op dit moment aan een wetsvoorstel voor de overheveling van het buitenonderhoud in het primair onderwijs van de gemeente naar de schoolbesturen. De verwachting is dat schoolbesturen met ingang van 1 januari 2015 volledig zelf verantwoordelijk worden voor het onderhoud. In de bekostiging zullen zij daarvoor compensatie krijgen. Voor de schoolbesturen brengt dit kansen, maar ook zeker risico's met zich mee.

Advies
Wij adviseren het college in het kader van dit wetsvoorstel:
 - op korte termijn een nulmeting te laten uitvoeren van de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen;
 - met de scholen in overleg te treden over de overdracht van de middelen inzake buitenonderhoud PO-scholen die de gemeente nog niet heeft besteed.

Vanaf 2015 wordt onderhoud buitenkant scholen overgedragen aan schoolbesturen.

Read more

Pagina 38

5.10 In control statement

In 2011 heeft het college voor het eerst een in control verklaring afgegeven bij de jaarrekening. Het college is voornemens om ook bij de jaarrekening 2012 weer een in control statement af te geven. Een "In Control Statement" impliceert een verklaring, dat de hoogste leiding van de organisatie (in dit geval het college) "in control" is.

In een in control statement moet worden verwezen naar een set van normen waaraan de mate van beheersing getoetst is. Tevens zijn in het statement de aangetroffen tekortkomingen ten aanzien van de beheersing en de in de processen opgenomen internal controls, de oorzaken ervan en de voorgenomen maatregelen om de knelpunten op te lossen, opgenomen.

Het college heeft gekozen voor een groeiemodel, waarbij in 2011 nog over een beperkt aantal onderwerpen wordt gerapporteerd. Deze onderwerpen hebben betrekking op:

- het financieel in control zijn, wat wordt gemeten aan de afwijking van het rekeningresultaat ten opzichte van de actuele begroting;
- de mate waarop invulling wordt gegeven aan risicomanagement, en de hoogte van het weerstandsvermogen;
- de AO/IC en de uitkomsten van de interne en externe controle bij de jaarrekening.

Dit groeiemodel is in 2012 uitgebreid met het volgende onderwerp:

- Treasury: het renterisicobeleid en risicobeheer en de minimalisering van financieringskosten.

Hiermee is een eerste stap gezet om te komen tot een in-controlverklaring.

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

5.11 Formele onrechtmatigheden

Bij de intern uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoeken zijn een aantal formele onrechtmatigheden geconstateerd. Een formele rechtmatigheidsfout doet zich voor op het moment dat bij bepaalde activiteiten wordt afgeweken van de geldende interne en externe wet- en regelgeving. Deze afwijkingen hebben echter geen financiële consequenties voor de jaarrekening en ook geen gevolgen voor ons oordeel in relatie tot de financiële rechtmatigheid. Deze formele fouten vermelden wij wel in ons verslag van bevindingen.

Bij diverse diensten hebben wij formele rechtmatigheidsfouten geconstateerd. Deze bevindingen hebben onder meer betrekking op de naleving van het mandaatstatuut, formele aspecten met betrekking tot subsidievaststelling, juridische vormfouten in beschikkingen et cetera. Deze bevindingen hebben wij in detail in de dienstrapportages weergegeven.

Een samenvatting geven wij hieronder weer:

- Conform de subsidieverordening (ASV) dient bij een subsidieafranking een goedkeurende controleverklaring te worden overlegd door de subsidieontvanger. In een aantal gevallen is geen goedkeurende verklaring overlegd. Wij hebben dit ingeschat als een formele rechtmatigheidsfout, die niet meeweegt in het oordeel.
- De gemeente heeft voor een bedrag van € 421.000 aan zogenaamde 2b-diensten ingekocht, die vallen onder de Europese aanbestedingsregels. Dit betekent onder meer dat de gunning van de dienst binnen 48 uur bij de Europese instanties gemeld moet worden. De gemeente heeft verzuimd de gunning van deze opdracht te melden.
- Conform het ARG (Arbeidsvoorwaarden Regeling gemeente Groningen) moet bij indiensttredingen een Verklaring Omtrent Gedrag worden overlegd. Dit heeft niet in alle gevallen plaatsgevonden.
- Uitdiensttredingen worden volgens het ARVG afgehandeld middels een vastgesteld format. Deze is niet in alle gevallen gehanteerd.
- Wij hebben geconstateerd dat een vaststellingsovereenkomst is geautoriseerd door een onbevoegde persoon.
- Wij hebben tevens geconstateerd dat 32% van de aangevraagde subsidies niet binnen termijn worden afgehandeld.
- In subsidiebeschikkingen wordt niet altijd verwezen naar de juiste regelgeving.
- In juli 2012 is de korte mismatchlimiet drie weken lang overschreden, dit is gemeld bij het college en de commissie Financiën en Veiligheid.
- Ten slotte zijn in een aantal gevallen facturen, inkooporders en arbeidscontracten niet geautoriseerd in overeenstemming met het mandaatbesluit.

Formele onrechtmatigheid inzake mismatchlimiet gemeld bij college en commissie F&V.

ERNST & YOUNG
Quality. In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

[BACK](#)

5.12 Overige opmerkingen inzake rechtmatigheid

Misbruik en oneigenlijk gebruik
In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De gemeente Groningen heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheersingshandelingen
Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag. Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de organisatie betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Begrotingsrechtmatigheid
Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. In hoofdstuk 6 van deze rapportage lichten wij de controleaanpak en de verantwoordelijkheden van college, raad en accountant nader toe.

De overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten zijn door het college in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2012. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Pagina 41

[Read more](#)

6 Hoe hebben wij onze controle ingericht?

6.1 Wat is de reikwijdte van onze controle

Reikwijdte is conform ons dienstverleningsplan.

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2012 van de gemeente Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het door de raad vastgestelde dienstverleningsplan. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Voor een toelichting op onze aanpak verwijzen wij naar het dienstverleningsplan 2012.

6.2 Controle uitgevoerd met de door u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het BADO stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Goedkeuringstolerantie
€ 9 miljoen voor fouten en
€ 27 miljoen voor onzekerheden.

In de raadsvergadering van 19 december 2012 heeft de gemeenteraad middels het vaststellen van het dienstverleningsplan de goedkeuringstoleranties vastgelegd. U heeft ons voor het boekjaar 2012 opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% - < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% - < 10%	≥ 10%	-

Gemeente Groningen								
Inhoudsopgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controleraanpak	Bijlagen	BACK
<p>Op grond van de werkelijke lasten na mutaties in de reserves in de jaarrekening 2012 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 9 miljoen (1%) en voor onzekerheden € 27 miljoen (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.</p> <p>Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium, de uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.</p> <p>Bij de vaststelling van het dienstverleningsplan 2012 heeft u de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 500.000. Dit betekent dat wij individuele bevindingen boven dit bedrag in ieder geval aan u rapporteren. Daarnaast kunnen we, indien wij dit noodzakelijk achten, ook bevindingen rapporteren beneden dit bedrag indien de aard van de bevinding hiertoe aanleiding heeft gegeven.</p>								
<p>6.3 Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd</p> <p>De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. De jarenlange discussie over het beroep en het functioneren van de accountant, hebben uiteindelijk geresulteerd in een aanpassing van de accountantswetgeving, welke van toepassing is voor organisaties van openbaar belang (OOB's) met als doel de onafhankelijkheid van de accountant beter te waarborgen richting het maatschappelijk verkeer. Ondanks het feit dat de gemeente Groningen zich volgens de wet niet kwalificeert als een organisatie van openbaar belang vinden wij het als uw accountant belangrijk om eventuele bedreigingen ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.</p> <p>In ons dienstverleningsplan hebben wij alle maatregelen en afspraken weergegeven die onze onafhankelijkheid in het kader van onze jaarrekeningcontrole waarborgen; zoals de teambezetting, het verstrekken van gegevens ten aanzien van het honorarium, de pre-approvalprocedure, et cetera). Wij hebben gedurende het jaar alle afspraken nageleefd en geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd.</p>								
<p>6.4 Hoe controleren wij het begrotings- en kredietbeheer</p> <p>Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotings- en kredietoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.</p>								
<p>Verantwoordelijkheden van college/raad en accountant ten behoeve van begrotingsafwijkingen.</p>								
<p>Pagina 43</p>								
								<p>Read more</p>

 ERNST & YOUNG Quality in Everything - We Do	Gemeente Groningen
Inhoudsopgave	BACK
Beeld gemeente	Bijlagen
Uitkomsten controle	Controle-aanpak
Vermogen en resultaat	Overige bevindingen
Gronden en Meerstad	
<p>Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtsmatigheid. Daarnaast toetst de gemeente Groningen intern overschrijdingen van het toegestane krediet en reviews wij deze werkzaamheden. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Het is de verantwoordelijkheid van de raad om hier dan tijdig een besluit over te nemen.</p> <p>Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan de raad; - vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moeten worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel. <p>In de raad van 26 april jongstleden zijn alsnog een aantal kredietoverschrijdingen (totaal € 1,3 miljoen) gemeld en alsnog goedgekeurd door de raad, waardoor deze niet meer als overschrijding worden gekwalificeerd.</p> <p>6.5 Verplichtingen inzake Single information en single audit (SISA)</p> <p>Uw gemeente is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven model.</p> <p>Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information single audit 2012, waarin onder andere opgenomen de nota verwachtingen accountantscontrole 2012).</p> <p>De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - € 10.000 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 100.000 is; - 10% indien de omvangbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is; - € 100.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is. <p>In bijlage 1 van dit verslag rapporteren wij hierover.</p>	
Toetsingspunten SISA getoetst aan wettelijke kaders.	Read more

Bijlage 1 SiSa-bijlage

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2012	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
---	----------------------	---------------------	-----------------------------	------------------------------

C1	Verzameluitkering BZK	-	-	Bij de gemeente Groningen is het onbekend dat voor deze regeling gelden zijn ontvangen en of de regeling wel van toepassing is op de gemeente Groningen. Hierover heeft de gemeente vragen uitgezet bij Postbus IBI. Op de datum van onze controleverklaring heeft de gemeente hier nog geen uitsluitsel over verkregen. Derhalve heeft de gemeente gekozen voor een '0' verantwoording. Wij kunnen instemmen met deze werkwijze. Daarom nemen wij geen fout of onzekerheid op ten aanzien van deze regeling.
D1	Regionale meid- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-	-	
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	-	-	
E3	Subsidierегeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)	-	-	In de kolom "Besteding (jaar T)" is ten laste van beschikingsnummer IPM1012012 een bedrag van € 1.970.000 verantwoord. Deze kosten hebben betrekking op de verwerving van percelen in de jaren 2002 t/m 2004. Deze kosten zijn voor aanvang van de projectperiode gemaakt. Verwervingskosten zijn echter wel subsidiabel in het kader van deze regeling. Het Agentschap NL heeft schriftelijk toestemming verleend om deze kosten alsnog in 2012 in de kolom "Besteding (jaar T)" te verantwoorden. Wij kunnen daarom instemmen met deze werkwijze en hebben hiervoor geen fout of onzekerheid opgenomen.
E10	Tijdelijke subsidierегeling innovatieprogramma Mooi Nederland	-	-	

Collegiebrief - Reactie college op rapport van bevindingen gemeenterekening ...

E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden	-	-	-	-
E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water	-	-	-	-
F3	Verzameluitkering EL&I	-	-	-	-
G1C_1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012	-	-	-	-
G1C_2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Totaal 2011 (Gemeenten inclusief deel gemeenschappelijke regelingen)	-	-	-	-
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB	-	-	-	-
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	-	-	-	-
G5	Wet Participatiebudget (WPB)	-	-	-	-
G7	Verzameluitkering SZW	-	-	-	-

Inhoudsopgave	Beeld gemeente	Uitkomsten controle	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle-aanpak	Bijlagen	BACK
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	-	-	-	-	-	-	-
H4	Verzameluitkering VWS	-	-	-	-	-	-	-
H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitdraag 2008 tot en met 2011	-	-	-	-	-	-	-

Inhouds- opgave

Beeld gemeente

Uitkomsten controle

Vermogen en resultaat

Gronden en Meerstad

Overige bevindingen

Controle- aanpak

Bijlagen

BACK

Gemeente Groningen

Bijlage 2 Actuele ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen binnen de sector.

I Inleiding

In deze paragraaf schetsen wij een aantal actuele ontwikkelingen in uw sector, waarmee wij eveneens invulling willen geven aan onze natuurlijke adviesfunctie. Dit doen wij vanuit onze rol als accountant, waarbij wij tevens ontwikkelingen weergeven zoals die worden gesignaleerd door de diverse specialistengroepen binnen Ernst & Young (Advisory, Tax, IT).

Wij hebben in het kader van onze controle deze actuele ontwikkelingen niet specifiek beoordeeld of toegepast voor uw organisatie, maar zijn vanzelfsprekend graag bereid met u van gedachten te wisselen over de mogelijke specifieke risico's en gevolgen voor uw gemeente.

II IT-ontwikkelingen

Beveiliging DigiD

Naar aanleiding van beveiligingsincidenten rondom DigiNotar en DigiD is in 2012 het beveiligingsassessment rondom DigiD aangekondigd. Inmiddels is enige tijd verstreken en zijn diverse gemeenten en leveranciers van gemeentelijke websites gestart met het inventariseren van de impact van de norm van Logius. Ernst & Young maakte onderdeel uit van de pilot die door VNG en KING is georganiseerd om de impact van de norm te bepalen en is sindsdien actief betrokken bij diverse gemeenten en gemeentelijke leveranciers. We zien echter dat inspanningen momenteel nog achterblijven wat het risico met zich meebrengt dat gemeenten niet tijdig een assessment hebben laten uitvoeren.

Wij adviseren u op korte termijn de werkelijke situatie te bepalen om vast te stellen waar u momenteel staat. Op die manier heeft u nog ruim de tijd eventuele verbeteringen door te voeren, voordat u zich laat toetsen tegen de norm. Hierbij adviseren wij u op korte termijn afspraken te maken met uw auditor.

Beveiliging van DigiD vraagt aandacht.

Pagina 48

Read more

IBAN

Momenteel vindt de migratie plaats naar IBAN en betaalmiddelen die zijn gebaseerd op Europese standaarden in Nederland. Uiterlijk 1 februari 2014 moeten deze standaarden ingevoerd zijn. Het Nationaal Forum voor de SEPA-migratie constateert dat publieke instellingen, in tegenstelling tot elders in Europa waar publieke instellingen een voorbeeldfunctie vervullen, niet vroeg overgaan. Met name gemeenten zullen een extra inspanning moeten verrichten voor de overgang op IBAN, die momenteel nog erg achterblijft. Uit de migratiemonitor blijkt dat een substantieel deel van de gemeenten zijn planning nog moet bepalen. Wij willen u graag wijzen op de naderende deadline en het belang om de planning ten aanzien van de IBAN-implementatie te bepalen.

Bring your own device

Vele gemeenten denken momenteel na over invoering van Bring your own device. Bring your own device is het concept waarbij medewerkers gebruikmaken van (computer)apparatuur die niet het eigendom is van de gemeente. Hierbij valt te denken aan de inzet van eigen smartphones of tablets. Indien de gemeente ervoor kiest bijvoorbeeld e-mail en agenda via deze persoonlijke apparatuur te ontsluiten, heeft dit impact op de beveiliging van de ontsloten informatie. Daarnaast spelen fiscale aspecten een rol indien u uw medewerkers een budget geeft voor de aanschaf van de apparatuur. Indien u met de Bring your own device ontwikkeling bezig bent, wisselen wij graag een keer met u van gedachten om te voorkomen dat u onnodig risico loopt.

III Fiscale ontwikkelingen

Loonbelasting

Op het gebied van de loonheffingen zijn er diverse aandachtspunten voor uw gemeente. Allereerst betreft dit de invoering van de werkkostenregeling (WKR), welke uiterlijk per 1 januari 2015 wordt ingevoerd. Daar hoort meteen een aanvullende opmerking bij. Een op dit moment lopende discussie in politiek Den Haag kan ertoe leiden dat de overgangperiode voor invoering van de WKR wordt verlengd met één of twee jaar. Dit neemt niet weg dat, dat wanneer de WKR nog niet ingevoerd is, het wenselijk is te inventariseren welke gevolgen er zouden kunnen zijn. Afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatie kan vanuit beleidsmatig oogpunt een betere beslissing genomen worden over het invoermoment en de mogelijk noodzakelijke aanpassingen in arbeidsvoorwaarden en/of administratie.

**Invoering
werkkostenregeling.**

**Aandachtspunten voor
Bring your own device.**

**Gemeenten blijven achter bij de
invoering IBAN.**

Inhouds- opgave	Vermogen en resultaat	Gronden en Meerstad	Overige bevindingen	Controle- aanpak	Bijlagen	BACK
--------------------	--------------------------	------------------------	------------------------	---------------------	----------	------

Vervroegd afscheid van werknemer mogelijk toepassing van strafheffing.

Indien vervroegd afscheid wordt genomen van een of meerdere werknemers, dan is het wenselijk vóór het maken van afspraken daaromtrent, de gevolgen van de mogelijk van toepassing zijnde strafheffing (52% extra loonheffing) in kaart te brengen. Ook non-activiteitsregelingen kunnen kwalificeren voor deze strafheffing. Hiermee worden kostbare verrassingen achteraf voorkomen.

Afstoten/samenvoegen van personeel financiële consequenties arbeidsvoorwaarden vergelijkken.

In de public sector zien we met regelmaat dat besloten wordt personeel af te stoten respectievelijk samen wordt gevoegd met andere partijen. Dan kan een vergelijking met andere arbeidsvoorwaarden wenselijk zijn om te bezien welke financiële consequenties verbonden zijn met een dergelijke operatie. Ook is een dergelijk vergelijking wenselijk om de betreffende werknemers een tenminste gelijkwaardig arbeidsvoorwaardenpakket te kunnen bieden. In voorkomende gevallen zijn wij graag betrokken bij de uitwerking van dergelijke projecten.

Vanuit de flexibele arbeidsgedachte wordt met regelmaat personeel ingehuurd. Afhankelijk van de situatie (uitzenden, detacheren en/of ZZP'er) brengt dit eventuele heffingsrisico's en/of aansprakelijkheidsrisico's met zich mee. Het is in alle gevallen goed om vooraf de mogelijke heffingsgevolgen in beeld te hebben en maatregelen te treffen om de aansprakelijkheid te beperken/voorkomen.

Verscherpte fiscale aandacht voor (beste)auto's.

De fiscale aandacht voor (beste)auto's is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De bewijislast om heffingsgevolgen van het eventuele privégebruik te voorkomen luistert nauw. Dit impliceert dat bij het gebruik van (beste)auto's het wenselijk is dat er procedures zijn die eventuele heffingsverplichtingen voorkomen. Het kan daarbij overigens ook gaan om auto's waarvan primair gedacht wordt dat er geen heffingsverplichtingen spelen.

Btw-compensatiefonds

Afschaffing btw-compensatiefonds gaat niet door.

Recentelijk heeft het Rijk met de medeoverheden het financieel akkoord gesloten. Onderdeel van het financieel akkoord is dat het Rijk zal afzien van de afschaffing van het btw-compensatiefonds. Met het handhaven van het btw-compensatiefonds wordt tegemoetgekomen aan de wens van gemeenten en provincies die grote bezwaren hadden tegen de afschaffing van het btw-compensatiefonds. Deze bezwaren zijn met name ingegeven doordat de overgang naar een regime zonder compensatie allerlei complicaties met zich brengt.

ERNST & YOUNG
Quality in Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

[BACK](#)

De aangekondigde bezuiniging van jaarlijks € 550 miljoen die gekoppeld was aan de afschaffing van het btw-compensatiefonds zal evenwel gewoon doorgang vinden. Daarnaast worden gemeenten en provincies door de introductie van een gemaximeerd bedrag aan te compenseren btw in hun mogelijkheden tot compensatie beperkt. Wanneer het plafond in enig jaar wordt overschreden, vindt er een aanzuivering plaats ten laste van het Gemeente- respectievelijk het Provinciefonds. Wanneer gemeenten en provincies minder compenseren dan het vastgestelde plafond wordt de besparing toegevoegd aan het Gemeente- respectievelijk het Provinciefonds. De verdeling van de korting, alsmede de toevoeging aan het Gemeente- dan wel het Provinciefonds vindt plaats overeenkomstig de omvang waarmee de individuele gemeenten en provincies btw hebben gecompenseerd.

Door de beperking van de compensatie en de structurele bezuinigingsdoelstellingen die daarnaast gelden, hebben gemeenten en provincies er in de toekomst belang bij om btw-heffing op hun inkopen te verminderen/voorkomen. Wij zien goede mogelijkheden om ter zake van de bepaalde activiteiten de btw-druk voor uw gemeente aanzienlijk te beperken:

- Samenwerkingsverbanden van compensatiegerechtigde lichamen die momenteel btw aan de deelnemende gemeenten berekenen, kunnen door gebruik te maken van een btw-vrijstelling btw-druk op hun diensten beperken.
- Gemeenten kunnen met nauw gelieerde entiteiten (stichtingen of BV's) onder omstandigheden een fiscale eenheid vormen, zodat wordt voorkomen dat op de prestaties van deze gelieerde entiteit voor de gemeente of provincie btw in rekening wordt gebracht.
- in de sfeer van de samenwerking met projectontwikkelaars en woningcorporaties bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen afspraken over het openbaar gebied anders vorm te geven.
- Ten aanzien van de exploitatie van zaal- en vergaderruimten in multifunctionele accommodaties hebben gemeenten op basis van recente jurisprudentie ruimere mogelijkheden om een belaste exploitatie en daarmee aftrek van btw op kosten en investeringen te effectueren.

Vennootschapsbelasting

Uw gemeente is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting. In mei 2012 heeft de Staatssecretaris van Financiën in zijn "Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven" echter aangekondigd:

- (i) alle indirecte overheidsbedrijven integraal te willen belasten voor de vennootschapsbelasting;
- (ii) overheden te willen verplichten hun concurrerende activiteiten in te brengen in een (belaste) BV of NV.

[Read more](#)

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Gemeente Groningen

Inhouds-
opgave

Beeld
gemeente

Uitkomsten
controle

Vermogen en
resultaat

Gronden en
Meerstad

Overige
bevindingen

Controle-
aanpak

Bijlagen

BACK

Tevens heeft de staatssecretaris aangekondigd een consultatieronde te zullen houden in het kader van de vormgeving van de regeling. In deze consultatieronden zal met onder meer de overige ministeries, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen worden overlegd. Deze consultatieronde is in januari 2013 van start gegaan. Aangenomen wordt dat de beoogde ingangsdatum van de nieuwe regeling 1 januari 2014 is.

Voor uw gemeente zou de voorgenomen regeling kunnen betekenen dat zij specifieke activiteiten zou moeten afzonderen in een afzonderlijke (belaste) rechtspersoon. Ook haar huidige deelnemingen en gelieerde stichtingen en verenigingen zouden volledig aan de vennootschapsbelasting worden onderworpen. Zij het dat dit ten aanzien van de gelieerde stichtingen en verenigingen slechts het geval is voor zover daarin een onderneming wordt gedreven.

Wij raden u aan om in de komende periode de te verwachten impact van de voorgenomen wijzigingen in beeld te krijgen. Dit stelt u in staat, waar mogelijk, tijdig op de beoogde wijzigingen te anticiperen ten. Ook adviseren wij u een strategie te bepalen voor de behartiging van uw belangen tijdens de geplande consultatie-ronde van de staatssecretaris. Zo kan het bijvoorbeeld raadzaam blijken de juridische structuur of de wijze van financiering van uw gemeente en haar deelnemingen aan te passen. Ook zal nadrukkelijk aandacht moeten worden geschonken aan de zakelijkheid van opbrengsten- en kostentoe rekening tussen de verschillende activiteiten onderling.

IV Regeling bezoldiging toptunctionarissen wordt vervangen

Vanaf 1 januari 2013 geldt de Wet Normering Topinkomens (WNT) en vervangt de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens. Deze nieuwe wet normeert en maximeert de bezoldiging van toptunctionarissen van instellingen in de publieke en semipublieke sector. De WNT maximeert de bezoldiging van toptunctionarissen tot de "Balikenendenorm" (zijnde 130% van het brutosalaris van een minister).

Bezoldiging toptunctionarissen gemaximeerd.

Read more ▼

Collegedebrief - In control verklaring gemeenterekening 2012

.
. .
Bestuursdienst

Onderwerp In control verklaring gemeenterekening 2012

Steller M. de Bie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 17 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 13.3616756

Datum 16 MEI 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u, zoals afgesproken, de in control verklaring bij de gemeenterekening 2012 aan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegebrief - In control verklaring gemeenterekening 2012

In control verklaring

Als college van burgemeester en wethouders zijn wij verantwoordelijk voor een goede bedrijfsvoering en interne beheersing van de organisatie, zodat wij onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren. In de programmaverantwoording van de gemeenterekening leggen wij verantwoording af over ons gevoerde beleid. Met ingang van de jaarrekening 2011 onderbouwen wij de mate van in control zijn jaarlijks expliciet door middel van een in control verklaring. We hanteren hierbij als uitgangspunt een groeimodel, waarbij we de verklaring baseren op zo veel mogelijk objectieve criteria (het normenkader). Dit hebben wij in onze brief aan het audit committee 'Aanpak versterken control' van 19 januari 2012 (BD12.2918195) aangegeven. Wij zien de in control verklaring als middel om verantwoording af te leggen over onze risico- en controlsystemen. Geconstateerde tekortkomingen kunnen vervolgens leiden tot aanpassing en verbeteringen van deze systemen zodat de interne beheersing wordt vergroot. Dit proces wordt door middel van een in control verklaring transparant(er) gemaakt.

De in control verklaring over 2012 is gebaseerd op de drie belangrijke processen op het gebied van control: de planning & controlcyclus (bestuurlijke informatievoorziening en begrotingsbeheer), integraal risicomanagement en administratieve organisatie/interne controle (AO/IC). Binnen deze processen is bij de jaarrekening 2011 een eerste set van criteria samengesteld. In onze verklaring 2011 onderkennen we een aantal ontwikkelpunten. Deze hadden betrekking op de voorspelbaarheid van resultaten en de verhoging van het weerstandsvermogen. We hebben ons hierop in 2012 gericht door middel van concrete maatregelen.

Daarnaast hebben we de verklaring voor 2012 uitgebreid met criteria op het gebied van treasury.

De volgende criteria zijn per proces van toepassing:

- De planning & controlcyclus:
 - Geconstateerde afwijkingen en onzekerheden aan het eind van het jaar;
 - Kwaliteit kwartaalafsluitingen (afwijking VGR-III t.o.v. rekening);
- Integraal risicomanagement:
 - Aantal risico onderzoeken (audits) bij grote projecten;
 - Niveau weerstandsvermogen;
- AO/IC:
 - Uitvoering IC programma en uitkomsten daarvan.
- Treasury: (nieuw)
 - Renterisicobeleid en risicobeheer
 - Minimalisering financieringskosten

Onze conclusie is dat we op deze onderdelen in de basis in voldoende mate in control zijn. We gaan hieronder per criteria in op het kader, maatregelen en de bereikte effecten in 2012.

De planning & controlcyclus

Het kader voor de inrichting en uitvoering van de planning & controlcyclus binnen de gemeente Groningen is vastgelegd in de Financiële Verordening. In 2012 is de planning & controlcyclus uitgevoerd in overeenstemming met dit kader en de afspraken die hierover met de raad zijn gemaakt. Eén van de onderdelen van de cyclus is het driemaal per jaar opstellen van een financiële voortgangsrapportage. Hierin wordt een prognose gedaan van het resultaat. In de derde voortgangsrapportage is de voorspelbaarheid het grootst. Het begrotingsbeheer is in onze ogen op orde als de afwijking tussen het werkelijke rekeningresultaat en het resultaat in de derde voortgangsrapportage (VGR-III) beperkt is (3% of minder van de begrote lasten) evenals de voorzienbaarheid van de afwijkingen (tussen 0 en 30%).

De verantwoordelijkheid voor betrouwbare voortgangsrapportages en daarmee een goede voorspelbaarheid van resultaten ligt in eerste instantie bij het management. Daarop dient sturing plaats te vinden waarbij de dienstcontrollen verantwoordelijk is voor het risico en control systeem. Om de verantwoordelijkheid van het management te benadrukken en hiermee aandacht voor sturing en

Collegebrief - In control verklaring gemeenterekening 2012

beheersing in de organisatie te vergroten, zijn de tussentijdse rapportages vanaf VGR-III 2012 voorzien van een verklaring van de vakdirecteuren over de betrouwbaarheid ervan. Daarnaast hebben we in 2011 en 2012 verdere stappen gezet ter versterking van de controlfunctie. We hebben per december 2011 een werkwijze ingevoerd om control zo vroeg mogelijk te betrekken bij besluitvormingsstukken in het kader van bestuurlijke dienstverlening. Tenslotte heeft vanaf VGR-III 2012 een uitgebreidere beoordeling plaatsgevonden op de tussentijdse rapportages (beoordeling prognoses en controle kwartaalafsluitingen) en zijn controlgesprekken tussen concerncontroller en directeuren middelen gevoerd.

De afwijking van het rekeningresultaat met VGR-III bedraagt 18,1 miljoen euro negatief, zijnde 2% van de begrote lasten 2012. Dit is binnen de norm die we hebben gesteld en een verbetering ten opzichte van 2011 (3%). Na eliminatie van de verliesvoorziening Meerstad en pensioenen wachtgeld (oud) wethouders bedraagt de afwijking, zoals we hebben aangegeven in het raadsvoorstel bij de rekening 2012, ongeveer 1%.

Ten aanzien van de voorzienbaarheid van de afwijkingen, constateren we dat ongeveer 25% van de posten (groter dan 250 duizend euro) voorzienbaar was bij VGR-III. Dit ligt binnen onze norm en is verbeterd ten opzichte van 2011 (50%).

Integraal risicomanagement

Het kader voor het risicomanagement is vastgelegd in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 (BD11. 2618757). Hierin is aangegeven op welke wijze wij de risico's in beeld brengen en beheersen en op welke momenten wij uw raad hierover informeren. In 2012 hebben wij het risicomanagement uitgevoerd conform deze afspraken. Onze grootste risico's doen zich voor bij sleutelprojecten. We herzien elk jaar de exploitatieopzetten van deze sleutelprojecten en rapporteren driemaal per jaar over de voortgang, risico's en financiën. De overige grondexploitaties dienen elke twee kalenderjaren te worden herzien.

Voor alle sleutelprojecten hebben herzieningen van exploitatieopzetten plaatsgevonden.

De herzieningen van de grondexploitatieopzetten hebben we voor het eerst, met uitzondering van Meerstad, gelijktijdig laten uitvoeren waardoor de nu bekende gevolgen (effecten en risico's) van de crisis in onderlinge samenhang beoordeeld en financieel verwerkt konden worden. Dit heeft plaatsgevonden op basis van de regionale afspraken over woningbouw en bedrijventerreinen. Daarbij is eveneens gebruik gemaakt van 'second opinions' door externen.

Gezien de onzekere omstandigheden volgen wij de marktontwikkelingen nauwgezet. In dit kader is de stuurgroep grondexploitaties sinds eind januari actief, met daarin de wethouders grondzaken en economische zaken (collegebrief herziening sleutelrapportages 2012). De stuurgroep bewaakt de voortgang en zorgt voor tijdige bijsturing waar nodig met als doel de financiële taakstelling van de grondexploitaties te behalen.

Een belangrijk onderdeel van het risicomanagement is de bepaling van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen. Hierover rapporteren we twee maal per jaar; bij de begroting en de jaarrekening. In de tussentijdse rapportages maken we melden van belangrijke ontwikkelingen/wijzigingen in het weerstandsvermogen gedurende het boekjaar. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we in staat zijn om onze risico's op te vangen zonder noodzakelijke wijzigingen van beleid.

Het weerstandsvermogen bedroeg in de primitieve begroting 2013 44%. In het raadsvoorstel bij de begroting 2013 hebben we daarom maatregelen genomen ter versterking van het weerstandsvermogen tot 80%. Het huidige weerstandsvermogen (rekening 2012) bedraagt 60%, wat gelijk staat aan een score onvoldoende, en is hiermee lager uitgekomen. Dit wordt veroorzaakt door de verwerking van het negatieve resultaat na bestemming 2012 en de vorming van de voorziening Meerstad. We zijn bezig met de voorbereiding van de begroting 2014 waarin we opnieuw voorstellen doen voor versterking van het weerstandsvermogen.

Het risicomanagement is een belangrijk instrument voor het in control zijn van onze organisatie. We constateren dat vanwege de voortdurende economische recessie en de stagnatie op de woningmarkt

Collegiebrief - In control verklaring gemeenterekening 2012

ons risicoprofiel hoog blijft. De ontwikkelingen in de grondexploitaties vragen blijvende aandacht. Daarnaast zullen de decentralisaties die in het sociale domein worden voorbereid in de toekomst invloed hebben op ons risicoprofiel. We zullen de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen dan ook nauwgezet blijven volgen en hierop voorstellen doen voor bijsturing.

AO/IC

We stellen jaarlijks een intern controle programma (IC) op, gericht op de beoordeling van de administratieve organisatie en beheersing van de belangrijkste processen binnen de gemeente Groningen. In 2012 is het programma volgens plan uitgevoerd. Onderdeel van het programma is de interne controle op rechtmatigheid. De bevindingen uit de controle zijn waardevol voor de evaluatie en verbetering van de administratieve organisatie. De accountant voert een externe toets uit op het interne systeem en beoordeelt onze AO/IC werkzaamheden in het kader van de controle op de rekening. De door de accountant bij de gemeenterekening 2012 geconstateerde financiële afwijkingen en onzekerheden blijven ruim binnen de toleranties voor een goedkeurende verklaring.

Treasury

De uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het treasurystatuut wordt telkens voor een termijn van twee jaren opgesteld. In het statuut is voor de gemeente Groningen nadere invulling gegeven aan de wettelijke kaders van de Wet Fido. Op 25 april 2012 is het treasurystatuut 2012-2013 vastgesteld. Hierin is eveneens rekening gehouden met de aanbevelingen van de accountant ten aanzien van de werkwijze voor bestaande leningen die worden voortgezet met een nieuwe financier.

Een belangrijk aspect van treasury betreft het renterisicobeleid en risicobeheer. Van belang hierin zijn de uitgangspunten ten aanzien van de lange financiering en het gebruik maken van de mismatchfinanciering en het sturen op vastgestelde limieten ter beperking van renterisico's. We zijn van mening dat we op het gebied van treasury in control zijn, indien we gedurende het jaar binnen de gestelde limieten en risiconormen blijven en onze financieringskosten minimaliseren.

Een voorwaarde voor het renterisicobeleid en risicobeheer is de kwaliteit van de prognoses op het gebied van investeringen en liquiditeitsbegroting. We hebben met ingang van Voortgangsrapportage 2012-II de liquiditeitsplanning ter vaststelling van de financieringsbehoefte aangescherpt. Zoals weergegeven in de paragraaf financiering in de rekening 2012 hebben we de gestelde limieten en normen (kasgeldlimiet, lange mismatch limiet, renterisiconorm en limiet vaste financiering) niet overschreden behoudens de korte mismatch limiet. In 2012 is in het derde kwartaal een overschrijding van deze limiet gemeld aan de raadscommissie. Reden voor de overschrijding was dat onvoldoende rekening was gehouden met de afwikkeling van het rekeningresultaat 2011. Op 31 oktober heeft de gemeenteraad de limiet voor aan te trekken langlopende leningen verhoogd. In de periode vlak na het verkrijgen van dit extra mandaat is de limiet nogmaals (kort) overschreden vanwege de doorlooptijd van dit besluit (waardoor bijsturing niet eerder mogelijk was). Ook hier is melding van gemaakt.

Ondanks de overschrijdingen zijn we van mening dat we in voldoende mate in control zijn geweest maar dat verbetering mogelijk is bij de afwikkeling van het rekeningresultaat. We hebben, naar aanleiding van deze overschrijding maatregelen genomen ter verkleining van dit specifieke risico op overschrijding als gevolg van de afwikkeling van het rekeningresultaat. Zodra het voorlopige rekeningresultaat bekend is vind er afstemming plaats tussen Concern financiën en Concern Treasury.

De financieringskosten worden geminimaliseerd doordat we in alle gevallen offertes vragen bij meerdere partijen. In het Treasury overleg wordt een financieringsvoorstel vastgesteld met daarin het moment waarop we geld aan trekken. Dit voorstel is afgestemd op de liquiditeitsplanningen.

Oordeel

Alles overziend zijn we van mening dat we in 2012 op de beoordeelde processen in control zijn geweest.

Ingekomen stukken - Brief van auditcommissie over rapport accountant met controle

Onderwerp Reactie audit commissie op rapport Ernst&Young met de uitkomsten van de controle op de gemeenterekening 2012

Aan de leden van de raad

Telefoon 050 367 77 27 Bijlage(n) Ons kenmerk GR 13.3700633
Datum 22-05-2013 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte raadsleden,

In zijn bijeenkomst van 15 mei jl. heeft het audit committee met de accountant en de wethouder van Financiën gesproken over de uitkomsten van de controle van de gemeenterekening 2012. Helaas was het rapport toen nog niet beschikbaar, inmiddels is dat wel het geval. Toch willen we, net zoals in de afgelopen jaren, met deze brief enkele aandachtspunten aan u meegeven die volgens ons van belang zijn wanneer u de jaarrekening en het rapport van bevindingen van de accountant met het college van B&W bespreekt. Daarbij gaan we in op de door de accountant benoemde top 3 en enkele andere onderwerpen die ook de afgelopen jaren de aandacht van het audit committee hadden, zoals de voorspelbaarheid van het rekeningresultaat, het weerstandsvermogen en de in controlverklaring.

Financiële positie gemeente nog steeds zwaar onder druk

Net als vorig jaar constateert de accountant dat de financiële positie van de gemeente zwaar onder druk staat. De afgelopen drie jaar is er een bedrag van 163 miljoen euro afgewaardeerd op de grondposities en het weerstandsvermogen is met een ratio van 0,6 onvoldoende. Zoals u weet zijn er ook forse financiële knelpunten voor de komende jaren, met een voorlopig tekort voor 2013 van 54 miljoen euro en voor 2014 een tekort van 72 miljoen euro. Daar komt bij dat zolang de crisis op de huizenmarkt en ten aanzien van de bedrijventerreinen aanhoudt, de gemeente met een omvangrijke grondpositie van 380 miljoen euro welhaast genoodzaakt zal zijn om daar jaarlijks verder op af te waarderen. De accountant beklemtoont dan ook dat het noodzakelijk is om jaarlijks heel scherp naar de waardering van grondpositie van de gemeente te kijken. Het college van B&W gaat hier in zijn reactie op het accountantsrapport op in door aan te kondigen dat het in oktober een bijeenkomst met de raad wil organiseren met een actuele stand van zaken. De raad kan dan van tevoren invloed uitoefenen op hoe er naar de actualisering van de grondexploitaties moet worden gekeken. Voor het audit committee is het de vraag of dit voldoende is. Wellicht kan in oktober ook een overzicht worden verstrekt waarin wordt aangegeven welke acties er vanuit de gemeente zijn ondernomen die een positieve invloed kunnen hebben op de verkopen. Afgelopen januari is in dit kader al gesproken over het verstrekken van startersleningen, wellicht dat ook andere instrumenten zijn en worden ingezet.

Ingekomen stukken - Brief van auditcommissie over rapport accountant met controle

Volgvel 1

Onderwerp Reactie audit commissie op rapport Ernst&Young met uitkomsten controle jaarrekening 2012

Terugvalrisico

De accountant constateert andermaal dat er veel interne en externe ontwikkelingen op de gemeente afkomen. Enerzijds gaat het onder andere om rijksbezuinigingen en de decentralisaties, anderzijds gaat het om de interne organisatieontwikkeling die veel inzet van ambtenaren vereist. Dat betekent dat er een mogelijke terugval kan zijn: reguliere processen blijven mogelijk liggen en belangrijke thema's krijgen minder aandacht. Het onderkennen van dit risico is erg belangrijk en het audit comité heeft in zijn reactie op de managementletter 2012 al gevraagd om de kritische onderdelen van het reorganisatieproces, die kunnen leiden tot een terugval, in beeld te brengen en aan te geven op welke wijze geprobeerd wordt die terugval te voorkomen. Voor zover wij weten is op dit verzoek nog niet door het college van B&W ingegaan.

Voorspelbaarheid rekeningresultaat verbeterd

Ten opzichte van vorig jaar is de voorspelbaarheid van het rekeningresultaat (het voorspelde resultaat in Voortgangsrapportage III en het uiteindelijke resultaat in de rekening) verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Toen was er een terugval te zien nadat er enkele jaren achtereenvolgende forse verbetering was geboekt. Op pagina 15 van de accountantsrapportage is dit mooi schematisch weergegeven. De accountant wijst erop dat de afwijking van 6,9 miljoen euro voordelig niet substantieel afwijkt van de voortgangsrapportage III, maar blijft aandacht vragen voor de voorspelbaarheid van de rekeningresultaten. Het audit comité sluit zich hierbij aan, dit is een thema wat ook door het audit comité al enkele jaren naar voren wordt gebracht en zeker gezien alle interne en externe ontwikkelingen blijft het belangrijk om de voorspelbaarheid op peil te houden. Het is een van de graadmeters van het in control zijn van de organisatie.

Overigens merkt het audit comité op dat de afwijking ten opzichte van de begroting 2013, toen een resultaat van 7,5 miljoen euro werd verwacht (en toen al is ingezet), wel weer vrij fors is gezien het tekort nu van 27,8 miljoen euro.

In controlverklaring

Voor de tweede keer is er bij de jaarrekening een in controlverklaring gevoegd. Dit is gebeurd op verzoek van de raad die hierover bij de bespreking van de jaarrekening 2009 een motie heeft aangenomen. In de in controlverklaring geeft het college van B&W een expliciete onderbouwing van de mate van in control zijn. Volgens het audit comité is dit een goed instrument om op basis van een vooraf vastgesteld normenkader de eigen prestaties te beoordelen. Ook is het audit comité tevreden dat er is gekozen voor een groeimodel. Dit tweede model is uitgebreid met normen ten aanzien van treasury. Het audit comité heeft afgesproken de in control verklaring volgend jaar te gaan evalueren en te kijken of dit echt toegevoegde waarde heeft.

Reactie B&W

In zijn reactie van 16 mei 2013 laat het college van B&W weten content te zijn met de goedkeurende verklaring van de accountant ten aanzien van zowel de getrouwheid als de

.

Ingekomen stukken - Brief van auditcommittee over rapport accountant met controle

Volgvel 2

Onderwerp Reactie audit committee op rapport Ernst&Young met uitkomsten controle jaarrekening 2012

rechtmatigheid. In de aanloop naar de totstandkoming van de rapportage is er een discussie geweest tussen college en accountant over het aantal uitkeringsgerechtigden dat niet staat ingeschreven bij het UWV. Het gaat hier om 8% van het totaal aantal uitkeringsgerechtigden. Dit feit was al langer bekend maar leidde eerder niet tot consequenties. Naar aanleiding van een casus in Rotterdam zijn het rijk en de accountant hier nu strenger in en wordt er een rechtmatigheidsfout geconstateerd van 90 duizend euro. Het college heeft laten weten hierop direct actie te hebben ondernomen middels een brief richting de betreffende uitkeringsgerechtigden, waarin wordt opgeroepen zich in te schrijven bij het UWV.

Tot slot

Het audit committee spreekt zijn waardering uit voor de rapportage van de accountant. Het is helder geschreven in begrijpelijke taal en de accountant draait er niet omheen: als de boodschap is dat de financiële positie van de gemeente onder zware druk staat, dan wordt dat ook zo opgeschreven. Verder is het handig doorklikken een pre bij het lezen van dit stuk op tablet of laptop. In het rapport van de accountant komen uiteraard veel meer onderwerpen aan de orde. Met het bovenstaande heeft het audit committee enkele punten bij u onder de aandacht willen brengen en overigens kunnen we lezing van deze rapportage van harte bij u aanbevelen. Mocht u nog technische vragen hebben over de rapportage, dan kunt u rechtstreeks contact opnemen met de accountant, de heer Rob Bouman (06 – 2125 2753). We hopen u met deze brief van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
namens het audit committee,

B.M. Baldew,
Voorzitter.

•
•
•